Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Pedagógiai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 6

Helyzetelemzés 6

Partnereink elvárásai, igényei 6

Az iskola presztízse, eredményei, kínálata, hagyományrendszere 6

Az intézmény környezetében működő partnerintézmények 11

2. Az iskola nevelési programja 12

2.1. A nevelőmunka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 12

Az iskola küldetésnyilatkozata 12

Küldetésnyilatkozatunk teljesítésének kritériumai 12

Az iskola által képviselt pedagógiai alapelv 12

A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek: 12

2.2. Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 13

Célok: 13

A célok megvalósulását lehetővé tevő tevékenységek 14

A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai 16

A célok megvalósulását szolgáló módszerek, szervezési módok, tanulás-szervezési eljárások: 20

2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 21

2.4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 23

Helyzetelemzés 23

Környezeti hatás 23

Az intézmény jövőképe, elkötelezettsége, alapelvei az egészségnevelés érdekében 24

Az egészségnevelési program célja 24

Az iskolai egészségnevelési program feladatai: 25

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv 25

2.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 28

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 29

A közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák 29

2.6. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai 31

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 31

Az osztályfőnök feladatai 31

Az osztályfőnöki munka tervezése 32

Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról 33

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén 33

Az osztályfőnöki órák témái 34

2.7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiaitevékenység helyi rendje 38

2.8. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje 40

2.9. Kapcsolattartás a tanulókkal, szülőkkel, az iskola partnereivel 40

2.10. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai 43
2.11. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai 44
2.12. A felvételi eljárás különös szabályai 44
2.13. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 45
3. Helyi tanterv 45
3.1. Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola 45
3.1.1. Tehetséggondozás matematika-logika képességterületen, az alsó tagozaton 62
3.1.2. Matematikai tehetséggondozás az alsó tagozat 2-4. osztályában 62
3.1.3. Idegen-nyelv oktatás fejlesztése az alsó tagozaton 64
3.1.4. Matematikai tehetséggondozás a felső tagozat 5-8. osztályában 74
3.1.5. Matematika tantárgyat magasabb óraszámban tanulók kiegészítő óraterve 74
3.1.6. Könyvtár-pedagógiai program 75
3.2. Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Magyar Ilona Általános Iskolája 84
3.2.1. Mozgásterápia az 1. évfolyamon 86
3.2.2. A sakk, mint oktatási eszköz tantárgyhozaz általános iskolák 1-4. évfolyama számára 92
3.3. Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Béke Általános Iskolája 111
3.3.1. Angol-számítástechnika curriculum 112
3.4. Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Tóth László Általános Iskolája 122
3.4.1. Emelt szintű testnevelés 124
3.4.2. Mozgásterápia 139
3.5. II. Rákóczi Ferenc Tagintézmény Helyi Tanterve 142
3.5.1. Tanítási-tanulási folyamat szervezése 142
3.5.2. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTERVEK 150
3.5.3. Erkölcstan 150
3.5.4. MATEMATIKA 150
3.5.5. ANGOL NYELV 222
3.5.6. NÉMET NYELV 234
3.5.7. ÉNEK-ZENE 253
3.5.8. VIZUÁLIS KULTÚRA 296
3.5.9. TESTNEVELÉS 297
3.5.10. Környezetismeret 1-4. osztály 337
3.5.11. TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT 338
3.5.12. Labdarúgás 362
3.5.13. Kézilabda 475
3.5.14. Technika-életvitel -felső tagozat 5-7. évfolyam 495
3.5.15. Informatika 519
3.5.16. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek 5-8. osztály 520
3.5.17. TERMÉSZETISMERET 520
3.5.18. FIZIKA 520

3.5.19. FÖLDRAJZ 526
3.5.20. BIOLÓGIA 526
3.5.21. Dráma és tánc 526
3.5.22. Természettudományi gyakorlatok az általános iskolák 3-4. évfolyama számára 526
3.5.23. KÉMIA 539
3.6. Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Városföldi Általános Iskolája 539
3.6.1. A pedagógiai program és helyi tanterv bevezetésének ütemezése 539
3.6.2. A választott kerettanterv megnevezése 540
3.6.3. A választott kerettanterv feletti óraszám 540
3.6.4. Óratervek 541
3.6.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 542
3.6.6. 1-4. évfolyam feladatai 542
3.6.7. 5-8. évfolyam feladatai 542
3.6.8 Kéttanáros modell 545
- Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Damjanich János Általános Iskolája 546
- Projektoktatás 547
3.8.1. Alapelvek 547
3.8.2. Az ismeretszerzés készségének megtanítása a korszerű iskola feladata. 548
3.8.3 Kritériumok 548
3.8.4. Típusok,osztályozási szempontok 548
3.8.5. További jellemzők 549
3.8.6. Tervezés,szervezés 549
3.8.7. Kivitelezés,tanári szerepek 550
3.8.8. Eredmények bemutatása 550
3.8.9. Értékelés 550
- A tankönyvek és más eszközök kiválasztásának elvei 550
- A magatartás, szorgalom értékelése, minősítése 551
3.10.1. A magatartás értékelésének elvei 551
3.10.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei 552
3.10.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei 552
3.10.4. A büntetés, elmarasztalás rendszere 552
- Iskolai beszámoltatás, ismeretek számonkérésének követelményei és formái 553
3.11.1. Az ellenőrzés, értékelés formái 553
3.11.2. Az értékelés módjai: 554
3.11.3. Az értékelésnél használt dokumentumok: 555
3.11.4. Értékelés 555
3.11.5. Az érdemjegy (osztályzatok) osztálykönyvi bejegyzésének formái 556
3.11.6. A tanulói értékelés fajtái 556
- Az otthoni felkészülés (írásbeli és szóbeli) házi feladatok meghatározásának elvei és korlátai 556

- Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei 556
- A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja 556
- A tanulók fizikai állapotának mérése 557
3.16. A pedagógiai program érvényességével, módosításával kapcsolatos egyéb intézkedések 561
3.16.1. A pedagógiai program érvényességi ideje 561
3.16.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata 561
3.16.3. A pedagógiai program módosítása 561
3.16.4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala 562

1. BEVEZETÉS

A Belvárosi Óvoda és Általános Iskola (továbbiakban: intézmény továbbiakban: intézmény) nevelőtestülete, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Tv.) 26. § (1) bekezdés alapján, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (továbbiakban: R.) figyelembe vételével, az alábbi pedagógiai programot alkotja.

HELYZETELEMZÉS

Az intézmény tagintézményei, és telephelyei:

- **Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Magyar Ilona Általános Iskolája,** 6000Kecskemét, Hoffmann J. u. 8.
- **Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Béke Általános Iskolája,** 6000Kecskemét, Boldogasszony tér 7.
- **Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Tóth László Általános Iskolája,** 6000Kecskemét, Czollner tér 1.
- **Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Damjanich J. Általános Iskolája,** 6000Kecskemét, Cserhát u. 1.
- **Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolája** 6000Kecskemét, Tóth László sétány 2.
- **Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Városföldi Általános Iskolája** 6033 Városföld, Felszabadulás utca 31.

PARTNEREINK ELVÁRÁSAI, IGÉNYEI

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ gyakorolja az állam fenntartói jogait. Elvárja tőlünk a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes emberek, felelős állampolgárok nevelését, és a nyugodt, folyamatosan fejlődőképes, a társadalom újabb és újabb kihívásaihoz rugalmasan alkalmazkodó, közmegelégedésre történő működést.

Intézményünknek egyszerre kell eleget tennie a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás feladatainak, a sajátos nevelési igényű – továbbiakban SNI–, gyermekek integrált nevelésének-oktatásának, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek kibontakoztatásának és továbbfejlesztésének.

A fenntartó elvárja és megköveteli a takarékos, de a tanulók fejlődését biztosító gazdálkodást, az épületek, azok berendezési tárgyainak folyamatos állagmegőrzését, karbantartását.

Az intézményhasználók a szülők, a gyermekek és a pedagógusok. Ebből következően elvárásaikat a pedagógiai folyamatok tervezése és megvalósítása során különösen figyelembe kell vennünk.

A szülők elvárásai:

- A szülők az intézménytől folyamatos, következetes nevelést, oktatást várnak, valamint a gyermekeik képességeihez és szükségleteihez igazodó sokoldalú személyiségfejlesztést.
- Nagy hangsúllyal jelenik meg elvárásaikban egyrészt az életesélyek növelését szolgáló kompenzálás, másrészt a tehetséggondozás.
- Igénylik, hogy az intézményi élet színes és változatos legyen, s hogy az intézmény rendelkezzen olyan pedagógiai színterekkel, amelyek sokféle tanulói tevékenység megvalósítására alkalmasak.
- Egyrészt elvárják, hogy az intézmény partnerként vegye igénybe segítségüket a nevelési folyamatokban és az intézményi élet valamennyi területén, másrészt a gyermekek nevelésének teljes felelősségét a pedagógusokra ruházzák.

A gyermekek elvárásai:

- A gyermekek többségének elvárása szinkronban van pedagógiai elveinkkel és az intézmény hagyományrendszerével, amelyet az ő bevonásukkal, igényeiknek megfelelően, a korosztályukra jellemző pszichikus tulajdonságok figyelembe vételével alakítottunk ki.
- A nevelés-oktatás során elvárják a következetességet, a követelő szeretetet, a színvonalas és alapos tanítást, a magasabb fokokra történő sikeres felkészítést, az élethosszig tartó tanulás megalapozását, és az információ - kommunikációs kultúra átadását, a digitális „anyanyelv” megtanítását.
- Tanulóink nagy számban igénylik, és szívesen vesznek részt az intézmény tanórán kívüli, személyiségüket sokoldalúan formáló tevékenységeiben.
- A szociálisan hátrányos környezetű gyermekek jogos igénye az esélyeiket növelő kompenzáló tanórai és tanórán kívüli differenciált tevékenykedtetés biztosítása.

AZ ISKOLA PRESZTÍZSE, EREDMÉNYEI, KÍNÁLATA, HAGYOMÁNYRENDSZERE

A helyi társadalom a pedagógiai tevékenységünket elismeri és jónak tartja. Ezt bizonyítják:

- az első osztályba történő beiratkozás létszámai,
- a végzős tanulóik továbbtanulási felvételi és középiskolai eredményei,
- az országos és megyei sportsikerek,
- a tanulmányi versenyeredmények,
- a művészeti és kulturális téren elért kiváló eredmények,
- a szabadidős tanórán kívüli foglalkozások sikeressége.

Kínálatunk, hagyományrendszerünk:
Intézményünk egészére jellemző a sokoldalú kínálat. Ezek az alábbiak:
- A matematika és az idegen nyelv magasabb óraszámban történő tanításának lehetősége.
- Számítástechnika és informatika tanítása minden tanuló számára.
- Úszásoktatás az iskola valamennyi tanulójának.
- A gyermekek különbségihez igazodó olvasástanítási módszerek alkalmazása (pl. Meixner-féle)
- Környezetvédelmi nevelés szakmai átfogó programok szervezésével.
- A mindennapos testnevelésen túli/ keretén belüli sokoldalú sportolási lehetőség biztosítása az intézmény minden tanulójának.
- A tanórán kívüli tevékenységek széles körű kínálata.

Béke Általános Iskola
- Béke Iskolai Napok
- Évkönyv
- Diákszó című időszakos iskolaújság
- Iskolarádió működtetése
- Kézilabdás Öregdiák Találkozó
- Iskolanyitogató
- Alapítványi bál
- Emléknapok megünneplése

Kossuth- emléknap
Batthyány- emléknap
Katona József- emléknap
Népmese Napja
Béke Iskolai Napok
Város Napja
Költészet Napja
Nemzeti ünnepek megünneplése (felelős osztályok műsort készítenek és adnak elő a tanulói ifjúságnak) részvétel a városi ünnepségeken
- Városi versenyek szervezése

Városi helyesíró verseny 2 - 4. osztályos tanulóknak
KVPL tehetséggondozó, honismereti vetélkedő és képzőművészeti verseny a 4. és 6-7. osztályos diákoknak
- Infokommunikációs technológiával oktatott angol nyelvi oktatás

Infokomm. osztály
Alapfokú nyelvvizsga, ECDL – Start vizsga
Tehetséggondozó osztály
Logikai játékok
Iskolanyitogató – beiskolázási projekt
Angol – német nyelvi projektek
Könyvtár órák a Katona József Könyvtárban, könyvtári projektek (pontszerző)
- *Tehetségponti működés* – TÁMOP 3.4.3. – 8/2

SNI-TST tagja az iskola
Tehetségnap
Meixner- módszer – megyei oktató bázis
Egészség és sportnap
- Diákönkormányzat rendezvényei

Papír – flakongyűjtés
„Méltóság meséje” megünneplése
Iskolai háziversenyek szervezése
Bekapcsolódás a közművelődési intézmények programjaiba- együttműködési megállapodás keretében
Mikulás – Karácsony megünneplése
Mikulás suli-disco

Gyermekek a gyermekekért gálaműsoron való részvétel
Csiperó nemzetközi gyermektalálkozó
- Angliai, Bécsi tanulmányút
- Jelképek:

Diákszó (iskolaújság)
nyakkendő
- Pályaorientáció kidolgozott rendszere
- Elismerési rendszer:

Büszkeségfal
Kitűnő tanulók jutalmazása –"Sikerpercek" rendezvény-"Aranykönyv"
Kiváló – pedagógus díj
- Tanuló – vállalat
- Csatlakozás a Boldogságóra Programhoz
  Boldog Iskola, illetve Örökös Boldog Iskola cím elnyeréséhez boldogságórák szervezése, tanmenetbe illesztése.

Damjanich János Általános Iskola
- Damjanich Napok: **megemlékezés az első tanítványokról, első tanítókról; koszorúzás a temetőben**
- Városi népdaléneklési verseny
- Európa Jövője Gyermektalálkozón részvétel
- Gyermekek a gyermekekért gála a színházban
- Alapítványi Bál
- Öregdiákok találkozója
- Szülők – diákok- nevelők sportnapja
- Költészet napja
- Történelem vetélkedő
- **Városrészi közösségépítés**
- **Kulturális nap**
- **Gyermeknapi kirándulás**
- **Egészségnap: szülő – nevelő – diák**
- **Erdei iskola**
- **Diákönkormányzat papírgyűjtése**
- **Iskolaszépítési megmozdulások**
- **Farsangi rendezvények**
- **Diákolimpia/floorball**
- **Iskolanyitogató rendezvények**
- **Adventi vásár**
- **Madarak – fák napja vetélkedő**
- **Kapcsolattartás nyugdíjas klubokkal**
- **Karácsonyi koncerten szereplés**
- **Mikulás – karácsony megünneplése**
- **Évközi alkalmi diszkók**
- **Színház – bábszínházi előadások**
- **Ifjúsági Otthon rendezvényeinek látogatása**
- **Kapcsolattartás a Kiskunsági Nemzeti Parkkal**
- **Környezetvédelmi tudatosság fejlesztése**
- **Mesélő dallamok**
- **Népzene napja megünneplése**
- **Német nyelvtanítás – Kapcsolattartás a kisebbségi önkormányzattal**
- **Tudatos közlekedésre szoktatás**
- **Családi életre nevelés, drogprevenció, káros szenvedélyek megelőzése: Esélyek Házával**
- **Büszkeségfal**
- **Év diákja kitüntetés**
- **Bekapcsolódás a közművelődési intézmények programjaiba**
- **Nemzeti ünnepek megünneplése (felelős osztályok műsort készítenek és adnak elő tanulóknak, szülőknek)**
- **Felkészítés pályaválasztásra**

Magyar Ilona Általános Iskola
- Nemzeti ünnepek megünneplése (Aradi vértanúk, okt. 23. március 15.)
- Jeles napok megünneplése (évnyitó, elsősök köszöntése, Kecskemét napja, Magyar Nyelv Napja, Mikulás, Kodály születésnapja, karácsony, Kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapja, Költészet napja, Holokauszt áldozatainak emléknapja, Anyák napja évzáró, ballagás,)

- Városi versenyek szervezése (anyanyelvi verseny 3-4. és 5-6. osztályosoknak; német kommunikációs verseny 7-8. osztályosoknak)
- „Magyar Iloná”-s hét (sportversenyek, iskolatörténeti vetélkedő, kiállítás, egészségnap…)
- Programok óvodásoknak (Rajzpályázat, Iskolakóstolgató, nyílt tanítási napok)
- Bűnmegelőzési hét
- Tehetségek Majálisa (rendezvény szülők számára)
- Diákönkormányzat rendezvényei (papírgyűjtés, Gyermeknap, Suli diszkó)
- Iskolai versenyek (helyesírási, mesemondó verseny, versmondó verseny, sport verseny, fordító verseny, felolvasó verseny)
- Mesélő dallamok
- Kutyás foglalkozás
- Iskolánk logóját tartalmazó nyakkendő és mez
- Színház- , múzeum-, hangverseny-, bábszínház látogatás
- Bekapcsolódás az Ifjúsági Otthon programjaiba
- Könyvtári órák a Katona József Megyei Könyvtárban
- Karácsonyi hangverseny
- Kreatív délelőtt/délután
- Környezetvédelmi Nap
- Mozgásterápia

Tóth László Általános Iskola
- Tóth László-díj
- Tóth László-ösztöndíj
- Osztályelső cím
- Kiváló sportoló díj
- Hónap tanulója
- Hónap sportolója
- Kiváló Pedagógus-díj
- Művészeti Vetélkedő és Gála (2 évenként)
- Iskolai jelvény
- Iskolai zászló
- Iskolai címer
- Iskolai napok a Diákönkormányzat szervezésében a tanév végén II. Világháborús áldozatok emléktáblájának koszorúzása
- 1848/49-es nemzetőrök emléktáblájának koszorúzása
- Öreg Diák Találkozó

Zrínyi Ilona Általános Iskola
- Zrínyi Galéria
- ZIZI című időszakos iskolaújság
- Iskolanyitogató
- Alapítványi bál
- Városi szintű versenyek szervezése: angol nyelv
- Részvétel a Nemzetközi Gyermektalálkozókon
- Tehetségek Napja
- Suli – buli
- Anyák napja osztályszinten
- Karácsonyi és húsvéti készülődés” – kézműves napok
- Karácsony megünneplése a Katona József Színházban
- Nemzeti ünnepek, emléknapok
- Évnyitó, évzáró, ballagás
- Pásthy-díj
- Legeredményesebb alsós és felsős díj
- Országos matematika versenyek megyei szervezése, azokon való részvétel
- Legyél te is zrínyis!
- 40 éve része a testnevelésóráknak a korcsolyázás
- Költészet napja
- Tam-tam délután
- Sportnap
- Őszi termés projektnapok
- Iskolagyűlés havi rendszerességgel

- Röplabda tábor
- Iskolai egyen póló
- Bolhapiac
- Kecskemétivé nevelés
- Kincskereső foglalkozások
- Táblajátékok alkalmazása matematikaórán
- Napközis foglalkozás angolul/németül
- Kerámia-tűzzománc – színjátszó szakkör

II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola

- Nemzeti ünnepek, megemlékezések
- Megemlékezés névadónk II. Rákóczi Ferenc születésnapjáról
- Alapítványi bál
- Iskolai farsang (alsó és felső tagozatnak)
- Erdei iskolák
- Iskolai kirándulások
- 8. évfolyamosok látogatása a Parlamentben évente egyszer
- Jeles napok: tanévnyitó, tanévzáró, ballagás, jún.4., okt.6., Mikulás, Karácsony
- Havonta diákgyűlés (egész iskola előtt eredményeink, sikereink ismertetetése)
- Szerdánként flakongyűjtés („Tapossa laposra")
- Használt elemek gyűjtése
- Tanévenként két „Családi nap" szombaton (ősszel, tavasszal)
- „Iskolaváró sulikuckó " foglalkozások leendő elsősöknek évente három szombaton
- Óvónők vendégül látása: beszélgetés pedagógiai problémákról
- Nyílt tanítási napok
- Szakkörök az Erdei Ferenc Kulturális és Konferenciaközpontban
- Foglalkozások az Ifjúsági Otthonban
- Színházbérletek (nagyszínházi, bábszínházi előadásokra)
- Mozibérletek
- Többféle sportolási lehetőség
- Rendszeres sportrendezvények a sportcsarnokunkban (kézilabda, futball stb)
- Részvétel a Nemzetközi Gyermektalálkozókon
- Évente legalább egy egész iskolát megmozgató 3 hetet meghaladó projekt szervezése
- „Fogódzó" gála: a hátrányos helyzetű tanulóink támogatására
- Többféle szakkör (tantárgyi, kézműves, sport)
- Részvétel városi, megyei versenyeken (tanulmányi, dráma, szavaló mesemondó stb)
- Megyei matematikaverseny szervezése, azon részvétel
- Külföldi iskolákkal folyamatos kapcsolattartás, közös projektekben való részvéte, E-Twinning
- Diákönkormányzat által szervezett rendezvények: papírgyűjtés, DÖK-nap
- Ünneplő öltözékünk: fehér-fekete, fiúknak egyforma nyakkendő, lányoknak egyforma sál.
- Sportöltözékünk: egyforma „rákóczis" póló
- Iskolai helyi versenyek szervezése (tanulmányi, sport, egyéb)
- Városi Petőfi szavalóverseny szervezése
- Intézményi sportrendezvény szervezése
- Jutalmazás minden tanév végén: kitűnő tanulóknak, „A Rákóczi jó sportolója"
- Szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás a fogadó órákon, szülői értekezleteken túl közös iskolai rendezvényeken
- „Lángész kerestetik" vetélkedőn való rendszeres eredményes szereplés
- TÁMOP pályázat keretén belül kompetenciaalapú oktatás
- Tanuló laptop-program: 10 osztályban matematika, szövegértés és szociális kompetencia területen
- A Nyitott Szemmel Egyesülettel, a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskoláért Alapítvánnyal együttműködve közös kirándulások, nyári táborok szervezése
- Egész napos iskolai programok
- Csatalakozás a Boldogságóra Programhoz
  Boldog Iskola, illetve Örökös Boldog Iskola cím elnyeréséhez boldogságórák szervezése, tanmenetbe illesztése.

Városföldi Általános Iskola

- Ovisuli
- Szakkörök(színjátszó, újságíró,törd a fejed, nyelvi,floorball, ping-pong)
- Gesztenye Guszti termésbáb pályázat
- Színházlátogatások (Ciróka Bábszínház, Katona József Színház)

- Mikulás ünnep
- Adventi gyertyagyújtás
- Községi Karácsonyi ünnepség
- Iskolai szintű farsang
- Szülők-Nevelők Bálja
- Családi nap
- Használt elemek gyűjtése
- Környezetvédelmi tudatosság fejlesztése
- Rendhagyó zenei előadások
- Anyák napja osztályszinten
- Nyílt tanítási napok
- Nemzeti ünnepek
- Napközis tábor
- Diákönkormányzat szervezésében: papírgyűjtés, Pet-palack gyűjtése DÖK- nap
- Évnyitó, évzáró, ballagás

AZ INTÉZMÉNY KÖRNYEZETÉBEN MŰKÖDŐ PARTNERINTÉZMÉNYEK

- Fenntartó
- Általános és középfokú iskolák
- Óvodák
- A város kulturális és művészeti intézményei
- Sportegyesületek
- Alapítványok és egyesületek
- Helyi sajtó és televízió
- HUNNIAREG Pedagógiai IntézetBács-Kiskun Megyei Irodája
- Mategye Alapítvány
- Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálatok
- Nevelési Tanácsadó
- Családsegítő Szolgálat
- Rendőrség
- Kiskunsági Nemzeti Park
- Szülői Szervezet
- Print 2000
- Európa Jövője Egyesület

2. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

2.1. A NEVELŐMUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

AZ ISKOLA KÜLDETÉSNYILATKOZATA

- Közös pedagógia felfogásunk lényege a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődésének szolgálata, a gyermekek hozzásegítése ahhoz, hogy megtalálhassa a képességei és tehetsége kibontakoztatásának legoptimálisabb formáit és személyiség-fejlődésének legadekvátabb útjait.
- Arra törekszünk, hogy támogassuk a gyermekeket hátrányaik leküzdésében, hogy képessé váljanak felnőttként önállóan megtalálni helyüket a társadalomban.
- Fontosnak tartjuk, és kiemelt figyelmet fordítunk az átlag feletti általános vagy speciális képességekkel magas fokú kreativitással és erős motivációval rendelkező tanulókra, hogy megtalálhassák a tehetségüknek megfelelő életpályát, s képesek legyenek azt a közösség javára kamatoztatni.
- Figyelmet fordítunk tanulóink testi-lelki egészségének megőrzésére, mert rohamléptekkel változó világunkban az élet által támasztott követelményeknek csak azok lesznek képesek megfelelni, akik fizikális és mentális szempontból egyaránt ellenállóképesek.
- Kiemelt feladatunk a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása, erősítése

KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK TELJESÍTÉSÉNEK KRITÉRIUMAI

Az intézmény pedagógusaira, egyéb dolgozóira és tanulóira egyaránt érvényes alapkövetelmény a viselkedés alapvető normáinak betartása.

AZ ISKOLA ÁLTAL KÉPVISELT PEDAGÓGIAI ALAPELV

Arra törekszünk, hogy intézményünkben egyensúlyt teremtsünk az ismeretátadás és az erkölcsös, önálló, konstruktív életvezetést szolgáló nevelés között. Ebből következően

1. **A tananyagot a pedagógiai fejlesztés eszközeként sajátíttatjuk el a gyermekekkel.**
2. **Az iskola minden tanulójának azonos esélyeket biztosítunk az egészséges fejlődéshez.**
3. Iskolánk kiemelt feladatának tekinti az alapvető **erkölcsi normák** fejlesztését.
4. Az előírt követelmények mellett személyes példamutatással törekszünk a tisztesség, becsület, szorgalom, tolerancia, szeretet, hagyománytisztelet, mint alapvető emberi értékek megerősítésére.
5. Hisszük, hogy az egészséges személyiség kialakításához szükséges a szeretetet nyújtó, biztonságos **családi háttér**. Az erre való igény kialakítása a tanulóinkban elengedhetetlen feladatunk.
6. A **hazaszeretet**re nevelést elsősorban szűkebb környezetünk (városunk) kiemelkedő személyiségeinek, épületeinek, hagyományainak alapos megismerésével, megismertetésével valósítjuk meg.
7. Ezt szélesítjük a társadalmi ünnepekre való megemlékezéseinkkel, a hazánk kulturális, művészeti és tudományos vívmányainak megismerésével.

A TANÍTÁSI-TANULÁSI FOLYAMATBAN ÉRVÉNYESÜLŐ DIDAKTIKAI ALAPELVEK:

- **Komplexitás elve:** a biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek folyamatos figyelembevétele és összehangolása a nevelés-oktatás során.
- **Egyenrangúság elve:** a nevelés-oktatás két alapvető tényezője a pedagógus és a gyermek egyenrangú félként vesz részt a folyamatban. A tanuló a nevelés-oktatásnak nem tárgya, hanem alanya.
- **A pedagógus vezető szerepe:** az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységeik megszervezésében, személyiségük fejlődésének formálásában.
- **Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve:** a tanulók szűkebb (család, osztály, iskola) és tágabb (környezet, társadalom) közösség tagjai. A közösségek biztosítanak terepet – a pedagógus vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének, egyéni sajátosságainak fejlesztéséhez, kibontakoztatásához.
- **Tapasztalatszerzés elve:** lehetőség teremtése a nevelés-oktatás folyamatában a tanulók számára tevékenykedésen keresztül a saját tapasztalatok megszerzésére, rendszerezésére, általánosítására.
- **Külső hatások elve:** mindazon tapasztalatokra, információkra, ismeretekre történő támaszkodás, amelyeket a tanulók az iskolán kívül, a mindennapi életükben szereznek be.
- **Bizalom elve:** bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására.
- **Következetesség elve:** igényesség, határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben, egyúttal lehetőség nyújtása a tanuló önállóságának, kezdeményezőkészségének, kreativitásának kibontakoztatására.
- **A nevelés ellentmondásosságának elve:** a nevelés ellentmondásos folyamat, amelyben egyszerre vannak jelen pozitív és negatív tapasztalatok, igények, hajlamok, esélyek és lehetőségek: a szabadság és a kényszermozzanata, a közösség és az egyén érdekeinek ellentmondása.

- **Motiváció elve:** a tanulók érdeklődésének felkeltése és folyamatos fenntartása.
- **Szemléletesség elve:** a befogadást, az elsajátítást előtérbe helyező korszerű tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazása, mint kooperatív technikák, szabad tanulás stb.
- **Aktivizálás elve:** a tanulói aktivitás kiváltása, és fenntartása tanulás tanítása módszerének alkalmazásával.
- **Visszajelzés elve:** folyamatos visszajelzés a tanulói teljesítményektől a tanulónak és gondviselőjének, ezek változásáról, javításuk lehetőségéről.
- **Koncentráció elve:** adott tantárgy, műveltségi terület tanítása során alkalmazkodás és építés a korábban, illetve eltérő műveltségi területekről, más tantárgyból elsajátított tudásra.

2.2. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ ÉS OKTATÓ MUNKA CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

CÉLOK:

Az iskola pszichés klímája legyen szeretetteljes és toleráns, ahol a követelés és támogatás összhangban vannak egymással, ahol az elismerések száma meghaladja az elmarasztalását, s ahol minden tanuló megkapja az igényeinek, életkorának, képességeinek, adottságainak megfelelő nevelést, oktatást, fejlesztést.

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka célja, hogy:

- A társadalom számára hasznos, hazájukat szerető felelős állampolgárokat neveljen tanítványaiból. Olyan felnőtteket, akik számára érték a műveltség, akik be tudnak illeszkedni a munka világába, szeretik a családjukat és képesek felelős döntések meghozatalára a maguk és a gondjaikra bízottak sorsát illetően. Segítse tanulóit abban, hogy szabad és gazdag személyiséggé, tisztességes, emberséges, alkotásra és befogadásra képes emberré váljanak, akiket a becsületesség, igazmondás, pontosság, lelkiismeretesség, tolerancia és a másság elfogadása jellemez.
- A kulcskompetenciák (anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia, természettudományos és technikai kompetencia, digitális kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, a hatékony, önálló tanulás) fejlesztésével kiterjessze és elmélyítse a tanulók általános műveltségét, kialakítsa a tanulókban az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet, s a műveltségterületi/tantárgyi képzést a kompetenciafejlesztés szolgálatába állítsa.
- Magas színvonalú és sokszínű tapasztalatszerzéssel növelje a tanulók alkalmazásképes tudását, hogy sokoldalúan tájékozottak legyenek. Ennek érdekében előnyben részesíti a kooperatív tanulási formákat, amelyekben meghatározó a kezdeményezőkészség, a másokkal történő hatékony együttműködés, valamint a saját munkájukért, cselekedetükért érzett felelősség.
- A tanulókat az összefüggésekben és rendszerben való gondolkodásra nevelje, és megteremtse az egyes diszciplinák közötti koherenciát. A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákkal, a hatékony tanulási módszerek elsajátíttatásával egyénre szabottan fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó készségét, és kreativitását, mozdítsa elő a konstruktív attitűd kialakulását, biztosítsa a tanulók intellektuális, érzelmi és testi fejlődését.
- Felkészítse a tanulókat arra, hogy képesek legyenek helyt állni Magyarországon, Európában és a nagyvilágban, továbbépítse bennük a magyarságtudatot, erősítse a külföldi - elsősorban a határon túl élő magyarsághoz fűződő -, kapcsolatokat. Tudatosítsa, hogy a magyar kultúra az európai kultúra szerves része, hogy saját identitásunk megtalálása nélkül nem lehetünk a multikulturális Európa felelős állampolgárai, akik képesek szembesülni a globalizáció jelenségeivel és kihívásaival.
- Tudatosítsa a tanulókban, hogy a magyar társadalom létmódja a demokrácia, amelyben a jogok és kötelességek összetartoznak. Készítsen fel az állampolgári szerepre, alakítsa ki a felelős társadalmi magatartást, azaz fejlessze a tanulók önmagukért, társas környezetükért és a tágabb természeti-társadalmi környezetért érzett erkölcsi felelősségét. Nevelje a gyermekeket az egészséges életmódra, valamint a környezet iránti érzékenységre.
- Készítse fel a tanulókat a középfokú tanulmányokra, és biztosítsa, hogy érdeklődésüknek, képességeiknek, eredményeiknek, pályaválasztási szándékaiknak megfelelően tanulhassanak.
- Erősítse a digitális írástudás készségeit, hogy a tanulók képesek legyenek az IKT technológiák által közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatára mind a társas kapcsolatok, mind a munka, mind a kommunikáció mind a szabadidő terén
- Az én erők, az önismeret, a reális énkép kialakítása és fejlesztésének középpontba állítása azért, hogy tanulóink felnőttként képesek legyenek az egész életen át tartó tanulásra a sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodás érdekében.
- A kompetencia alapú oktatással, a tanulók tevékeny részvételére alapozó tanítás- és tanulásszervezési eljárásokkal növelje a tanulási motivációt, és járuljon hozzá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének megvalósulásához.
- A nevelőtestület keresse a hatékony tanulást, az iskolai eredményességet biztosító önálló intézményi innovációk megvalósításának lehetőségeit, legyen nyitott a jó gyakorlatok átadására és átvételére,

kapcsolódjon olyan szakmai csoportokhoz, amelyek lehetővé teszik a hálózati tanulást, a szervezetfejlesztés és minőségbiztosítás adaptációját.

A CÉLOK MEGVALÓSULÁSÁT LEHETŐVÉ TEVŐ TEVÉKENYSÉGEK

Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása.
Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.
Kompetencia alapú oktatás kiterjesztése
Élet közeli tanulási környezet kialakítása.
A tanulási stratégiák alkalmazásában a sokszínűségre törekvés tevékenység-rendszerének biztosítása
A játékosság, a szimuláció gazdag eszköztárának alkalmazása.

A tanulók mentális megerősítése a célja a boldogságórák szervezésének. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia segítségével adjon módszertani segítséget a tanulók lelki fejlődéséhez és belső jólétéhez. Adjon vezérfonalat, hogy könnyebben megfeleljenek a kihívásoknak, képesek legyenek megbirkózni problémáikkal, valamit biztosítson lehetőséget a testi lelki egészség megtartás tényezőinek tanulmányozására. (Béke és II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolára vonatkozik.)

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszára (1-4. évfolyam)
1-2. évfolyam: bevezető szakasz
Az első két évben a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. Ennek tudatában
- használjuk ki az óvoda-iskola pedagógiai együttműködésének lehetőségeit arra, hogy törés nélkül vezessük át gyermekeinket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai élet tevékenységeibe,
- óvjuk és fejlesszük tovább az iskolába lépő kisgyermekekben a megismerés, a megértés és a tanulás és társaik iránti érdeklődést és nyitottságot,
- segítsük a gyermek természetes fejlődését, érését.
- vegyük figyelembe a teljesítménymotiváció és a képességek fejlesztése területén az egyéni érdeklődést és különbségeket.

3-4. évfolyam: kezdő szakasz
Amotiválásnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatokra kell irányulnia. Ennek érdekében:
- tegyük fogékonnyá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a magasabb társadalmi értékek iránt is,
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítsünk, alapvető képességeket és készségeket fejlesszünk,
- alapozzuk meg a helyes viselkedéskultúra kialakulását.

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszára
5-6. évfolyam: alapozó szakasz
Folytatni kell a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozását. Feladtunk:
- az első szakaszhoz hasonlóan az egyéni képességek, készségek fejlesztése,
- az érzékelés, a közvetlen tapasztalatok útján szerzett tanulási alkalmak biztosítása,
- az alapfokú társadalomismeret kialakítása,
- az egészséges életmód, a testmozgás, a környezettel való harmonikus együttélés szokásainak megerősítése,
- a tanulók tanulási motivációjának, az önfejlesztés vágyának elkeltése és erősítése,
- a stabil értékrenden alapuló európai viselkedéskultúra fejlesztése,
- a különböző érdeklődésű, eltérő érzelmi, értelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulók differenciált tevékenykedtetése.

7-8. évfolyam: fejlesztő szakasz
A változó és egyre összetettebb tudástartalmakhoz igazodóan növelni kell a már meglévő kulcskompetenciák hatékonyságát, hogy a tanulók egyaránt helyt tudjanak állni a képességeiknek megfelelő középfokú tanulási formákban és a munka világában. Feladatunk:
- a már megalapozott kompetenciák fejlesztése, megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságának és variálhatóságának növelhetősége.
- az egyéni képességek, készségek fejlesztése,

- a tanulók felkészítése az érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelő továbbtanulásra, a társadalomba való majdani beilleszkedésre,
- az ismeretszerzési folyamatban az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás előtérbe állítása,
- a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására való felkészülés megalapozása,
- a kulturált nyelvhasználat és a tiszteleten alapuló kommunikáció alkalmazásának erősítése és megkövetelése,
- az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek, készségek, jártasságok fejlesztése, a meglévő pozitív attitűdök megerősítése.

A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Az előzőekben megfogalmazott alapelvek és célok megvalósításának eszközei, szervezeti színterei

Feladat **1-2. évfolyam: bevezető szakaszban** **3-4. évfolyam: kezdő szakaszban**	**Eljárások, módszerek, eszközök**	**A megvalósítás szervezeti színtere**	**Végrehajtója**
- Az óvoda-iskola közötti törésmentes átmenet biztosítása - Az 1. évfolyam kezdetén, esetleg iskolaotthonos formában a gyermekközpontúság előtérbe helyezésével, játékos tanulásszervezéssel	Óvónők és tanítónők közös programjai a gyermekek számára Játékosság, kreativitás - 45 perces tanórák rövidítése - Testmozgás - Szoktatás - Egyenletes terhelés	- Évfolyamon tanítási órákon és szabadidős foglalkozásokon	- Óvónők - Osztálytanítók - Napközis nevelők - Fejlesztő pedagógus
- A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztésre való törekvés álljon. - Fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítsa érzelemvilágának gazdagodását. - Legyen képes a közösségbe való beilleszkedésre és a másság elfogadására.	- Motiválás - Példa - Példakép - Meggyőzés - Házi- és szorgalmi feladatok adása - Projekt - Felelősi rendszer kialakítása - Önismeret - Kooperatív csoportmunka - Differenciálás	- Tanórák - Szabadidős elfoglaltságok - Ünnepségek - Közösségi programok - Napközi otthon - Családi környezet	- Osztálytanítók - Napközis nevelő - Osztálytársak - Szülők - Fejlesztőpedagógus
- A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztésre való törekvés álljon. - Fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítsa érzelemvilágának gazdagodását. - Legyen képes a közösségbe való beilleszkedésre és a másság elfogadására.	- Motiválás - Példa - Példakép - Meggyőzés - Házi- és szorgalmi feladatok adása - Projekt - Felelősi rendszer kialakítása - Önismeret - Kooperatív csoportmunka - Differenciálás	- Tanórák - Szabadidős elfoglaltságok - Ünnepségek - Közösségi programok - Napközi otthon - Családi környezet	- Osztálytanítók - Napközis nevelő - Osztálytársak - Szülők - Fejlesztőpedagógus
- Alapozza meg az alkalmazható tudást és az élethosszig tartó tanulást - Követelje meg a pontos, esztétikus munkát.	- „Tanulni tanulás” elsajátítása - Lényegkiemelés - Megértés, Ellenőrzés - Számonkérés, Értékelés - Bíztatás, elismerés, jutalmazás	- Tanóra - Napközi - Családi környezet	- Osztálytanítók - Napközis nevelők - Szülők - fejlesztőpedagógus
- Adjon mintákat a felfedező tapasztalás útján történő ismeretszerzéshez, a problémaközpontú tanuláshoz, ezen keresztül valósítsa meg a képességfejlesztést. (érdeklődés felkeltése, problémafelvetés) - Megoldások keresése.	- Ajánlás, magyarázat - Közös feladatelemzés és tanulás - Ellenőrzés, könyvtárhasználat - Lexikonok, könyvek, folyóiratok használata - Informatikai ismeretszerzés	- Tanóra, napközi - Szakkörök - Kirándulás - Színház- és kiállítás látogatások - Családi környezet	- Osztálytanítók - Napközis nevelő - Könyvtáros - Informatikai szaktanítók - Szülők

- Támogassa az egyéni képességek kibontakozását és az esélyegyenlőség biztosítását, valamint a tehetség és képesség kibontakoztatását.	- Tanórai differenciálás - Egyéni tehetséggondozás, felzárkóztatás - Versenyeztetések, ambicionálás - Motiválás, jutalmazás - kooperatív csoportmunka	- Tanóra - Versenyek - Szakkörök - Egyéni foglalkozások - Fejlesztő foglalkozások	- Osztálytanítók - Szaktanárok - Napközis nevelő - Szülő - Fejlesztő pedagógus
- Működjön közre a tanulási nehézségek leküzdésének folyamatában, a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása érdekében.	- Differenciált tanulásszervezés Kooperatív technika - Egyéni képességek szerinti házi feladat adása - Egyéni felzárkóztatások - Fejlesztő foglalkozások - Kudarcélmények elkerülése - Sikerhez juttatás, bíztatás	- Tanóra - Napközi - Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások - Osztály	- Osztálytanítók - Fejlesztőpedagógus - Napközis nevelő
- Törődjön azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális, kulturális környezetéből, vagy eltérő ütemű érésből fakadnak, és tegye lehetővé a tehetség és képesség kibontakoztatását e tanulók részére.	- Folyamatos kapcsolat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel - Alapítványi segítség, napközibe irányítás - Kirándulások, színház, múzeum, hangverseny-látogatások szervezése	- Iskola - Szabadidős iskolai programok - Napközi	- Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős - Osztálytanítók - Napközis nevelők - Fejlesztőpedagógus
- Tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket.	- Kirándulások szervezése - Példaképkövetés - Orientálás, az értékek felismerésére - Beszélgetések, tapasztalatgyűjtések	- Iskola - Kirándulások - Tanulmányi séták - Családi környezet	- Osztálytanítók - Napközis nevelő - Szülő
- Erősítse meg a humánus magatartási mintákat, szokásokat.	- Következetes szoktatás, pozitív példák elemzése, beszélgetések, példamutatás, szituációs játékok	- Tanóra - Óraközi szünetek - Szabadidős foglalkozások - Napközi, családi környezet	- Osztálytanítók - Napközis nevelő - Ügyeletes nevelő - Szülő
- Szokja és tanulja meg a digitális eszközök és tananyagok használatát: számítógép, fejlesztő programok, interaktív tábla, stb.	- Bemutatás	- Tanóra, szabadidős foglalkozások	- Osztálytanítók - Napközis nevelők
- A gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség értését.	- Szerepjátékok, fejlesztő beszélgetések - Vita, példakép állítása - Irodalmi művek elemzése	- Tanóra - Szabadidős foglalkozások - Napközi - Családi környezet	- Osztálytanítók - Napközis nevelő - Szülő
- Váljon a gyermek szokásává a rendszeres testmozgás, sportolás, a szabadidő igényes eltöltése	- Rendszeresen sportfoglalkozások biztosítása - Szabadidős programok megszervezése, ezekre mozgósítás, ajánlás a gyermek képességének megfelelően	- Testnevelés óra - Mindennapos testnevelés - Szabadidős kínálat - Szakmai programok	- Munkaközösség - Szaktanárok - Osztálytanítók - Napközis nevelők

Feladat 5-6. évfolyam: alapozó szakaszban	Eljárások, módszerek, eszközök	A megvalósítás szervezeti színtere	Végrehajtója
- A kezdő szakaszból az alapozó szakaszba a törésmentes átmenet megkönnyítése, a nem szakrendszerű oktatás fokozatos bevezetése	- Osztályfőnökök látogatása a 4. évfolyamon - A bevált módszer (kooperatív technikák) alkalmazása	- A tanítási órák	- Osztályfőnökök - Szaktanárok
- Fejlessze a tanulók személyiségét úgy, hogy kialakuljanak készségeik, képességeik a motiváló környezettel való harmonikus és konstruktív együttműködésre. A folyamat a szülő együttműködésével történjen.	- Beszélgetés, tudatosítás, példakép követése - Társadalmilag elfogadott normák folyamatos tudatosítása - Önértékelés, önkontroll	- Tanulószoba, szabadidős elfoglaltság - Osztályközösség osztályfőnöki órákon - Iskolaközösség - DÖK működése - Minden tanítási óra, közös szórakozások.	- Szaktanárok - Osztályfőnökök - DÖK vezetés - Iskolavezetés
- A tanulási tevékenységek közben, és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritás érzését, empátiáját.	- Beszélgetés, vita, helyzetteremtés- és elemzés, különféle versenyhelyzetek, sportélet szervezése, tanórai csoportmunkák, értékelés, önértékelés - Drámapedagógia	- Tanítási órák - Osztályfőnöki órák - Tanulószoba - Iskolagyűlések, az adott közösség - Táborok - Versenyek - Műsorok, kirándulások	- Szaktanárok - Osztályfőnökök - DÖK vezetés - Ifjúságvédelmi felelős
- Viselkedési normák folyamatos alakítása, szoktatása	- Állandó figyelmeztetés, szoktatás, gyakoroltatás, szituációs játékok, elbeszélgetések, minden helyzet elemzése.	- Tanórán - Óraközi szünetekben, szabadidőben - Osztályfőnöki órákon	- Az iskola minden dolgozója és szülők

Feladat 7-8. évfolyam: fejlesztő szakaszban	Eljárások, módszerek, eszközök	A megvalósítás szervezeti színtere	Végrehajtója
- A tanulási tevékenységek közben, és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, kitartását, szorgalmát, céltudatosságát, segítőkészségét, szolidaritás érzését, empátiáját. Kiemelt feladat a kreatív jegyek erősítése (rugalmasság, eredetiség)	- Beszélgetés, vita, helyzetteremtés és elemzés. Különféle versenyhelyzetek, sportélet szervezése, tanórai csoportmunkák, értékelés, önértékelés, közös értékelés, személyiség jegyek egyéni értékelése, tudatosítása, bíztatás, szerepjátékok, dicséretek - Kooperatív csoportmunka	- Tanítási órák - Osztályfőnöki órák - Tanulószoba - Iskolagyűlések - Táborok - Versenyek - Műsorok - Kirándulások	Szaktanárok Osztályfőnökök DÖK vezetés Ifjúságvédelmi felelős
- Olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságát, becsületességét, szavahihetőségét	- Felelősi megbízatások, vállalások teljesítése, párbeszédek, bizalom, spontán és tervezett beszélgetések, szituációs játékok, szülőkkel lebeszélgetés torz kép kialakulásakor	- Osztályközösség - Osztályfőnöki óra - Tanítási óra - Iskolai rendezvények - Sportegyesületek - Közös szórakozások - Kirándulások	Szaktanárok Osztályfőnökök DÖK Egyéb felnőtt vezetők

- A nemzeti, nemzetiségi és etnikai hagyományok tudatosítása és ápolásukra való nevelés	- A másság elfogadtatása, példamutatás, beszélgetés, aktuális események megvitatása, felvilágosítás, különböző kultúrák megismertetése, rendhagyó irodalomórák megtartása	- Csoport közösségek - Előadások - Kiállítások - Szakmai órák (rajz, technika, néptánc)	Szaktanárok Osztályfőnök Foglalkozásvezető
- Fejlessze a tanulókban a nemzeti azonosság tudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt.	- Nemzeti és állami ünnepek méltó megünneplése	- Iskola és városi ünnepek - Rendezvények, kirándulások - Múzeumlátogatások	Osztályfőnök DÖK Foglalkozásvezetők Szaktanárok
- Erősítse az Európához való tartozás tudatát. - Az emberiség közös problémáinak megértését.	- Előadás, elbeszélgetés, vita, meggyőzés, történelmi példák, médiák figyelése, látottak megvitatása, környezetvédelmi problémák megbeszélése	- Tanítási órák (történelem, of. Nyelvóra) - Táborozások - Kirándulások - Szabadidős foglalkozások	Szaktanár Osztályfőnök Foglalkozásvezető
- Fejlessze és tudatosítsa a tanulási szokásukat, alapozza meg az élethosszig tartó tanulást.	- A tanulás tanításának egyénre szabott hatékony módszereinek megkeresése tapasztalatszerzése, alkalmazások folyamatos gyakoroltatása, a tanulási szokások, azok rendszerességének ellenőrzése, problémafeltáró beszélgetések. - „Tanulni tanulás” elsajátítása - Projektmódszer	- Tanóra - Emelt szintű oktatás - Napközi - Fejlesztő foglalkozások, habilitációs-rehabilitációs foglalkozások - Tehetséggondozó foglalkozások	Szaktanár Osztályfőnök Napközis nevelő Tanulószobás nevelő Fejlesztőpedagógus
- Támogassa az egyéni képességek kibontakozását, az egyén tanulói terhelés a tanulói képességekhez igazodva növekedjék.	- Problémafeltáró beszélgetések, motiválás, önbizalom megerősítése, gyakoroltatás, tapasztalatszerzések, versenyeztetés, egyéni képességek felismerése, fejlesztése, differenciált fejlesztés - Kooperatív csoportmunka	- Tanórák - Tehetséggondozó foglalkozások - Emelt szintű oktatás - Fejlesztő, habilitációs, rehabilitációs foglalkozások	Szaktanárok Osztályfőnökök Fejlesztőpedagógus
- Vegye figyelembe az eltérő értelmi, érzelmi és egyéb különbözőségű gyerekek együttfejlesztését.	- Egyéni bánásmódok alkalmazása, beszélgetések. Fejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató foglalkozások szervezése.	- Tanórák - Egyéni foglalkozások - Felzárkóztatás - Tehetséggondozás	Szaktanárok Osztályfőnök Foglalkozásvezető
- Továbbtanulásra való felkészítés. Élethosszig tartó tanulás megalapozása.	- Tudatos felkészítés a képességek ismeretében, önismeret, önértékelés fejlesztése, tájékoztatások, videofilmek, nyílt napok látogatása, kiadványok, tájékoztatók terjesztése. - A szükséges kompetenciák	- Médiaismeretek - Tanulás tanítása modul - Számítástechnika órák - Könyvtári magyarórák	Szaktanárok

	kibontakoztatása. - Kooperatív csoportmunka - Projektmódszer		
- Viselkedési normák folyamatos alakítása, szoktatása.	- Állandó figyelmeztetés, szoktatás, gyakoroltatás, szituációs játékok, elbeszélgetések, minden helyzet elemzése	- Tanórán - Óraközi szünetekben - Szabadidőben - Osztályfőnöki órákon - Iskolagyűléseken	Az iskola minden dolgozója és a szülők

Személyiségük fejlesztésének alapjaként, ennek kiemelt értékeként az erkölcsi, etikai értékek alakítása kell, hogy áthassa pedagógiai munkánk minden területét. A tanuló rendelkezzen a kor legfontosabb alapkompetenciával, megfelelő kommunikációs készséggel, idegen nyelvi és informatikai ismeretekkel.
Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a kilencven százaléka a nyolcadik évfolyam végén:

- minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis több mint ötven százaléka - a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)
- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

A CÉLOK MEGVALÓSULÁSÁT SZOLGÁLÓ MÓDSZEREK, SZERVEZÉSI MÓDOK, TANULÁS-SZERVEZÉSI ELJÁRÁSOK:

- tantárgytömbösítés*,*
- tevékenykedtetésre *épülő tanulásszervezés,*
- projektoktatás*, témahét,*
- műveltségterület *tantárgyi bontás nélkül, moduláris oktatás,* stb.
- *az info-kommunikációs technológia, mint eszköz és taneszköz* alkalmazása*.*
- Az intézmények közötti horizontális tanulás elősegítése érdekében, az iskolánk sajátosságainak megfelelő, a tervezett fejlesztésekhez illeszkedő, már kifejlesztett, kipróbált és jól bevált pedagógiai módszerek, eljárások megismerése, adaptációja, "jó gyakorlatok" átvétele, alkalmazása és terjesztése.
- Az intézmények közötti szakmai együttműködések, más referencia intézményekkel való együttműködések kialakítása. A pedagógusok horizontális együttműködési, tanulási lehetőségeinek megteremtése, referenciaintézményi szolgáltatások végzése és igénybe vétele.
- Az intézmény saját innovációinak megvalósítása, amely a helyi igényekhez igazodva, az egyéni fejlesztéseket, a nevelés-oktatás eredményességének fokozását, az esélyegyenlőség kiteljesítésére hatékony és sikeres, az egyéni fejlődést támogató oktatási utak, programok, nevelési eljárások, tanulásszervezési módok kidolgozását, azok gyakorlati megvalósítását szolgálja.
- Átfogó intézményfejlesztés megvalósítása, a fejlesztések eredményeinek az intézmény mindennapi gyakorlatába való beillesztését, a pedagógiai szemléletváltást segítő tevékenységek megvalósítása, ezen belül az intézmény pedagógiai dokumentumainak módosítása, oly módon, hogy az iskola pedagógiai innovációjának fenntarthatóságát biztosítsa.
- Az iskola pedagógiai programjának és informatikai stratégiai tervének összehangolása az IKT alapú kompetenciafejlesztés céljaival.
- Következetes, fokozatosan nehezedő követelménytámasztás, és a tanulói teljesítmények változatos formájú, személyre szóló folyamatos ellenőrzése, értékelése.
- Szakértői vélemény alapján, a központilag biztosított illetve a fenntartótól kapott órakeret felhasználásával fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások szervezése különösen a részképesség zavarral rendelkező gyermekek számára.
- Tehetséges tanulók korai felismerése, differenciált foglalkoztatásuk, fejlesztésük biztosítása és „menedzselése", a kimagasló teljesítmény elismerése, jutalmazása.
- Városi, iskolai szintű rendezvények, ünnepélyek, megemlékezések, projektzáró rendezvények szervezése, változatos programkínálat biztosítása, valamint a szabadidő hasznos eltöltésének változatos módon történő segítése.
- A diákönkormányzat hatékony működéséhez nélkülözhetetlen információk, személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

2.3. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

A személyiség komplex fejlesztése: az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztése.

Iskolánk pedagógiai programjának alapja egy olyan közös gondolkodás, amelyben a tanulók
- alkalmazható tudásának,
- képességeinek,
- egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban: figyelembe véve azt, hogy a nevelés-oktatás színtere nem csak az iskola, hanem elsősorban a család, valamint a társadalmi élet és tevékenység számtalan egyéb fóruma is.

Tanulóink legyenek ebben a közegben is tájékozottak, és tudják önmagukat képviselni.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. Az erkölcsi nevelés

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. Felelősségvállalás ébresztése a tetteinkért és azok következményeiért. Az értékválasztás fontosságának beláttatása, a későbbi életvezetésre gyakorolt hatás felismertetése. Az emberiség alapértékeinek viszonylagos állandósága segíti az érték és példakép választást.

2. Az értelmi nevelés

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

<u>Feladataink az értelem kiművelése területén</u>

Tanulási motívumok, tapasztalati és tevékenységközpontú tanulás elsajátíttatása

- <u>A megismerési képesség</u>fejlesztése

1-4. évf., 5-6. évf.: tanórák, tanulmányi kirándulás, séta, szabadidős kínálat, napközi, szemelvények bemutatása, szituációs vagy dramatikus játékok, projektek

7-8. évf.: tanórák szervezése során; tévéműsorok ajánlása, projektek, könyvek, információhordozók igényes válogatása, gyűjtőmunka.

- A <u>felfedezési szándék</u> fejlesztése, kreatív személyiségjegyek erősítése:

1-4. évf.: tanóra, manuális tevékenykedtetés, játékosság, szabadidős tevékenységek, projektek

5-6. évf.: tanórák során, tanórán kívüli foglalkozások, elmélet és gyakorlat összehasonlítása, példák gyűjtése, tapasztalatszerzések, modellkészítés, média használata, tanulás-tanítása

7-8. évf.: iskolai és iskolán kívüli életben mindenütt az elmélet és gyakorlat összehasonlítása, kísérletek megfigyelési szempontok adásával, média használata.

- A <u>tanulási teljesítményvágy</u> optimalizálása motiváló környezetben:

1-4. évf.: a gyermekek elé elérhető szint állítása, idegen az integrációtól, mert az akadályozott gyermek nem versenyképes, játékosság, logikai műveletek

5-6. évf.: érzelmekre alapozva megoldani

7-8. évf.: fokozatosan az értelemre alapozva tanórán, tanórán kívül, versenyek, a kitűzött célok folyamatos ébrentartása, a teljesítmények megfelelő értékelése, elismerése.

- A tanulás gyakorlati értéke, <u>az alkalmazható tudás</u>, mint motívum:

1-4. évf.: feladatok megoldása, háziversenyek, különböző életből vett szituációk megbeszélése, tanulmányi kirándulás tapasztalatai,

5-6. évf., 7-8. évf.: pályaorientáció, programok szervezése, ahol tudását hasznosítani tudja: versenyek, vetélkedők, szaktárgyi színterek egymásra épülő folyamatos kihasználása a gyakorlati értékek kiemelése szempontjából a mindennapokban.

- A továbbtanulási szándék, <u>az élethosszig tartó tanulás</u>, mint motívum:

5-6. évf.: előkészítési szakasz

7-8. évf.: nyílt napok, tanórák, az eredmények szükségességének tudatosítása, amely a kívánt pálya elérésének feltétele, önismeret, érdeklődés, továbbtanulási szándék folyamatos ébrentartása

A sajátos nevelési igényű tanulók pályaorientációja speciális, gondosan kell irányítani, képességeiknek megfelelően, fontos a használható tudás megszerzése, az esélyegyenlőség folyamatos biztosítása céljából.

- <u>Mozgástanulás, játékismeret</u> fejlesztése:

1-4. évf.: játékos képességfejlesztés, kiemelt a játékosság, a sok játék tanítása, megtanítása, gyakoroltatása, sportfoglalkozásokra irányítás, a szabadidő hasznos eltöltésére szoktatás

5-6. évf., 7-8. évf.: játékosság, ahol csak lehet, sportegyesületek tevékenysége, DSE, mindennapos testedzés, tömegsport.

Kognitív képességek fejlesztése

- Megismerés: megfigyelés, értékelés, értelmezés, bizonyítás:

1-4. évf.: tanórán önálló feladatértelmezés, megoldás, értékelés, ugyanez a családi környezetben, szervezett, irányított játékok

5-6. évf.: iskolában, iskolán kívül az életkori sajátosságoknak megfelelő fokozatosság betartásával az önértékelés során: tananyagok feldolgozása során az önálló megfigyelések, értelmezések, bizonyítások gyakoroltatása, modellezések, gondolati térképek.

7-8. évf.: bizonyítások, komoly következtetések megállapítása; gyógypedagógiai oktatás: mentális képességeik fejletlenebbek, differenciáltabbak, asz észlelés, aktivitás hiányát kell megszüntetni, egyénre szabott fejlesztéssel motiváló környezetben.

- Kommunikáció:

- *Beszéd és beszédértés:*

  1-4. évf.: magyar, beszédtechnikai gyakorlatok (légzés, artikuláció, tempó, időtartam), környezetismeret, matematika tanórák során, játékok, napközis foglalkozások. A szűkös szókincs bővítését játékos formában kell megoldani, beszédhibák kiküszöbölése logopédiai foglalkozásokkal, alsó tagozaton

  5-6. évf.: az első szakaszra építve folyamatos gyakoroltatás

  7-8. évf.: tanórákon, tanórán kívüli foglalkozásokon

- *Írás, olvasás:*

1-4. évf.: magyarórák, könyvtári órák, könyvtárhasználat, napközi: szoktatás, gyakoroltatás, készségek kialakítása, cél: az eszközként való használat elérése

5-6. évf.: az első szakasz folytatása az alapkészség kifejlesztése érdekében, esztétikus egyéni írásmód kialakítása

7-8. évf.: folyamatos gyakoroltatás, írás esztétikumának, tempójának megkövetelése, kifejező, értő olvasás tudatos gyakoroltatása

Az SNI-s tanulók fejlődési szintjének megfelelő személyre szabott speciális fejlesztés

- *Tapasztalati és értelmező nyelvtudás*

1-4. évf.: tanórák során, házi olvasmányok adásával, könyvtári órák, napközi, mindennapok során

5-6. évf.: az alapozó szakasz folytatása

7-8. évf.: tanórai, tanórán kívüli fejlesztő foglalkozások, számítógép használata: gyors személyre szabott fejlesztést biztosít, folyamatos szókincsfejlesztés, nyelvi fogalmi gondolkodás.

- Gondolkodás

- Analízis-szintézis

  1-4. évf.: fokozatos szoktatás, fejlesztés, tanórákon, napköziben

  5-6. évf.: az alapozó szakasz folytatása

  7-8. évf.: tanórán, tanórán kívül a tapasztalati ismeretekre alapozva, gazdag tényanyaggyűjtésre, tapasztalatszerzésre alapozott általánosítás; SNI-s oktatás: saját hibák felismerésén át, kis lépésekben, türelmes fejlesztéssel kell nevelni.

- Problémamegoldás:

  1-4. évf.: tanórák módszertani szervezésével, játéktevékenység, versenyre készülés, versenyeztetés

5-6. évf.: Az alapozó szakasz feladatainak folytatása

7-8. évf.: Kreativitásra építve tanórai, tanórán kívüli foglalkozások során többféle megoldás közül a legcélratörőbb megkeresése

Alsó tagozatra vonatkozóan (Béke és II. Rákóczi Általános Iskolára vonatkozóan):

Érzelmi nevelés

Boldogságóra programok feladata: megtanulják kifejezni a tanulók az érzelmeiket, nyitottabbá, érdeklődőbbé, toleránsabbá és összetartóbbá váljanak. A boldogságórákon végzett gyakorlatok erősítsék önbizalmukat, fokozzák kitartásukat, koncentrációs képességüket, fejlesszék a divergens gondolkodást és a kreativitást. Tanuljanak empátiáról, elfogadásról és önmagukról.

3. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

*Feladata:*Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. Családi életre nevelés

Feladata: Harmonikus családi minták közvetítése, megbecsülése, a család értékeinek megismertetése. Felkészítés a családi életre, a család szeretetére. Párkapcsolati és szexuális nevelés az életkornak megfelelő mértékben.

5. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

6. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Feladata: A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység és segítő magatartás kialakítása saját élményű tanuláson keresztül.

8. Médiatudatosságra nevelés

Feladata: A média működésének és hatásainak megismertetése, a valóságos és virtuális világ megkülönböztetésének gyakoroltatása, a médiakapcsolatok veszélyeinek tudatosítása. Válogatás a médiafelületek között, a felelős médiahasználat kialakítása.

9. ***A testi és lelki egészségre nevelés***

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód iránti igény felkeltése, a betegségmegelőzés fontosságának tudatosítása.

10. Fenntarthatóság, környezettudatosság

Feladata: Az élő és élettelen környezet megóvására irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása. Bekapcsolódás a szűkebb/tágabb környezet értékeinek védelmébe és gyarapításába.

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

Feladata: Tudatos fogyasztói magatartásra késztetés. Az egyén felelősségének beláttatása saját pénzügyi, gazdasági döntéseikről. Gazdálkodás a háztartásban.

12. Pályaorientáció

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulókkal az önellátásra és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

13. Önálló tanulás

Feladata: Az önálló tanulás igényének felkeltése. A könyvtári és egyébinformációforrások használatának szerepe az ismeretszerzési folyamatban. A tanulási utak sokféleségéből az egyéni tanulási stratégiák megtalálása.

2.4. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

HELYZETELEMZÉS

KÖRNYEZETI HATÁS

Napjainkban túlzottan felértékelődött az anyagi javak birtoklása és megnőtt a médiák, a deviáns hatások befolyása. Tapasztaljuk azt is, hogy a mozgás hiánya, a helytelen táplálkozási szokások térhódítása, egyre inkább jellemzik tanulóinkat.

KÖZLEKEDÉS

Intézményegységeink a város forgalmas központjában állnak, ezért fontosnak érezzük a balesetmentes közlekedés érdekében a közlekedési ismeretek oktatását, az ilyen témájú versenyek szervezését. Hagyományosan jó a kapcsolatunk a városi rendőrkapitányságközlekedésrendészeti munkatársával, akitől a tájékoztató előadásokon kívül szakmai anyagokat, segédeszközöket is kapnak tanulóink Több intézményegységet övező utcát egyirányúsítottak, ezáltal tanulóink balesetmentes iskolába érkezése és távozása nagyobb biztonsággal történik.

Az intézményegységeket övező parkok, és közeli játszóterek teszik a gyermekek számára még élményszerűbbé az oktatást, és az azon kívüli időt.

TESTEDZÉS

Iskolánk testi neveléshez szükséges tárgyi adottságai jók. Tornacsarnokkal, torna- és kondicionáló teremmel, és megfelelő udvarral rendelkezünk, amelyekben az időjárásnak megfelelően meg tudjuk mozgatni a tanulókat. Fontos eredménynek tartjuk, hogy minden tanulónk iskolán kívüli sportolási tevékenységét is számon tartjuk, így tudjuk azt követni, hogy kiknek szükséges feltétlenül az iskola keretei között a testedzés lehetőségét biztosítani. Tartásjavító tornát is tartunk a kiszűrt gyerekeknek. Nevelési szempontból fontosnak tartjuk azt is, hogy a tanórai szünetekben télen-nyáron az udvaron frissülnek fel a gyerekek. A napközis munkatervek következetesen tartalmazzák a mozgást, a szervezett és spontán játékokat.

A testi nevelés teljesebbé, változatosabbá tételéhez szükségesnek tartjuk a sportszerek, játékszerek folyamatos cseréjét, bővítését, pótlását. Gyógytestnevelési órákat biztosítjuk a kiszűrt tanulók számára.

Tárgyi feltétel

Iskolánk tárgyi adottságai jónak mondhatók, ugyanis tantermeink esztétikusak, növényekkel díszítettek. Udvarunk lehetőséget biztosít a játékra, kikapcsolódásra. A Zrínyi Ilona Általános Iskolában korcsolyapálya létesítésére is sor kerül a téli sportoknak kedvező időjárás esetén.

Személyi feltételeinka szakos ellátottság tekintetében jók. Biológusaink, testnevelőink minden vonatkozásban partnerei, segítő társai az osztályfőnököknek. Egészségnevelő tanárunk nincs.

ISKOLAORVOSI SZOLGÁLAT

AZ ISKOLAORVOSI VIZSGÁLATOK A VÉDŐNŐ SEGÍTSÉGÉVEL RENDSZERESEN FOLYNAK, AZ UTÓKEZELÉSEKET FIGYELEMMEL KÍSÉRJÜK. AZ ÉVES MUNKATERVÜNKBEN RÖGZÍTETT, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁKON ZAJLÓ EGÉSZSÉGÜGYI FELVILÁGOSÍTÓ, TÁJÉKOZTATÓ ELŐADÁSOKAT (ORVOS, VÉDŐNŐ, DROGELŐADÓ) MARADÉKTALANUL TELJESÍTJÜK.

MENTÁLHIGIÉNIA

A társadalmi jelenségek és a tanulók körében egyre inkább jelentkező problémák miatt az egészségnevelés fontos területe lett a menthálhigiénés nevelés, melyet elsősorban az osztályfőnökök végeznek az osztályfőnöki nevelési tervükben meghatározottak szerint. A személyi higiénén, a megjelenés, a viselkedés kultúráján kívül drogmegelőzési, szexuális felvilágosító programok zajlanak vendégelőadók részvételével. De az osztályfőnökök nevelési feladatai közé tartoznak a stresszelhárítás, a konfliktuskezelő technikák megismertetése, gyakoroltatása is.

ÉTKEZTETÉS

Minden tanulónknak, aki igényli, biztosítani tudjuk a napi háromszori étkezést, ill. menzát. A kulturált étkezési körülményeket megteremtettük.

AZ INTÉZMÉNY JÖVŐKÉPE, ELKÖTELEZETTSÉGE, ALAPELVEI AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉRDEKÉBEN

Iskolánk - megőrizve eddigi szellemiségét – a jövőben is folytatni kívánja diákjainak nevelését annak érdekében, hogy felnőve művelt emberekként szabad és gazdag személyiségekként, önmagukért felelős polgárokként, emberséges, alkotásra és boldogságra képes egészséges emberekké váljanak. Hisszük, hogy csak testben-lélekben egészséges ember képes boldog, sikeres, a társadalomnak hasznos tagjává válni. Egészségnevelési alapelveink:

a)Az élet védelme

b) Az egészség, mint alapvető emberi érték

- Az egészség a mindennapok fontos erőforrása
- Az egészség nemzeti kincs
- Az egészségfejlesztés egyéni és társadalmi felelősség.

Általános pedagógiai szempontok a program kialakításakor

- Az egészséges iskola formálása
- Pozitív énkép kialakítására törekvés
- Az iskola tárgyi környezete fontos esztétikai és közvetlen fiziológiai hatást gyakorol
- Az iskola dolgozóinak példaadása
- Kapcsolat mélyítése e területen is a szülőkkel, iskolaorvossal, a védőnőkkel
- Kapcsolat a Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal
- Kapcsolat az iskola rendőrével.
-

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM CÉLJA

Az egészségnevelési program része iskolánk pedagógiai programjának. Az egészségnevelési program végrehajtásával el kívánjuk érni, hogy tanulóinkban belső igénnyé, természetes szokássá, a mindennapok gyakorlatává váljon az egészséges életmód.

Ennek érdekében fontos célunk:

- az egészséges életmód kialakítása,
- az egészség megőrzése,
- káros szokások elutasítása,
- az egészségfejlesztés módszereinek alkalmazása
- a tanulók környezettudatos magatartásának kialakítása

Az egészségnevelés intézményi rendszere

Egészségnevelés		
Szomatikus nevelés(testi)	Pszichohigiénés nevelés (lelki)	Szociohigiénés nevelés (társas-társadalmi együttműködés)
1. Higiénés nevelés Személyi higiéne Környezeti higiéne	1. Egészséges életvezetés	1. Konfliktuskezelő technikák 2. Szexuális felvilágosító program
2. A fertőző betegségek, az egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzésére nevelés	2. Stressz elhárítás	3. A kommunkációs készség fejlesztése
3. Kondicionálás, testnevelés,	3. Egészségre káros szokások	4. Szerepfeszültségek feloldása

testedzés, sportolás	tudatosítása (alkohol, dohányzás, drog, stb.)	
4. Baleset-megelőzésre, életmentésre nevelés	4. Érzelmi nevelés (biztonság, derű, nyugalom…)	5. A társadalmi izoláció megelőzése
		6. Egészségpropaganda
5. Drogmegelőzés prevenciós formában	5. A veszélyeztetett tanulók feltérképezése	7. Együttműködés a kábítószerügyi Egyeztető Fórummal
Eredmény: Egészséges életmód Testi-lelki fejlődés		

AZ ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM FELADATAI:

- Megismertetjük a tanulókkal az egészségvédelemmel kapcsolatos korszerű ismereteket, gyakoroltatjuk velük az ezekkel kapcsolatos tevékenységeket a szükséges készségek és jártasságok kialakítása érdekében, hogy egészségüket megőrizzék és védjék.
- A tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmódot szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát és környezetbarát viselkedésformákat.
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében találkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel. (A táplálkozás, az alkohol és kábítószer fogyasztás, dohányzás hatásaival.)
- Az iskolai étkeztetés minőségét, körülményeit befolyásoljuk, javaslatot teszünk, ellenőrizzük. (étlap, választék, terítés, stb). A gyerekek kulturált étkezési szokásait alakítjuk.
- A lelki egészség érdekében a családi és baráti kapcsolatok, a kulturált magatartás és a helyes kommunikáció, a közösséggel való együttműködés fontosságát bizonyítjuk.
- Saját egészségük érdekében a környezet védelmére nevelünk. Megvilágítjuk az egészségvédelem és a környezetvédelem kölcsönhatását.
- Az egészség megőrzése érdekében az aktív életmód, a sportjelentőségét hangsúlyozzuk. Megteremtjük a mindennapos testedzés és testmozgás feltételeit.
- A személyes higiénia szabályait tanítjuk, gyakoroltatjuk.
- A szexuális fejlődésről ismereteket adunk, felelősségre nevelünk, hangsúlyosan nevelünk a családi életre.
- Az ember testi és lelki egészségének összhangjáról, fontosságáról tájékoztatunk.
- A reális önismeret elengedhetetlen a testi, lelki egészség érdekében és a tanuló személyiségének fejlődése, kiteljesedése érdekében.
- Megtanítjuk a tanulóknak, hogyan kerüljék el a veszélyhelyzeteket, hogyan bánjanak a veszélyes anyagokkal, hogyan mondjanak „nem”-et annak érdekében, hogy ne váljanak áldozattá.
- Fejlesztjük a tanulók beteg, sérült társaik iránti elfogadó magatartását.

AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében
- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;

- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia	rovarcsípések légúti akadály artériás és ütőeres vérzés komplex újraélesztés
kémia	mérgezések vegyszer okozta sérülések savmarás égési sérülések forrázás szénmonoxid mérgezés
fizika	égési sérülések forrázás
testnevelés	magasból esés

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az iskola környezeti nevelési elvei

A program alapelvei:

A környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, melynek során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek kölcsönös voltát, helyét és szerepét e környezeti rendszerben. Kialakítja az emberekben azokat az új környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válnak. Ennek céljából fontos biztosítani mindenki számára azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget.

A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más szinterein is (család, óvoda, más intézményes és intézményen kívüli terület).

Cél olyan emberek nevelése, akik a természeti és a társadalmi környezet szépségeire nyitottak, ezeket tudják értékelni, majd a természettel harmonikusan tudnak együtt élni, életvitelüket harmonikusan tudják vezetni, ezért a nevelésnek a valóságos életben kell gyökereznie.

A környezeti nevelés fő célkitűzései

- A környezetelvűség szempontjainak érvényesülése a tantárgyak tanításában és a tanórán kívüli tevékenységben
- A környezettudatos magatartás kialakítása (követelményei) a természettel, a társadalommal és az emberrel kapcsolatban.
- A környezeti nevelés érzelmi, értelmi, erkölcsi kompetenciáinak erősítése
- A környezeti nevelés „tanulásfejlesztésben” betöltött szerepének erősítése
- Kapcsolódni: a nemzeti környezetvédelmi programhoz

Rövid távú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg!	Tantárgyanként gyűjtsük ki az idevonatkozó tananyagokat, feladatokat!	- Tudatosabb tervezőmunka (szaktanárok)
Takarékoskodás a vízzel és villannyal.	Alkalmankénti ellenőrzések.	- Nem lesznek nyitva felejtett vagy csöpögő csapok, égve felejtett villanyok. - Észrevehetően csökken az iskola víz- és villanyszámláján szereplő összeg.
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői!	„Örökbefogadási” akciók: iskolánk kertjének, udvarának gondozása, a természet változásainak megfigyelése, madáretetők készítése.	- A tanuló kötődik környezetének egy darabjához és ezen keresztül átérzi környezetünk megóvásának fontosságát.
Erősítjük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket.	- TÉMANAP Projektek kidolgozása.	- A széttagolt ismeretek rendszerelmélettel összekapcsolódnak, egyre több tanuló vesz részt tanulási projektekben.

Általános környezetvédelmi szempontok

- A környezeti nevelés valamennyi tantárgyban meg kell, hogy jelenjen!
- Legyen az iskolai élet szerves része, mindennapjaink velejárója.
- Személyes és tárgyi kapcsolataink is tartalmazzanak környezeti nevelési lehetőségeket.
- A környezeti nevelés a helyi adottságain, problémáin keresztül nyerjenek a tanulók kitekintést a globális problémákra.

A környezeti nevelés fő követelményei, elvárások a környezeti nevelés területén.

a) Rendszerszemléletre nevelés

A tanulókat képesség kell tenni arra, hogy a tanórán szerzett ismereteket össze tudják kapcsolni az élet valós ügyeivel. Képesek legyenek megérteni a fejlődés és a környezet kérdéseinek összefüggő rendszerét.

b) Az alternatív problémamegoldó gondolkodásra nevelés

Az egyes kérdések megválaszolására a tanulók több alternatíva felállítását igényeljék. Képesek legyenek az alternatívák értékelésére, az ellenőrzések után a helyes, megfelelő válasz kiválasztására.

c) A globális összefüggések megértése

A létező környezeti problémák között gazdasági, társadalmi problémák állnak, amelyek globális problémákká szövődnek össze. Fontos, hogy a tanulók ne csak egyenként lássák ezeket a gondokat, hanem azok gazdasági, társadalmi okait is megértsék.

d) A létminőség választásához értékek megmutatása

A létminőségünk gazdagsága függ a környezetünk minőségétől, fontos hogy a tanulókkal megértessük a létminőséghez szükséges nem anyagi jellegű dolgok szerepét az életünkben.

e) A létminőséghez tartozó viselkedési formák és normák kialakítása

Nem elegendő a szemléleti alapok megteremtése, arra is szükség van, hogy a tanulókkal közösen fedezzük fel, hogy mit is tehetünk egyéni életünkben.

f) A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése

Az ember a természet része, csak akkor van esélye a boldogulásra, ha együttműködik környezetével, és nem uralkodni akar felette, ami a természet törvényeinek megértését, az élet minden formájának elismerését feltételezi. Fel kell fedeztetni, hogy biológiai sokféleség nélkül nincs emberi létezés sem.

g) A szerves (organikus) kultúra fontosságának megismertetése a fenntartható fejlődésben

Alapvető annak belátása, hogy az ember történelme során nem csak szembefordul környezetével, hanem számos esetben tudott azzal harmóniában is élni. E harmonikus együttélés eredményeként alakult ki a szerves (organikus) kultúra.

A környezeti nevelés feladatai, területei, szervezeti keretei

a) Az intézmény tárgyi környezetének tudatos és tervszerű fejlesztése
- tantermek berendezése
- udvar, zöld terület
- környezetbarát anyagok használata

b) Az iskola működésének környezetbaráttá alakítása
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Energiatakarékosság (fűtés, világítás, víz)
- Étkezés (menza)

c) Iskolai akciók, vetélkedők, projektek, vagy kapcsolódás hasonló programokhoz

d) Környezetkímélő iskolai működés

e) Tanórák szervezése a szabadban

f) Lehetőségek a program tartalmi elemeinek kidolgozására:
- A tantervi tartalmak kiegészítése a környezetre vonatkozó helyi tananyaggal
- Az osztályfőnöki órák témái között az ember és környezete kapcsolatára vonatkozó megtervezése
- A hagyományos tanórai foglalkozásoktól eltérő, környezethez illeszkedő tanulás- szervezési módok kialakítása (pl. tanulmányi kirándulások, témanap, múzeumlátogatások, DÖK nap a témával kapcsolatban; pályázatok gyűjtőmunka, vetélkedő, kézműves foglalkozás, színház, akciók, kampányok, hulladékgyűjtés, települési környezet szépítése).

2.5. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az iskola fontos színtere azon készségek és képességek kialakításának és fejlesztésének, amelyek révén a tanulók alkalmassá válnak arra, hogy építő módon vegyenek részt a közösségek (a család, az osztályközösség, az iskola, a helyi és tágabb társadalom) életében.

Alakítsa ki a közügyek iránti érdeklődést, felelősséget és igényt a részvételben.

Erősítse a pozitív attitűdöket iskolájukhoz, városukhoz és Magyarországhoz. Mindez az emberek tiszteletén, más kultúrák elfogadásán alapuljon és járjon együtt a rászoruló embertársakkal való együttérzéssel, segítő magatartással.

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Feladatok	A megvalósítás színterei
Minden tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségbe való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.	Osztályközösségek, napközis, tanulószobai csoport, diákkörök, szakkörök, sportegyesületek, táborok. Szülői értekezleteken a családi nevelés fontosságának tudatosítása.
Ismerjék meg tanulóink nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit	Iskolai, városi ünnepségek, múzeum, kiállítások látogatása, osztálykirándulások, táborozások. Tanórák: magyar, történelem, hon – és népismeret
Sajátítsák el azokat az ismereteket, és gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a haza és népei megismeréséhez megbecsüléséhez vezetnek.	Filmek, magyar, történelmi olvasmányok, osztályfőnöki órák, szabadidős foglalkozások, hon –és népismeret, honismereti szakkörök.
Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, vallások; a másság iránt, becsülje meg ezeket. Kezelje egyformán a más nemzetiségű gyermekeket, SNI-s tanulókat!	Iskolai közösség Kiemelt programok szervezése Családi nevelés fontossága
Tanulóink tanuljanak meg egymástól tanulni!	Tantárgyak kapcsán, napközi, tanulószoba
Legyenek képesek önellenőrzésre, önkritikára, egymás segítésére, segítő szándékú ellenőrzésre!	Tanórákon csoportmunkák szervezése
Tevékenységük erősítse a közösséghez való kötődést.	Osztályközösség

<u>A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai:</u>

- Állítsa a kommunikációs kultúra középpontjába a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességeit! Kooperatív együttműködésből adódó feladatok, elvárások.
- Fejlessze ki a tanulókban az új információs rendszerben való eligazodni tudást, és az IKT használatát! Segítse a tanulók kezdeményezéseit!
- Járuljon hozzá a közvetlen tapasztalatszerzéshez, amely segítse elő a harmonikus kapcsolat kialakulását a természettel és a társadalmi környezettel!
- Biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések fejlesztésének segítésére!
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése, és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- Alapozza meg nemzettudatot, mélyítse el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet!
- Tegye képessé a tanulót a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére, és elemi szintű értékelésére!
- Alakítson a tanulókban olyan bátorító, vonzó jövőképet, amely elősegíti a szükséges életvitel és szokások kialakulását, valamint hozzájárul a környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások erősödéséhez!
- Alakítsa ki a tanulókban - egyéni és közösségi szinten is -, a környezetkímélő magatartást meghatározó erkölcsi alapelveket!
- Nyújtson az életkornak megfelelő szintű felvilágosítást a szexuális kultúra és magatartás kérdéseiről, fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre!
- Adjon ismereteket a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére! A személyi, tárgyi környezet kialakításával segítse a tanulók egészségi állapotát javító pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását.
- A közös beszélgetések és terepszemlék, üzemlátogatások kapcsán kapjon a tanuló átfogó képet a munka világáról!
- A közösségfejlesztés során az intézményben foglalkoztatott valamennyi dolgozónak feladata van: mert megjelenésével, viselkedésével, cselekedeteivel, beszédstílusával, társas kapcsolataival mindenki példát állít a tanulók elé!

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

Hagyományőrző tevékenységek (lásd előbb)

Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5-8. osztályokban megválasztott küldöttekből

álló diák-önkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

Iskolai sportkör
Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Szakkörök
A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az igazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

Tanulmányi kirándulások
Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára gyalogos vagy kerékpáros tanulmányi kirándulásokat szerveznek a lakóhely és környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából.

Osztálykirándulások
Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal osztálykirándulást szerveznek. Az osztálykiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Erdei iskolák, táborozások
A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó erdei iskolai foglalkozások, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik, illetve az iskolai szünidőkben szervezett táborozások. Az erdei iskolai foglalkozásokon és a táborozásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás
Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Szabadidős foglalkozások
A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

Hit- és vallásoktatás
Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak hit- és vallásoktatást szerveznek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára választható.

Lovaskultúra-oktatás
Célja:

- a nemzeti lovas kultúra és a magyar lovas hagyományok megismertetése,
- a nemzeti öntudat erősítése,
- a lovaglás gyakorlati alapjainak megismertetése,
- a környezettudatos és az egészséges életmódra történő nevelés komplexebbé tétele,
- a lovak iránt érdeklődő generáció felnevelése.

Szeretnénk, ha a lovaglás sajátos kompetenciáinak fejlesztő hatását kihasználhatnánk, ezáltal elérnénk, hogy diákjaink megismerjék a lovas kultúrát.

A lovas kultúra oktatását órarendszerűen, heti rendszerességgel, az egész napos iskola és a mindennapos testnevelés keretei között, az általános iskola 1-8. évfolyamain, felmenő rendszerben folytatjuk a fenntartó jóváhagyásával.

2.6. A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. ***A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.***

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.

- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.

- **TÁMOGATJA ÉS SEGÍTI AZ OSZTÁLYBAN MŰKÖDŐ SZÜLŐI SZERVEZET MUNKÁJÁT.**
- **A SZÜLŐK TÁJÉKOZTATÁSÁRA SZÜLŐI ÉRTEKEZLETEKET ÉS FOGADÓ ÓRÁKAT SZERVEZ.**
- **FOKOZOTT TÖRŐDÉSSEL FOGLALKOZIK AZ OSZTÁLYÁBA JÁRÓ KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL.**
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékosságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.
- Boldogságórák megtartása. (Béke és II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolára vonatkozóan.)

AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TERVEZÉSE

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

<u>Az osztályfőnöki munkaterv felépítése</u>

a) A tanév elején összeállított munkaterv
- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
- Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
- Az osztály diákközösségének vezetői.
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.

b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán
- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.

- Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

AZ OSZTÁLYFŐNÖK ÁLTAL KÉSZÍTETT STATISZTIKÁK, JELENTÉSEK AZ OSZTÁLYRÓL

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról
- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az étkezőkből csak ebédelő, illetve háromszor étkező tanul
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról
- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma és aránya
- Szaktárgyi dicséretek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dicséretek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dicséretek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Három vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma és aránya
- A bukások száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei
- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői
- A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika)
- Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján
- A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
- A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
- A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
- Továbbtanulás iskolatípusok szerint
- Gimnáziumba felvett tanulók száma és aránya
- Szakközépiskolába felvett tanulók száma és aránya
- Szakiskolába (szakmunkásképzőbe) felvett tanulók száma és aránya
- Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma és aránya

A TANULÓI KÖZÖSSÉGEK (OSZTÁLYKÖZÖSSÉGEK) TEVÉKENYSÉGÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTJAI AZ ELSŐ FÉLÉV ÉS A TANÉV VÉGÉN

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).

- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
- Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?
- Boldogságórák témakörei havi bontásban: (Béke és II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolára vonatkozóan.)
    - 1. Boldogságfokozó hála
    - 2 Optimizmus gyakorlása
    - 3. Kapcsolatok ápolása
    - 4. Boldogító jócselekedetek
    - 5. Célok kitűzése és elérése
    - 6. Megküzdési stratégiák
    - 7. Apró örömök élvezete
    - 8. Megbocsátás
    - 9. Testmozgás
    - 10. Fenntartható boldogság

AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁK TÉMÁI

KÖTELEZŐEN MINDEN OSZTÁLYBAN FELDOLGOZÁSRA KERÜLŐ TÉMÁK A TANÉV LEGELSŐ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁIN

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
- Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.
- A kerékpáros közlekedés szabályai.

KÖTELEZŐEN MINDEN OSZTÁLYBAN FELDOLGOZÁSRA KERÜLŐ TÉMÁK

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével.
- Elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.
- Félévente egy alkalommal az elsősegély-nyújtás alapismereteinek gyakorlati elsajátítása céljából az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele.
- Az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.
- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én.
- Megemlékezés a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról.
- Megemlékezés az iskola névadójáról.
- Osztálykirándulás előkészítése.

AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁK TANANYAGA, TEMATIKÁJA ÉVFOLYAMONKÉNT

5. évfolyam

Tananyag: **Tanuljunk tanulni** Ötödikbe léptünk, házirend, tisztségek. A tanulást is tanulni kell. Nehéz és könnyű tantárgyak. Eredményes tanulás az 5. osztályban.
Követelmény: A tanulás kötelesség. Gazdálkodás az idővel. A tanulást is tanulni kell. Ami érdekel, amit szívesen csinálok.

Tananyag: **Személyiségünk** Önismeret, öntudat, önbizalom. Az ember értéke. Szokás, szenvedély.
Követelmény: Önismeret fejlesztése, osztálytársak közti bizalom, a támogató légkör megerősítése. A dohányzás szenvedélybetegség jellegének tudatosítása.

Tananyag: **Test és lélek** Az egészség értéke életünkben. Hogyan élhetünk egészségese. Testkultúra (testedzés, pihenés, öltözködés). Életrend, életritmus. Szabadidő helyes felhasználásáról.
Követelmény: Testünk iránti felelősségünk. Testi-lelki egészség legfontosabb összefüggései.

Tananyag: **Tudni illik** Az étkezés illemtana. Öltözködés, kultúrája. Szórakozás illemtana: színház, mozi, hangverseny, diszkó, kirándulás, sport, játék, strand.
Követelmény: Alapvető viselkedési normák gyakoroltatása, betartása, megkövetelése.

Tananyag: **Családi élet** Alkalmazkodás a családban. Egymás iránti figyelem a családban (hétköznapok, ünnepek).
Követelmény: A család életre szóló érzelmi háttér, erőforrás szerepének tudatosítása. Az egymásra figyelés fontosságának hangsúlyozása.

Tananyag: **Közlekedés** Gyalogos közlekedés kisebb, nagyobb településen. Tömegközlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés. Idénybalesetek.
Követelmény: Kövesse a közlekedés helyes magtartási szokásait! Ismerje a városi és vidéki közlekedésben lévő különbségeket! Ismerje a gyalogos és tömegközlekedés szabályait!

6. évfolyam

Tananyag: **Gondolkodás, kommunikáció, tanulás** Problémamegoldás, tanulás, emlékezet. Intelligencia, okosság, bölcsesség. Megismerés, tudás.
Követelmény: A beszéd és a gondolkodás összefüggései. Értékelje a tudást, a lelkierőt, és az egyéb szellemi képességeket!

Tananyag: **Személyiségünk** Ember voltunk általános vonásai, egyediségünk. Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. Szokás és szenvedély: jó és rossz szokásaink.
Követelmény: Képesség a másik ember személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására, mások bírálatának segítségként való elfogadására. Legyen képes felismerni az örökletes tényezők szerepét a jellem kialakulásában!

Tananyag: **Test és lélek** Test és lélek egysége. Egészséges életmód, testkultúra, mentálhigiénia. Növekszem, változom.
Követelmény: Helyezze el önmagát a saját korcsoportjában, felismerve ebből adódó jellemzőit! Ismerje az ember életszakaszainak főbb általános jellemzőit.

Tananyag: **Tudni illik** Találkozás, üdvözlés. Megszólítás, bemutatkozás, társalgás. Telefonálás illemtana. Vendégségben, vendéglátás. Pontosság, pontatlanság.
Követelmény: Alapvető magatartási normák ismerete.
Tananyag: **Családi élet** Személyi higiénia: testápolás, bőrápolás, ruha váltása. Nemi érés, nemi higiénia. Környezet tisztántartása: otthon, osztályban. Állatokkal a lakásban.
Követelmény: Tudja önmagát, környezetét tisztán tartani! Tudja, hogy a tisztaság az egészséges élet alapfeltétele!

Tananyag: **Közlekedés** Kerékpáros közlekedés korábban megismert szabályainak bővítése. Közlekedési jelzések, továbbhaladási algoritmusok leírása. Tömegközlekedés (országúti, vasúti, városi).
Követelmény: Ismerje az alapvető közlekedési szabályokat. Ismerje a kerékpár biztonsági felszereléseit!

7. évfolyam

Tananyag: **Test és lélek** Egészség, betegség, fogyatékosság. Egészséges életmód testkultúra, mentálhigiénia. Veszélyeztető tényezők. Az egyén és a drogok. A drogok és a médiák. A reklám hatása.
Követelmény: Ismerje fel a test és lélek összefüggéseit! Legyenek ismeretei a káros szenvedélyek veszélyeiről és elkerülésük módjáról!

Tananyag: **Személyiségünk** Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. A tanulás szerepe: sajátos szokások, ismeretek, világlátás, hobbik, örömök, félelmek. A nevelés szerepe: példaképek, jutalmazások, büntetések.
Követelmény: Tudja, hogy minden ember egyedi, hogy énünk egyes összetevői örököltek, mások megszerzettek! Ismerje fel a tanulás jelentőségét a jellem alakulásában!

Tananyag: **Pályaorientáció** Képességek: térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség, számolási képesség, fizikai teherbírás, kézügyesség, ötletgazdagság, kapcsolatteremtés. Képesség és teljesítmény összefüggése. Önismeret testi, lelki, szociális és

szellemi szempontjai. Munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Pályaválasztási alapfogalmak: pálya, szakma, foglalkozás, beosztás, munkakör, képesítés, képzettség. Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. Szabadban dolgozni, testi erőt kifejteni, technikai feladatokat ellátni, tiszta környezetben dolgozni, szellemi munkát végezni stb.
Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét. Értelmezni a pályaválasztási alapfogalmakat. Azonosítani az érdeklődési területeket és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: **Közlekedés** A KRESZ szabályai. Az elsősegélynyújtás szabályai. Veszélyhelyzetek kialakulása.
Követelmény: Előrelátással hárítsa el a veszélyhelyzetek kialakulását! Alkalmazza a KRESZ szabályait különös tekintettel: rendőri karjelzések, behajtani tilos, kerékpárút, főútvonal!

Tananyag: **Tudni illik** Fiúk és lányok, megismerkedés, udvarlás. Társalgás illemtana. Hogyan? Miről? Kamaszszerelem.
Követelmény: Helyes viselkedési formák tudatosítása.

8. évfolyam

Tananyag: **Személyiségünk** Önmegfigyelés, önismeret, önnevelés: tapasztalat önmagamról és másokról. Elismerés, bírálat, építő, romboló. Érdeklődés, célok, akarat, énideál, értékek. Önérzet, önbizalom, önszeretet, szégyen, kisebbségi érzés. Önfegyelem, akaraterő, felelősség. Különbözőségek és hasonlóságok. A másik egyediségének, másságának elismerése, tisztelete. A másik megismerése. Kommunikáció. Vitatkozás, versengés, kompromisszumok. Jellem-lelki tulajdonságok. Szokások, tudás, erkölcs, világnézet. Intelligencia, okosság, bölcsesség, kreativitás. Büszkeség, gőg, méltóság, önzés, önzetlenség. Nyitottság, kíváncsiság. Az ember, mint értékelő lény. Az értékelés szempontjai. Az értékelés nehézségei. A legfontosabbnak tartott értékek. Az ember, mint erkölcsi lény. Választás és döntés, szándék és tett. A rossz, a hibázás és a bűn. Az erkölcsös cselekedet (jót jól). Mozgatóink. Meghatározottságaink, gyökereink. Vágy, szükséglet, lehetőség, igény. Érdekek, értékek, normák. Beállítódás, magatartás és viselkedés. Empátia, tolerancia. Az egyes ember fejlődése. Életkorok jellemzői.
Követelmény: Tudjon érvelni az önuralom, önnevelés, önismeret fontossága mellett! Legyen képes érvelni a másik személyiségének tisztelete mellett! Legyen nyitott az értékek felismerésére és elfogadására! Legyen képes a meggondolt véleményalkotásra, mások józan, igazságos megítélésére! Legyen képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére, indokolni mások és önmaga hibás és jó döntéseit! Legyen képes felfedezni a különböző viselkedések és döntések mögött meghúzódó mozgatókat! Ismerje az egyes életszakaszok főbb jellemzőit!

Tananyag: **Pályaorientáció** Képességek, munkahely, munkanélküliség. Térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség. Számolási képesség, fizikai teherbírás, kézügyesség, ötletgazdagság és kapcsolatteremtési képesség. A képesség és teljesítmény összefüggése. Az önismeret testi, lelki, szociális és szellemi szempontjai. A munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, kérdőív, gyűjtőmunka.
Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét.

Tananyag: **Pályák megismerése, pályaválasztási dokumentumok** A pályák megismerésének lehetőségei: Pályaképek, pályatükrök, pályaismertetések, foglalkozás leírások. Pályaszintek, egymást helyettesítő pályaajánlatok. Pályaalkalmasság, továbbtanulási lehetőségek. A pályaválasztás dokumentumai, ismeretforrások. Videofelvételek elemzése, pályatabló készítése, riportok készítése, elemzése. Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. Érdeklődési területek: Szabadban dolgozni, növényekkel, állatokkal foglalkozni, emberek között dolgozni. testi erőt kifejteni, formákkal, vonalakkal dolgozni, kézi erővel, szerszámmal dolgozni. Technikai feladatokat ellátni, irodában dolgozni, embereken segíteni, eladni, vásárolni. Tiszta környezetben dolgozni, gépeket szerelni és javítani, elektromos készülékekkel dolgozni, építőiparban, laboratóriumban dolgozni. Érzelmi viszonyulás és a motiváció szerepe a pályaválasztásban. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, öndefiníciós folyamatok támogatása.
Követelmény: A tanuló tudja: Azonosítani az érdeklődési területek és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: **Családi élet** Családtervezés, házasság, családi célkitűzések. Generációk kapcsolata, egymás segítése. Családi szabadidő szervezés.
Követelmény: Legyen képes életvitele tudatos alakítására! Legyen fegyelmezett, segítőkész! Tudja szabadidejét kulturáltan hasznosítani! Legyen tájékozott nemzeti, vallási, családi ünnepekről! Tudjon ezek hagyományainak megfelelően viselkedni!

VÁLASZTHATÓ TÉMÁK

- A tanulást is tanulni kell
- Tanulást segítő tevékenységek
- Egészséges életrend
- A helyes napirend kialakítása
- A család: a nagyszülők, a szülők és a gyerekek közössége
- Ünnep a családban
- Az ünnepek szerepe az emberek életében
- Ismerem-e önmagam?
- A megismerés forrásai
- Baráti kapcsolatok
- Részvétel a házi munkában
- A nyári szünidő tervezése
- A tanulási szokások, a gazdaságos tanulás
- Fiúk és lányok barátsága
- A helyes viselkedés, a helyes beszéd, az udvariasság
- Igazmondás, hazugság
- A serdülők biológiai és higiéniai problémái
- Fejlesztő játékok tanulása
- Tudni illik, hogy mi illik
- Illemtan a gyakorlatban
- Lakásunk kultúrája
- Pályaválasztásra készülünk
- Önállóság a tanulásban
- Konfliktusok az osztályban
- Igaz barátok az osztályban
- A kulturált magatartás szabályai
- Viselkedés ünnepi alkalmakkor
- Bírálat, önbírálat
- A család funkciói
- Konfliktus a családban
- Fizikai és szellemi munka
- A pénz szerepe életünkben
- Ápolt, divatos megjelenés
- Hogyan rendezném be otthonomat?
- A vendéglátás illemtana
- A határainkon túl élő magyarság
- Testápolás, szépségápolás a serdülőkorban
- Az étkezési kultúra
- Az iskolaválasztás gondja
- A család pályaválasztási elképzelései
- Diákönkormányzat az osztályban és az iskolában
- Törekvés a harmonikus életre
- Jövőnkre készülünk
- Harcban önmagunkkal
- Bizonytalankodók az iskola- és a pályaválasztásban
- Ügyintézés a mindennapokban
- Barátság, szerelem, szexualitás
- Házasság és család, a felbomló család
- Hétköznapok és ünnepek a családban
- Korunk jellemző betegségei
- A fiatalkori bűnözés
- A hivatalos helyen való viselkedés illemtana
- Különféle tanulási módszerek
- A jó időbeosztás, a helyes napirend
- Közösségfejlesztő játékok
- A kulturált viselkedés alapjai, illem
- Ismerős, haver, barát
- Kapcsolatok a másik nemmel, a nemi érés tudatosítása

- Árulkodás, becsület, "betyárbecsület"
- Hazugság, elhallgatás, igazmondás, becsületesség
- Közlekedési szabályok, utazási illemtan
- Színházlátogatás: viselkedés az előadáson, az élmények megbeszélése
- Megjelenés, öltözködés
- A sport szerepe az egészséges fejlődésben
- Helyem a családban, szüleink tisztelete
- Egészséges életmód rend, tisztaság, higiénia, korszerű táplálkozás
- Veszélyes anyagok (alkohol, dohányzás stb. egészségkárosító hatása)
- Az olvasás szerepe, fontossága, az olvasás élménye
- A televízió műsorok, a videó-filmek helyes megválasztása
- Ünnepek, az ünnepnapok szükségessége
- Iskolai hagyományok megismerés
- Fiú-lány kapcsolat, barátság, szerelem, a férfi, és a női szerepek.
- Szerelem és házasság
- Generációk együttélése, szüleink, nagyszüleink.
- Az idős emberek tisztelete, segítése, a kötelességtudat fejlesztése
- Családi hagyományok, ünnepek
- A vallások szerepe életünkben, sokfélék vagyunk, tolerancia
- Viselkedés iskolában a tanórán, iskolai rendezvényeken, utcán, közlekedési eszközökön, színházban, étteremben, szórakozóhelyen
- A munka az ember alapvető létformája, a munka értelme, megbecsülése
- Megélhetés, gazdálkodás, jólét
- Vitakultúra fejlesztése, a véleményalkotás szabadsága
- Nemzeti azonosságtudat, nemzeti hagyományaink, történelmünk, jelképeink
- Helyünk Európában
- Miért tanulunk? Pályaválasztás, szakmák, foglalkozások, hivatások
- Az információszerzés lehetőségei
- Családi munkamegosztás, segítés otthon
- A családi költségvetés ismerete, az előrelátó pénzgazdálkodás
- Szabadidő értelmes, hasznos eltöltése (olvasás, rendszeres sportolás, zenetanulás, tánc, képzőművészet stb.)
- Környezetünk kulturáltsága, növények, állatok gondozása
- Egészség, betegség. Egészségünk iránti felelősség kialakítása

2.7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAITEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük:
- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK
- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
- gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
- az Irányelvek figyelembevételével készített eltérő tanterv része az iskola helyi tantervének,
- a fogyatékosság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
- a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,

- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- képességfejlesztő játékok, eszközök,
- számítógépek fejlesztő programokkal.

A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

A TEHETSÉG, A KÉPESSÉGEK KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Tanórai foglakozásokon: a tehetségek felismerése, fejlesztése feladatadásokkal, a tanuló életkori sajátosságának, kiemelkedő képességének figyelembevételével.

Tanórán kívül: szaktanári foglalkozások, önálló ismeretszerzésre ösztönzés, gyűjtő és alkotómunkára ösztönzés, versenyekre irányítás, felkészítés.

Alapfeladataink:

- A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben célirányos tanulás-szervezési eljárások alkalmazása:
- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák
- projektmódszer
- tevékenységközpontú pedagógiák
- Bizonyos területeken tehetséges SNI tanulók célirányos fejlesztése.

A tehetség, képesség kibontakozását az alábbi tevékenységek segítik

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása, emelt szintű oktatás,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- iskolai sportkör, szakkörök,
- versenyek, vetélkedők,
- szabadidős foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- pályázati lehetőségekről tájékoztatás nyújtása,

A HÁTRÁNYOS ÉS A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK INTEGRÁCIÓJÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés, mely a pedagógiai program mellékletét képező „Intézményi integrációs program” alapján folyik;
- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- a tanulók háromhavonkénti fejlesztő értékelése a szülőkkel közösen;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;

- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

2.8. AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ TANULÓI RÉSZVÉTELI RENDJE

1. A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
2. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
3. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
4. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
- a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, gyermekpályázatok kivitelezésében nyújtott koordináló tevékenység, stb.),
- tanulói ügyeletesek, iskolai felelősök megbízatására való javaslattétel, a felelősi rendszer igényes működéséhez szükséges kritériumok meghatározása,
- sportélet,
- erdei iskola,
- túrák, kirándulások szervezésében való közreműködés,
- kulturális, szabadidős programok szervezésében, lebonyolításában történő aktív részvétel,
- a tanulók osztályonkénti tájékoztatása az őket érintő ügyekről.
5. A fent említett területeket illetően
- az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ;
- a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak célszerű kikérni.
6. Ezekben a kérdésekben, témakörökben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
7. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.
8. A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) *vagy* a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.
9. Az iskolában iskolai vezetőség (igazgatói tanács) működik, mely az iskolai élet egészére kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik.

2.9. KAPCSOLATTARTÁS A TANULÓKKAL, SZÜLŐKKEL, AZ ISKOLA PARTNEREIVEL

Kapcsolattartás a tanulókkal

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az intézményvezető, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője kéthavonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a faliújságon,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzeten keresztül írásban) tájékoztatják.
3. A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselők útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökükhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy a közalkalmazotti tanácshoz fordulhatnak.
4. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a közalkalmazotti tanáccsal.

Kapcsolattartás a szülőkkel

1. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

2. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

b) Problémahelyzet megismerését, megoldását elősegítő családlátogatás

Feladata, az egyedi, megszokottól eltérő gondozást igénylő tanulók családi hátterének, körülményeinek megismerése az adekvát pedagógiai módszerek kiválasztása céljából. A hátrányok leküzdése tanácsadással, szükséges eljárásmódok kiválasztásával történik a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

b) Szülői értekezlet.

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az igazgató, ill. a nevelőtestület felé.

c) Fogadó óra.

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, felzárkóztatás, hátrányok leküzdése tanácsadással, igény szerinti szakmai segítségnyújtás biztosításának ismertetése pl. esélyegyenlőségi felzárkóztató programok, továbbtanulást előkészítő tehetséggondozó szakkörök stb.)

d) Nyílt tanítási nap.

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke osztályközösségben elfoglalt helyéről, bepillantást kapjon gyermeke órai tevékenységéről, tanuláshoz való hozzáállásáról.

e) Írásbeli tájékoztató.

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

3. A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
4. A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselők útján az iskola igazgatójához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy a közalkalmazotti tanácshoz fordulhatnak.
5. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, nevelőtestületével vagy a közalkalmazotti tanáccsal.
6. A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.

7. Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.
8. A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján;
- az iskola fenntartójánál,
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál.

KAPCSOLATTARTÁS AZ ISKOLA PARTNEREIVEL

1. Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatóságának állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- Az intézmény fenntartójával: KIK 1055 Budapest, Szalay utca 10-14,
- Az intézmény működtetőjével: KIK Belvárosi Óvoda és Általános Iskola,1055 Budapest,Szalay utca10-14.
- A területileg illetékes önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal: Polgármesteri Hivatal 6000 Kecskemét Kossuth tér 1.
- A Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola oktatási intézményeinek vezetőivel és tantestületeivel:
- Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Béke Általános Iskolája, 6000 Kecskemét, Boldogasszony tér 7.
- Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Tóth László Általános Iskolája, 6000 Kecskemét, Czollner tér 1.
- Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Vörösmarty Mihály Ált. Iskolája, 6000 Kecskemét, Mátis Kálmán u. 8.
- Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Damjanich J. Általános Iskolája, 6000 Kecskemét, Cserhát u. 1.
- Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolája 6000 Kecskemét, Tóth László sétány 2.
- Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Városföldi Általános Iskolája 6033 Városföld, Felszabadulás utca 31.
- Belvárosi Óvoda Árpádvárosi Óvodája,Kecskemét, Tóth László sétány 1
- Belvárosi Óvoda Mátis Kálmán Utcai Óvodája, Kecskemét, Mátis Kálmán u. 4.
- Kecskemét Kistérségi Pedagógiai Intézettel, Kecskemét, Csányi János krt.14.
- A Pedagógiai Szakszolgálattal, Kecskemét, Katona József tér 18.A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató, vagy a fejlesztő pedagógus a felelős.

2. Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:

a. Az iskolákat támogató alapítványok kuratóriumaival.
b. Az alábbi közművelődési intézményekkel:

- Ifjúsági Otthonnal
- Művelődési Központtal
- Szórakaténusz Játékházzal
- Uszodával

c. Az alábbi társadalmi szervezetekkel: Kecskemét Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesülettel (SZÉK-kel, Kecskemét, Irinyi u.62.)

- Esélyek Házával,
- Máltai Szeretetszolgálattal,

d. Az alábbi termelő, gazdálkodó szervezetekkel, vállalkozásokkal: Mercedes Gyárral
e. Az alábbi gyermek- illetve ifjúsági szervezetekkel:

- Gyermekjóléti Központtal, Kecskemét, Fecske u 20.
- Kormányhivatal Gyermekvédelmi és Gyámügyi Osztályával, Kecskemét, Széchenyi krt.12.

f. Az egyházak helyi gyülekezeteivel:

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató a felelős. Az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskola éves munkaterve rögzíti.

3. A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn az iskola orvosával, fogorvosával illetve a védőnőjével, segítségükkel megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát.
4. A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a Kecskeméti Gyermekjóléti Központtal, valamint a Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal Gyermekvédelmi Osztályával valamint a Vöröskereszttel. A munkakapcsolat felügyeletéért az igazgató.
5. A tanulók biztonsága érdekében folyamatos kapcsolatot ápolunk a helyi rendőrség kapcsolattartó iskolarendőrével.

6. Az esélyegyenlőség biztosítása céljából kapcsolatban állunk a Német Kisebbségi Önkormányzattal. (Kecskemét, Katona J. tér 1.) A kapcsolattartás célja a személyes kapcsolatok ápolása, a német anyanyelvű helyi lakosok gondolkodásának, szokásainak megismerése, a másság elfogadása, az idegen nyelv elsajátításához szükséges élő környezet biztosítása, további motiváció a tartós, igényes tanítási-tanulási folyamat megvalósításához.

2.10. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

1. Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga.
2. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

3. Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

4. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

5. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

6. A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
- osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
- javítóvizsga esetén, a bizonyítványosztáskor közölni kell.

7. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg.

8. A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Környezetismeret		SZÓBELI	
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelvek	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Történelem		SZÓBELI	
Természetismeret		SZÓBELI	
Fizika		SZÓBELI	
Kémia		SZÓBELI	
Biológia		SZÓBELI	
Földrajz		SZÓBELI	

2.11. AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- a gyermek lakcímkártyáját;
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
- a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával;
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt.

5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

6. Ha az átvételt kérő körzeten kívüli tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minősítésű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az tagintézmény-vezetők és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.

7. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket ***a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben*** meghatározott sorrendben kell teljesíteni.

8. Amennyiben iskolánk – a rendeletben megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell dönteni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a házirend tartalmazza.

9. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló bármely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban a felvételről, átvételről tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. Az iskola igazgatója köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is. Az iskola igazgatója a felvételi, átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, a határidő-számítás, a mulasztás elbírására és a kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárás során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.
Az iskola igazgatója értesíti a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, ha olyan gyermeket, tanköteles tanulót vett fel vagy át, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény székhelyén van.
A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.
Az iskolába felvett gyermeket, tanulót – beleértve a magántanulót is – az iskola tartja nyilván.
Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról- a szakmai munkaközösség,annak hiányában a nevelőtestület véleményének kikérésével-az igazgató dönt.

2.12. A FELVÉTELI ELJÁRÁS KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

A Nkt. 50. § (3) bekezdésnek b) pontja alapján az **általános iskolában nem szervezhető felvételi vizsga.** Az EMMI-rendelet 22. § (5) bekezdése részletezi, milyen tevékenységek minősülnek felvételi vizsgának az általános iskola szempontjából.
E szerint **felvételi vizsga** – a szervezés formájától és elnevezésétől függetlenül – a jelentkező minden olyan beszámoltatása, megmérettetése, mérése, értékelése, amelynek célja a tárgyi tudás, a tudásszint és új elemként a készség megismerése. Ez azt jelenti, hogy az általános iskolában a felvételi vizsga szempontjából a jövőben sem a jelentkezők beszámoltatásának, mérésének a formája és az elnevezése a döntő, hanem az, hogy **mit vizsgál az iskola.**

Ebből adódóan **nem számít felvételi vizsgának,** így a felvételi eljárásban jogszerűen alkalmazható minden olyan mérés, amely alapján az általános iskola a jelentkező képességeiről, fizikai vagy más tulajdonságairól kíván meggyőződni. A Nkt. 50. § (5) bekezdése ezért teszi lehetővé, hogy **sport- és művészeti emelt szintű oktatás esetében** az iskola pedagógiai programja szerint **alkalmassági vizsga szervezhető** általános iskolában is. Amíg a felvételi vizsga a jelentkező tárgyi tudásáról, már elsajátított ismereteiről ad képet, addig a képesség, fizikai vagy más alkalmasság mérése azt mutatja meg, hogy a jelentkező a jövőben – kellő szorgalom esetén – meg tud-e felelni az adott iskola követelményeinek.

Alkalmassági vizsga a Tóth László Általános Iskolában szervezhető, az emelt szintű testnevelésre jelentkezők számára.

Kiemelten fontos, hogy **a felmérés során nem vizsgálható** a jelentkező politikai vagy más véleménye, családi állapota, társadalmi származása, vagyoni helyzete, azaz nem lehet válogatási elv semmiféle olyan elem, amely az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény előírásaiba ütközik. A jogszabály ugyanis kimondja, hogy az egyenlő bánásmód követelményét az oktatással összefüggésben érvényesíteni kell különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, valamint a teljesítmények értékelése során.

2.13. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

- Óvoda-iskola átmenet segítése érdekében „Ovisuli" foglalkozások szervezése a nagycsoportos óvodások részére évente legalább hat alkalommal.
- A beiskolázáskor meglévő indulási hátrányok vizsgálata DIFER méréssel, azok kompenzálása differenciált fejlesztéssel.
- A tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz igazodó pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, képességjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon.
- A tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése, szükség esetén szakértő bizottsági, nevelési tanácsadói vizsgálat kezdeményezése, utazó pszichológusi szolgálat igénybevétele.
- Eredményességi mutatók alapján (lemorzsolódás, továbbtanulás, kompetenciamérés stb) – egyéni, intézményi fejlesztés
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- A hátrányos helyzetű tanulók ösztöndíj-pályázatának támogatása, mentorálása a sikeres középiskolai továbbhaladás érdekében.
- Pályaorientáció erősítése, utánkövetés, együttműködés a középiskolákkal
- Szegregációmentes intézményi szervezés
- Szabadidős programokon való részvétel ösztönzése
- Személyi-, tárgyi- és pénzügyi feltételek megléte esetén két idegen nyelvből történő választási lehetőség biztosítása. Az egységes középiskola együttműködésével és támogatásával partnerkapcsolat kialakítása egy célnyelvi ország iskolájával.

3. HELYI TANTERV

3.1. KECSKEMÉTI BELVÁROSI ZRÍNYI ILONA ÁLTALÁNOS ISKOLA

1. Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi tantervre épül:
(Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. Kormány rendelet.)

2. Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

3. A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson, mely az általános tanterv szerint tanulókra vonatkozik, külön táblázat mutatja az emelt idegen nyelvet és matematikát tanulók óraszámát:

ÉVFOLYAM	Melyik tantárgy óraszáma lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?	Hány órával lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?
Felhasználható:	**évfolyam**	**2 óra**
1. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
1. évfolyam	Matematika	1 óra
Felhasználható:	**évfolyam**	**2 óra**
2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
2. évfolyam	Matematika	1 óra
2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
Felhasználható	**évfolyam**	**3 óra**
3. évfolyam	Matematika	1 óra
3. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
3. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra
Felhasználható:	**évfolyam**	**3 óra**
4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
4. évfolyam	Matematika	1 óra
4. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra
Felhasználható	**évfolyam**	**2 óra**
5. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra
5. évfolyam	Matematika	1 óra
Felhasználható	**évfolyam**	**3 óra**
6. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra
6. évfolyam	Matematika	2óra
Felhasználható	**évfolyam**	**3 óra**
7. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra
7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
7. évfolyam	Matematika	1 óra
Felhasználható	**évfolyam**	**3 óra**
8. évfolyam	Matematika	2 óra
8. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra

4. Iskolánk az ötödik évfolyamon választható ***Dráma és tánc***, illetve ***Hon- és népismeret***.
5. Iskolánk miniszter által kiadott kerettantervben szereplő választható („***A változat”*** illetve „***B változat”***) kerettantervek közül az alábbi tantervek alapján tanít:

ÉVFOLYAM	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
1-4. évfolyam	Ének-zene ***A változat***
5-8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom ***A változat***
5-8. évfolyam	Matematika emelt ***A változat***
5-8. évfolyam	Fizika ***B változat***
5-8. évfolyam	Ének-zene ***A változat***
5-8. évfolyam	Technika ***A változat***
5-8. évfolyam	Biológia ***B. változat***
5-8. évfolyam	Kémia ***B. változat***

6. Iskolánkban a tanulók az idegen nyelvi órákon az angol nyelvet és német tanulják
7. Kerettantervi óraszámok

7.1. 1-4. Évfolyamon

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7	1	**8**	7	1	**8**	6	1	**7**	6	1	**7**
Idegen nyelv			**0**			**0**		1	**1**	2	1	**3**
Matematika	4	1	**5**	4	1	**5**	4	1	**5**	4	1	**5**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcstan	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**			**0**			**0**			**0**
Technika, életvitel és gyakorlat	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Általános tanterv szerint

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszám a**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4		**4**	3	1	**4**	4		**4**
Idegen nyelv	3	1	**4**	3	1	**4**	3	1	**4**	3	1	**4**
Matematika	4	1	**5**	3	2	**5**	3	1	**4**	3	2	**5**
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Erkölcstan/Hit-és erkölcstan	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Fizika			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Kémia			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Földrajz			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Dráma/ Hon- és népismeret	1		**1**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Technika, életvitel és gyakorlat	1		**1**	1		**1**	1		**1**			**0**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

Emelt szintű matematika

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszám a**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4		**4**	3	1	**4**	4		**4**
Idegen nyelv	3	1	**4**	3	1	**4**	3		**3**	3	1	**4**
Matematika	4	1	**5**	3	2	**5**	3	2	**5**	3	2	**5**
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Erkölcstan/Hit-és erkölcstan	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Fizika			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Kémia			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Földrajz			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Dráma/ Hon- és népismeret	1		**1**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Technika, életvitel és gyakorlat	1		**1**	1		**1**	1		**1**			**0**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

Emelt szintű idegen nyelv

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszám a**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4		**4**	3	1	**4**	4		**4**
Idegen nyelv	3	2	**5**	3	2	**5**	3	2	**5**	3	2	**5**
Matematika	4		**4**	3	1	**4**	3		**3**	3	1	**4**
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Erkölcstan/Hit-és erkölcstan	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Fizika			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Kémia			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Földrajz			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Dráma/ Hon- és népismeret	1		**1**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Technika, életvitel és gyakorlat	1		**1**	1		**1**	1		**1**			**0**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

3.1.1. **A Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola tehetséggondozó programja**

3.1.1.1. **Előzmények, szempontok**

Iskolánk tehetséggondozási programjának alapja a **tehetségazonosítási terv, amelyet** a Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola **tehetségpont teamjével** dolgoztunk ki. A team tagjai voltak ekkor *Csepcsányi Éva, Fábián Istvánné* pedagógusok és *Gyüre-Fekete Regina* pszichológus.

A tehetség fogalmához mi *Renzulli* megfogalmazását vettük alapul, mely szerint **a tehetség egy feltétel az emberben, amely a megfelelő körülmények között kifejlődhet, tehát potenciális tehetségről beszélhetünk.**[1]

A tehetségazonosítás célja az iskolában lévő potenciálisan tehetséges diákok megtalálása, hogy a gondozás által segíthessük tehetségük kibontakoztatását.

A tehetségazonosítás megtervezését *Czeizel* 2x4+1 faktoros tehetség modelljére alapoztuk.[2]

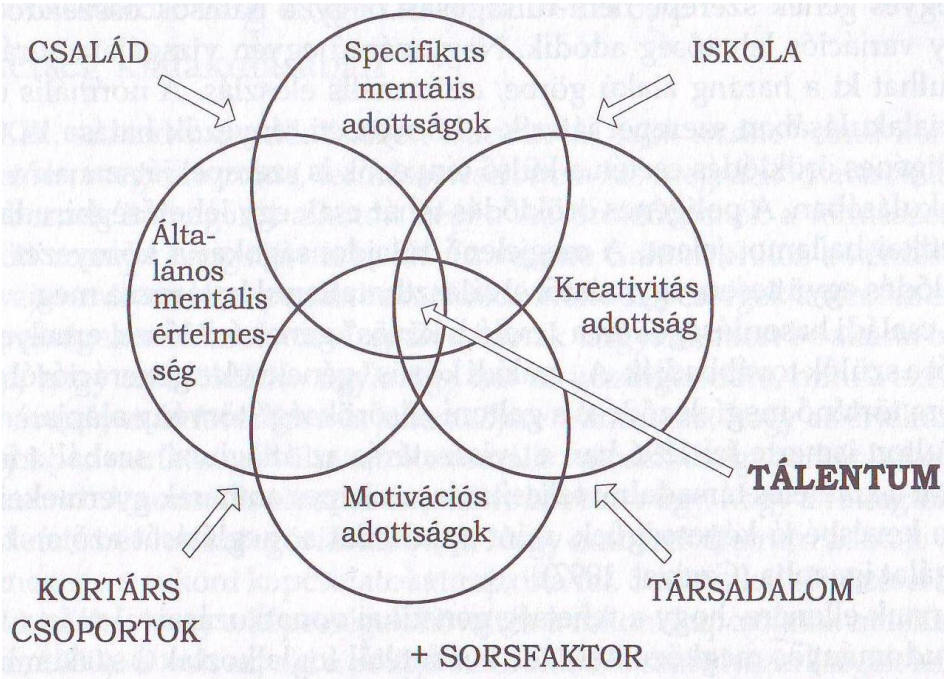

4. ÁBRA: CZEIZEL 2X4+1 FAKTOROS TEHETSÉG MODELLJE

„A belső körök, a személyiségen belüli, egymásra ható, fő területeket jelölik. A kivételes szellemi teljesítményért felelős négy mentális faktor mindegyike két részre bontható. A veleszületett adottságokra, valamint az ezeket befolyásoló külső hatásokra, amelyek révén ezek képességgé válnak.

A veleszületett komponens részesedése, az örökletesség kiszámítható a szellemi képességek eredetében, noha arányuk az egyes mentális jellegekben eltérő. Az általános értelmesség létrejöttében 50-67%-ra teszik arányukat (tehát a maradék 33-50%-ért a környezeti hatások felelősek). Néhány speciális szellemi képesség kialakulásában igen jelentős az örökletesség részesedése. Az abszolút hallás, ami a zenei tehetség egyik jelzője lehet, valószínűleg 100%-osan örökletesen meghatározott. A kivételes matematikai és a költői képesség eredetében is 90% feletti az örökletesség. A kreativitás is veleszületett, de fejleszthető vagy éppen elnyomható adottságnak tűnik. Sajnos a jelenlegi iskolai gyakorlat inkább korlátozza a gyermekek kreativitását, vagyis sok gyermek az iskolarendszerbe történő belépésekor kreatívabb, mint annak befejezésekor. Végül a motiváció is szerteágazó, komplex jelenség, amin belül az újabban EQ (emocionális quociens) rövidítéssel jelzett faktort is számottevő mértékben örökletesen meghatározottnak találták.

---

[1]Széles alapokon nyugvó tehetségazonosítási szemlélet és gyakorlati ismeretek [online] In: http://www.veveeqe.eoldal.hu/cikkek/tehetseg-es-kreativitas/szeles-alapokon-nyugvo-tehetsegazonositasi-szemlelet-es-gyakorlati-ismeretek.html [2015.01.30.]

[2] CZEIZEL Endre: Sors és tehetség. Bp.: Fitt Image és Minerva., 1997. 78. p.

A köröket körülölelő négyszög azt a **szociális mezőt** jelöli, mely a tehetség kibontakozását elsődlegesen határozza meg. A külső hatások között ugyancsak négy kategória emelhető ki: a család, az iskola, a kortárscsoportok és az általános társadalmi környezet (elvárások, lehetőségek, divatok).
A szociális mező részeinek külön-külön is feladatai vannak. Így kiemelten, az iskola és a család tehetséggondozó műhelyként is funkcionál, persze csak abban az esetben, ha felkészült pedagógusok és szülők alkotják ezeket a műhelyeket.
A kivételes tehetség veleszületett, főleg genetikai eredetű, de megnyilvánulásának külső feltételei vannak, amit kihívó és/vagy serkentő környezetnek minősíthetünk, és amelyek végül is eldöntik, hogy mi válik valóra a legnagyobb természeti kincsből, az emberi tehetségből."[3]
Czeizel modelljében a +1 faktor pedig a **Sors faktor**, amely olyan életeseményekre utal, ami befolyásolja a tehetség kibontakozását, ilyen negatív életesemény, akadályozó tényező lehet egy súlyosabb betegség.

3.1.1.2. A tehetségazonosítás tervezésének szempontjai intézményünkben

Az azonosítás mindig egy fejlesztési folyamatba ágyazottan jelenjen meg, hiszen a fejlesztés közben tárulnak fel a képességek.
Rugalmas rendszer legyen, ahol lehetőség nyílik a fejlesztő programba való új belépésre.
Tartsuk szem előtt, hogy nincs „csodamódszer", legeredményesebb a különböző módszerek kombinálása.
Értékes támpontokat adnak:
eddigi teljesítmények: tanulmányi eredmény, versenyeredmények, szervező, szociális készségek, motiváció, a saját cselekvés flow típusú átélése (hobbi, érdeklődési kör)
pedagógus, szülő, társak megfigyelései, önjellemzés (ezeknél a módszereknél érdemes kiemelten figyelni a szubjektivitás minimalizálása miatt a korrekciós lépésekre)
pszichológiai tesztek (objektívabb eredmény)
A tehetségazonosítás során a különböző életkori sajátosságokat is figyelembe vettük. A szakirodalom szerint **alsó tagozatban** az általános intellektuális fejlesztés megalapozása a cél, **felső tagozaton** ezek megerősítése mellett már elindulhat a speciális képességek feltárása is, illetve megjelenhet a tehetséggondozás a speciális képességek mentén.
A Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskolában kiemelten fókuszáltunk a matematikai-logikai, idegen nyelvi és testi-mozgási (sport) területeken tehetséges gyerekekre, az intézmény ezen irányokban vállalta a tehetséggondozást.

3.1.1.3. A tehetségazonosítás folyamata

A **mindenkori 1. osztályos tanulók szüle**itől az iskola beiratkozáskor szülői engedélyt kér a tehetséggondozói programba való többszintű beválogatásban való részvételhez (azaz a tehetségazonosításhoz), a későbbiek során csatlakozó diákok esetében pedig az iskolába történő belépéskor. *(1. sz. melléklet)*
A **mindenkori 1. osztály** számára évelején a fejlesztő pedagógus heti egy testnevelés óra keretében mozgásfejlesztő órát tart, és ennek keretében DIFER mérést végez. Megfigyeléseit, és az egyes tanulók fejlesztendő területeire vonatkozó javaslatait megosztja az osztályfőnökkel.
A **mindenkori 2. osztály**ról év végén az osztályt tanító pedagógus összegyűjti tapasztalatait. Összeállít egy listát az általa kiemelkedőnek látott diákokról, megadott szempontok alapján *(2. sz. melléklet)*. A lista eredményét, saját tapasztalatait a pedagógus átadja az osztály következő tanítójának.
A **mindenkori 4. osztály**ról év végén az osztályt tanító pedagógus megfogalmazza véleményét a *Renzulli-Hartmann*[4] skála segítségével *(3. sz. melléklet)*, illetve összeállít egy listát a különböző területeken kiemelkedő versenyeredményt elért tanulókról.
A mindenkori 4. osztály tanulóiról év végén (digitálisan az iskolában) szüleik is kinyilvánítják véleményüket *Gyarmathy Éva* Érdeklődés térképe segítségével *(6. számú melléklet).* Ezenkívül a tanulók (digitálisan az iskolában) szintén kitöltik a *Gyarmathy Éva*-féle Érdeklődés térképet magukra vonatkozóan *(7. sz. melléklet).*
A **mindenkori 5-6. osztály**ban az osztályfőnök összefogásával a szaktanárok fokozottan figyelnek a potenciálisan tehetséges gyerekekre, fókuszálva a gyengeségeik fejlesztésére, és erősségeik megerősítésére.
A **mindenkori 6. osztály**ban év végén történik az Országos Kompetenciamérés. Ennek eredménye alapján újabb diákok is bekerülhetnek a tehetséggondozás folyamatába. A nyert eredményt összevetjük az eddigi megfigyelések, mérések eredményeivel.

---

[3] CSÁK Sándor (2010): Tehetség. [online] In: http://tehetseg.pte.hu/menu/20 [2015.01.30.]

[4] TÓTH László: Pszichológiai vizsgálati módszerek a tanulók megismeréséhez. Debrecen: Pedellus, 2004. p. 21-24.

A **mindenkori 7. osztály** év elején a nyert eredmények alapján a potenciális tehetséges diákokról egyéni fejlesztési terv készül, és ezután a kiválasztott gyerekek specifikus tehetséggondozásban részesülnek a tehetségműhelyek által. Az egyéni fejlesztési terv kidolgozását segítheti a különböző pszichológiai tesztek felvétele a gyermekkel: IQ teszt (pl. Színes RAVEN teszt), személyiségteszt (pl.: *Coopersmith*-féle önértékelő, *Tenesse* Énképskála, *Gordon*-féle interperszonális értékek felmérése kérdőív) motivációs, kreativitás tesztek

3.1.1.4. A tehetségazonosítás folyamatának áttekintő táblázata

Lépések	Kit érint?	Időpont	Módszer	Mért faktor	Ki végzi?	Kimenetel	Megjegyzés
1.	Mindenkori **1. osztály**	Első 1-2 hónap	DIFER mérés (Diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált fejlesztő rendszer)	Elemi alapkészségek	A fejlesztőpedagógus, aki a mérés mellett heti egy testnevelésóra keretében mozgásfejlesztő órát tart.	A fejlesztőpedagógus megosztja megfigyeléseit, javasolt fejlesztési területeket az osztályfőnökkel	
2.	Mindenkori **2. osztály**	Év végén (június)	Megfigyelés: megadott szempontok alapján lista összeállítása a kiemelkedő diákokról.	Tanulási, motivációs, vezetői, szociális jellemzők, kreativitás szempontok szerint (a *Renzulli-Hartmann* skála alapján)	Az adott osztály **osztályfőnök**e napközis kollégájával együtt készíti el	A nyert eredményeket az osztályfőnök továbbadja az osztályt tanító következő osztályfőnöknek.	A kapcsolatfelvétel fontossága az átadó és átvevő tanítók között.
3.	Mindenkori **3-4. osztály**	2 éven át folya-matosan	A kiemelkedő diákok és az újabb potenciális tehetségek megfigyelése		Az adott osztályban tanító **pedagógusok**	A valamilyen területen kiemelkedő gyerekek fokozott figyelmet élveznek: →a tanórákon való differenciálásban, →kincskereső órán, →játékmester foglalkozáson, →szakkörökön, →fejlesztő órákon. Lehetőségük van versenyeken indulni.	Az információátadás fontossága az osztályban tanító pedagógusok között.

Lépések	Kit érint?	Időpont	Módszer	Mért faktor	Ki végzi?	Kimenetel	Megjegyzés
4. a)	Mindenkori **4. osztály**	Év végén (május)	*Gyarmathy Éva*: Érdeklődés térkép	speciális képességek	A **diákok** jellemzik saját magukat online formában egy helyen, egy időben, az iskolában (javasolt informatikaórán)	A nyert eredményeket az osztályfőnök továbbadja az osztályt tanító következő osztályfőnöknek. Az eredmények a sávos oktatásba (matematika, nyelvi csoportok) való besorolásnál is hasznosíthatóak. Összeállítók: szakos kollégák A potenciális tehetségeknek felső tagozaton lehetőségük lesz részt venni szakkörökön, tanulmányi versenyeken.	Az Érdeklődés térkép előnye, hogy a kitöltés után rögtön generál egy visszajelzést a rendszer. Összehasonlítható a szülő és a gyerek-vélemény a speciális területeket illetően. *(8. sz. melléklet)*
4. b)	Mindenkori **4. osztály**	Év végén (május)	*Gyarmathy Éva*: Érdeklődés térkép Szintfelmérő: -matematika-logika -idegen nyelv	speciális képességek	A **szülők** egy helyen, egy időben töltik ki online formában, az iskolában (javasolt szülői értekezlethez csatolni)		A kitöltés után lehetőségük lesz a szülőknek a saját gyermekük eredményét megtekinteni.
4. c)	Mindenkori **4. osztály**	Év végén (június)	*Renzulli-Hartmann* skála és lista a kiemelkedő verseny-eredményeket elért tanulókról	tanulási, motivációs, vezetői- szociális jellemzők, kreativitás	Az adott osztály **osztályfőnök**e napközis kollegájával együtt tölti ki minden gyermekre vonatkozóan		

Lépések	Kit érint?	Időpont	Módszer	Mért faktor	Ki végzi?	Kimenetel	Megjegyzés
5. a)	Mindenkori **5-6. osztály** (főként a nyert eredmények alapján kiemelkedő tanulók)	2 éven át folya-matosan	A tanulók megfigyelése a 4. osztály végén nyert eredmények alapján, fokozottan figyelve az erősségekre, gyengeségekre Sávos oktatási rendszer matematika és idegen nyelv területen		Az **osztályfőnök** összefogásával az adott osztályban tanító **szaktanárok**	A potenciális tehetségek részvétele a speciális területek alapján szerveződő szakkörökön, fejlesztő órákon, tanulmányi versenyeken	Lehetőség szerint: →A díjmentes iskolai tehetséggondozó szakkörök megerősítése. →A versenyeken való rész-vétel anyagi támogatása (KLIK, alapítvány) → A kiemelkedő tanulók és szüleik tájékoztatása, meggyőzése a további tehetséggondozás fontosságáról
5. b)	Mindenkori **6. osztály**	Év végén (május)	Országos Kompetencia-mérés	Alkalmazni képes tudás elsajátítása: →szövegértési képességek →matematikai esz-köztudás → angol és német szövegértési készség	A teljes évfolyamra vonatkozóan az **iskola pedagógusai**nak közreműködésével az **Oktatási Hivatal** végzi. Az eddigi ered-mények alapján kiemelkedő tanulók mérési anyagát gyorsított eljárással (még a mérést követő 2 napon belül) helyben az iskola-vezetés által kijelölt pedagógusok javítják.	A következő tanév elején mért eredmények alapján a kiemelkedő tanulók kiszűrése, ennek össze-vetése az eddigi meg-figyelések, mérések eredményével	Az évfolyamra vonatkozó teljes eredményt a következő év 2. félévében kapja meg az iskola, amely további lehetőséget adhat tehetségek kiszűrésére.

Lépések	Kit érint?	Időpont	Módszer	Mért faktor	Ki végzi?	Kimenetel	Megjegyzés
6.	A mindenkori **7. osztály tehetséges tanulói**	Év elején (szep-tember)	Egyéni fejlesztési terv készítése (az erősségek, gyengeségek figyelembe vételével) pszichológiai tesztek segít-ségével (pl.: IQ teszt, motiváció teszt, személyiség-teszt, önértékelési teszt)		Tehetségpont team, tehetséggondozó pedagógus, mentor, pszichológus	A kiválasztott diákok tehetséggondozása specifikusan, tehetség-műhelyek által	A tanuló bevonása saját fejlesztési tervének kidolgozásába. A szülő, tanuló tájékoztatása, meggyőzése. 8. osztály év végéig az egyéni fejlesztési terv alapján történik a tehetség-gondozás. Erős team-munka a pedagógusok és a pszichológusok között.
7. a)	Mindenkori **1-4. osztály**	folya-matosan	Tavaszi, őszi felmérések Megfigyelés	Fizikai állapot, edzettségi állapot, sportteljesítmény	**osztályfőnök, testnevelők**	A sportban potenciális tehetséges tanulók kiszűrésének segítése A testnevelő eddigi meg-figyeléseinek megerősítése. Versenyeztetés Fejlesztés sportszakkörökön, edzéseken	Fokozatos irányítás a sportágak felé
7. b)	Mindenkori **5-8. osztály**	folya-matosan	Fizikai állapot és edzettség felmérés (országos mérés) Az iskola testnevelői által összeállított mérés	Fizikai állapot, edzettségi állapot, sportteljesítmény	**testnevelők**		

3.1.1.5. A tehetségkövetés

A **mindenkori 3-8. osztályos,** az eredmények alapján potenciálisan tehetséges tanulókról a tanév végi beszámoló részeként reflektálást kérünk az osztályfőnöktől, és a szaktanároktól, mentoroktól az alábbi kérdések mentén:

- Miben fejlődött a tanév során a tanuló (erős oldal, gyenge oldal)?
- Milyen lépések történtek a tanév során a fejlesztés érdekében, és milyen eredményességgel?
- Figyelt-e fel új potenciális tehetségre az év során? Ha igen, milyen területen?

A **mindenkori 8. osztályban** év végén tehetségkövetés történik, visszacsatolást kérünk a diákoktól, tehetséggondozást végző pedagógusoktól az alábbi kérdések nyomán:

- Hogyan fejlődött a tehetséggondozás által?
- Hol tanul tovább?
- Milyen területen szeretne a továbbiakban elmélyedni?

A tehetségesként azonosított diákok kapcsán az iskola továbbadja tapasztalatait a középiskoláknak. Később a középiskoláktól is visszacsatolást kér az adott diákok fejlődését illetően.

Összegzésként elmondható, hogy a tehetségazonosítás folyamatában többféle módszert ötvözünk. A *Czeizel* 2x4+1 faktoros tehetség modelljében szereplő összes faktort vizsgáljuk a potenciális tehetségek feltérképezése során. Információt gyűjtünk az általános értelmi adottságukról, speciális mentális adottságaikról, illetve a motivációs, kreativitási jellemzőikről.

Az információkat többféle forrásból kapjuk. A tesztek segítségével kikérjük a szülők, tanárok véleményét, illetve önjellemzést is kérünk a diákoktól. Ezen kívül az egyéni fejlesztési terv készítése során objektívebb pszichológiai tesztek eredményeit is figyelembe vesszük.

3.1.1.6. A tehetségazonosítás a különböző tehetségterületek szerint

3.1.1.6.1. Sport

… *„kellenek az objektív mérések, sportban a motoros képességek, pszichés tulajdonságok, de a nagy tapasztalatú szakember szubjektivitásánál nincs objektívebb adat.”*[5]

A sport tehetségek kiszűrése céljából alsó tagozaton az osztálytanítók tavaszi és őszi felméréseket végeznek, a mindenkori 1. osztály számára év elején a fejlesztő pedagógus heti egy testnevelés óra keretében mozgásfejlesztő órát tart, és ennek keretében DIFER mérést végez. Megfigyeléseit, és az egyes tanulók fejlesztendő területeire vonatkozó javaslatait megosztja az osztályfőnökkel. A felmérések eredményeit és az órai megfigyeléseket kiegészítik az alsó tagozatos sport szakköröket vezető szaktanárok észrevételei. Tehát a sportban tehetséges alsó tagozatos tanulóknak lehetőségük van szakkörökön és versenyeken részt venni.

A mindenkori 5-8. osztályokban a testnevelők általuk összeállított méréseket végeznek, illetve elvégzik az országos „Fizikai állapot és edzettség felmérést”. Ezek a mérések segítik a sportban potenciális tehetséges tanulók kiszűrését, megerősíthetik a testnevelő eddigi megfigyeléseit.

3.1.1.6.2. Matematika

„A matematika és a számok világa összefüggések, szabályok, rendszerek kimeríthetetlen tárháza, ezért már kevés ismeret és tapasztalat birtokában is a szellemi tevékenység kiváló terepe. A kisgyermekeknél mutatkozó kiemelkedő matematikai képesség és érdeklődés így gyakran inkább a kiemelkedő gondolkodási adottságok, az absztrakciós képesség korai megmutatkozása, és később más területre fog kanyarodni az érdeklődés.”[6]

Gyarmathy Éva többek között az alábbi főbb irányelveket ismerteti a matematikai tehetségek azonosítása kapcsán:

- „A korai érdeklődés és bensőséges kapcsolat a számok terén, a téri-vizuális játékok, rejtvények preferálása jelezheti az átlagon felüli matematikai képességet.
- Matematikai tehetséggondozó programokba általában a válogatás három típusát, és ezek kombinációit alkalmazzák: (1) objektív képességtesztek, (2) korábbi eredmények és teljesítmények a normál iskolai oktatásban és (3) a matematika iránti érdeklődés.
- A legjobban matematikai feladatokkal lehet azonosítani a matematikai tehetséget.

[5] GYARMATH É.: 2006, 2011. 127. p.

[6] GYARMATH É.: 2006, 2011.103. p.

A kiváló matematikusoknak már kész repertoárjuk van a problémák megoldására. A megoldáshoz vezető utat megtervezik, megtalálják a szükséges eljárásokat, még mielőtt számolni kezdenének. …

- Az alkotó matematikai tehetség a problémamegoldásban meghatározott, igen hatékony folyamatokat használ, és ezen folyamat elemeinek azonosítása a tehetség jelzője lehet."[7]

A matematikából potenciálisan tehetséges gyerekek azonosítása során az iskolai eredményeik és a matematika iránti érdeklődésük kombinációját alkalmazzuk. Ezen információkat a pedagógusok és szülők megfigyelései alapján nyerjük ki.

Az **alsó tagozaton** egyéni motiváltság alapján választott matematika szakköri munka, tanórai munka és differenciálást segítő szorgalmi feladatok elvégzése (szintén motiváltságot bizonyíthat) közben jól megfigyelhető az egyéni érdeklődés, kitartás, megoldási stílus, gyorsaság, pontosság, korrigáló képesség, a gondolkodás menete, új, egyedi utak választási képessége stb., azaz a matematikai erősségek, amely már az első versenyeken való indulás előtt jó támpontot adnak a tehetségek azonosítási folyamatához. Ezt megerősíthetik a levelező-, majd **2. évfolyamtól** a további matematikaversenyeken való részvételi eredményesség. (Lásd alább, a matematika főbb színterei pontnál!)

A **4. osztály** tanév végén szintfelmérő ad további támpontot. Ennek eredménye, a tanulói –szülői érdeklődés és a tanítók korábbi megfigyelései alapján történik a tanulók alap illetve emelt szintű matematika csoportba való besorolása.

Az **5. osztálytól** tanórai keretek között és szakkörön homogénebb csoportban van lehetőség a tanulók további megfigyelésére, versenyekre való felkészítésére. A csoportok indokolt esetben átjárhatók, az emelt szintű matematikaórákon az elmélyítés, gazdagítás módszerét alkalmazzák elsősorban a kollégák. Itt jellemző már a nagyobb arányú versenyeztetés, a versenyekre való felkészítés.

A **6. osztály** tanév végén az általános iskola lényegében utolsó tehetségazonosító szűrőjeként az Országos Kompetenciamérés feladatlapjait gyorsított eljárásban kijavítjuk az eddigi potenciális matematikai tehetségek esetében, s ennek alapján folytatódik 7. évfolyamon a beazonosított tanulók fejlesztése egyéni fejlesztés alapján.

3.1.1.6.3. Idegen nyelvi tehetség

„A nyelv nem zárt szimbolikus rendszer, mint a matematika, állandó átalakulásban van, és kultúránként igen eltérő lehet a kiemelkedő nyelvi képesség ismérve. A pszichometrikus eljárások nehezen alkalmazhatóak a nyelvi kiválóság meghatározásában."[8]

A kiemelkedő nyelvi teljesítményhez öt nyelvi készség járulhat hozzá:

- az orális kifejezőkészség,
- az olvasás,
- az idegen nyelv,
- a kreatív írás: az írói-költői tehetség (meglepő szófordulatok, választékos beszéd),
- általános verbális gondolkodás.

Az egyén különböző nyelvi készségek kapcsán mutatott képességeiről az őt körülvevő felnőtteknek (pedagógusok, szülők) fontos megfigyelései, tapasztalatai gyűlhetnek össze. A nyelvi tehetségek azonosítása során a pedagógusok és szülők meglátásaira fókuszálunk, a velük kitöltött tesztek (Renzulli-Hartmann skála*, Gyarmathy Éva:* Érdeklődés térképe*)* segítségével nyerünk információt erről.

Az **1-2. osztályos** tanulóknak játékos idegen nyelvi szakkörökön van lehetőségük részt venni. A pedagógus már itt megfigyelheti, hogy ki a potenciálisan tehetséges tanuló.

A **3. osztályban** tanórai keretek között és szakkörön heterogén csoportban van lehetőség a tanulók további megfigyelésére.

A **4. osztályban** angol nyelvből homogénebb csoportokat alakítanak ki, a lassúbb haladási tempót igénylő tanulók kiválasztásával, külön foglalkoztatásával. 4. osztály végén szintfelmérő írása történik angol és német idegen nyelvből.

Az **5. osztálytól** a tanulók ennek és a korábbi megfigyelések alapján kerülhetnek be a felső tagozaton történő sávos oktatás alap, vagy emelt szintű csoportjaiba, mely csoportok a matematikai csoportokhoz hasonlóan indokolt esetben szintén átjárhatók.

A **7. osztálytól** az Országos Kompetenciamérés eredménye alapján a legtehetségesebbnek bizonyuló tanulók további tehetséggondozása egyéni fejlesztési terv alapján történik.

Felső tagozaton az idegen nyelvben potenciálisan tehetséges tanulóknak lehetőségük van részt venni versenyeken, versenyekre való felkészítő foglalkozásokon.

Az Erasmus Program keretében az iskola külföldi hallgatókat fogad, akik valamennyi évfolyamon heti egy alkalommal részt vesznek a nyelvi órákon, lehetőséget teremtve a diákok számára az élő nyelvhasználatra.

---

[7] GYARMATHY É.: 2006, 2011. p. 107-108.

[8] GYARMATHY, 2006, 2011. 100. p.

3.1.1.7. A tehetséggondozás színterei iskolánkban

3.1.1.7.1. Matematika-logika területén

a) Tanórai:

- a tanórák képességek szerinti differenciálása
- az 5. évfolyamtól képesség szerinti csoportbontás matematikából emelt óraszámmal

b) Tanórán kívüli:

alsó tagozat:

- tehetséggondozó szakkör
- fejlesztőórák
- kincskeresőóra
- játékmesterfoglalkozás
- városi tehetséggondozó szakkör

felső tagozat:

- fejlesztő órák
- táblajáték foglalkozás
- tehetséggondozó szakkör
- városi szakkör

c) A tehetséggondozást segítő tanórán kívüli alkalmi programok (pl. meghívott előadók)

d) Versenyek

***Helyi szervezésű**, illetve melynek szervezésében iskolánk jelentős szerepet vállal*

- Táblajátékok Olimpiája
- Bolyai Matematika Csapatverseny
- Orchidea Matematika Verseny
- Kalmár László Matematika verseny
- Kvalitás Extra Matematikaverseny

***Más intézmény** által szervezett*

- Bátaszéki Matematikaverseny
- KockaKobak
- Nemzetközi Kenguru Matematika Verseny
- Országos logikaverseny
- Zrínyi Ilona Matematikaverseny
- Bendegúz levelezős matematikaverseny
- Arany János Városi Matematikaverseny
- Bács- Kiskun Megyei Matematikaverseny
- ABACUS Levelező Matematikaverseny
- MATEGYE Internetes Matematikaverseny
- Varga Tamás Matematikaverseny
- Bolyai Regionális Matematikaverseny
- Balatonfüredi Matematika Csapatverseny

3.1.1.7.2. Idegen nyelv területén

a) Tanórai:

- az első évfolyamtól idegen nyelvoktatás heti két órában,
- a tanórák képességek szerinti differenciálása,
- az idegen nyelvi csoportbontás angolból képességek szerint:

évfolyamon korábbi megfigyelés alapján,
évfolyamtól szintfelmérő alapján;

- Erasmus+ hallgatók mentorálása.

b) Tanórán kívüli:

- tehetséggondozó szakkör (német, angol)
- fejlesztőórák

c) Tehetséggondozást segítő tanórán kívüli alkalmi programok:

- Halloween- party (alsó tagozaton)
- Márton-nap
- Európa projektnap
- Tehetségnapon a tehetségek megmutatkozása

Versenyek

Angol

Városi angol verseny
Mesélj Európa
Jász-Nagykun-Szolnok megyei országos angol nyelvi verseny
Magyar Ilona Ált. Isk. Országimereti verseny

Német

Spiel und Gewinn levelezős verseny
Katon József Gimn. fordító verseny
Bolyai János Gimn. kétfordulós nyelvi verseny
Jász-Nagykun-Szolnok megyei országos angol nyelvi verseny

Piarista Gimn. országismereti verseny osztályosoknak	7.-8.	Baksay Sándor Ref. Gimn. Lesewurm novellaolvasó verseny
Vásárhelyi Pál Ált. Isk. országismereti verseny évfolyamon	5.-6.	Magyar Ilona Ált. Isk. Országimereti verseny

3.1.1.7.3. Sport területén

Sportszakkörök: labdás edzés, röplabda, kosárlabda, asztalitenisz, floorball, karate, atlétika, néptánc, modern tánc.

3.1.1.7.4. Egyéb területeken

- magyarszakkör
- művészeti szakkörök:

színjátszó, énekkar, szolfézs (Zeneiskola 2-4. osztály), furulyatanítás 3 osztályban énekórán, kerámia, tűzzománc, selyemfestő, kézimunka, Hangolda (önkifejezés mozgásban, játékban, zenében, kézműves alkotásban)

3.1.1.8. A tehetséggondozás néhány iskolán kívüli színtere

- városi matematika szakkör
- Állami Zeneiskola
- városi sportegyesületek
- városi művészeti tehetséggondozó szakkörök

3.1.1. TEHETSÉGGONDOZÁS MATEMATIKA-LOGIKA KÉPESSÉGTERÜLETEN, AZ ALSÓ TAGOZATON

A Zrínyi iskola tanulói nagy létszámban, jól felkészülten vesznek részt rangos megyei és országos szintű matematikaversenyeken (Bolyai Matematika Csapatverseny, Bátaszéki Matematikaverseny, Kockakobak Országos Matematikaverseny, Bács-Kiskun Megyei Matematikaverseny, Zrínyi Ilona Országos Matematikaverseny, Kenguru Nemzetközi Matematikaverseny, Országos Logikaverseny és egyéb levelezőversenyek). Közülük néhánynak nem csak résztvevői szeretnénk lenni, hanem - folytatva hagyományainkat - házigazdái is a területi megmérettetésnek.

3.1.2. MATEMATIKAI TEHETSÉGGONDOZÁS AZ ALSÓ TAGOZAT 2-4. OSZTÁLYÁBAN

Tanítványaink munkáját, felkészülését a magas óraszám (heti 5 óra), a differenciált órai oktatás, a logikai készségfejlesztő játékok és feladatok segítik. Alsó tagozaton bevezettük osztályszinten a Kincskereső órákat, ahol elsősorban logikai és stratégiai játékokon keresztül fejlesztjük valamennyi tanulónk logikus gondolkodását, térlátását.

A matematikában tehetséges tanulók gyorsabban fejlődnek az adott területen, ha kisebb létszámú csoportba kiemeljük, s hasonló érdeklődésűek között rendszeresen intenzívebb oktatásban részesülnek.

A tehetséggondozás elsődleges fórumai intézményünkben így továbbra is az évek óta sikeresen működő matematika szakkörök. 2-4. évfolyam valamennyi osztályában működnek tehetséggondozó matematika szakkörök. A problémákban való elmélyülésre, egy-egy probléma sokoldalú megközelítésére, a versenyekre való alapos felkészülésre a tanítási órákon nincs lehetőség. Legtehetségesebb tanulóink számára ezt a szakköri foglalkozások biztosítják.

A matematikai tehetséggondozó szakkör célja

Iskolánk alsó tagozatán a differenciált, játékos óravezetési stílus, és a nagyszámú jó képességű gyermek megléte miatt a szakköri foglalkozások célja nem elsősorban a matematika megszerettetése kell, hogy legyen, hanem a matematika iránti érdeklődés megtartása, erősítése.

A szakkör feladata:

- a sokoldalú, jó problémamegoldó képesség, a kreativitás, a logikai és a kooperációs készség fejlesztése
- a tanulók önállóságának megőrzése, növelése
- tapasztalatszerzéssel a felfedezés örömének átélése
- új problémák iránti fogékonyság, nyitottság erősítése
- A matematikai szaknyelv elsajátíttatása
- indoklások, érvelések megfogalmazásával a kifejezőképesség fejlesztése
- egymás gondolatmenetének figyelemmel kísérése, elfogadása
- a feladatok megoldásának precíz levezetése írott formában is
- több megoldás keresése
- egyedi megoldások keresése
- a megoldások elkészítéséhez kellő idő biztosítása

- s nem utolsó sorban szülői és hagyományon alapuló elvárás a versenyekre való magas szintű, eredményes felkészülés.

A foglalkozások tervezése mindhárom évfolyamon részben rugalmas, mert a gyerekek érdeklődéséhez és teljesítményéhez igazodik. A foglalkozások anyagát és időzítését elsősorban az alsó tagozatosakat is érintő két versenytípus alapján állítjuk össze. A tesztes megoldást igénylő (Bolyai Matematika Csapatverseny, Kockakobak Országos Matematikaverseny, Zrínyi Ilona Országos Matematikaverseny, Kenguru Nemzetközi Matematikaverseny, Országos Logikaverseny), illetve a részletes kidolgozást megkívánó (Bátaszéki Matematikaverseny, Bács-Kiskun Megyei Matematikaverseny), versenyek alapján. Ezeken kívül a foglalkozásokon az internetes feladat-megoldási lehetőséggel is megismerkedhetnek a tanulók, a MATEGYE havonta megjelenő internetes feladatsorain keresztül. A foglalkozások anyagába mindig belekerül egy adott versenyre való felkészülés során kiderülő, a csoportra jellemző hiányosság pótlása, illetve egy már lezajlott verseny tanulsága alapján olyan feladattípus, amely jellemzően problémát okozott a csoportnak.

	3. évfolyam	**4. évfolyam**
Heti óraszám	1óra	1 óra
Éves óraszám	37 óra	37 óra
Gondolkodási módszerek	folyamatos	folyamatos
Versenyekre készítés	folyamatos	folyamatos
Halmazok, logika	4	4
Számtan, algebra	6	5
Relációk, függvények, sorozatok	4	4
Geometria, mérések	6	5
Kombinatorika, valószínűség, statisztika	5	4
Versenyfeladatok	12	15

A szakkör munkaformái: egyéni, páros vagy kiscsoportos.

Ezek során az együttműködésben is tapasztalatot szereznek, gyakorolják egymás segítését, az érvelést, a másik gondolatmenetének követését, véleményének elfogadását, az egymás iránti bizalmat és a konfliktusok kezelését. Alkalom nyílik a türelem, a kitartás, a gyors gondolkodás, de precíz kidolgozás gyakorlására, a vitára, bizonyításokra és az egészséges versenyre is.Motiválja a tanulókat a sok sikerélmény, mely további munkára ösztönzi őket és nagyon jó hangulatot varázsol közénk.

Szakkörön használatos eszközök, szemléltetés:

- négyzetrácsos füzet
- síkidomkészlet
- korongkészlet
- színesrúd-készlet
- egységkockák
- gyufakészlet
- dominókészlet
- 2 dobókocka
- Tangram
- Geomag
- Sudoku feladványok
- Logigrafika feladványok
- Táblás játékok: Rumis
  - Pentago
  - Quarto
  - Dáma
- Feladatlapok, fóliák
- interaktív tábla
- projector
- laptop

Felhasznált szakirodalom:

- Logikai feladatok gyűjteménye 3-4. osztály
- Bolyai Matematikaverseny feladatsorai
- Bátaszéki Matematikaverseny feladatsorai
- Kenguru Nemzetközi Matematikaverseny feladatsorai
- Bács-Kiskun Megyei Matematikaverseny feladatsorai
- Róka Sándor: Logi-sztori
- Gyufarejtvények
- Feladatok matematika szakkörre

- Humoros matematika
- Egypercesek
- Sinkáné Papp Mária:Matematikai fejtörők
  - Lurkó logika
- Csahóczi Erzsébet: Töprengő
- Brenyó Mihály-Brenyó Mihályné: Szakköri feladatok matematikából
- Ujvári István:Matematikai gondolkodást fejlesztő feladatsorok
- Abacus-füzetek

3.1.3. IDEGEN-NYELV OKTATÁS FEJLESZTÉSE AZ ALSÓ TAGOZATON

Iskolánkban mindig eredményes volt az idegen nyelv oktatása. Az orosz nyelvi tagozatos tanulók jelentkeztek alapfokú nyelvvizsgára teljes sikerrel. 1992-től iskolánkban már lefutóban volt az orosz tagozat, és helyébe lépett a német tagozat, ahol szintén 90-95%-os sikerrel tették le a nyelvvizsgát. Jelenleg, a nehéz gazdasági és pénzügyi helyzet miatt kevés tanuló jelentkezik nyelvvizsgára, de közülük mind sikeres nyelvvizsgát tesz.

A középiskolai felvételi mutatók is nagyon pozitívak, sok tanuló kíván továbbtanulni nyelvi tagozaton. Az Európai Unióban is rendkívül fontos a többnyelvűség, ahol a legtöbben szintén az angolt, valamit a németet beszélik idegen nyelvként. Évek óta részt veszünk az a Csiperó nevét viselő Európa jövője – nemzetközi gyermekifjúsági találkozón, ahol a tanulók átélhetik az idegen nyelv használatán alapuló kommunikációs élményt. A nyelvtanulás motivációs bázisának kiépítésén és fenntartásán túl a multikulturális tapasztalatszerzés forrása is a külföldi gyermekcsoportok vendégül látása.

Jelenlegi helyzet
Jelenleg évfolyamonként három angol és egy német nyelvi csoport működik. A mostani állapot nem rugalmas, hiszen nem tud igazodni az évente változó igényekhez. A Mercedes Benz indulása óta növekedett azoknak a tanulóknak a száma, akik németet szeretnének tanulni. Természetesen lehetséges, hogy a következő évben fordul egy kicsit a helyzet. A csoportokban magas a tanulók létszáma, ami a négy készség közül a szóbeli kifejezés, a beszéd gyakorlását, alkalmazását nehezíti.

Cél:
Cél: órarendbe építve már 1. évfolyamon megkezdődik az idegen nyelv tanulása.

1. évfolyam	heti 2 óra
2. évfolyam	heti 2 óra
3. évfolyam	heti 2 óra + 1 szakkör
4. évfolyam	heti 3 óra +1 szakkör

Indoklás
Az idegen nyelvtanítás célja elsősorban a gyakorlati nyelvi készségek elsajátíttatása: az idegen nyelven való szóbeli és írásbeli képességek fejlesztése. Az alapképzés keretében legalább egy élő idegen nyelvet kell megtanítani olyan fokon, hogy a tanuló hétköznapi (turisztikai, egyszerűbb munkákra nézve munkavállalói, fogyasztói) helyzetekben a nyelvet használni tudja. Ezt kisebb létszámú csoportokban, esetleg nagyobb óraszámmal könnyebb elősegíteni. A színvonalas oktatás eléréséhez igen fontos tehát a nagyobb óraszám és/vagy az, hogy több nyelvi csoportban kisebb létszámban tanuljanak a gyerekek.

Idegen nyelv az alsó tagozaton
Német nyelv
Témakörök 1. évfolyamon 74 óra

1. Köszönési formák (napszaknak megfelelő köszönés, búcsúzás) 3 óra
2. Bemutatkozás, hogylét, kiejtési szabályok 2 óra
3. Ja-Nein 1 óra
4. Die Farben 2 óra
5. Die Zahlen (1-12) 2 óra
6. Bitte! Danke! (szituációs gyakorlatok) 1 óra
7. Wer bin ich? Wie alt bist du? Wo wohnst du? (bemutatkozás, személyi adatok) 3 óra
8. Wer ist das? 3 óra
9. Was ist das? (Internationalisten) 2 óra
10. Der-die-das 2 óra
11. Die Schule (utasítások az iskolában; Wer/Was ist das?) 6 óra
12. Tiere (Haustiere) 7 óra

13. Die Familie 8 óra
14. Im Haus 4 óra
15. Der Kalender (a hét napja, hónapok nevei, évszakok) 8 óra
16. Die Zeit 4 óra
17. Der Tag (napirend) 6 óra
18. Mesék dramatizálása : Das kleine Haus, Der Fischer und seine Frau 10 óra

I. Témakörök 2. évfolyamon 74 óra

1. Die Schule (Möbel in der Klasse) 3 óra
2. Irányok (oben, unten, vorn , hinten, links ,rechts) 2 óra
3. Das Wetter 4 óra
4. Was machst du? (cselekvések, eldöntendő kérdés, igeragozás egyes számban) 3 óra
5. Was machen wir in der Schule? (Schulsachen, igeragozás többes számban) 4 óra
6. Körper (egyes-többesszám) 4 óra
7. Krank sein (Beim Zahnarzt) 4 óra
8. Feste (Advent, Nikolaus, Weihnachten, Wunschzettel: levélforma megszólítás, elköszönés) 6 óra
9. Obst (Ich esse gern, lieber, am liebsten…) 4 óra
10. Essen und trinken 6 óra
11. Einkaufen, Lebensmittel 4 óra
12. Zahlen (100-ig) 2 óra
13. Kleider 6 óra
14. Kérdőszavak (Was? Wo? Wie?) 3 óra
15. Auf der Strasse 6 óra
16. Mesék dramatizálása : Die große Rübe, Rotkäppchen 13 óra

a.) Témakörök 3. évfolyamon

Témakörök	**Kapcsolódási pontok**
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása.	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Tárgyak a lakásban.	*Környezetismeret:* lakóhelyi környezet. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Idő, időjárás A hét napjai és napszakok. Az óra.	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Öltözködés Ruhadarabok. *Matematika*:	*Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód - öltözködés. halmazok.
Sport Kedvenc sportom.	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport:* mozgásos játékok.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Iskolai tevékenységek. Iskolaszerek. Osztálytársaim, barátaim.	*Környezetismeret:* baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Szabadidő	*Ének-zene:* zenehallgatás.

Szabadidős tevékenységek, játékok. Kedvenc időtöltésem. Játékok, sporteszközök.	*Vizuális kultúra:* kreatív alkotások.
Természet, állatok Kisállatok. Vadon élő és állatkerti állatok.	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág. *Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim, születésnap. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	*Környezetismeret:* ünnepek, hagyományok.
Fantázia és valóság Képzeletem világa. Földönkívüli lények.	*Dráma és tánc:* dramatikus játékok. *Vizuális kultúra:* képzeletem világa.

b.) Kommunikációs eszközök

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

Köszönés, elköszönés
Bemutatkozás, mások bemutatása
Megszólítás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás

2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés
Előszeretet
Véleménynyilvánítás

3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás
Képesség

4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés, felszólítás
Kérdés és válasz
Javaslat és arra reagálás

5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Betűzés kérése, betűzés

c.) Fogalomkörök

Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség (igeragozás)
Birtoklás kifejezése
haben
birtokos névmások
Időbeli viszonyok
időpont
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiség
határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok
melléknevek

Modalitás
felszólítás
Esetviszonyok
nyelvtani nemek
határozott névelő, határozatlan névelő (alanyeset, tárgyeset)
tagadó névelő (alany- és tárgyeset)
Szövegösszetartó eszközök
kérdőszavak
szórend (kijelentő, eldöntendő/megválaszolandó kérdő mondat)
személyes névmások
tagadás

1. Témakörök 4. évfolyamon

Témakörök	Kapcsolódási pontok
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása.	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Napirend.	*Környezetismeret:* lakóhelyi környezet. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.	*Környezetismeret:* az ember megismerése és egészsége: tápanyag, élelmiszer, étrend. *Matematika:* halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Idő, időjárás Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra.	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Sport Testrészek és mozgás. Egészség, betegség, fájdalom. Kedvenc sportom.	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport:* mozgásos játékok.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Osztálytársaim, barátaim. Tanáraim. Osztályzatok.	*Környezetismeret:* baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem. Tárgyak a szabadidő eltöltéséhez.	*Ének-zene:* zenehallgatás. *Vizuális kultúra:* kreatív alkotások.
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül.	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág.

Állatokkal kapcsolatos teendők. Vadon élő és állatkerti állatok.	*Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Születésnap. Vágyott ajándékok. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	*Környezetismeret:* ünnepek, hagyományok.
Fantázia és valóság Álarcosbál. Képzeletem világa. A cirkusz.	*Dráma és tánc:* dramatikus játékok. *Vizuális kultúra:* képzeletem világa.

2. Kommunikációs eszközök

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

Köszönés, elköszönés
Köszönet és arra reagálás
Bemutatkozás
Megszólítás
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás

2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Véleménykérés és arra reagálás
Vágy, kívánság
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés

3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás

4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés
Felszólítás
Javaslat és arra reagálás
Meghívás és arra reagálás

5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés
Nem értés

3. Fogalomkörök

Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség (igeragozás)
Birtoklás kifejezése
haben
birtokos névmások
-s
Időbeli viszonyok
időpont
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiség
határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok
melléknevek
Modalitás
felszólítás
módbeli segédigék (dürfen, möchte-, müssen, können)
Esetviszonyok
nyelvtani nemek

határozott névelő, határozatlan névelő (alanyeset, tárgyeset)
Szövegösszetartó eszközök
kérdőszavak
szórend (kijelentő, eldöntendő/megválaszolandó kérdő mondat)
személyes névmások (alany- és tárgyeset, részes eset)
tagadás

ANGOL NYELV
Témakörök 1. évfolyamon **74 óra**
37 Weeks
2 lesson/week

Language focus	***Aims, exercises***	***Songs, rhymes, games***
1. Introduction, Requirements		
2.	Perform the action	Teddy bear, teddy bear...rhyme
3. Greetings	Hello. Hi. Good morning. Good afternoon. Good evenin. Good night. Bye-bye. Good-bye.	Good morning, good morning...-song
4. Hello! Introduce the characters.	To practise greetings and introductions. Woody, Alvin,...etc.	
5. What's your name?	My, your	Dialogues: T-P, P-P
6. Colours	To present and practise colours. What is your favourite colour? What colour is this?	
7. ABC spelling	A, b, c,....	ABC song
8. Introduce yourself	I am, you are, …	Boy, girl
9. Story about Frosty, Woody, Willow	Listening	Story
10. What's this?	It's a...It's an...	Game with pictures, drawing
11. My schoolbag	What's this? School objects	
12. Numbers from 1-10	How many…?	One, two, three, four I hope...-skipping rhyme
13.	Let's count! How many...?	One potato...-counting,choosing rhyme
14.	Let's count! How many...?Two flowers...	Once I caught a fish...-choosing rhyme
15. Woody's first day at school	Listening	Story
16. Living an non-living things	Eat, breathe, have babies, grow, animals	
17. Play with our fingers	Numbers-revision	One little, two little...-finger rhyme
18. My home	To present parts of house. To revise colours.	
19.	To present pieces of furniture. To talk about location. Where's the...? What's this?	
20. Woody and Frosty's tree house	Listening.	Story
21. Fairy tale characters and their house	Look at (Belle)'s house. Etc.	Pictures
22. My toys	To present and practice the names of toys	Posters, flashcards
23.	I've got six dolls.etc.	Toys
24.	Colour picutres of toys	
25. Big and small	Big Teddy, small teddy...etc.	Make a circle...
26. My face	To present and practise parts of face	
27. Parts of the body		Head and shoulders, ...song
28. Health and safety	To talk about how to keep clean wash your face...etc.	
29. Daily routine	Teaching actions	This is the way...I.
30. Daily routine		This is the way...II.
31. Days of the week	Monday, Tuesday..	We go to school...-rhyme

32. Month of the year	January, February, ...	
33. Clothes		Shoes and socks -jazz chants I.
34. Clothes		Shoes and socks -jazz chants II. drawing
35. Physical break		You are a tree,...chant
36. My food	To present and practise the names of food items	I can tie...-action rhyme
37. Vegetables and fruits	vocabulary	Game wirh pictures
38. Health and safety	To explore :food, drink items	Flashcards
39. Picnic	Listening	Story
40. My favourite food	Draw a picture	
41. Animals	To prresent and practise the name of animals and identfy the sounds they make	
42. Animals		Bow-wow...-rhyme
43.		Old Macdonald...-song
44. Three little pigs	House	Magic English-Happy house...-CD
45. My senses	To present and practise the five senses	
46.	To present and practise the concept of day and night.	Flashcards
47.Fairy party	Listening	Story
48.	Animals at night	Draw a picture
49. I like	Practise a grammatical structure	I like coffe...-rhyme
50. Family	vocabulary	Dialogue :T-P, pictures, photos
51. Family		Drawing our family
52.Wheater I.		Here's my umbrella...-hand rhyme
53. Wheater II.	Revision and go on	Rain, rain go away...-rhyme, song
54. Little Red Riding Hood	Listening	Story
55. Little Red Riding Hood	Characters, dialogues	
56. Little Red Riding Hood	Drama	Activity
57. British and Hungarian	Differences	Songs, pictures, rhymes etc.
58. Games with other class		Games
59. Look and find	Numbers, colours -revision	Picture-drawing, colour
60. Colours, numbers		Colours all around…-song
61. What’s this?	Revision-things	Pictures
62. What’s this?	To identify means of transport	Pictures
63. Commands	To understand and the commands	Go int he circle…-song
64. Shapes	To identify shapes	Square, triangle, circle
65. Funny figure		Pencil, sheets, scissors, glue
66. Valentine's day	Before Valentine's day	Roses are red...-poetry
67. Easter chick	Make an Easter chick	Glue, scissors, sheets…
68. Easter	Before Easter	This little chicky…-song
69. Mother's day	This flower is for you, Mum....etc.	Songs
70. Christmas	Before Christmas	The twelve days of Christmas..-song
71. Christmas		Jingle bells...-song
72. Fun time!	Words, sentences-games	Games
73. Revision		
74. Revision		

Témakörök 1. évfolyamon **74 óra**

Tankönyv: Fairyland

1. Introduction
2. Getting started: grammar Who’s this? This is…
3. Unit 1: My family
4. Vocabulary Family members
5. Vocabulary Rooms in the house

6. Grammar Where is …?
7. Vocabulary Baby animals
8. Grammar Karen's daddy
9. Revision Vocabulary exercises
10. Fun Time! Songs and activities
11. Fun Time! Songs and activities
12. Unit 2: My birthday
13. Vocabulary Everyday objects
14. Vocabulary Numbers 1-20
15. Vocabulary Shapes
16. Grammar I can see
17. Practice Numbers
18. Listening Happy Birthday!
19. Revision Vocabulary exercises
20. Culture Clips Happy Halloween!
21. Fun Time! Happy Halloween!
22. Fun Time! Songs and Activities
23. Unit 3: My body: Vocabulary Parts of the body
24. Listening and speaking What's the matter?
25. Vocabulary Commands
26. Vocabulary Paw/hoof
27. Listening Parts of the body
28. Revision Vocabulary exercises
29. Fun Time! Songs and Activities
30. Unit 4: I can sing! Vocabulary Actions
31. Grammar I can dance
32. Vocabulary Musical instruments
33. Listening Sounds
34. Reading and speaking I can…
35. Happy Holidays! Christmas
36. Funtime! Christmas
37. Happy New Year! Songs
38. Revision Vocabulary exercises
39. Fun Time! Songs and Activities
40. Unit 5: A butterfly! Vocabulary Animals
41. Vocabulary Numbers
42. Grammar It has got…
43. Vocabulary Exercises
44. Listening Songs
45. Revision Vocabulary exercises
46. Fun Time! Songs and Activities
47. Unit 6: A sweet tooth Vocabulary Food and drink
48. Grammar Do you like…?
49. Vocabulary Fruit and vegetables
50. Grammar What colour…?
51. Vocabulary Exercises
52. Communication An ice cream, please.
53. Listening Magic Friends – story
54. Revision Vocabulary exercises
55. Fun Time! Songs and Activities
56. Unit 7: The weather Vocabulary Sunny, rainy…
57. Communication Seasons
58. Listening Songs
59. Reading Postcards
60. Revision Vocabulary exercises
61. Fun Time! Songs and Activities
62. Unit 8: Looking good! Vocabulary Clothes
63. Grammar I'm wearing…
64. Vocabulary Clothes

65. Communication Take off/ Put on
66. Practice He is wearing…
67. Revision Vocabulary exercises
68. Fun Time! Songs and Activities
69. Fun Time! Songs and Activities
70. Fun Time! Songs and Activities
71. Listening Magic Friends – story 2
72. Watching DVD Magic Friends
73. Revision
74. Evaluation

Témakörök 3. évfolyamon 74 óra + 1 óra szakkör

3. évfolyamon

Heti 2+1 nyelvórát tartunk szükségesnek a megfelelő nyelvi alapok megteremtéséhez. Játékos feladatokon keresztül, elsősorban a szóbeliségre építve fejlesztjük a gyerekek nyelvtudását. Dalokat, mondókákat, szituációs feladatokat végeznek a tanulók, – az anyanyelv elsajátításához hasonlóan –, ezzel a nyelvet még nem tudatosan, nyelvtani tudatossággal tanulják, hanem kész szófordulatok, mondatok épülnek a tudatukba, amelyeket a későbbiekben könnyedén elővesznek és használnak. Ezek önmagukban is időigényes tevékenységek, de ebben az évfolyamban kerül bevezetésre az angol írásbeliség is, amely rendkívül nagy kihívás a gyerekeknek.

Mivel az angol kiejtés és írásmód nagymértékben eltér egymástól, a gyerekeknek sok időt vesz igénybe a megfelelő helyesírás kialakítása. Fokozatosan építjük az írásbeliséget, először csak másolniuk kell, majd lassan maguktól is leírják a tanult szavakat.

Gyakran tapasztalható, hogy a felnőtt korban elkezdő nyelvtanulóknak nagyon nehéz az angol kiejtés helyes elsajátítása. Minél előbb kezdi tanulni valaki a nyelvet, minél többet hallja, annál valószínűbb, hogy a kiejtésével nem lesz gond. Ezért is fontos, hogy a lehető legtöbb alkalommal hallják, gyakorolják az angolt.

Az Express Publishing kiadványait, például a Fairyland és Welcome tankönyvcsalád könyveit kiválónak találjuk céljaink elérésére, ezek a tankönyvek maximálisan szem előtt tartják a korosztályi jellegzetességeket, de ugyanakkor nagyon stabil alapokat is biztosítanak. Mindkettő egyszerre élvezhető mesekönyv és nagy szókinccsel rendelkező, a nyelvtani alapokra építő tankönyv. Stabil alapok nélkül nehéz igazán jó angoltudást felmutatni, ezeket az erős alapokat kívánjuk megteremteni a harmadik évfolyamban.

4. évfolyamon

Témakörök 3. évfolyamon 74 óra + 1 óra szakkör

Heti 3+1 nyelvórát tartunk szükségesnek és célravezetőnek a negyedik évfolyamon. Itt kezdődik a tényleges, tudatos nyelvtanítás, ahol a gyerekek már tudatosan, nyelvtani ismeretek segítségével mondatokat szerkesztenek, képesek a két nyelv – angol-magyar—között közvetíteni, fordítani. Sok időt vesz igénybe a nyelvtani szabályok megértése, alkalmazása, törekszünk az alaposságra, pontosságra.

Ezen kívül természetesen marad a nyelv ösztönös, anyanyelvhez hasonló elsajátítása, versek, dalok, memoriterek, való életből vett beszédhelyzetek gyakorlásával, megtanulásával. Év végén az egész negyedik évfolyam szintvizsgát tesz, ennek már komoly tétje van, hisz felső tagozatban emelt szintű angol csoportot is indítunk. Ebben az évfolyamban az Express Publishing kiadványainak tanítását folytatjuk, természetesen kiegészítve aktuális, a tananyaghoz kapcsolódó segédanyagokkal. (képes kártyák, hanganyagok, interaktív anyagok)

Törekszünk arra, hogy a negyedik évfolyamos tanulók összefüggően, 3-4 mondatban képesek legyenek magukról beszélni, illetve egyszerű kérdéseket megválaszolni, kommunikálni angol nyelven.

A negyedik évfolyam még mindig az alapozás időszaka, egyben egy átmeneti időszak, ahol minél több angol nyelvű impulzus éri őket, annál könnyebben és gyorsabban elsajátítják a nyelvet a későbbiekben. Stabil alapok nélkül egész életüket végigkísérheti a bizonytalanság és félelem az idegen nyelvtől.

7.2 5-8. évfolyamon

A Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskolában évfolyamonként 3 párhuzamos osztály található.

Két tantárgy esetében emelt szintű képzést tervezünk: matematika és idegen nyelv.

Az osztályok struktúráját nem változtatjuk meg, hanem a két tantárgy esetén sávos megoldást választunk.

A sávos rendszer előnyei:

- biztosítja az alsós osztályok egyben tartását.

- A korábbi évek gyakorlata szerint két kiemelkedő képességű (nyelvi és matematika emelt szintű) osztály jött létre és egy harmadik, mely a maradék elven szerveződött. Ezt a gyakorlatot a kollégák javaslatára és a szülők kérésére évekkel korábban felszámoltuk.
- Előnye még az is, hogy a lemaradók nem kényszerülnek osztályváltásra, csak a nívócsoportból kell átmenniük egy számunkra kedvezőbb haladási tempójú csoportba.

3.1.4. MATEMATIKAI TEHETSÉGGONDOZÁS A FELSŐ TAGOZAT 5-8. OSZTÁLYÁBAN

Előzmények:

A **matematika tantárgyat** 1. évfolyamtól kezdve **magas óraszámban tanítjuk**. Az alsó tagozaton ***„Kincskereső foglalkozás"*** néven olyan játékokon alapuló fejlesztést vezettünk be, amely a legfőbb gyermeki szükségletre építve tudja a készségeket és képességeket fejleszteni. A fejlesztés ezeken a foglalkozásokon elsősorban a logikus gondolkodást, a térbeli tájékozódást, kreativitás fejlesztését, a konstrukciós képességeket célozza meg, tehát a matematikai képességekét. Ezek az órák elsősorban a logikai feladványokra, játékokra és a táblásjátékokra épülnek. A pedagógusok továbbképzéseken vettek részt. Alapítványunk is támogatja táblajátékok vásárlásával ezt a tevékenységünket. Eredményeként a város általános iskoláinak szervezünk táblajátékok olimpiáját, melynek a versenyzésen kívül célja ezeknek a játékoknak a megismertetése a város kisiskolásaival.

Iskolánkban már több évtizede működnek **magasabb óraszámú matematika** csoportok a felső évfolyamokon. A bejutás feltétele, hogy a tanuló alsó tagozaton ***„Kincskereső foglalkozásokon", szakkörön*** vegyen részt heti egy alkalom keretében, illetve 4. évfolyamon a szintfelmérő dolgozatot megfelelő módon teljesítse. Az iskolánkba később érkező tanulóknak is bekerülhetnekebbe a matematika csoportba, ha az évfolyamnak megfelelő szintfelmérő dolgozatot sikeresen írják meg. Ez a dolgozat nem a tananyagot méri, hanem a gyerek logikus gondolkodását, és matematikai szemléletét.

Tanítványaink nem mind kiemelkedő tehetséggel érkeznek, családi támogatottságuk sem mindig megfelelő. Ezen segít iskolánk helyi tehetséggondozó rendszere. Tanulóink gondolkodásának intenzív fejlesztése elsősorban nívócsoportos képzés tréning keretében folyik. Többéves megfigyelés alapján tapasztalatként állapítottuk meg, hogy a gyermeki gondolkodás egészséges ütemű fejlesztését célzó eszközrendszerünk és gyakorlatunk szinte minden tantárgy tanulásához kiváló segítséget nyújt. Így **természettudományos szemléletük** segíti őket abban, hogy a különböző tantárgyak közti összefüggéseket jól felismerjék, tudásukat összetett gondolkodás során helyesen alkalmazzák. Jó példa erre a Varjú Lajos Természetismereti versenyen elért eredményeink, valamint középiskolai tanulmányaik során diákjaink átlagon felüli arányban választják az irányú tagozatot, illetve fakultációt.

Célunk, hogy a gyerekek **heti +1 tanórában** a tananyag nehezebb részeivel is megismerkedjenek, és felkészítést kapjanak az év során meghirdetett neves matematika versenyre. Tanulóink minden évben szép eredményeket érnek el a versenyek megyei, sőt az országos fordulóin is.

Például:

- Kálmár László ***matematikaverseny***
- Zrínyi Ilona Matematika versenyeken
- Bolyai Matematika Csapatverseny,
- Kenguru Nemzetközi Matematikaverseny
- Országos Logika verseny
- Kockakobak feleletválasztó verseny
- Orchidea feleletválasztó verseny
- Bács-kiskun megyei Matematikaverseny
- Abacus pontszerző verseny
- Bolyai János Gimnázium Regionális Matematikaverseny
- MATEGYE internetes ***matematikaverseny***.

A jelenlegi törvényi szabályozásnak megfelelően heti 1 plusz órát kérünk engedélyezni a következő évfolyamokon: 5-8. osztály.

Indoklás: Fent említett céljaink megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges a heti plusz 1 tanóra, eddigi eredményeink ezt támasztják alá.A megnövelt óraszám segíti az aktuális tananyag mélyítését, gyakorlását, a gondolkodási módszerek induktív, deduktív következtetések, osztályozás, sorba rendezés…/ bővebb megismerését, valamint a matematika versenyekre való felkészítés, a tehetséggondozás feladatainak megvalósítását.

3.1.5. MATEMATIKA TANTÁRGYAT MAGASABB ÓRASZÁMBAN TANULÓK KIEGÉSZÍTŐ ÓRATERVE

	5.évfolyam	**6.évfolyam**	**7.évfolyam**	**8.évfolyam**
Heti óraszám	**+1óra/hét**	**+1óra/hét**	**+1óra/hét**	**+1óra/hét**
Éves óraszám	**37óra**	**37óra**	**37óra**	**37óra**
Gondolkodási módszerek	**folyamatos**	**folyamatos**	**folyamatos**	**folyamatos**
Számtan, algebra	**6óra**	**8 óra**	**4óra**	**3óra**
Összefüggések, függvények, sorozatok	**8óra**	**6óra**	**8óra**	**4óra**
Geometria, mérés	**5óra**	**5óra**	**5óra**	
Valószínűségi statisztika, kombinatorika	**6óra**	**6óra**	**6óra**	**10óra**

Versenyfeladatok	**10óra**	**10óra**	**12óra**	**16óra**
Halmazelmélet, gráfok	**2óra**	**2óra**	**2óra**	**4óra**

Ennek az óratervnek köszönhetően tanítványaink képesek lesznek a modern kihívásoknak megfelelni.
Az elsajátított tudásuk alapján fejlődik:

- probléma-felismerésük,
- elemzőképességük,
- önkifejezésük,
- alkalmazó képességük,
- kombinatív képességeik stb.

Ennek következményeként az **Országos Kompetencia-méréseken** a tanítványaink eredményei tartósan az országos szint felett vannak.

3.1.6. KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM

Helyzetelemzés
A könyvtár neve: Belvárosi Óvoda és Általános Iskola Zrínyi Ilona Általános Iskolájának Könyvtára
A könyvtár címe: 6000 Kecskemét, Katona József tér 14.
A könyvtár szakmai kapcsolatai: Könyvtárostanárok Egyesülete, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Katona József Megyei Könyvtár, Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Szakmai Tanácsadó és Szolgáltató Intézet Könyvtára- Pedagógiai Szakkönyvtár és Információs Központ
A könyvtár jellege: korlátozottan nyilvános
A könyvtár használata: alapszolgáltatások igénybevételénél ingyenes
Személyi feltétel: 1 fő főiskolai végzettségű könyvtárostanár

Az iskolai könyvtár a könyvtári rendszer tagjaként a mindenkor érvényes könyvtári jogszabályok, szabványok alapján működik. Irányítási, pedagógiai és pénzügyi szempontból a működtető intézmény szerves része.
A könyvtár 56m² alapterületű. 26 férőhelyes a tanulótere.
Kölcsönözhető és kézikönyvtári állományból áll, külön audiovizuális állomány.
Technikai felszereltsége: TV, videomagnó, DVD lejátszó, internet, 5 db asztali számítógép és és 1db lézer nyomtató.
A kölcsönző asztalon elhelyezett számítógépen a SZIKLA integrált könyvtárkezelő rendszer segítségével 2004 óta folyik az adatbázis kialakítása.
Gyűjteménye tartalmazza azokat az információhordozókat, melyeket az iskola oktató-nevelő tevékenysége során hasznosít.
Szakszerűen elhelyezett és feltárt gyűjteményére és a könyvtári hálózaton elérhető forrásokra épülő szolgáltatásaival az iskola tevékenységét átfogó forrásközpontként, információs központként működik.
Közvetlen partnerei: Pedagógusok, tanulók, oktatást segítő munkatársak, szülők

Az intézményben működő iskolai könyvtárkönyvtár-pedagógiai programja összehangolt az intézmény pedagógiai programjával.

Általános célok, küldetésnyilatkozat
Az iskolai könyvtár az iskola pedagógiai tevékenységéhez, a nevelő és oktató munkájához, a tanításhoz, tanuláshoz szükséges dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését és használatba adását, a könyv és könyvtárhasználati ismeretek oktatását biztosító szervezeti egység.

„Az iskolai könyvtár a feladatok sikeres ellátásához, napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában való eligazodáshoz szükséges alapvető információt és elképzeléseket, gondolatokat biztosít. Az iskolai könyvtár a tanulókat permanens tanulási készségekkel fegyverzi fel és fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.” (Az IFLA és az UNESCO közös nyilatkozata)

Célunk, hogy tanulóinkat nyolc év alatt képessé, felkészültté, alkalmassá és késszé (hajlandóvá) neveljük arra, hogy a könyvtárat, mint a szellemi munka műhelyét, a tanulásban és a szórakozásban, az önképzésben felhasználható és felhasználandó írásos dokumentumok valamint más formátumú, információszerző eszközök gyűjteményét célszerűen, természetesen és felkészülten használni akarják és tudják.

Hosszú távú célunk a személyiség fejlesztése terén a könyv- és könyvtárhasználattal összefüggő igények és szokások kialakítása. Ilyenek az önművelés, önképzés, tájékozottság, könyvtárhasználat és olvasás igénye. Bár nem kizárólagosan, de a könyvtár is

hozzájárul a következő személyiségjegyek kifejlesztéséhez: aktivitás, kezdeményezőkészség, önállóság, kreatív gondolkodás, kritikus gondolkodás, érdeklődés az új iránt, koncentráció, a helyzetnek megfelelő magatartás, rendszeretet, önbizalom.

Az iskolai könyvtár alapfeladatai:

- A könyvtári állomány folyamatos fejlesztése.
- A dokumentumokat feldolgozva, feltárva hozzáférhetővé tenni a használók számára.
- Tájékoztatni a könyvtár dokumentumairól, szolgáltatásairól.
- A tanulás-tanítás színtere. Segíti az értékes információ megszerzésnek készség szintű elsajátítatását a könyvtárismereti és – használati képzésben. A HPP és a Könyvtár-pedagógiai program szerinti tanórai foglalkozások tartása. Könyvtárhasználati órák, szakórák színtere.
- Támogatja és erősíti az iskola pedagógiai programjában és helyi tantervében megfogalmazott célok megvalósítását.
- Biztosítja az olvasás lehetőségét, az információforrásokat, és az iskolai könyvtári szolgáltatásokat az egész iskolai közösség számára. A szociális hátrányok leküzdésében szerepet vállal.
- Fejleszti és fenntartja a gyermekekben az olvasás és a tanulás szokását és örömét, valamint a könyvtárhasználati szokásokat.
- Felkínálja a lehetőséget az információ létrehozására és alkalmazására a gyermekek tudásának, értelmi képességeinek, képzelőerejének fejlesztése és szórakozásuk érdekében.
- Mindenki számára biztosítja és tartalommal tölti meg az információhoz, a tanuláshoz, a művelődéshez való jogot, esélyegyenlőséget biztosít.
- Együttműködik a nevelőtestülettel az egyéni és hatékony tanulási, önművelési szokások kialakításában, a kommunikációs képességek fejlesztésében – az információval való munka technikáit megismertetve, gyakoroltatva, a tanulási feltételeit biztosítva.
- Iskolai forrásközpontként működve a kulcskompetenciák komplex tudássá szintetizálásában közreműködik.
- Nyilvántartja, kölcsönzi a tartós tankönyvekből és segédkönyvekből álló tankönyvtár anyagát.

Kiegészítő feladatai:

- Tájékoztatja a könyvtári rendszer tagjait a könyvtár dokumentumairól, szolgáltatásairól.
- Biztosítja más könyvtárak által nyújtott szolgáltatások elérésének biztosítása
- Együttműködik a helyi közművelődési könyvtárral és a megyei Pedagógiai Intézet Könyvtárával.
- Részt vesz a dokumentum és információcserében
- Egyéb foglalkozások tartása.
- Közreműködik az iskolai tankönyvellátás megszervezésében, lebonyolításában.

Könyvtár-pedagógiai alapelvek, célkitűzések:

- Minden tanulóban alakuljon ki az olvasás, a könyv és a könyvtár iránti pozitív attitűd. Váljon számukra igénnyé az olvasás és a könyvtárhasználat.
- Személyiségfejlesztés, személyiségformálás.
- Alapkészségek kialakítása.(önálló ismeretszerzés, a tanulás készsége)
- Alapértékek, alapismeretek és összefüggések közvetítése.
- Az egész életen át tartó tanulás és az információs társadalom kihívásaira való felkészítés.
- A tanulók életének természetes részévé tenni az információs műveltséget.
- Érdeklődésük alapján belső igénnyé váljon az ismeretszerzés.
- A diákok jobban megismerjék önmagukat.

Kiemelt területek:

- A tehetség, a képesség kibontakoztatásábanszerepet vállal a tanórán kívüli tevékenységeinek keretében.
- Támogatja a forrásalapú problémamegoldó tanulást.
- Részvétel a felzárkóztatásban, részképesség zavarokkal rendelkezők segítésében.

A könyvtár-pedagógia nevelési-oktatási programja:

- Könyvtárhasználói szokások kialakítása.
- A könyvtári ismeretek gyakorlati alkalmazása.
- Internet, könyvtári informatika eszközeinek, technológiájának használata.

- Gondolkodási és kommunikációs képességek körében:

Az eredményes tanuláshoz nélkülözhetetlen képességek között az információkereső-képesség kialakítása, fejlesztése.

- Ismeretek egyéni elsajátításának kialakítása.
- A tanulói személyiség harmonikus fejlesztésén belül a kommunikációs képességfejlesztés.
- Legyen színtere a tanulók műhelymunkájának, tehetséggondozásának.
- A tanulók ismerjék, tudatosan és biztosan használják a könyvtári forrásokat, eszközöket.
- Egyéni ismeretszerzési technikák elsajátítása.
- Az iskolai könyvtár kapjon nagyobb hangsúlyt az egyes szaktárgyi ismeretek elsajátításában, információk rendszerezésében.
- Az élethosszig tartó tanulás megalapozásának színtere.

Kiemelt közös követelmények (1-4. osztály):

- A tanuló használja rendszeresen a könyvtárat és igényelje szolgáltatásait.
- Tanári segítséggel, majd önállóan tudja kiválasztani a szükséges dokumentumokat és használni azt.
- Ismerkedjen meg a könyvtár gyermekeknek készült tájékoztató segédleteivel, gyakorolja használatát.
- A könyvtári munka segítségével bővüljenek tanulási módszerei, kezdje meg a rendszeres olvasást, önművelést.
- Értse meg a könyvtár szerepét. Váljon igényévé a könyvtárhasználat.
- A könyvtár funkcionális tereinek ismerete.

Fejlesztési követelmények (1-4. osztály):

- A tanuló már az alsó tagozaton ismerkedjen meg az ismeretszerzés írásbeli forrásaival.
- Igazodjon el a könyvtár tereiben, tudja megkülönböztetni állományrészeit.
- Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait, a könyvtárban való viselkedés normáit.
- Ismerkedjen meg a korosztálynak megfelelő dokumentumokkal, igyekezzen azokat használni.
- Legyen képes a könyvek tartalmának megállapítására, könyvismertetésre (tartalomjegyzék, bevezető, fülszöveg alapján, illetve átlapozással.
- Sajátítsa el a könyvtári munkával történő ismeretszerzés alapjait: legyen képes könyveket keresni bármely tantárgyi témához egyénileg vagy társakkal együttműködve.
- Legyen képes a korosztálynak szánt segédkönyveket (szótárakat, lexikonokat) önállóan használni ismeretlen kifejezések magyarázatára, személyekhez, témákhoz kapcsolódó adatok gyűjtése céljából.
- Legyen képes a felhasznált források azonosítására (cím, szerző, a kiadás helye, a kiadó, a kiadás éve), valamint a felhasznált könyvekről szóló rövid feljegyzés elkészítésére.

Kiemelt közös követelmények (5-8. osztály):

- A tanuló használja rendszeresen a könyvtárat és igényelje szolgáltatásait.
- Legyen képes az adott könyvtár funkcionális terveinek, állományrészeinek, segédleteinek (katalógus) és szolgáltatásainak adekvát használatára.
- A diákok váljanak képessé a gyermek- és iskolai könyvtár kézikönyvtárának, direkt és indirekt tájékoztató eszközeinek tudatos és biztos használatára.
- A tanuló a nyomtatott és a digitális eszközök segítségével önállóan és tudatosan használja könyvtárat.
- Legyen képes a dokumentumtípusok közti tájékozódás továbbfejlesztésére.
- Legyen képes a tantárgyi feladatokhoz forrásokat találni, a nyomtatott és elektronikus forrásokban megkeresni a szükséges információt és elvégzett munkájáról beszámolni.
- Ismerje a forrásfelhasználás szabályait, képes legyen forrásjegyzék összeállítására.
- Képes legyen az információforrások hitelességének szelektálására. Internetes adatkeresés esetében kellően kritikus szemlélettel fogadja a kapott adatokat.
- Ismerje és használja a lakóhelyi közművelődési könyvtárat. Képes legyen eldönteni, hogy mikor vegye igénybe az iskolai és mikor a közművelődési könyvtár szolgáltatásait.

Fejlesztési követelmények (5-8. osztály):

- A tanuló váljon egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá.
- Legyen képes az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és – használatot.
- Ismerje a kézikönyvtár szerepét a tájékozódásban. Iskolai feladatai megoldásához és mindennapi tájékozódásához tudja önállóan kiválasztani és használni a megfelelő segédkönyveket.
- Tudjon különböző szempontok szerint dokumentumokat keresni a könyvtár katalógusaiban, adatbázisaiban.
- A dokumentumtípusok formai és tartalmi sajátosságainak ismeretében legyen képes önálló használatukra. Lássa, hogy a technika fejlődésével az információk folyamatosan változó ismerethordozókon jelennek meg, és szerezzen tapasztalatokat ezek használatában.
- Ismerje a tanuló az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásaik jellemzőit, különbségeit.
- Ismerje a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.
- Ismerje különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó forrásgyűjtés során az etikai és jogi vonatkozásokat.
- Tudjon a dokumentumokból szabályosan idézni és a forrásokra hivatkozni.
- A könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is.
- Tapasztalatai alapján lássa a könyvtárnak az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében betöltött szerepét.

Az iskola könyvtár-pedagógiai tevékenységrendszere

A könyvtárhasználatra nevelés tantárgy módszertani megalapozása

- A könyvtárhasználati tudás megszerzésekor a tanítás-tanulás kiemelt preferenciái a következők:
- önálló ismeretszerzésre, forrásalapú tanulásra nevelés,
- változatos tevékenységformák alkalmazása (tanulásszervezés, motiválás, játék),
- eszköztudás, gyakorlati technikák elsajátítása (könyvtárhasználat, ismeretszerzés),
- egyénhez igazított differenciált tanulásszervezés (tanulócsoportok, haladási ütem, tananyag, változatos munkaformák),
- életkori sajátosságok figyelembevétele (fokozatosság, folyamatosság, motiváció, játék)

Tanórai oktatási tevékenység

A könyvtárhasználatra nevelés

A könyvtárhasználat ismeretköre a helyi tantervben szereplő **három befogadó tárgyba** épül be: **az informatikába**, a **magyar nyelv és irodalom** tantárgyba és az **osztályfőnöki órába.**

Jellemző óratípusok: könyvtárbemutató óra, könyvtárhasználati (könyvtárismereti) óra, könyvtárhasználatra épülő szakóra.

A könyvtárhasználat tananyagának főbb témakörei: könyvtárhasználat, dokumentumismeret, tájékoztatási eszközök, a szellemi munka technikája.

A könyvtárhasználati nevelés tantervi jellegét meghatározó ismérvek: differenciálás, komplexitás, tervszerűség, szemléletesség, motiválás, aktivitás, tantárgyköziség.

A könyvtárhasználati eszköztudás és képességegyüttes megszerzéséhez az alapokat a könyvtárostanár irányításával szerezheti meg a diák, de annak továbbépítéséért, az önálló ismeretszerzés és tanulás képességének a kialakításáért minden pedagógusnak tenni kell az iskolában. Ezért hatékonyan kell a figyelmet a könyvtár eszközrendszerére irányítani, határozottan javasolni a szaktanároknak a könyvtárral támogatott szakóra lehetőségét.

Helyi könyvtárhasználati tanterv

A kerettanterv alapkövetelményeit figyelembe véve építhetjük be a könyvtár-használattani ismereteket és követelményeket, a könyvtárhasználatra épülő megoldásokat és módszereket a szaktárgyakba és az osztályfőnöki órákba.

Az alsó tagozaton a könyvtárhasználat tantervi ismeretanyagának befogadó (megvalósító) tantárgya a Magyar nyelv és irodalom.

Felső tagozaton a könyvtárhasználat tantervi ismeretanyagának befogadó (megvalósító) tantárgya az Informatika és a Magyar nyelv és irodalom.

A könyvtárhasználat modul tananyagának beosztása:

Évfolyam ***Befogadó tantárgy***	***1.***	***2.***	***3.***	***4.***
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Összesen (az évfolyamon)	**4 óra**	**4 óra**	**4 óra**	**4 óra**
Évfolyam ***Befogadó tantárgy***	***5.***	***6.***	***7.***	***8.***
Magyar nyelv és irodalom	2	2	2	2
Informatika	1	1	1	1
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Összesen (az évfolyamon)	**4 óra**	**4 óra**	**4 óra**	**4 óra**

A könyvtárhasználat egybeszerkesztett helyi tanterve

1-4. évfolyam Befogadó tárgy: Magyar nyelv és irodalom

Belépő tevékenységformák	*Tartalom*	*A továbbhaladás feltételei*
1. évfolyam **Évi óraszám: 4**		
• Látogatás az iskolai könyvtárban • Válogatás a korosztálynak készült könyvekből: leporellók, képeskönyvek, mesekönyvek • A könyvtárban elvárt viselkedési szabályok tanulása • Szavak magyarázata gyermeklexikon használatával	• A könyvtár terei, szolgáltatásai. A könyvkölcsönzés módja • Olvasási szokások alakítása a könyvtárban • Gyermeklexikon használata	
2. évfolyam **Évi óraszám: 4**		
• Gyermekkönyvek válogatása megadott témához, egyéni érdeklődés szerint. Kölcsönzés • Eligazodás a könyvekben tartalomjegyzék alapján • Tájékozódás a gyermeklexikon betűrendjében • Ismerkedés gyermeklapokkal • Gyermekkönyv tartalmának megállapítása a kép és a szöveg együttes értelmezésével	• A könyvtárhasználat szabályai • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • Gyermeklexikon szerkezete, használata • Gyermeklapok	• Felismeri a könyv főbb formai és tartalmi elemeit, meg tudja állapítani szerzőjét és címét • Gyermekkönyv témájának megállapítása a cím és az illusztrációk segítségével • Segítséggel keresni tud a gyermeklexikon betűrendjében

3. évfolyam **Évi óraszám: 4**		
• Könyvek keresése a szabad-polcon szerző és cím szerint • Szépirodalmi és ismeret-terjesztő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint • Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótár segítségével. A magyar helyesírási szótár használata	• A könyvtár terei és állományrészei • A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom • A szótárak szerkezeti jellemzői, használata • Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja	• Eligazodás a könyvtár tereiben és a gyermekkönyvek között • A könyv témájának megállapítása a főbb tartalmi és formai elemek segítségével • Az ismeretterjesztő és szépirodalom megkülönböztetése • Címszavak keresése a gyermeklexikon és szótár betűrendjében
4. évfolyam **Évi óraszám: 4**		
• Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban, szótár betűrendjében • Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartalomjegyzék alapján • Azonos fogalmak keresése az alapvető segédkönyv-típu-sokban; hasonlóságának és különbségének megállapítása • Tények és adatok gyűjtése segédkönyvekből tantárgyi témához. A szerzett ismeretekről jegyzet, vázlat segítségével beszámoló	• Gyermekek részére készült gyermeklapok, gyermekrovat • Az enciklopédia jellemzői, gyermekenciklopédiák • A nem nyomtatott dokumentumok alaptípusai • Szaktárgyi feladatok megoldása a megismert dokumentumokkal	• Könyvek tartalmi és formai elemeinek (pl. tartalomjegyzék, fülszöveg) felhasználása a tartalom megállapításához • Tájékozódás szótárakban , gyermeklexikonokban, segítséggel enciklopédiában • Gyűjtőmunka megadott segédkönyvből segítséggel, beszámoló a megtalált információról

5. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz • A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével	• Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék, évkönyv	• Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz
Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom ***Évi óraszám: 2***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• A könyvtár tereinek és állományrészeinek megkülönböztetése • Szöveges és képi információk értelmezése • Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez, nyelvhelyességi önellenőrzéshez	• A könyvtár raktári rendje • Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék, évkönyv • Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédia	• Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz • Szótárak, gyermek-lexikonok használata
Befogadó tárgy: osztályfőnöki ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Könyvek tartalmának megállapítása és ismertetése formai és tartalmi elemeik felhasználásával	A könyvek csoportosítása, adatközlő helyei.	

6. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Azonos művek keresése különböző ismerethordozókon • A katalóguscédula értelmezése. Tájékozódás dokumentumokról a szerző, cím és egyéb szempontok szerint a betűrendes leíró katalógus segítségével	• Dokumentumtípusok - nem nyomtatott (audiovizuális és számítógéppel olvasható) • Betűrendes leíró katalógus szerkezete, használata	•Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában •Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat •Tudjon szerző és cím szerint keresni a betűrendes leíró katalógusban
Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom ***Évi óraszám: 2***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Különböző sajtótermékek megismerése • Tematikus gyűjtőmunka folyóiratokból • A gyűjtött anyag feldolgozása (jegyzetkészítés, rendszerezés, vázlatkészítés, felhasználás) • Segédkönyvek csoportosítása. Azonos fogalmak keresése és	• Sajtótermékek jellemzői: - formai - tartalmi • Nyomtatott dokumentumok információi - szövegtípusok - illusztráció • Az adatfeldolgozás alapvető ismeretei	• Anyaggyűjtés segédkönyvekből, sajtótermékekből • Jegyzet és vázlat készítése • Vizuális információk szerepének megértése

értelmezése szótárban, lexikonban és enciklopédiában		
Befogadó tárgy: osztályfőnöki ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével Különböző típusú és témájú dokumentumok formai, tartalmi és használati jellemzőinek megállapítása	• Raktári rend, raktári jelzet • Szépirodalom: betűrend • Ismeretközlő irodalom: szakrend • Dokumentumtípusok - nyomtatott (könyv, sajtótermékek)	•Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában •Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat

7. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése • A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában	• Kézikönyvtár: könyvtípusok, használati jellemzőik	• Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz • Tudjon információt keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia)
Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom ***Évi óraszám: 2***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Önálló tájékozódás a könyvtárban • Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz • Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segéd-könyv, kézikönyv, ismeret-terjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával • A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás és -feldolgozás segítséggel (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra	• A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában	• A kézikönyvtár funkciójának ismerete • Gyűjtőmunka segédkönyvekből • Jegyzet és vázlat készítése • Beszámoló megadott forrásból
Befogadó tárgy: osztályfőnöki ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból	Könyvtártípusok: nemzeti könyvtár, szak-, köz- és iskolai könyvtár	• Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban •Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár

8. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel • A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása	• Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó katalógus	• Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki • Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni
Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom ***Évi óraszám: 2***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Forráskeresés tantárgyi vagy közhasznú problémák megoldásához a könyvtár tárgyi katalógusaiban • A kiválasztott források lényegének rögzítése cédulázással • Szóbeli vagy írásbeli beszámoló készítése többféle forrás felhasználásával	• Tárgyi katalógus • Forrásjegyzék • Cédulázás	• A könyvtár tájékoztató eszközeinek használata (kézikönyvtár, katalógusok) • Keresés segítséggel a könyvtár tárgyi katalógusaiban • Témafeldolgozás egy-két forrással
Befogadó tárgy: osztályfőnöki ***Évi óraszám: 1***		
Belépő tevékenységformák	***Tartalom***	***A továbbhaladás feltételei***
• Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével	Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó katalógus	•Legyen képes – segítséggel – egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával

A **könyvtárhasználati órát** a könyvtáros tanár tanítja.
A **könyvtárhasználati szakórát** a szaktanár tartja, melynek előkészítésében a könyvtáros tanár közreműködik.

Értékelés:
A könyvtárhasználati tantárgy fejlesztési követelményeit a tanulóknak optimum (minimum és maximum köztes állapota) szinten kell elsajátítaniuk az alapfokú képzési idő végére.
Miután a Könyvtárhasználat nem önálló tantárgy, a könyvtárhasználati órákon mutatott teljesítményük 1-4. osztályban beépül részarányosan a Magyar nyelv és irodalom érdemjegyeibe. Felső tagozaton szintén a Magyar nyelv és irodalom érdemjegyeibe és az Informatika tantárgyba részarányosan.
A tanulók egyéni teljesítményének mérésére a munkáltató jellegű órákon nyílik lehetőség.
A könyvtárhasználói tudás szintjének felmérése után gyakorlati feladatokkal, frontális kérdezéssel, kooperatív csoportmunkával, a tanulók munkájának folyamatos figyelemmel kísérésével történik az értékelés. Módja: írásban vagy szóban.

4.1.6.16 Felhasznált taneszközök, oktatási segédletek:
A törvény előírásainak megfelelő könyvtár: a szakmai követelményeknek megfelelő összetétel és feltárás. Kézikönyvtár, kölcsönözhető állomány, audiovizuális állomány, applikációs táblák, videofelvételek, kazetták, CD-lemezek, tankönyv, feladatgyűjtemény, munkafüzet, tanári kézikönyv. Raktári jelzetekkel és eligazító feliratokkal ellátott könyvtári állomány.
Megfelelő példányszámú, gyermekek részére készült kézikönyvek. Egy osztálynyi létszámú kötelező és ajánlott olvasmányok.
SZIKLA integrált könyvtári szoftver megfelelő technikai háttérrel, kölcsönzői számítógép, nyomtató, fénymásolópapír, oktató-programok, adatbázisok, 4 db, interneteléréssel rendelkező asztali számítógép.
Televízió, DVD lejátszó, videolejátszó és filces tábla.

4.1.6.17.Tanórán kívüli tevékenységek

Foglalkozás jellegű tevékenységek:

- tanóráktól független könyvtári foglalkozások, programok
- előadások, beszélgetések
- vetélkedők, versenyek
- tehetséggondozás, versenyfelkészítés
- felzárkóztatás
- egyéni foglalkozás
- iskolán kívüli könyvtári foglalkozások

Nem foglalkozás jellegű tevékenységek:
- ajánlók, ajánlóbibliográfiák
- kiállítások
- kiemelések
- állományfejlesztés
- megfelelő tanulási, kikapcsolódási környezet kialakítása

Módszertani tevékenységek:
- KPP kidolgozása (együttműködésben)
- A KPP megvalósításának koordinálása
- Könyvtárhasználati órák előkészítése
- Könyvtári szakórák előkészítése
- Könyvtárhasználati szakórák szervezése
- Pedagógus kollégák módszertani támogatása

4.1.7. Kéttanáros modell

Az első - és igény szerint második - évfolyamon az előírt öt testnevelés óra egyikén mozgásfejlesztő, tervezett szenzomotoros trénig valósul meg kéttanáros modellben gyógypedagógus és tanító által.

3.2. Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Magyar Ilona Általános Iskolája

A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson:

ÉVFOLYAM	Melyik tantárgy óraszáma lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?	Hány órával lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?
1. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
	Matematika	1 óra
2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
	Matematika	1 óra
3. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
	Idegen nyelv	2 óra
4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
	Matematika	0,5 óra
	Környezetismeret	0,5 óra
	Informatika	1 óra
5. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
	Matematika	1 óra
6. évfolyam	Matematika	2 óra
	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1,5 óra
	Matematika	1,5 óra
8. évfolyam	Matematika	2 óra
	Magyar nyelv és irodalom	1 óra

Iskolánk az ötödik évfolyamon választható ***Dráma és tánc***, illetve ***Hon- és népismeret*** tantárgyak közül az 1. félévben Dráma és tánc, 2. félévben a Hon és népismeret tantárgyat választja.
Iskolánk miniszter által kiadott kerettantervben szereplő választható („***A változat”*** illetve „***B változat”***) kerettantervek közül az alábbi tantervek alapján tanít:

ÉVFOLYAM	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
1-4. évfolyam	Ének-zene ***A változat***
5-8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom ***A változat***
5-8. évfolyam	Matematika ***A változat***
5-8. évfolyam	Fizika ***A változat***
5-8. évfolyam	Ének-zene ***A változat***

Iskolánkban a tanulók az idegen nyelvi órákon az angol vagy a német nyelvet tanulják.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7	1	**8**	7	1	**8**	6	1	**7**	6	1	**7**
Idegen nyelv			**0**			**0**		2	**2**	2	1	**3**
Matematika	4	1	**5**	4	1	**5**	4		**4**	4	0,5	**4,5**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1	0,5	**1,5**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**			**0**			**0**			**0**
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4	1	**5**	4	1	**5**	3	1,5	***4,5***	4	1	***5***
Német nyelv	3		**3**	3		**3**	3		***3***	3		***3***
Matematika	4	1	**5**	3	2	**5**	3	1,5	***4,5***	3	2	***5***
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		***2***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Kémia			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika			**0**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		***1***			***0***
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		***5***	5		***5***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

3.2.1. MOZGÁSTERÁPIA AZ 1. ÉVFOLYAMON

Iskolánk különlegessége, hogy az első évfolyamon mindennap csoportos mozgásterápia foglalkozáson vesznek részt tanulóink.

3.2.1.1. A MOZGÁSTERÁPIA ÁLTALÁNOS ELMÉLETI KERETEI

A tanulási problémák kialakulásáért az esetek túlnyomó többségében (65-70%) az idegrendszer alulszervezettsége a felelős (*Kulcsár*, 2008).

Delacato ideggyógyász professzor munkatársaival együtt kifejlesztett egy mozgáson alapuló terápiás módszert, melynek segítségével ledolgozható a kialakult hátrány. Az amerikai orvos csoport gyakorlati tapasztalatait agysérült betegeken végzett mozgásterápia segítségével gyűjtötte és arra a következtetésre jutott, hogy van egy, kizárólagosan az emberre jellemző egyedfejlődési sor: kúszás → mászás → járás →dominancia megválasztása, és egy kizárólagosan emberi kommunikációs fejlődési folyamat: beszéd → írás → olvasás. Az anyanyelvi kommunikáció fejlődése azonban csak akkor lesz problémamentes, ha a gyermek problémátlanul végigmegy a kizárólagosan emberi mozgásfejlődési folyamaton (*Marton-Dévényi és mtsai*, 2005. 8. o.).

Delacato terápiája (mely alapvetően beszéd- és olvasásfejlesztési célt szolgáló mozgásterápia) azon az elven alapul, „hogy az agy szervezettségi szintje befolyásolja a tanulási problémákat, és mindez a korai fejlődési fázisban észlelhető mozgások ismételgetésével jól fejleszthető" (*Blythe*, 2006. 41. o.).

Kulcsár Mihályné a Delacato-terápiát fejlesztette tovább a tanulási nehézségek csökkentésére és oldására, amit elsősorban 5-12 éves gyermekek körében alkalmaz. A Kulcsárné-féle mozgásterápia elsősorban azokat a gyereket célozza meg, akik nem vettek részt korai fejlesztésben vagy további fejlesztésre van szükségük, mert az idegrendszer érettsége elmarad az optimálistól.

A mozgástanulás, a téri tájékozódás és az egyensúlyozás képességének szenzitív időszaka az iskoláskor elejére tehető, ezért ebben az életkorban van lehetőség a mozgásbeli elmaradások, így az idegrendszeri éretlenségek korrigálására.

A mozgásterápiájával napi 20-30 percnyi időráfordítással teljesítménynövekedést lehet elérni egyénileg és kis létszámú (1-10 fő) csoportban (*Kulcsárné*, 2008).

Tapasztalataink szerint a program magasabb létszámú csoportban való alkalmazás esetén is teljesítménynövekedést eredményez, ami az olvasás és a matematika területén várható, továbbá az SNI és BTMN besorolású tanulóknál csökkenthető a lemaradás mértéke.

3.2.1.2. ADOTT FELTÉTELEK

Iskolánkban jelenleg 11 fő pedagógus rendelkezik mozgásterápiai ismeretekkel, amelyet 60 órás továbbképzés alkalmával szereztek meg.
A komplex mozgásterápia továbbképzés hivatalos neve: Mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására
A továbbképzés alapítási engedélyének száma: OKM-2/24/2009
Két pedagógus, akik a szakmai munka irányítói, minősített mozgásterapeuta végzettséggel rendelkezik.
Állandó termet tudunk biztosítani a foglalkozások számára.

3.2.1.3. A NAGYCSOPORTOS MOZGÁSTERÁPIÁS FEJLESZTÉS GYAKORLATA

A mozgásterápia alapja az egyensúly, az elemi nagymozgások, finommotorika, mozgáskoordináció, dominancia (kéz, láb, szem), ritmusérzék, idő- és térbeli tájékozódás, emlékezet, figyelem, helyes testtartás, stb. fejlesztése.
Az idegrendszer érése és a mozgásfejlődés szoros egységben valósul meg, ezért minden gyerek számára hasznos az általunk javasolt program.
Mozgásterápia segítségével biztosíthatjuk a jobb közérzetet, alkalmazásával sokat tehetünk a megfelelő értelmi, érzelmi és motorikus fejlődés érdekében. A gyakorlatok végzése által lehetőséget biztosíthatunk az idegrendszer számára, hogy bepótolja lemaradásait.

3.2.1.4. MÉRŐESZKÖZÖK

I. *Alapkészségeket vizsgáló feladatsor:* Kialakításánál alapul vettük Kulcsár Mihályné: A tanulás öröm is lehet című programjában kidolgozott vizsgálati rendszerét és azt alakítottuk át saját céljainknak megfelelően. A vizsgálatot kis létszámú csoportokban (5-8 fő) – egyes feladatokat egyéni vizsgálat útján – végezzük a tanév elején és végén. Vizsgált területek:

1. *Soralkotás*: A megkezdett sort a megadott szabály szerint kell folytatni (kör, négyzet, háromszög).

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

2. *Térirányok felismerése síkban:* A feladatlapon egy előre megrajzolt házikó látható. A gyerekeknek egy mesét olvasunk fel. A mese meghallgatása után újraolvassuk a mesét részenként, és a hallottak alapján ki kell egészíteni a rajzot a hiányzó elemekkel.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

3. *Szem-kéz koordináció vizsgálata:*

(a) *Függőleges:* Függőlegesen elhelyezett kör-párokat kell összekötni egy határozott vonallal. A kör-párok közül kettő egy-egy csőben volt elhelyezve. A harmadik pár „korlátoktól mentes” volt.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza
Megfigyelési szempont a természetes irány: lentről felfelé vagy fentről lefelé húzta a vonalat.

(b) *Vízszintes:* Különböző szélességű vízszintesen elhelyezkedő egyenes (3) utakon kell végigvezetni a megrajzolt állatkát, úgy, hogy nem lehet letérni az útról és fölemelni a ceruzát.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

4. *Iránykövetés és természetes irány:*

(a) *Iránykövetés:* Kisautót kell végigvezetni kanyargós utakon (2) úgy, hogy nem lehet „útközben” fölemelni a ceruzát, letérni az útról és megállni is tilos.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

5. *Alak – háttér megkülönböztetés képességének vizsgálata:* Három egymás mellett lévő összefirkált téglalap van a feladatlapon. Mindhárom különböző formákat rejt. A gyerekeknek meg kell keresni a formákat és azokat ki kell színezni.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

6. *Alak – és formaállandóság felismerése:* Edények halmazát látjuk a feladatlapra rajzolva. Kritérium: Azokat az edényeket kell megkeresni, és egy pöttyel megjelölni, amelyeknek füle van és van rajta margaréta.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

7. *Gestalt látás:* A feladatlapra három hiányos rajzot (virág, ház, ember) készítettünk. Ezeket kell a hiányosságoknak megfelelően kiegészíteniük a gyerekeknek.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

8. *Azonosság felismerése:* A feladatlapon négy virágot látunk egymás mellett. A gyerekeknek meg kell keresni azt az egy virágot, amelyik ugyanúgy néz ki, mint a legelső, és azt be kell karikázni.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

9. *Különbözőség felismerése:* A feladatlapon négy kiflit látunk egymás mellett. A gyerekeknek meg kell keresni azt az egy kiflit, amelyik nem ugyanúgy néz ki, mint a legelső és azt be kell karikázni.

Eszközök: feladatlap és egy színes ceruza

10. *Finommozgások vizsgálata:*

(a) *Ceruzafogás:* Itt jegyezzük a ceruzafogás szabályosságát, amit az 1-9. feladat megoldása közben kell megfigyelni.

(b) *Gyöngyfűzés:* Apró – kb. 2-3 mm nagyságú – gyöngyöket kell fűzni damilra. Megfigyelési szempontok: Meg tudja-e fogni a gyöngyöt, beletalál-e könnyen a lyukba, milyen közel tartja a szeméhez?

Eszközök: apró gyöngyök, damil

11. *Szemdominancia:* Egy „egycsövű távcső" (kb. 2 cm átmérőjű papírhenger) segítségével a gyerekkel több különböző tárgyat, nézetünk meg. Fontos, hogy ezek a tárgyak a gyerekhez képest elöl, hátul, jobbra és balra helyezkedjenek el. Megjegyzés: A „távcsövet" két kézzel kell megfogni! Mindig előre fordult helyzetben kapják a következő utasítást. Megfigyelési szempont: Melyik szemükkel néznek a távcsövön keresztül?

Eszközök: távcső, vagy akként „funkcionáló" eszköz

12. *Emberrajz készítése:* Megfigyeljük, hogy az életkornak megfelelő minőségű és részletezettségű-e a rajz.

Eszközök: papír és színes ceruzák.

13. *Auditív megkülönböztetés:* Finom auditív ingerek megkülönböztetésének a képességét vizsgáljuk. Egymás után két szót hallanak a gyerekek. Ha egyformának hallják, akkor rajzolniuk kell egy keresztet (+), ha különbözőnek, akkor egy kört (O).

Eszközök: papír és egy színes ceruza

14 - 15. Térérzékelés, térirányok a térben: Bekötött szemmel lépni kell a gyereknek a megadott utasítás szerint: jobbra kettőt, balra hármat, előre egyet, hátra kettőt.

Megfigyelési szempontok: megfelelőek voltak-e az irányok, annyit lépett-e amennyi az utasításban elhangzott, bizonytalanul vagy határozottan lépett-e, elesett-e?

Eszközök: kendő

16. *Egyensúlyérzék:* Egyensúlyérzék vizsgálata 3 gyakorlat segítségével történik:

1. egyenes vonalon járás nyitott szemmel,
2. egyenes vonalon járás csukott szemmel,
3. fél lábon állás csukott szemmel kb. 10 másodpercig

Megfigyelési szempontok: mennyire billeg, lelép-e a vonalról, járások közben használja-e a „természetes ellentétes irányú" karmozgást, az egy lábon állás esetén leteszi-e a másik lábát.

17. *Elemi mozgások:*

(a) *Mellúszás:* Mellúszás hason fekvésben, legalább 20 tempó.

(b) *Kúszás:* minimum 20 méter

(c) *Mászás:* minimum 20 méter

(d) *Járás lábujjhegyen:* minimum 20 méter

(e) *Járás sarkon:* minimum 20 méter

(f) *Járás külső talpélen:* minimum 20 méter

(g) *Járás egyenletesen:* minimum 20 méter

(h) *Járás guggolva:* minimum 10 méter

(i) *Szökdelés páros lábon:* minimum 10 méter

(j) *Szökdelés fél lábon:* minimum 10 méter

(k) *Fejemelés háton:* Hanyattfekvésben a karok a törzs mellett nyújtva helyezkednek el. Fejemelés 10-szer a vállak mozdítása nélkül.

(l) *Fejemelés hason:* Hason fekvésben a karok a törzs mellett nyújtva helyezkednek. Fejemelés 10-szer a vállak mozdítása nélkül.

18. *Kézhasználat – a csukló és az ujjak mozgékonyságának vizsgálata:*

(a) *Csukló:* Könyököket a derékhoz szorítjuk és behajlítjuk a karokat.

1) Tenyereket fölfelé fordítjuk. Az egyik kéz ujjai kinyújtva, a másik kéz ujjai ökölbe szorítva vannak. Tartáscsere következik egyre gyorsuló ütemben kb. 8-10-szer.
2) Ujjak nyitva, egyik tenyér fölfelé a másik tenyér lefelé fordítva helyezkedik el. Tartáscsere következik egyre gyorsuló ütemben kb. 8-10-szer.
3) Ökölbe szorított kezekkel csuklókörzés kifelé 5-ször, majd befelé 5-ször.
(b) *Ujjak:* Könyököket a derékhoz szorítjuk és behajlítjuk a karokat.
1) Tenyerek fölfelé néznek, ujjak nyitva. Ujjak becsukása következik egyenként egymás után, majd az ujjak kinyitása egyenként egymás után.

19. *Kézdominancia:* Kézdominancia vizsgálatánál csukott szemmel végeztetünk különböző tevékenységeket a képzelet segítségével.

20. *Lábdominancia:* Lábdominancia vizsgálatánál csukott szemmel végeztetünk különböző tevékenységeket a képzelet segítségével.

21. *Füldominancia*:
Eszköz: óra
(a) A gyermek a vizsgálóval szemben áll. Az arcával szembe tartunk egy órát és megkérjük, hogy hallgassa meg, ketyeg-e az óránk. Valószínűleg a domináns fülével hajol oda.

22. *Emlékezet*
(a) *Auditív mechanikus:* Szavakat mondunk egymás után a gyereknek, amit vissza kell mondani. Először egyet, azután kettőt, majd hármat, stb. Addig növeljük az elemszámot, amíg azt képes hiba nélkül visszamondani.

(b) *Számmechanikus:* Számokat mondunk egymás után a gyereknek. Először egyet, azután kettőt, majd hármat, stb. Addig növeljük az elemszámot, amíg azt képes hiba nélkül visszamondani.

(c) *Vizuális mechanikus:* Korongokból kirakott mintát kell reprodukálni. Rövid idő áll a minta megtekintésére, majd az elrejtésre kerül. Az elemszám minden egyes sikeres reprodukció után egy elemmel növelésre kerül.
Eszközök: színes korongok (zöld, kék, sárga, piros)

A feladatok értékelése alapvetően kétféle besorolás szerint történt: megfelelt vagy nem felelt meg. A dominanciák (jobb, bal, kialakulatlan) értékelése tér csak el ettől. A vizsgálat kis létszámú csoportokban (5-8 fő) történt, kivétel ez alól a 21. és 22/ a), és b) feladatok, amelyek egyéni vizsgálat formájában kerültek megfigyelésre.

II. *Anamnézis lap:* A szülőkkel töltetjük ki, amelyben rákérdezünk az iskolakezdéssel kapcsolatosan várható problémákra, a várandósság lefolyására, a születés körülményeire, az újszülött-kori alkalmazkodási nehézségekre, a mozgás és a beszédfejlődés menetére, valamint az eddigi betegségekre.
III. *Szülői kérdőív:* Megfigyeléseinket kiegészítjük a szülői tapasztalatokkal, melyek a gyerekek mindennapos tevékenységeire, ill. az emlékezet, a figyelem, az érzelmi stabilitás és az önállóság területén bekövetkező változásokra irányulnak. Kitöltetésükre minden évben, a gyakorlatsor végén sor kerül.

IV. *Tantárgyi teljesítmény mérése:* tananyag-egységenként, mérőlapok alapján kerül összehasonlításra a fejlesztett és a kontrollcsoport tantárgyi teljesítménye.

Az alapkészségek felmérését követően az eredményeket összesítjük, és egy csoportátlaghoz igazított fejlesztési programot állítunk össze Kulcsár Mihályné által javasolt csoportos fejlesztési program segítségével (ld. Melléklet).

A fejlesztést napi rendszerességgel végezzük a délutáni órákban, amely alkalmanként körülbelül 25 percet vesz igénybe. Az óra kezdete előtt szükség van a tornaterem speciális berendezésére (tatamik elhelyezése a fekvő helyzetben történő gyakorlatok végzéséhez) és a szükséges eszközök előkészítésére (labdák, bóják, tornapad vagy gerenda).

Az órát minősített mozgásterápiás fejlesztő vezeti, akinek munkáját a módszert ismerő és alkalmazni tudó pedagógus segíti. A feladatok végrehajtásánál a minőségi kivitelezésen van a hangsúly, ezért fontos, hogy mindkét pedagógusnak megfelelő ismerete és gyakorlata legyen az alkalmazott terápiában.

3.2.1.5. A NAGYCSOPORTOS MOZGÁSTERÁPIÁS PROGRAM:

A terápia 8 hónap időtartamra, azaz egy tanévre lett tervezve, az alapképességi vizsgálatok eredményeiből kiindulva. Minden gyakorlatsorral 4 hétig foglalkozunk, mielőtt a következő szintre lépnénk. Mindegyik feladatsor 11 gyakorlatot tartalmaz, melyek az alábbi területek fejlesztésére szolgálnak:

1. mélyreflexek (2)
2. egyensúlyérzék, térérzékelés (2)
3. elemi mozgások (3) – mellúszás, kúszás, mászás
4. dominanciák alapozása (1)
5. finommozgások alapozása (1)
6. szökdelés rugalmas talajon (1)
7. érzékszervi működések (2) – látás, hallás

A továbbhaladás kritériuma, hogy a gyerekek megfelelő szinten elsajátították-e a mozdulatokat, és gyakorlatonként eltérő teljes ismétlésszámban tudják-e reprodukálni, ezért hónapról hónapra felül kell bírálni és szükség esetén módosítani az előzetes programtervezetet a gyermekek tudásának figyelembe vételével.

3.2.1.6. VÁRHATÓ EREDMÉNYEK:

- Részképességek fejlődése
- Tanulási zavarok kezelése
- Tanulmányi eredmények javulása

3.2.1.7. MELLÉKLET

Kulcsár Mihályné: FEJLESZTŐ TORNA – csoportos

<u>1. hónap feladatsora</u>

1. Fej emelése háton és hason fekvésben. Ismétlés: 20-20-szor (mélyreflexek)
2. Hanyattfekvés, karok bébi tarásban. Csípőforgatás, fej a sarok felé fordul. Ismétlés: 20-szor. (mélyreflexek)
3. Gurulás. 40 méter
4. Hanyattfekvés, Karok a test mellett tenyérrel lefelé, lábak zárva. Karok – lábak terpesztése – zárása. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy – mellúszás)
5. Hanyattfekvés, karok a törzs mellett nyújtva. Azonos oldali kéz – láb emelése, fej az aktív kéz felé fordul. Ismétlés: 20-20-szor. (híd – kúszás)
6. Hanyattfekvés, karok a törzs mellett nyújtva. Ellentétes oldali kéz – láb emelése, fej az aktív kéz felé fordul. Ismétlés: 20-20-szor. (középagy – mászás)
7. Járás lábujjhegyen, egyenes vonalon. 40 méter. (kéreg alatti mezők)
8. Szemtorna: le – föl, balra – jobbra. Ismétlés: 10-10-szer. (érzékszervi)
9. Váll felhúzása párosan, jobb váll, bal váll. Ismétlés: 20-20-20-szor. (finom mozgások alapozása)
10. „Ninja”. 2 perc. (hallás – érzékszervi)
11. Szökdelés helyben szorosan zárt lábakkal. Ismétlés: 40-szer. (kéreg alatti mezők)

<u>2. hónap feladatsora</u>

1. Fejbiccentés előre 20-szor, hátra 20-szor. (mélyreflexek)
2. Hanyattfekvés, a lábak talpra húzva. Csípőforgatás, fej a sarok felé fordul. Ismétlés: 20-szor. (mélyreflexek)
3. Popsin forgás. 2 perc. (nyúltagy – vesztibuláris rendszer)
4. Mellúszás hanyattfekvésben. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy – mellúszás)
5. „Tigris” hanyattfekvésben. Azonos oldali kéz – láb felhúzása oldalt elfektetve. A fej az aktív kéz felé fordul. Ismétlés: 20-20-szor. (híd – kúszás)
6. Négykézláb állásban ellentétes oldali kéz – láb emelés. A térdek párhuzamosak, az ellentétes oldali kéz – láb egyszerre érjen talajt. Ismétlés: 40 váltás. (középagy – mászás)
7. Járás lábujjhegyen egyenes vonalon a domináns tenyéren tálcával, pohárral, stb. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)
8. Szemtorna: le – föl, balra – jobbra. Ismétlés: 10-10-szer. (érzékszervi)
9. Vállkörzés hátra párosan, jobb váll, bal váll. Ismétlés: 20-20-20-szor. (finommozgások alapozása.
10. „Ninja”. 2 perc. (hallás – érzékszervi)
11. Szökdelés folyamatosan szorosan zárt lábakkal: Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)

3. hónap feladatsora

1. Fej hajlítása jobbra 20-szor. Balra 20-szor. (mélyreflexek)
2. Hason fekvés, térd a hasra húzva. Csípőforgatás, a fej a sarok felé fordul. Ismétlés: 20-szor. (mélyreflexek)
3. Álló helyzetben forgás a saját tengelye körül. 2 perc. /jobbra fejezze be/ (nyúltagy – vesztibuláris rendszer)
4. Mellúszás hason fekvésben. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy – mellúszás)
5. „Tigris" hason fekvésben. Ismétlés: 20-szor. (híd – kúszás)
6. Mászás. Ismétlés: 40 méter. A térdek párhuzamosak, az ellentétes kéz – láb egyszerre ér a talajra. (középagy – mászás)
7. Járás lábujjhegyen fonalon a fejen könyvvel, vagy babzsákkal. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)
8. Szemtorna: Balról indulva körbe, majd jobbról indulni körbe. /lehet közben mondani az „abc"-t, vagy „Mindig tudok figyelni!"/ (érzékszervi)
9. Oldalsó középtartás. Spirálkörzés hátra párosan. Ismétlés: 5-ször. (finom mozgás)
10. „Ninja" a domináns fülbe. 2 perc. (hallás)
11. Szökdelés cikk-cakk-ban, szorosan összezárt lábakkal. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)

4. hónap feladatsora

1. Fej fordítása jobbra 20-szor, balra 20-szor. (mélyreflexek)
2. Hason fekvés, karok a homlok alatt. Csípőforgatás. A fej a sarok felé fordul. Ismétlés: 20-szor. (mélyreflexek)
3. Kutyaforgás. 2 perc. /jobbra fejezze be/ (nyúltagy – vesztibuláris rendszer)
4. Mellúszás hason fekvésben. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy)
5. Kúszás. Ismétlés: 40 méter. (híd)
6. Mászás. Közben a szem a lecsapott kézre néz. Ismétlés: 40 méter. (középagy)
7. Járás lábujjhegyen egyenes vonalon hátrafelé. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)
8. Szemtorna: Közel – távol. Ismétlés: 20-szor. /lehet közben mondani az „abc"-t, vagy „Mindig tudok figyelni!"/ (érzékszervi)
9. Oldalsó középtartás. Spirálkörzés előre párosan. Ismétlés: 5-ször. (finom mozgás)
10. „Ninja" a domináns fülbe. 2 perc. (hallás)
11. Szökdelés szorosan összezárt lábakkal akadályok között irányváltoztatással. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)

5. hónap feladatsora

1. Fejkörzés jobbra 20-szor, balra 20-szor. (mélyreflexek)
2. Hason fekvés, karok a homlok alatt. Csípőforgatás behajlított lábakkal. Fej a sarok felé fordul. Ismétlés: 20-szor. (mélyreflexek)
3. Háton forgás. 2 perc. /jobbra fejezze be/ (nyúltagy – vesztibuláris rendszer)
4. Hanyattfekvésben karok – lábak függőleges tartásban. Karok – lábak terpesztése – zárása. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy)
5. Kúszás. Ismétlés: 40 méter. (híd)
6. Mászás. Közben a fej erőteljesen a lecsapott kéz felé néz. Ismétlés: 40 méter. (középagy)
7. Járás vonalon, külső talpélen. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)
8. Szemtorna: távolra tekintve – minden irányba, közel – távol. Ismétlés: 10-szer. (érzékszervi)
9. Spirálkörzés könyökből kifelé 5-ször, befelé 5-ször. (finom mozgás)
10. „Ninja" a domináns fülbe. 2 perc. (hallás)
11. Szökdelés szorosan zárt lábakkal. Közben átugrás akadályok fölött. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)

6. hónap feladatsora

1. Tájékozódás a szobában becsukott szemmel. (térérzékelés)
2. Hanyattfekvésben karok – lábak függőleges tartásban körzés a négy végtaggal egyszerre. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy – úszás)
3. Mászás fejforgatással. Ismétlés: 40 méter. (középagy)
4. Hanyattfekvésben ellentétes térd – könyök összeintése. Ismétlés: 20-20-szor. (középagy)
5. Járás guggolásban. Ismétlés: 20 méter. (kéreg alatti mezők)
6. Járás vonalon, sarkon. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)
7. Szemtorna: egy pontra rögzített tekintettel. Minden irányba, közel – távol. A fej mozog! Ismétlés: 10-szer. (érzékszervi)
8. Spirálkörzés csuklóból kifelé 5-ször, befelé 5-ször. (finom mozgás)
9. Kézfogócska (kéreg – szem – kéz koordináció)
10. Papagáj játék: Egyre bővülő szósorok utánmondása (kéreg – emlékezet)

11. Labdafogócska: szökdelve. (kéreg alatti mezők)

7. hónap feladatsora

1. Lépcsőn járás felfelé becsukott szemmel kapaszkodva (térérzékelés)
2. Álló helyzetben ugrás terpeszbe, karok oldalsó középtartásba lendülnek. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy)
3. Hanyattfekvésben karok – lábak függőleges tartásban, azonos oldali kéz – láb hajlítgatása a talaj felé. Ismétlés: 20-20-szor. /bicska/ (híd)
4. Mászás fejforgatással. Ismétlés: 40 méter (középagy)
5. Nyúlugrás. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)
6. Piros X-re nézve ellentétes oldali térd megütése. Ismétlés: 20-szor (kérges test)
7. Szemtorna becsukott szemmel. Minden irányba, közel – távol. Ismétlés: 10-szer.
8. Spirálkörzés az ujjakkal egyenként. Ismétlés: 5-5-ször. (finommozgás)
9. Összetapsolás mondókák ütemére. (kéreg – szem-kéz koordináció)
10. Visszhangjáték madárnyelven. Csak a magánhangzókat ismételjük. /Pl.: virág → i-á/ (kéreg)
11. Tárgyak átugrása nekifutásból (kéreg alatti mezők)

8. hónap feladatsora

1. Lépcsőjárás felfelé becsukott szemmel kapaszkodás nélkül. (térérzékelés)
2. Álló helyzetben karok magastartásban. Ugrás terpeszbe, a karok oldalsó középtartásba lendülnek. Ismétlés: 20-szor. (nyúltagy)
3. Hanyattfekvésben karok-lábak függőleges tartásban körzés az azonos oldali kézzel – lábbal. Ismétlés: 20-20-szor. (híd)
4. Mászás hátrafelé. Ismétlés: 40 méter. (középagy)
5. Fekvő nyolcasok rajzolása a levegőben jobbra felfelé kezdve. Ismétlés: 20-20-szor. Összekulcsolt kézzel. Ismétlés: 20-szor. (szem-kéz koordináció, érzékszervi)
6. Indiánszökdelés. Ismétlés: 40 méter. (kéreg alatti mezők)
7. Piros X-re nézve ellentétes boka megütése. Ismétlés: 20-szor
8. Dobolás az ujjakkal egyenként letámasztott tenyérrel. Ismétlés: 20-szor. (finom mozgás)
9. Arc – kéz koordinációs játék. Csináld amit én csinálok. (kéreg)
10. Fejezd be a megkezdett szót – játék. Pl: la…-pát, -kás, stb. /analizáló, szintetizáló/ (kéreg)
11. Szökdelés jobb lábon. Ismétlés: 40 méter (kéreg alatti mezők)

Helyi tanterv

3.2.2. A SAKK, MINT OKTATÁSI ESZKÖZ TANTÁRGYHOZAZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK 1-4. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA

Helyi tanterv Polgár Judit Sakkpalota képességfejlesztő sakk tankönyv teljes mértékben megfelel. A kerettanterv által meghatározott témaköröket integráltan tanítja. Az előírásoknak megfelelően a cselekvő tapasztalatszerzés áll a módszertan középpontjában. A sakkozás, alapvető kognitív lelki folyamatokat és funkciókat működtetve, jótékonyan hat az értelmi képességek, mindenekelőtt a megértést és a problémamegoldást biztosító gondolkodás fejlődésére.

Kapcsolódó kiadványok:
Sakk palota 1 Képességfejlesztő sakk tankönyv: Polgár Judit
Sakk palota 1 Képességfejlesztő sakk munkafüzet: Polgár Judit

Alapelvek, célok és feladatok

Korunk, a digitális társadalom olyan mértékű ingertömeg-, adatfeldolgozást tesz szükségessé az emberek számára, hogy bizonyos ezzel kapcsolatos, rendszerezési képességek, kompetenciák elsajátítása létszükségletté vált. Ezen képességek megléte az ismeretszerzés mellett a sikeres tanítási-tanulási folyamatban is elengedhetetlen. A sakk a maga szimbólumrendszerével, a vizuális információk alapján, a digitális térhez hasonlóan korlátozott kódokból történő tájékozódásra, információszerzésre épülő rendszerével, párhuzamos gondolati síkon, a problémák több nézőpontból való megvizsgálásával (minimum a saját és az ellenfél szempontjából) válik kivételes oktatási eszközzé a digitális korba beleszületett gyermekek számára. Egyben a holisztikus, vizuális információkra épülő gondolkodás térnyerésével háttérbeszoruló logikai-elemző gondolkodást is készségszinten képes fejleszteni.

A Sakk, mint oktatási eszköz kerettanterve a megújult nevelésközpontú iskola, s ezen belül egy kompetencia alapú nevelési-oktatási folyamat része, amely biztosítja a sakkozás intézményesen szervezett tanítását-tanulását.
A sakk, az egyik leghatékonyabb képességfejlesztő eszköz, amelynek segítségével a gyerekeket az óvodáskor végén, iskolás kor elején be lehet vezetni a tudatos ismeretelsajátítás világába. A sakkozás, alapvető kognitív lelki folyamatokat és funkciókat működtetve, jótékonyan hat az értelmi képességek, mindenekelőtt a megértést és a problémamegoldást biztosító gondolkodás fejlődésére. Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a sakkozás nevelő-fejlesztő erejét, személyiségformáló hatását sem.
A sakkjáték tanulásának-gyakorlásának kedvező hatása a gyermekek egész intellektuális fejlődésére tudományosan is kimutatott.

A sakk haszna a közoktatásban elsősorban abban rejlik, hogy előmozdítja a különböző műveltségi területek elsajátítását, képessé tesz az elavult információk elvetésére, és az új információk beépítésére, vagyis egészében a jövőre készít elő.
Sakkozás közben a gyerekek egy sor már tárolt információt mozgósítanak és kombinálnak össze, miközben idegrendszerükben a sejtek közti kapcsolatok száma sokszorozódik. Ezeket a kapcsolatokat fogják felhasználni mindenfajta tanulása során. A sakk a maga vizuális szimbólumrendszerével az egész tanulási folyamat kialakulására komoly kihatással van.
A Sakk, mint oktatási eszköz projekt bevezetésének elsődleges célja a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás, a kritikai gondolkodás fejlesztése intézményi keretek között, heti rendszerességgel, tanítási idő keretében.
További cél:
- a sakk táblajáték alapismeretek nyújtása,
- a logikus, kritikai gondolkodás képességének kialakítása,
- önálló döntéshozás kialakítása,
- összefüggések, globális folyamatok felismerése,
- önálló tapasztalatgyűjtés, adatfeldolgozás gyakorlatának kialakítása,
- gyakorlatias szemlélet kialakítása,
- kreativitás növelése,
- viselkedés zavaros tanulók megsegítése az oktatásba való beilleszkedésben
- memóriafejlesztés.

A sakk egy, a tanuló személyiségét komplexen fejlesztő stratégiai táblajáték.
A sakk szabályainak tanulása közben a gyermeknek bővül:
- emlékezete,
- szókincse,
- megkülönbözteti a bábukat és nevet rendel melléjük,
- megismeri tulajdonságaikat: melyik hogyan léphet, hogyan üthet,
- megtanul, síkban tájékozódni
- megismeri a mátrixot: a sor és oszlop fogalmát,
- egyezteti a bábuk helyét és értékét,
- a táblán történő tájékozódáshoz számokat és betűket rendel egymáshoz,
- elsajátítja a játékszabály rendszerét.

A kompetenciafejlesztést az alsó tagozaton a tanító, a sakkoktató az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal valósítja meg. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Óraszámok

A kerettanterv ajánlott óraszáma heti 1 a tanítási-tanulási folyamatba építve. **Az órákat a testnevelés tantárgy óraszámába építjük be, heti 1 alkalommal**.

Időkeret felosztása

Kompetenciaterület	**Évfolyamonkénti, óraszám**			
	1.	**2.**	**3.**	**4.**
Sakk, mint oktatási eszköz	**32**	**32**	**32**	**32**

A **Sakk, mint oktatási eszköz** kerettanterv feldolgozása az alábbi struktúrában szerepel:

- bevezetés: célok, feladatok,
- 1., 2., 3-4. évfolyamra lebontott tematikai egység megnevezése, a tematikai egység ajánlott óraszáma, fejlesztési célok, előzetes ismeretek, követelmények, kapcsolódási pontok, kulcsfogalmak tematikai egységenként,értékelés.

A tanulók értékelése

Az értékelés során célszerű a szöveges értékelést alkalmazni, mivel a kompetenciafejlesztés során elsősorban nem csupán az ismeretek hiányát vagy meglétét vizsgáljuk, hanem a tanuló önmagához viszonyított fejlődését, előrehaladását.

A tanuló értékelésének szempontjai:
- fogalmak ismeretére
- készségek
- attitűdök.

AZ ELLENŐRZÉS TERÜLETEI, FORMÁI

A tanulók – tanító által történő – *megfigyelése*:

- önálló tevékenységben;
- csoportmunkában/páros munkában való részvétel során.

  Tanulói megfigyelések:
- egymás munkájának segítése csoportmunkában/párban;
- önellenőrzés.

  A fejlődési folyamat követése során végzett *elemzések* informálnak
- a tanulók egyéni haladásáról (tanulási mód, tempó, egyéni nehézségek, különleges érdeklődés, egyéni teljesítmény stb.);
- a fogalomépítés aktuális szintjéről.

A *diagnosztikus mérések* segítik annak megállapítását, hogy az „indulási" és várható „érkezési" szint között meghúzott fejlesztési folyamat ívének mely pontján észlelhető hiány, töréspont. Ezek differenciált okainak kutatása teszi lehetővé a „formáló-segítő" értékelés megfogalmazását. Az időszakos, diagnosztikus mérések megtervezése mindig a tanító feladata, aki pontosan tudja, milyen célokat tűzött ki az adott időszakban, és mit, milyen konkrétsági szinten és milyen mélységben tudtak feldolgozni. (Tehát pl. amit csak tárgyi tevékenységgel végeztek, azt nem mérheti feladatlapos formában, írott anyag alapján....)

A s*zummatív mérések* is hozzájárulnak ahhoz, hogy pontos képet alkossunk a tanulók tudásáról, képességeik fejlődéséről. Ezek a mérések azonban semmiképpen nem fontosabbak és nem adnak hitelesebb információkat a gyerekek felkészültségéről, mint a velük folyamatosan együtt dolgozó pedagógus megfigyelései.

Az 1. és 2. évfolyamon semelyik formában nem javasolható a teljes tanórát kitöltő mérés.

A tanulási folyamaton belül a tanulók értékelésével az egyén fejlettségét, aktuális tudását viszonyítjuk a saját képesség szerint elérhető legmagasabb szinthez, valamint a fejlesztés, tanulás során várható eredményhez.

A tantervben az egyes évfolyamok végén a fejlődés várható eredményeinek meghatározását irányelveknek kell tekinteni. Azt, hogy az adott területen mennyire biztatóak az aktuális helyzet és a fejlődés jelei, a pedagógusnak kell megítélnie. Vannak olyan területek, amelyekben viszonylag egyszerűen, teszteléssel megállapíthatók a teljesítmények. Ezeken a területeken is óvatosan kell kezelni a megfogalmazott irányelveket, hiszen pl. a számolni legjobban tudó ember is követ el számolási hibát, az egyébként jó problémamegoldó ember is félreérthet egy-egy olvasott vagy hallott szöveget. Ezért – bár mérésekkel sok területen megbízható információkat szerezhetünk növendékeink tudásáról, felkészültségéről, képességeinek fejlettségéről – kellő mértékben kell támaszkodnunk a folyamatos megfigyelés során gyűjtött tapasztalatokra.

Az év végi értékelés egyrészt a szummatív mérési eredményekre, másrészt a tanító folyamatos megfigyelései során szerzett összképre épül.

A fejlesztendő attitűd az kompetenciafejlesztésen belül a tanuló önmagához és az őt körülvevő világhoz való, különösen a társakhoz való viszonyt jelenti. Akkor sikeres a fejlesztés, ha a tanuló szubjektív értékelése önmagával és társas (formális és informális) kapcsolataival szemben átfedésben van a külső szemlélők értékelésével.

A rendszeres visszajelzés a tanulónak a pedagógus és társai által a tanév során elengedhetetlen. A visszajelzések gyűjtése és dokumentálása portfoliószerűen történhet, ugyanígy a tanuló reakcióinak és elhatározásainak rögzítése, segíti az értékelést.

A megfelelt szint többnyire az elsajátított ismertek alkalmazását jelenti, amikor a tanulók segítséggel képesek az ismerteket az adott helyzetben történő alkalmazására.

A kiválóan megfelelt szint azokat a megalapozott átlagismerteket feltételezi, amelyek birtokában a tanuló önállóan képes azokat adott helyzetben, problémamegoldás során alkalmazni.

Sokat segíthet, ha a tanári értékelés mellett lehetőséget adunk a folyamatos önértékelésre is.

1. osztályban az önértékelés szóban történhet, majd fokozatosan bevezetve 2. osztálytól írásban is. Minden témakör előtt a csoporttal közösen kitölthetünk egy önértékelő táblázatot, vagy megkérhetjük a diákokat, hogy egyénileg töltsék ki azt.

A TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Tankönyvcsalád célja, helye, szerepe az oktatási folyamatban

Cél annak a pedagógiai-tanulói munkának a hathatós segítése, amelyben az alsó tagozaton a tanítóé a tervező, irányító, segítő és ellenőrző szerep, de amelyben a gyerekek életében és tudásában kell végbemennie a fejlődésnek, pozitív változásnak, kitermelődnie a jól használható, gazdag tartalmú fogalomrendszernek.

Segít abban is, hogy gazdag **tapasztalati bázist** kínál a fogalmak építéséhez, fogalmi rendszer formálásához, **alkalmazható tudás megszerzéséhez** alkalmas **problémahelyzetek** teremtésével, **tevékenységek** leírásával. A **módszertani kultúra gazdagítása** is a tankönyvcsalád céljaihoz tartozik.

Fontos cél, hogy a sakkal való foglalkozást minden kisgyerek számára **érdekessé**, **érthetővé**, sokszor **izgalmassá** és **örömszerzővé** tegyük.

Kiemelt feladatok

- A **fejlesztés-központúság** megvalósítása két fő területen: a tanulók komplex fejlesztése; valamint a sakk tartalmak fokozatos felépítése, mélyítése, bővítése terén. Ez a szemlélet megkívánja, és a felépítés lehetővé teszi a tanulók differenciált foglalkoztatását, az egyéni bánásmód megvalósítását is.
- Az **esélyegyenlőtlenség csökkentése**, a különböző adottságú, képességű tanulók tanulási-fejlődési esélyeinek, tehetségük kibontakoztatásának változatos módszerekkel történő megvalósítása.
- Olyan **módszertani ajánlások, tevékenységi formák** (pl. páros és csoportmunka, kooperatív tanulási eljárások) megjelenítése, ajánlása, amelyek a feldolgozást érdekesebbé és ezáltal eredményesebbé tehetik.

Tematikai egység	Bevezetés a sakk világába	**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	Nem igényel	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Pozitív érzések kialakítása a sakk szabályaival kapcsolatosan. A bábok mozgásának életszerű megismerése. Térlátás fejlesztése. Játékos feladatok: Fejlesztés: mozgáskoordináció, téri tájékozódás, vizuális figyelem, emlékezet, gyorsaság, szem-kéz koordináció, szerialitás, emlékezet, figyelem, analógiás gondolkodás, hangok differenciálása. Kiemelkedő jelentőségű a beszédértés, szövegalkotás fejlesztése. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Bevezetés a sakk világába Mesés történetek a sakktörténelemből. *Ismerkedés a sakkbábokkal* A bábok megnevezése. Gyalogok és tisztek. *Ismerkedés a sakktáblával* Négyzetek fekete-fehéren. Bevezetés a vonalak, sorok és átlók világába. *Ismerkedés a bástyával* Lépés a bástyával a vonalakon. Ütés a bástyával. *Ismerkedés a futóval* Lépés a futóval az átlókon. Ütés a futóval. *Ismerkedés a csodás vezérrel (királynővel)* Lépés a vezérrel. Ütés a vezérrel. Játék: 8 vezéres sakkfeladvány. *Összefoglaló* Ismerkedés a táblával, bástya, vezér és futó lépéseivel.	Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos feladatokkal. A különböző bábok megkülönböztetése, a bábok többféle ábrázolásának megismerése. A csatamező felfedezése. Sor, vonal, átló fogalmak elsajátítása. Tájékozódás a sakktáblán, minden mező nevének megismerése. A bástya, a futó, a vezér menetmódjának, ütésének, kiinduló helyzetb n való elhelyezkedése. A megismert bábok sakktörténetének megismerése.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Magyar nyelv és irodalom:* beszédértés. *Matematika:* irányok, koordinátarendszer. *Testnevelés és sport:* mozgás különböző irányokban, kooperáció a társakkal. *Vizuális kultúra*: vizuális figyelem. *Technika, életvitel és gyakorlat*: szem- és kézkoordináció.	Tk. 1-30. Mf. 1-14. sakktábla melléklet, sakkbábok melléklet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	vonal, átló, sor, mező, gyalog, tiszt, bástya, futó, csodás vezér, király, ütés, támadás, védekezés			

Tematikai egység	Ismerkedés a huszárral, a gyaloggal és a királlyal. Sakkadás	**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	megismert bábok pontos megnevezése, tájékozódás a sakktáblán, lépések ismerete	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása az életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése. Játékos feladatok: Fejlesztés: keresztcsatorna, kinesztetikus információ verbálissá alakítása, észlelés, szerialitás, hangok differenciálása, analízis - szintézis, egyensúly, test séma, mozgáskoordináció, téri orientáció.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Ismerkedés a sakk királyával Lassan lép a király. Ütés a királlyal. *Ismerkedés a sakkadással* Királlyal kapcsolatos szabályok. Királyok csatája. *Ismerkedés a (csalafinta) huszárral* Ugribugri: bevezetés a huszár lépéseibe L alakban. Ütés a huszárral. Huszártúra. *A huszár erőviszonyai a sakktáblán* Az aktív/erős huszár a tábla közepén. Szegény/passzív paci a sarokban. Huszárcsata. *A sakkbábok értékrendszere* Mennyiség és minőség közötti különbség. Összegzés az eddigi bábokról. *Ismerkedés a (kis) gyaloggal* Bevezetés a gyalog lépéseibe alapállasból. Az egyetlen báb, mely másképp üt, mint lép. *A gyalog átalakulása* Céltudatosan előre a gyaloggal. Milyen bábot érdemes felvenni és miért. *A játszma kezdete: az alapállás* Felsorakoznak a gyalogok. A tisztek helyes elhelyezése.	Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos feladatokkal. A király, a huszár, a gyalog menetmódjának, ütésének, kiinduló helyzetben való elhelyezkedése. A megismert bábok sakktörténetének megismerése. A játék céljának hangsúlyozása a király elfogása. A különböző bábok sakkadásának megismerése, adott helyzetekben az utolsó lépés felismerése. Mennyiség és minőség közti különbség szemléltetése a sakkbábok értékrendszerén keresztül.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Magyar nyelv és irodalom:* kérdések értése, világos válaszok megfogalmazása; szabályok megértése. *Matematika:* irány, koordinátarendszer; téri orientáció; logikus gondolkodás fejlesztése; sorrendiség. *Testnevelés és sport*: mozgáskoordináció, téri orientáció.	Tk. 30-60. Mf. 15-29.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	gyalogok, tisztek, bástya, futó, csodás vezér, király; üt és lép; támadás, védekezés			

Tematikai egység	Alapállás, szabályok, sakk és matt			**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	Gyalog lépései, üt és lép; tisztek helyes elhelyezése, lépései; mennyiség és minőség közötti különbségek helyes értelmezése,			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. Térlátás fejlesztése. Játékos feladatok. Fejlesztés: figyelem, logikus gondolkodás, analógiák felismerése és alkalmazása, mozgáskoordináció, szókincs, emlékezet, vizuális figyelem, szövegalkotási készség, analízis-szintézis			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Ismerkedés a sánccal A király biztonságba helyezése. Sánc a fejlődés része. *Bővebb sakkadással kapcsolatos ismeretek* Őfelségének: sakk! A király támadása különböző bábokkal. *Védekezés a sakk ellen* Bevezetés a védekezési technikákba. Problémák megoldása a sakktáblán (és rajta kívül is). *Matt a királynak!* Háromféle eredmény a játszma végén. A végeredmény pontozása és értékelése. *A sakk és a matt közötti különbség* Menekülési lehetőségek. Legjobb védekezés az ellentámadás. *Ismerkedés az alap- és az egylépéses mattokkal* Mattadás vezérrel. Mattadás egyéb bábokkal. Alapsori mattadás. Támadás és védekezés az alapsoron. Alapsori gyengeség megelőzése.	Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos feladatokkal. A támadások ellen való védekezés fontossága. Az első védekezési lehetőség a sáncolás szabályainak megismerése, adott helyzetekben. A védekezés lehetőségei az életben és a sakktáblán. A közös erővel végzett munka eredménnyel jár. Sakk vagy matt, helyzetek átlátása, lehetőségek felderítése. A játszmák végeredményeinek lehetőségei, pontozás.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Magyar nyelv és irodalom:* kérdések értése, világos válaszok megfogalmazása, szókincs, k szövegalkotási készség fejlesztése. *Matematika:* irány, koordináta-rendszer, térlátás fejlesztése, analógiák felismerése és alkalmazása. *Vizuális kultúra*: térlátás fejlesztése, vizuális figyelem. *Testnevelés és sport*: mozgáskoordinác ió.	Tk. 61-90 Mf. 30-44
-Kulcsfogalmak/ fogalmak	sánc; védekezési technika; eredmények a játszmák végén; legjobb védekezés a támadás			

Tematikai egység	A patt, a megnyitás taktikái, versenyszabályzat	**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	Gyalogok, tisztek helyes lépéseinek alkalmazása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése. Játékos feladatok: Játékos feladatokkal fejlesztés: gondolkodás, figyelem, emlékezet, szókincs, szerialitás, hangok differenciálása, szóbeli szövegalkotási képesség, kommunikációs készség.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Egyik fél se győz: döntetlen (remi) Döntetlennel kapcsolatos szabályok. Bevezetés a patt fogalmába. *Bevezetés a megnyitás alapelveibe* Fejlődés a gyalogokkal és a tisztekkel. Bevezetés a centrum fogalmába. *A legrövidebb sakkjátszmák* Erények és gyengeségek a megnyitásban. *Ismerkedés a susztermattal* A gyenge megnyitás következményei. *A centrum jelentősége a megnyitásban* A bábok helyes fejlődése a centrum irányába. A centrum elfoglalása és annak ereje. *Bevezetés a villa fogalmába a sakktáblán* Az idő értéke (egyszerre csak egy futhat, a másik báb elesik). *Házi sakkbajnokság: egylépéses matt feladványok vetélkedő* A versenyek szabályai, lebonyolítása. *Mit tanultunk ebben az évben?* Összefoglaló a tanultakról. „Diplomakiosztó”.	Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos feladatokkal. Az első lépések fontosságának szemléltetése. Ki tegye meg az első lépést, hova lépjenek a tisztek, a centrum fontosságának, előnyeinek megismerése. Gyors játszmák megismerése, kivédése. Villa fontossága a játszmákban, hiszen ha egy báb egyszerre többet támad, amíg az egyik megmenekül a másik figura elvész.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Magyar nyelv és irodalom:* szabályértés, kifejezőképesség, szókincs fejlesztése. *Matematika:* szabályértés, logikus gondolkodás fejlesztése; sorrendiség. *Testnevelés és sport*: A győzelem és a vereség feldolgozása. A versenyek szabályai, lebonyolítása.	Tk. 91- 120 Mf. 45-59
Kulcsfogalmak/ fogalmak	döntetlen-remi; centrum; megnyitás; villa;			

2. osztály

Tematikai egység	Alapállás, szabályok, sakk és matt	**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	Elsőosztályos ismeretek, képességek, készségek és jártasságok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. A legfontosabb viselkedési szabályok megismerése és betartása. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése. Térlátás fejlesztése. Játékos feladatokkal fejlesztés: auditív észlelés, auditív figyelem, emlékezet, szerialitás, asszociáció, szókincs, gondolkodás, emlékezet, asszociáció, figyelem, szóbeli szövegalkotás képessége.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Ismétlés: a sakkjáték szabályai A tábla és a bábok elhelyezése az alapállasban. Világossal indul a sakkcsata! *Mattadás királlyal és vezérrel* Különbség a tábla közepe és széle között. A király korlátozása és sarokba szorítása vezérrel. *Patt* Különbség a matt és a patt között. Küzdelem az utolsó lépésig. *Ismerkedés az örökös sakk fogalmával* Háromszori lépésismétléses döntetlen. *Matt gyakorlatok királlyal és vezérrel* A király, mint támadó báb. Időzítés: matt vagy patt? *Matt a királynak!* Háromféle eredmény a játszma végén. A végeredmény pontozása és értékelése. *Ismerkedés az alap-, egylépéses mattokkal* Mattadás a vezérrel. Mattadás egyéb bábokkal. *Mattadás két bástyával* Munkamegosztás: leszorítás a tábla szélére.	Az első évben megtanult sakk szabályok ismétlése. Matt és patt közötti különbség felismerése, a játszmák utolsó lépéseinek megismerése. Mattadás különböző bábok kombinációjával.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Magyar nyelv és irodalom:* A kérdésekre értelmes, rövid válaszadás, érvelés. Kifejezőképesség, szókincs, szóbeli szövegalkotási képesség. Asszociáció. *Matematika:* Egyszerű állítások igazságértéke, egyszerű logikai kapcsolatok. Térlátás. Érvelés. Sorrendiség, sorozat. *Testnevelés és sport:* sorrendiség. *Vizuális kultúra; ének-zene*: asszociáció.	Tankönyv, Munkafüzet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Matt; patt.			

Tematikai egység	Egylépéses mattok. Összefoglaló a megnyitás alapelveiről: fejlődés, centrum, sánc	**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	A matt és patt helyes fogalmának értelmezése, a támadás és védekezés fogalma.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A türelem és a csapatmunka összhangjának erősítése. Megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése. Térlátás fejlesztése. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstrukciós képesség alakítása. Játékos feladatokkal fejlesztés: figyelem, gondolkodás, asszociáció, szókincs, vizuális memória, emlékezet, szerialitás, egész-rész, analízis-szintézis.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Mattadás királlyal és egy bástyával A király korlátozása és sarokba szorítása bástyával (a király segítségével). Türelem mattot terem! *Egylépéses matt adása vezérrel és futóval* Vezér és futó: az átlók urai. A csapatmunka fontossága. *Egylépéses matt adása bástyával és futóval* Vonalak és átlók kereszteződése. Gyengeségek felfedezése és kihasználása. *A centrum jelentősége a megnyitásban* A bábok helyes fejlődése a centrum irányába. A centrum elfoglalása és annak ereje. *Mindennek eljön az ideje* A vezér csak fejlődés után lendül támadásba. Ne lépj ugyanazzal a bábbal egynél többször a megnyitásban! *Támadás és védekezés* A király biztonsága és annak hiánya. Testőrök (a gyalogok) a király előtt. *Játszmaolvasás* A bábok és mezők megnevezése és egyéb jelzések a játszmaírás során.	Mattadás királlyal és bástyával, illetve vezérrel és futóval. A megnyitás jelentőségének hangsúlyozása, centrum elfoglalása. Támadás és védekezés különválasztása, a király védelme, a király testőreinek megszervezése. A játszmák leírásának értelmezése.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Magyar nyelv és irodalom:* összefüggések értelmezése és megfogalmazása; szókincs. *Matematika:* Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Térlátás fejlesztése. Egész-rész, analízis-szintézis. *Környezetismeret:* megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése. *Technika, életvitel és gyakorlat; vizuális kultúra:* Konstrukciós képesség alakítása, térlátás, vizuális memória; sorrendiség. Egyszerű technikai eszközök megfelelő használata. *Testnevelés és sport*: csapatmunka.	Tankönyv, munkafüzet.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fejlődés, centrum, sánc.			

Tematikai egység	Fejlődés, centrum, sánc.	**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	Megnyitás formáinak ismerete.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A türelem és a csapatmunka összhangja. A legfontosabb viselkedési szabályok megismerése és betartása. Lényeges és lényegtelen információ válogatása. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése. Játékos feladatokkal fejlesztés: figyelem, alakkonstancia, vizuális észlelés, téri tájékozódás, mozgáskoordináció, gondolkodás, figyelem, szerialitás, komplex emlékezet.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Középen rekedt király A sáncolás késleltetésének következményei. *A csapdába esett bábok* Sarokba szorítva. Különböző bábok elfogása. *Ismerkedés a fojtott mattal* Egyke huszár az ellenfél csapata ellen. A király túlzott biztonsága (a csapdába esett király). *Mattadás királlyal és egy bástyával* A király korlátozása és sarokba szorítása bástyával (a király segítségével). Türelem mattot terem! *Egylépéses matt adása vezérrel és futóval* Vezér és futó: az átlók urai. Fontos a csapatmunka. *Egylépéses matt adása bástyával és futóval* Vonalak és átlók kereszteződése. Gyengeségek felfedezése és kihasználása. *A huszár mint különleges támadó* „Családi villa” (egyszerre többet támadunk). *Ismerkedés a felfedett sakk fogalmával* Felfedett sakk a vonalakon. Felfedett sakk az átlókon.	A sáncolás megakadályozása, az ellenfél királya középen maradjon. Mattadás csapatmunkában. A huszár különleges támadásának megismerése, családi villa kialakulása.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Magyar nyelv és irodalom:* a kifejezőkészség fejlesztése. *Matematika:* Lényeges és lényegtelen információ válogatása. Logikus gondolkodás fejlesztése. Téri tájékozódás. Komplex emlékezet. Egyszerű állítások igazságértéke; egyszerű logikai kapcsolatok felismerése. *Technika, életvitel és gyakorlat; vizuális kultúra:* vizuális észlelés, téri tájékozódás, mozgáskoordináció. *Testnevelés és sport*: A türelem és a csapatmunka összhangja. Mozgáskoordináció. Gyengeségek felfedezése és kihasználása.	Tankönyv, munkafüzet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	„Családi villa”, sáncolás, vonal, átló, kereszteződés.			

Tematikai egység	Támadási technikák			**Órakeret** 8 óra
Előzetes tudás	Kombinációk a sakktáblán.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése. Térlátás fejlesztése. Kooperáció a társakkal, hatékony munkaszervezés. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstrukciós képesség alakítása. Legfontosabb viselkedési szabályok megismerése és betartása. Játékos feladatokkal fejlesztés: ügyesség, figyelem, szókincs, gondolkodás, szabályalkalmazás, nyelvi készség.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Szélmalom a sakktáblán Bábok őrlése a sakktáblán. *Ismerkedés a futópár hatalmával* Futók a világos és a sötét átlókon. *Mattadás futópárral a király ellen* A király korlátozása és sarokba szorítása futópárral. Mattadás a patt kerülésével. *A bástyák hatalma a hetedik soron* Az ellenfél királyának leszorítása. *Ismerkedés a kötés fogalmával* Helyhez kötött bábokról a sakktáblán. *Megnyitási trükkök* Hogyan kerüljünk előnybe az első lépésekben? *A gyalog végjáték alapjai* Szabad gyalog. Futóverseny gyalogokkal. *Matt a kötés segítségével* A lekötött báb nem tud királyán segíteni. *Kiegészítő tartalmak a differenciáláshoz. Ismerkedés a sakkvilágbajnokokkal* Bevezetés a sakktörténelembe. Könnyű feladványok világbajnoki játszmákból. *Rövid (miniatűr) játszmák világbajnokoktól* Játszmaolvasás. Találd ki, mit lép a bajnok! *Művészi sakkfeladványok* Egy huszárral az egész hadsereg ellen. *Királycseles játszmák* Gyerekkori játszmák bajnokoktól. *Garri Kaszparov, a támadás bajnoka* Kaszparov gyerekkori játszmái. Kombinációk a sakktáblán kezdőknek.	Mattadás két futóval. Kötés fogalmának megismerése. Bevezetés a sakk történelembe. Támadási taktikák megismerése, nagymesterek jászmái alapján.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Minden tantárgy:* A figyelem és a szókincs fejlesztése. Az ismeretek önálló alkalmazása. Kooperáció a társakkal, hatékony munkaszervezés. Érvelés, gondolkodás. *Matematika; vizuális kultúra:* térlátás fejlesztése. *Környezetismeret:* megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése. *Matematika; testnevelés és sport:* szabályalkalmazás. *Matematika; környezetismeret*: összefüggések értelmezése és megfogalmazása. *Technika, életvitel és gyakorlat; vizuális kultúra:* konstrukciós képesség alakítása.	Tankönyv, munkafüzet

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kötés, felfedett sakk.

3.-4. osztály

Tematikai egység	Ismétlés. Támadási technikák	**Órakeret** 5 óra
Előzetes tudás	Az 1–2. osztályos sakkismeretek alkalmazása. A tanuló képes felismerni és a szükséges idő alatt átgondolni, mi a teendője egy adott végjátékban. Képes egy szabályos barátságos sakkjátszma lejátszására. Betartja a legfontosabb viselkedési szabályokat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sakkstratégia és a sakktaktika alapjainak elsajátítása. A gyakorlat, az állandó játék, a kipróbálás mellett a rögzítés, az írásbeliség igényének felkeltése. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. A kifejezőképesség és a logikus gondolkodás fejlesztése. A lényeges és a lényegtelen információ válogatása. Az idővel való hatékony gazdálkodás. A térlátás fejlesztése. Az alapvető fogalmak néven nevezése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Mattadás vezérrel, ill. bástyával a király ellen. A sáncolás helyes alkalmazása. Átalakulások, feladványok. Menet közbeni ütés. Döntetlen örökös sakkal, lépésismétlés.	Az előző évben tanultak ismétlése. Mattadás lehetőségei különböző bábok kombinációjával. A sáncolás szabályainak felismerése. Örökös sakk lépéseinek alkalmazása.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Minden tantárgy:* Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszer-vezés. A lényeges és a lényegtelen információ válogatása. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Az alapvető fogalmak néven nevezése. *Matematika; vizuális kultúra; technika, életvitel és gyakorlat:* a térlátás fejlesztése.	Tankönyv, munkafüzet

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mattadás, sáncolás, örökös sakk.

Tematikai egység	Taktika			**Órakeret** 14 óra
Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. A számítógép használata. A taktikai gondolkodás és kombinációs látás kialakítása. A fejben történő változatszámítás fejlesztése. Pozíciójáték alapjainak lerakása. Játékos feladatokkal fejlesztés: gondolkodás, figyelem, emlékezet, asszociáció, komplex gondolkodás, szókincsbővítés, analízis-szintézis.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Alapsori gyengeség. A kötés kihasználása. Kettős támadás. Eltereléses kombinációk. Felfedett támadás. A túlterhelt bábok. Tipikus áldozatok az f7-es mezőn. A király elleni támadás h7-es áldozattal. Többlépéses fojtottmatt-kombinációk. Közbeiktatott lépés. Taktika Morphy játszmáiból. Támadás Aljehin játszmáiból. Capablanca-kombinációk. Kezdeményezés Polgár Judit-játszmából. Sakkbűvészet: Tal játszmáiból	Taktikák megismerése sakkbajnokok játszmái alapján.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Minden tantárgy:* A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. A számítógép használata. Gondolkodás, figyelem, emlékezet, asszociáció, komplex gondolkodás, szókincsbővítés, analízis-szintézis. Érvek gyűjtése, döntéseiről való reflektálás. *Matematika; testnevelés és sport:* a taktikai gondolkodás és a kombinációs látás. *Matematika:* egyszerű állítások igazságértéke, egyszerű logikai kapcsolatok.	Tankönyv, munkafüzet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	„Fojtott” matt, kötés, kötés kihasználása, alapsori gyengeség, eltereléses kombináció, felfedett támadás, túlterhelt báb, áldozat.			

Tematikai egység	Nyitási technikák. A centrum fogalma. Védekezési technikák	**Órakeret** 10 óra

Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A taktikai gondolkodás és kombinációs látás kialakítása. Fejben történő változatszámítás fejlesztése. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása. Játékos feladatokkal fejlesztés: figyelem, együttműködés, szerialitás, aritmetikai gondolkodás, emlékezet, auditív figyelem, komplex emlékezet.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Megnyitás. Klasszikus megnyitások. Harmonikus fejlődés a megnyitásban. Küzdelem a centrumért. Nyílt centrum, zárt centrum. Modern megnyitások. Spanyol megnyitás alapelvei. Olasz megnyitás alapelvei. Francia védelem. Szicíliai védelem. Királyindiai stratégia Kaszparov játszmáiból.	A védekezés taktikáinak megismerése.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Matematika; testnevelés és sport:* taktikai gondolkodás és kombinációs látás. *Matematika:* problémamegoldó gondolkodás; aritmetikai gondolkodás. *Minden tantárgy:* Figyelem, együttműködés, szerialitás, auditív figyelem, komplex emlékezet fejlesztése. Ismeretek önálló alkalmazása. Érvek gyűjtése, döntéseire való reflektálás.	Tankönyv, munkafüzet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Taktika.			

Tematikai egység	A támadás és védekezés stratégiái	**Órakeret** 18 óra
Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása. A játék minél átfogóbb, mélyebb ismerete. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstrukciós képesség alakítása. Játékos feladatokkal fejlesztés: gondolkodás, emlékezet, szerialitás, figyelem, aritmetikai gondolkodás, műveletvégzés, rész-egész.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Stratégia: támadás és védekezés a középjátékban. Támadás a király ellen. Királyunk védelme. Középen rekedt király. Aktív támadás. Térhiány a sakktáblán. Támadás a vonalakon. Ellenkező oldalú sánc. Nyílt vonalon való támadás. Duplázott bástyák. Futópár a nyílt átlókon. Mennyiség és minőség. A huszár ereje zárt állásban. Blokád a huszárral. Jó huszár a rossz futó ellen. Dupla gyalogok. Gyenge gyalog. Király mint támadó báb. Tanuljunk Fischer játszmáiból! Stratégia Karpov játszmáiból. Az ellenfél tervének figyelembevétele.	Középjáték stratégiájának megismerése. Sakkbajnokok stratégiájának megismerése.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Minden tantárgy:* A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstrukciós képesség alakítása. Gondolkodás, emlékezet, szerialitás, figyelem fejlesztése. *Matematika:* aritmetikai gondolkodás, műveletvégzés, rész-egész.	Tankönyv, munkafüzet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térhiány, dupla gyalog, gyenge gyalog, blokád, sánc, zárt állás.			

Tematikai egység	A végjáték	**Órakeret** 18 óra
Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A játék minél átfogóbb, mélyebb ismerete. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstrukciós képesség alakítása. Játékos feladatokkal fejlesztés: emlékezet, figyelem, aritmetikai gondolkodás, analógia alkalmazása, szem-kéz koordináció, szabály betartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Tanulói tevékenységek**	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcs. pontok**	**Tan-eszközök**
Végjáték. A király szerepe a végjátékban. Patt a végjátékban. Oppozíció a gyalog végjátékban. Szabadgyalog. Áttörés a végjátékban. A bástya-végjáték alapjai. Hídépítés a bástya-végjátékban. Végjátékok Botvinnik játszmáiból. Ellenkező színű futók. Gyengeség a gyaloglánc végén.	A végjáték fontosságának megismerése. A különböző bábok feladatának megismerése a végjátékban. Sakkbajnokok végjátékainak megismerése.	Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	*Minden tantárgy:* Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstrukciós képesség alakítása. Emlékezet, figyelem, szabály betartása. *Matematika:* aritmetikai gondolkodás, analógia alkalmazása. *Vizuális kultúra; technika, életvitel és gyakorlat:* szem-kéz koordináció.	Tankönyv, munkafüzet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Oppozíció, szabad gyalog, patt.			

3.3. KECSKEMÉTI BELVÁROSI ZRÍNYI ILONA ÁLTALÁNOS ISKOLA BÉKE ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA

A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson:

Iskolánk az ötödik évfolyamon választható ***Dráma és tánc***, illetve ***Hon- és népismeret*** tantárgyak közül a ***Dráma és tánc*** tantárgyat tanítja.

Iskolánk miniszter által kiadott kerettantervben szereplő választható („***A változat”*** illetve „***B változat”***) kerettantervek közül az alábbi tantervek alapján tanít:

ÉVFOLYAM	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
1-4. évfolyam	Ének-zene ***A változat***
5-8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom ***A változat***
5-8. évfolyam	Matematika ***A változat***
5-8. évfolyam	Fizika ***A változat***
5-8. évfolyam	Ének-zene ***A változat***

A jelenlegi központi kerettanterv-változatok a korábbi OM kerettantervektől eltérően két évfolyamra határozzák meg a tananyagot és a követelményeket. Így a legfontosabb feladatnak azt tartottuk, hogy az ajánlásunkban javaslatot tegyünk a tananyagok évfolyamonkénti bontására és az egyes tematikai egységekhez tartozó órakeret meghatározására.

A választott kerettantervben szereplő tananyagok évfolyamonkénti bontása, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározása.

Iskolánkban a tanulók az idegen nyelvi órákon az angol vagy a német nyelvet tanulják.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhet	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhet	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhet	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhet	tantárgy összes
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7	1	**8**	7	1	**8**	6	1	**7**	6	1	**7**
Idegen nyelv			**0**			**0**			**0**	2	1	**3**
Matematika	4	1	**5**	4	1	**5**	4	1	**5**	4		**4**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**			**0**		1	**1**		1	**1**
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4	0	**4**	4	0,5	**4,5**	3	1	***4***	4	0,5	***4,5***
Idegen nyelv	3	0	**3**	3	0	**3**	3	0	***3***	3	0	***3***
Matematika	4		**4**	3	1	**4**	3	1	***4***	3	1	***4***
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		***2***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1	0,5	***1,5***
Kémia			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1	0,5	***1,5***	2		***2***
Ének-zene	1	1	**2**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1	1	**2**	1		***1***	1		***1***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika		1	**1**	1	0,5	**1,5**	1	0,5	***1,5***	1	1	***2***
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		***1***			***0***
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		***5***	5		***5***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

3.3.1. ANGOL-SZÁMÍTÁSTECHNIKA CURRICULUM

Infokommunikációs technikával támogatott angol nyelv oktatása emelt óraszámban

A 2010/2011. tanévtől az 1–4. évfolyamok tanulóinak felmenő rendszerben bevezetésre kerül az IKT (info-kommunikációs technika) ismereteinek játékos elsajátítását és mindennapi alkalmazását segítő infokommunikációs program.
Az informatika 1–2. osztályban való megjelentetését *szabadidős tevékenységként 72 órás foglalkozás* keretében szeretnénk megvalósítani. Az informatika ismereteinek közvetítéséhez „befogadó tantárgy" elsődlegesen az angol nyelv. Célunk, hogy a s számítógép motiváló erejének segítségével vonjuk be a gyermekeket a munkába. Mindez sokoldalú fejlesztést eredményezhet.

Szervezeti forma

A beiratkozott tanulók szülei nyilatkozatot írnak alá, melyben felvételüket kérik az infokommunikációs osztályba. A felvételt nyert tanulók heti 2 infokommunikációs órán vesznek részt, melyből egyet angol szakos tanító, egyet pedig informatikus tanító tart. (mellékelt óraterv) A cél az, hogy a 3. évfolyam megkezdésére elsajátítsák azokat az alapfokú ismereteket, melyek az IKT eszközök alapvető működtetéséhez szükségesek. 4. évfolyamtól a helyi tanterv alapján folytatódik az informatika és az angol nyelv oktatása. Az órakeretet 1-4. évfolyamon a KT. 52.§ (7) bekezdése szerinti órakeretből biztosítjuk. "Az iskola a tanulók érdeklődése, igénye szerint a nem kötelező (választható) tanórai foglalkozásokat szervez, felzárkózatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából."
5-8. évfolyamon a fenntartó biztosítja az órakeretet, az alábbi módon:
(A táblázatban félkövéren szedett óraszámok összesítése)

Tanév	Évfolyam	Óraszámigény
2014/15.	5.	4
2015/16.	5-6.	8
2016/17.	5-6-7.	10
2017/18.	5-6-7-8.	12

3.3.1.1. HUMÁNERŐFORRÁS IGÉNY

	Végzettség	Diploma	További tantárgy
1.	Felsőfokú oktatási	főiskola, OKJ felsőfokú vizsga	napközi

	informatikus, tanító		
2.	Felsőfokú oktatási informatikus, tanító	főiskola, OKJ felsőfokú vizsga	Alsó tagozat
3.	Informatika tanár	főiskola	Matematika
4.	Felsőfokú oktatási informatikus, tanár	főiskola, OKJ felsőfokú vizsga	Matematika
5.	Angol tanár Felhasználói szintű számítógépes ismeret, Média hispanisztika szakirány, PR szakértő	főiskola	
6.	Angol tanár, tanító alapfokú számítógép kezelő	főiskola	
7.	Angol tanár, tanító alapfokú számítógép kezelő	főiskola	Alsó tagozat

A meglévő humánerőforrás elegendő a program 1-8. osztályig történő megvalósításához.

3.3.1.2. TANTERV

A számítástechnika oktatásához a Mozaik Kiadó tantervét adaptálja iskolánk.

Angol nyelv helyi tanterv

Az angol nyelv helyi tantervének kapcsolódási pontjai intézményegységünk pedagógiai programjának alapvetéseihez és célkitűzéseihez.

A nevelő-oktató munka alapelvei közül kiemelten fontos szerepet tulajdonítunk a következő alapelveknek:

- **Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve:** a közösségek biztosítanak terepet - a pedagógus irányító és kezdeményező szerepe mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének, egyéni sajátosságainak fejlesztéséhez, kibontakoztatásához.
- **Tapasztalatszerzés elve:** lehetőség teremtése a nevelés-oktatás folyamatában a tanulók számára tevékenykedésen keresztül a saját tapasztalatok megszerzésére, rendszerezésére, általánosítására.
- **Koncentráció elve:** adott tantárgy, műveltségi terület tanítása során alkalmazkodás és építés a korábban, illetve eltérő műveltségi területekről, más tantárgyakból elsajátított tudásra.

Az angol nyelvoktatás keretein belül általános célkitűzéseink pedagógiai programunkkal megegyezően a következők:

- A kulcskompetenciák fejlesztésével kiterjesszük és elmélyítsük a tanulók általános műveltségét, kialakítsuk a tanulókban az *élethosszig tartó tanulás* igényét és az erre való készséget, képességet.
- Növeljük a tanulók alkalmazásképes tudását, hogy tájékozottak legyenek. Ennek érdekében előnyben részesítjük *a kooperatív tanulási formákat*, illetve a projekt módszert, amelyekben meghatározó a *kezdeményezőkészség,* a másokkal történő *hatékony együttműködés*.
- A tanulókat az összefüggésekben és rendszerben való gondolkodásra neveljük és lehetőség szerint megteremtjük az egyes műveltségterületek közötti kapcsolatokat. Hatékony tanulási módszerek elsajátításával fejlesztjük a tanulók önálló *problémamegoldó készségét és kreativitását*.
- Fontos pedagógiai célunk a *játékosság* fokozása az alapozó szakaszban, munkánkat, módszereinket olyan irányba módosítjuk, hogy a tanulók iskolai motivációját ezzel az eszközzel is növelhessük.

Általános célkitűzések és feladatok

Az idegen nyelvi foglalkozásokon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra és élethelyzetekre épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt a többi tantárgy már ismert anyagának, témaköreinek, tevékenységi formáinak integrálásával érnénk el.

A nyelvtanítás akkor sikeres, ha nem a nyelvről, hanem a nyelven, a nyelv segítségével tanítunk. Ennek megvalósításához szükséges, hogy más tantárgyakból tudjunk meríteni.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a *természetes nyelvelsajátítás*folyamataira épül, ezért sok vonásában hasonlít az anyanyelv elsajátítására. A négy alapkészség közül még mindig a szóbeli készségek fejlesztése áll előtérben. Az általános fejlesztési célok megvalósítását, kreativitást igénylő, felfedeztető, gondolkodtató, problémamegoldó feladatok szolgálnák. Célunk tehát a sikeres nyelvelsajátítás, érdekes, vonzó, érthető, motiváló és a gyerekek életkorának, gondolkodási szintjüknek megfelelő tevékenységi formák alkalmazása. Ezek során az idegen nyelvet hallva, a beszédhelyzetet, szövegösszefüggést értve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat lassú, gyors és látványos nyelvi eredményt nem várhatunk.

A ***10–14 éves korosztály nyelvelsajátítása*** során jobban támaszkodik memóriájára, mint a célnyelv szabályrendszerére, de egyre inkább képes szabályszerűségeket észrevenni a nyelvben. A szabályok ismerete ugyanakkor – eltérően a középiskolás, illetve felnőtt nyelvtanulóktól – csak kismértékben segíti nyelvi fejlődésüket.
Feladatunk nyelvhasználatban a folyamatosság erősítése, szemben a nyelvhelyességgel.
A négy év során a diákoknak el kell jutniuk a nyelvtanulási stratégiák olyan szintű használatához, melyek lehetővé teszik számukra az osztályterem falain kívüli idegen nyelvi hatások (filmek, zene, tv-műsorok, újságok) egyre hatékonyabb hasznosítását és az irányított önálló tanulást.
A nyolcadik osztály végére nyelvtudásuk eléri azt a mérhető szintet, melyen képesek számukra ismert témakörökben idegen nyelvű információt megérteni és adni, interakciókban szóban és írásban sikerrel részt venni. (Nyelvvizsga)

Kiemelt fejlesztési feladatok
Az életkori sajátosságok és a különböző tanulási típusok figyelembevételével egyidejűleg tesz eleget a személyiségfejlesztés, a készség-képesség, illetve a kulcskompetenciák fejlesztési kívánalmainak, miközben társadalmi és interkulturális értékeket, hasznos tantárgyi tartalmakat és ismereteket közvetít, a nyelvet eszközként használva a megismerési folyamatban, melyben a diákok aktívan vesznek részt. Az idegen nyelvek oktatása során számtalan alkalom kínálkozik arra, hogy eleget tegyünk a NAT 2003-ban megfogalmazott követelményeinek és a kiemelt fejlesztési feladatoknak.
Megvalósul a *környezeti nevelés*, a *testi és lelki egészség* fejlesztése, illetve folyamatos az *információs és kommunikációs kultúra* megléte és erősítése is, melyet kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni. Ezen a megismerést, az eligazodást, a tanulást, a tudást, az emberi kapcsolatokat, az együttműködést, a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálását, megértését, szelektálását, elemzését, értékelését, felhasználását, és közvetítését értjük. Ennek szerves részét alkotja az anyanyelv tudatos és igényes használatán túl az idegen nyelvű, illetve a különböző kultúrák közötti információcsere. Az idegen nyelv tanulása remek lehetőségeket teremt még a kritikai és kreatív olvasás képességének fejlesztésére: a valós és a virtuális csatornákon keresztül felfogott jelek befogadásának, értelmezésének és megválaszolásának gyakorlására, a különböző médiumokban való eligazodásra, az igényelt információ megtalálására és szelektív használatára is.
Fontos szempont továbbá a *logikus gondolkodásr*a nevelés és a *koncentráció más tárgyakkal.*
Sokszor építhetünk a tanulók korábban szerzett ismereteire. Az összefüggések felismerése megkönnyítheti bizonyos ismeretek elsajátítását.

Tevékenységi formák a célok, feladatok tükrében

Az általunk leginkább javasolt tevékenységi formákat alapvetõen meghatározzák az általános iskolai nyelvtanulási-nyelvelsajátítási folyamat leírására vonatkozó általános alapelvek. Ezek alapján leszögezhetõ, hogy az idegen nyelvi tanórákon azokat a tevékenységi formákat célszerû alkalmazni, melyek segítségével megvalósíthatók a NAT-ban megfogalmazott kiemelt fejlesztési területek:
A célnyelv, illetve a nyelvtanulás iránti *motiváció és pozitív attitûd* megteremtése és megõrzése, a nyelvtanulással szemben a *nyelvelsajátítás* hangsúlyozása, a *mozgás*, az érzelmek, a *kreativitás* és a *fantázia* szerephez juttatása, az *életkori és egyéni sajátosságok* figyelembevétele,a tanulók *sikerélmény*hez juttatása, *játékosság* megteremtése, megfelelõ mennyiségû és minõségû *kihívások* és a *differenciálás* biztosítása, *kooperatív munkaformák* alkalmazása, *interkulturális ismeretek*:a célnyelvi kultúra, a nemzeti szokások és értékek összehasonlítása és értékelése, életszerû kommunikatív szituációk teremtése, a *természetes interakciók* hangsúlyozása, az idegen nyelv eszközként való használata *kommunikáció és ismeretszerzés* céljából, tanulási technikák és stratégiák elsajátítása, autonóm nyelvtanulóvá válás.

Tevékenységi formák és kulcskompetenciák

Célunk a fenti alapelvek figyelembevétele a tevékenységi formák megválasztásakor.
A *tanórai munkaformák* közül változatos egymásutánban alkalmazzuk a csoportban, párban és egyénileg megoldható feladatokat. Arra törekszünk, hogy egy tevékenységi forma nyolcadik osztályban se tartson tovább 15-20 percnél, így a fegyelmezési problémák nagy része megelőzhető.
A következõ változatos, érdekes, értelmes – kihívást és élményt jelentõ – tevékenységi formák alakalmazását tervezzük a nyelvelsajátítás fázisában a 1-6. évfolyamokon.
Minden tevékenységnél jelöljük a fejleszthető kulcskompetenciákat *(rövidítések, jelzések)*:
kommunikatív (k), narratív (n), döntési (d), szabálykövetõ (szk), lényegkiemelõ (lk), életvezetési (é), együttmûködési (egy), problémamegoldó (p), kritikai (kr), komplex információk kezelésével kapcsolatos (i).
– *TPR* (instrukciók követése mozgással) (szk, egy)
– *Éneklés* (az életkornak és érdeklõdésnek megfelelõ, egyszerû, mozgással kísért dalok) (k, egy)
– *Mesemondás*–Hallgatás. Fontos a megfelelõ meseválasztás és elõadási mód. (n, i)
– *Mondókázás* - Hagyományos, népi mondókák, illetve modern jazz chantok. (k, egy)
– *Játék* - tantermi, szabadtéri / kitalálós, megtalálós, utánzós, emlékezetfejlesztõ,
nyelvi vicces, mozgásos, mutogatós, táncos, körjáték, tapsolós,kiszámolós, dramatikus, fantázia, szerepjáték, ügyességi, labdajátékok,társasjátékok, dominó, kártyajátékok… (egy, k, é, i)
– *Manipulatív, kreatív, alkotói tevékenységek, projektmunkák* - rajzolás, színezés, festés, vágás, ragasztás, papírhajtogatás, kollázs, plakátkészítés, gyurmázás, agyagozás, képeslap-, meghívókészítés, modell-, makett-készítés. (p, d, szk, é)
– *Mozgásos tevékenységek* - tornázás, sorversenyek, kidobós, ugróköteles, fogócska. (egy, szk)
– *Tapasztalatszerzõ tevékenységek* - kísérletezõs, kipróbálós, megfigyelõs, méricskélõs feladatok, pl. lebeg-e vagy elsüllyed, melyik mekkora, nehezebb, hosszabb, gyorsabb, hogyan változik valami: milyen színű, méretű, formájú, állagú volt és lett. (szk, é, i, kr)
– *Kommunikatív tevékenységek* - szerepjátékok, dramatikus játékok, információhiányon és/vagy véleménykülönbségen alapuló feladatok. (k, é, egy, i)
A 7–8. évfolyamokon a nyelvelsajátítással szemben már elõtérbe kerül a tudatosabb nyelvtanulás. Ez nem jelenti azt, hogy a fent felsorolt tevékenységi formák mindegyike eltûnne, hiszen amelyik feladattípusnak az adott életkorban megvan a létjogosultsága, az továbbra is megmarad, csak egy magasabb nyelvi szinten valósul meg. A tanulók nyelvi szintjének emelkedésével a kommunikatív tevékenységek lehetõségei megsokszorozódnak, és lehetõség nyílik bonyolultabb szituációs játékok, szimulációk létrehozására, ahol az integrált készségfejlesztésen túl a NAT-ban elõírt kiemelt fejlesztési területek és kulcskompetenciák is hangsúlyt kapnak.
Ugyanígy a csoportban végzett ***kooperatív projektmunkák*** is nyelvileg nagyobb kihívás elé állítják a tanulókat, segítve képességeik, készségeik, kompetenciák fejlõdését, miközben valós problémákat oldanak meg és értékes, változatos eredményeket, produktumokat hoznak létre. Ugyanakkor természetesen a játékoknak is van szerepe, csak a játék formái, típusai és módjai változnak meg. A mozgásos, tevékenykedtetetõs játékok helyét átveszik a *logikus gondolkodást, problémamegoldás*t igénylõ, kognitív kihívást jelentõ játékok, ahol nagyobb szerep jut a célnyelvnek is. Továbbra is népszerûek a *kreativitás*t igénylõ, emlékezõképességet fejlesztõ, csoportos és egyéni feladatok. A gyermekirodalmi mûvekkel kapcsolatos tevékenységi formák azonban jelentõsen átalakulnak, a mesék helyett elõtérbe kerül hosszabb történetek feldolgozása, és az éneklés, körjáték, mondókázás helyét átveszi a zenehallgatás és a popkultúra dalainak közös órai feldolgozása.
A továbbiakban felsorolunk néhány, a nyelvoktatásban használt, jellemzõ tevékenységi formát. Nem csoportosítjuk õket nyelvi készségek szerint, hiszen kivétel nélkül mind legalább két nyelvi készséget integráltan fejlesztenek. Amíg például egy interjú készítés egyszerre fejlesztheti mind a szóbeli, mind a hallás utáni értés készségét, addig egy reklámszöveg írása vagy képek alapján történő alkotása az íráskészség fejlesztésén kívül maga után vonja az olvasás, a beszéd és ezek értésének fejlõdését is.

Szövegfeldolgozás szóban és írásban(dal, vers, történet, párbeszéd, tankönyvi szöveg):
– igaz/hamis állítások elbírálása (d, kr)
– ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése (p, lk)
– hiányzó részek (szavak, mondatok, sorvégek, rímek) kitöltése (p, i)
– átalakítás (helyszín, szereplõk, esetleg a történet végének megváltoztatása) (n, kr)
– átírás (adott mûfaji szempontok alapján) (d, p)
– sorrendbe rendezés (sorok, szerepek, mondatok, félmondatok, bekezdések szerint) (d, i)
– párosítás (címet, képet, szereplõt bekezdéssel, szövegrésszel vagy mondattal) (d, i)
– véleménynyilvánítás (preferenciák, tetszés/nem tetszés indoklással) (kr, lk)
– interjúkészítés (az íróval, az elõadóval, a szereplõkkel) (k, i)
– levélírás (az írónak, az elõadónak, a szereplõknek) (é, n)
– párbeszéddé formálás (k, i)
– önéletrajzírás (az iró, az elõadó, a szereplõk nevében) (i, é)
– memorizálás (lk, i)
– információ kikeresése (i, lk)
– fordítási feladat (mûfordítás) (n, szk)

Projektmunka(a teljes folyamat az elõkészítéstõl a tervezésen át a bemutatásig tart)
A feladat témája igazodjon a tanulók érdeklõdési köréhez és a NAT-ban megfogalmazott
Témakörökhöz: egészséges életmód, környezetvédelem, régi korok emlékei, hazánk és Európa, tudományos/technikai újdonságok stb.
– poszterbemutató, hirdetõtábla készítése (n, egy)
– színpadi elõadás rendezése (n, k)
– kézikönyv készítése (i, lk)
– brosúra, prospektus készítése (i, lk)
– videofelvétel készítése (egy, n)
– fotókiállítás szervezése (é, lk)
– étlap összeállítása (é, lk)
– iskolaújság szerkesztése (i, n)
– iskolai ünnepély szervezése (d, egy)
– diáklevelezés szervezése (k, egy)
– fax, e-mail, képeslap, hivatalos és személyes üzenetek írása (é, k)
– tanulmányi kirándulás szervezése (i, egy)

Játékok
Közösségépítõ, kommunikatív, probémamegoldó, logikai, verseny jellegû, nyelvi játékok, illetve kihívást tartalmazó, humoros, bemelegítõ, energetizáló feladatok.
– „Most mutasd meg!” (k, p)
– Tabu játék (k, lk)
– Kakukktojás (p, d)

Oktatószoftverek alkalmazása
A számítógéppel történő tanulás hatékonyabb bármilyen más módszernél. A számítógépes tanórákon a gyermekek sokkal aktívabbak, a fegyelemmel sincs probléma. A tanulók könnyebben megértik az olvasmányokat, mint más órákon. A gazdag illusztrációk jobban elősegítik az anyag megértését, mint a tankönyvekben lévő, korlátozott mennyiségű fénykép, illetve rajz. A tanulók jobban tudják társítani a szöveget a hanganyaghoz, mivel a mindig változó képsorozatok segítik őket és memóriafogasként működnek. Sokkal kevesebb tanári magyarázatra van szükség, a diákok önállóban tudnak dolgozni.

- Javasolt szoftverek:

Manó Angol (Profi Média Kft)

Kölyök Angol 1, 2, 3 (Kossuth Kiadó)

Értékelés

3.3.1.3. SZEMPONTOK A TANULÓK TELJESÍTMÉNYÉNEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

A tanulói teljesítmények értékelésének három célja van: visszajelzést nyújtani az előírt tananyagban elért előrehaladásról és a diákok erős és gyenge pontjairól, hozzájárulni a nyelvtanulási motiváció fenntartásához és további erősítéséhez, a tanulók reális önértékelése kialakításának erősítése. Fontos, hogy – különösen a nyelvtanulás kezdeti szakaszában – a tanulók önmagukhoz mért fejlődését

vegyék figyelembe, mivel az értékelés legfontosabb célja az ösztönzés, a további, folyamatos nyelvtanulás motiválása. Később, az osztályzatokkal történő értékelés bevezetésekor a nyelvtanárnak el kell döntenie, hogy mely tanulói tevékenységet osztályozza, melyeket nem, valamint a tanév elején ajánlatos szöveges magyarázatot adni, hogy az egyes osztályzatok milyen szintű tudást tükröznek.

Az értékelés módjai:

– szóbeli értékelés;

– írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;

– minősítő-szelektáló (szummatív) ellenőrzés alkalmazása (pl. a tanulók tudásszintjének megfelelő csoportok kialakítása céljából);

– összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

– 3. évfolyamon ha a tanuló a követelményeket nem teljesíti, a szaktanár az igazgató és az osztályfőnök véleményét figyelembe véve úgy dönthet, hogy a gyermek idegen nyelvi tanulmányait függessze fel, ill. 4. osztályban kezdje újra. 4. osztály félévéig szöveges értékelés, év végétől.

A teljesítmények értékelésekor továbbra is *fontos alapelv:* a nyelvi készségeket, a használható nyelvtudást fejlesszük és értékeljük, szemben a nyelvről való ismeretekkel.

A teljesítmények értékelésének és a folyamatos önfejlesztésnek elengedhetetlen feltétele, hogy a *diákokat megtanítsuk nyelvet tanulni*. Fokozatosan tudatosuljon bennük, melyik nyelvtanulási stratégiának, illetve nyelvórai tevékenységnek mi a célja, mi a várható kimenete, és az esetleges problémák hogyan orvosolhatóak. Mivel a nyelvtanulás során gyakori az egyéni különbségekből fakadó változatos teljesítmény, a diákoknak egyénre szabott stratégiákat kell alkalmazniuk

A továbbhaladás feltételei

1-2. évfolyam

Mivel az idegen nyelv tanulása az általános iskola 1–2. évfolyamán a szabadon választott órakeret terhére választható tantárgy, a nyelvelsajátításban való előmenetelhez nem köthetők a felsőbb évfolyamokon elvárt továbbhaladási feltételek.

3-4. évfolyam

Hallott szöveg értése

A tanuló

- értse meg a pedagógusnak az óravezetéssel kapcsolatos egyszerűbb utasításait,
- a pedagógus, társai és hanghordozó által megfogalmazott kérdésre tudjon nonverbális választ adni, mozgással vagy egyéb cselekvéssel a kérést teljesíteni (TPR, teljes testi válasz.)
- képes legyen az ismert gyermekirodalmi alkotásokat (dal, mondóka, játék stb.) megérteni – értsen meg ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdést.

Beszédkészség

A tanuló

- a legalapvetőbb tanult kommunikációs szándékokat legyen képes kifejezni, (a köszönés, be-mutatkozás, megköszönés nyelvi formái)
- legyen képes a tanórai egyszerű interakciókban részt venni és ezekben rövid válaszokat adni,
- a tanult verseket, dalokat, mondókákat legyen képes reprodukálni,
- a tanult nyelvi elemeket legyen képes a megfelelő szituációkban használni és szerepjátékok-ban részt venni,
- tudjon egyszerű információkat adni és kapni saját közvetlen világáról.

Olvasási készség

- A tanuló
- ismerje fel az idegen nyelvi ábécé betűit,
- ismerje fel a tanult szavak írott alakját,
- a tanult gyermekirodalmi alkotásokat tudja írott alakjukban követni,
- ismert nyelvi elemekből álló rövid mondatokat értsen meg,
- tegye meg a kezdő lépéseket az alapvető olvasási stratégiák kialakítására.

Íráskészség

A tanuló

- legyen képes az idegen nyelvi ábécé betűinek leírására,
- legyen képes helyesen lemásolni ismert szavakat,
- legyen képes elkülöníteni az idegen nyelven és a magyar nyelven írott szövegeket.

5-6. évfolyam

Hallott szöveg értése

A tanuló
- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.

Beszédkészség

A tanuló
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol,
- tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel,
- megértési probléma esetén segítséget kér,
- tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat megért,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló rövid szöveg lényegét megérti.

Íráskészség

A tanuló
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen lemásol.

7-8. évfolyam

Hallott szöveg értése

A tanuló
- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti,
- ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből kikövetkezteti,
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni.

Beszédkészség

A tanuló
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol,
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket feltesz,
- eseményeket elmesél,
- megértési probléma esetén segítséget kér,
- egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti,
- egyszerű történetet megért,
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti,
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb.100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníti.

Íráskészség

A tanuló
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget diktálás után leír,
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz,

- egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlet, baráti levelet) létrehoz,
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír.

3.3.1.4. ÓRASZÁMOK

	ANGOL-SZÁMÍTÁSTECHNIKA ÓRASZÁMAI															
	1.a	1.b	2.a	2.b	3.a	3.b	4.a	4.b	5.a	5.b	6.a	6.b	7.a	7.b	8.a	8.b
	az iskolaotthon és a napközi szabadidősávjában						a helyi tantervben meghatározottak szerint (1998. óta)									
Angol	1		1		2		3		3		3		3		3	
Angol							3		5 (3+**2**)*		5 (3+**2**)*		5 (3+**2**)*		5 (3+**2**)*	
Számítástechnika	1		1		1		1	1	2 (1+**1**)	2 (1+**1**)	2 (1+**1**)	2 (1+**1**)	2	2	2	2
	szabadon felhasználható órakeretből															

3.3.2. Személyiségfejlesztés a komplex Instrukciós program segítségével

Az iskola nagy hangsúlyt fektet a tanulók képességének kibontakoztatására, amelynek célja a tanulók kulcskompetenciáinak fejlesztése a nevelő-oktató munka során. Tevékenységünk alapgondolata, hogy a mindennapi munkát multikulturális tartalom töltse meg.

A Komplex Instrukciós Program olyan tanítási módszer, amely lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű csoportmunka szervezését olyan osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejezőkészség tág határok között mozog. A módszer célja, hogy minden gyerek tudásszintje emelkedjen, és része legyen sikerélményben az osztálymunka során.

A többféle képességet felszínre hozó tananyag összeállításánál elsődleges cél a tanulók magasabb szintű gondolkodásának előmozdítása egy központi téma köré szervezett csoportmunka segítségével. A speciális munkaszervezés lehetőséget ad a pedagógusnak arra, hogy a feladatok sikeres végrehajtása érdekében megtanítsa a gyerekeket a csoporton belüli együttműködési normákra, a meghatározott szerepek elsajátítására. A tanárnak az óra során alkalma nyílik a csoport egésze és a csoporttagok egyedi munkájának követésére, és az osztályon belüli hierarchikus rendnek a megváltoztatására, amely alapjában véve felelős a csoporton belüli egyenlőtlenség kialakulásáért.

A módszer alapgondolata, hogy az a tanuló, aki többet kommunikál, többet beszél, az többet is tanul. Ennek alapvető követelménye a tanulók szókincsének a bővítése.

A Komplex Instrukciós Programnak három fő jellemzője van:

- A többféle képességet felszínre hozó tananyag összeállításánál elsődleges cél a tanulók magasabb szintű gondolkodásának előmozdítása egy központi téma, egy alapvető kérdés („big idea”) köré szervezett csoportmunka segítségével. A több megoldást kínáló feladatok biztosítják a tanulók egymástól független, kreatív gondolkodását, problémamegoldó képességének fejlesztését. A módszer egyik legfontosabb jellemvonása, hogy a feladatok megoldása különböző képességek alkalmazását teszik lehetővé, tehát a különböző szociális háttérrel, tudással rendelkező gyerekeknek alkalma nyílik a feladatok sikeres véghezvitelére, a csoportmunka megoldására.
- A speciális munkaszervezés lehetőséget ad a tanárnak arra, hogy a feladatok sikeres végrehajtása érdekében megtanítsa a gyerekeket a csoporton belüli együttműködési normákra, a munkában a meghatározott szerepek elsajátítására. A pedagógusnak az óra során alkalma nyílik a csoport egésze és a csoporttagok egyedi munkájának követésére, és az osztályon belüli hierarchikus rendnek a megváltoztatására, mely alapjában véve felelős a csoporton belüli egyenlőtlenség kialakulásáért.
- Ahhoz, hogy minden tanuló számára biztosított legyen a tanulásban történő előmenetel, a tanárnak meg kell tanulnia a diákok között kialakult státuszproblémák kezelését. Tudjuk, hogy a csoportmunka során a tanulók nem egyenlő mértékben vesznek részt a munkában, és emiatt a tanulásban való részvétel is egyenlőtlen lesz. A Komplex Instrukció eddigi kutatási eredményei azt támasztják alá, hogy minél többet beszélget és dolgozik együtt a csoport, annál többet tanulnak a gyerekek. Azok a tanulók, akik a közösségből társadalmi okok miatt kirekesztődnek, vagy azok, akiknek tanulásában lemaradás tapasztalható, gyakran vonakodnak részt venni a közös munkában, emiatt azonban kevesebbet tanulnak, mint azok, akik aktívabbak. Az osztályrangsor élén elhelyezkedő tanulók nagyobb befolyást gyakorolnak a csoport döntéshozatalára, gyakrabban kérik őket segítségadásra, és több alkalom jut véleményük kifejtésére, mint a rangsor alján elhelyezkedőknek. Az utóbbiak véleményét általában figyelmen kívül hagyják (Ez a megnyilvánulás a státuszprobléma jelensége). A Komplex Instrukcióban a tanár célja az, hogy minden diáknak megadja a lehetőséget a munkában való egyenrangú munkavégzésre, tudatosítja, hogy mindenkinek van olyan képessége, amely alkalmassá teszi a feladatok megoldásában való sikeres közreműködésre.

A fentieken kívül a módszer egyik fontos célja a tanár szakmai hozzáértésének fejlesztése a csoportmunka-szervezés során. A pedagógusnak meg kall tanulnia, hogy az új módszerben mi a szerepe az osztálymunka alatt. Ezért a módszer bevezetése, elsajátítása során szükség van munkája folyamatos, szakértői ellenőrzésére, a kollégák közötti együttműködésre.

A fentieken kívül a módszer egyik fontos célja a tanár szakmai hozzáértésének fejlesztése a csoportmunka-szervezés során. A pedagógusnak meg kall tanulnia, hogy az új módszerben mi a szerepe az osztálymunka alatt. Ezért a módszer bevezetése, elsajátítása során szükség van munkája folyamatos, szakértői ellenőrzésére, a kollégák közötti együttműködésre.
A módszer elvei a következők:

1. Differenciált, nem rutinszerű feladatok alkalmazása, mely minden esetben nyitott végű, több megoldást kínáló, sokféle, eltérő képességek mozgósítására alkalmas feladatot jelent.
2. A felelősség megosztásának elve magába foglalja az egyén felelősségét a saját teljesítményéért és a csoport felelősségét az egyén teljesítményéért.
3. A tanulók munkájának ellenőrzése a normákon és a szerepeken keresztül történik. A közös munkában az alábbi együttműködési normák betartása valósul meg:

„Jogod van a csoporton belüli segítségkérésre bárkitől.”
„Kötelességed segíteni bárkinek, aki segítségért fordul hozzád.”
„Segíts másoknak, de ne végezd el helyette a munkát.”

„Mindig fejezd be a feladatod.”
„Munkád végeztével rakj rendet magad után.”
Teljesítsd a csoportban a kijelölt szereped.”

A csoporton belül kialakult hierarchia, rangsor kezelése az eltérő, sokféle képességek mozgósítására alkalmas feladatokon keresztül megváltoztatható. A pedagógus feladata annak tudatosítása, hogy nincs olyan tanuló, aki minden képességben kiváló, de mindenki számára van olyan feladat, melyet maradéktalanul meg tud oldani, valamint egyedül senki nem olyan tájékozott, mint a csoport együttesen.

A Komplex Instrukciós Programban a csoporttevékenység az osztálytermi munka magja, de nem kizárólagosan. A csoporttevékenység beépül a tananyagba. A tanárok a módszert akkor alkalmazzák, amikor a cél a konceptuális tanulás, a magasabb rendű gondolkodás és a tartalom mély megértése. Továbbra is módszereik közé tartozik az ismeretek tényszerű közlése, a frontális osztálytanítás. A Komplex Instrukciós Program alkalmazására lehetőség van többek között egy anyagrész összefoglalásánál, egy új tananyagrész előkészítésénél, de új ismeret szerzésére és feldolgozására is alkalmat adhat. Ez a csoportmunka a tanítási órák körülbelül 20%-ában alkalmazott.

A csoportmunkának elemei a csoport-feladatlapok a háttér információt nyújtó adatlapok, az egyéni feladatlapok, illetve a munkához szükséges anyagok. Bár az órai munka legfontosabb része a csoportfeladat, a munka minden esetben egyéni feladatmegoldással zárul.

3.4. KECSKEMÉTI BELVÁROSI ZRÍNYI ILONA ÁLTALÁNOS ISKOLA TÓTH LÁSZLÓ ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhet**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhet**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhet**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhet**	**tantárgy összes**
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7	2	**9**	7	2	**9**	6	2	**8**	6	2	**8**
Idegen nyelv			**0**			**0**			**0**	2		**2**
Matematika	4		**4**	4		**4**	4	1	**5**	4		**4**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1	1	**2**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**			**0**			**0**			**0**
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4	0,5	**4,5**	3	1,5	***4,5***	4	0,5	***4,5***
Német nyelv	3		**3**	3		**3**	3		***3***	3		***3***
Matematika	4		**4**	3	1	**4**	3	1	***4***	3	1	***4***
Történelem, társadalmi és	2	0,5	**2,5**	2	0,5	**2,5**	2	0,5	***2,5***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1	0,5	***1,5***
Kémia			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Ének-zene	1	0,5	**1,5**	1	0,5	**1,5**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1	0,5	**1,5**	1		***1***	1	1	***2***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika		1	**1**	1		**1**	1		***1***			***1***
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		***1***		0	***0***
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		***5***	5		***5***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			27		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	27	3	**31**

3.4.1. EMELT SZINTŰ TESTNEVELÉS

Minden évfolyamon 1 osztályban emelt szinten kívánjuk oktatni a testnevelést. Az ehhez szükséges plusz órákat a fenntartótól igényeljük. Az emelt szintű oktatás esetünkben azt jelenti, hogy a *labdarúgás* és a *kosárlabda* sportágak tananyagát kívánjuk az általános tantervnél magasabb szinten elsajátíttatni a tanulókkal. Erre heti 3 órát szánunk évfolyamonként csoportbontásra. Ebből alsó tagozaton 1, felső tagozaton 2 óra edzés délután.
Ezen oktatási forma megvalósításával bázisiskolája szeretnénk lenni e két, városunkat hagyományosan jellemző sportágnak. Különösen hasznos ez azért, mert a Kecskeméti TE NB-I-es futballcsapata jóvoltából a labdarúgás rendkívül népszerűvé vált a városban. Hosszabb távon célszerű a csapatot saját nevelésű játékosokkal feltölteni, amihez az iskolai alapképzés elengedhetetlen. A testnevelés órákon elsajátított tananyag lehetőséget ad arra, hogy a tanult mozgásokat begyakorolják, tökéletesítsék.
A napi oktatásban nem kívánjuk mereven elválasztani a nemeket. A női labdarúgás népszerűsítése rendkívül fontos feladat, ezért a képzésbe bevonjuk a lányokat is. Egyúttal a fiúkkal is megismertetjük a kosárlabda tananyagát, mert rokonsportágról lévén szó, hasznos képességeket fejleszthetünk vele. A magasabb évfolyamokban lehetőségünk lenne arra, hogy minden tanulónk abban a sportágban teljesedjen ki, amelyikben tehetségesebb.

1-4. évfolyam

Iskolánkban a testnevelés órát első osztálytól kezdve testnevelő tanárok tartják. **A hangsúly az alapozáson az általános képességek fejlesztésén van.** Az öt tanórai testnevelés órából hármat csoportbontásban tanítanánk, ezeken a labdarúgás és a kosárlabda **technikai elemeinek oktatására**, az ismeretanyag **elmélyítésére** helyeznénk a hangsúlyt, de nagy szerepet kapna **a játék megszerettetése**. A további 2 testnevelés órán a hagyományos testnevelés tanterv szerint folyna az oktatás ebben az osztályban is. Különös tekintettel az ügyesség-és gyorsaságfejlesztésre, koordinációs gyakorlatokra.

5-8. évfolyam

Cél a hatékony speciális tehetségfejlesztés. Az alsó tagozaton megismert és elsajátított technikai elemek elmélyítése után lehetőség nyílna a technikai elemek alkalmazásának gyakorlására különböző játékszituációkban.

3.4.1.1. ÓRATERV

évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám	csoportbontás	Csoportbontás Éves óraszám	Éves óraszám összesen
1.	5	185	3	111	296
2.	5	185	3	111	296
3	5	185	3	111	296
4.	5	185	3	111	296
5.	5	185	3	111	296
6.	5	185	3	111	296
7.	5	185	3	111	296
8.	5	185	3	111	296

3.4.1.2. LABDARÚGÁS

1. évfolyam Évi óraszám: 111
Cél: A játék megszerettetése
Legfontosabb feladat: a kipróbálás és tapasztalás
Labdás ügyességfejlesztés
A labda érzékelése a lábfej különböző részeivel. Különböző méretű és tulajdonságú labda görgetése talppal előre, hátra és oldalt. Labdavezetési kísérletek járás, majd futás közben tetszőleges lábbal. A kézzel gurított labda megállítása a láb tetszőleges részével. Álló labda elgurítása lábbal, a guruló labda megelőzése után annak megállítása talppal. Álló labda elgurítása talppal oldalra, megállítása a láb tetszőleges részével.
Technikai elemek
Futás a labdával, jelre annak megállítása. Labdavezetés a láb tetszőleges részével, mindkét lábbal, meghatározott területen belül. Labdavezetés nagyobb területről kisebb területre és fordítva. Labdavezetés meghatározott irányba. Labdatartás egyénileg. Guruló labda megállítása talppal és belsővel, mindkét lábbal. Álló labda továbbítása belsővel jobb és bal lábbal egyaránt.

Irányváltoztatás labdavezetés közben. Szemből érkező labda megállítása egyik láb belsőjével, átadás a másik láb belsőjével. Célzott labdatovábbítások belsővel. Emelgetések teljes csűddel, egy pattanással. Kapura lövések tetszőlegesen. A labda megszerzésére irányuló tevékenység,
/pl. a labda elpöccintése a társak elől /.

Taktikai játékok
Szabadulás a labdától lábbal, érintő, célzó, labdaszerző játékok, Autózás labdával, Bálnavadászat, Kalózok kincse, stb. Kis létszámú játékok 1:1, 2:2, 3:3 ellen különböző méretű és anyagú labdákkal, kapus nélkül.
Követelmények
A tanuló legyen képes egyénileg birtokolni a labdát, tudja eljuttatni egy meghatározott területről egy másikra. Mindkét lábával legyen képes megállítani a feléje guruló labdát talppal és belsővel. A labda birtokában legyen képes célzott továbbítására belsővel jobb és bal lábbal egyaránt. Tudja alkalmazni a szerelés legalapvetőbb formáját: a labda elpöccintését a társ elől.
Ismerje meg és tudja alkalmazni a futball alapvető szabályait, különös tekintettel a kezezés szabályára. Legyen képes önállóan játszani a játékot.

2. évfolyam Évi óraszám:111
Cél: A labdarúgás megszerettetése, szoktatás a játékhoz I.
Legfontosabb feladat: a csapatmunka alapjainak lerakása, a labda fölötti uralom megszerzése

Labdás ügyességfejlesztés
A labda elgurítása kis távolságra lábbal, megállítása a lábfej meghatározott részével. /Külsővel, belsővel, talppal. / Labdavezetés közben szögfordulások mindkét irányba, jelre gyors megállások, megindulások irányváltoztatással is. Guruló labda megállítása a test különböző részeivel. Zsonglírozás: emelgetések egy pattanással teljes csűddel helyben és járás közben is.
Technikai elemek
Labdavezetés belső, külső és teljes csűddel egyenes vonalban és irányváltoztatással. Labdavezetés közben jelre gyors irányváltások, fordulások, egyéb feladatok. Egyéni versenyek egyszerűsített formában labdavezetéssel. Átadások és célba rúgások rövid labdavezetés után belsővel, mindkét lábbal, versenyszerűen is. Lapos labda átvétele belsővel, teljes és külső csűddel. A labda elgurítása belsővel röviden, majd futás után kapura lövés tetszőlegesen. Alapszerelés. Bedobás.
Taktikai játékok
Egyéni versengések, 1:1 elleni párharcok. A labda megtartása egyénileg és közösen. Labdatartás 4:1 ellen meghatározott területen. A labda megszerzése párharcban. A labda birtokában célzott lövés továbbítása kapura. Célzás és lövés magakadályozása. A kapu védése, az ellenfél gólszerzési lehetőségének megelőzése. Játék 2:1, 2:2, 3:3, 4:4 ellen. Adogatójátékok. Szabadulás a labdától, Kalózok kincse, Krokodilos folyó, stb.
Követelmények
A tanuló legyen képes a labdát meghatározott módon, meghatározott irányba vezetni. Tudja birtokolni a labdát irányváltoztatás közben és játék közben társaival közösen is. Tudja birtokba venni a feléje guruló labdát a lábfej bármely részével, majd legyen képes célzott továbbítására. Ismerje fel a párharc jelentőségét játék közben. Tudja megakadályozni ellenfelét a gólszerzésben. Tudja alkalmazni a tanult módon az alapszerelést. Ismerje meg az alapvető posztokat játék közben.

3. évfolyam Évi óraszám: 111
Cél: A technika fejlesztése Szoktatás a játékhoz II.
Legfontosabb feladat: a technika érvényesítése a játékhelyzetek megoldásában

Labdás ügyességfejlesztés
Labdavezetés közben a labda megállítása jelre talppal, belsővel, külsővel, sarokkal jelre, majd azonnal továbbvezetése irányváltoztatással is. Lassú labdavezetés közben a labda „elhúzása” oldalra, majd továbbvezetése. Labdavezetés közben a labda megállítása talppal, rövid visszahúzás után továbbvezetése irányváltoztatással. Haladás oldalirányba, a labda görgetése közben talppal. Lábcserék a labdán folyamatosan helyben és lassú haladással előre és hátra. Zsonglírozás: emelgetések egy pattanással haladással meghatározott irányba, váltott lábbal. A labda feldobása a homlok közepére, majd visszafejelése a kézbe.

Technikai elemek
Gyors irányváltoztatások labdavezetés közben. Átadások párokban, futás közben. Célzások a lábfej különböző részével álló és mozgó tárgyra, védett kapura, meghatározott területre, különböző távolságokból, álló és mozgó labdával egyaránt. Átadások a kapu irányába haladva, jelre kapura lövés. Átadások, átvételek hármas, négyes csoportokban. Félmagas és földről felpattanó labda átvétele a lábfej különböző részeivel. Fejelést előkészítő gyakorlatok. Labdaszerzés párharcban, szerelések szemből és oldalról, futás közben. Cselezési kísérletek. A labdavezető társ követése. Labdavezetés közben az irányváltoztató társ követése.

Bedobás a társ lábára. A kapus játéka: alapállás, helyezkedő mozgás, a különböző magasságban érkező labda fogása, kigurítás, kidobás, kirúgás kézből.

Taktikai játékok
1:1 elleni párharc támadó- és védőfeladatai. 4:4 elleni játékfeladatok variálása. Együttes labdabirtoklás 4:1 ellen. Játék behatárolt területen. Vonaljáték 1:1, 2:2, 3:3 ellen. Sor és váltóversenyek, összetett technikai feladatok végrehajtása kapura lövéssel. Cicajátékok 2:1, 3:1, 4:1 ellen. Bálnavadászat, Kalózok kincse, Szabadulás a labdától, fogójátékok, Házatlan mókus. Vonatozás.
Követelmények
Legyen képes a tanuló labdavezetés közben gyors irányváltoztatásokra. Képes legyen társát megjátszani a tanult átadási formákkal. Mozgás közben képes legyen a labdát úgy átvenni, hogy a lehető leggyorsabban tudja továbbítani társához vagy a kapuba. Képes legyen álló tárgyak kicselezésére. Tudjon labdát szerezni párharcban, tudja alkalmazni az oldalról történő szerelést futás közben is. Ismerje meg az 1:1 elleni játék támadó és védőfeladatait. A tanult technikai elemeket tudja alkalmazni játék közben is. Ismerje meg a „labdabirtoklás” és az „ellenfél labdabirtoklása” fogalmak tartalmát.

4. évfolyam Évi óraszám: 111
Cél: A technika fejlesztése Szoktatás a játékhoz II.
Legfontosabb feladat: a technika érvényesítése a játékhelyzetek megoldásában

Labdás ügyességfejlesztés
Labdavezetés közben a labda átlépése, majd vezetése tovább irányváltoztatással. Labdavezetés közben a labda átlépése belső irányból, irányváltoztatás ugyanazon láb külsőjével.
Labdavezetés közben a labda átlépése külső irányból, irányváltoztatás a másik láb belsőjével.
Labdavezetés közben a labda átlépése külső irányból, irányváltoztatás a másik láb külsőjével.
Játékos labdafelvételi módok. Zsonglírozás: emelgetések helyben, levegőben lábfejjel, fejelgetési kísérletek a homlok középső részével.
Technikai elemek
Labdavezetés mozgó akadályok között. Helycserék párokban a labda átadásával. Az irányváltoztatás technikája labdával és labda nélkül. Félmagas és magas labdák átvétele belsővel, külsővel teljes csűddel és talppal. Átadások és kapura lövések belső, külső és teljes csűddel. Cselezések labda nélkül. A játékos előtt és mellett álló ellenfél esetén alkalmazott cselek, /átlépős, elhúzós, hátrahúzós, kifordulós cselek /. Fejelések a homlok középső részével a talajon, előre.
Szerelések elölről és oldalról. Szabályos lökés. Becsúszó szerelés. Védekezés az egyik oldal feladásával 1:1 ellen. A kapus technikai elemei: legördülés labda nélkül, majd labdával, kifutások, védés lábbal.
Taktikai játékok: 1:1 és az 5:2 elleni vonalfutball játékformái. 3:1 elleni játék az üres terület megjátszásával. 4:2 elleni játék a mélységi átadások gyakorlásával. Párharcok 1:1, 2:2 ellen. A 2:2, 3:3 és 4:4 elleni játék támadó és védő feladatainak megismerése. Mérkőzésjátékok 4:4 és 5:5 ellen kapussal és kapus nélkül. Játékok az érintésszám megkötésével.
Követelmények
Legyen képes a tanuló labdát vezetni mozgó akadályok között, a tekintete minél kevesebbet legyen a labdán. Tudjon nagyobb távolságra továbbítani a labdát a lábfej külső és belső részével és teljes csűddel, mindkét lábbal. Legyen képes kicselezni egyszerűbb cselekkel a szemből és oldalról rátámadó ellenfelet. Tudja kihasználni a testi erejét szabályosan játék közben. Tudjon védekezni 1:1 ellen. Vállalja a párharcot. Tudjon együttműködni társával 2:2 elleni játékban a társával védekezésben és támadásban egyaránt. Ismerje meg a „mélységi átadás”, az „erős és gyenge passz” és a „labda vonala” fogalmakat. Ismerje a kapus szerepkörből adódó feladatokat.
5. évfolyam Évi óraszám: 111
Cél: A játékérettség szintjének elérése
Legfontosabb feladat: A játékszemlélet fejlesztése, tanulás játékokkal.

Labdás ügyességfejlesztés
Az egyik láb a labdán, a másik a földön. Folyamatos lábcsere úgy, hogy közben a tanuló a labdát gurítja a talpával előre, hátra, oldalt. /A tekintet nincs a labdán! / Labdavezetések közepes sebességgel bolyban, kis területen az ütközések elkerülésével. Labdavezetés közben testcselek. Zsonglírozás: emelgetések helyben lábfejjel, combbal, fejjel.
Technikai elemek
Labdavezetés közben helycserék párosával és hármasával. Átvételek és átadások a tanult formákban hármasával mozgás közben is, két érintéssel. Félmagas és magas átadások. Magas és félmagas labdák átvétele combbal, hassal, mellel. Cselezés a játékos mögött álló társ ellenében. Megkerülős és alagútcsel. Kapura lövések a tanult rúgásmódok alkalmazásával változatos formában. Kényszerítő átadások. Szabályos bedobás. Fejelés a homlok középső részével oldalra felugrás nélkül. Megelőző szerelés. A párharc védő elemei.
A kapus technikai elemei: lecsúszás labda nélkül és labdával. Öklözés két kézzel.

Taktikai játékok
1: 1, 2:1, 3:1, 4:2, 5:2 elleni játékok iskolázása az ellenfél kijátszására törekedve. A területvédekezés alapelveinek gyakorlása kis játékokkal. Szabad területre futás. A labdabirtokló játékostárs segítés: közelre és távolra helyezkedés. 4:4, 5:5, 6:6 és 7:7 elleni mérkőzésformákban a feladatköröknek megfelelő szerepek tanítása.
Követelmények
Legyen tisztában a tanuló azzal, hogy a helycserék milyen előnyt jelentenek a támadásban. Alkalmazza ezek egyszerűbb formáit játék közben. Legyen képes a feléje szálló vagy guruló labdát a legcélszerűbb testrésszel birtokba venni. Tudja kapura vagy társához ívelten továbbítani a labdát. Ismerje meg a területvédekezés alapjait, létszámfölény esetén tudjon társának segíteni az ellenfél kijátszásában célszerű helyezkedéssel. Mérkőzésformákban tudjon a különböző feladatkörökben játszani.

6. évfolyam Évi óraszám: 111
Cél: A játékérettség szintjének elérése
Legfontosabb feladat: A játékszemlélet fejlesztése, tanulás játékokkal.

Labdás ügyességfejlesztés
Labdavezetések két labdával. Emelgetések a lábfej minden részével, combbal, fejjel meghatározott irányba haladással. Lábtenisz. Fejelgetések párban. Emelgetések egy magas pattanással, a pattanó labda alatt átbújással.
Emelgetések lábfejjel változó magasságig rúgott labdával.
Technikai elemek
Cselezések mérkőzésszerű helyzetben. Kombinált cselek. Csavart rúgások belső és külső csűddel laposan és ívelten. Fejelések a homlok középső és oldalsó részével felugrás közben is. Labdaátvételek testcsel után. Lefordulás a védőről. A tanult technikai elemek végrehajtása zavaróval. Kapura lövés zavaróval. Kapáslövés. Párharcok a levegőben. Megelőző szerelés. Becsúszás. Vetődés labda nélkül és labdával.
Taktikai játékok
Támadásvezetések 2:1 ellen helycserével, kapura lövéssel. 1:1 és 2:2 elleni játékok kis területen faljátékosokkal, kapura is. 4:2, 5:2 és 6:2 elleni pozíciós játékok az érintésszám megkötésével, a labdabirtokló segítésével. Védekezésben a két játékos együttműködésének növelése, tolódás a labda irányába oldalra és a társ mögé. 6:6, 7:7 és 8:8 elleni játékok a feladatkörök tartásával, a kapus bevonása a támadás építésébe. Pontrúgásokból és bedobásból szerezhető előnyök a játékban. Védekezés az ellenfél pontrúgásai és bedobásai ellen.
Követelmények
Tudjanak teret nyerni cselezéssel, legyenek képesek csavart rúgások végrehajtására. Tudjanak fejelni felugrás közben előre és oldalra egyaránt, tudjanak a levegőben ütközni. Legyenek képesek kijátszani ellenfelüket létszámfölény esetén kevés érintéssel. Védekezésben tudjanak együttműködni társukkal a labda megszerzése érdekében. Ismerjék fel játék közben azokat a pillanatokat, amikor könnyen és gyorsan labdát lehet szerezni az ellenféltől. Játék közben tudjanak csapatuknak előnyt szerezni pontrúgásból, bedobásból. Tudjanak hatékonyan védekezni az ellenfél pontrúgásai és bedobásai ellen.

7. évfolyam Évi óraszám: 111
Cél: A mérkőzés érettség szintjének elérése. Csapat, csapatrészek egyéni posztok feladatköreinek elsajátítása. Legfontosabb feladat: A mérkőzéstapasztalat megszerzése.
Labdás ügyességfejlesztés
Emelgetések lábfejjel, combbal, fejjel, az érintés sorrendjének előre történő meghatározásával. A labda levegőben tartása párokban lábbal és fejjel. Emelgetések közben a labda magasba rúgása, átvétel után az emelgetés folytatása. A zsonglírozás addig tanult elemeinek folyamatos gyakorlása.Technikai elemek: Cselezések mérkőzéshelyzetben létszámfölény ellen is. Kapura lövések és átadások a távolság növelésével csűddel, összetett feladatok között. Labda nélküli helyezkedések és futómozgások közben látszatcselekvések és megtévesztő akciók /helycserék, váltások / alkalmazása. A párharc védő és támadó részének technikai elemei. Helyezkedések a labda irányába, saját kapu felé, oldalvonal irányába. Fejelés ellenfél jelenlétében, párharcban, és küzdelemben. A kapusjáték elemeinek gyakorlása összetett feladatokkal, zavaróval is.
Taktikai játékok
Együttműködés összjátékban. Szabad területre futás. Lövés és lövő helyzetek kidolgozása, a játékostárs biztosítása. Az ellenfél „átvétele”. A les szabály ismerete. 2:2 - 11:11 elleni játékok és az ezeket előkészítő játékok: 3:2, 4:3, 5:4, 6.4, 6:5 elleni pozíciós játékok.
Követelmények
Tudjanak csűddel átadásokat végrehajtani nagyobb távolságra és kapura lőni összetett feladatok közben is. Legyenek tisztában a labda nélküli játék jelentőségével, alkalmazzák azt játék közben. Ismerjék és tudják alkalmazni a párharc védő és támadó technikai elemeit. Bátran használják ki a fejjáték előnyeit. Legyenek képesek cselezéssel labdát megtartani létszámfölény ellen is. Ismerjék a les szabályt. Kisebb létszámfölény esetén is tudjanak pozíciós játékot játszani. Tudjanak nagypályán posztok szerint elhelyezkedni.

8. évfolyam Évi óraszám: 111

Cél: A mérkőzés érettség szintjének elérése. Csapat, csapatrészek egyéni posztok feladatköreinek elsajátítása. Legfontosabb feladat: A mérkőzéstapasztalat megszerzése. A csapatjáték kialakítása

Labdás ügyességfejlesztés

Emelgetések lábfejjel, combbal, fejjel, az érintés sorrendjének előre történő meghatározásával az ügyetlenebb láb használatával is. A labda levegőben tartása párokban és csoportosan lábbal és fejjel. Emelgetések közben a labda magasba rúgása, átvétel után az emelgetés folytatása. A zsonglírozás addig tanult elemeinek folyamatos gyakorlása. Technikai elemek: Cselezések mérkőzéshelyzetben létszámfölény ellen is. Kapura lövések és átadások a távolság növelésével csűddel összetett feladatok között. Csavart, nyesett lövések belső és külső csűddel. Beadások szélről. Labda nélküli helyezkedések és futómozgások közben látszatcselekvések és megtévesztő akciók /helycserék, váltások / alkalmazása kettesével és hármasával egyaránt. A párharc védő és támadó részének technikai elemei. Egymás segítése párokban védekezésben és támadásban egyaránt. Helyezkedések a labda irányába, saját kapu felé, oldalvonal irányába. Fejelés ellenfél jelenlétében, párharcban, és küzdelemben. A kapusjáték elemeinek gyakorlása összetett feladatokkal, zavaróval is.

Taktikai játékok

Együttműködés összjátékban. Szabad területre futás. Üres terület megjátszása, szélességi és mélységi játék gyakorlása. Szélső játék gyakorlása. Tolódás gyakorlása védekezésben. Lövés és lövő helyzetek kidolgozása, a játékostárs biztosítása. Az ellenfél „átvétele- átadása", váltások védekezésben. A les-szabály ismerete. 2:2 - 11:11 elleni játékok és az ezeket előkészítő játékok: 3:2, 4:3, 5:4, 6.4, 6:5 elleni pozíciós játékok. Létszámhátrányos játékok. 11:11 elleni játék 4:3.3-as alapfelállásban.

Követelmények

Tudjanak csűddel átadásokat végrehajtani nagyobb távolságra és kapura lőni összetett feladatok közben is. Legyenek tisztában a labda nélküli játék jelentőségével, alkalmazzák azt játék közben. Tudjanak segíteni társuknak védekezésben és támadásban egyaránt. /Támogatás, biztosítás, támadás védekezés egyensúlyának megtartása./ Ismerjék és tudják alkalmazni a párharc védő és támadó technikai elemeit. Bátran használják ki a fejjáték előnyeit. Legyenek képesek cselezéssel labdát megtartani létszámhátrányban is. Ismerjék és tudják alkalmazni a les-szabályt. Kisebb létszámfölény esetén is tudjanak pozíciós játékot játszani. Tudjanak nagypályán posztok szerint elhelyezkedni. Ismerjék meg a 4:3:3-as alapfelállás előnyeit, hátrányait, a játékrendszer nyújtotta lehetőségeket. Legyenek tisztában a posztok követelményeivel.

3.4.1.3. KOSÁRLABDA

1.osztály

Ügyességi gyakorlatok labdával

A labda fogása (két kézzel, egy kézzel, különböző kartartásokkal.)
Labda feldobása, elkapása álló helyzetben, járás közben. Álló labda felvétele, járás, futás közben.
Futás közben: labda feldobása és egyszeri lepattanás után elkapása. Labdagurítás és labdavezetés futás közben és járás közben jobb és bal kézzel. Futás közben labdaadogatás.Futás közben guruló labda felvétele a talajról.

Átadási és átvételi formák
Gurítás két kézzel, jobb és bal kézzel különböző test-helyzetekben, ellentétes láb kilépéssel. Gurítás talajon (vonalban, hullámvonalban, irányváltoztatással, tárgykerüléssel) jobb és bal kézzel. Egykezes és kétkezes gurítások szembenálló társnak (a labda elfogása egy és két kézzel).
Labdavezetési kísérletek állóhelyben jobb és bal kézzel terpesz és zárt állásban, a test jobb és bal oldalán.
Labdavezetés járás közben és különböző testhelyzetekben jobb és bal kézzel. Labdavezetés lassú futás közben az ügyesebb kézzel. Labda tetszés szerinti kidobása állóhelyből, utána futás megfogás. Labda elfogása egy vagy két felpattanás után. Alsó dobás két kézzel társnak, falra, terpesz és zárt állásban. Gurítás és alsó dobás célba. A labda átdobása társnak kétkezes alsó és felsődobással a távolság növelésével. Adogatás párokban ellentétes láb kilépéssel. Kétkezes átadás mellmagasságban, melyben előre dobott labda megfogása egy felpattanás után.
Labdanélküli támadó követése (árnyékolás). Labdavezető támadó követése, kísérletek. Mini mérkőzés 3:3 ellen könnyített szabályokkal. Kosárra dobás tetszőlegesen.

Követelmények:
Guruló labda felvétel és visszagurítása. Tudjon labdát eldobni és elkapni. Tudjon helyezkedni a labda elfogásához.
Párokban és egyéni szökkenéskor helyezkedjen a labda várható érkezési helyére.
A tanuló tudja összeegyeztetni a saját mozgását az általa irányított labda mozgásával. Ismerje a labda birtokbavételének és továbbításának legegyszerűbb változatai.
Mini kosárlabda:
I. szabályának ismerete. „Nem szabad a labdával a kézben sem járni, sem futni, ezért a labdát vezetni kell. (labdavezetés)
II. szabályának ismerete: A győzelemhez többször kell kosarat dobni, mint az ellenfél, ehhez kosarat kell dobni.” (dobás)

2. osztály

Ügyességi gyakorlatok labdával

Labda feldobása egy kézzel, elkapás kéz kézzel, majd egy kézzel.
Kigurított labda felvétele után ellentétes irányba labdavezetés.
Labdavezetés közben helycsere párokban.
Labdavezetés állóhelyben, közben különböző feladatok végrehajtása. Futás közben labda feldobás és elkapás, tárgy kerüléssel is.
Labdavezetés állóhelyben, jelre előre haladás.
Labda függőleges feldobása egy kézzel.

Átadási és átvételi gyakorlatok

Gurítás párokba előrehaladással, járás és futás közben jobb és bal kézben.
Kétkezes alsó és felső átadás állóhelyben, járás és futás körben párosával, hármasával, oszlopban, körben.
Egykezes felsődobás állóhelyben: haránt terpeszállásban elő- hátra, lépéssel, összhangban a labda eldobásával és elkapásával.
Egykezes felsődobás járás közben jobb és bal kézzel. (Párokban egymással szemben, a labda mozgásának megfelelően előre és hátra szaladással a távolság megtartásával.
Kézkezes alsó felső átadások (Párokban futás, közben a futás gyorsaságának növelésével jelre irányváltoztatás, párhuzamos előrehaladásra törekvés. Kétkezes átadás mellmagasságban, helyben és járásban. labdavezetés járás és futás közben, jobb és bal kézzel. Labdavezetés járás és futás közben hullámvonalban. Labdavezetés, jelre a futás irányának és ritmusának megváltozásával.
Labdavezetés feladatokkal (egy lábon szökdeléssel, guggolással, forgással mindkét irányba a labda körül, futás közben magasan és mélyen.
Labdavezetésből tetszőleges megállás, utána kosárra dobás két kézzel. Labdavezetés és dobás 3 ütemben. Mini mérkőzés 3:3 ellen egész pályán, majd 2:2 ellen feldobással kezdve.

Védekezési kísérletek palánk és ember között. A labda mindig a láb között.
A dobás akadályozása magasba tartott kézzel. Labdavezetést, átadást zavarni. Küzdelem a labdáért.

Követelmények

Tudják a labdát pontosan a társhoz továbbítani az ismert átadási formában mozgás közben is. Egykezes átadások állóhelyben és járás közben is. Folyamatos labdavezetés jobb és bal kézzel, járás és futás közben a labda nézése nélkül.
Állóhelyben és futás közben egykezes felső átadás végrehajtása.
A mini kosárlabda I. és II. szabályának összekapcsolása. (labdavezetés és dobás)

3. osztály

Ügyességi gyakorlatok labdával

„Önszöktetés" után a felpattanó labdával állóhelyben futással előre, hátra ellenkező irányba. Földre helyezett labda „felvétele" egy kézzel, ráütés után labdavezetés.
Kigurított labda megkerülése futással.
Függőlegesen feldobott labda pörgetése a lebegőben.
Kissé előre dobott labda visszapörgetése.
Labdavezetés mellső fekvőtámaszban körteforgással a támaszkodó kéz körül. Labdavezetés terpeszállásban a terpesz alatt is. Labdavezetés közben párokban labdacsere helyváltoztatással. (A labda feldobása a levegőbe, közben a párok helyet cserélnek, mielőtt a labda a talajra esne.)
Labdavezetés előre-hátra mozgással. Slalom labdavezetés váltott kézzel. Folyamatos labdavezetés, különböző testhelyzetekben (helyben és mozgás közben). Hát mögül előre kidobott labda egy földre pattanás után történő megfogása egy földre pattanás után.
Játékos átadások különböző testhelyzetekben.
Párokban kézkezes alsó és felső átadás.
Pattintott átadás.

Átadási és átvételi gyakorlatok

Átadások párokban (helyben futás, szökdelés egy lábon, guggolásban az ismert átadási formában). Kétkezes alsó és felső átadások lassú gyorsfutás közben párhuzamos előrehaladással, helytartással és kötetlen helyváltoztatással hármas és négyes csoportokban.
Az átadás és visszadobott labda elkapása között időben fordulatok testhelyzet változtatások. Játékos átadások különböző testhelyzetekben. Párokban kétkezes alsó és felső átadások járás és futás közben. Futás közben (egymástól 3-5 méterre) egy kezes átadások előre-hátraszaladással a labda útjának megfelelően. Kétkezes mellső átadás: földről felvett labdával, társ által gurított labdával folyamatosan szemből kapott labdával, kilépéssel a labda fogása, ujjak elhelyezkedése a labdán. Járás és futás közben egykezes és kétkezes pattintott átadások. Járás és futás közben 1-2 labdaleütés után labdaátadások, helycserével is. Kétkezes mellső és pattintott átadás 3 lépésből előre- hátra futással és előrehaladással. Kétkezes mellső átadás jelre megállás a legrövidebb időn belül.
Egy kezes felsődobás vízszintesen Egykezes felső átadás párhuzamos előrehaladással, jelre ellenkező irányba haladással. Ívelt átadások különböző módon.
Játékos gyakorlatok. Irányváltoztatással tárgykerüléssel, hullámvonalban jobb és bal kézzel. Állóhelyben labdavezetés a labda nézése nélkül. Jelre kétkezes mellső átadás. Labdavezetés előre hátra mozgással, magas és mély labdavezetéssel. Labdavezetés párokban, törekedve egymás labdájának elütésére.
Labdavezetés váltott kézzel.
Elindulás labdavezetéssel. Megindulás labdával. Slalom labdavezetés váltott kézzel. Megállás egy ütemre. Kosárra dobás egykezes felsődobással labdavezetésből, futás közben. visszakapott labdával.
Egy kezes fektetett dobás ügyesebbik kézzel.
Kétkezes mellső dobás kosárra.
Védekezés aktív és passzív védővel szemben, palánk és ember között a védőtávolságra való törekvéssel. Labdára rácsapni. Megálló embert zavarni 2:2 és 3:3 elleni játék.
Mini mérkőzés 4:4 ellen középről feldobással könnyített szabályokkal.

Követelmény

Biztonságos labdavezetés a labda pontos továbbítása állóhelyben kétkezes mellsővel.

Tudja a tanuló irányítani a labdát a mozgás iránya és sebessége szerint.
Pontosan végrehajtott földön pattintott átadások, előrehaladással és a labda pattintásának és a társ mozgatásának felmérésével. Labdavezetés közben a labda testtel takarásának gyakorlati alkalmazása társ közelben. A társ mozgásának felmérése játék közben. A tanuló tudja elképzelése szerint mozgatni a labdát, tudjon alkalmazkodni a csapat érdekeihez és tudja a gyakorlatban alkalmazni a játékszabályokat.
A mini kosárlabda III. szabályainak ismerete. „Nem lehet egyedül játszani a többiek ellen, hanem a társakkal együttműködve" passzolás
Az I-II-III szabály összehangolása labdavezetés- passzolás-dobás

4. osztály

Ügyességi gyakorlatok labdával

Test mögött két kézzel előre feldobott labda elkapása, földre esés nélkül. A labda falhoz pattintása hát mögül oldalt és fej felett egy kézzel. Csoportos adogatás két labdával . Játékos átadások az ismert formák alkalmazásával, helycserével. Boka közé szorított labdával felugrás, törzshajlítással előre a labda elfogása, felugrással továbbítása társnak.
A labda pörgetése földön levegőben, függőleges és vízszintes tengely körül kötetlen formában.

Átadási és átvételi gyakorlatok

Labdavezetés után állóhelyből átadások az ismert átadási formákkal. Labdavezetés futás közben, jelre két lépésen belül megállás. Két ütemű megállás. Sarkazás előre-hátra. Egy leütés megállás sarkazás összekapcsolása. Labdavezetés slalomban váltott kézzel. Labdavezetés, galopp szökdeléssel. Mély és magas labdavezetés párokban, a labdának a társ közelében való takarásával. Megindulás labdával. Labdavezetés, megállás, sarkazás. Futás közben visszakapott labdával labdavezetés, utána átadás a ismert formákban. Az ismert átadások gyakorlása, előrehaladással, a futás gyorsaságának növelésével.
Egykezes felső dobás futás közben (párokban hármasával, négyesével.) Futás közben visszakapott labda továbbítása falhoz, társnak, célba. Ívelt átadások két kézzel. Megindulás labdával, labdavezetés megállás.
Kétkezes átadások futás közben. Adogatás állóhelyben kilépéssel a tanult formák alkalmazásával, zavaró játékossal. Helycserék adogatás labdavezetéssel (egy, két leütés után, folyamatosan vezetett labdával az ismert átadási formákkal). Az ismert átadások állóhelyben felugrási kísérletek. Visszakapott labdával megállás. Labdavezetés fektetett dobás. Futásban visszakapott labdával és labdavezetéssel kosárra dobás. Labda leütése induláshoz, induló lépés. Távoli dobás kétkezes mellsővel. Palánkra dobás egy kézzel 0,5-1,5 m-ről, felugrásból is. Dobások pároslábú felugrásból (megállás utáni beállások).
1:1, fél és egész pályán. Kettős lefutás kétkezes mellső és pattintott átadással.
2:1, az egyik társ egyhelyben áll
2:1, mindkét támadó mozog
2:2, 3:3, 4:4, 5:5 elleni játék.
1:1 elleni játék osztogatóval egész pályán (ismerkedés a helyezkedéssel).
Lefutások hármasával helycsere nélkül.
3:3 elleni játék sávokban.
Egy leütés fektetett dobás jobb és bal kézzel.
Mini mérkőzés 5:5 ellen az „adok fuss" játék alkalmazásával. Játékötletek a 4 mini kosárlabda szabálytól kiindulva.
Labdavezető társ passzív követése, zavarása.
1:1 ellen labda nélkül és labdával.
A labdára rácsapni és küzdeni a labdáért. Védekezés palánk és ember között a védő távolság tartásával. Megálló emberre rátapadni. Labdát elütni labdás embertől. Átadásokra kiugrás. Labdát és labdanélküli játékos védése a pálya különböző területén. Megelőző védekezés, elölről védés.

Követelmény

Tudja a tanuló a labdát állásban és mozgás közben különböző átadási formában társak továbbítani. A labda átvételét „bekerítéssel" tudja végrehajtani. A labda biztonságos fogása állóhelyben és mozgás közben.
A tanuló tudjon futás közben visszakapott labdával két lépésen belül megállni, labdával megindulni, egy leütés és labdavezetés után megállni. A zavaró játékos elől tudjon kitérni. Labdavezetés közben társával tudjon helyet cserélni. Tudjon labdát vezetni előre-hátra haladással magasan, mélyen a labda nézése nélkül mindkét kézzel.
A mini kosárlabda IV. szabályának ismerete „A győzelemhez az kell, hogy az ellenfelet ne hagyjuk sok kosarat dobni" védekezés. Játék közben össze tudja kapcsolni és alkalmazni tudja a négy szabályt.

5. osztály

Technika

1. Támadás: Alapállás feltétele, helyben futásból ugrásból.

Alapállás, sarkazás, cselezés, indulás, megállás labda nélkül és labdával.
Futás irányváltoztatással, hullámvonalban. Labdavezetés helyben, futással, ritmusváltással, irányváltoztatással, hullámvonalban.
Labdafogás, elfogása.
Kétkezes mellső átadás (3-4 m-re) talajon pattintva is. (Különös tekintettel az elfogás, kivezetés, valamint a rálépés fázisaira).

Egy kezes felső átadás helyben. Futás közben elfogott labdával megállási kísérletek 2 lépésen belül.
Kétkezes mellső dobás kosárra.(Bűntető).
Kosárra dobás állóhelyből 2-3 m-ről, egy és kétkezes felső dobással (az elöl lévő láb hajlított térddel történő lendítéssel). ziccer önpasszból, labdavezetésből.

2. Védekezés: Védő alapállás, mozgás oldalirányban. Karmunka.

Karmunka. Labda nélküli támadó követelése – árnyékolás
Elszakadás védőtől labda nélkül. Helyben (két területen) labdaszerzés, gurítással, labdavezetéssel.

Taktika

1. Támadás: A labda nélküli játékos helyezkedése üres helyre és átadás üres helyen lévő játékosnak.

„Add és fuss" játék.
„Add és fuss mögé" játék
„Add és szaladj el" játék.

2. Védekezés: Emberfogásos védekezés egész pályán.

Egyéni védekezés a kosár közelében tartózkodó támadó játékos fedezése az egyéni védekezés alapvető követelményei (védővonal és a védőtávolság ismerete)
5:5 elleni játék
1:2 elleni játék
2:1 elleni játék

Követelmények

Fej és térdmagasság között állóhelyen, szemből és oldalról érkező labdák fogásában a biztonság növelése. Labdaátadásokban álló és mozgó társnak 3-5 méternyire pontos átadás.
Labdaátvételre való helyezkedésben törekedjék a tanuló üres helyre futni.

6. osztály

Technika

1. Támadás: megállás labda nélkül és labdával 3 ütemben (a helyes ritmus érzékeltetése tapsolással és dobogással).

Indulás- megállás-sarkazás összekapcsolása. Felugrás – leérkezés
Cselezés futás közben. Futás irányváltoztatással, súlypont süllyesztés és kitámasztás alkalmazásával.
Kétkezes átadás helyben futás közben és előrehaladással (két lépés alatt). Labdavezetés futás közben, a futás ritmusának változtatásával és tárgy kerüléssel. Megállás kidobott labdával (önpassz), két lépéssel. Sarkazás.
Kétkezes és egy kezes pattintott átadások. Fej fölött kétkezes átadás, horogátadás helyben. Fektetett, pincér horogdobás egy-két leütéseiből labdavezetésből, átadásból szemből és oldalról kapott labdával. Hosszú indulás jobbra és balra. Induló csel.
Kosárra dobás helyből és megállás után. Labdaszedés technikája.

2. Védekezés: Védőmozgás oldalra, hátra.

Labdaszedés sarkazótól és labdavezető játékostól.
Védekező mozgás kar és láb munkájának összekapcsolása.
1:1 árnyékolás labdavezető ellen: átlós futással.
Labdaszedés: harc a labdáért.

Taktika:

1. Támadás: Üres helyre helyezkedés, szabadulás a védőtől. Támadásban törekvés a mezőny széthúzására.

„Add és fuss” játék – alapelvek szerint, emberfogás ellen.
1:1 adogatóval, elszakadás a védőtől. Kettős helycsere (elzárás előkészítése, védő nélkül.)
1-2 és 2:1 elleni játék.
3:2 és 2:3 elleni játék.

2. Védekezés: Emberfogásos védekezés egész pályán. Egyéni védekezés a védőjátékos helyezkedése a támadó és a kosár közé. A labda nélküli és a labdát birtokló támadó védése.

Követelmények:

Tudjanak a tanulók futás közben labdát vezetni, egy leütés után fektetett dobást végrehajtani. Ismerjék a sarkazás gyakorlati jelentőségét. Támadásban állandó mozgással keressék a védőktől üresen hagyott helyeket és induljanak azonnal tovább, amint helyzetük a labdaátvételre vagy kosárra dobáshoz kedvezőtlenné vált.
Védekezésben a labdát birtokló ellenfélhez legközelebb álló védő azonnal fedezze le a támadót és a védő helyezkedési szabályának megfelelően mozogva zavarja a labdatovábbításban illetve a kosárra dobásban.

7. osztály

Technika:

1. Támadás: Átadások futás közben párokban és hármas csoportokban helycserével (kettős- hármas lefutás: hármas- nyolcas kettős helycsere).

Leforgás lábmunkája.
Megállások minden helyzetből labda nélkül és labdával.
Labdavezetés: irányváltoztatással, futás közben átvett labdával. Labdavezetésből átadások, megállások, cselezés labdavezetés közben.
Leforgás labdavezetéssel.
Elemsorozatok sarkazás – megindulás – labdavezetés – megállás-sarkazás.
b.) előre dobott labdával megállás – sarkazás – egy kivett fektetett dobás. Fektetett dobás társ kezéből kivett labdával és társtól kapott labdával.
Kosárra dobás állóhelyről.
Bűntető dobás.
Rövid indulás. Indulócselek.
Átadások álló védő mellett egy és két kézzel.
Megindulás és talajon pattintott átadások aktív védő mellett.
Egykezes átadások távolságra.

2. Védekezés: Védőmozgás minden irányban. Labdavezető játékos felvétel megállapítása. Védőmozgás és taposás kapcsolása.

Taktika

1. Támadás: 1:1 minden szituációban: egész pályán, félpályán, árnyékolással, szereléssel.

1:1 versenyszerűen: helyről, félpályáról, alapvonalról, egész pályán.
1:1 adogatóval labdavezetéssel és nélküle több helyről.
2:2, 3:3 befutások.
Labdatartás 1:1-ben. hármas- nyolcas csapattámadás emberfogás ellen.
Játék 2:1 ellen. Bejátszás a játékosoknak.
Játékban a betörés tudatos használata. Labda kérése.

2. Védekezés: Egyéni védekezés lábmunkája.
A labdát vezető játékos szerelése és kiszorítása. Emberfogásos védekezés a védővonal palánktól való távolság, valamint a labdát birtokló játékos helyzetének megfelelően. Szoros emberfogás.

Követelmények:

Tudjanak a tanulók összetett technikai elemsorozatokat végrehajtani. Tudatosan törekedjenek támadás közben a betörések irányváltoztatások közbeni alkalmazására.

Tudjanak játék közben emberfogásos védekezést alkalmazni.

8. osztály

Technika

1.Támadás: megállás szemből kapott labdával. Átadások helyben és futás közben, fél aktív és aktív védők mellett. Cselezések. Egy kezes átadások futtában. Test mögötti átadás.
Indulást és átadást megelőző cselek. Fektetett dobás oldaltól kapott labdával. Kosárra dobások állóhelyből egy és két kézzel.
Tempódobás. Bűntető dobás az egyéni adottságnak megfelelő technikával.
„ Ziccer iskola, labdavezető iskola”
Pörgetések, erőziccer.
Tempódobás, helyből, önpasszból, kiütéssel, labdavezetéssel.
Elzárás – leválás. Megállás elszakadással. Pöci kosárra, önpasszból. Levegőben passzolások két kézzel.
Kizárás – labdaszerelés technikája.
Rövid indulások jobbra és balra.
Labdavezetések irányváltoztatással aktív védő mellett. Leforgás labdavezetéssel. Cselezés labdavezetés közben.
Lefutások passzolással egész pályán 2-3 játékossal.
3-4-5-ös nyolcas gyakorlat.

Védekezés: Védőmozgás minden irányban. Labdavezető játékos felvétele, megállítása, kiszorítása, utána dobása.
Labdavezetés és ziccer szerelése. Labdát birtokló és labda nélküli játékos védése a pálya különböző területein.
Kizárás és védő lepattanó szerzése.

Taktika

1. Támadás: Labdaszedésből 2-es, 3-as lefutások (3 sáv kialakítása).

Gyorsindítások.
Támadó lepattanó szerzés.
Mindenféle megoldás 1-2, 2:1, 3:2 stb helyzetekben.
támadás emberfogás ellen helycserékkel (3-as, 8-as)
Egyszerű elzárás – leválás.
Támadó-védő lepattanó szerzés, kizárás.
5:5 ellen: „ add és fuss”, „add és fuss mögé”, „add és szakadj el”. Csapda kialakítása.

2. Védekezés: Szoros és besegítő védekezés emberfogással (védekezés váltogatása).

Emberfogás elleni játék alapelvek szerint (befutás, betörés).
Letámadás egész pályán, félpályán. Meghatározott helyzetekben védekezés (feldobás, bűntető dobás.)
Befutás és felugrás a lepattanó labdáért, védekezésen és támadásban.
5:5 ellen: a labdás és a labda nélküli játékos védése. Megelőző védekezés, előlről védés.

Követelmények:
Tudjanak a tanulók fektetett dobást oldalról kapott labdával végrehajtani: bűntető dobást egy vagy kétkezes dobással, labdavezetést irányváltoztatással, cselezést.
A védőjátékos emberfogásos védekezésben tudjon tartósan a támadó és a kosár között maradni a támadó elszakadás után pozícióját újra elfoglalni. Ismerjék a védőtől való elszakadás egyszerű módjait és törekedjenek alkalmazásukra.

Emelt szintű testnevelés óraszám és költségigény

A testnevelés órák számának alakulása 2012/2013

2012-2013	1.évfolyam		2.évfolyam		3.évfolyam		4.évfolyam		5.évfolyam		6.évfolyam		7.évfolyam		8.évfolyam		összesen
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
DÉLELŐTT	4+2	4	4+2	3	4	0	4+2	3	4	4	4	2,5	4	0	4	2,5	
DÉLUTÁN	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Oszt.össz	7	5	7	3	5	0	7	3	5	5	4	2,5	4	0	4	2,5	
Évf.össz	12		10		5		10		10		6,5		4		6,5		64

A testnevelés órák számának alakulása 2013/2014

2013-2014	1.évfolyam		2.évfolyam		3.évfolyam		4.évfolyam		5.évfolyam		6.évfolyam		7.évfolyam		8.évfolyam		összesen
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
DÉLELŐTT	4+2	4	4+2	4	4+2	3	4	0	4	3	4	4	4	2,5	4	0	
DÉLUTÁN	1+1	1	1+1	1	1+1	0	1	0	1	2	1	1	0	0	0	0	
Oszt.össz	8	5	8	5	8	3	5	0	5	5	5	5	4	2,5	4	0	
Évf.össz	13		13		11		5		10		10		6,5		4		72,5

A testnevelés órák számának alakulása 2014/2015

2014-2015	1.évfolyam		2.évfolyam		3.évfolyam		4.évfolyam		5.évfolyam		6.évfolyam		7.évfolyam		8.évfolyam		összesen
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
DÉLELŐTT	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	3	4	0	4	3	4	4	4	2,5	
DÉLUTÁN	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	0	1	0	1	2	1	1	0	0	
Oszt.össz	8	5	8	5	8	5	8	3	5	0	5	5	5	5	4	2,5	
Évf.össz	13		13		13		11		5		10		10		6,5		81,5

A testnevelés órák számának alakulása 2015/2016

2015-2016	1.évfolyam		2.évfolyam		3.évfolyam		4.évfolyam		5.évfolyam		6.évfolyam		7.évfolyam		8.évfolyam		összesen
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
DÉLELŐTT	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	3	4	0	4	3	4	4	
DÉLUTÁN	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	2	1	0	1	2	1	1	
Oszt.össz	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	5	0	8	5	5	5	
Évf.össz	13		13		13		13		13		5		10		10		90

A testnevelés órák számának alakulása 2016/2017

2016-2017	1.évfolyam	2.évfolyam	3.évfolyam	4.évfolyam	5.évfolyam	6.évfolyam	7.évfolyam	8.évfolyam	összesen

	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
DÉLELŐTT	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	3	4+2	3	4	0	4	3	
DÉLUTÁN	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	2	1+1	2	1	0	1	2	
Oszt.össz	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	5	0	5	5	
Évf.össz	13		13		13		13		13		13		5		10		93

A testnevelés órák számának alakulása 2017/2018

2017-2018	1.évfolyam		2.évfolyam		3.évfolyam		4.évfolyam		5.évfolyam		6.évfolyam		7.évfolyam		8.évfolyam		összesen
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
DÉLELŐTT	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	3	4+2	3	4+2	3	4	0	
DÉLUTÁN	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	2	1+1	2	1+1	2	1	0	
Oszt.össz	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	5	0	
Évf.össz	13		13		13		13		13		13		13		5		96

A testnevelés órák számának alakulása 2018/2019

2018-2019	1.évfolyam	2.évfolyam	3.évfolyam	4.évfolyam	5.évfolyam	6.évfolyam	7.évfolyam	8.évfolyam	összesen

	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
DÉLELŐTT	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	4	4+2	3	4+2	3	4+2	3	4+2	3	
DÉLUTÁN	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+1	2	1+1	2	1+1	2	1+1	2	
Oszt.össz	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	8	5	
Évf.össz	13		13		13		13		13		13		13		13		104

Megjegyzés:
Az „A” osztályokhoz rendelt +3 órák nem a tanulók számára jelentenek újabb testnevelés órákat, hanem csoportbontások a sportági képzés számára.

3.4.2. MOZGÁSTERÁPIA

A tanulási zavarok hátterében nagyjából, az esetek 70%-ában **megtalálható az idegrendszer részleges éretlensége, sérülése, vagy hibás szerveződése**.
Idegrendszeri éretlenség alakul ki, ha a fejlődési sorrend megváltozik, ha egyes lépcsőfokok kimaradnak, vagy fennmaradnak akkor is, amikor már nincs rájuk szükség. Az idegrendszer fejlődésében először a tipikusan emberi, majd az öröklött, egyéni képességek bontakoznak ki. Hogy egy kisiskolás képes legyen "jól teljesíteni" az iskolában (megtanulni olvasni, írni vagy éppen csak nyugton ülni), az idegrendszerének megfelelő érettségi szinten kell állnia. Ez pedig főként attól függ, hogy a csecsemőkori reflexei időben kifejlődtek-e, és később gátlás alá kerültek-e. A fennmaradt reflexek ugyanis gátolják a tudatos cselekvéseket, megakadályozzák, hogy új reflexek és velük együtt új készségek kialakuljanak. Ezt nevezzük megkésett idegrendszeri fejlődésnek.
Többnyire, ha sikerül felszámolni az idegrendszer szerveződésébe becsúszott hibákat, a tanulási nehézségek tünetei jelentősen csökkennek: javul az olvasás, a helyesírás, szebbé válik a külalak, oldódnak a számolási nehézségek,esetleg teljesen el is tűnhetnek.
Az idegrendszerünkre legközvetlenebb módon a mozgáson keresztül lehet hatni. Az idegrendszer érése és a mozgásfejlődés szoros egységben valósul meg. A mozgások szakszerűen felépített gyakorlása visszahat az idegrendszerre, elősegíti érését, fejlődését. Ezért, ha szükség van rá, legjobb óvodás korban elkezdeni a mozgásterápiát, hogy az iskolában kevesebb kudarc érje a gyermekeket.
Természetesen a mozgásterápia nem csodaszer, nem helyettesíti a tanulást. Abban viszont segítséget nyújthat a problémákkal küszködő gyermekek számára, hogy ne kelljen minden szabadidejüket tanulással tölteni - eredménytelenül.
Értelmi, anyanyelvi, érzelmi-akarati képességek fejlesztésére, mozgásállapot, diszlexia, diszgráfia javítására nagyszerűen felhasználható a mozgásterápia.

Értelmi képességek
Az értelmi képességek valamennyi területét fejlesztjük a gyerekek szükségleteinek megfelelően. Ezen területek: az érzékelés, észlelés(a vizuális, az akusztikus, a tapintásos észlelés, valamint a tér- és időészlelés), az emlékezet, képzelet, a figyelem és a gondolkodás.
Anyanyelvi képességek
A legtöbb szülő jól tudja, milyen rohamos a gyermekek beszédfejlődése az első évek során, de csak kevesen vannak tisztában vele, miként fejlődik a beszéd az iskolai évek alatt. Az iskolai évek alatt a gyermek **szókincse folyamatosan fejlődik**. A konkrét fogalmakat egyre inkább követik az elvont fogalmak, amelyek már egy magasabb szintű gondolkodás csírái. Az elvont fogalmak mögött tudniillik viszonyítások, elvonatkoztatás, oksági viszonyok húzódnak meg, melyek az élet minden területén nélkülözhetetlenek lesznek a sikeres érvényesüléshez.
A szókincs mellett **fejlődik a mondatalkotás** is. Egyre hosszabb és összetett mondatokkal lesz képes kifejezni a világról alkotott ismereteit. Az **önkifejezés legfontosabb eszközévé is a beszéd válik** az iskoláskor során, maga mögé utasítva a szerepjátékokat és a rajzot. Mi sem bizonyítja ezt jobban, minthogy fantáziáját ekkor már mindig belső beszéd kíséri.
Érzelmi-akarati képességek
Kutatások bizonyították, hogy az érzelmi intelligencia jelentősebben befolyásolja az iskolai sikerességet, mint az IQ. Éppen ezért fontos az érzelmi fejlesztés.
Mozgásállapot
A nagy és finommozgások milyensége árulkodik arról, hogy milyen a gyermek idegrendszeri érettsége. Hiába tud a gyerek egy vagy több témában is többet is akár, mint egy átlagos felnőtt, gondjai lesznek az olvasás, írás vagy számolás területén, ha éretlenség jellemzi.
Diszlexia
A diszlexia az átlagos vagy átlagon felüli intelligenciájú gyermeknek jelentős, idegrendszer működésében keresendő okokkal magyarázható olvasási elmaradása. Az olvasás zavarát okozhatják fonológiai, vizuális és auditív feldolgozásbeli deficitek. A szótalálás és a feldolgozás sebességében is zavarok mutatkozhatnak. A sérülés bekövetkezhet a születés előtt, a szülés alatt vagy után is, de genetikus okai is lehetnek. Fajtái szerint beszélhetünk felszíni diszlexiáról, fonológiai diszlexiáról és mély diszlexiáról. Ilyenkor a gyermeknek speciális olvasástanítási módszerre van szüksége.
Diszgráfia
Diszgráfiáról beszélünk akkor, ha megfelelő tanítás és normál intelligencia mellett a helyesírás vagy az írás technikájának területén jelentkeznek zavarok, amelyek a leírtak olvashatóságát nagymértékben megnehezítik. Ahogy csak arról a gyermekről mondhatjuk el, hogy tud olvasni, aki biztos az olvasás technikájában, és érti is, amit olvas, ugyanígy igaz az is, hogy az a gyermek tud írni, aki nemcsak másolni tudja az írott vagy olvasott szöveget, hanem a hallottakat, illetve a saját gondolatait is le tudja írni.
A diszgráfiának is két fajtája lehet: az egyik esetben a külalak rendetlensége a feltűnő (rendezetlen íráskép, kusza írás, egyenetlen betűnagyság, bizonytalan vonalvezetés, a sorok és margók figyelmen kívül hagyása…), a másik esetben a külalak viszonylag rendezett, de a szöveg sok helyesírási hibát tartalmaz, esetleg az értelem sérül (hiányos betűformák, az ékezetek

elhagyása; betűk, szótagok esetleg szavak kihagyása; betűk felcserélése (d-b, d-p); betűk, számok fordítva írása; szóköz, sorköz be nem tartása; egybeírás-különírás szabályainak be nem tartása...)

Szövegértés

Az olvasás egy készségszintű tevékenység. Lényege, hogy az olvasott szövegből ismereteket, élményeket szerezzünk. Ezt hívjuk röviden szövegértésnek. A szövegértés összetett és egymásra épülő folyamatok eredménye. **Első szinten a szavak megértéséről beszélünk,** amelyhez mindenképpen szükséges a gyermek megszerzett tudása. Minél nagyobb ez a tudás, annál könnyebben érti meg a gyermek az elolvasott szavakat. Ezt természetesen a biztos betűismeret alapozza meg, melynek megtanulása szintén komplex folyamat. **A szövegértés második szakasza a mondatértés**, amikor is az elolvasott szavak nyelvtani szabályok szerint rendeződve jelennek meg, s kapnak tartalmat. Ennek alapját a grammatizmus adja.

A tényleges szövegértés pedig már összefüggő szöveg tartalmának felfogását jelenti, amely az olvasott szöveg által beindított belső képzetáramláson alapul. Csak akkor vagyunk képesek megérteni (kisiskolás szinten még inkább) egy irodalmi szöveget, ha olvasása során látjuk magunkban a történteket, a helyszínt, a szereplőket, stb. Ennek előkészítése a gyermek fantáziájának, képzeletének fejlesztésével valósulhat meg eredményesen.

Emlékezet

Az emlékezet az iskolai **tanulás egyik legfontosabb pszichikus alapfunkciója**. Az emlékezeti megtartás **lehet rövidtávú és hosszútávú**. A rövid idejű emlékezet fontos az olvasás elsajátításához. Az olvasástanulásnál emlékeznie kell a gyermeknek a kiolvasott betűre, szótagra ahhoz, hogy szintetizálódjon a szó. A szövegolvasásnál pedig a mondat szavaira, hogy megértse a mondat jelentését. Különösen fontos a rövidtávú emlékezet az összetett matematikai feladatok megoldásánál, gondoljunk példa gyanánt a szöveges feladatokra, melyek a legnehezebbnek bizonyulnak a számtan tanulásában. A hosszútávú emlékezet fejlettsége a sikeres iskolai tanulás kulcsképességeit jelenti, hisz felső tagozatban sok tantárgy esetében a házi feladatot különféle szövegek értelmezése és memorizálása jelenti. Általános műveltségünk szintjét pedig méltán mutatja az iskoláskorban megtanult versek felidézése felnőtt korban is.

Figyelem

A figyelem az a jelenség, mely lehetőséget biztosít a felénk áramló ingerhalmaz szelektálására, az információk felvételére, feldolgozására, a tudatunk egy meghatározott tárgyra vagy jelenségre való irányulására. A figyelem funkciója nélkülözhetetlen a jó iskolai teljesítményhez. A figyelem mint funkció nem jelenik meg önállóan, csak egyéb funkciók kísérőjeként. A jól rögzíthető, tartós figyelem elengedhetetlenül fontos az iskolai tanulmányok során. Szakemberek szerint a gyermekek figyelemzavarai állnak egyik leggyakoribb okként a sikertelen iskolai teljesítmény hátterében.

Logikus gondolkodás

Az iskolai tanulással foglalkozó szakemberek a figyelem, emlékezet és a motiváció mellett a megértést, logikus gondolkodást tartják az iskolai tanulást megalapozó legfontosabb pszichikus funkcióknak. A logikus gondolkodás az oksági viszonyok átlátását, a következtető gondolkodást foglalják magukban leginkább. Az oksági viszonyok meglátása szükséges az olvasott szövegek megértéséhez, pl. cselekmény nyomon követése, az elolvasott tantárgyi szöveg felépítésének megértése, s ily módon a lényegkiemelés, stb. De ugyanakkor a matematikai feladatok megoldását is szolgálják, hisz már a mennyiség- és számállandóság kialakulása, az alapvető műveletek elsajátítása is logikus gondolkodást igényel. A következtető gondolkodás pedig nagyon fontos a kreativitás, a felfedezés, ezzel együtt a világ individuális megismerése szempontjából. Azt tartjuk sikeres iskolai tanításnak, amikor a gyermek az ismereteket maga szerzi meg gondolkodása révén, s nem készen kapja memorizálás céljából. Ezt alapozza meg az oksági és következtető gondolkodás.

Iskolánkban a tanulási és magatartási problémák megoldására kifejlesztett <u>ALAPOZÓ TERÁPIA</u> elnevezésű mozgásfejlesztő programot alkalmazzuk, melynek alapját a csecsemőkori mozgásminták speciális gyakorlása adja. Az Alapozó Terápia elméleti hátterének alapjait Delcato módszere adta, melyet Magyarországon Kulcsár Mihályné fejlesztő pedagógus használt óvodás korú gyermekek fejlesztésére. <u>Dr. Marton Dévényi Éva ideggyógyász</u> is megismerkedett ezzel a módszerrel, majd munkatársaival továbbfejlesztve <u>kidolgozta az Alapozó Terápiát</u>.

3.4.2.1. ALAPOZÓ TERÁPIA

Komplex, mozgásfejlesztésen alapuló (un. motoszenzoros típusú) idegrendszer fejlesztő terápia, mely során a gyermekeknél **újraindítjuk az emberi fejlődéstani mozgássorozatot,** mintegy még egyszer "belökve" az agy fejlődésbeli lehetőségét és a gyereket a terápia során igen magas fokú mozgásügyességig juttatjuk el.

Egyre több olyan gyermek van, akinél az anyanyelvi fejlődés és/vagy a mozgásügyesség fejlődése nem indult meg időben vagy nem ment végbe hibátlanul. Ezek a gyermekek óvodáskorban beszéd- és mozgásügyességi problémákban, elmaradásban, iskoláskorban pedig olvasási, írásminőségi és helyesírási problémákban szenvednek.

Szükség van tehát olyan megalapozó készségfejlesztő terápiákra, amelyek a fejlődésben elmaradt gyermekek idegrendszerének fejlesztésére szolgálnak.

Ezzel a mozgásfejlesztési gyakorlatsorral hatunk az emberi agyban a beszéd működéséért (olvasás, írás) felelős területekre is. A terápia során a mozgásalapot kiegészítjük fejlesztő pedagógiai módszerekkel (idő, tér, emlékezet, hallás- és beszédészlelés-fejlesztés, stb.) ezzel tesszük teljessé.

Hogyan vehetjük észre otthon?

- szülés előtt, alatt ill. közvetlen utána szerzett enyhe idegrendszeri sérülés
- mozgásfejlődés lépései kimaradtak („sose mászott")
- beszédfejlődés megkésett („háromévesen is csak halandzsázott")
- beszédhiba
- domináns kéz nem alakult ki stabilan („mindkét kezét egyformán használja”)
- sokszor visszakérdez, bizonytalan abban, amit hall
- csak egy utasítást tud megjegyezni egyszerre
- a hasonló dolgokat összetéveszti

Az Alapozó terápia a mozgáson keresztül ezeken a gondokon segít.

A mozgásfejlődés és vele együtt az idegrendszer fejlődése szigorú hierarchia szerint valósul meg. Az egyedfejlődésünk bizonyos vonatkozásaiban megismétli a törzsfejlődést. Ha ebbe a hierarchikus fejlődésbe hiba csúszik, a központi idegrendszer valamely ősibb kialakulású területe nem fejlődik megfelelően, maga után vonja a ráépülő összes terület, így a nagyagykérgen keresztül a gondolkodási folyamatok problémáit is. Az ősibb kialakulású területek fejlődésével a csecsemőnél egyre újabb és újabb mozgásformák jelennek meg. A mozgás a világgal való kapcsolatfelvétel első formája a baba számára. Erre épülnek rá az emberre jellemző kommunikációs formák: a beszéd, az olvasás és írás. Ha kimaradnak egyes lépések, esetleg nincs elegendő idő, tér vagy lehetőség a gyakorlásra, akkor hibák csúszhatnak a fejlődésébe. Az idegrendszer egyes területei alulszervezetté válnak, amelynek következményei legtöbbször az iskolában jelennek meg tanulási nehézség formájában. Kézenfekvő, hogy ebben az esetben, a fejlesztésben is kulcsfontosságú szerepe lesz majd bizonyos mozgásformák gyakoroltatásának.
Ezt vállalja fel az alapozó terápia és a hozzá kidolgozott diagnosztika.
Mozgásterápia segítségével lehetőséget biztosíthatunk az idegrendszer számára, hogy bepótolja lemaradásait. Ilyenkor az idegrendszer fejlődésével párhuzamosan csökkennek a tanulási nehézségek.
A mozgásterápia tehát segítséget nyújthat a problémákkal küszködő gyermekek számára a tanulásban.
Nagy jelentősége van a mozgás rendszeres gyakorlásának. Ezen mozgásgyakorlatok elsődleges célja új kapcsolatok kialakítása a központi idegrendszerben. Ezek a kapcsolatok természetüknél fogva csak úgy épülhetnek ki, ha sűrűn megerősítjük őket. Ellenkező esetben az újonnan létrejött kapcsolatok azonnal elkezdenek visszafejlődni, a várt fejlődés nem, vagy csak nagyon lassan következik be.
Heti 2x1 óra torna **fejlesztés**ként alkalmazható, a hatékonyabb **terápia** viszont csak kis létszámú csoportokban (kb. 6 fő) heti 3x2 esetleg 2x2 órában éri el a kívánt célt.
Az Alapozó Terápia 5-16 éves korig hatékonyan alkalmazható.

3.4.2.2. MÉRŐESZKÖZÖK

Alapozó Terápiák Alapítvány terápia indító vizsgálata
5 éves kortól alkalmazzuk, kb. 1.5 órát vesz igénybe. Több részvizsgálatból tevődik össze, és képet ad a gyermek értelmi képességeiről, mozgásállapotáról és szociális érettségéről is.
A vizsgálat eredményei alapján állítjuk össze a mozgásterápiás fejlesztőprogramot.

3.4.2.3. AZ ALAPOZÓ TERÁPIA PROGRAMJA

Mozgásos-érzékszervi típusú idegrendszer-fejlesztő mozgásterápia, mely igen erősen fejleszti a mozgáskoordinációt, az anyanyelvi készséget, az olvasás technikai készségét, elősegíti a gyermeki idegrendszer érési folyamatait.
A következő problémáknál hatásos:

1. Fejlődési dyslexia
2. Fejlődési dysphasia, megkésett beszédfejlődés, beszédindítás
3. Kiegészítő terápiaként a beszédprodukció zavarainál
4. Kivétel nélkül minden mozgáskoordináció elmaradásával, gyenge voltával kísért esetben
5. Iskolaéretlen vagy dyslexia veszélyeztetett óvodásoknál a fejlődés elősegítésére
6. Organikus hátterű figyelemzavaros – hyperaktív – részképességgyenge gyerekeknél a mozgáskoordináció és anyanyelvi részképességek fejlesztésére
7. Dominancia problémás gyerekeknél (kétkezesség, átszoktatott kezesség) a dominancia megválasztására a jobb anyanyelvi készség elérésére
8. Enyhe fokban értelmi fogyatékosoknál idegrendszeri funkciók érlelésére, serkentésére

Szükség van rá, hiszen egyre több iskolánkban is az anyanyelvi készséghiányos, mozgáskoordinációban éretlen vagy gyenge, másrészt a hyperaktív- figyelemzavaros gyermek.

Felépítése:

1. A csecsemőkori mozgásmintáktól indulva fejlesztjük a fejlődéstani nagymozgásokat, egy blokkban a rugalmasság és egyensúly fejlesztésével
2. Ezután fejlesztjük a finommotorikát és erősítjük meg vagy választjuk meg a kéz (szem, láb) dominanciát
3. Speciális gimnasztikával megalapozzuk, majd igen magas fokra emeljük a mozgásügyességet
4. Fentiekhez társítjuk a fejlesztőpedagógia gyakorlatait: tér, idő, emlékezet, beszédészlelés, beszédértés, jobb – bal, testismeret, ritmus stb. fejlesztését

Az alapozó terápia közvetlen (tapasztalati) hatása:

- Beindítja a megkésett beszédfejlődést
- Beindítja a rajzkészség igen erős fejlődését óvodásoknál
- Erősen segíti dyslaliák, paraláliák esetén a logopédiai munkát, a beszédhangok automatizálódását, beépülését
- Technikai dyslexia esetén megkönnyíti az olvasást, főleg az olvasás gyorsasága nő, ezáltal a szövegértés is javul
- A féltekei dominancia helyes megválasztása esetében igen erősen javítja az anyanyelvi készséget dominanciaproblémás gyerekeknél
- Fejlődési dyspraxia esetén a mozgástervezés megjavul
- Mindig javítja a mozgáskoordinációt

Az alapozó terápia feltételezett agyi támadáspontja:

1. Agytörzsi-vestibulo-cerebellaris rendszer
2. Agykérgi mozgató (akaratlagos és premotor, valamint hátsó parietalis indító-tervező rendszer) areák együtt az extrapiramidális törzsdúcrendszerrel, melyre kiemelten hat
3. Kiegészítve az informatikai blokk és a frontalis indítékdöntés-tervezés fejlesztésével. De elképzelhető, hogy az előbb leírt hatások fejlődéstani modulok hierarchiájában működnek.

Az alapozó terápia idegrendszer – fejlesztő mozgásanyag jellege olyan, hogy agyi támadáspontja visszahat a beszédközpontot irányító agyi területekre, és azokat serkenti.

A terápiához legalább heti 5 óra szükséges. Ennél kevesebb idejű foglalkozás fejlesztésnek számít.

Előzmények:

Iskolánkban már végeztünk fejlesztést, mely során elért eredmények ösztönöznek bennünket a fent említett program elvégzésére.

Adott feltételek:

- Iskolánkban jelenleg 2 fő pedagógus részt vett már „Alapozó terápiák” terapeuta-képzésben.
- Állandó termet tudunk biztosítani a foglakozások számára.

Célcsoport:

- Sajátos nevelési igényű gyermekek 1-4. évfolyamon.

Elvárt eredmény:

- Részképességek fejlődése
- Tanulási zavarok kezelése
- Tanulmányi eredmények javulása

3.4.2.4. A FOGLALKOZÁSOK ÓRA IGÉNYE:

Heti 5 óra/ csoport – a Szakértői Bizottság javaslatai szerint az iskolában minimum 2 csoport működése szükséges a fejélesztésre szoruló tanulók létszáma alapján(25-30 fő)

Éves óraszám: 2 csoport X 5 óra X 37 hét = 320 óra

3.5. II. RÁKÓCZI FERENC TAGINTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

Az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet
1. sz. melléklet 1.2.1 kerettantervi ajánlás a helyi tanterv készítéséhez

3.5.1. TANÍTÁSI-TANULÁSI FOLYAMAT SZERVEZÉSE

A II. Rákóczi Ferenc tagintézményben a NAT és kerettantervek előírásainak megfelelően, a helyi erőforrások figyelembe vételével készült el. Az óraszámok megfelelnek az előírt felhasználható óraszámoknak. A helyi tanterv megvalósításához szükséges pedagógus képesítések hiánytalanul rendelkezésünkre állnak.
A különböző tankönyvkiadók helyi tantervi ajánlását több tantárgy esetében adaptáltuk, ehhez kiegészítéseket tettünk.
Iskolánk négy első osztályt indít évente. A továbbiakban is négy osztályra kívánunk tervezni.

Alsó tagozaton:

Az osztályok irányultsága a következő:

Természettudományos irányultságú osztály:

- Kiemelt helyen a környezeti nevelés, a környezetvédelem, és az egészségnevelés áll. A tapasztalati úton gyakorlatok, kísérletek során szerzett ismeretek beépítése a személyiségbe.
- A tananyagba beépítve foglalkoznak a gyerekek életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten a természettel, az egészséges életmóddal.

A természetvédelem, egészségnevelés beépül, integrálódik más műveltségi területek tanóráinak tevékenységébe. (szakkörök, kirándulások, jeles napi rendezvények, szelektív hulladék-gyűjtési akciók, faültetési akciók, elemgyűjtés,: rendkívüli osztályfőnöki órák, vetélkedők, erdei iskola program, sportversenyek, szüneti, szabadidő alatti mozgás lehetőségek biztosítása)

- A természet szeretetére nevelés
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés
- Testi – lelki egészségmegőrzés
- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása
- Népi hagyományaink, népszokásaink megismertetése
- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése

Idegen nyelvi osztály: (angol, német idegen nyelv)

- Kiemelt helyen a korai idegen nyelv oktatása áll.
- Beépülnek az ismeretek más tevékenységterületbe ének, technika tantárgyak tanítása célnyelven az alsó tagozaton
- **Személyiségfejlesztés**

Matematika- informatika irányultságú osztály:

- Kiemelt helyen a matematika és informatika oktatása áll.
- **Személyiségfejlesztés**
- Logikai készség kiemelt fejlesztése
- Finommotorikus mozgások fejlesztése (egér használata)
- Algoritmikus gondolkodás fejlesztése (programozás)
- Különböző kommunikációs csatornák használata, információszerzés céljából (internet, levelezés)

A különböző irányultságú osztályok között biztosítjuk az átjárhatóságot. A nem idegen nyelvi osztályokban az ének tantárgy heti 2 órájából 1 órát idegen-nyelv szakos tanárok (akik tanítói végzettséggel is rendelkeznek) célnyelven tanítják. Az osztályok közötti átjárhatóság indukálta, hogy minden osztályban heti 1 óra idegen nyelv oktatása van.A nem matematika- informatika irányultságú osztályokban is lehetőséget adunk az informatika tantárgy tanulására.
Az első évfolyamon három iskolaotthonos és egy napközis rendszerű osztályt szervezünk.

Felső tagozaton:

Az alsó tagozatos irányultságok tagozatos rendszerben folytatódnak: angol nyelvi tagozatos, német nyelvi tagozatos, természettudományi, illetve matematika-informatika tagozatos osztályt szervezünk. A szabadon tervezhető órai lehetőséget minden osztályban a kiemelt területnek megfelelően használtuk fel. Új tantárgyként a természettudományos osztályban a *természettudományos gyakorlat* című tantárgy jelenik meg. Az átmeneti időszakban a különböző nyelveket tanulók számához igazodva 2 angol nyelvi tagozatú osztályt, vagy általános tantervű osztályt szervezünk. Az általános tantervű osztályban kiemelt helyen áll a magyar nyelv és irodalom illetve a matematika tanulása. (a rendelkezésre álló órakeretet ezen tantárgyak tanulására fordítjuk.)
A további szervezhető óraszámok terhére igyekszünk csoportbontásokat szervezni. A nyelvoktatást kis csoportokban szervezzük, és matematika tantárgyat is csoportbontásban tanítjuk a tagozatos osztályokban.
Mivel feladataink között szerepel az SNI státuszú tanulók ellátása, így (szükség esetén) számukra eltérő tantervet is használunk. Ennek megnevezése az éves munkatervben található.
A hon és népismeret illetve tánc és dráma tantárgyak közül nevelőtestületünk a tánc és dráma oktatását javasolta az 5. évfolyamon.

A mindennapos testnevelés megszervezése.

A kötelező tanórai foglalkozásokon túl lehetőséget biztosítunk tanulóinknak a különböző szakágak iskolánkban való gyakorlására. (atlétika, kézilabda, futball, stb.)
Az alsó tagozaton mozgásterápiás foglakozásokat szervezünk tanulóinknak, tervezzük a néptánc oktatását és gyermekjóga bevezetését iskolánkban.

Természettudomány irányultságú osztály óraterve

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7		**7**	7		**7**	6	0	**6**	6	1	**7**
Idegen nyelv		1	**1**		1	**1**		1	**1**	2		**2**
Matematika	4		**4**	4		**4**	4		**4**	4		**4**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Term. tud. Gyakorlat			**0**					1	**1**		1	**1**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika		1	**1**		1	**1**		1	**1**		1	**1**
Technika, életvitel és gyakorlat	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Az ének óra 2 órájából 1-3. évfolyamon az egyik idegen nyelven zajlik.

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4		**4**	3		***3***	4		***4***
Idegen nyelv	3		**3**	3		**3**	3		***3***	3		***3***
Matematika	4		**4**	3	1	**4**	3	1	***4***	3	1	***4***
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		***2***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2	1	**3**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1	0,5	***1,5***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1	0,5	***1,5***
Kémia			**0**			**0**	1	0,5	***1,5***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1	0,5	***1,5***	2		***2***
Term. gyakorlat		1	**1**		1	**1**		1	***1***		1	***1***
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika		1	**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		***1***			***0***
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		***5***	5		***5***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

Idegen nyelv irányultságú osztály (angol, német) óraterve

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7		**7**	7		**7**	6		**6**	6		**6**
Idegen nyelv		2	**2**		2	**2**		2	**2**	2	2	**4**
Matematika	4		**4**	4		**4**	4		**4**	4		**4**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**			**0**		1	**1**		1	**1**
Technika, életvitel és gyakc	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Az ének óra 2 órájából 1-3. évfolyamon az egyik idegen nyelven zajlik. 3. évfolyamon vizuális kultúra tantárgyból az egyik idegen nyelven történik. 1-2 évfolyamon a technika-életvitel gyakorlat tantárgy idegen nyelven történik.

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4		**4**	3		***3***	4		***4***
Idegen nyelv	3	2	**5**	3	2	**5**	3	3	***6***	3	3	***6***
Matematika	4		**4**	3	1	**4**	3		***3***	3		***3***
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		***2***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1	0,5	***1,5***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1	0,5	***1,5***
Kémia			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika			**0**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Technika, életvitel és gyakc	1		**1**	1		**1**	1		***1***			***0***
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		***5***	5		***5***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			4	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	4	**32**

Sporttagozatos osztály óraterve

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhet**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7		**7**	7		**7**	6		**6**	6	1	**7**
Idegen nyelv		1	**1**		1	**1**		1	**1**	2	0	**2**
Matematika	4		**4**	4		**4**	4		**4**	4		**4**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**			**0**		1	**1**		1	**1**
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5	1	**6**	5	1	**6**	5	1	**6**	5	1	**6**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Az ének óra 2 órájából 1-3. évfolyamon az egyik idegen nyelven zajlik.

Sporttagozatos osztály óraterve

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhet ő**	**tantárgy összes óraszáma**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes óraszáma**
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4		**4**	3	1	***4***	4	1	***5***
Idegen nyelv	3		**3**	3		**3**	3		***3***	3		***3***
Matematika	4		**4**	3	1	**4**	3	1	***4***	3	1	***4***
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		***2***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Kémia			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika			**0**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Technika, életvitel és gyakc	1		**1**	1		**1**	1		***1***			***0***
Testnevelés és sport	5	1	**6**	5	1	**6**	5	1	***6***	5	1	***6***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		1			2			3			3	
Összes óra	26	1	**27**	25	2	**27**	28	3	**31**	28	3	**31**

Matematika-informatika irányultságú osztály óraterve

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7		**7**	7		**7**	6		**6**	6		**6**
Idegen nyelv		1	**1**		1	**1**		1	**1**	2	1	**3**
Matematika	4		**4**	4		**4**	4	1	**5**	4	1	**5**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika		1	**1**		1	**1**		1	**1**		1	**1**
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Az ének óra 2 órájából 1-3. évfolyamon az egyik idegen nyelven zajlik.

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4		**4**	3		***3***	4		***4***
Idegen nyelv	3		**3**	3		**3**	3		***3***	3		***3***
Matematika	4	1	**5**	3	2	**5**	3	2	***5***	3	2	***5***
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		***2***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Kémia			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika		1	**1**	1	1	**2**	1	1	***2***	1	1	***2***
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		***1***			***0***
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		***5***	5		***5***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

3.5.2. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTERVEK

Magyar nyelv és irodalom az általános iskolák 1–4. évfolyama számára

A kerettantervben megjelölt (7 - 7 - 6 - 6) óraszámokkal. Az alsó tagozatos munkaközösség a következő linken elérhető helyi tantervi ajánlást adaptálta:
http://www.mozaik.info.hu/Homepage/downloads/tanterv2013/also/Mozaik_magyar_nyelv_es_irodalom_1-4_(7+7+6+6)_javitott_2013-01-25.doc

Magyar nyelv és irodalom 5.-8. évfolyama számára

A humán munkaközösség az Apáczai Tankönyvkiadó helyi tantervi ajánlását adaptálta, amely tartalmazza a 10%-nyi óraszám felhasználását is. A tanterv a következő linken érhető el:
http://www.apaczai.hu/index.php/cikkek/helyi_tantervi_javaslat_felso/hu

3.5.3. ERKÖLCSTAN

Erkölcstan az általános iskolák 1–4. évfolyama számára

Az alsó tagozatos munkaközösség a Mozaik Kiadó helyi tantervi ajánlását adatptálta, amely a következő linken érhető el:
http://www.mozaik.info.hu/Homepage/downloads/tanterv2013/also/Mozaik_erkolcstan_1-4_2013-01-21.doc

A 10 % -os szabadon felhasználható időkeret felhasználása:
1.o. Aktuális problémák megoldása
2.o. Szociális és állampolgári kompetencia erősítése
3.o. Hatékony önálló tanulásra szoktatás
4.o.Önkéntes munka
Erkölcstan az 5-8. évfolyamon
A munkaközösség döntése alapján az elfogadott helyi tantervnek az Apáczai kiadó tantervét fogadja el:
http://webshop.apaczai.hu/webshop/upload/55/file/download/kerettantervi_ajanlasok_2012/AK_kerettanterv_erkolcstan_5-8_szetszedett.doc
A törvényi 10% terhére a tanulók, az iskola életében önkéntes munkát fognak végezni tanmenetek szerinti lebontásban.

3.5.4. MATEMATIKA

Matematika az általános iskolák 1–4. évfolyama számára

EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete alapján dolgoztuk ki helyi tantervünket matematikából az alsó tagozatban. Az ajánlott kerettantervi javaslatok közül a Mozaik Kiadó kerettanterv javaslata alapján dolgoztuk ki helyi tantervünket az alsó tagozat matematika oktatás területén, illetve a 3. és 4 évfolyamon a matematika irányultságú osztályokban a Műszaki Kiadó heti 5 órára javasolt mintatanterve alapján bővítettük azt.

Célok és feladatok

Az iskolai matematikatanítás **célja,** hogy hiteles képet nyújtson a matematikáról, mint tudásrendszerről, és mint sajátos emberi megismerési, gondolkodási, szellemi tevékenységről. A matematika tanulása érzelmi és motivációs vonatkozásokban is formálja, gazdagítja a személyiséget, fejleszti az önálló rendszerezett gondolkodást, és alkalmazásra képes tudást hoz létre. A matematikai gondolkodás fejlesztése segíti a gondolkodás általános kultúrájának kiteljesedését.

A matematikatanítás **feladata** a matematika különböző arculatainak bemutatása. A matematika: kulturális örökség; gondolkodásmód; alkotó tevékenység; a gondolkodás örömének forrása; a mintákban, struktúrákban tapasztalható rend és esztétikum megjelenítője; önálló tudomány; más tudományok segítője; a mindennapi élet része és a szakmák eszköze.

A tanulók matematikai gondolkodásának fejlesztése során alapvető cél, hogy mind inkább ki tudják választani és alkalmazni tudják a természeti és társadalmi jelenségekhez illeszkedő modelleket, gondolkodásmódokat (analógiás, heurisztikus, becslésen alapuló, matematikai logikai, axiomatikus, valószínűségi, konstruktív, kreatív stb.), módszereket (aritmetikai, algebrai, geometriai, függvénytani, statisztikai stb.) és leírásokat. A matematikai nevelés sokoldalúan fejleszti a tanulók modellalkotó tevékenységét. Ugyanakkor fontos a modellek érvényességi körének és gyakorlati alkalmazhatóságának eldöntését segítő képességek fejlesztése. Egyaránt lényeges a reproduktív és a problémamegoldó, valamint az alkotó gondolkodásmód megismerése, elsajátítása, miközben nem szorulhat háttérbe az alapvető tevékenységek (pl. mérés, alapszerkesztések), műveletek (pl. aritmetikai, algebrai műveletek, transzformációk) automatizált végzése sem. A tanulás elvezethet a matematika szerepének megértésére a természet- és társadalomtudományokban, a humán kultúra számos ágában. Segít kialakítani a megfogalmazott összefüggések, hipotézisek bizonyításának igényét. Megmutathatja a matematika hasznosságát, belső szépségét, az emberi kultúrában betöltött szerepét. Fejleszti a tanulók térbeli tájékozódását, esztétikai érzékét.

A tanulási folyamat során fokozatosan megismertetjük a tanulókkal a matematika belső struktúráját (fogalmak, axiómák, tételek, bizonyítások elsajátítása). Mindezzel fejlesztjük a tanulók absztrakciós és szintetizáló képességét. Az új fogalmak

alkotása, az összefüggések felfedezése és az ismeretek feladatokban való alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a kreativitást, az önálló gondolatok megfogalmazását, a felmerült problémák megfelelő önbizalommal történő megközelítését, megoldását. A diszkussziós képesség fejlesztése, a többféle megoldás keresése, megtalálása és megbeszélése a többféle nézőpont érvényesítését, a komplex problémakezelés képességét is fejleszti. A folyamat végén a tanulók eljutnak az önálló, rendszerezett, logikus gondolkodás bizonyos szintjére.

A műveltségi terület a különböző témakörök szerves egymásra épülésével kívánja feltárni a matematika és a matematikai gondolkodás világát. A fogalmak, összefüggések érlelése és a matematikai gondolkodásmód kialakítása egyre emelkedő szintű spirális felépítést indokol – az életkori, egyéni fejlődési és érdeklődési sajátosságoknak, a bonyolódó ismereteknek, a fejlődő absztrakciós képességnek megfelelően. Ez a felépítés egyaránt lehetővé teszi a lassabban haladókkal való foglalkozást és a tehetség kibontakoztatását.

A matematikai értékek megismerésével és a matematikai tudás birtokában a tanulók hatékonyan tudják használni a megszerzett kompetenciákat az élet különböző területein. A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technikai, a humán műveltségterületek, illetve a választott szakma ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák értelmezéséhez, leírásához és kezeléséhez. Ezért a tanulóknak rendelkezniük kell azzal a képességgel és készséggel, hogy alkalmazni tudják matematikai tudásukat, és felismerjék, hogy a megismert fogalmakat és tételeket változatos területeken használhatjuk Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a mindennapokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódást. Mindehhez elengedhetetlen egyszerű matematikai szövegek értelmezése, elemzése. A tanulóktól megkívánjuk a szaknyelv életkornak megfelelő, pontos használatát, a jelölésrendszer helyes alkalmazását írásban és szóban egyaránt.

A tanulók rendszeresen oldjanak meg önállóan feladatokat, aktívan vegyenek részt a tanítási, tanulási folyamatban. A feladatmegoldáson keresztül a tanuló képessé válhat a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára. Kialakul bennük az önellenőrzés igénye, a sajátunkétól eltérő szemlélet tisztelete. Mindezek érdekében is a tanítás folyamában törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. A matematikatanítás, -tanulás folyamatában egyre nagyobb szerepet kaphat az önálló ismeretszerzés képességnek fejlesztése, az ajánlott, illetve az önállóan megkeresett, nyomtatott és internetes szakirodalom által. A matematika lehetőségekhez igazodva támogatni tudja az elektronikus eszközök (zsebszámológép, számítógép, grafikus kalkulátor), az internet, az oktatóprogramok stb. célszerű felhasználását, ezzel hozzájárul a digitális kompetencia fejlődéséhez.

A tananyag egyes részleteinek csoportmunkában való feldolgozása, a feladatmegoldások megbeszélése az együttműködési képesség, a kommunikációs képesség fejlesztésének, a reális önértékelés kialakulásának fontos területei. Ugyancsak nagy gondot kell fordítani a kommunikáció fejlesztésére (szövegértésre, mások szóban és írásban közölt gondolatainak meghallgatására, megértésére, saját gondolatok közlésére), az érveken alapuló vitakészség fejlesztésére. A matematikai szöveg értő olvasása, tankönyvek, lexikonok használata, szövegekből a lényeg kiemelése, a helyes jegyzeteléshez szoktatás a felsőfokú tanulást is segíti.

Változatos példákkal, feladatokkal mutathatunk rá arra, hogy milyen előnyöket jelenthet a mindennapi életben, ha valaki jártas a problémamegoldásban. A matematikatanításnak kiemelt szerepe van a pénzügyi-gazdasági kompetenciák kialakításában. Életkortól függő szinten, rendszeresen foglakozzunk olyan feladatokkal, amelyekben valamilyen probléma legjobb megoldását keressük. Szánjunk kiemelt szerepet azoknak az optimum problémáknak, amelyek gazdasági kérdésekkel foglalkoznak, amikor költség, kiadás minimumát; elérhető eredmény, bevétel maximumát keressük. Fokozatosan vezessük be matematikafeladatainkban a pénzügyi fogalmakat: bevétel, kiadás, haszon, kölcsön, kamat, értékcsökkenés, -növekedés, törlesztés, futamidő stb. Ezek a feladatok erősítik a tanulókban azt a tudatot, hogy matematikából valóban hasznos ismereteket tanulnak, ill. hogy a matematika alkalmazása a mindennapi élet szerves része. Az életkor előrehaladtával egyre több példát mutassunk arra, hogy milyen területeken tud segíteni a matematika. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy milyen matematikai ismerteket alkalmaznak az alapvetően matematikaigényes, ill. a matematikát csak kisebb részben használó szakmák (pl. informatikus, mérnök, közgazdász, pénzügyi szakember, biztosítási szakember, ill. pl. vegyész, grafikus, szociológus stb.), ezzel is segítve a tanulók pályaválasztását.

A matematikához való pozitív hozzáállást nagyban segíthetik a matematika tartalmú játékok és a matematikához kapcsolódó érdekes problémák és feladványok.

Minden életkori szakaszban fontos a differenciálás. Ez nemcsak az egyéni igények figyelembevételét jelenti. Sokszor az alkalmazhatóság vezérli a tananyag és a tárgyalásmód megválasztását, más esetekben a tudományos igényesség szintje szerinti differenciálás szükséges. Egy adott osztály matematikatanítása során a célok, feladatok teljesíthetősége igényli, hogy a tananyag megválasztásában a tanulói érdeklődés és a pályaorientáció is szerepet kapjon. A matematikát alkalmazó pályák felé vonzódó tanulók gondolkodtató, kreativitást igénylő versenyfeladatokkal motiválhatók, a humán területen továbbtanulni szándékozók számára érdekesebb a matematika kultúrtörténeti szerepének kidomborítása, másoknak a középiskolai matematika gyakorlati alkalmazhatósága fontos. A fokozott szaktanári figyelem, az iskolai könyvtár és az elektronikus eszközök használatának lehetősége segíthetik az esélyegyenlőség megvalósulását.

Az iskoláztatás kezdő szakaszában a matematikatanulás-tanítás célja, hogy formálódjon és gazdagodjon a gyermekek személyisége és gondolkodása. Az életkori sajátosságoknak megfelelően játékos tevékenységekkel, a fokozatosság elvének

betartásával és a tapasztalatokon alapuló megismerési módszerek alkalmazásával jutunk közelebb a matematika tudományának megismeréséhez. Ezért a manuális, tárgyi tevékenységek szükségesek a fogalmak kellően változatos, gazdag, konkrét tartalmának megismeréséhez.

Alapvető fontosságú a tapasztalatszerzéssel megérlelt fogalmak alapozása, alakítása, egyes matematikai tartalmak értő ismerete, a helyes szövegértelmezés és a matematikai szaknyelv használatának előkészítése, egyes fogalmak pontos használata. A tanulók aktív cselekvő tevékenységén keresztül erősödik az akarati, érzelmi önkifejező képességük, kommunikációjuk, együttműködési készségük, önismeretük. A sokszorosan (tévedésekkel és korrekcióval) bejárt utak nélkül nincs mód az önálló ismeretszerzés megtanulására. A gyerekek tempójának megfelelően haladva, az alaposabb, mélyebb tudás kiépítésére helyezzük a hangsúlyt. Apró lépésekkel, spirális felépítésben dolgozzuk fel a tananyagot.

Fontos, hogy biztosított legyen a gyerekek számára az alkotás lehetősége, melyben megnyilvánulhat kreativitásuk, fejlődhet kezdeményező és problémamegoldó képességük. Ez lehet az alapja a konstruktív gondolkodásuk kialakulásának, valamint ennek során a tanulók felkészülnek az önálló ismeretszerzésre, az örömet nyújtó egész életen át tartó tanulásra. Ebben a korban a képességfejlesztésnek, a kreatív és kritikai gondolkodás kialakításának van kiemelt szerepe. Ez a szakasz a tanulói kíváncsiságra és érdeklődésre épít, és ezáltal fejleszti a tanulók megismerési és gondolkodási képességét. Az önellenőrzés képességének fejlesztésével további felfedezésre, kutatásra ösztönöz.

Az alsó tagozatos matematikaoktatás **feladata** tehát kettős:

Az egyik fő feladat, hogy formáljuk és fejlesszük a tanulók:

- figyelmét, megfigyelőképességét,
- emlékezetét,
- megítélő képességét,
- lényegkiemelő és absztraháló képességét,
- általánosításra való képességét,
- összefüggéslátását,
- megértési képességét,
- alapvető matematikai képességeit és készségeit,
- alkotóképességét,
- gondolkodását,
- problémamegoldó képességét,
- önállóságát az ismeretszerzésben és az ismeretek rendezésében, alkalmazásában,
- helyes tanulási szokásait,
- a matematikai tevékenységek iránti érdeklődését,
- az életkornak megfelelő kommunikációs képességét,
- a munkavégzéshez szükséges általánosabb képességeit (pl. pontosság, rendszeresség, megbízhatóság, együttműködés, felelősségvállalás).

Az első négy év matematikatanulásának másik, szintén döntően fontos feladata olyan alapvető matematikai ismeretekés alkalmazható tudás elsajátíttatása, amelyek egyrészt biztosítják a problémamentes továbbhaladást a kötelező oktatás keretében, másrészt segítik a többi tantárgy, műveltségi terület céljainak megvalósulását. A matematika kiemelt témaköreiben az ismereteket folyamatosan összekapcsolva, a konkrétumokhoz mindig újra visszatérve, spirálisan bővítjük. A megértésen alapuló tanulás lényegéhez tartozik, hogy az újabb ismeretelemeket a korábban megszerzett ismeretekhez, sőt ezek alakuló rendszeréhez kapcsoljuk. Ezért már az alapozó szakaszban is fontos szerepe van a témák együttépítésének.

Az értékelés elvei és eszközeik

A tanév során az értékelés alapja a tanulók állandó megfigyelése önálló tevékenység közben; csoportmunkában való részvétel során. A folyamatos, fejlesztő célzatú szóbeli értékelés visszajelzést ad a tanuló számára munkájának eredményességéről, rendszeres tanulásra ösztönöz.

A **diagnosztikus felmérések** segíti a tanítót a tanulók előzetes ismereteinek feltérképezésében, útmutatást ad a tanulócsoportra szabott tanítási módszerek, eljárások kiválasztásában.

Témákat lezáró írásbeli felmérések tájékoztatják a tanítót, a tanulót és a szülőt a tanuló teljesítményéről a helyi tantervben rögzített követelményekhez viszonyítva.

A **tanév végi felmérés** megmutatja az adott évfolyamon elsajátított ismeretek mennyiségét és minőségét.

Az év végi értékelés egyrészt a szummatív mérési eredményekre, másrészt a tanító folyamatos megfigyelései során szerzett összképre épül.

A tankönyvválasztás szempontjai

- A fejlesztés-központúság megvalósítása két fő területen: a tanulók komplex fejlesztése; valamint a matematikai tartalmak fokozatos felépítése, mélyítése, bővítése terén
- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- A matematikai fogalmak fokozatos építése, az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységekre épülő megjelenítését, a tudatosan átgondolt, spirális tananyag-felépítést.
- Az esélyegyenlőtlenség csökkentése, a különböző adottságú, képességű tanulók tanulási-fejlődési esélyeinek, tehetségük kibontakoztatásának változatos módszerekkel történő megvalósítása.
- Olyan módszertani ajánlások, tevékenységi formák (pl. páros és csoportmunka, kooperatív tanulási eljárások) megjelenítése, ajánlása, amelyek a feldolgozást érdekesebbé és ezáltal eredményesebbé tehetik.
- A matematikai fogalmak fokozatos építése, az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységekre épülő megjelenítését, a tudatosan átgondolt, spirális tananyag-felépítést.
- A 6–10 éves kisgyerekek számára csak a személyes, cselekvő tapasztalatszerzésből fejlődhet ki a megértett ismeret. Ezért az írott (nyomtatott) taneszköz csak segédeszköze lehet a matematika tanulásának, (sőt bizonyos területek ismeretanyaga nem is kerülhet nyomtatott formában a gyerekek elé!).
- A témák úgy alkotnak majd megértett, egységes ismeretrendszert, ha épülésük közben a témák minden szinten összeépülhetnek a lehetséges mértékben.
- A feldolgozásnak a gyerekek hozott élményeinek felhasználásával a jól szervezett közös tevékeny tapasztalataira kell támaszkodnia, de segítenie kell az absztrakciós folyamat további lépéseit is.

A matematika irányultságú osztályunkban a heti óraszám 5 , ez a 3. és 4. évfolyamon egy-egy osztályt jelent, ezért itt az éves óraszám 180 óra

	A tantárgy heti óraszáma	**A tantárgy éves óraszáma**	
1.évfolyam	4	144	
2. évfolyam	4	144	
3.évfolyam	4	144	**180**
4.évfolyam	4	144	**180**

1. osztály

Időkeret: 144óra/év (4 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszáma	A gyakorlás óraszáma (szabadon felhasználható 10%)	Ismétlés, számonkérés, óraszáma
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	folyamatos		
Számelmélet, algebra	75	14	8
Függvények, az analízis elemei	17		2
Geometria, mérések	22		2
Statisztika, valószínűség	4		

A többletórákat (14 óra) a *Számelmélet, algebra* témakörben gyakorlásra, differenciált képességfejlesztésre használjuk fel.

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

- Egyszerű matematikai szakkifejezések, jelölések megismertetése.
- Az összehasonlítás képességének fejlesztése.
- Tárgyak, személyek, dolgok jellemzése egy-két tulajdonsággal.
- Halmazszemlélet megalapozása.
- Gondolatok, megfigyelések többféle módon történő kifejezése.

Előzetes tudás	Tárgyak, személyek, dolgok csoportosítása. Irányok (lent, fent, jobbra, balra) ismerete. Egyszerű utasítások megértése, annak megfelelő tevékenység. A feladat gondolati úton való megoldásának képessége (helykeresés, párválasztás, eszközválasztás). Tevékenységekben (rajzaiban) újszerű ötletek, kreativitás, fantázia megjelenése.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tárgyak, személyek, dolgok összehasonlítása, válogatása, rendezése, csoportosítása, halmazok képzése közös tulajdonságok alapján.	Összességek alkotása adott feltétel szerint, halmazalkotás. Személyekkel vagy tárgyakkal kapcsolatos jellemzők azonosítása, összegyűjtése, csoportosítása pl. interaktív tábla segítségével.	*Környezetismeret:* tárgyak, élőlények összehasonlítása, csoportosítása különböző tulajdonságok alapján, pl. élőhely, táplálkozási mód stb.
Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanannyi szavak értő ismerete, használata. Egyszerű matematikai szakkifejezések és jelölések bevezetése a fogalmak megnevezésére.	Relációszókincs**:** kisebb, nagyobb, egyenlő. Jelrendszer ismerete és használata (=, <, >). Lehetőség szerint számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.	*Környezetismeret:* természeti jelenségekről tett igaz-hamis állítások.
Halmazok számossága. Halmazok összehasonlítása. Megállapítások: mennyivel több, mennyivel kevesebb elemet tartalmaz. Csoportosítások.	Igaz – hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Mennyiségi kapcsolatok felfedezése, a változások követése.	*Testnevelés és sport:* párok, csoportok alakítása. *Magyar nyelv és irodalom:* szavak csoportosítása szótagszám szerint.

Néhány elem sorba rendezése próbálgatással. Tárgysorozatok, számsorozatok alkotása.	Finommotoros koordinációk: apró tárgyak (pl. pálcika, korong, termések, logikai lapok) rakosgatása.	*Testnevelés és sport:* sorban állás különböző szempontok szerint.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Több, kevesebb, ugyanannyi, kisebb, nagyobb, egyenlő.	

2. Számelmélet, algebra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

- Számlálás, számolási készség fejlesztése.
- A tartós figyelem fejlesztése.
- Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése.
- Az összeadás, kivonás, bontás, pótlás fogalmának kialakítása, elmélyítése és a műveletek elvégzése az adott számkörben.
- A matematikai szaknyelv életkornak megfelelő használata.
- Elnevezések, jelölések használata, számolási eljárások alkalmazása.

Előzetes tudás	Számolás szóban egyesével 10-ig. Személyek, dolgok számlálása tízig. Számok mutatása ujjaikkal. Elemi mennyiségi ismeretek: mennyiségek megkülönböztetése (nagyobb, kisebb, több, kevesebb, semmi). Párba rendeződés képessége (kettesével sorakozás), párok összeválogatása (cipők, kesztyűk).

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számolás 20-as számkörben. Számfogalom kialakítása 20-as számkörben. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Számok nevének sorolása növekvő és csökkenő sorrendben.	Számlálás, számolási készség fejlesztése. A szám- és műveletfogalom tapasztalati úton való alakítása. Számok közötti összefüggések felismerése, a műveletek értelmezése tárgyi tevékenységgel és szöveg alapján. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Analógiás gondolkodás alapozása.	*Környezetismeret:* tapasztalatszerzés a közvetlen és tágabb környezetben, tárgyak megfigyelése, számlálása. *Ének-zene:* ritmus, taps. *Magyar nyelv és irodalom:* mesékben előforduló számok. *Testnevelés és sport:* lépések, mozgások számlálása.
Számok írása, olvasása 20-ig. Számok képzése, bontása helyi érték szerint.	Egyedi tapasztalatok értelmezése (pl. ujjszámolás). Számjelek használata. Jelek szerepe, írása, használata és értelmezése. A számok számjegyekkel történő helyes leírásának fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára. *Magyar nyelv és irodalom*: betűelemek írása.
Számok becsült és valóságos helye a számegyenesen (egyes, tízes) számszomszédok. Számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok egymástól való távolsága a számegyenesen.	Mennyiségek megfigyelése, összehasonlítása. A mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal, relációjellel. A tájékozódást segítő viszonyok megismerése: között, mellett. Tájékozódás a tanuló saját testéhez képest (bal, jobb). Tájékozódás lehetőleg interaktív program használatával is.	*Testnevelés és sport:* tanulók elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva. *Vizuális kultúra:* tájékozódás a síkon ábrázolt térben.

Számok tulajdonságai: páros, páratlan.	Tulajdonságok felismerése, megfogalmazása. Számok halmazokba sorolása. Lehetőleg tantárgyi oktatóprogram használata páratlan-páros tulajdonság megértéséhez.	
Számok összeg- és különbségalakja.	Számok összeg- és különbségalakjának előállítása, leolvasása kirakással, rajzzal. Megfigyelés, rendszerezés, általánosítás. Igaz és hamis állítások megfogalmazása.	
Darabszám, sorszám, és mérőszám fogalmának megkülönböztetése. Halmazok számosságának megállapításával a természetes szám fogalmának kialakítása.	Darabszám, sorszám és mérőszám szavak értő ismerete és használata.	*Környezetismeret:* természeti tárgyak megfigyelése, számlálása.
Az összeadás, kivonás értelmezései tevékenységekkel a 20-as számkörben. Az összeadás és a kivonás kapcsolata. Az összeadás tagjainak felcserélhetősége.	Műveletfogalom alapozása, összeadás, kivonás értelmezése többféle módon. Rajzról, képről, összeadás kivonás írása; művelet megjelenítése képpel, kirakással. Műveletek tárgyi megjelenítése, matematikai jelek, műveleti jelek használata. Fejben történő számolási képesség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenységeken keresztül. Összeadás, kivonás hiányzó értékeinek meghatározása (pótlás). Műveletek megfogalmazása, értelmezése.	
Szöveges feladat értelmezése, megoldása. Megoldás próbálgatással, következtetéssel. Ellenőrzés. Szöveges válaszadás. Tevékenységről, képről, számfeladatról szöveges feladat alkotása, leírása a matematika nyelvén.	Mondott, illetve olvasott szöveg értelmezése, eljátszása, megjelenítése rajz segítségével, adatok, összefüggések kiemelése, leírása számokkal. Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről, történésről szóban, írásban. Lényegkiemelő és probléma-megoldó képesség formálása matematikai problémák ábrázolásával, szöveges feladatok megfogalmazásával.	*Vizuális kultúra:* hallott, látott, elképzelt történetekvizuális megjelenítése. *Magyar nyelv és irodalom:* azolvasott, írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Összeg, különbség, számegyenes, művelet, páros, páratlan, egy- és kétjegyű számok, darabszám, sorszám, tőszám, felcserélhetőség,	

3. Függvények, az analízis elemei

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

- Számok, mennyiségek közötti viszonyokra vonatkozóan egyszerű megállapítások megfogalmazása.
- Változások észrevétele, megfigyelése, indoklása.

Előzetes tudás	Tárgyak sorba rendezésének képessége (szín-, méret-, forma szerint). Előrajzolás után díszítő sor rajzolása, a minták váltakozásával. Az idő múlásának megfigyelése, periódikusan ismétlődő események a napi tevékenységekben.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A sorozat fogalmának kialakítása. Tárgy-, jel- és számsorozatok szabályának felismerése. Növekvő és csökkenő sorozatok.	Sorozat képzése tárgyakból, jelekből, alakzatokból, számokból. Számsorozat szabályának felismerése, folytatása, kiegészítése megadott vagy felismert összefüggés alapján. Az összefüggéseket felismerő és a rendező képesség fejlesztése a változások, periodikusság, ritmus, növekedés, csökkenés megfigyelésével. Megkezdett sorozatok folytatása adott szabály szerint.	*Ének-zene:* periodikusság zenei motívumokban.
Összefüggések, szabályok. Számok mennyiségek közti kapcsolatok és jelölésük nyíllal. Számok táblázatba rendezése. Számpárok közötti kapcsolatok.	Egyszerűbb összefüggések, szabályszerűségek felismerése. Szabályjátékok alkotása. Kreativitást fejlesztő feladatsorok megoldása. Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő. Szabály, kapcsolat.	

4. Geometria, mérések

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

- Megfigyelőképesség, tartós figyelem fejlesztése.
- Feladattudat és feladattartás fejlesztése.
- Térszemlélet kialakításának alapozása.
- Finommotorikus mozgás fejlesztése.
- Pontosság, tervszerűség, kitartás a munkában.
- Helyes és biztonságos eszközkezelés.
- A környezet megismerésének igénye.
- Mennyiségfogalmak kialakítása a 20-as számkörben, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel.
- Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben.
- Irányok megismerése, alkalmazása.

Előzetes tudás	Formák között különbség felismerése (kerek, szögletes). Az azonos formák közül az eltérők kiválogatásának képessége. Adott formák összekapcsolása tárgyakkal. Térbeli tájékozódás a testsémáknak megfelelően.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az egyenes és görbe vonal megismerése.	Tudatos megfigyelés. Egyenes rajzolása vonalzóval. Objektumok alkotása szabadon.	*Környezetismeret:* közvetlen környezet megfigyelése a testek formája szerint (egyenes és görbe vonalak keresése).
A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása.	A számítógép kezelése segítséggel.	
Tapasztalatgyűjtés egyszerű alakzatokról. Képnézegető programok alkalmazása.	A megfigyelések megfogalmazása az alakzatok formájára vonatkozóan. Alakzatok másolása, összehasonlítása, annak eldöntése, hogy a létrehozott alakzat rendelkezik-e a kiválasztott tulajdonsággal. A geometriai alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, készítése.	*Vizuális kultúra:* Geometriai alakzatok rajzolása. A vizuális nyelv alapvető eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése. Kompozíció alkotása geometriai alakzatokból.(mozaikkép)
Tengelyesen tükrös alakzat előállítása hajtogatással, nyírással, megfigyelése tükör segítségével. A tapasztalatok megfogalmazása. Képnézegető programok alkalmazása.	A tükrös alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, jellemzése.	*Környezetismeret:* alakzatok formájának megfigyelése a környezetünkben.
Sík- és térbeli alakzatok megfigyelése, szétválogatása, megkülönböztetése.	Síkidom és test különbségének megfigyelése. Síkidomok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzolással. Testek építése testekből másolással, vagy szóbeli utasítás alapján.	*Vizuális kultúra; környezetismeret:* tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.
Síkidomok. (négyzet, téglalap, háromszög, kör). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbözőségek.	Síkidomok rajzolása szabadon és szavakban megadott feltétel szerint. Összehasonlítás. Fejlesztőprogram használata formafelismeréshez, azonosításhoz, megkülönböztetéshez.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* vonalzó használata.
Testek (kocka, téglatest). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbözőségek. Tulajdonságokat bemutató animációk lejátszása, megtekintése, értelmezése.	Testek válogatása és osztályozása megadott szempontok szerint. Testek építése szabadon és adott feltételek szerint, tulajdonságaik megfigyelése. A tér- és síkbeli tájékozódó képesség alapozása érzékszervi megfigyelések segítségével. Szemponttartás. Kreativitás fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* testek építése.
Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások.	Mozgási memória fejlesztése nagytesti mozgással, mozgássor megismétlése. Térbeli tájékozódás fejlesztése. Tájékozódás síkban (pl. füzetben, könyvben, négyzethálós papíron).	*Környezetismeret:* az osztályterem elhelyezkedése az iskolában, az iskola elhelyezkedése a településen. *Testnevelés és sport:* térbeli

	Interaktív programok használata.	tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.
Összehasonlítások a gyakorlatban: (rövidebb-hosszabb, magasabb-alacsonyabb).	Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Együttműködő képesség fejlesztése (pl. tanulók magasságának összemérése).	*Környezetismeret:* közvetlen környezetünk mérhető tulajdonságai.
Hosszúság, tömeg, űrtartalom idő. Mérőszám és mértékegység. Mérőeszközök. Mérések alkalmi és szabvány egységekkel: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő. Szabvány mértékegységek megismerése:,m, kg, l, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek becslése.	Azonos mennyiségek mérése különböző mértékegységekkel. Különböző mennyiségek mérése azonos egységgel. Mérőeszközök használata gyakorlati mérésekre. A becslés és mérés képességének fejlesztése gyakorlati tapasztalatszerzés alapján. Mennyiségek közötti összefüggések megfigyeltetése tevékenykedtetéssel.	*Testnevelés és sport; ének-zene:* időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel. *Környezetismeret:* hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő és mértékegységeik.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	Irányított keresés ma már nem használatos mértékegységekről.	
Mérőszám és mértékegység viszonya.	Mennyiségek közötti összefüggések megfigyelése. Tárgyak, személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik alapján (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom). Interaktív programok használata.	*Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:* mérések a mindennapokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenes és görbe vonal, szimmetria, mértékegység, mérőszám, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, mérőeszköz, síkidom, test. Becslés.	

5. Statisztika, valószínűség

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

- Közös munka (páros- és csoportmunka) vállalása.
- Együttműködés, egymásra figyelés.
- A világ megismerésének igénye.
- Önismeret: pontosság, tervszerűség, monotonitás tűrése.

Előzetes tudás	Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi megfigyelések, játékok, kísérletek.	A matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése matematikai játékok segítségével. Sejtések megfogalmazása, divergens gondolkodás.	
Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.	Tudatos megfigyelés. A gondolkodás és a nyelv összefonódása.	
Események, ismétlődések játékos tevékenység során.	Célirányos, akaratlagos figyelem fejlesztése.	
A lehetetlen fogalmának tapasztalati előkészítése.	Adatgyűjtés célirányos megválasztásával a	

	környezettudatos gondolkodás fejlesztése.	
Statisztika. Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről, mért vagy számlált adatok lejegyzése táblázatba.	Események megfigyelése. Szokások kialakítása az adatok lejegyzésére. Adatokról megállapítások megfogalmazása: egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb adat kiválasztása. Adatgyűjtés elektronikus információforrások segítségével. Információforrások, adattárak használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Véletlen, biztos, lehetetlen, táblázat, statisztika, adat.	

A fejlesztés elvárt eredményei az 1. évfolyam végén

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése.
- Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.
- Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (20-as számkör).
- Számok helye a számegyenesen.
- Számszomszédok értése.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása (20-as számkör).
- Matematikai jelek: +, –, =, <, > ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás szóban és írásban (20-as számkör).
- Egyszerű szöveges feladat (nem önálló olvasás alapján) értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése (20-as számkör).
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- A változások és ismétlődések észrevételének, szóbeli kifejezésének képessége

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom és az idő mérése.
- A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
- Mérőeszközök használata.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek követése, közös munka végzése
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
-

2. osztály

<u>Időkeret:</u> 144óra/év (4 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag	A gyakorlás	Ismétlés,

	feldolgozásának óraszáma	óraszáma (szabadon felhasználható 10%)	számonkérés
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	folyamatos		
Számelmélet, algebra	72	14	8
Függvények, az analízis elemei	16		2
Geometria, mérések	24		2
Statisztika, valószínűség	6		

A többletórákat(14 óra) a *Számelmélet, algebra* témakörben gyakorlásra, differenciálást képességfejlesztésre használjuk fel.

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

–Egyszerű matematikai szakkifejezések, jelölések megismertetése.
–Az összehasonlítás képességének fejlesztése.
–Tárgyak, személyek, dolgok jellemzése egy-két tulajdonsággal.
–Halmazszemlélet megalapozása.
–Gondolatok, megfigyelések többféle módon történő kifejezése.

Előzetes tudás	Halmazalkotás feltétel szerint. Összehasonlítás, megkülönböztetés. Relációszókincs: kisebb, nagyobb, egyenlő. Igaz, hamis állítások megfogalmazása.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tárgyak, személyek, dolgok számok összehasonlítása, válogatása, rendezése, csoportosítása, halmazok képzése közös tulajdonságok alapján.	Összességek alkotása adott feltétel szerint, halmazalkotás. Személyekkel vagy tárgyakkal, számokkal kapcsolatos jellemzők azonosítása, összegyűjtése, csoportosítása pl. interaktív tábla segítségével.	*Környezetismeret:* tárgyak, élőlények összehasonlítása, csoportosítása különböző tulajdonságok alapján, pl. élőhely, táplálkozási mód stb.
Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanannyi szavak értő ismerete, használata. Egyszerű matematikai szakkifejezések és jelölések a fogalmak megnevezésére.	Relációszókincs: kisebb, nagyobb, egyenlő. Jelrendszer ismerete és használata (=, <, >). Lehetőség szerint számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.	*Környezetismeret:* természeti jelenségekről tett igaz-hamis állítások.
Halmazok számossága. Halmazok összehasonlítása. Megállapítások: mennyivel több, mennyivel kevesebb, hányszor annyi elemet tartalmaz. Csoportosítások.	Igaz, hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Tantárgyi oktató- és ismeretterjesztő programok futtatása.	*Testnevelés és sport:* párok, csoportok alakítása. *Magyar nyelv és irodalom:* szavak csoportosítása szótagszám szerint.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Több, kevesebb, ugyanannyi, kisebb, nagyobb, egyenlő.	

2. Számelmélet, algebra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

–Számlálás, számolási készség fejlesztése.
–A tartós figyelem fejlesztése.
–Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése.
–Az összeadás, kivonás, bontás, pótlás fogalmának elmélyítése és a műveletek elvégzése az adott számkörben.

–A matematikai szaknyelv életkornak megfelelő használata.
–Elnevezések, jelölések használata, számolási eljárások alkalmazása.

Előzetes tudás	Számok írása, olvasása, számlálás 20-ig. Darabszám, sorszám és mérőszám ismerete. Növekvő és csökkenő sor alkotása 20-as számkörben. Számok összeg és különbségalakja 20-as számkörben. Összeadás és kivonás értelmezése többféle módon. Pótlás 20-as számkörben. Egyszerű szöveges feladatok megoldása próbálgatással, következtetéssel.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számfogalom kialakítása 100-as számkörben. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Számok nevének sorolása növekvő és csökkenő sorrendben.	Számlálás, számolási készség fejlesztése. A szám- és műveletfogalom tapasztalati úton való alakítása. Számok közötti összefüggések felismerése, a műveletek értelmezése tárgyi tevékenységgel és szöveg alapján. Fejben történő számolási képesség fejlesztése. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Analógiás gondolkodás.	*Környezetismeret:* tapasztalatszerzés a közvetlen és tágabb környezetben, tárgyak megfigyelése, számlálása. *Ének-zene:* ritmus, taps. *Magyar nyelv és irodalom:* mesékben előforduló számok. *Testnevelés és sport:* lépések, mozgások számlálása.
Számok írása, olvasása 100-ig. Számok képzése, bontása helyi érték szerint.	Egyedi tapasztalatok értelmezése (pl. ujjszámolás). Számjelek használata. Jelek szerepe, írása, használata és értelmezése. A számok számjegyekkel történő helyes leírásának fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára. *Magyar nyelv és irodalom*: betűelemek írása.
Számok becsült és valóságos helye a számegyenesen (egyes, tízes) számszomszédok. Számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok egymástól való távolsága a számegyenesen.	Mennyiségek megfigyelése, összehasonlítása. A mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal, relációjellel. Tájékozódás lehetőleg interaktív program használatával is	*Vizuális kultúra:* tájékozódás a síkon ábrázolt térben.
Számok összeg- és különbségalakja.	Számok összeg- és különbségalakjának előállítása, leolvasása kirakással, rajzzal. Megfigyelés, rendszerezés, általánosítás. Igaz és hamis állítások megfogalmazása.	
Darabszám, sorszám, és mérőszám fogalmának megkülönböztetése 100-as számkörben. Számok tulajdonságai: páros, páratlan.	Darabszám, sorszám és mérőszám szavak értő ismerete és használata. Tulajdonságok felismerése, megfogalmazása. Számok halmazokba sorolása.	*Környezetismeret*: természeti tárgyak megfigyelése, számlálása.

	Lehetőleg tantárgyi oktatóprogram használata páratlan-páros tulajdonság megértéséhez.	
A római számok írása, olvasása **I, V, X** jelekkel. A római számok története.		*Magyar nyelv és irodalom:* könyvekben a fejezetszám kiolvasása. *Környezetismeret:* eligazodás a hónapok között.
Összeadás, kivonás fogalmának mélyítése. Összeadandók, tagok, összeg. Kisebbítendő, kivonandó, különbség. Az összeadás és a kivonás kapcsolata. Az összeadás tagjainak felcserélhetősége.	Műveletfogalom alakítása, összeadás, kivonás értelmezése többféle módon. Műveletek tárgyi megjelenítése, matematikai jelek, műveleti jelek használata. A megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenységeken keresztül. Összeadás, kivonás hiányzó értékeinek meghatározása (pótlás). A műveletek elvégzése több tag esetén is. Tantárgyi fejlesztőprogram használata	
Szorzás, osztás fejben és írásban. A szorzás értelmezése ismételt összeadással. Szorzótényezők, szorzat. Szorzótábla megismerése 100-as számkörben. Osztás 100-as számkörben. Bennfoglaló táblák. Osztandó, osztó, hányados, maradék. Maradékos osztás a maradék jelölésével. A szorzás és az osztás kapcsolata.	Az összeadás és a szorzás kapcsolatának felismerése. Számolási készség fejlesztése. Algoritmusok követése az egyesekkel és tízesekkel végzett műveletek körében. Fejlesztőprogram használata a műveletek helyességének ellenőrzésére.	
Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége. A zárójel használata. A műveletek sorrendje.	Kreativitás, önállóság fejlesztése a műveletek végzésében.	
Szöveges feladat értelmezése, megoldása. Megoldás próbálgatással, következtetéssel. Ellenőrzés. Szöveges válaszadás. Tevékenységről, képről, számfeladatról szöveges feladat alkotása, leírása a matematika nyelvén.	Mondott, illetve olvasott szöveg értelmezése, eljátszása, megjelenítése rajz segítségével, adatok, összefüggések kiemelése, leírása számokkal. Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről, történésről szóban, írásban. Lényegkiemelő és probléma-megoldó képesség formálása matematikai problémák ábrázolásával, szöveges feladatok megfogalmazásával.	*Vizuális kultúra:* hallott, látott, elképzelt történetekvizuális megjelenítése. *Magyar nyelv és irodalom:*azolvasott, írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Összeg, összeadandó, tag, különbség, kisebbítendő, kivonandó, szorzat, tényező, osztandó, osztó, hányados, maradék, számegyenes, művelet, zárójel, páros, páratlan, egy- és kétjegyű számok, darabszám, sorszám, tőszám, felcserélhetőség, szorzótábla, bennfoglaló tábla.

3. Függvények, az analízis elemei

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

–Számok, mennyiségek közötti viszonyokra vonatkozóan egyszerű megállapítások megfogalmazása.
–Változások észrevétele, megfigyelése, indoklása.

Előzetes tudás	Sorozatképzés tárgyakból, alakzatokból, számokból. Számsorozat folytatása megadott összefüggés alapján. Egyszerű összefüggések felismerése.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A sorozat fogalma. Számsorozatok szabályának felismerése. Növekvő és csökkenő sorozatok.	Sorozat képzése számokból. Számsorozat szabályának felismerése, folytatása, kiegészítése megadott vagy felismert összefüggés alapján. Az összefüggéseket felismerő és a rendező képesség fejlesztése a változások, periodikusság, ritmus, növekedés, csökkenés megfigyelésével. Megkezdett sorozatok folytatása adott szabály szerint.	*Ének-zene:* periodikusság zenei motívumokban.
Összefüggések, szabályok. Számok mennyiségek közti kapcsolatok és jelölésük nyíllal. Számok táblázatba rendezése. Számpárok közötti kapcsolatok.	Egyszerűbb összefüggések, szabályszerűségek felismerése. Szabályjátékok alkotása. Kreativitást fejlesztő feladatsorok megoldása. Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő. Szabály, kapcsolat.	

4. Geometria, mérések

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

–Megfigyelőképesség, tartós figyelem fejlesztése.
–Feladattudat és feladattartás fejlesztése.
–Térszemlélet kialakításának alapozása.
–Finommotorikus mozgás fejlesztése.
–Pontosság, tervszerűség, kitartás a munkában.
–Helyes és biztonságos eszközkezelés.
–A környezet megismerésének igénye.
–Mennyiségfogalmak kialakítása a 100-as számkörben, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel.
–Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben.

Előzetes tudás	Egyenes rajzolása vonalzóval. Alakzatokra vonatkozó megfigyelések megfogalmazása. Alakzatok másolása, összehasonlítása. Síkidom és test különbségének felismerése. Síkidomok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzolással. Testek építése szabadon és feltétel szerint. Képnézegető program használata. Összehasonlítás méret szerint (pl. rövidebb-hosszabb, alacsonyabb-magasabb. stb.). Mérőeszközök ismerete, használata. Mérés alkalmilag választott és szabvány mértékegységekkel. Mértékegységek (m, kg, l, óra, nap, hét, hónap, év) ismerete.

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Az egyenes és görbe vonal.	Tudatos megfigyelés. Egyenes rajzolása vonalzóval. Objektumok alkotása szabadon.	*Környezetismeret:* közvetlen környezet megfigyelése a testek formája szerint (egyenes és görbe vonalak keresése).
A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása.	A számítógép kezelése segítséggel.	
Tapasztalatgyűjtés egyszerű alakzatokról. Képnézegető programok alkalmazása.	A megfigyelések megfogalmazása az alakzatok formájára vonatkozóan. Alakzatok másolása, összehasonlítása, annak eldöntése, hogy a létrehozott alakzat rendelkezik-e a kiválasztott tulajdonsággal. A geometriai alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, készítése.	*Vizuális kultúra:* Geometriai alakzatok rajzolása. A vizuális nyelv alapvető eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése. Kompozíció alkotása geometriai alakzatokból.
Tengelyesen tükrös alakzat előállítása hajtogatással, nyírással, megfigyelése tükör segítségével. A tapasztalatok megfogalmazása. Képnézegető programok alkalmazása.	A tükrös alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, jellemzése. Interaktív tábla	*Környezetismeret:* alakzatok formájának megfigyelése a környezetünkben.
Sík- és térbeli alakzatok megfigyelése, szétválogatása, megkülönböztetése.	Síkidom és test különbségének megfigyelése. Síkidomok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzolással. Testek építése testekből másolással, vagy szóbeli utasítás alapján.	*Vizuális kultúra; környezetismeret:* tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.
Síkidomok. (négyzet, téglalap, háromszög, kör). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbözőségek.	Síkidomok rajzolása szabadon és szavakban megadott feltétel szerint. Összehasonlítás. Fejlesztőprogram használata formafelismeréshez, azonosításhoz, megkülönböztetéshez.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* vonalzó használata.
Testek (kocka, téglatest). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbözőségek. Tulajdonságokat bemutató animációk lejátszása, megtekintése, értelmezése.	Testek válogatása és osztályozása megadott szempontok szerint. Testek építése szabadon és adott feltételek szerint, tulajdonságaik megfigyelése. A térbeli tájékozódó képesség alapozása érzékszervi megfigyelések segítségével. Szemponttartás. Kreativitás fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* testek építése.
Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások.	Térbeli tájékozódás fejlesztése. Tájékozódás síkban (pl. füzetben, könyvben, négyzethálós papíron). Interaktív programok használata.	*Környezetismeret:* az osztályterem elhelyezkedése az iskolában, az iskola elhelyezkedése a településen. *Testnevelés és sport:* térbeli

		tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.
Összehasonlítások a gyakorlatban: (rövidebb-hosszabb, magasabb-alacsonyabb).	Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Együttműködő képesség fejlesztése (pl. tanulók magasságának összemérése).	*Környezetismeret:* közvetlen környezetünk mérhető tulajdonságai.
Hosszúság, tömeg, űrtartalom idő. Mérőszám és mértékegység. Mérőeszközök. Mérések alkalmi és szabvány egységekkel: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő. Szabvány mértékegységek: cm, dm, m, dkg, kg, cl, dl, l, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek becslése.	Azonos mennyiségek mérése különböző mértékegységekkel. Különböző mennyiségek mérése azonos egységgel. Mérőeszközök használata gyakorlati mérésekre. A becslés és mérés képességének fejlesztése gyakorlati tapasztalatszerzés alapján.	*Testnevelés és sport; ének-zene:* időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel. *Környezetismeret:* hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő és mértékegységeik.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	Irányított keresés ma már nem használatos mértékegységekről.	
Átváltások szomszédos mértékegységek között, mérőszám és mértékegység viszonya.	Mennyiségek közötti összefüggések megfigyelése. Tárgyak, személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik alapján (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom). Interaktív programok használata.	*Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:* mérések a mindennapokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenes és görbe vonal, szimmetria, mértékegység, mérőszám, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, mérőeszköz, síkidom, test. Becslés, átváltás.	

5. Statisztika, valószínűség

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

–Közös munka (páros- és csoportmunka) vállalása.
–Együttműködés, egymásra figyelés.
–A világ megismerésének igénye.
–Önismeret: pontosság, tervszerűség, monotonitás tűrése.

Előzetes tudás	Sejtések megfogalmazása valószínűségi kísérletek során. Adatgyűjtés, adatok lejegyzése. Megállapítások megfogalmazása a gyűjtött adatokról.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi megfigyelések, játékok, kísérletek.	A matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése matematikai játékok segítségével. Sejtések megfogalmazása, divergens gondolkodás.	
Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.	Tudatos megfigyelés. A gondolkodás és a nyelv összefonódása.	
Események, ismétlődések játékos tevékenység során.	Célirányos, akaratlagos figyelem fejlesztése.	
A lehetetlen fogalmának tapasztalati előkészítése.	Adatgyűjtés célirányos megválasztásával a környezettudatos gondolkodás fejlesztése.	
Statisztika. Adatok gyűjtése megfigyelt	Események megfigyelése. Szokások kialakítása az adatok	

történésekről, mért vagy számlált adatok lejegyzése táblázatba.	lejegyzésére. Adatokról megállapítások megfogalmazása: egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb adat kiválasztása. Adatgyűjtés elektronikus információforrások segítségével. Információforrások, adattárak használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Véletlen, biztos, lehetetlen, táblázat, statisztika, adat.	

A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén

A tanuló
–képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni;
–képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;
–halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;
–több, kevesebb, ugyannyi fogalmát helyesen használja;
–néhány elemet sorba rendez próbálgatással;
–számokat ír, olvas 100-as számkörben, Helyi érték fogalma.
–tud római számokat írni, olvasni 100-as számkörben (I, V, X, ~~L, C~~);
–megtalálja számok helyét a számegyenesen,
–meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
–képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
–tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;
–a matematikai jeleket +, –, •, :, =, <, >, ( ) helyesen használja;
–képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani 100-as számkörben;
–ismeri a szorzótáblát a 100-as számkörben;
–ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét;
–képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;
–megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
–képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására;
–figyelme tudatosan irányítható;
–ismerete az egyenes és görbe vonalakat;
–képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
–tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint;
–képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
–képes a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére;
–ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
–képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között;
–felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket;
–mérés során helyesen használja a mérőeszközöket;
–felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
–felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;
–képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni;
–tud adatokról megállapításokat megfogalmazni;

3. osztály

Időkeret: 144óra/év (4 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszáma	A gyakorlás óraszáma	Az összefoglalás, ellenőrzés óraszáma
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	2+ folyamatos		

Számelmélet, algebra	70	14	8
Függvények, az analízis elemei	16		2
Geometria, mérések	25		2
Statisztika, valószínűség	5		

A többletórákat(14 óra) a *Számelmélet, algebra* témakörben gyakorlásra, differenciált képességfejlesztésre, az alapműveletek készségszintű elsajátítására használjuk fel.

Matematika irányultságú osztály

Időkeret: 180óra/év (5 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszáma	A gyakorlás óraszáma	Az összefoglalás, ellenőrzés óraszáma
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	3+ folyamatos		
Számelmélet, algebra	108	18	8
Függvények, az analízis elemei	20		2
Geometria, mérések	32		2
Statisztika, valószínűség	5		

A többletórákat(18 óra) a *Számelmélet, algebra* témakörben differenciált képességfejlesztésre, versenyekre való felkészülésre használjuk fel.

A fejlesztési követelményeknél dőlt betűkkel közöljük a plusz időkeret felhasználásához a tananyagra vonatkozó javaslatainkat. Valamint kéthetente 1 (évi 18 órát) versenyfeladatok megoldására szánjuk ezen az évfolyamon.

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

–Halmazok összehasonlítása.
–Állítások igazságtartalmának eldöntése.
–Több, kevesebb, ugyannyi fogalma.
–Alakzatok szimmetriájának megfigyelése.
–Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Előzetes tudás	Halmazok összehasonlítása. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyannyi fogalma. Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése konkrét elemek esetén. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.	Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek halmazba rendezése. A logikai „és”, „vagy” szavak használata állítások megfogalmazásában. Összehasonlítás, következtetés, absztrahálás.	*Környezetismeret:* élőlények csoportosítása megadott szempontok szerint.
A számítógép működésének bemutatása (be- és kikapcsolás, egér, billentyűzet használata).	Ismerkedés az adott informatikai környezettel.	
Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. Alaphalmaz és részhalmaz fogalmának tapasztalati előkészítése.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint. Síkidomok halmazokba rendezése tulajdonságaik alapján. Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint. A gondolkodás és a nyelv összefonódása, kölcsönhatása.	*Magyar nyelv és irodalom:* szavak jelentése, szövegkörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.
Tantárgyi fejlesztőprogram használata a halmazba soroláshoz.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint.	
Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása. próbálgatással.	Konkretizálás képességének fejlesztése.	*Ének-zene:* dallammotívumok sorba rendezése.
ALMAK/ FOGALMAK	Halmaz, összehasonlítás, csoportosítás, sorba rendezés.	

2. Számelmélet, algebra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

–Elnevezések, megállapodások, jelölések értése, kezelése.
–Számok nagyságrendje és helyi értéke. Számok helyes leírása, olvasása 1000-ig.
–Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete.
–Számok képzése, helyi érték szerinti bontása.
–A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alapművelet körében.
–A tízes, százas ezres számszomszédok meghatározása.
–A kerekítés és becslés eszközként való alkalmazása.
–Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.
–Igény kialakítása a matematika értékeinek és eredményeinek megismerésére.
–A szorzótábla biztos ismerete.

Előzetes tudás	Számok írása, olvasása (100-as számkör). Helyi érték Római számok írása, olvasása (I, V, X). Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Páros és páratlan számok. Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ). Összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Szorzótábla ismerete a százas számkörben. A műveletek sorrendje. Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számfogalom kialakítása 1000-es, számkörben. Számok írása, olvasása 1000-ig.	Tájékozódás az adott számkörben. *Számmemória fejlesztése*.	*Magyar nyelv és irodalom:* számok helyesírása.
Számok helye, közelítő helye a számegyenesen, számszomszédok, kerekítés. Alaki, helyi és valódi érték. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.	*Emlékezet fejlesztése*, tájékozódás a számegyenesen.	
Számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.	Tájékozódás a számegyenesen.	
Számok összeg-, különbség-, szorzat- és hányados alakja.	Megértett állításokra, szabályokra való emlékezés. Tények közti kapcsolatok, viszonyok, összefüggések felidézése.	
A negatív szám fogalmának tapasztalati úton történő előkészítése. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).	Negatív számokkal való ismerkedés tapasztalati úton a számegyenes, a hiány és a hőmérséklet segítségével. Adósság, készpénz, vagyoni helyzet fogalmának értelmezése.	*Környezetismeret:* hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypont alatti, fagypont feletti hőmérséklet).
Matematikai oktató program használata.		
Számok tulajdonságai: oszthatóság 2-vel, 5-tel és 10-zel	*Számok összehasonlítása, szétválogatása az oszthatósági tulajdonság szerint.*	
Műveletek közötti kapcsolatok: összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Fejszámolás: összeadás, kivonás, szorzás és osztás legfeljebb háromjegyű, nullára végződő számokkal. Fejszámolás: szorzás, osztás tízzel, százzal. Írásbeli összeadás, kivonás	Az ellenőrzési igény kialakítása, a műveletek közötti kapcsolatok megfigyelésén keresztül. A pontos feladatvégzés igényének fejlesztése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése; tudatos, célirányos figyelem. A fejszámolás biztonságos	*Magyar nyelv és irodalom*: kérdések, problémák, válaszok helyes megfogalmazása.

háromjegyű számokkal. Írásbeli szorzás egyjegyű számmal.	használata. A szorzótáblák gyakorlása. Analógiák felismerése, keresése, kialakítása. Írásbeli műveletek alkalmazásszintű felhasználása. A tanult műveletek elvégzésének gyakorlása, ellenőrzése.	
Matematikai fejlesztőprogram használata.		
Összeg, különbség, szorzat, becslése, a ,,közelítő" érték fogalmának és jelének bevezetése.	Jelek szerepe, használata. Becslés a tagok, tényezők , osztó, osztandó megfelelő kerekítésével.	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek szerepe, használata.
Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága, összeg és különbség, valamint szorzat és hányados változásai.	Változó helyzetek megfigyelése, műveletek tárgyi megjelenítése.	
Zárójel használata; összeg és különbség szorzása, osztása. Műveleti sorrend.	Feladattartás és feladatmegoldási sebesség fejlesztése. Megismert szabályokra való emlékezés. Oktatóprogram alkalmazása a műveleti sorrend bemutatására.	
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása, ellenőrzés.	Matematikai modellek megértése. Önértékelés, önellenőrzés. Gondolatmenet követése, *oksági kapcsolatok keresése*, megértése.	
Törtek fogalmának tapasztalati előkészítése. Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel.	Közös munka (páros, kis csoportos munka, csoportmunka), együttműködés vállalása. Törtekkel kapcsolatos oktató program használata. Törtek előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. Animáció lejátszása törtek előállításához.	
Szöveges feladatok. Többféle megoldási mód keresése.	A szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv készítése. Becslés. Megoldás próbálgatással, számolással, következtetéssel. Ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. A szövegértéshez szükséges nyelvi, logikai szerkezetek fokozatos megismerése. Adatok lejegyzése, rendezése, ábrázolása. Összefüggések felismerése. Válasz megfogalmazása szóban, írásban.	*Magyar nyelv és irodalom:* az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.
Római számok. A római számok története.	Irányított keresés római számok használatáról.	*Környezetismeret:* a lakóhely története; a római számok

Számjelek bevezetése. Római számok írása, olvasása I, V, X, L, C, D, M jelekkel.	*Dátumok (év, hónap, nap) különböző formáinak azonosítása, lejegyzése*.	megfigyelése régi épületeken.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számszomszéd, kerekítés, közelítő érték, műveleti sorrend. Három- és négyjegyű szám. Tört szám, negatív szám. Becslés, ellenőrzés. Római szám. *Dátum*.Alaki, helyi és valódi érték.	

3. Függvények, az analízis elemei

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

–Matematikai modellek készítése.

–Sorozatok felismerése, létrehozása.

Előzetes tudás	Sorozat szabályának felismerése, folytatása. Növekvő és csökkenő számsorozatok. Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Grafikonok.	*Grafikonok adatainak leolvasása.* *Grafikonok készítése.* *Matematikai összefüggések felismerése.*	*Környezetismeret: hőmérsékleti grafikonok készítése.*
Sorozat szabályának felismerése.	Adott szabályú sorozat folytatása. Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között. Sorozatok néhány hiányzó vagy megadott sorszámú elemének kiszámítása. Sorozatok képzési szabályának keresése, kifejezése szavakkal. Oktatóprogram használata sorozat szabályának felismeréséhez, folytatásához. A figyelem és a memória fejlesztése. Szabályfelismerés. Az önállóság fejlesztése a gondolkodási műveletek alkalmazásában. Az anyanyelv és a szaknyelv használatának fejlesztése. Adott utasítás követése, figyelem tartóssága. Saját gondolatok megfogalmazása, mások gondolatmenetének végighallgatása.	*Vizuális kultúra:* periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban.
Összefüggések, kapcsolatok táblázat adatai között. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.	*Kapcsolatok, szabályok keresése táblázat adatai között.* Táblázat adatainak értelmezése. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése, a folytatásra vonatkozó sejtések	*Környezetismeret:* adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok). *Testnevelés és sport:*sporteredmények mint adatok.

	megfogalmazása. Az általánosításra való törekvés. A kifejezőkészség alakítása: világos, rövid fogalmazás. Az absztrakciós képesség alapozása.	
ALMAK/ FOGALMAK	Táblázat, grafikon. Sorozat. Szabály, kapcsolat.	

4. Geometria, mérések

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

–Térbeli és síkbeli tájékozódás továbbfejlesztése.
–Feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése elkészítésük előtt, a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel.
–A matematika és a valóság kapcsolatának építése.
–Mérőeszközök és mértékegységek önálló használata.
–Érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése.
–A szimmetria felismerése a valóságban: tárgyakon, természetben, művészeti alkotásokon. Esztétikai érzék fejlesztése.
–A vonalzó célszerű használata.

Előzetes tudás	Vonalak (egyenes, görbe). Térbeli alakzatok.(kocka, téglatest) A test és a síkidom megkülönböztetése. Szimmetria: tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyenesek kölcsönös helyzetének megfigyelése tapasztalati úton: metsző és párhuzamos egyenesek. A szakasz fogalmának előkészítése. A szakasz és mérése.	Tapasztalatszerzés, érvelés.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: hajtogatás.
Háromszög, négyzet és téglalap felismerése. A téglalap és négyzet tulajdonságai: csúcsok száma, oldalak száma.	Háromszögek, négyszögek előállítása rajzolással szabadon vagy egy-két tulajdonság megadásával. Egyedi tulajdonságok kiemelése. Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés.	*Vizuális kultúra*: mozaikkép alkotása előre elkészített háromszögek, négyszögek felhasználásával.
Lehetőség szerint a képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása. *Lehetőség szerint egyszerű rajzok, ábrák elkészítése.* *Lehetőség szerint a rajzos dokumentum nyomtatása.*	*A tanult síkidomok rajzolása képszerkesztő program segítségével.* *A feladat megoldásához szükséges, mások által összeépített alkalmazói környezet használata.*	
A téglalap és a négyzet kerületének kiszámítása.	Ismeretek alkalmazása az újabb ismeretek megszerzésében.	*Környezetismeret:* kerületszámítás a közvetlen környezetünkben (szoba, kert)

Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel. A területszámítás fogalmának előkészítése.	Többféle megoldási mód keresése, az alternatív megoldások összevetése.	*Környezetismeret:* tapasztalatgyűjtés a mindennapi életből pl. szőnyegezés, burkolás a lakásban, kertben.
Az egybevágóság fogalmának előkészítése.	Tengelyesen tükrös alakzatok létrehozása tevékenységgel. Az alkotóképesség fejlesztése. Megfigyelések kifejezése válogatással, megfogalmazással. A pontosság igényének felkeltése. Geometriai dinamikus szerkesztőprogram használata interaktív táblán.	*Környezetismeret*: szimmetria a természetben. *Vizuális kultúra:* szimmetria a műalkotásokban.
Tájékozódás síkban, térben.	Tájékozódás pl. az iskolában és környékén. Mozgássor megismétlése, mozgási memória fejlesztése. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben *önállóan*.	*Környezetismeret:* tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájak ismeretének gyakorlati alkalmazása.
Testek geometriai tulajdonságai, hálója.	Testek építése szabadon és adott feltételek szerint. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Testek szétválogatása egy-két tulajdonság szerint. *Alkotóképesség fejlesztése.* *Kreatív gondolkodás fejlesztése*. Térlátás fejlesztése az alakzatok különféle előállításával. Sík- és térgeometriai megfigyelések elemzése, megfogalmazása a tanult matematikai szaknyelv segítségével.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* dobozokból bútorok építése. *Vizuális kultúra:* a körülöttünk lévő mesterséges és természetes környezet formavilágának megfigyelése és rekonstrukciója.
Téglatest és kocka felismerése, jellemzői. Testtáló kiterítése téglatest, kocka esetében.	Megfigyelés, tulajdonságok számbavétele. Összehasonlítás, azonosságok, különbözőségek megállapítása. Finommotoros mozgáskoordinációk fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.
Készségfejlesztő oktatóprogramok, logikai játékok indítása, használata önállóan vagy segítséggel, belépés és szabályos kilépés a programból.	Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése.	
Mérések alkalmi egységekkel. Mérés szabvány egységekkel: km,	Összehasonlítások végzése a valóság tárgyairól, alakzatokról,	*Környezetismeret:* gyakorlati mérések közvetlen

cl, hl, g, t.	dolgokról. Mennyiségi jellemzők felismerése, a különbségek észrevétele. Adott tárgy, elrendezés, kép más nézőpontból való elképzelése.	környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege.
Az idő mérése: másodperc. Időpont és időtartam megkülönböztetése.	Tájékozódás az időben: a múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, pl. előtte, utána, korábban, később megértése, használata. Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal, szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év). Fejlesztőprogram használata méréshez. Időpont és időtartam tapasztalati úton történő megkülönböztetése. A családban történtek elhelyezése az időben.	*Testnevelés és sport*: időre futás. *Ének-zene*: metronóm. *Környezetismeret*; technika, *életvitel és gyakorlat*: napirend, családi ünnepek, események ismétlődése. *Magyar nyelv és irodalom:* változó helyzetek, időben lejátszódó történések megfigyelése, az időbeliség tudatosítása.
Egység és mérőszám kapcsolata. Mérés az egységek többszöröseivel. Át- és beváltások végrehajtott mérések esetén. Átváltások szomszédos mértékegységek között. *Átváltások nem csak szomszédos mértékegységek között, mérőszám és mértékegység viszonya.* A mértékegységek használata és átváltása szöveges és számfeladatokban.	A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben. A mértékegység és mérőszám kapcsolata, összefüggésük megfigyelése és elmélyítése. Mérések a gyakorlatban, mérések a családban. Fejlesztőprogram használata mértékegységek átváltásához.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* elkészíthető munkadarabok megtervezése mérés és modellezés segítségével. *Környezetismeret;* technika, *életvitel és gyakorlat:* háztartásban használatos gyakorlati mérések (sütés-főzés hozzávalói).
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Szakasz, háromszög, téglalap, négyzet, kerület, terület, téglatest, kocka, testtháló, tükrös alakzat, időpont, időtartam, mértékegység, tonna, másodperc, km.	

5. Statisztika, valószínűség

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

–Rendszerszemlélet, valószínűségi és statisztikai gondolkodás alapozása.

–A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Előzetes tudás	Adatokról megállapítások megfogalmazása. Valószínűségi megfigyelések, játékok kísérletek. Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adatok megfigyelése, gyűjtése, rendezése, rögzítése, ábrázolása grafikonon.	Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése. A képi grafikus információk feldolgozása, forráskezelés.	*Környezetismeret:* meteorológiai adatok lejegyzése, ábrázolása.
A biztos, a lehetséges és a lehetetlen események.	Próbálgatások, sejtések, indoklások, tippelések, tárgyi tevékenységek. A lehetséges és lehetetlen tapasztalati úton való értelmezése. A biztos és véletlen megkülönböztetése.	
Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Gyakoriság. Oszlopdiagram. A valószínűség fogalmának tapasztalati előkészítése.	Események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével, ábrázolása oszlopdiagramon. Sejtés megfogalmazása adott számú kísérletben. A kísérleti eredmények összevetése a sejtéssel, az eltérés megállapítása és magyarázata. A gyakoriság, a valószínű, kevésbé valószínű értelmezése gyakorlati példákon. Információszerezés az internetről, irányított keresés. *Diagramokhoz kapcsolódó információk keresése, értelmezése*.	*Környezetismeret:* természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége. *Magyar nyelv és irodalom:* a kifejezőkészség alakítása (világos, rövid megfogalmazás).
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Valószínű, biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos. Grafikon, oszlopdiagram. Gyakoriság.	

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén

A tanuló

–képes adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
–felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
–képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
–értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
–képes az összes eset megtalálására próbálgatással,

–tud *2000*-es számkörben számokat írni, olvasni,
–ismeri és értelmezi a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-es számkörben,
–tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);
–helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
–képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére szöveggel, előállítására hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,
–tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani *2000*-es számkörben,
–képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységekben,
–alkalmazza a matematika különböző területein az ésszerű becslést és a kerekítést,
–képes pontosan számolni fejben százas számkörben,
–biztosan ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
–ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
–képes a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazására,
–ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
–tud írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni egyjegyű számmal

–képes a műveletek ellenőrzésére,
–szöveges feladatokat megold a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata)
–ismeri a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
–*Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata*

- *Szabályfelismerés, szabálykövetés.*

–képes növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére,
–képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
–meg tudja határozni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,

–ismeri és használja a szabvány mértékegységeket: km, cl, hl, g, t, másodperc.
–képes átváltások elvégzésére szomszédos mértékegységek között,
–egyszerű gyakorlati példák esetén képes a hosszúság, távolság és idő mérésére,
–egyszerű módszerekkel felismer és létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget,
–megérti a test és a síkidom közötti különbséget,
–felismeri a kockát, téglatestet,
–képes hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítására,
–tudja megmérni a négyzet és a téglalap kerületét,
–képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,

–képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, helyesen értelmezi a táblázat adatait,
–képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagramról adatok leolvasására,
–valószínűségi játékok, kísérletek során helyesen értelmezi a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,

–tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat,
–ismer egy rajzoló programot, egyszerű ábrákat elkészít, színez,
–együttműködik az interaktív tábla használatánál.

4. osztály

Időkeret: 144óra/év (4 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszáma	A gyakorlás óraszáma	Az összefoglalás, ellenőrzés óraszáma
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	2+ folyamatos		
Számelmélet, algebra	74	14	6
Függvények, az analízis elemei	15		3
Geometria, mérések	22		3
Statisztika, valószínűség	5		

Matematika irányultságú osztály

Időkeret: 180óra/év (5 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszáma	A gyakorlás óraszáma	Az összefoglalás, ellenőrzés óraszáma
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	3+ folyamatos		
Számelmélet, algebra	108	18	8
Függvények, az analízis elemei	20		2

Geometria, mérések	32		2
Statisztika, valószínűség	5		

A többletórákat(18 óra) a *Számelmélet, algebra* témakörben differenciált képességfejlesztésre, versenyekre való felkészülésre használjuk fel.

A fejlesztési követelményeknél dőlt betűkkel közöljük a plusz időkeret felhasználásához a tananyagra vonatkozó javaslatainkat. Valamint kéthetente 1 (évi 18 órát) versenyfeladatok megoldására szánjuk ezen az évfolyamon.

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Fejlesztési célok:

–Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.
–Halmazszemlélet fejlesztése.
–Nyelvhasználat előtti kommunikáció, eljátszás mint a gondolatok kifejezése, ezek megértése.
–Rajz, kirakás értelmezése, a lejátszott történés visszaidézése.

Előzetes tudás	Halmazok összehasonlítása. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyannyi fogalma. Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése konkrét elemek esetén. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.	Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek halmazba rendezése. A logikai „és”, „vagy” szavak használata állítások megfogalmazásában. Összehasonlítás, következtetés, absztrahálás.	*Környezetismeret:* élőlények csoportosítása megadott szempontok szerint.
Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. Alaphalmaz és részhalmaz fogalma.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint. Síkidomok halmazokba rendezése tulajdonságaik alapján. Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint. A gondolkodás és a nyelv összefonódása, kölcsönhatása.	*Magyar nyelv és irodalom:* szavak jelentése, szövegkörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.
Tantárgyi fejlesztőprogram használata a halmazba soroláshoz.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint.	
Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása. próbálgatással.	Konkretizálás képességének fejlesztése.	*Ének-zene:* dallammotívumok sorba rendezése.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Halmaz, összehasonlítás, csoportosítás, sorba rendezés.	

2. Számelmélet, algebra

Fejlesztési célok:

–Elnevezések, megállapodások, jelölések értése, kezelése.
–Számok nagyságrendje és helyi értéke.
–Számok helyes leírása, olvasása 10000-ig.
–Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete.
–A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alapművelet körében.
–Számok képzése, helyi érték szerinti bontása.
–A tízes, százas, ezres számszomszédok meghatározása.

–A kerekítés és becslés eszközként való alkalmazása.
–Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.
–Igény kialakítása a matematika értékeinek és eredményeinek megismerésére.
–A szorzótábla biztos ismerete.

Előzetes tudás	Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték. Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C, D, M). Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Páros és páratlan számok. Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ). Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban. Szorzótábla ismerete a százas számkörben. A műveletek sorrendje. Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számfogalom kialakítása 10 000-es számkörben. Számok írása, olvasása 10 000-ig.	Tájékozódás az adott számkörben. *Számmemória fejlesztése.*	*Magyar nyelv és irodalom:* számok helyesírása.
Számok helye, közelítő helye a számegyenesen, számszomszédok, kerekítés. Alaki, helyi és valódi érték. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.	*Emlékezet fejlesztése*, tájékozódás a számegyenesen.	
Számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.	Tájékozódás a számegyenesen.	
Számok összeg-, különbség-, szorzat- és hányados alakja.	Megértett állításokra, szabályokra való emlékezés. Tények közti kapcsolatok, viszonyok, összefüggések felidézése.	
A negatív szám fogalmának tapasztalati úton történő előkészítése. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).	Negatív számokkal való ismerkedés tapasztalati úton a számegyenes, a hiány és a hőmérséklet segítségével. Adósság, készpénz, vagyoni helyzet fogalmának értelmezése. A negatív szám fogalmának elmélyítése.	*Környezetismeret:* hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypont alatti, fagypont feletti hőmérséklet).
Matematikai oktató program használata.		
Számok tulajdonságai: oszthatóság 5-tel és 10-zel.	Számok összehasonlítása, szétválogatása az oszthatósági tulajdonság szerint.	
Műveletek közötti kapcsolatok: összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Fejszámolás: összeadás, kivonás, szorzás és osztás legfeljebb háromjegyű, nullára végződő számokkal. Fejszámolás: szorzás, osztás tízzel,	Az ellenőrzési igény kialakítása, a műveletek közötti kapcsolatok megfigyelésén keresztül. A pontos feladatvégzés igényének fejlesztése. A figyelem terjedelmének és	*Magyar nyelv és irodalom*: kérdések, problémák, válaszok helyes megfogalmazása.

százzal és ezerrel. Írásbeli összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. Írásbeli szorzás és osztás egy-és kétjegyű számmal.	tartósságának növelése; tudatos, célirányos figyelem. A fejszámolás biztonságos használata. A szorzótáblák gyakorlása. *Analógiák felismerése, keresése, kialakítása*. Írásbeli műveletek alkalmazás szintű felhasználása. A tanult műveletek elvégzésének gyakorlása, ellenőrzése.	
Matematikai fejlesztőprogram használata.		
Összeg, különbség, szorzat, hányados becslése kerekített értékekkel.	Jelek szerepe, használata. A becslés finomítása a tagok, tényezők, osztó, osztandó megfelelő kerekítésével.	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek szerepe, használata.
Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága, összeg és különbség, valamint szorzat és hányados változásai.	Változó helyzetek megfigyelése, műveletek tárgyi megjelenítése.	
Zárójel használata; összeg és különbség szorzása, osztása. Műveleti sorrend.	Feladattartás és feladatmegoldási sebesség fejlesztése. Megismert szabályokra való emlékezés. Oktatóprogram alkalmazása a műveleti sorrend bemutatására.	
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása, ellenőrzés.	Matematikai modellek megértése. Önértékelés, önellenőrzés. Gondolatmenet követése, oksági kapcsolatok keresése, megértése.	
Törtek fogalmának tapasztalati előkészítése. Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, törtszámmal. Számláló, nevező, törtvonal.	Közös munka (páros, kis csoportos munka, csoportmunka), együttműködés vállalása. Törtekkel kapcsolatos oktató program használata. Törtek előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. Animáció lejátszása törtek előállításához.	
Szöveges feladatok. Többféle megoldási mód keresése.	A szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv készítése. Becslés. Megoldás próbálgatással, számolással, következtetéssel. Ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. A szövegértéshez szükséges nyelvi, logikai szerkezetek fokozatos megismerése. Adatok lejegyzése, rendezése, ábrázolása. Összefüggések felismerése. Válasz megfogalmazása szóban, írásban.	*Magyar nyelv és irodalom:* az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.
Római számok. A római számok története. Római számok írása, olvasása	Irányított keresés római számok használatáról	*Környezetismeret:* a lakóhely története; a római számok

I, V, X, L, C, D, M jelekkel.		megfigyelése régi épületeken.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.		

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Számszomszéd, kerekítés, közelítő érték, műveleti sorrend. Három- és négyjegyű szám. Tört szám, negatív szám. Becslés, ellenőrzés. Római szám. Alaki, helyi és valódi érték.

3. Függvények, az analízis elemei

Fejlesztési célok:
–Matematikai modellek készítése.
–Sorozatok felismerése, létrehozása.

Előzetes tudás	Sorozat szabályának felismerése, folytatása. Növekvő és csökkenő számsorozatok. Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Sorozat szabályának felismerése.	Adott szabályú sorozat folytatása. Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között. Sorozatok néhány hiányzó vagy megadott sorszámú elemének kiszámítása. Sorozatok képzési szabályának keresése, kifejezése szavakkal. Oktatóprogram használata sorozat szabályának felismeréséhez, folytatásához. A figyelem és a memória fejlesztése. Szabályfelismerés. Az önállóság fejlesztése a gondolkodási műveletek alkalmazásában. Az anyanyelv és a szaknyelv használatának fejlesztése. Adott utasítás követése, figyelem tartóssága. *Saját gondolatok megfogalmazása,* mások gondolatmenetének végighallgatása.	*Vizuális kultúra:* periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban.
Összefüggések, kapcsolatok táblázat adatai között. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.	Kapcsolatok, szabályok keresése táblázat adatai között. Táblázat adatainak értelmezése. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése, a folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása. Az általánosításra való törekvés. A kifejezőkészség alakítása: világos, rövid fogalmazás. *Az absztrakciós képesség alapozása.*	*Környezetismeret:* adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok). *Testnevelés és sport:* sporteredmények, mint adatok.
Grafikonok.	Grafikonok adatainak leolvasása. Grafikonok készítése.	*Környezetismeret*: hőmérsékleti grafikonok készítése.

	Matematikai összefüggések felismerése.	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Táblázat, grafikon. Sorozat. Szabály, kapcsolat.	

4. Geometria, mérések

Fejlesztési célok:

–Térbeli és síkbeli tájékozódás továbbfejlesztése.

–Feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése elkészítésük előtt, a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel.

–A matematika és a valóság kapcsolatának építése.

–Mérőeszközök és mértékegységek önálló használata.

–Érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése.

–A szimmetria felismerése a valóságban: tárgyakon, természetben, művészeti alkotásokon.

–Esztétikai érzék fejlesztése.

–A körző és a vonalzó célszerű használata.

Előzetes tudás	Vonalak (egyenes, görbe). Térbeli alakzatok.(kocka, téglatest) A test és a síkidom megkülönböztetése. Szimmetria: tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, km, cl, dl, l, hl, g, dkg, kg, t, másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyenesek kölcsönös helyzetének megfigyelése tapasztalati úton: metsző és párhuzamos egyenesek. A szakasz fogalmának előkészítése. A szakasz és mérése.	Tapasztalatszerzés, érvelés.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: hajtogatás.
Háromszög, négyzet és téglalap felismerése. A téglalap és négyzet tulajdonságai: csúcsok száma, oldalak száma.	Háromszögek, négyszögek előállítása rajzolással szabadon vagy egy-két tulajdonság megadásával. Egyedi tulajdonságok kiemelése. Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés.	*Vizuális kultúra*: mozaikkép alkotása előre elkészített háromszögek, négyszögek felhasználásával.
A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása. Egyszerű rajzok, ábrák elkészítése. A rajzos dokumentum nyomtatása.	A tanult síkidomok rajzolása képszerkesztő program segítségével. A feladat megoldásához szükséges, mások által összeépített alkalmazói környezet használata.	
A téglalap és a négyzet kerületének kiszámítása.	Ismeretek alkalmazása az újabb ismeretek megszerzésében.	*Környezetismeret:* kerületszámítás a közvetlen környezetünkben (szoba, kert)
Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel. A területszámítás fogalmának előkészítése.	Többféle megoldási mód keresése, *az alternatív megoldások összevetése*.	*Környezetismeret:* tapasztalatgyűjtés a mindennapi életből pl. szőnyegezés, burkolás a lakásban, kertben.
A kör fogalmának tapasztalati előkészítése.	A körző használata (játékos formák készítése).	*Ének-zene*: körjátékok. *Vizuális kultúra*: a kör megjelenése

	Kör létrehozása, felismerése, jellemzői.	művészeti alkotásokban.
Az egybevágóság fogalmának előkészítése.	Tengelyesen tükrös alakzatok létrehozása tevékenységgel. Az alkotóképesség fejlesztése. Megfigyelések kifejezése válogatással, megfogalmazással. A pontosság igényének felkeltése. Geometriai dinamikus szerkesztőprogram használata interaktív táblán.	*Környezetismeret*: szimmetria a természetben. *Vizuális kultúra:* szimmetria a műalkotásokban.
Tájékozódás síkban, térben.	Tájékozódás pl. az iskolában és környékén. Mozgássor megismétlése, mozgási memória fejlesztése. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.	*Környezetismeret:* tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájak ismeretének gyakorlati alkalmazása.
Testek geometriai tulajdonságai, hálója.	Testek építése szabadon és adott feltételek szerint. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Testek szétválogatása egy-*két* tulajdonság szerint. Alkotóképesség fejlesztése. Kreatív gondolkodás fejlesztése. Térlátás fejlesztése az alakzatok különféle előállításával. Sík- és térgeometriai megfigyelések elemzése, megfogalmazása a tanult matematikai szaknyelv segítségével.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* dobozokból bútorok építése. *Vizuális kultúra:* a körülöttünk lévő mesterséges és természetes környezet formavilágának megfigyelése és rekonstrukciója.
Téglatest és kocka jellemzői. Rubik-kocka. Testtháló kiterítése téglatest, kocka esetében.	Megfigyelés, tulajdonságok számbavétele. Összehasonlítás, azonosságok, különbözőségek megállapítása. Finommotoros mozgáskoordinációk fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.
Készségfejlesztő oktatóprogramok, logikai játékok indítása, használata önállóan vagy segítséggel, belépés és szabályos kilépés a programból.	Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése.	
A gömb felismerése, jellemzői.	Tapasztalatgyűjtés. A gömb létrehozása.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: gyurma vagy kókuszgolyó készítése. *Környezetismeret*: gömb alakú gyümölcsök.

		Testnevelés és sport: labdák.
Mérések alkalmi egységekkel. Mérés szabvány egységekkel: mm, km, ml, cl, hl, g, t.	Összehasonlítások végzése a valóság tárgyairól, alakzatokról, dolgokról. Mennyiségi jellemzők felismerése, a különbségek észrevétele. Adott tárgy, elrendezés, kép más nézőpontból való elképzelése.	*Környezetismeret:* gyakorlati mérések közvetlen környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege.
Az idő mérése: másodperc.	Tájékozódás az időben: a múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, pl. előtte, utána, korábban, később megértése, használata. Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal, szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év). Fejlesztőprogram használata méréshez. A családban történtek elhelyezése az időben.	*Testnevelés és sport*: időre futás. *Ének-zene*: metronóm. *Környezetismeret*; technika, *életvitel és gyakorlat*: napirend, családi ünnepek, események ismétlődése. *Magyar nyelv és irodalom:* változó helyzetek, időben lejátszódó történések megfigyelése, az időbeliség tudatosítása.
Egység és mérőszám kapcsolata. Mérés az egységek többszöröseivel. Át- és beváltások végrehajtott mérések esetén. Átváltások szomszédos mértékegységek között. A mértékegységek használata és átváltása szöveges és számfeladatokban.	A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben. A mértékegység és mérőszám kapcsolata, összefüggésük megfigyelése és elmélyítése. Mérések a gyakorlatban, mérések a családban. Fejlesztőprogram használata mértékegységek átváltásához.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* elkészíthető munkadarabok megtervezése mérés és modellezés segítségével. *Környezetismeret;* technika, *életvitel és gyakorlat:* háztartásban használatos gyakorlati mérések (sütés-főzés hozzávalói).
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Metsző és párhuzamos egyenesek, szakasz, szög, háromszög, téglalap, négyzet, kerület, terület, téglatest, kocka, testtháló, tükrös alakzat, időpont, időtartam, kör, gömb, mértékegység, tonna, másodperc, km, mm.	

5. Statisztika, valószínűség

Fejlesztési célok:

–Rendszerszemlélet, valószínűségi és statisztikai gondolkodás alapozása.

–A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Előzetes tudás	Adatokról megállapítások megfogalmazása. Valószínűségi megfigyelések, játékok kísérletek. Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adatok megfigyelése, gyűjtése, rendezése, rögzítése, ábrázolása grafikonon.	Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése. A képi grafikus információk feldolgozása, forráskezelés.	*Környezetismeret:* meteorológiai adatok lejegyzése, ábrázolása.
Számtani közép, átlag fogalmának	Néhány szám számtani közepének	*Környezetismeret*: hőmérsékleti és

bevezetése.	értelmezése, az „átlag” fogalmának bevezetése, használata adatok együttesének jellemzésére.	csapadékátlagok.
A biztos, a lehetséges és a lehetetlen események.	Próbálgatások, sejtések, indoklások, tippelések, tárgyi tevékenységek. A lehetséges és lehetetlen tapasztalati úton való értelmezése. A biztos és véletlen megkülönböztetése.	
Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Gyakoriság. Oszlopdiagram. A valószínűség fogalmának tapasztalati előkészítése.	Események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével, ábrázolása oszlopdiagramon. Sejtés megfogalmazása adott számú kísérletben. A kísérleti eredmények összevetése a sejtéssel, az eltérés megállapítása és magyarázata. A gyakoriság, a valószínű, kevésbé valószínű értelmezése gyakorlati példákon. Információszerezés az internetről, irányított keresés. Diagramokhoz kapcsolódó információk keresése, értelmezése.	*Környezetismeret:* természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége. *Magyar nyelv és irodalom:* a kifejezőkészség alakítása (világos, rövid megfogalmazás).
GALMAK/ FOGALMAK	Valószínű, biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos.Átlag. Grafikon, oszlopdiagram. Gyakoriság.	

A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén

A tanuló

–tud adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
–felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
–képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
–értelmezése a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
–próbálgatással képes az összes eset megtalálására,

–tud számokat írni, olvasni 10 000-es [*20000-es* számkörben,
–ismeri és helyesen alkalmazza a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmakat 10 000-es *[20000-es* számkörben,
–tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);
–helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
–képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére, előállítására, hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,
–tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 10 000-es *[20000-es* számkörben,
–képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységeken keresztül,
–alkalmazza az ésszerű becslést és a kerekítést a matematika különböző területein,
–tud fejben számolni százas számkörben,
–biztos ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
–ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
–alkalmazza a műveletek tulajdonságait, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségét,
–ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
–képes négyjegyű számok összeadására, kivonására, szorozni kétjegyű, osztani egyjegyű számmal írásban,
–tudja a műveletek helyességének ellenőrzését,
–képes szöveges feladat megoldására a megoldási algoritmus (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) alkalmazásával,
–ismeri és helyesen használja a többszörös, osztó, maradék fogalmát,

–felismeri a növekvő és csökkenő számsorozatokat, tudja azokat folytatni,
–képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
–tudja megfogalmazni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,

–képes egyenesek kölcsönös helyzetének felismerésére (metsző és párhuzamos egyenesek),
– ismeri a szabvány mértékegységeket: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Tud átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között,
– *Átváltások nem csak szomszédos mértékegységek között, mérőszám és mértékegység viszonya.*
–képes egyszerű gyakorlati példákban a hosszúság, távolság és idő mérésére,
–létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget egyszerű módszerekkel, felismerési, megnevezi jellemzőiket,
–ismeri a kör fogalmát,
–megértési a test és a síkidom közötti különbséget,
–felismerés és létrehoz kockát és téglatestet, megnevezi jellemzőiket,
–felismerési a gömböt,
–hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel előállít tükrös alakzatokat,
–tudja kiszámítani a négyzet és a téglalap kerületét,
–képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,

–képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, a táblázat adatainak értelmezésére,
–képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagram leolvasására,
–értelmezése a valószínűségi játékok, kísérletek során a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,

–tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat,
–ismer egy rajzoló programot; tud egyszerű ábrákat elkészíteni, színezni,
–együttműködik az interaktív tábla használatánál.

Matematika az általános iskolák 5–8. évfolyama számára

Alapelvek, célok

Az iskolai matematikatanítás célja, hogy hiteles képet nyújtson a matematikáról, mint tudásrendszerről, és mint sajátos emberi megismerési, gondolkodási, szellemi tevékenységről. A matematika tanulása érzelmi és motivációs vonatkozásokban is formálja, gazdagítja a személyiséget, fejleszti az önálló rendszerezett gondolkodást, és alkalmazásra képes tudást hoz létre. A matematikai gondolkodás fejlesztése segíti a gondolkodás általános kultúrájának kiteljesedését.

A matematikatanítás feladata a matematika különböző arculatainak bemutatása. A matematika: kulturális örökség; gondolkodásmód; alkotó tevékenység; a gondolkodás örömének forrása; amintákban, struktúrákban tapasztalható rend és esztétikum megjelenítője; önálló tudomány; más tudományok segítője; a mindennapi élet része és a szakmák eszköze.

A tanulók matematikai gondolkodásának fejlesztése során alapvető cél, hogy mind inkább ki tudják választani és alkalmazni tudják a természeti és társadalmi jelenségekhez illeszkedő modelleket, gondolkodásmódokat (analógiás, heurisztikus, becslésen alapuló, matematikai logikai, axiomatikus, valószínűségi, konstruktív, kreatív stb.), módszereket (aritmetikai, algebrai, geometriai, függvénytani, statisztikai stb.) és leírásokat. A matematikai nevelés sokoldalúan fejleszti a tanulók modellalkotó tevékenységét. Ugyanakkor fontos a modellek érvényességi körének és gyakorlati alkalmazhatóságának eldöntését segítő képességek fejlesztése. Egyaránt lényeges a reproduktív és a problémamegoldó, valamint az alkotó gondolkodásmód megismerése, elsajátítása, miközbennem szorulhat háttérbe az alapvető tevékenységek (pl. mérés, alapszerkesztések), műveletek (pl. aritmetikai, algebrai műveletek, transzformációk) automatizált végzése sem. A tanulás elvezethet a matematika szerepének megértésére a természet- és társadalomtudományokban, a humán kultúra számos ágában. Segít kialakítani a megfogalmazott összefüggések, hipotézisek bizonyításának igényét. Megmutathatja a matematika hasznosságát, belső szépségét, az emberi kultúrában betöltött szerepét. Fejleszti a tanulók térbeli tájékozódását, esztétikai érzékét.

A tanulási folyamat során fokozatosan megismertetjük a tanulókkal a matematika belső struktúráját (fogalmak, axiómák, tételek, bizonyítások elsajátítása). Mindezzel fejlesztjük a tanulók absztrakciós és szintetizáló képességét. Az új fogalmak alkotása, az összefüggések felfedezése és az ismeretek feladatokban való alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a kreativitást, az önálló gondolatok megfogalmazását, a felmerült problémák megfelelő önbizalommal történő megközelítését, megoldását. A diszkussziós képesség fejlesztése, a többféle megoldás keresése, megtalálása és megbeszélése a többféle nézőpont érvényesítését, a komplex problémakezelés képességét is fejleszti. A folyamat végén a tanulók eljutnak az önálló, rendszerezett, logikus gondolkodás bizonyos szintjére.

A műveltségi terület a különböző témakörök szerves egymásra épülésével kívánja feltárni a matematika és a matematikai gondolkodás világát. A fogalmak, összefüggések érlelése és a matematikai gondolkodásmód kialakítása egyre emelkedő szintű spirális felépítést indokol – az életkori, egyéni fejlődési és érdeklődési sajátosságoknak, a bonyolódó ismereteknek, a fejlődő

absztrakciós képességnek megfelelően. Ez a felépítés egyaránt lehetővé teszi a lassabban haladókkal való foglalkozást és a tehetség kibontakoztatását.

A matematika tantárgy számos lehetőséget kínál a tantárgyon belüli kapcsolatok bemutatására, ami változatossá teszi a reprezentációkat, és biztosítja az ismeretek, módszerek, stratégiák folyamatos ismétlését, mélyítését.

A reprezentációk variálását, a tanulók motiválását, a matematikai alkalmazások bemutatását nagyban segítik a számítógépes eszközök, a matematikatanítást segítő matematikai szoftverek, valamint kifejezetten a tananyaghoz készült informatikai segédeszközök.

A matematikai értékek megismerésével és a matematikai tudás birtokában a tanulók hatékonyan tudják használni a megszerzett kompetenciákat az élet különböző területein. A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technikai, a humán műveltségterületek, illetve a választott szakma ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák értelmezéséhez, leírásához és kezeléséhez. Ezért a tanulóknak rendelkezniük kell azzal a képességgel és készséggel, hogy alkalmazni tudják matematikai tudásukat, és felismerjék, hogy a megismert fogalmakat és tételeket változatos területeken használhatjuk. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a mindennapokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban. Mindehhez elengedhetetlen egyszerű matematikai szövegek értelmezése, elemzése. A tanulóktól megkívánjuk a szaknyelv életkornak megfelelő, pontos használatát, a jelölésrendszer helyes alkalmazását írásban és szóban egyaránt.

A tanulók rendszeresen oldjanak meg önállóan feladatokat, aktívan vegyenek részt a tanítási, tanulási folyamatban. A feladatmegoldáson keresztül a tanuló képessé válhat a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára. Kialakul bennük az önellenőrzés igénye, a sajátukétól eltérő szemlélet tisztelete. Mindezek érdekében is a tanítás folyamában törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. A matematikatanítás, -tanulás folyamatában egyre nagyobb szerepet kaphat az önálló ismeretszerzés képességnek fejlesztése, az ajánlott, illetve az önállóan megkeresett, nyomtatott és internetes szakirodalom által. A matematika lehetőségekhez igazodva támogatni tudja az elektronikus eszközök (zsebszámológép, számítógép, grafikus kalkulátor), internet, oktatóprogramok stb. célszerű felhasználását, ezzel hozzájárul a digitális kompetencia fejlődéséhez.

A tananyag egyes részleteinek csoportmunkában való feldolgozása, a feladatmegoldások megbeszélése az együttműködési képesség, a kommunikációs képesség fejlesztésének, a reális önértékelés kialakulásának fontos területei. Ugyancsak nagy gondot kell fordítani a kommunikáció fejlesztésére (szövegértésre, mások szóban és írásban közölt gondolatainak meghallgatására, megértésére, saját gondolatok közlésére), az érveken alapuló vitakészség fejlesztésére. A matematikai szöveg értő olvasása, tankönyvek, lexikonok használata, szövegekből a lényeg kiemelése, a helyes jegyzeteléshez szoktatás a felsőfokú tanulást is segíti.

Változatos példákkal, feladatokkal mutathatunk rá arra, hogy milyen előnyöket jelenthet a mindennapi életben, ha valaki jártas a problémamegoldásban. A matematikatanításnak kiemelt szerepe van a pénzügyi-gazdasági kompetenciák kialakításában. Életkortól függő szinten rendszeresen foglakozzunk olyan feladatokkal, amelyekben valamilyen probléma legjobb megoldását keressük. Szánjunk kiemelt szerepet azoknak az optimum problémáknak, amelyek gazdasági kérdésekkel foglalkoznak, amikor költség, kiadás minimumát; elérhető eredmény, bevétel maximumát keressük. Fokozatosan vezessük be matematikafeladatainkban a pénzügyi fogalmakat: bevétel, kiadás, haszon, kölcsön, kamat, értékcsökkenés, növekedés, törlesztés, futamidő stb. Ezek a feladatok erősítik a tanulókban azt a tudatot, hogy matematikából valóban hasznos ismereteket tanulnak, ill. hogy a matematika alkalmazása a mindennapi élet szerves része. Az életkor előre haladtával egyre több példát mutassunk arra, hogy milyen területeken tud segíteni a matematika. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy milyen matematikai ismerteket alkalmaznak az alapvetően matematikaigényes, ill. a matematikát csak kisebb részben használó szakmák (pl. informatikus, mérnök, közgazdász, pénzügyi szakember, biztosítási szakember, ill. pl. vegyész, grafikus, szociológus stb.), ezzel is segítve a tanulók pályaválasztását.

A matematikához való pozitív hozzáállást nagyban segíthetik a matematika tartalmú játékok és a matematikához kapcsolódó érdekes problémák és feladványok.

A matematika a kultúrtörténetnek is része. Segítheti a matematikához való pozitív hozzáállást, ha bemutatjuk a tananyag egyes elemeinek a művészetekben való alkalmazását. A motivációs bázis kialakításában komoly segítség lehet a matematikatörténet egy-egy mozzanatának megismertetése, nagy matematikusok életének, munkásságának megismerése. A NAT néhány matematikus ismeretét előírja minden tanuló számára: Euklidész, Pitagorasz, Descartes, Bolyai Farkas, Bolyai János. A kerettanterv ezen kívül is több helyen hívja fel a tananyag matematikatörténeti érdekességeire a figyelmet. Ebből a tanárkollégák csoportjuk jellegének megfelelően szabadon válogathatnak.

Minden életkori szakaszban fontos a differenciálás. Ez nem csak az egyéni igények figyelembevételét jelenti. Sokszor az alkalmazhatóság vezérli a tananyag és a tárgyalásmód megválasztását, más esetekben a tudományos igényesség szintje szerinti differenciálás szükséges. Egy adott osztály matematikatanítása során a célok, feladatok teljesíthetősége igényli, hogy a tananyag megválasztásában a tanulói érdeklődés és a pályaorientáció is szerepet kapjon. A matematikát alkalmazó pályák felé vonzódó tanulók gondolkodtató, kreativitást igénylő versenyfeladatokkal motiválhatók, a humán területen továbbtanulni szándékozók számára érdekesebb a matematika kultúrtörténeti szerepének kidomborítása, másoknak a középiskolai matematika gyakorlati

alkalmazhatósága fontos. A fokozott szaktanári figyelem, az iskolai könyvtár és az elektronikus eszközök használatának lehetősége segíthetik az esélyegyenlőség megvalósulását.

Az iskola tankönyvválasztásának szempontjai

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:
–a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
–a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
–a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra több tanéven keresztül;
–a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;
Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:
–amelyek több éven keresztül használhatók;
–amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
–amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő, feladatgyűjtemény, gyakorló);
–amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, 3D modellek, grafikonrajzoló, statisztikai programok, interaktív feladatok, számonkérési lehetőségek, játékok stb. segítségével.
–amelyekhez olyan hozzáférés biztosított, amely az iskolában használt digitális eszközöket és tartalmakat interneten keresztül a diákok otthoni tanulásához is nyújtani tudja.

Tananyagbeosztás

Amennyiben az iskola a 6–8. évfolyamokon heti 5 órát tud biztosítani a matematikára. A táblázatban a 10% szabad órakeretet ráosztottuk a tematikai egységekre.

Témakörök	5. évfolyam		6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	4ó	5ó	3ó	5ó	4ó	3ó	5ó	4ó	3ó	5ó	4ó
Gondolkodási módsz.	**3+ foly.**	**4+ foly.**	**3+ foly.**	**5+ foly.**	**4+ foly.**	**8+ foly.**	**13+ foly.**	**12+ foly.**	**10+ foly.**	**14+ foly.**	**14+ foly**
Számtan, algebra	**78**	**97**	**62**	**106**	**87**	**42**	**65**	**50**	**33**	**57**	**42**
Geometria	**38**	**48**	**18**	**36**	**26**	**33**	**50**	**42**	**32**	**50**	**38**
Függvények, sorozatok	**9**	**9**	**9**	**10**	**9**	**10**	**22**	**14**	**15**	**26**	**22**
Statisztika, valószín.	**6**	**7**	**6**	**8**	**8**	**6**	**10**	**10**	**7**	**9**	**9**
Ismétlés, ellenőrzés	*10*	*15*	*10*	*15*	*10*	*9*	*20*	*16*	*11*	*24*	*19*
Összesen	**144**	**180**	**108**	**180**	**144**	**108**	**180**	**144**	**108**	**180**	**144**

5. évfolyam

A felső tagozaton az eddig megszerzett tudást és kompetenciákat kell elmélyíteni és kiterjeszteni. A mindennapi élet problémamegoldásához szükséges képességek és ismeretek elsajátítása mellett legalább ugyanilyen fontos, hogy a matematikatanulás szolgálja egy jól működő gondolkodásmód, egy tanulási stratégia, ítélőképesség, megértés és sok általánosabb pozitív emberi tulajdonság formálását is.

Fontos feladat a tanulás tanítása, az elsajátítás képességének (emlékezet, figyelem, koncentráció, lényegkiemelés stb.)

fejlesztése. Meg kell ismertetni a matematika bevált tanulási módszereit.

A matematikai gondolkodásmódot fel kell használni a problémamegoldások során. Ehhez szükséges megfelelő szemléltető ábrákat, diagramokat, grafikonokat készíteni, ilyeneket értelmezni, elemezni és felhasználni; halmazokat jellemezni, szabályszerűségeket észrevenni, általánosító sejtéseket, állításokat megfogalmazni.

Az érvelés, a cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció fejlesztése folyamatos feladatunk. Ehhez szükséges másokkal problémamegoldásban együttműködni, gondolatainkat, a megismert fogalmakat rendszerezni. A modellalkotás fontos eszköz, amely segítséget nyújt a problémák megoldásában. Fontos, hogy a tanulók a modellalkotásaik során a megértett és megtanult fogalmakat és eljárásokat fel tudják használni, és a modellekbe szervesen be tudják építeni. Szükséges, hogy problémahelyzetet leíró szöveg alapján a probléma lényegét felismerjék, majd annak megfelelő, a probléma megoldását elősegítő modelleket alkossanak. Fokozatosan fejleszteni kell a matematikai szaknyelv és jelölésrendszer használatát, alkalmazását.

5. osztályban bővül a számkör a nagy számokkal, törtekkel, egész számokkal. A tanulók rendszerezik és elmélyítik a műveletekkel kapcsolatos ismereteket, különös tekintettel a műveletek fogalmára, a szöveges feladatok matematikai modelljének megalkotására. Gyakorolják a hétköznapi életben előforduló mennyiségek becslését, más, tanult mértékegységbe való átváltását. Tájékozódnak síkban és térben, megismerik az egyszerű síkbeli és térbeli alakzatokat. Fejlődik az alaklátásuk, térszemléletük.

Az egyes tematikus egységekre javasolt óraszámokat a táblázatok tartalmazzák. Ezen kívül ellenőrzésre 7, ismétlésre 3 órát terveztünk.

(A kerettantervben a tartalom spirális felépítése és a több éven áthúzódó folyamatos fejlesztési feladatok miatt a különböző évfolyamokon azonos címmel is szerepelhetnek témakörök, fejezetek. Természetesen a feldolgozás szintje, a fogalmak és az alkalmazás mélysége az egyes évfolyamokon változik.)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	Órakeret 3+folyamatos 4+folyamatos
Előzetes tudás	Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése. Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben. Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása (próbálgatással).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése. A megtanulást segítő eszközök és módszerek megismerése, értelmes, interaktív használatának fejlesztése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok megismerése. Valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése. Tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés igényének kialakítása. Kommunikáció fejlesztése. A saját képességek és műveltség fejlesztésének igénye.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Elemek elrendezése, rendszerezése adott szempont(ok) szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel. Néhány elem kiválasztása.	A kombinatorikus gondolkodás, a célirányos figyelem kialakítása, fejlesztése.	
Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján. A részhalmaz fogalma. Két véges halmaz közös része. Két véges halmaz egyesítése.	A helyes halmazszemlélet kialakítása. A megfigyelőképesség fejlesztése: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése, összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, tulajdonságok szerint, az érzékszervek tudatos működtetésével. A közös tulajdonságok felismerése, tagadása.	
Változatos tartalmú szövegek értelmezése. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nem nagyobb, nem kisebb,nagyobb; több; kevesebb; nem; és; vagy; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).	Értő, elemző olvasás fejlesztése. Kommunikáció fejlesztése a nyelv logikai elemeinek használatával. A lényegkiemelés, a szabálykövető magatartás fejlesztése.	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés.
A tanultakhoz kapcsolódó igaz és hamis állítások.	A matematikai logika nyelvének megismerése, tudatosítása.	*Magyar nyelv és irodalom*: a lényegkiemelés képességének fejlesztése.
Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.	Tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés igényének a kialakítása.	
Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Definíció megértése és alkalmazása.	Kommunikációs készség, lényegkiemelés fejlesztése.	*Magyar nyelv és irodalom*: lényegkiemelés fejlesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, elem, részhalmaz, egyesítés, közös rész, igaz, hamis, nem, és, vagy, minden, van olyan, legalább, legfeljebb.	

Tematikai egység/	2. Számtan, algebra	Órakeret

Fejlesztési cél		78 óra; 97 óra
Előzetes tudás	Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték. Római számok írása, olvasása. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság). Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése. Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok, kerekítés. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mérőeszközök használata. Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ). A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása. Fejben számolás százas számkörben. A szorzó- és bennfoglaló tábla biztos tudása. Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalma. Műveletek tulajdonságai, tagok, illetve tényezők felcserélhetősége. Műveleti sorrend. Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás és osztás egy- és kétjegyű számmal írásban. Műveletek ellenőrzése. Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. Páros és páratlan számok, többszörös, osztó, maradék fogalma. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Biztos számfogalom kialakítása. Számolási készség fejlesztése. A műveleti sorrend használatának fejlesztése, készségszintre emelése. Mértékegységek helyes használata és pontos átváltása. Matematikai úton megoldható probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása; megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése. Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével. Fegyelmezettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése. Pénzügyi ismeretek alapozása. Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Természetes számok milliós számkörben, egészek, törtek, tizedes törtek. Alaki érték, helyi érték. Számlálás, számolás. Hallott számok leírása, látott számok kiolvasása. Számok ábrázolása számegyenesen.	Számfogalom mélyítése, a számkör bővítése. Kombinatorikus gondolkodás alapelemeinek alkalmazása számok kirakásával.	
Negatív szám értelmezése: adósság, fagypont alatti hőmérséklet, földrajzi adatok (magasságok, mélységek).	Készpénz, adósság fogalmának továbbfejlesztése. Mélységek és magasságok értelmezése matematikai szemlélettel.	*Természetismeret; hon- és népismeret*: földrajzi adatok vizsgálata. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: időtartam számolása időszámítás előtti és időszámítás utáni történelmi eseményekkel.
Összeadás, kivonás szóban, (fejben) és írásban, szemléltetés számegyenesen. Ellentett, abszolút érték.	Számolási készség fejlesztése.	*Természetismeret*: összehasonlítás, számolás földrajzi adatokkal: tengerszint alatti mélység, tengerszint feletti magasság szűkebb és tágabb környezetünkben (a

		Földön).
Közönséges tört fogalma.	A közönséges tört szemléltetése, kétféle értelmezése, felismerése szöveges környezetben.	
Tizedes tört fogalma. A tizedes törtek értelmezése. Tizedes törtek jelentése, kiolvasása, leírása.	Helyiérték-táblázat használata. Mennyiségek kifejezése tizedes törtekkel: dm, cl, mm…	
Egész számok, pozitív törtek helye a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.	Matematikai jelek értelmezése (<, >, = stb.) használata.	
Összeadás, kivonás az egészek és a pozitív törtek körében. Természetes számmal szorzás, osztás a törtek körében (0 szerepe a szorzásban, osztásban).	Számolási készség fejlesztése. A műveletekhez kapcsolódó ellenőrzés igényének és képességének fejlesztése. Önellenőrzés, önismeret fejlesztése.	
Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel.	A műveletfogalom mélyítése. A számolási készség fejlesztése gyakorlati feladatokon keresztül.	
Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.	Fegyelmezettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése.	
Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.	Egyszerű feladatok esetén a műveleti sorrend helyes alkalmazási módjának felismerése, alkalmazása. Az egyértelműség és a következetesség fontossága. Az ellenőrzési és becslési igény fejlesztése.	
Szorzásra, osztásra vezető, az egységhez viszonyított egyszerű arányos következtetések. A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel.	A következtetési képesség fejlesztése. Értő, elemző olvasás fejlesztése. Annak megfigyeltetése, hogy az egyik mennyiség változása milyen változást eredményez a hozzá tartozó mennyiségnél.	*Hon- és népismeret; természetismeret*: Magyarország térképéről méretarányos távolságok meghatározása. A saját település, szűkebb lakókörnyezet térképének használata.
Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg. Matematikatörténeti érdekességek: a hatvanas számrendszer kapcsolata idő mérésével.	Gyakorlati mérések, mértékegység-átváltások helyes elvégzésének fejlesztése (pl. napirend, vásárlás). Az arányosság felismerése mennyiség és mérőszám kapcsolata alapján. Kreatív gondolkodás fejlesztése. Mennyiségi következtetés, becslési készség fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: főzésnél a tömeg, az űrtartalom mérése. *Hon- és népismeret; természetismeret*: ősi magyar mértékegységek.
Szöveges feladatok megoldása. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó rövidebb és hosszabb szövegek feldolgozása.	Szövegértés fejlesztése: Egyszerű matematikai problémát tartalmazó és a mindennapi élet köréből vett szövegek feldolgozása. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, gondolatmenet tagolása. Emlékezés elmondott, elolvasott történetekre, emlékezést segítő ábrák, vázlatok, rajzok készítése, visszaolvasása.	*Magyar nyelv és irodalom*: olvasási és megértési stratégiák kialakítása (szövegben megfogalmazott helyzet, történés megfigyelése, értelmezése, lényeges és lényegtelen információk szétválasztása).

		Vizuális kultúra: elképzelt történetek vizuális megjelenítése különböző eszközökkel.
Osztó többszörös fogalma, meghatározása egyszerű esetekben.		
Osztó, többszörös alkalmazása.	A tanult ismeretek felhasználása a törtek egyszerűsítése, bővítése során. Számolási készség fejlesztése.	
Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.	Számolási készség fejlesztése. Feladatok a mindennapi életből: lakás festése, járólapozása, tejes doboz térfogata, teásdoboz csomagolása stb.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tízes számrendszer, helyi érték, alaki érték, számegyenes, összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, osztandó, osztó, hányados, maradék. Közös osztó, közös többszörös. Kerekítés, becslés, ellenőrzés. Negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték. Közönséges tört, számláló, nevező, közös nevező, tizedes tört. Mértékegységek.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Függvények, az analízis elemei**	**Órakeret 9 óra; 9 óra**
Előzetes tudás	Szabályfelismerés, szabálykövetés. A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Sorozat megadása szabállyal. A koordináta-rendszer biztonságos használata. Függvényszemlélet előkészítése. Probléma felismerése. Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben. A Descartes-féle derékszögű koordinátarendszer. *Matematikatörténet*: Descartes.	Megadott pont koordinátáinak leolvasása, illetve koordináták segítségével pont ábrázolása a Descartes-féle koordináta-rendszerben. Sakklépések megadása, torpedó játék betű-szám koordinátákkal. Osztálytermi ülésrend megadása koordinátarendszerrel. Tájékozódási képesség fejlesztése.	*Természetismeret:* tájékozódás a térképen.
Egyszerű grafikonok értelmezése.	Eligazodás a mindennapi élet egyszerű grafikonjaiban.	*Természetismeret:* időjárás grafikonok.
Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével. Példák konkrét sorozatokra. Sorozatok folytatása adott szabály szerint.	Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, koordináta-rendszer, táblázat, grafikon.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Geometria**	**Órakeret 38 óra; 48 óra**
Előzetes tudás	Vonalak (egyenes, görbe). Hosszúság és távolság mérése (egyszerű gyakorlati	

	példák). Háromszög, négyzet, téglalap, jellemzői. Kör létrehozása, felismerése, jellemzői. Egyszerű tükrös alakzat, tengelyes szimmetria felismerése. A test és a síkidom megkülönböztetése. Kocka, téglatest, jellemzői. Négyzet, téglalap kerülete. Mérés, kerületszámítás, mértékegységek. Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térelemek fogalmának elmélyítése – környezetünk tárgyainak vizsgálata. Távolság szemléletes fogalma, meghatározása. A sík- és térszemlélet fejlesztése. A vizuális képzelet fejlesztése. Rendszerező-képesség, halmazszemlélet fejlesztése. A geometriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: adatfelvétel, vázlatrajz, megszerkeszthetőség vizsgálata, szerkesztés). Számolási készség fejlesztése. A szaknyelv helyes használatának fejlesztése. A geometriai jelölések pontos használata. Pontos munkavégzésre nevelés. Esztétikai érzék fejlesztése.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány.	A tanult térelemek felvétele és jelölése.	
Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma.	Síkidomok, tulajdonságainak vizsgálata, közös tulajdonságok felismerése.	*Vizuális kultúra*: párhuzamos és merőleges egyenesek megfigyelése környezetünkben. *Hon- és népismeret*: népművészeti minták, formák.
A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése. Két pont, pont és egyenes távolsága. Két egyenes távolsága. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok.	Körző, vonalzók helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása. Törekvés a szaknyelv helyes használatára (legalább, legfeljebb, nem nagyobb, nem kisebb…)	*Vizuális kultúra*: térbeli tárgyak síkbeli megjelenítése.
Kör, gömb szemléletes fogalma. Sugár, átmérő.	Körök, minták megjelenésének vizsgálata a környezetünkben, előfordulásuk a művészetekben és a gyakorlati életben. Díszítőminták szerkesztése körzővel.	*Természetismeret*: földgömb. *Testnevelés és sport*: tornaszerek: (labdák, karikák stb.). *Vizuális kultúra*: építészetben alkalmazott térlefedő lehetőségek (kupolák, víztornyok stb.).
A szög fogalma, mérése. Szögfajták. A szög jelölése, betűzése. *Matematikatörténet*: görög betűk használata a szögek jelölésére, a hatvanas számrendszer kapcsolata a szög mérésével.	Szögmérő használata. Fogalomalkotás képességének kialakítása, fejlesztése. Törekvés a pontos munkavégzésre. Az érdeklődés felkeltése a matematika értékeinek, eredményeinek megismerésére.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: görög „abc” betűinek használata.
Téglalap, négyzet rajzolása.	Gyakorlati példák a fogalmak mélyebb megértéséhez.	*Technika, életvitel és gyakorlat*; *vizuális kultúra*: párhuzamos és merőleges egyenesek megfigyelése környezetünkben (sínpár,

		épületek, bútorok, képkeretek stb. élei).
Téglalap, négyzet kerülete, területe.	Adott alakzatok kerületének, területének meghatározása méréssel, számolással. Számolási készség fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: Udvarok, telkek kerülete. Az iskola és az otthon helyiségeinek alapterülete.
Háromszög, négyszög sokszög belső és külső szögeinek összege.	A belső és külső szögeinek összegére vonatkozó ismeretek megszerzése tapasztalati úton. Az összefüggések megfigyeltetése méréssel, Megfigyelőképesség fejlesztése.	
Sokszögek kerülete.	Kerület meghatározása méréssel, számolással. A matematika és gyakorlati élet közötti kapcsolat felismerése.	
Kocka, téglatest tulajdonságai, hálója. Téglatest (kocka) felszínének és térfogatának kiszámítása.	Testek építése, tulajdonságaik vizsgálata. Rendszerező képesség, halmazszemlélet fejlesztése. Testek csoportosítása adott tulajdonságok alapján. Térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: téglatest készítése, tulajdonságainak vizsgálata. *Vizuális kultúra*: egyszerű tárgyak, geometriai alakzatok tervezése, makettek készítése.
Derékszögű háromszög területe. Terület meghatározás átdarabolással.	Megfigyelőképesség fejlesztése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Pont, egyenes, szakasz, félegyenes, sík, merőlegesség, párhuzamosság, szögfajták. Távolság. Síkidom, sokszög, kör, test, csúcs, él, lap, szög, gömb. Konvexitás. Kerület, terület, felszín, testek hálója, térfogat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Statisztika, valószínűség**	**Órakeret 6 óra; 7 óra**
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Megfigyelőképesség, az összefüggés-felismerő képesség, elemzőképesség fejlesztése.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével.	Valószínűségi és statisztikai alapfogalmak szemléleti alapon történő kialakítása. A figyelem tartósságának fejlesztése. Kommunikáció és együttműködési készség fejlesztése a páros, ill. csoportmunkákban. Valószínűségi kísérletek végrehajtása.	
Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.	Tudatos és célirányos figyelem	

Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése.	gyakorlása. Elemzőképesség fejlesztése a napi sajtóban, különböző kiadványokban található grafikonok, táblázatok felhasználásával.	
Átlagszámítás néhány adat esetén (számtani közép).	Az átlag lényegének megértése. Számolási készség fejlődése.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Adat, diagram, átlag.	

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén	*Gondolkodási és megismerési módszerek* Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése. Két véges halmaz közös része, két véges halmaz egyesítése, ezek felírása, ábrázolása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel. Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata. Néhány elem összes sorrendjének felsorolása. *Számtan, algebra* Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték felírása. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása. Szöveges feladatok megoldása következtetéssel. Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése. A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során. *ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK* Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. Egyszerűbb grafikonok, elemzése. Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén. *Geometria* Térelemek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete. A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák rajzolása. A körző, vonalzó célszerű használata. A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában. Téglalap kerületének és területének kiszámítása. A téglatest felszínének és térfogatának kiszámítása. A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása. *Valószínűség, statisztika* Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Néhány szám számtani közepének kiszámítása. Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

6. évfolyam

6. osztályban a törtek, negatív számok fogalmának szintézise, a műveletek kiterjesztése révén alakul a racionális számok halmazának fogalma. Az oszthatóság témakör jó lehetőséget ad a halmazokkal, a logikával kapcsolatos ismeretek alkalmazására.

Az absztrakció fejlődését segíti elő a szöveges feladatok rajzos modelljeinek megalkotása. A problémamegoldás általános lépéseit követik a szöveges feladatok megoldásának lépései. A szimbolikus gondolkodás kialakulását segíti a transzformáció tanítása, az alakzatok tulajdonságainak megfigyelése, azok közötti összefüggések felfedezése. A 6. osztály egyik fő témája az arányossági szemlélet kialakítása, az egyenes arányosság, a törtrész-számítás, ezen alapulva a százalékszámítás tanítása következtetéssel. A szimbólumok használatát készíti elő a sorozatok alkotása képzési szabály alapján, az egyszerű nyitott mondatok felírása.

Az egyes tematikus egységekre javasolt óraszámokat a táblázatok tartalmazzák. Amennyiben lehetőség van rá, célszerű a minimálisan adott heti 3 órán felül több matematika órát beépíteni.

Ezen kívül ellenőrzésre 7, ismétlésre, gyakorlásra 3 órát terveztünk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok**	**Órakeret 3+folyamatos 5+folyamatos 4+folyamatos**
Előzetes tudás	Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése. Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. Részhalmaz fogalma. Két véges halmaz közös része, egyesítése. A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben. Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Néhány elem sorba rendezése, kiválasztása az összes eset megtalálása (próbálgatással).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése. A megtanulást segítő eszközök és módszerek megismerése, értelmes, interaktív használatának fejlesztése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok megismerése. Valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése. Tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés igényének kialakítása. Kommunikáció fejlesztése. A saját képességek és műveltség fejlesztésének igénye.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Elemek elrendezése, rendszerezése adott szempont(ok) szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel. Néhány elem kiválasztása.	A kombinatorikus gondolkodás, a célirányos figyelem kialakítása, fejlesztése.	
Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján. A részhalmaz fogalom alkalmazása. Két véges halmaz közös részének, két véges halmaz egyesítésének alkalmazása.	A helyes halmazszemlélet alakítása. A megfigyelőképesség fejlesztése: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése, összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, tulajdonságok szerint, az érzékszervek tudatos működtetésével. A közös tulajdonságok felismerése, tagadása.	*Informatika*: könyvtárszerkezet a számítógépen.
Változatos tartalmú szövegek értelmezése. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nagyobb; több; kevesebb; nem; és; vagy; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).	Értő, elemző olvasás fejlesztése. Kommunikáció fejlesztése a nyelv logikai elemeinek használatával. A lényegkiemelés, a szabálykövető magatartás fejlesztése.	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés.
Példák a biztos, a lehetséges és a lehetetlen bemutatására. A tanultakhoz kapcsolódó igaz és hamis	A matematikai logika nyelvének megismerése, tudatosítása.	*Magyar nyelv és irodalom*: a lényegkiemelés

állítások.		képességének fejlesztése.
Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.	Tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés igényének a kialakítása.	
Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Definíció megértése és alkalmazása.	Kommunikációs készség, lényegkiemelés fejlesztése.	*Magyar nyelv és irodalom*: lényegkiemelés fejlesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, elem, részhalmaz, egyesítés, közös rész, igaz, hamis, nem, és, vagy, minden, van olyan, biztos, lehetséges, lehetetlen, legalább, legfeljebb.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Számtan, algebra**	**Órakeret 62 óra (106 óra) (87 óra)**
Előzetes tudás	Számok írása, olvasása (milliós számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték. Római számok írása, olvasása. Negatív számok, egész számok. Törtek, tizedes törtek. Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok, kerekítés. Természetes számok, törtek, egész számok nagyság szerinti összehasonlítása. Törtek bővítése, egyszerűsítése. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. Átváltások mértékegységek között. Mérőeszközök használata. Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ). A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása. Fejben számolás százas számkörben. A szorzó- és bennfoglaló tábla biztos tudása. Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalma. Műveletek tulajdonságai. Műveleti sorrend. Természetes számok összeadása, kivonása, szorzás és osztás egy- és kétjegyű számmal írásban. Törtek összeadása, kivonása, szorzása természetes számmal. Egész számok összeadása, kivonása. Műveletek ellenőrzése. Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. Páros és páratlan számok, többszörös, osztó, maradék fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Biztos számfogalom kialakítása. Számolási készség fejlesztése. A műveleti sorrend használatának fejlesztése, készségszintre emelése. Mértékegységek helyes használata és pontos átváltása. Matematikai úton megoldható probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása; megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése. Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével. Fegyelmezettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése. Pénzügyi ismeretek alapozása. Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A negatív egész számok és a tizedes tört fogalmának mélyítése. Összevonás, szorzás, osztás az egész számok és a tizedes törtek körében.	Számolási készség fejlesztése. A műveletekhez kapcsolódó ellenőrzés igényének és képességének fejlesztése. Önellenőrzés, önismeret fejlesztése.	
Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.	Egyszerű feladatok esetén a műveleti sorrend helyes alkalmazási módjának felismerése, alkalmazása. Az egyértelműség és a következetesség fontossága. Az ellenőrzési és becslési igény fejlesztése.	
Közönséges tört fogalmának mélyítése. Negatív törtek, törtek a	Matematikai jelek értelmezése (<, >, = stb.) használata.	*Ének-zene*: a törtszámok és a hangjegyek értékének

számegyenesen.		kapcsolata.
Szorzás, osztás a törtek körében. A számok reciprokának fogalma.	Számolási készség fejlesztése. A műveletekhez kapcsolódó ellenőrzés igényének és képességének fejlesztése. Önellenőrzés, önismeret fejlesztése.	
A racionális számok halmaza. Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek.	A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal: természetes szám, racionális szám, pontos szám és közelítő szám.	
Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással. A megoldások ábrázolása számegyenesen, ellenőrzés behelyettesítéssel.	Önálló problémamegoldó képesség kialakítása és fejlesztése. Állítások megítélése igazságértékük szerint. Az egyenlő, nem egyenlő fogalmának elmélyítése. Ellenőrzési igény fejlesztése.	
Arányos következtetések. A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel. Egyenes arányosság.	A következtetési képesség fejlesztése. Értő, elemző olvasás fejlesztése. Annak megfigyeltetése, hogy az egyik mennyiség változása milyen változást eredményez a hozzá tartozó mennyiségnél. Arányérzék fejlesztése, a valóságos viszonyok becslése települések térképe alapján.	*Hon- és népismeret; természetismeret*: Magyarország térképéről méretarányos távolságok meghatározása. A saját település, szűkebb lakókörnyezet térképének használata. *Vizuális kultúra*:valós tárgyak arányosan kicsinyített vagy nagyított rajza.
A százalék fogalmának megismerése gyakorlati példákon keresztül. Az alap, a százalékérték és a százalékláb értelmezése, megkülönböztetése. Egyszerű százalékszámítási feladatok arányos következtetéssel.	Az eredmény összevetése a feltételekkel, a becsült eredménnyel, a valósággal.	*Természetismeret*: százalékos feliratokat tartalmazó termékek jeleinek felismerése, értelmezése, az információ jelentősége. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; pénzügyi, gazdasági kultúra*: árfolyam, infláció, hitel, betét, kamat.
Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg.	Gyakorlati mérések, mértékegység-átváltások helyes elvégzésének fejlesztése (pl. napirend, vásárlás). Az arányosság felismerése mennyiség és mérőszám kapcsolata alapján. Kreatív gondolkodás fejlesztése. Mennyiségi következtetés, becslési készség fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: műszaki rajz készítésénél a mértékegységek használata, főzésnél a tömeg, az űrtartalom és az idő mérése.
Szöveges feladatok megoldása. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó rövidebb és hosszabb szövegek feldolgozása.	Szövegértés fejlesztése: Egyszerű matematikai problémát tartalmazó és a mindennapi élet köréből vett szövegek feldolgozása. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, gondolatmenet tagolása. Emlékezés elmondott, elolvasott történetekre, emlékezést segítő ábrák,	*Magyar nyelv és irodalom*: olvasási és megértési stratégiák kialakítása (szövegben megfogalmazott helyzet, történés megfigyelése, értelmezése, lényeges és lényegtelen információk

	vázlatok, rajzok készítése, visszaolvasása.	szétválasztása). *Vizuális kultúra*: elképzelt történetek vizuális megjelenítése különböző eszközökkel.
Oszthatóság fogalma. Egyszerű oszthatósági szabályok (2-vel, 3-mal, 5-tel, 9-cel, 10-zel, 100-zal). Két szám közös osztói, közös többszörösei.	Az osztó, többszörös fogalmának elmélyítése. Két szám közös osztóinak kiválasztása az összes osztóból. A legkisebb pozitív közös többszörös megkeresése. Számolási készség fejlesztése szóban (fejben). A bizonyítási igény felkeltése.	*Testnevelés:* csapatok összeállítása.
Osztó, többszörös alkalmazása.	A tanult ismeretek felhasználása a törtek egyszerűsítése, bővítése során. Számolási készség fejlesztése.	
Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.	Számolási készség fejlesztése. Feladatok a mindennapi életből: lakás festése, járólapozása, tejes doboz térfogata, teásdoboz csomagolása stb.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Oszthatóság, osztó, többszörös. Közös osztó, közös többszörös. Kerekítés, becslés, ellenőrzés. Arány, egyenes arányosság. Százalék, százalékérték, alap, százalékláb. Negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték. Közönséges tört, számláló, nevező, közös nevező, reciprok, tizedes tört, véges és végtelen szakaszos tizedes tört, racionális szám, egyenlet egyenlőtlenség. Mértékegységek.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Függvények, az analízis elemei**	**Órakeret 9 óra (10 óra) (9 óra)**
Előzetes tudás	Szabályfelismerés, szabálykövetés. A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Koordináta-rendszer, pontok koordinátáinak leolvasása, koordinátákkal adott pontok ábrázolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Sorozat megadása szabállyal. A koordináta-rendszer biztonságos használata. Függvényszemlélet előkészítése. Probléma felismerése. Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A Descartes-féle derékszögű koordinátarendszer alkalmazása.	Tájékozódási képesség fejlesztése.	*Természetismeret:* tájékozódás a térképen, fokhálózat.
Táblázat hiányzó elemeinek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján, ábrázolásuk grafikonon.	Összefüggések felismerése. Együttváltozó mennyiségek összetartozó adatpárjainak jegyzése: tapasztalati függvények, sorozatok alkotása. A helyes függvényszemlélet megalapozása.	
Egyszerű grafikonok értelmezése. Változó mennyiségek közötti	Megfigyelőképesség, összefüggések felismerésének képessége, rendszerező-	*Természetismeret:*időjárás grafikonok.

kapcsolatok, ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben.	képesség fejlesztése.	
Gyakorlati példák elsőfokú függvényekre. Az egyenes arányosság grafikonja.	Eligazodás a mindennapi élet egyszerű grafikonjaiban.	
Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével. Példák konkrét sorozatokra. Sorozatok folytatása adott szabály szerint.	Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	*Testnevelés és sport; ének-zene; dráma és tánc*: ismétlődő ritmus, tánclépés, mozgás létrehozása, helymeghatározás a sportpályán.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, táblázat, grafikon.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Geometria**	**Órakeret 18 óra (36 óra) (26 óra)**
Előzetes tudás	Vonalak (egyenes, görbe). Hosszúság és távolság mérése (egyszerű gyakorlati példák). Kerület, terület mérése. Mennyiségek, mértékegységek. Négyzet, téglalap meghatározása, tulajdonságai, kerülete, területe. Kör létrehozása, felismerése, jellemzői. Egyszerű tükrös alakzat, tengelyes szimmetria felismerése. A test és a síkidom megkülönböztetése. Kocka, téglatest, jellemzői, felszíne, térfogata. Szög fogalma, mérése, fajtái.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térelemek fogalmának elmélyítése – környezetünk tárgyainak vizsgálata. Távolság szemléletes fogalma, meghatározása. A sík- és térszemlélet fejlesztése. A vizuális képzelet fejlesztése. Rendszerező-képesség, halmazszemlélet fejlesztése. A geometriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: adatfelvétel, vázlatrajz, megszerkeszthetőség vizsgálata, szerkesztés). Számolási készség fejlesztése. A szaknyelv helyes használatának fejlesztése. A geometriai jelölések pontos használata. Pontos munkavégzésre nevelés. Esztétikai érzék fejlesztése.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás felismerése, alkalmazása. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma.	Síkidomok, tulajdonságainak vizsgálata, közös tulajdonságok felismerése.	*Vizuális kultúra*: párhuzamos és merőleges egyenesek megfigyelése környezetünkben. *Hon- és népismeret*: népművészeti minták, formák.
A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok. *Matematikatörténet*: Bolyai János, Bolyai Farkas	Körző, vonalzók helyes használata. Törekvés a szaknyelv helyes használatára (legalább, legfeljebb, nem nagyobb, nem kisebb…) Az érdeklődés felkeltése a matematika értékeinek, eredményeinek megismerésére.	*Vizuális kultúra*: térbeli tárgyak síkbeli megjelenítése.
Kör tulajdonságainak alkalmazása. Húr, szelő, érintő	A körző használata.	

Két ponttól egyenlő távolságra levő pontok. Szakaszfelező merőleges.	A problémamegoldó képesség fejlesztése. A problémamegoldó képesség fejlesztése. Pontosság igényének fejlesztése.	
Szögmásolás, szögfelezés. Nevezetes szögek szerkesztése: 30°, 60°, 90°, 120°.	Törekvés a pontos munkavégzésre. A szerkesztés gondolatmenetének tagolása. Az érdeklődés felkeltése a matematika értékeinek, eredményeinek megismerésére.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: görög „abc” betűinek használata.
Adott egyenesre merőleges szerkesztése. Adott egyenessel párhuzamos szerkesztése. Téglalap, négyzet szerkesztése.	Gyakorlati példák a fogalmak mélyebb megértéséhez.	*Technika, életvitel és gyakorlat*; *vizuális kultúra*: párhuzamos és merőleges egyenesek megfigyelése környezetünkben (sínpár, épületek, bútorok, képkeretek stb. élei).
Háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint. A háromszög magasságának fogalma.	Tulajdonságok megfigyelése, összehasonlítása. Csoportosítás. Halmazszemlélet fejlesztése.	*Vizuális kultúra*: speciális háromszögek a művészetben.
Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz) megismerése.	Az alakzatok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal. Alakzatok tulajdonságainak kiemelése, összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás különféle tulajdonságok szerint.	
Egyenlőszárú szárú háromszög és speciális négyszögek szerkesztése, egyszerűbb esetekben.	Körző és vonalzó használata. Pontos munkavégzésre törekvés. Esztétikai érzék fejlesztése. A szerkesztés gondolatmenetének tagolása.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: *vizuális kultúra*: megfelelő eszközök segítségével figyelmes, pontos munkavégzés.
Szimmetria a térben.	Testek építése, tulajdonságaik vizsgálata. Térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: téglatest készítése, tulajdonságainak vizsgálata. *Vizuális kultúra*: egyszerű tárgyak, geometriai alakzatok tervezése, makettek készítése.
A tengelyes tükrözés. Egyszerű alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése. A tengelyes tükrözés tulajdonságai.	Szimmetrikus ábrák készítése. Tükrözés körzővel, vonalzóval. Tükrözés koordináta-rendszerben. Transzformációs szemlélet fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: megfelelő eszközök segítségével figyelmes, pontos munkavégzés.
Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek (deltoid, rombusz, húrtrapéz, téglalap, négyzet), sokszögek. A kör.	A tengelyes szimmetria vizsgálata hajtogatással, tükörrel. A szimmetria felismerése a természetben és a művészetben.	*Vizuális kultúra; természetismeret*: tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése, vizsgálata a műalkotásokban.
Tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek területe. Terület meghatározás átdarabolással.	Megfigyelőképesség fejlesztése.	
Kulcsfogalmak/	Pont, egyenes, szakasz, félegyenes, sík, merőlegesség, párhuzamosság.	

fogalmak	Távolság, szakaszfelező merőleges, szögfelező. Kerület, terület, magasság. Tengelyes tükrözés, szimmetria. Egyenlő szárú háromszög, egyenlő oldalú háromszög, húrtrapéz, deltoid, rombusz.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Statisztika, valószínűség**	**Órakeret 6 óra (8 óra) (8 óra)**
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Megfigyelőképesség, az összefüggés-felismerő képesség, elemzőképesség fejlesztése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével (biztos, lehetetlen esemény).	Valószínűségi és statisztikai alapfogalmak szemléleti alapon történő kialakítása. A figyelem tartósságának fejlesztése. Kommunikáció és együttműködési készség fejlesztése a páros, ill. csoportmunkákban. Valószínűségi kísérletek végrehajtása.	
Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése. Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése.	Tudatos és célirányos figyelem gyakorlása. Elemzőképesség fejlesztése a napi sajtóban, különböző kiadványokban található grafikonok, táblázatok felhasználásával.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: menetrend adatainak értelmezése; kalóriatáblázat vizsgálata. *Informatika*: adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés.
Átlagszámítás néhány adat esetén (számtani közép).	Az átlag lényegének megértése. Számolási készség fejlődése.	*Természetismeret*: időjárási átlagok (csapadék, hőingadozás, napi, havi, évi középhőmérséklet).
Kulcsfogalmak/fogalmak	Adat, diagram, átlag, biztos esemény, lehetetlen esemény.	

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén	*Gondolkodási és megismerési módszerek* Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése. Két véges halmaz közös részének, két véges halmaz uniójának felírása, ábrázolása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel. Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata. Néhány elem összes sorrendjének felsorolása. *Számtan, algebra*

	Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték, reciprok felírása. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság értése, használata. Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása. Szöveges feladatok megoldása következtetéssel, (szimbólumok segítségével összefüggések felírása a szöveges feladatok adatai között). Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése. A százalék fogalmának ismerete, a százalékérték kiszámítása. Számok osztóinak, többszöröseinek felírása. Közös osztók, közös többszörösök kiválasztása. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100) ismerete, alkalmazása. A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során. Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása szabadon választott módszerrel. *ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK* Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. Egyszerűbb grafikonok, elemzése. Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén. *Geometria* Térelemek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete. A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák pontos szerkesztése. A körző, vonalzó célszerű használata. Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek. Alakzatok tengelyese tükörképének szerkesztése, tengelyes szimmetria felismerése. A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában. Téglalap és a deltoid kerületének és területének kiszámítása. A téglatest felszínének és térfogatának kiszámítása. A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása. *Valószínűség, statisztika* Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Néhány szám számtani közepének kiszámítása. Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

7. évfolyam

Tizenhárom éveskortól a tanulók mindinkább általánosító elképzelésekben, elvont konstrukciókban gondolkoznak. Elméleteket gyártanak, összefüggéseket keresnek, próbálják értelmezni a világot. Az iskolai tanítás csak akkor lehet eredményes, ha alkalmazkodik ezekhez a változásokhoz, illetve igyekszik azokat felhasználva fejleszteni a tanulókat. A matematika kiválóan alkalmas arra, hogy a rendszerező képességet és hajlamot fejlessze. A felső tagozat utolsó két évfolyamában mind inkább szükséges matematikai szövegeket értelmezni és alkotni. Segítsük, hogy a tanulók a problémamegoldásaik részeként többféle forrásból legyenek képesek ismereteket szerezni.

Ebben a korban a tanításban már meg kell jelennie az elvonatkoztatás és az absztrakciós készség felhasználásának, fejlesztésének. A matematika tanításában itt jelenik meg a konkrét számok betűkkel való helyettesítése, a tapasztalatok általános megfogalmazása. Ettől az évfolyamtól kezdve már komoly hangsúlyt kell helyeznünk arra, hogy a megsejtett összefüggések bizonyításának igénye is kialakuljon. A definíciókat és a tételeket mind inkább meg kell tudni különböztetni, azokat helyesen kimondani, problémamegoldásban mind többször alkalmazni. A mindennapi élet és a matematika (korosztálynak megfelelő) állításainak igaz vagy hamis voltát el kell tudni dönteni. A feladatok megoldása során fokozatosan kialakul az adatok, feltételek adott feladat megoldásához való szükségessége és elégségessége eldöntésének képessége. A tanítás része, hogy a feladatmegoldás előtt mind gyakrabban tervek, vázlatotok készüljenek, majd ezek közül válasszuk ki a legjobbat. Esetenként járjunk be több utat a megoldás során, és ennek alapján gondoljuk végig, hogy létezik-e legjobb út, vagy ennek eldöntése csak bizonyos szempontok rögzítése esetén lehetséges. A feladatmegoldások során lehetőséget kell teremteni arra, hogy esetenként a terveket és a munka szervezését a feladatmegoldás közben a tapasztalatoknak megfelelően módosítani lehessen. Egyes feladatok esetén szükséges általánosabb eljárási módokat, algoritmusokat keresni.

A matematika egyes területei más-más módon adnak lehetőséget ebben az életkorban az egyes kompetenciák fejlesztésére. A különböző matematikatanítási módszerek minden tananyagrészben segíthetik a megfelelő önismeret, a helyes énkép kialakítását.

A tananyaghoz kapcsolódó matematikatörténeti érdekességek hozzásegítenek az egyetemes kultúra, a magyar tudománytörténet megismeréséhez. A gyakorlati élethez kapcsolódó szöveges feladatok segítik a gazdasági nevelést, a környezettudatos életvitelt, az egészséges életmód kialakítását. A definíciók megtanulása fejleszti a memóriát, a szaknyelv precíz használatára ösztönöz. A geometriai ismeretek elsajátítása közben a tanulók térszemlélete fejlődik, megtanulják az esztétikus, pontos munkavégzést. A halmazszemlélet alakítása és fejlesztése a rendszerező képességet erősíti.

Az érdeklődés specializálódása természetes dolog. Akinél ez a reál tárgyak felé fordul, ott igényes feladatanyaggal, kiegészítő ismeretekkel kell elérni, hogy az ilyen irányú továbbtanuláshoz szükséges alapok kialakuljanak, az érdeklődés fennmaradjon. Akinél a matematika, illetve a reál tárgyak iránti érdeklődés csökken, ott egyrészt sok érdeklődést felkeltő elemmel: matematikatörténeti vonatkozással, játékokkal, érdekes feladatokkal lehet ezt az érdeklődést visszaszerezni, másrész célszerű sok olyan feladatot beiktatni, amelyek jól mutatják, hogy az életben sokszor előnybe kerülhetnek, jobb döntést hozhatnak azok, akik jól tudják a matematikát.

A specializálódott érdeklődés, és az ekkorra már óhatatlanul kialakuló tudásbeli különbségek miatt 7. osztálytól ajánlott a tárgy csoportbontásban való tanulása. Ezzel célszerű lehetőséget teremteni a lassabban haladók felzárkóztatására és a gyorsabban haladók tudásának elmélyítésére.

Az egyes tematikus egységekre javasolt óraszámokat a táblázatok tartalmazzák. Amennyiben lehetőség van rá, célszerű a minimálisan adott heti 3 órán felül több matematika órát beépíteni. Ezen kívül ellenőrzésre 6/7/8, ismétlésre, gyakorlásra 3/7/8 órát terveztünk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK, HALMAZOK, MATEMATIKAI LOGIKA, KOMBINATORIKA, GRÁFOK	**Órakeret 8 + folyamatos (13 + folyamatos) (12 + folyamatos)**
Előzetes tudás	Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján. A részhalmaz fogalma. Két véges halmaz közös része. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Állítások igazságának eldöntése. Igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata. Definíció megértése és alkalmazása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló gondolkodás igényének kialakítása. Halmazok eszköz jellegű használata, halmazszemlélet fejlesztése. Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése, a matematikai szaknyelv pontos használata. Saját gondolatok megértetésére való törekvés (szóbeli érvelés, szemléletes indoklás). Rendszerszemlélet, kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok használatának fejlesztése. A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése, a kulturált vitatkozás gyakoroltatása.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Halmazba rendezés több szempont alapján a halmazműveletek alkalmazásával. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete. A részhalmaz.	A halmazszemlélet fejlesztése. Rendszerszemlélet fejlesztése.	
Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, legfeljebb” kifejezések használata.	A matematikai szaknyelv pontos használata. A nyelv logikai elemeinek egyre pontosabb használata.	*Magyar nyelv és irodalom*: a lényeges és lényegtelen megkülönböztetése.
Egyszerű („minden”, „van olyan” típusú) állítások igazolása, cáfolata konkrét példák kapcsán.	Kulturált érvelés képességének fejlesztése.	
A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás.	A bizonyítási igény felkeltése. Tolerancia, kritikai szemlélet, problémamegoldás. A kulturált vitatkozás elsajátítása.	
A gyakorlati élethez és a társtudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.	Szövegelemzés, értelmezés, szöveg lefordítása a matematika nyelvére. Ellenőrzés, önellenőrzés iránti igény erősítése. Igényes grafikus és verbális kommunikáció.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz; technika, életvitel és gyakorlat*: számításos feladatok.
Matematikai játékok.	Aktív részvétel, pozitív attitűd.	
Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése). Sorba rendezés. Néhány elem esetén az összes eset felsorolása.	A kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatszerzés az összes eset rendszerezett felsorolásában.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, elem, részhalmaz, egyesítés, metszet. Alaphalmaz. Igaz, hamis, nem, és, vagy, minden, van olyan, biztos, lehetséges, lehetetlen.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 42 óra (65 óra) (50 óra)
Előzetes tudás	Racionális számkör. Számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Műveletek racionális számokkal. Ellentett, abszolút érték, reciprok. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, egyenes arányosság. Alapműveletek racionális számokkal írásban. A zárójelek, a műveleti sorrend biztos alkalmazása. Helyes és értelmes kerekítés, az eredmények becslése, a becslés használata ellenőrzésre is. Szöveges feladatok megoldása. A százalékszámítás alapjai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai ismeretek és a mindennapi élet történései közötti kapcsolat tudatosítása. Szavakban megfogalmazott helyzet, történés matematizálása; matematikai modellek választása, keresése, készítése, értelmezése adott szituációkhoz. Konkrét matematikai modellek értelmezése a modellnek megfelelő szöveges feladat alkotásával. A szabványos mértékegységekhez tartozó mennyiségek és többszöröseik, törtrészeik képzeletben való felidézése. Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kiscsoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása. Az ellenőrzés, önellenőrzés iránti igény, az eredményért való felelősségvállalás erősítése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Racionális számok (véges, végtelen tizedes törtek), példák nem racionális számra (végtelen, nem szakaszos tizedes törtek).	A számfogalom mélyítése.	
A természetes, egész és racionális számok halmazának kapcsolata.	A rendszerező képesség fejlesztése.	
Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel. Az eredmény helyes és értelmes kerekítése. Eredmények becslése, ellenőrzése.	Műveletfogalom mélyítése. A zárójel és a műveleti sorrend biztos alkalmazása. Számolási és a becslési készség fejlesztése. Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz*: számításos feladatok.
A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre.	A hatvány fogalmának kialakítása, fejlesztése. A definícióalkotás igényének felkeltése.	
Műveletek hatványokkal: azonos alapú hatványok szorzása, osztása. Hatványozásnál az alap és a kitevő változásának hatása a hatványértékre.		*Kémia*: az anyagmennyiség mértékegysége (a mól). *Földrajz*: termelési statisztikai adatok.
10 pozitív egész kitevőjű hatványai.	Számolási készség fejlesztése (fejben és írásban).	*Kémia*: számítási feladatok.
Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás. Matematikatörténet: érdekességek a	A korábban tanult ismeretek és az új ismeretek közötti összefüggések felismerése.	

prímszámok köréből.		
Oszthatósági szabályok. Számelméleti alapú játékok. Matematikatörténet: tökéletes számok, barátságos számok. Legnagyobb közös osztó, legkisebb pozitív közös többszörös.	A tanult ismeretek felelevenítése. Oszthatósági szabályok alkalmazása a törtekkel való műveleteknél. A bizonyítási igény felkeltése oszthatósági feladatoknál. Két szám legnagyobb közös osztójának meghatározása prímtényezős felbontás alapján. A legkisebb pozitív közös többszörös meghatározása prímtényezős felbontás alapján.	
Arány, aránypár, arányos osztás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.	A következtetési képesség fejlesztése: a mindennapi élet és a matematika közötti gyakorlati kapcsolatok meglátása, a felmerülő arányossági feladatok megoldása során.	*Magyar nyelv és irodalom*:szövegértés, szövegértelmezés. *Fizika; kémia; földrajz*: arányossági számítások felhasználása feladatmegoldásokban. *Technika, életvitel és gyakorlat*: műszaki rajzok értelmezése.
Mértékegységek átváltása racionális számkörben.	Gyakorlati mérések, mértékegység-átváltások helyes elvégzése. Ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom, időtartam, időpont szavak értő ismerete, használata.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: Főzésnél a tömeg, az űrtartalom és az idő mérése. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: évtized, évszázad, évezred.
Az alap, a százalékérték és a százalékláb fogalmának ismerete, értelmezése, kiszámításuk következtetéssel, a megfelelő összefüggések alkalmazásával.	A mindennapi élet és a matematika közötti gyakorlati kapcsolat meglátása a gazdasági élet, a környezetvédelem, a háztartás köréből vett egyszerűbb példákon.	
A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok. Gazdaságossági számítások.	Feladatok az árképzés: árleszállítás, áremelés, áfa, betétkamat, hitelkamat, adó, bruttó bér, nettó bér, valamint különböző termékek (pl. élelmiszerek, növényvédő-szerek, oldatok) anyagösszetétele köréből. Szövegértés, szövegalkotás fejlesztése. Becslések és következtetések végzése. Zsebszámológép célszerű használata a számítások egyszerűsítésére, gyorsítására.	*Magyar nyelv és irodalom*:szövegértés, szövegértelmezés. *Fizika; kémia*: számítási feladatok. *Kémia:* oldatok tömegszázalékos összetételének kiszámítása.
Az algebrai egész kifejezés fogalma. Egytagú, többtagú, egynemű kifejezés fogalma. Helyettesítési érték kiszámítása.	Elnevezések, jelölések megértése, rögzítése, definíciókra való emlékezés. Egyszerű szimbólumok megértése és alkalmazása a matematikában. Betűk használata szöveges feladatok általánosításánál.	*Fizika*: összefüggések megfogalmazása, leírása a matematika nyelvén.
Egyszerű átalakítások: zárójel	Egyszerű szimbólumok megértése és a	*Fizika; kémia; biológia-*

felbontása, összevonás. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel. *Matematikatörténet*: az algebra kezdetei.	matematikában, valamint a többi tantárgyban szükséges egyszerű képletalakítások elvégzése. Algebrai kifejezések egyszerű átalakításának felismerése.	*egészségtan*: Képletek átalakítása. A képlet értelme, jelentősége. Helyettesítési érték kiszámítása képlet alapján.
Elsőfokú egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása. Mérlegelv. Alaphalmaz, megoldáshalmaz.	Az egyenlő, nem egyenlő fogalmának elmélyítése. Algoritmikus gondolkodás továbbfejlesztése. A megoldások ábrázolása számegyenesen. Pontos munkavégzésre nevelés. Számolási készség fejlesztése. Az ellenőrzés igényének fejlesztés.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan*: számításos feladatok.
A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával. Ellenőrzés. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó hosszabb szövegek feldolgozása. Feladatok például a környezetvédelem, az egészséges életmód, a vásárlások, a család jövedelmének ésszerű felhasználása köréből.	Szövegértelmezés, problémamegoldás fejlesztése. A lényeges és lényegtelen elkülönítésének, az összefüggések felismerésének fejlesztése. A gondolatmenet tagolása. Az ellenőrzési igény további fejlesztése. Igényes kommunikáció kialakítása. Szöveges feladatok megoldása a környezettudatossággal, az egészséges életmóddal, a családi élettel, a gazdaságossággal kapcsolatban.	*Magyar nyelv és irodalom*:szövegértés, szövegértelmezés. A gondolatmenet tagolása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Racionális szám. Hatvány, alap, kitevő. Százalékalap, százalékláb, százalékérték. Prímszám, összetett szám, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Arány, aránypár, arányos osztás, egyenes és fordított arányosság. Változó, együttható, algebrai egész kifejezés, helyettesítési érték, egynemű kifejezés, összevonás, zárójelfelbontás. Egytagú, többtagú kifejezés. Egyenlet, változó, egyenlőtlenség, mérlegelv, ellenőrzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Függvények, az analízis elemei**	**Órakeret 10 óra (22 óra) (14 óra)**
Előzetes tudás	Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint. Biztos tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben. Egyszerű grafikonok értelmezése. Egyszerű kapcsolatok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Függvényszemlélet fejlesztése. Grafikonok, táblázatok adatainak értelmezése, elemzése. Megoldás a matematikai modellen belül. Matematikai modellek ismerete, alkalmazásának módja, korlátai (sorozatok, függvények, függvényábrázolás).	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordinátarendszerben.	A függvényszemlélet fejlesztése. Időben lejátszódó valós folyamatok elemzése a grafikon alapján.	*Fizika; biológia-egészségtan; kémia; földrajz*: függvényekkel leírható folyamatok.
Lineáris függvények. Egyenes arányosság grafikus képe.	A mindennapi élet, a tudományok és a matematika közötti kapcsolat	*Fizika*: út-idő.

	fölfedezése konkrét példák alapján. Számolási készség fejlesztése a racionális számkörben. Számítógép használata a függvények ábrázolására.	
Egyismeretlenes elsőfokú egyenletek grafikus megoldása.	Helyzetfelismerés: a tanult ismeretek alkalmazása új helyzetben.	
Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével.	Kapcsolatok észrevétele, megfogalmazása szóban, írásban. Környezettudatosságra nevelés: pl. adatok és grafikonok elemzése a környezet szennyezettségével kapcsolatban.	*Földrajz*: adatok hőmérsékletre, csapadék mennyiségére. *Kémia*: adatok vizsgálata a levegő és a víz szennyezettségére vonatkozóan.
Egyszerű sorozatok vizsgálata. Matematikatörténet: Gauss.	Gauss-módszer.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hozzárendelés, függvény, lineáris függvény, növekedés, csökkenés, értelmezési tartomány, értékkészlet. Számtani sorozat, számtani közép.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Geometria**	**Órakeret 33 óra (50 óra) (42 óra)**
Előzetes tudás	Pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány. Háromszögek, csoportosításuk. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid). Kör és részei. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok. Háromszög, négyszög belső és külső szögeinek összegére vonatkozó tapasztalatok. Téglatest tulajdonságai. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Egyszerű alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése. Két pont, pont és egyenes távolsága, két egyenes távolsága. Szakaszfelezés, szögfelezés, szögmásolás. Merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése. Néhány nevezetes szög szerkesztése. Szerkesztési eszközök használata. Koordináta-rendszer megismerése, pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. A téglalap és a deltoid kerületének és területének kiszámítása. A téglatest felszínének és térfogatának a kiszámítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerező készség fejlesztése. A mindennapi élethez kapcsolódó egyszerű geometriai számítások elvégzésének fejlesztése. A gyakorlatban előforduló geometriai ismereteket igénylő problémák megoldására való képesség fejlesztése. Statikus helyzetek, képek, tárgyak megfigyelése. Geometriai transzformációkban megmaradó és változó tulajdonságok megfigyelése. Az esztétikai-, művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése. Képzeletben történő mozgatás: átdarabolás elképzelése, testháló összehajtásának, szétvágásának elképzelése. A pontos munkavégzés igényének fejlesztése. A geometriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: vázlatrajz, adatfelvétel, a szerkesztés menete, szerkesztés, diszkusszió). Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kis csoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása; kezdeményezőkészség, együttműködési készség, tolerancia.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Háromszögek osztályozása oldalak, illetve szögek szerint.	A tanult ismeretek felidézése, megerősítése. A halmazszemlélet fejlesztése. A háromszögek és a négyszögek tulajdonságaira vonatkozó igaz- hamis állítások megfogalmazásán keresztül a vitakészség fejlesztése. Tömör, de pontos szabatos kifejezőkészség fejlesztése. A szaknyelv minél pontosabb használata írásban is.	
A háromszögek magassága, magasságvonala, magasságpontja. A háromszögek kerületének és területének kiszámítása.	Számolási készség fejlesztése. Átdarabolás a terület meghatározásához. Eredmények becslése.	*Informatika*: tantárgyi szimulációs program.
A háromszög és a négyszög belső és külső szögeinek összege. *Matematikatörténet*: Bolyai Farkas, Bolyai János. Érdekességek: gömbi geometria.	Tételek megfogalmazása megfigyelés alapján. Bizonyítási igény felkeltése.	
Paralelogramma, trapéz, deltoid tulajdonságai, kerülete, területe. Szabályos sokszögek. Kör kerülete, területe. A kör és érintője.	Törekvés a tömör, de pontos, szabatos kommunikációra. A szaknyelv egyre pontosabb használata írásban is. A terület meghatározása átdarabolással. A kör kerületének közelítése méréssel. Számítógépes animáció használata az egyes területképletekhez.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: hétköznapi problémák, területtel kapcsolatos számítás. *Vizuális kultúra*: Pantheon, Colosseum.
A tanult síkbeli alakzatok (háromszög, trapéz, paralelogramma, deltoid) szerkesztése. Nevezetes szögek szerkesztése: 15°, 45°, 75°, 105°, 135°.	A szerkesztéshez szükséges eszközök célszerű használata. Átélt folyamatról készült leírás gondolatmenetének értelmezése (pl. egy szerkesztés leírt lépéseiről a folyamat felidézése). A szaknyelv pontos használata.	*Technika, életvitel és gyakorlat*:műszaki rajz készítése. *Földrajz*: szélességi körök és hosszúsági fokok.
Középpontos tükrözés. A középpontos tükrözés tulajdonságai. A középpontos tükörkép szerkesztése.	Pontos, precíz munka elvégzése a szerkesztés során. A transzformációs szemlélet továbbfejlesztése.	*Vizuális kultúra*: művészeti alkotások megfigyelése a tanult transzformációk segítségével.
Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban. A tanult sokszögek osztályozása szimmetria szerint.	A megfigyelőképesség fejlesztése. Halmazképző, rendszerező képesség fejlesztése. A matematika kapcsolata a természettel és a művészeti alkotásokkal: művészeti alkotások vizsgálata (Penrose, Escher, Vasarely). Gondolkodás fejlesztése szimmetrián alapuló játékokon keresztül.	*Vizuális kultúra; biológia-egészségtan:* középpontosan szimmetrikus alakzatok megfigyelése, vizsgálata a műalkotásokban és a természetben.
Tengelyes és középpontos szimmetria alkalmazása szerkesztésekben.	Áttekinthető, pontos szerkesztés igényének fejlesztése.	*Vizuális kultúra*: festmények geometriai alakzatai.
Párhuzamos szárú szögek.	A tanult transzformációk tulajdonságainak felismerése, felhasználása a fogalmak kialakításánál.	
Az egybevágóság szemléletes fogalma, a háromszögek egybevágóságának	A megfigyelőképesség fejlesztése. A szaknyelv pontos használata.	*Vizuális kultúra*: festmények, művészeti

esetei. Az egybevágóság jelölése. $\cong$		alkotások egybevágó geometriai alakzatai.
Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, forgáshenger hálója, tulajdonságai, felszíne, térfogata.	A halmazszemlélet és a térszemlélet fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: modellek készítése, tulajdonságainak vizsgálata. *Történelem, társadalmi és állampolgári*: történelmi épületek látszati képe és alaprajza közötti összefüggések megfigyelése. *Vizuális kultúra*:térbeli tárgyak síkbeli megjelenítése.
Mértékegységek átváltása racionális számkörben.	A gyakorlati mérések, mértékegységváltások helyes elvégzésének fejlesztése.	*Testnevelés és sport*: távolságok és idő becslése, mérése. *Fizika; kémia*: mérés, mértékegységek, mértékegységek átváltása.
Egyszerű számításos feladatok a geometria különböző területeiről.	A számolási készség, a becslési készség és az ellenőrzési igény fejlesztése. Zsebszámológép célszerű használata a számítások egyszerűsítésére, gyorsítására.	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Geometriai transzformáció, tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás. Egybevágóság. Középpontos szimmetria, paralelogramma, rombusz. Egyállású szög, váltószög, csúcsszög. Belső és külső szög. Háromszög, magasságvonal, magasságpont. Hasáb, henger. Alaplap, alapél, oldallap, oldalél.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Statisztika, valószínűség**	**Órakeret 6 óra (10 óra) (10 óra)**
Előzetes tudás	Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Néhány szám számtani közepének kiszámítása. Valószínűségi játékok és kísérletek az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Gazdasági nevelés.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.	Adatsokaságban való eligazodás: táblázatok olvasása, grafikonok készítése, elemzése. Statisztikai szemlélet fejlesztése. Együttműködési készség fejlődése.	*Testnevelés és sport*:teljesítmények adatainak, mérkőzések eredményeinek táblázatba rendezése.
Adathalmazok elemzése (átlag, módusz, medián) és értelmezése, ábrázolásuk. Számtani közép kiszámítása.	Gazdasági statisztikai adatok, grafikonok értelmezése, elemzése. Adatsokaságban való eligazodás képességének fejlesztése.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:*

	Ok-okozati összefüggéseket felismerő képesség fejlesztése. Elemző képesség fejlesztése.	táblázatok és grafikonok adatainak ki- és leolvasása, elemzése, adatok gyűjtése, táblázatba rendezése. *Informatika*: statisztikai adatelemzés.
Valószínűségi kísérletek. Valószínűség előzetes becslése. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma.	Valószínűségi szemlélet fejlesztése. Tudatos megfigyelőképesség fejlesztése. A tapasztalatok rögzítése képességének fejlesztése. Tanulói együttműködés fejlesztése. Számítógép használata a tudománytörténeti érdekességek felkutatásához.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Diagram, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség.	

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 7. ÉVFOLYAM VÉGÉN	*Gondolkodási és megismerési módszerek* Elemek halmazba rendezése több szempont alapján. Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása. Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben. Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával. Fagráfok használata feladatmegoldások során. *Számtan, algebra* Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése, helyes és értelmes kerekítése. Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során. A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül. Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás. Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval. Négyzetre emelés, hatványozás pozitív egész kitevők esetén. Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen. A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában. Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére. *Összefüggések, függvények, sorozatok* Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is. Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon. *Geometria* A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos

	szerkesztéseket végezni. Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában. Tengelyes és középpontos tükörkép szerkesztése. Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban. A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét. *Valószínűség, statisztika* Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása. Konkrét feladatok kapcsán a tanuló képes esélylatolgatásra, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt. Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban. Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezése.

8. évfolyam

Ebben az évfolyamban tovább folytatódik a szimbolikus gondolkodás kialakulása, ami megalapozza a betűkkel számolást, az egyenletek megoldását, azonosságok alkalmazását. Az absztrakció fejlődésével a logikai műveletek, a problémamegoldás lépéseinek alkalmazása, a feladatmegoldás tudatosabbá válik. Ezzel együtt fejlődnek az indoklások, a bizonyítási igény.

A specializálódott érdeklődés, és az ekkorra már óhatatlanul kialakuló tudásbeli különbségek miatt 8. osztályban alapvetően szükséges a tárgy csoportbontásban való tanulása. Ezzel célszerű lehetőséget teremteni a lassabban haladók felzárkóztatására és a gyorsabban haladók tudásának elmélyítésére.

Az egyes tematikus egységekre javasolt óraszámokat a táblázatok tartalmazzák. Amennyiben lehetőség van rá, célszerű a minimálisan adott heti 3 órán felül több matematika órát beépíteni. Ezen kívül ellenőrzésre 6/7/8, ismétlésre, gyakorlásra 5/11/11 órát terveztünk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK, HALMAZOK, MATEMATIKAI LOGIKA, KOMBINATORIKA, GRÁFOK	**Órakeret 10 + folyamatos (14 + folyamatos) (14 + folyamatos)**
Előzetes tudás	Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján. A részhalmaz fogalma. Két véges halmaz közös része, egyesítése. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Állítások igazságának eldöntése. Igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata. Definíció megértése és alkalmazása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló gondolkodás igényének kialakítása. Halmazok eszköz jellegű használata, halmazszemlélet fejlesztése. Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése, a matematikai szaknyelv pontos használata. Saját gondolatok megértetésére való törekvés (szóbeli érvelés, szemléletes indoklás). Rendszerszemlélet, kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok használatának fejlesztése. A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése, a kulturált vitatkozás gyakoroltatása.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Halmazba rendezés több szempont alapján a halmazműveletek	A halmazszemlélet fejlesztése. Rendszerszemlélet fejlesztése.	

alkalmazásával. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete. A részhalmaz. Matematikatörténet: Cantor.		
Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, legfeljebb” kifejezések használata.	A matematikai szaknyelv pontos használata. A nyelv logikai elemeinek egyre pontosabb, tudatos használata.	*Magyar nyelv és irodalom*: a lényeges és lényegtelen megkülönböztetése.
Egyszerű („minden”, „van olyan” típusú) állítások igazolása, cáfolata konkrét példák kapcsán.	Kulturált érvelés képességének fejlesztése.	
A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás.	A bizonyítási igény felkeltése. Tolerancia, kritikai szemlélet, problémamegoldás. A kulturált vitatkozás elsajátítása.	
A gyakorlati élethez és a társtudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.	Szövegelemzés, értelmezés, szöveg lefordítása a matematika nyelvére. Ellenőrzés, önellenőrzés iránti igény erősítése. Igényes grafikus és verbális kommunikáció.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz; technika, életvitel és gyakorlat*: számításos feladatok.
Matematikai játékok.	Aktív részvétel, pozitív attitűd. (pl. Hanoi torony)	
Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése). Sorba rendezés, kiválasztás. Néhány elem esetén az összes eset felsorolása.	A kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatszerzés az összes eset rendszerezett felsorolásában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, elem, részhalmaz, egyesítés, metszet. Alaphalmaz. Igaz, hamis, nem, és, vagy, minden, van olyan, biztos, lehetséges, lehetetlen.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Számelmélet, algebra**	**Órakeret 33 óra (57 óra) (42 óra)**
Előzetes tudás	Racionális számkör. Műveletek racionális számokkal. Pozitív egész kitevőjű hatvány fogalma. Műveletek hatványokkal. Prímszám, prímtényezőkre bontás. Algebrai kifejezések. Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása, mérlegelv. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, egyenes arányosság, fordított arányosság, arány, arányos osztás. Szöveges feladatok megoldása. A százalékszámítás alapjai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai ismeretek és a mindennapi élet történései közötti kapcsolat tudatosítása. Szavakban megfogalmazott helyzet, történés matematizálása; matematikai modellek választása, keresése, készítése, értelmezése adott szituációkhoz. Konkrét matematikai modellek értelmezése a modellnek megfelelő szöveges feladat alkotásával. A szabványos mértékegységekhez tartozó mennyiségek és többszöröseik, törtrészeik képzeletben való felidézése. Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kiscsoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása. Az ellenőrzés, önellenőrzés iránti igény, az eredményért való felelősségvállalás erősítése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre, egész számok körében.	A hatvány fogalmának kialakítása, fejlesztése. A definícióalkotás igényének felkeltése.	
10 egész kitevőjű hatványai.	Számolási készség fejlesztése (fejben és írásban).	*Kémia*: számítási feladatok.
A négyzetgyök fogalma. Számok négyzete, négyzetgyöke. Példa irracionális számra (π, $\sqrt{2}$).	Négyzetgyök meghatározása számológéppel.	
Arány, aránypár, arányos osztás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.	A következtetési képesség fejlesztése: a mindennapi élet és a matematika közötti gyakorlati kapcsolatok meglátása, a felmerülő arányossági feladatok megoldása során.	*Magyar nyelv és irodalom*:szövegértés, szövegértelmezés. *Fizika; kémia; földrajz*: arányossági számítások felhasználása feladatmegoldásokban. *Technika, életvitel és gyakorlat*: műszaki rajzok értelmezése.
Mértékegységek átváltása racionális számkörben.	Gyakorlati mérések, mértékegység-átváltások helyes elvégzése. Ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom, időtartam, időpont szavak értő ismerete, használata.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: Főzésnél a tömeg, az űrtartalom és az idő mérése. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: évtized, évszázad, évezred.
A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok. Gazdaságossági számítások.	Feladatok az árképzés: árleszállítás, áremelés, áfa, betétkamat, hitelkamat, adó, bruttó bér, nettó bér, valamint különböző termékek (pl. élelmiszerek, növényvédő-szerek, oldatok) anyagösszetétele köréből. Szövegértés, szövegalkotás fejlesztése. Becslések és következtetések végzése. Zsebszámológép célszerű használata a számítások egyszerűsítésére, gyorsítására.	*Magyar nyelv és irodalom*:szövegértés, szövegértelmezés. *Fizika; kémia*: számítási feladatok. *Kémia:* oldatok tömegszázalékos összetételének kiszámítása. *Fizika:* hatásfok kiszámítása.
Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel.	Egyszerű szimbólumok megértése és a matematikában, valamint a többi tantárgyban szükséges egyszerű képletalakítások elvégzése. Algebrai kifejezések egyszerű átalakításának felismerése.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan*: Képletek átalakítása. A képlet értelme, jelentősége. Helyettesítési érték kiszámítása képlet alapján.
Elsőfokú, illetve elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása. Azonosság. Azonos egyenlőtlenség.	Az egyenlő, nem egyenlő fogalmának elmélyítése. Algoritmikus gondolkodás továbbfejlesztése. A megoldások ábrázolása számegyenesen. Pontos munkavégzésre nevelés.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan*: számításos feladatok.

Alaphalmaz, megoldáshalmaz.	Számolási készség fejlesztése. Az ellenőrzés igényének fejlesztés.	
A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával. Ellenőrzés. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó hosszabb szövegek feldolgozása. Feladatok például a környezetvédelem, az egészséges életmód, a vásárlások, a család jövedelmének ésszerű felhasználása köréből.	Szövegértelmezés, problémamegoldás fejlesztése. A lényeges és lényegtelen elkülönítésének, az összefüggések felismerésének fejlesztése. A gondolatmenet tagolása. Az ellenőrzési igény további fejlesztése. Igényes kommunikáció kialakítása. Szöveges feladatok megoldása a környezettudatossággal, az egészséges életmóddal, a családi élettel, a gazdaságossággal kapcsolatban.	*Magyar nyelv és irodalom*:szövegértés, szövegértelmezés. A gondolatmenet tagolása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Racionális szám. Hatvány, alap, kitevő. Négyzetgyök. Százalékalap, százalékláb, százalékérték. Arány, aránypár, arányos osztás, egyenes és fordított arányosság. Változó, együttható, algebrai egész kifejezés, helyettesítési érték, egynemű kifejezés, összevonás, zárójelfelbontás. Egytagú, többtagú kifejezés. Egyenlet, változó, egyenlőtlenség, azonosság, mérlegelv, ellenőrzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Függvények, az analízis elemei**	**Órakeret 15 óra (26 óra) (22 óra)**
Előzetes tudás	Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint. Biztos tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben. Függvények és ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben. Lineáris függvények. Grafikonok értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Függvényszemlélet fejlesztése. Grafikonok, táblázatok adatainak értelmezése, elemzése. Megoldás a matematikai modellen belül. Matematikai modellek ismerete, alkalmazásának módja, korlátai (sorozatok, függvények, függvényábrázolás).	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordinátarendszerben.	A függvényszemlélet fejlesztése. Időben lejátszódó valós folyamatok elemzése a grafikon alapján.	*Fizika; biológia-egészségtan; kémia; földrajz*: függvényekkel leírható folyamatok.
Lineáris függvények. (Példa nem lineáris függvényre: $f(x) = x^2$, $f(x) = \lvert x \rvert$). Függvények jellemzése növekedés, csökkenés.	A mindennapi élet, a tudományok és a matematika közötti kapcsolat fölfedezése konkrét példák alapján. Számolási készség fejlesztése a racionális számkörben. Számítógép használata a függvények ábrázolására.	*Fizika*: út-idő; feszültség-áramerősség.
Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével.	Kapcsolatok észrevétele, megfogalmazása szóban, írásban. Környezettudatosságra nevelés: pl. adatok és grafikonok elemzése a környezet szennyezettségével kapcsolatban.	*Földrajz*: adatok hőmérsékletre, csapadék mennyiségére. *Kémia*: adatok vizsgálata a levegő és a víz szennyezettségére

		vonatkozóan.
Egyszerű sorozatok vizsgálata. Matematikatörténet: Gauss.	Gauss-módszer.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hozzárendelés, függvény, lineáris függvény, növekedés, csökkenés, értelmezési tartomány, értékkészlet. Számtani sorozat, számtani közép.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Geometria**	**Órakeret 32 óra (50 óra) (38 óra)**
Előzetes tudás	Pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány. Háromszögek, csoportosításuk. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid). Kör és részei. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok. Háromszög, négyszög belső és külső szögeinek összegére vonatkozó ismeretek. Téglatest tulajdonságai. Tengelyesen és középpontos tükrözés. Nevezetes szögpárok. Háromszögek egybevágóságának esetei. Két pont, pont és egyenes távolsága, két egyenes távolsága. Szakaszfelezés, szögfelezés, szögmásolás. Merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése. Néhány nevezetes szög szerkesztése. Szerkesztési eszközök használata. Koordináta-rendszer megismerése, pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. Háromszögek, speciális négyszögek kerületének és területének kiszámítása. Háromszög, négyszög alapú hasábok, hengerek felszínének és térfogatának a kiszámítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerező készség fejlesztése. A mindennapi élethez kapcsolódó egyszerű geometriai számítások elvégzésének fejlesztése. A gyakorlatban előforduló geometriai ismereteket igénylő problémák megoldására való képesség fejlesztése. Statikus helyzetek, képek, tárgyak megfigyelése. Geometriai transzformációkban megmaradó és változó tulajdonságok megfigyelése. Az esztétikai-, művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése. Képzeletben történő mozgatás: átdarabolás elképzelése, testháló összehajtásának, szétvágásának elképzelése. A pontos munkavégzés igényének fejlesztése. A geometriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: vázlatrajz, adatfelvétel, a szerkesztés menete, szerkesztés, diszkusszió). Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kis csoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása; kezdeményezőkészség, együttműködési készség, tolerancia.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Eltolás, a vektor fogalma.	Egyszerű alakzatok eltolt képének megszerkesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése. Áttekinthető, pontos szerkesztés igényének fejlesztése.	
Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, forgáshenger hálója, tulajdonságai, felszíne, térfogata. Ismerkedés a forgáskúppal, gúlával,	A halmazszemlélet és a térszemlélet fejlesztése.	*Technika, életvitel és gyakorlat*: modellek készítése, tulajdonságainak vizsgálata.

gömbbel.		*Történelem, társadalmi és állampolgári*: történelmi épületek látszati képe és alaprajza közötti összefüggések megfigyelése. *Vizuális kultúra*:térbeli tárgyak síkbeli megjelenítése.
Mértékegységek átváltása racionális számkörben.	A gyakorlati mérések, mértékegységváltások helyes elvégzésének fejlesztése.	*Testnevelés és sport*: távolságok és idő becslése, mérése. *Fizika; kémia*: mérés, mértékegységek, mértékegységek átváltása.
Pitagorasz tétele Matematikatörténet: Pitagorasz élete és munkássága. A pitagoraszi számhármasok.	A Pitagorasz-tétel alkalmazása geometriai számításokban. Annak felismerése, hogy a matematika az emberiség kultúrájának része. A bizonyítási igény felkeltése. Számítógépes program felhasználása a tétel bizonyításánál.	
Egyszerű számításos feladatok a geometria különböző területeiről.	A számolási készség, a becslési készség és az ellenőrzési igény fejlesztése. Zsebszámológép célszerű használata a számítások egyszerűsítésére, gyorsítására.	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés.
Kicsinyítés és nagyítás.	A megfigyelőképesség fejlesztése: a középpontos nagyítás, kicsinyítés felismerése hétköznapi szituációkban.	*Földrajz*: térkép. *Biológia-egészségtan*:mikroszkóp. *Vizuális kultúra*:valós tárgyak arányosan kicsinyített vagy nagyított rajza.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Geometriai transzformáció, tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás. Vektor. Egybevágóság. Hasáb, henger, gúla, kúp, gömb.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Statisztika, valószínűség**	**Órakeret 7 óra (9 óra) (9 óra)**
Előzetes tudás	Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Néhány szám számtani közepének kiszámítása. Módusz, medián. Gyakoriság, relatív gyakoriság. Valószínűségi játékok és kísérletek az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, esélylatolgatás. Biztos, lehetetlen események.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Gazdasági nevelés.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.	Adatsokaságban való eligazodás: táblázatok olvasása, grafikonok készítése, elemzése. Statisztikai szemlélet fejlesztése. Együttműködési készség fejlődése.	*Testnevelés és sport*:teljesítmények adatainak, mérkőzések eredményeinek táblázatba rendezése.
Adathalmazok elemzése (átlag, módusz, medián) és értelmezése, ábrázolásuk. Számtani közép kiszámítása.	Gazdasági statisztikai adatok, grafikonok értelmezése, elemzése. Adatsokaságban való eligazodás képességének fejlesztése. Ok-okozati összefüggéseket felismerő képesség fejlesztése. Elemző képesség fejlesztése.	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* táblázatok és grafikonok adatainak ki- és leolvasása, elemzése, adatok gyűjtése, táblázatba rendezése. *Informatika*: statisztikai adatelemzés.
Valószínűségi kísérletek. Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése. Matematikatörténet: érdekességek a valószínűség- számítás fejlődéséről.	Valószínűségi szemlélet fejlesztése. Tudatos megfigyelőképesség fejlesztése. A tapasztalatok rögzítése képességének fejlesztése. Tanulói együttműködés fejlesztése. Számítógép használata a tudománytörténeti érdekességek felkutatásához.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Diagram, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség.	

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 8. ÉVFOLYAM VÉGÉN	*Gondolkodási és megismerési módszerek* Elemek halmazba rendezése több szempont alapján. Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása. Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben. Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával. Fagráfok használata feladatmegoldások során. *Számtan, algebra* Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése, helyes és értelmes kerekítése. Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során. A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül. Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás. Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval. Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén. Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen. A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában. Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.

	Összefüggések, függvények, sorozatok Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is. Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon. *Geometria* A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni. Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában. Tengelyes és középpontos tükörkép, eltolt alakzat képének szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül). A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban. Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban. A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét. *Valószínűség, statisztika* Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása. Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt. Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban. Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezése.

3.5.5. ANGOL NYELV

ANGOL NYELV 1-4. ÉVFOLYAM

Bevezetés

Az idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER, 1-4-ig nem megadható), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval, amelyek mindenfajta tevékenységhez, így a nyelvi tevékenységekhez is szükségesek.

Az 1-4. évfolyamokon tartott nyelvoktatás csakis nyelvelsajátítás, és nem nyelvtanulás formájában mehet végbe. A készségek közül a hallott szöveg értésének fejlesztése a legfontosabb, melynek fejlődését az órai utasítások és a cselekvésre épülő játékos feladatok teljesítéséből követhetjük nyomon. A beszéd eleinte az egyszavas válaszoktól (igen, nem, név, szín, szám stb.), a memorizált nagyobb egységek használatáig terjed (köszönés, mondóka, játék, dal), később a követelmények a természetes nyelvelsajátítás folyamatához igazodva a szó és az egyszerű mondat szintjén mozognak. A gyerekek órai beszédének természetes része a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használnak a tanár célnyelvhasználatával párhuzamosan.

A legfontosabb feladatok a következők:

- Az idegen nyelv tanulásának megszerettetése játékos megközelítéssel.
- A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése.
- Az artikulációs bázis fejlesztése, a speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megfigyelése.
- Az idegen nyelven való önkifejezés megismerése.
- Bepillantás más nép életébe, kultúrájába, szokásaiba.
- A főbb nyelvtani alapegységek tanulásának alapozása, illetve megkezdése. A továbbiakban erre koncentrikusan bővülve épülhet a tananyag.
- Dalok, versek, mondókák megismerése, amelyek tematikusan segítik a beszélt nyelv és nyelvtan elsajátítását.
- Aktív és passzív szókincs gyűjtése a dalokon, a játékokon keresztül is.
- Az utasítások megértése és végrehajtása.
- Mondatok átalakítása szócserével, használatuk élő helyzetekben is.
- Cselekvéssel összekötött szövegek, rímek, szerepjátékok tanulása.
- Az együttműködési készség fejlesztése. (A tanuló tudjon részt venni pár- és csoportmunkában.)
- Néhány alapvető nyelvtanulási stratégia megismerése.

A tanulói tevékenységi formák közül elsősorban olyanok ajánlottak, amelyek összhangban vannak a 6-10 éves gyermek tanulási, ismeretszerzési jellemzőivel. Ebben az életkorban a gyermek ismeretszerzése a világról és saját magáról három fő úton történik:

- Cselekvés közben,
- a felnőttekkel és társaival való interakció közben,
- érzékszervekkel való megismerés útján.

A kisiskolás diákok hatékony tanulásában kiemelkedő jelentőséggel bírnak a mozgásos, játékos tevékenységek. Az ilyen és ehhez hasonló, érzelemileg átélt szituációk megjelenítése mélyebben rögzül és forrása a későbbi biztos nyelvhasználatnak. Ezeknek a figyelembevételével kell megtervezni a tevékenységformákat és a feladatokat, amelyeknek nagy része olyan, amelyek a hagyományos értelemben nem minősülnek nyelvi jellegű feladatnak.

- Mozgásos-ritmikus feladatok: éneklés, körjátékok, mondókák, mozgással kísért versek, szóbeli utasításra végzett cselekvések

- Manipulatív tevékenységek: rajzolás, színezés, kivágás, gyurmázás, ragasztás, hajtogatás stb.
- Idegen nyelven történő tanári utasítások végrehajtása
- Szerepjátékok, játékok, társasjátékok
- Mondókák, versek, dalok, körjátékok memorizálása
- Mesehallgatás, a mese eljátszása
- Interaktív feladatok digitális táblán, számítógéppel

A 1-4. évfolyam tanulói számára olyan munkaformákat célszerű bevezetni a tanítási gyakorlatba, amelyekben a nyelvtanulás, mint élvezetes közös tevékenység jelenik meg. A későbbi évektől eltérően a kezdeti szakaszban nem az egyéni teljesítmény számít elsősorban. Ezen a fokon, ahol az érdeklődés felkeltése és ébrentartása a fő, előtérbe kerülnek akooperatív, páros és csoportos munkaformák. Ezen munkaformák mind nyelvi, mind általános nevelési haszonnal járnak. A nyelvtanulás kezdeti szakaszában is elengedhetetlen a tanulók megfelelő mennyiségű autentikus hanganyaggal való ellátása. Az órai anyagok bemutatásán kívül helyes, ha sok kapcsolódó dal, vers vagy rigmus is segíti a nyelvi fordulatok beépülését és fejleszti a kiejtést.
Nem kerülhetjük meg a számítógép és a már a legtöbb iskolában használt digitális tananyagok használatát; a mai kor gyermekei magától értetődő módon használják őket. A legtöbb feladatot szívesebben oldják meg így, mint a „hagyományos” módokon.

Az idegen nyelv beépítése a helyi tantervbe

Óraszámok

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1. évfolyam	2 óra	72 óra
2. évfolyam	2 óra	72 óra
3. évfolyam	2 óra	72 óra
4. évfolyam	2/4 óra	72/144 óra

Felhasználható tankönyvek

évfolyam	
1. évfolyam	MY FIRST ENGLISH BOOK, NURSERY RHYMES, OXFORD SONGS, CD, tanári kézikönyv
2. évfolyam	MY ENGLISH BOOK 2, FAIRYLAND 2, CD, tanári kézikönyv
3. évfolyam	CHATTERBOX 1, WORKBOOK, CD, tanári kézikönyv
4. évfolyam	CHATTERBOX 2, WORKBOOK, CD, tanári kézikönyv

1. évfolyam		
Témakörök	**Óraszám**	**Kapcsolódási pontok**
Család Én és a családom. Családtagok megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatása *I'm... He's... (my father/brother...) She's... (my mother/sister...)*	***7***	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem Lakás helyiségeinek, berendezési tárgyainak megnevezése, színének, helyének meghatározása *It's... (my house/flat) There is a.... (living room, kitchen, bathroom...)* Kedvenc játékaim *It's my... I like...*	***9***	*Környezetismeret:* lakóhelyi környezet. *Matematika:* tájékozódás a térben,
Étkezés Napi étkezések *have breakfast/lunch/dinner* Ételek, italok nevei, néhány tulajdonság megnevezése *banana, apple, hot, cold...* Kedvenc ételeim, italaim. *I like...* Egészséges táplálkozás.	***7***	*Környezetismeret:* az ember megismerése és egészsége: tápanyag, élelmiszer, étrend. *Matematika:* állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok
Idő, időjárás	***7***	*Környezetismeret*: az idő

Évszakok és hónapok, a hét napjai. *Spring, summer... January, February... Monday, Tuesday...* Az óra, időjárás. *It's ... o'clock... It's sunny/raining...* Számok 1-20 *One, two...*		mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok, kedvenc ruháim *It's a T-shirt/pullover... They're jeans/shoes...*	***7***	*Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód - öltözködés.
Sport Testrészek *Head, body, hands...*	***7***	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport:* mozgásos játékok.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk Az osztályterem berendezési tárgyai, iskolai felszerelések megnevezése *He's/She's my friend...* *It's a desk/chair/pen...*	***9***	*Környezetismeret:* baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika:* tájékozódás a térben,
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem *I like playing/dancing...* Tevékenységek megnevezése, eljátszása	***7***	*Ének-zene:* zenehallgatás. *Vizuális kultúra:* kreatív alkotások.
Természet, állatok Kisállatok, kedvenc állataim Állatok a ház körül Vadon élő és állatkerti állatok *Pets: I've got a dog, cat...* *It's a cow/lion...*	***6***	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely *Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Karácsony, húsvét *My birthday, Christmas, Easter* Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában *Halloween, St Valentine's Day*	***6***	*Környezetismeret:*ünnepek, hagyományok.

ÖSSZES ÓRASZÁM: 72 óra

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;

A fejlesztés várt eredményei aciklus végén	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, egyszerűen, röviden válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát.

2. évfolyam		
Témakörök	**Óraszám**	**Kapcsolódási pontok**
Angol hang- és betűkészlet	folyamatosan	*Magyar nyelv és*

	jelen van	*irodalom:* magyar hang- és betűkészlet
Család Én és a családom, családtagok bemutatása *I'm... He is/She's..., Is he...? Is she...?* Tulajdonságok *What colour...? big, small...* Családtagok hétköznapi tevékenységei *What ... doing? ...working, sleeping, playing...*	***7***	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem *Where? in the living room, kitchen.. .* Kedvenc játékaim *It's my... I like...*	***7***	*Környezetismeret:* lakóhelyi környezet. *Matematika:* tájékozódás a térben
Étkezés Napi étkezések, kedvenc ételeim, italaim *have breakfast/lunch... I like...* Egészséges táplálkozás	***7***	*Környezetismeret:* az ember megismerése és egészsége *Matematika:* állítások igazságának eldöntése
Idő, időjárás Évszakok és hónapok *When? In spring/May...* A hét napjai és napszakok, az óra *On Monday, in the morning, at 8 o'clock...* Időjárás *It's sunny/raining...* Számok 1-100-ig	***7***	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok, kedvenc ruháim *It's a T-shirt, they're jeans...*	***7***	*Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód - öltözködés. *Matematika*: halmazok.
Sport Testrészek és mozgás *Head and shoulders...* Kedvenc sportom *I like football....*	***5***	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport:* mozgásos játékok.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk *in my classroom, on the desk, under the chair...* Iskolai tevékenységek megnevezése *What ... doing? ...reading/writing...* Osztálytársaim, barátaim megnevezése, néhány tulajdonság *He's/She's... clever/nice...*	***7***	*Környezetismeret:* baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Szabadidő Napirend, napi tevékenységek *I get up... I go to school...* Szabadidős tevékenységek , kedvenc időtöltésem *I play... I go... I like...*	***7***	*Ének-zene:* zenehallgatás. *Vizuális kultúra:* kreatív alkotások.
Természet, állatok Állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok *It's a dog/cat... They're monkeys...* Kisállatok, kedvenc állataim	***5***	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok

I've got... I haven't got...		szerint; változatos élővilág. *Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim, ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában *Christmas, Easter, my birthday...*	***7***	*Környezetismeret:* ünnepek, hagyományok.
Fantázia és valóság Divatbemutató, jelmezbál	***6***	*Dráma és tánc:* dramatikus játékok. *Vizuális kultúra:* képzeletem világa.

ÖSSZES ÓRASZÁM: 72 óra

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;

A fejlesztés várt eredményei aciklus végén	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol.

3. évfolyam		
Témakörök	**Óraszám**	**Kapcsolódási pontok**
Család Én és a családom, személyes bemutatkozás, családtagok bemutatása *I'm.. I'm from... This is my father/mother...* Személlyel kapcsolatos kérdésekre válaszadás *Who are they? Have you got a bother/sister?* Más személyekkel kapcsolatos adatgyűjtés Üdvözlések *Hello. Good morning...*	***8***	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem *There is a kitchen... in the bedroom... cooking...* Kedvenc játékaim Lakóhelyem, tágabb környezetem *I'm from...*	***8***	*Környezetismeret:* lakóhelyi környezet. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Étkezés Napi étkezések *breakfast/lunch... What's for dinner?* Kedvenc ételeim, italaim *I like...* Egészséges táplálkozás	***6***	*Környezetismeret:* az ember megismerése és egészsége: tápanyag, élelmiszer, étrend. *Matematika:* halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Idő, időjárás Évszakok és hónapok *Spring, summer... January, February...* A hét napjai és napszakok	***8***	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban;

On Monday/Tuesday... in the morning... Az óra *It's ... o'clock.* Időjárás *It's raining/snowing...*		a napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok *In winter... I'm wearing...* Kedvenc ruháim *blue jeans, a pink top...*	***6***	*Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód - öltözködés. *Matematika*: halmazok.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk, iskolai berendezések, felszerelések, helyük meghatározása *Where is the...? It's in/on/next to...* Tantárgyaim, órarend *My timetable, my teacher...* Véleménynyilvánítás *I like... I don't like... It's good/bad.* Tanórai tevékenységek *A test/a boardgame... Listen/Write/Read...* Osztálytársaim, barátaim Személyes információk megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatás *...is my good friend. He/She is in my class.*	***8***	*Környezetismeret:* baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Szabadidő Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. *...playing computer games/basketball/boargames...* Vásárlás, bevásárló cédula, mértékek, mennyiségek *Can I have a...? Please. How much is it?*	***8***	*Ének-zene:* zenehallgatás. *Vizuális kultúra:*kreatív alkotások.
Természet, állatok Kisállatok, kedvenc állataim *I've got a dog/two cats... My pets...* Állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok *They are horses/hens... At the zoo...*	***8***	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág. *Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim: születésnapom *My birthday is on...* Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában *Christmas, Easter, Halloween*	***6***	*Környezetismeret:* ünnepek, hagyományok.
Fantázia és valóság Kedvenc meséim, könyveim *Goldilocks and the three bears, The three billygoats...* Képzeletem világa *Circus, a magic box...*	***6***	*Dráma és tánc:* dramatikus játékok. *Vizuális kultúra:* képzeletem világa.
Nyelvtani tartalmak, fogalmak: *- have got/has got* *- Present Continuous and Present Simple*		

- can, can't *. there is/are* *- numbers 1-100* *- singular and plural nouns* *- articles: a/an, the*

ÖSSZES ÓRASZÁM: 72 óra

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

A fejlesztés várt eredményei aciklus végén	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

4. ÉVFOLYAM

Általános célok és feladatok

Magyarországon az élő idegen nyelvet a közoktatásban részt vevő minden diáknak kötelező tanulnia a negyedik évfolyamtól a tankötelezettség végéig. Az idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a használható nyelvtudás megszerzése. Ez az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználati képességet, a sikeres kommunikációt jelenti, melyek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészségen (beszédértés, beszédkészség, olvasásértés és íráskészség) keresztül valósulhat meg.

Kulcskompetenciák megjelenése

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az ehhez szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően.

A fentieken kívül a nyelvtanítás és -tanulás lehetőlegjáruljon hozzá a gyermek személyiségének alakításához, az egész személyiséget figyelembe vevő általános nevelési célok szem előtt tartásával. A nyelvi nevelés csupán egy területe a személyiségfejlesztésnek, a nyelvórán azonban gondot kell fordítanunk a testi, társas és érzelmi fejlesztésre is. Ha a tanulói tevékenységekből indulunk ki, fontos szerephez jut az kifejezőkészség kompetencia, (pl. projektmunka, daltanulás, szerepjátszás során). A nyelvoktatás alkalmas terep egyéb általános készségek és kompetenciák (például: gondolkodási, szövegértési készségek, a koncentráció képességének alapozása, az önismeret elmélyítése) elsajátítására és begyakorlására is

Témakörök a 4. évfolyamra

Témakörök	Óraszám	Kapcsolódási pontok
Család Én és a családom Személyes bemutatkozás, családtagok bemutatása Személlyel kapcsolatos kérdésekre válaszadás Más személyekkel kapcsolatos adatgyűjtés Üdvözlések.	***8***	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem A ház, lakás helyiségeinek megnevezése, bemutatása Berendezési tárgyak, helyiségekhez kapcsolódó tevékenységek Kedvenc játékaim Lakóhelyem, tágabb környezetem Közlekedési eszközök, azok tulajdonságai, használata	***8***	*Környezetismeret:* lakóhelyi környezet. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Étkezés Napi étkezések Kedvenc ételeim, italaim Egészséges táplálkozás	***6***	*Környezetismeret:* az ember megismerése és egészsége: tápanyag, élelmiszer, étrend. *Matematika:* halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Idő, időjárás Évszakok és hónapok Évszakokhoz kapcsolódó tevékenységek A hét napjai és napszakok Az óra Időjárás Számok 1-100-ig Dátum, tájékozódás a naptárban	***6***	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok Ruhadarabok tulajdonságai Kedvenc ruháim	***6***	*Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód - öltözködés. *Matematika*: halmazok.
Sport Testrészek és mozgás Testrészek tulajdonságai Kedvenc sportom	***4***	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport:* mozgásos játékok.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk Iskolai berendezések, felszerelések, helyük meghatározása Tantárgyaim, órarendem Véleménynyilvánítás Tanórai tevékenységek Osztálytársaim, barátaim Bemutatás személyes információk megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatás	***8***	*Környezetismeret:* baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika:* tájékozódás a térben, halmazok.
Szabadidő Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Napirend Vásárlás – ruházat méretének, árának megnevezése Élelmiszerek vásárlása, mennyisége, tulajdonsága	***6***	*Ének-zene:* zenehallgatás. *Vizuális kultúra:*kreatív alkotások.
Természet, állatok Kisállatok, kedvenc állataim Állatok a ház körül	***6***	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág.

Vadon élő és állatkerti állatok Állatok testrészeinek, lakóhelyének, tevékenységeinek megnevezése Állatok bemutatása alapvető tulajdonságokkal		*Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában	***8***	*Környezetismeret:* ünnepek, hagyományok.
Fantázia és valóság Kedvenc meséim, könyveim. Mesealakok, hozzájuk kapcsolódó jellemző tevékenységek Képtörténet. Képzeletem világa	***6***	*Dráma és tánc:* dramatikus játékok. *Vizuális kultúra:* képzeletem világa.

ÖSSZES ÓRASZÁM: 72 óra

TARTALMAK

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Köszönés	*Good morning. Hello Tom. Hi! Hello, how are you?*	*Good morning. Hello Mary. Hi! Very well, thank you.*
Elköszönés	*Goodbye. Bye-bye.*	*Goodbye. Bye!*
Bemutatkozás	*My name is…*	*Hello. Hi!*
Köszönet és arra reagálás	*Thank you very much.*	*No problem.*

Személyes beállítódás és vélemény kifejeződésére szolgáló kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Tetszés, nemtetszés	*Do you like it?*	*I like it. I don't like it. Yes, I do. No, I don't.*

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Dolgok, személyek megnevezése	*What is it? Who's that?*	*It's…*
Információkérés **Információadás**	*How old are you? Where is he? What is she doing?*	*I'm ten. He is in the classroom. She is sleeping.*
Igenlő vagy nemleges válasz	*Where is it?*	*I don't know.*

Fogalomkörök

Fogalomkörök			**Nyelvi kifejezések**
Cselekvés, történés, létezés kifejezése	Jelenidejűség	***Present forms of verb 'be'***	*I'm a boy. Are you… ?*
Kérés, felszólítás kifejezése		***Imperatives***	*Sit down, please.*
Birtoklás kifejezése		***Possessive adjectives*** ***Present forms of 'have got'***	*My book… I've got a cat. Have you got…?*
Térbeli viszonyok	Irányok,		*Where?*

	helymeghatározás		*Here / there; left / right* *In, on, under*
Időbeli viszonyok			*What time is it?* *It's 9 o'clock.*
Mennyiségi viszonyok		***Singular/plural forms*** ***Cardinal numbers***	*How many…?* *1–20 (20–100)*
Minőségi viszonyok			*It's big/small.* *What colour is it?* *It's red/blue…*

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

A fejlesztés várt eredményei aciklus végén	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

Angol nyelv 5-8. évfolyam

Az 5-8. évfolyamokon az alap óraszámban tanuló osztályokban a Nemzeti Tankönyvkiadó kerettantervét adaptáljuk az alábbi órafelosztással:

http://www.ntk.hu/959

5.évfolyam : 111 óra (3 óra/hét)

Témakör	**Óraszám**
Család	11
Otthon	13
Étkezés	10
Öltözködés	6
Sport	6
Iskola, barátok	8
Szabadidő, szórakozás	8
Természet, állatok	3
Ünnep és szokások	8
Utazás, pihenés	8
Szabadon felhasználható órák(gyakorlás, összefoglalás)	30

6. évfolyam: 111 óra (3 óra/hét)

Témakör	**Óraszám**
Öltözködés	6
Utazás, pihenés	10
Munka világa	10
Szabadidő, szórakozás	16
Család	12
Iskola, barátok	8
Otthon	12
Fantázia és valóság	6
Város, bevásárlás	11
Szabadon felhasználható órák(gyakorlás, összefoglalás)	30

7. évfolyam: 111 óra (3 óra/hét)

Témakör	**Óraszám**
Egészséges életmód	8
Szabadidő, szórakozás	8
Idő, időjárás	8
Környezetük védelme	10
Ünnepek és szokások	7
Utazás, pihenés	12
Felfedezés	8
Tudomány és technika	6
Fantázia és valóság	6
Természet, állatok	8
Szabadon felhasználható órák(gyakorlás, összefoglalás)	30

8. évfolyam: 111 óra (3óra/hét)

Témakör	**Óraszám**
Család	8
Étkezés	8
Sport	6

Iskola, barátok	6
Szabadidő, szórakozás	8
Természet, állatok	8
Város, bevásárlás	10
Utazás, pihenés	10
Egészséges életmód	8
Média, kommunikáció	11
Szabadon felhasználható órák(gyakorlás, összefoglalás)	30

Az 5-8. évfolyamokon emelt óraszámú osztályokban a Nemzeti Tankönyvkiadó kerettantervét adaptáljuk az alábbi órafelosztással:

http://www.ntk.hu/959

5. évfolyam: 180 óra (5 óra/hét)

Témakör	**Óraszám**
Család	10
Otthon	12
Étkezés	10
Időjárás	8
Öltözködés. Évszakok és ruhadarabok.	6
Sport	8
Iskola, barátok	8
Szabadidő, szórakozás	12
Természet, állatok	10
Város, vásárlás	12
Utazás, pihenés	12
Fantázia és valóság	6
Zene, művészet	6
Környezetünk védelme	10
Egészséges életmód	10
Szabadon felhasználható órák (gyakorlás, összefoglalás)	40

6. évfolyam: 180 óra (5 óra/hét)

Témakör	**Óraszám**
Család	10
Otthon	10
Étkezés	10
Időjárás	8
Sport	10
Iskola, barátok	8
Szabadidő, szórakozás	12
Természet, állatok	12
Ünnep és szokások	10
Utazás, pihenés	12
Fantázia és valóság	12
Zene, művészet	6
Egészséges életmód	10
Szabadon felhasználható órák (gyakorlás, összefoglalás)	40

7. évfolyam: 180 óra (5 óra/hét)

Témakör	**Óraszám**

Család	8
Otthon	8
Szabadidő, szórakozás	10
Természet, állatok	10
Ünnepek és szokások	6
Város, bevásárlás	10
Utazás, pihenés	14
Zene, művészet	8
Környezetünk védelme	10
Zene, művészet	8
Felfedezések	8
Tudomány, technika	10
Múltunk és jövőnk	8
Média, kommunikáció	12
Egészséges életmód	10
Szabadon felhasználható órák (gyakorlás, összefoglalás)	40

8. évfolyam: 180 óra (5 óra/hét)

Témakör	**Óraszám**
Család	8
Étkezés	8
Idő, Időjárás	6
Öltözködés	8
Sport	8
Szabadidő, szórakozás	10
Város, bevásárlás	12
Utazás, pihenés	14
Környezetünk védelme	12
Egészséges életmód	12
Tudomány és technika	12
Múltunk és jövőnk	10
Média, kommunikáció	12
Földünk és a világűr	8
Szabadon felhasználható órák (gyakorlás, összefoglalás)	40

3.5.6. NÉMET NYELV

ALAPELVEK, CÉLOK

Az élő idegen nyelv műveltségi terület céljait korunk emberének kommunikációs igényei
határozzák meg, összhangban az Európa Tanács ajánlásaival.
Az élő idegen nyelvek ismerete elengedhetetlen:
— a világ dolgaiban való megbízható tájékozódáshoz;
— a felelős, szabadon meghozott döntésekhez;
— a munkaerőpiacon való boldoguláshoz;
— a nemzetközi kommunikációba való bekapcsolódáshoz;
— saját és más kultúrák értékeinek megértéséhez és megbecsüléséhez.
Munkaközösségünk olyan tankönyvből kívánja tanítani a nyelvet, mely az alábbi követelményeknek megfelel:
A nyelvtanulás célrendszere:
— A kommunikatív kompetencia fejlesztése: a tanulók legyenek képesek megoldani nyelvhasználatot igénylő valós feladataikat az élet különböző területein, a magánéletben, a közéletben, az oktatásban vagy a munka világában.
— A célnyelvi műveltség és az interkulturális kompetencia fejlesztése: a tanulók legyenek képesek a saját és más kultúrák különbségeinek, illetve hasonlóságainak értelmezésére, váljanak nyitottabbá és érzékenyebbé más kultúrák irányába. Fontos a pozitív attitűd és motiváció kialakítása a nyelvtanulás, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránt.
— A nevelési és tantárgy-integrációs lehetőségek kihasználása: a tanuló legyen képes a tantervben szereplő más műveltségterületek egy-egy érdekes és fontos problémáját a tanult idegen nyelven is feldolgozni.

— Az IKT alkalmazások készségszintű kialakítása és fejlesztése: a tanulók szerezzenek tapasztalatokat és jártasságot a kommunikációs és információs technológiák felhasználásában idegen nyelvi tanulmányaik során, ezzel is segítve az autonóm nyelvtanulóvá válást.
— A nyelvtanulási stratégiák kialakítása: a nyelvtanuló legyen képes nyelvtudását önállóan fenntartani, továbbfejleszteni, emellett újabb idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen elsajátítani.

A nyelvi kompetencia magában foglalja a lexikai, grammatikai, szemantikai, fonológiai és morfológiai, helyesírási ismereteket, továbbá az ezek alkalmazásához szükséges készségeket, illetve bázisképességeket. A nyelvi kompetencia az olvasott és a hallott szöveg értésén, a beszédkészségen, az interakción, valamint az íráskészség fejlesztésén keresztül aktiválódik.
A szociolingvisztikai kompetencia azon társadalmi szokások és szabályok ismeretét jelenti, amelyek erősen befolyásolják a kommunikáció sikerességét, és amelyeket a tanárnak az anyanyelvi kultúrától való eltérése miatt tudatosítania kell a nyelvtanulókban (például udvariassági szokások, megszólítások, nyelvi rituálék, testbeszéd, humor, stílusrétegek, dialektusok).
A szövegkompetencia fejlesztése során a nyelvtanuló elsajátítja, hogyan épül fel egy szöveg, milyen elemek biztosítják annak koherenciáját a beszélt és az írott nyelvben, az interakció szabályait, illetve a különböző típusú szövegek jellegzetes nyelvi elemeit.
Különösen fontos a tanulás és tanítás során a nyelvtanuló interkulturális tudatosságának kialakítása, fejlesztése, azaz a diák legyen képes felismerni és megérteni a saját és az idegen kultúra jellegzetességeit, a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket, továbbá ismerje és alkalmazza a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtéshez szükséges stratégiákat.
Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) minden eddiginél több lehetőséget biztosítanak a nyelvtanulóknak és tanároknak a célnyelvvel és célnyelvi közösséggel kialakítható közvetlen kapcsolatra. Az IKT jelentősen növelheti a nyelvtanítás és nyelvtanulás eredményességét, közvetlen hozzáférést biztosítva a célnyelvi kultúrához, azaz lehetővé teszi autentikus célnyelvi modellek keresését és felhasználását. Az IKT a korszerű nyelvoktatás, a differenciálás és az autonóm nyelvtanulás kiváló eszköze.
A tanulónak legyen alkalma életkori sajátosságainak, érdeklődésének és kommunikációs szükségleteinek megfelelő, a való élet feladataihoz közel álló nyelvi tevékenységekben részt venni. Munkája során lehetőleg autentikus vagy adaptált, esetleg leegyszerűsített autentikus szövegekkel dolgozzon. Legyen módja változatos formában (pármunka, csoportmunka stb.) részt venni kommunikatív interakciókban és alkalma a célnyelv autentikus használatát megtapasztalni. Az órai kommunikáció és tevékenység a célnyelven történjen. Minden tanuló kapja meg a saját szintjének és tanulási stílusának megfelelő egyéni törődést és segítséget ahhoz, hogy önálló nyelvhasználóvá váljon.

1. évfolyam

Témakörök
Az én világom
Köszönés, ismerkedés, bemutatkozás, a nyelvtanulás motiválása.
A család
A közvetlen családtagok elnevezése.
Otthon
Saját szoba bemutatása
Gyümölcsök
A gyümölcsök megnevezése helyes intonációval
Az állatok világa
A házi kedvencek megnevezése.
Számok és színek
A számok ismerete 1-12-ig, a színek megnevezése.
Sport
Kedvenc sport megnevezése
Hobbi
Hobbik megnevezése
Ünnepek
Családi ünnepek, szokások

Kommunikációs eszközök
-bemutatkozás, üdvözlés, kapcsolatfelvétel, érdeklődés a beszédpartner személye iránt, rákérdezés személyre, dolgokra, dolgok azonosítására
Fogalomkörök
-létezés: bin/bist/ist/sind

-minőségi viszonyok: wie ist/wie sind kifejezése
-mennyiségi viszonyok: tőszámnevek 1-12-ig
-a főnevek névelőkkel együtt történő használata: was ist/wer ist
Éves óraszám (heti 2 óra) 74 óra.
Fejlesztés követelmények
A tanuló tudjon köszönni és köszönést elfogadni német nyelven; ismerje a legtöbbször használt udvariassági formákat; tudjon néhány verset, mondókát elmondani, gyermekdalt elénekelni, gyermekjátékban részt venni, fejlődjön az együttműködési készsége. A nonverbális eszközökkel segített célnyelvi óravezetés megértse.
Hallott szöveg értése: A tanuló megért ismert eszközökkel megfogalmazott rövid kérést utasítást és arra cselekvéssel válaszol. Valamint megérti az egyszerű kérdéseket.
Beszédkészség: A tanuló egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre, szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (néhány mondókát, dalt, verset) a tanult minta alapján reprodukál.

2. évfolyam

Témakörök
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Tárgyak a lakásban.
Idő, időjárás A hét napjai és napszakok. Az óra.
Öltözködés Ruhadarabok.
Sport Kedvenc sportom.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Iskolai tevékenységek. Iskolaszerek. Osztálytársaim, barátaim.
Szabadidő Szabadidős tevékenységek, játékok. Kedvenc időtöltésem. Játékok, sporteszközök.
Természet, állatok Kisállatok. Vadon élő és állatkerti állatok.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim, születésnap. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.
Fantázia és valóság Képzeletem világa. Földönkívüli lények.

Kommunikációs eszközök
1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
Köszönés, elköszönés
Bemutatkozás, mások bemutatása
Megszólítás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás

2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés
Előszeretet
Véleménynyilvánítás
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás
Képesség
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés, felszólítás
Kérdés és válasz
Javaslat és arra reagálás
5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
Betűzés kérése, betűzés
Fogalomkörök
Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség (igeragozás)
Birtoklás kifejezése
haben
birtokos névmások
Időbeli viszonyok
időpont
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiség
határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok
melléknevek
Modalitás
felszólítás
Módbeli segédigék (dürfen, möchte-)
Esetviszonyok
nyelvtani nemek
határozott névelő, határozatlan névelő (alanyeset, tárgyeset)
tagadó névelő (alany- és tárgyeset)
Szövegösszetartó eszközök
kérdőszavak
szórend (kijelentő, eldöntendő/megválaszolandó kérdő mondat)
személyes névmások
tagadás
Éves óraszám(heti 2 óra) 74 óra
Fejlesztési követelmények
A tanuló tudjon köszönni és köszönést elfogadni német nyelven; ismerje a legtöbbször használt udvariassági formákat; tudjon néhány verset, mondókát elmondani, gyermekdalt elénekelni, gyermekjátékban részt venni, fejlődjön az együttműködési készsége. A nonverbális eszközökkel segített célnyelvi óravezetés megértse.
Hallott szöveg értése: A tanuló megért ismert eszközökkel megfogalmazott rövid kérést utasítást és arra cselekvéssel válaszol. Valamint megérti az egyszerű kérdéseket.
Beszédkészség: A tanuló egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre, szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (néhány mondókát, dalt, verset) a tanult minta alapján reprodukál.
Olvasott szöveg értése: A rövid olvasott szövegek megértése.
Írásbeliség: Az írásbeliség lassú, fokozatos bevezetése. Betűk, szavak, rövid mondatok másolása.

3. évfolyam

Témakörök
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Napirend.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.
Idő, időjárás Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra.
Sport Testrészek és mozgás. Egészség, betegség, fájdalom. Kedvenc sportom.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Osztálytársaim, barátaim. Tanáraim. Osztályzatok.
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem. Tárgyak a szabadidő eltöltéséhez.
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Állatokkal kapcsolatos teendők. Vadon élő és állatkerti állatok.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Születésnap. Vágyott ajándékok. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.
Fantázia és valóság Álarcosbál. Képzeletem világa. A cirkusz.

Kommunikációs eszközök

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
Köszönés, elköszönés
Köszönet és arra reagálás
Bemutatkozás

Megszólítás
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Véleménykérés és arra reagálás
Vágy, kívánság
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés
Felszólítás
Javaslat és arra reagálás
Meghívás és arra reagálás
5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
Visszakérdezés
Nem értés
Fogalomkörök
Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség (igeragozás)
múltidejűség (Perfekt, Präteritum von haben und sein)

Birtoklás kifejezése
haben
birtokos névmások
-s

Időbeli viszonyok
időpont
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiség
határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok
melléknevek
Modalitás
felszólítás
módbeli segédigék (dürfen, möchte-, müssen, können)
Esetviszonyok
nyelvtani nemek
határozott névelő, határozatlan névelő (alanyeset, tárgyeset)
Szövegösszetartó eszközök
kérdőszavak
szórend (kijelentő, eldöntendő/megválaszolandó kérdő mondat)
személyes névmások (alany- és tárgyeset, részes eset)
tagadás
Éves óraszám (heti 2 óra) 74 óra.
Fejlesztési követelmények:

A tanuló tudja a nem túlságosan nehéz helyesírású szavakat tollbamondás után leírni. Értse meg a témakörökben feldolgozott anyagon belül az egyszerű mondatokat, tudjon helyes válaszokat adni, illetve kérdéseket feltenni. A német nyelvű óravezetés mondatainak megértése. A tanuló tudja helyesen felolvasni a témakörön belül tanult szövegeket. Tudjon válaszolni rövid mondattal a feltett kérdésekre.

Hallott szöveg értése:
Hallás utáni szöveg megértése többszöri meghallgatás után.
Beszédkészség:
Rövid memorizált párbeszédek előadása, esetleg kis, egyéni variálással.
Olvasási készség:
Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, rövid szövegek elolvasása.
Íráskészség:
Ismert szavak írott alakjának felismerése, ezeknek diktálás utáni leírása

4. évfolyam

Témakörök
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása. Napirend.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. A lakás bemutatása (helyiségek, bútorok). Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Jellemző helyek a városban (kultúra, szolgáltatások, üzletek). Bevásárlás.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Nemzetközi ételek. Étkezés étteremben.
Idő, időjárás Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra. Időjárás.
Öltözködés Ruhadarabok. Kedvenc ruháim.
Iskola, barátok Iskolám. Osztálytársaim, testvérosztályok. Barátaim. Levélbarátság. Diákújság. Osztálykirándulás.
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Hobbik. A szabadidő eltöltésének helyszíne. Kedvenc időtöltésem. Utazás. Közlekedési eszközök. Televízió, rádió, gyermekadások. Számítógép.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.

Kommunikációs eszközök
1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

Köszönés, elköszönés
Köszönet és arra reagálás
Bemutatkozás
Megszólítás
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
Bocsánatkérés és arra reagálás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Véleménykérés és arra reagálás
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés
Bosszankodás
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés
Javaslat és arra reagálás
Meghívás és arra reagálás
5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
Nem értés
Kérés lassabb beszédre
Fogalomkörök
Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség (igeragozás)
múltidejűség (Perfekt, Präteritum von haben und sein)
Birtoklás kifejezése
haben
birtokos névmások
-s
Időbeli viszonyok
időpont
Térbeli viszonyok
Helyhatározás
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiség
határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok
melléknevek
Modalitás
felszólítás
módbeli segédigék (dürfen, möchte-, müssen, können, wollen)
Esetviszonyok
nyelvtani nemek
határozott névelő, határozatlan névelő (alanyeset, tárgyeset)
eszközhatározók
Szövegösszetartó eszközök
kérdőszavak
szórend (kijelentő, eldöntendő/megválaszolandó kérdő mondat)
személyes névmások (alany- és tárgyeset, részes eset)
tagadás
Éves óraszám (heti 3 óra) 111.
Fejlesztési követelmények:

Tudjon kérésre, utasításra cselekvéssel válaszolni; egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből információt kiszűrni; néhány szóból álló mondatot elolvasni , lényegét megérteni, hallás után leírni.
Hallott szöveg értése:
A tanuló megért ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérést, utasítást, arra cselekvéssel válaszol. Megérti a rövid kérdést.
Beszédkészség:
Az egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre rövid választ ad, ismert dolgokat megnevez, dalt, verset, mondókát és rövid, egyszerű párbeszédeket reprodukál.

Olvasott szöveg értése:
A tanuló az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott néhány mondatból álló szöveget megérti, fontos információkat képes belőle kiszűrni.
Íráskészség:
A tanuló képes mondatokat, rövid szövegeket hallás után leírni helyesen.

5. évfolyam

Tananyag felosztása:

Az 5. évfolyam megkezdésekor a tanulók már legalább egy év nyelvtanulási tapasztalattal rendelkeznek. Hozzászoktak a célnyelvi óravezetéshez, megértik az órai tevékenységekre vonatkozó rövid, egyszerű utasításokat, tudják, hogy léteznek olyan iskolai és iskolán kívüli helyzetek, feladatok, amelyeket csak akkor képesek sikerrel megoldani, ha megfelelő idegennyelv-ismerettel rendelkeznek. Már ismernek hangzó és írott célnyelvi szövegeket, megtették az első lépéseket az idegen nyelvi interakció és az összefüggő beszéd területén. Elkezdték az írást az idegen nyelv tanulásának szolgálatába állítani, és egyszerű formában használják az önkifejezés eszközeként is. A korosztály igényei és szükségletei szerint alakított idegennyelv-oktatás keretében megtapasztalták a játékos nyelvtanulás örömét. A feldolgozott tartalmak révén lehetőségük nyílt bepillantani egy, a sajátjukhoz részben hasonló, részben attól eltérő kultúrába. A pozitív visszajelzések önbizalmat adtak nekik, és néhány alapvető nyelvtanulási stratégia elsajátításával megtették az első lépéseket az önálló nyelvtanulóvá válás útján.
Az 5. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja az, hogy a tanulók változatlanul kedvet érezzenek a nyelvtanulás iránt,
A motiváció fenntartása érdekében fontos, hogy a tanulók a fejlettségi szintjüknek megfelelő, változatos, érdekes és értelmes, kihívást jelentő tevékenységek során sajátítsák el az idegen nyelvet. A témakörök részben ugyanazok, mint az előző fejlesztési szakaszban, de bővülnek és mélyülnek, azzal párhuzamosan, ahogy a tanulók érdeklődése alakul, igényeik, szükségleteik változnak.
5. évfolyam elején létrehozzuk az alapszintű és emeltszintű csoportokat a tanulók képességei alapján az átjárhatóságot biztosítva. A témaköröket is eszerint növeljük és csökkentjük.
Az emelt óraszámban nyelvet tanuló diákok témáit bővebben és részletesebben dolgozzuk fel, filmek nézésével, interneten található anyagok felhasználásával, és a tankönyvekhez tartozó interaktív tananyagok segítségével.

Témakörök
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása. Családi események.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Tevékenységek otthon.
Étkezés Kedvenc ételeim, italaim.
Idő, időjárás Az óra. Hónapok. A hét napjai. Dátumok.

Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanáraim. Kedvenc tantárgyaim. Iskolai felszerelés. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban. Új osztálytárs érkezik. Osztályújság.
Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Koncert. Televíziós kvíz.

Kommunikációs eszközök

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

Köszönés, elköszönés
Bemutatkozás
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
Bocsánatkérés és arra reagálás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás

2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Véleménykérés és arra reagálás
Valaki igazának az az elismerése és el nem ismerése
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés

3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás

4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés
Javaslat és arra reagálás
Meghívás és arra reagálás
Kínálás és arra reagálás

5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés
Betűzés kérése, betűzés

Fogalomkörök

Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség: igeragozás jelen időben, szabályos és rendhagyó igék
jövőidejűség: jelen idő + időhatározó
Birtoklás kifejezése
birtokos névmások
haben
Térbeli viszonyok
irányok, helymeghatározás
Időbeli viszonyok
időpont kifejezése
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiségek
Minőségi viszonyok
melléknevek a mondatban
Modalitás

felszólítás
módbeli segédigék (möchte,-, dürfen)
Esetviszonyok
névszók a mondatban
határozatlan névelő, határozott névelő alany- és tárgyesetben
grammatikai nemek (das Genus)
tagadás (Negationswort, Negativartikel),
Szövegösszetartó eszközök
kötőszók
névmások
kérdőszavak
szórend (kijelentő, kérdő, felszólító mondat)
Éves óraszám
Alap szinten(heti 3 óra) 111 óra
Emelt szinten (heti 5 óra) 180 óra
Fejlesztési követelmények:
A tárgyalt témakörökön belül a tanuló tudjon egyszerű kérdéseket feltenni, ill.ilyenekre válaszolni. Az olvasási igény kialakítása és az önálló nyelvtanulóvá nevelés az évfolyam célja.
Hallott szöveg értése:
A tanuló ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol.Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért.Egyszerű, roved szövegekből fontos információkat kiszűr.A célnyelvi óra vezetést nagy biztonsággal megérti és követi.

Beszédkészség:
Kérdésekre néhány szóban vagy egyszerű mondatban válaszol, a tanult minta alapján egyszerű mondatokat mond és kérdéseket tesz fel.

Olvasott szöveg értése:
A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott mondatokat és rövid szövegeket megért, a bennük levő fontos információkat megtalálja és a szöveg lényegét megérti.

Íráskészség:
A tanuló ismert nyelvi elmekből álló rövid mondatokat hallás után képes leírni.

6. évfolyam

A 6. évfolyamon az eddigi témaköröket bővítjük szókinccsel, nyelvtani ismeretekkel, új nyelvi struktúrákkal, miközben folyamatosan igazodunk az életkori sajátosságok változásához.

Témakörök
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása. Napirend
Otthon Tevékenységek otthon. Házimunka.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim.
Idő, időjárás Évszakok és hónapok. A hét napjai és a napszakok. Dátumok.
Öltözködés Ruhadarabok, kedvenc ruháim. Színek.
Sport Sportok, sportfelszerelések.
Iskola, barátok Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink.
Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek. Internet, interaktív játékok. Közös időtöltés barátokkal. Szabadidő eltöltésére alkalmas helyek. Kedvenc szabadidős tevékenységek Németországban.
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állattartás.
Város, bevásárlás Piac, bolhapiac. Vásárlás.

Kommunikációs eszközök

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

Köszönés, elköszönés
Bemutatkozás
Megszólítás
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
Bocsánatkérés és arra reagálás

Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Véleménykérés és arra reagálás
Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés
Javaslat és arra reagálás
Meghívás és arra reagálás
Kínálás és arra reagálás
5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
Visszakérdezés
Betűzés kérése, betűzés
Fogalomkörök
Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség: igeragozás, elváló igekötős igék, önözés
múltidejűség (Perfekt, Präteritum: sein)
jövőidejűség: jelen idő + időhatározó
Birtoklás kifejezése
Birtokos névmások (alany- és tárgyeset)
haben
Genitiv -s végződés főneveknél
Térbeli viszonyok
irányok, helymeghatározás
Időbeli viszonyok
gyakoriság
időpont
Mennyiségi viszonyok
sorszámnevek
többes szám
Minőségi viszonyok
melléknevek határozói szerepben
melléknevek fokozása (alap-, közép- és felsőfok)
kicsinyítő képző (-chen)
Modalitás
módbeli segédigék (können, müssen)
Modalverb müssen + Infinitiv
Esetviszonyok
névszók a mondatban
határozatlan névelő (alany- és tárgyeset)
határozott névelő (alany- és tárgyeset)
grammatikai nemek (
tagadás (Negationswort, Negativartikel)
Szövegösszetartó eszközök
kötőszók
névmások (alany- és tárgyesetben)
kérdőszavak
szórend (kijelentő, kérdő, felszólító mondat)
lényeges mondatrész kiemelése a mondat elejére helyezéssel

Éves óraszám

Emelt szinten (heti 5 óra) 180 óra
alap szinten (heti 3 óra) 111 óra
Fejlesztési követelmények:
A tanuló önállóan vagy kérdésre tudjon beszélni egyre bővülőbb körben környezetéről, társairól, a felnőttekről.
Hallott szöveg értése:
A tanuló az utasításokat megérti, azokra cselekvéssel válaszol. Jórészt megérti az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket. Az egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből a fontos információkat kiszűri és lényegét megérti.
*Beszédkészség***:**
Az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre mondatokban válaszol.
Tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, kérdéseket tesz fel. Megértési problémák esetén segítséget kér. A tanult minta alapján egyszerű párbeszédekben részt vesz, és ezeket már megalkotni is képes.
Olvasott szöveg értése:
A jórészt egyszerű nyelvi eszközökkel megalkotott mondatokat, rövid szövegeket megért és a bennük levő fontos információkat megérti és a lényeget kiszűri.
Íráskészség:
A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid mondatokat hallás után leír.

A fejlesztési szakasz *célja,* hogy az emelt óraszámban tanulók a 6. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A1 szintet.

7. évfolyam

A korábbi témakörök a 7 évfolyamon tovább bővülnek és mélyülnek azáltal, hogy a tanulók érdeklődése és igényei szerint új szempontokból kerülnek feldolgozásra. Ezek és az újonnan feldolgozásra kerülő témák is összhangban állnak a NAT-ban más műveltségi területeinek tartalmaival, és lehetővé teszik a tanulók számára, hogy a nyelv eszközével alaposabban, árnyaltabban megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. A nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása szempontjából meghatározó jelentősége van a témák gondos megválasztásának, és annak, hogy a tanulók kívánságára időről-időre olyan témák is feldolgozásra kerüljenek, amelyek aktuálisan érdeklik, foglalkoztatják őket. A tanulási kedvet fokozza, ha a tanulók változatos munkaformák, értelmes tevékenységek és érdekes, kihívást jelentő feladatok keretében fejleszthetik nyelvtudásukat.

Ebben a fejlesztési szakaszban tovább bővül azoknak a nyelvtanulási stratégiáknak a köre, amelyeket a tanulók megismernek és alkalmaznak a nyelvórákon. Ezek fokozatos elsajátítása lehetővé teszi számukra, hogy az iskolán kívül is egyre inkább hasznosítsák, fejlesszék nyelvtudásukat.

Család Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Berendezési tárgyak.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban. Étkezés étteremben.
Öltözködés Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa.
Sport Testrészek és mozgás. Sportok. Kedvenc sportom. Sportversenyek, sportversenyek. Sportbalesetek. Sportrendezvények a célországban.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanáraim. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink.

Iskolai élet más országokban. Napirend.
Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet. Közös időtöltés barátokkal. Mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások.
Város, bevásárlás városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.
Utazás, pihenés Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök.
Egészséges életmód A rendszeres testedzés. Betegségek és megelőzésük. Orvosnál és kórházban.

Kommunikációs eszközök

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
Bemutatkozás
Megszólítás
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
Személyes levélben megszólítás, elköszönés
Megszólítás és elköszönés írásban
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Véleménykérés és arra reagálás
Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés
Akarat, kívánság, képesség
Engedély, tiltás kifejezése
Javaslatot tenni és arra reagálni
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
Tudás, nem tudás
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés
Javaslat és arra reagálás
Felszólítás
Meghívás és arra reagálás
5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
Visszakérdezés
Fogalomkörök
Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség
múltidejűség (Perfekt, Präteritum von haben, Präteritum von Modalverben)

jövőidejűség: jelen idő + időhatározó
Birtoklás kifejezése
birtokos névmások
Térbeli viszonyok
irányok, helymeghatározás
hol és hová kérdésre válaszoló elöljárószók
Időbeli viszonyok
gyakoriság
időpont
időhatározók
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiség
határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok
melléknévfokozás
hasonlítás
Modalitás
magázó felszólítás
Esetviszonyok
névszók a mondatban
határozott névelő
elöljárószók (für, ohne)
Szövegösszetartó eszközök
kötőszók (weil mellékmondat, dass mellékmondat, deshalb-tortzdem)
es névmás
személyes névmások
kérdő névmás
Éves óraszám
emelt szinten (heti 6 óra) 222 óra
alap szinten (heti 3 óra) 111 óra
Fejlesztési követelmények:
Előzetes felkészülés után legyen képes elmondani átélt eseményt, beszámolni cselekedeteiről, tetteiről. A tárgyalt témaköröket tudja minél inkább aktualizálni, tudjon interakcióban részt venni. Szótár segítségével tudjon szöveget fordítani.
Hallott szöveg értése:
A tanuló megérti az utasításokat és azokra cselekvéssel válaszol. Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért. Egyszerű szövegekből a fontos információkat megérti és a lényeget képes kiszűrni. Ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.
Beszédkészség:
A tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre mondatokkal válaszol. Egyszerű mondatokban közléseket fogalmaz meg. Kérdéseket tesz fel. megértési probléma esetén segítséget kér. Beszélgetést kezdeményez és befejez.
Olvasott szöveg értése:
A tanuló rövid szövegeket megért, ezekből kiszűri a fontos információkat és a globális tartalmat megérti. Egyszerű képekkel illusztrált szöveget megért. Az ismeretlen nyelvi eszközöket az ismert elemek segítségével kikövetkezteti.
Íráskészség:
Rövid szövegeket diktálás után leír. Struktúrált rövid szöveget reprodukál pl.: baráti üzenet, meghívó, rövid levél, e-mail.
Tényszerű információkat közvetítő szöveget ír.
A fejlesztési szakasz célja, hogy a 6 órában tanuló diákok a tanév végére elérjék az A2 szintet, a 3 órában tanulók pedig az A1/2 szintet.

8.évfolyam

Témakörök

Család
Én és a családom.
Családi események, közös programok.
Családi ünnepek.

Konfliktusok a családban és azok kezelése. Szerepek és feladatok a családban.
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, használati eszközök a háztartásban. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Lakáscsere, költözködés.
Idő, időjárás Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése. Időjárás különböző országokban.
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat. Öltözködési normák.
Iskola, barátok Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Napirend.
Ünnepek és szokások Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban. Ünnepi események megszervezése.
Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek. A televízió szerepe, televíziós műsorok.
Város, bevásárlás Piac, bolhapiac. Vásárlás.
A 6 órában tanulóknál 8.évfolyamon az alábbi témakörök kerülnek még feldolgozásra: *Utazás, pihenés* Vakáció, nyaralás. Vakáció különböző országokban. Utazás belföldön és külföldön. Szálláslehetőségek, nyaralóhelyek. Kedvelt úti célok a célországban. Utazás megszervezése és előkészítése, közlekedés turistaként. Városnéző körutak.
Zene, művészetek Kiállítások, rendezvények, koncertek.
Kedvenc zeném, együttesem Zene, együttesek, hangszerek *Város, bevásárlás* Városok, települések, falvak Vásárlás, márkák Híres városok és nevezetességeik
Utazás, pihenés Osztálykirándulás Nevezetességek a célnyelvi országban

Fantázia és valóság Utazás a jövőbe
Környezetünk védelme Veszélyeztetett állat és növényvilág Környezetszennyezés Alternatív energiaforrások Környezetvédők Szelektív hulladékgyűjtés Környezettudatos viselkedés
Egészséges életmód A rendszeres testedzés
Tudomány, technika Fiatal feltalálók és találmányok
Múltunk és jövőnk Családom múltja, gyökereim Az én jövőm Tervezett hivatásom, pályaválasztás Szakmai gyakorlat
Média, kommunikáció Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak Infokommunikációs eszközök a mindennapokban A média szerepe a hétköznapokban Televízió, statisztálás Testbeszéd Kommunikáció az állatvilágban

Kommunikációs eszközök
1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
Bemutatkozás
Megszólítás
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
Személyes levélben megszólítás, elköszönés
Megszólítás és elköszönés írásban
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Véleménykérés és arra reagálás
Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése
Egyetértés, egyet nem értés
Tetszés, nemtetszés
Engedély, tiltás kifejezése
Javaslatot tenni és arra reagálni
Öröm és méreg kifejezése
Konfliktuskezelés
Érvelés kifejezőeszközei
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Dolgok, személyek megnevezése, leírása
Információkérés, információadás
Igenlő vagy nemleges válasz
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Javaslat és arra reagálás
Felszólítás

Meghívás és arra reagálás
5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
Nem értés
Fogalomkörök
Cselekvés, történés, létezés kifejezése
jelenidejűség (visszaható igék)
jövőidejűség: jelen idő + időhatározó
Birtoklás kifejezése
birtokos névmások
Térbeli viszonyok
irányok, helymeghatározás
hol és hová kérdésre válaszoló elöljárószók
Időbeli viszonyok
időpont
időhatározók
Mennyiségi viszonyok
számok
határozott mennyiség
határozatlan mennyiség
Minőségi viszonyok
melléknevek, melléknévragozás
Modalitás
módbeli segédigék (wollen, sollen, dürfen, müssen, können, wollen, sollen)
felszólító mód
Esetviszonyok
határozott névelő
határozatlan névelő
Szövegösszetartó eszközök
kötőszók (weil mellékmondat, dass mellékmondat, deshalb-trotzdem)
es névmás
személyes névmások
mutató névmás
kérdő névmás
Éves óraszám
emelt szinten (heti 6 óra) 222 óra
alap szinten (heti 3 óra) 111 óra
Fejlesztési követelmények:
Értse meg a tanuló a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és az alapvető fordulatokat. Tudja elmondani véleményét köznapi dolgokról. Legyen képes egyszerű interakcióra.
Hallott szöveg értése:
A tanuló értse meg az utasításokat és azokra cselekvésekkel reagál. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért. 100-150 szavas szövegekből fontos információkat kiszűr, lényegét megérti. Az ismeretlen nyelvi eszközöket az ismert nyelvi eszközök segítségével kikövetkezteti. Ezekben a szövegekben a lényegtelen információt képes elkülöníteni.
Beszédkészség:
A jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre válaszol. Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz. Kérdéseket tesz fel, eseményeket mesél el. Megértési nehézség esetén segítséget kér. egyszerű párbeszédeket alkot és azokban részt vesz.
Olvasott szöveg értése:
A tanuló az ismeretlen nyelvi eszközöket az ismert elemek segítségével kikövetkezteti. A szövegekben a fontos információkat megtalálja, a szöveg lényegét megérti. Egyszerű történeteket megért, az ismeretlen nyelvi elemeket kikövetkezteti és a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníti.
Íráskészség:
Diktálás után képes egyszerű szöveget leírni. Egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz. Baráti levelet, üzenetet, üdvözletet megír. 50 szavas szöveget képes önállóan megírni.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a 3 órában nyelvet tanulók a 8. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A2 szintet, az 6 órában tanulók pedig a B1 szintre jussanak el.

3.5.7. ÉNEK-ZENE

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömével, valamint kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzenén és igényes műzenén alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzenénk és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ezáltal ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

A tantárgy fejlesztési céljai a következők:

Zenei reprodukció

Éneklés

- Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítik elő, illetve sajátítják el.
- Az énekórai műhelymunkát kórus egészíti ki, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kóruséneklés örömét a tanulók a hétköznapok számos területén megoszthassák másokkal. (Pl. közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon, saját koncertek szervezése hozzátartozóknak, ismerősöknek.)
- Az énekes anyag egy része mindvégig a magyar népdal marad, a 3. osztálytól kezdve a klasszikus zenei szemelvények száma növekszik, s a 7. osztálytól kezdve kiegészül a jazz és az igényes populáris zene válogatott szemelvényeivel – elsősorban a befogadói hozzáállás különbségeinek érzékeltetése és a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amely műfaji határoktól függetlenül értelmezhető.

Generatív és kreatív készségek fejlesztése

- A generatív – létrehozó, alkotó – készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják és azokkal képesek legyenek újat alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.
- A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek (pl. ritmus, dallam, polifónia, harmónia, forma) vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek (pl. a klasszika formaérzéke) megismerése az aktív zenélésen keresztül.

Felismerő kottaolvasás

- A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kottaolvasás képessége a zeneértés mélységeihez is jelentősen hozzájárulhat. Az önálló zenélésben nélkülözhetetlen eszközzé válik.

- Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.
- A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan történik. A népdalokból vett zenei fordulatokat felhasználják a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésében. Az elemző megközelítés helyett válasszák a műfaji meghatározást, találják meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsolódási pontjait. A népdalok szövegének értelmezése rávilágít a népdalok gazdag szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. A népdalok nem a felismerő kottaolvasás gyakorlópéldái. Csak akkor kell szolmizáltatni, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.

Zenei befogadás

Befogadói kompetenciák fejlesztése

- A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei tapasztalatokat – szereznek a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás (vagyis a zene befogadása) és a háttérzene fogyasztása között.
- Csend és teljes figyelem nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a figyelem készségének kialakítása és folyamatos erősítése felé irányul. Az alsó tagozatban a gyermek a játékos tevékenység során képes leginkább az elmélyült figyelemre. Az alsóbb osztályokban a mozgás és az éneklés szorosan összekapcsolódik. A zeneérzés fejlesztése mellett a mozgás is lehetőséget ad a zenei jelenségek megéreztetésére és megértésére, a zenei készségek elmélyítésére is.
- Rendszeres zenehallgatás. A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: minden órán legyen zenehallgatás, amely az élmény (örömszerző) funkción túl alapját adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.
- Adekvát befogadói attitűd. A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz a hallgatott zene funkciójához, stílusához és műfajához megfelelő közelítés. Lényeges, hogy a tanulók úgy hallgassanak zenét, hogy a zene különböző megnyilvánulásaihoz a zenéhez leginkább illeszkedő befogadói magatartással forduljanak.
- A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérzésének képessége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória. Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival lehet kialakítani.
- A zeneelméleti és zenetörténeti alapismeretek minden esetben a *zenei befogadást segítik,* az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott művel kapcsolódókkal kell foglalkozni. A lényegláttatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és visszakérdezése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átéreztetése, és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges tartalom. Ezt helyenként megtámogathatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kisegítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formatan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapinformációi csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha segítenek a gyerekeknek átérezni azokat a zenei jelenségeket, amelyekről szólnak.

Zenehallgatás

- A rendszeres és figyelmes zenehallgatás a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálja.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a zenei teljességre kell törekedni. Lehetőleg teljes műveket hallgassanak meg, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját, s elsősorban zenei formaérzékét a teljes kompozíciók bemutatása fejleszti. A műalkotás egészéről kell benyomást szerezniük, mielőtt a részletekre irányítják a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan kell figyelni arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.
- Az első 6 osztályban nem kronológiai rendbe szervezve ismertetjük meg a tanulókat a zeneművekkel, hanem az életkori sajátosságok gondos figyelembevételével a kétéves ciklusok mindegyikében a zeneirodalom, a zenei stílusok és műfajok teljes spektrumából válogatunk. Az általános iskola utolsó két osztályában sor kerülhet kronologikus rendszerezésre, de csak az ismeretközlés szintjén. A 6 és 8 osztályos gimnáziumban a zenei stíluskorszakok tudatosítása csak a 9–10. osztály tantervének feladata.

- Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekedjünk DVD-n elérhető koncertfelvételek bemutatására is.
- Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Bízniuk kell abban, hogy a meg nem ismert műveket a tanulók életük folyamán megismerik, amennyiben kialakították bennük az igényt az értékes művek hallgatására.
- Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. Fontos szempont, hogy a hangversenyek kifejezetten az adott korcsoporthoz szóljanak. Rendkívül fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon a tanulók ismerjenek meg néhány zenei témát, a művek kontextusát, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsük az élmények feldolgozását.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

1–4. évfolyam

Az iskolába belépő gyerekek zenei adottságai, ismeretei, élményei jelentősen különbözhetnek, ezért elengedhetetlen a tanulók folyamatos motiválása, amely a sok sikerélménnyel járó játékos módszerekkel érhető el.

A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, vagyis a teljes személyiség sokoldalú fejlesztése. Ennek megalapozása az alsó tagozatban kezdődik, ahol a Nemzeti Alaptantervben meghatározott fejlesztési területek-nevelési célok közül öt kiemelten fontos: Az erkölcsi nevelés (elfogadják, és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatok elfogadott normáit és szabályait); nemzeti öntudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete). Állampolgárságra és demokráciára nevelés (képesek társaikkal a kooperációra, el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát); az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességük, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett empátia továbbfejlődik); testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia). Legfontosabb kulcskompetenciák: esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia.

Fejlesztési célok:

Reprodukció (éneklés, generatív készségek, felismerő kottaolvasás)

- Az éneklésre épülő tanítás első lépése az éneklés örömének és az éneklés helyes szokásainak kialakítása, amelynek elemei az értelmes frazeálás, kifejező artikuláció és a megfelelő hangterjedelem. Az éneklést sok mozgás, néptánc és szabad mozgásos improvizáció kíséri. A helyes testtartás, az egyszerű mozgáselemek és lépések elsajátítására a népi gyermekjátékok és a néptánc kiváló lehetőséget nyújtanak.
- Dalkincsbővítés. A népdalokat és gyermekdalokat a tanulók elsősorban hallás után tanulják, és csokorba szedve is énekeljék. Az összeállítás mind a zenei, mind a tartalmi szempontokat figyelembe veszi.
- Zenei ismeretszerzés. A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, s felismerik kottaképről, esetleg tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a dallami, ritmikai, hallási és többszólamú készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják.
- A zenei tevékenységek élményszerűek, játékosak, mozgásosak legyenek, jellemezze azokat a tapasztalás- és tevékenységközpontúság.

Zenehallgatás (Zenei befogadás, zenehallgatás)

Ebben az életkorban alapozható meg az adekvát zenehallgatói magatartás, a gyerekek tapasztalatokat szereznek a tudatos zenehallgatói tevékenységről. A zenehallgatás során a tanulók spontán és tudatos élményeket gyűjtenek a hangzó világról, a hangszínekről, hangszerekről, hangszercsoportokról, előadó-együttesekről, tempóról, dinamikáról és zenei formákról, valamint megismerkednek hosszabb lélegzetű zeneművekkel is. A kiválasztott anyag egy része kapcsolódik az órai énekes anyaghoz.

Fejlesztési feladatok és óraszámok

az 1-2. évfolyamon

Tematikai egység/Fejlesztési cél	**Kerettantervi óraszám az 1-2. évfolyamon**	**Javasolt óraszám az 1. évfolyamon**	**Javasolt óraszám a 2. évfolyamon**
Zenei reprodukció-éneklés	78	39 óra	39 óra
Zenei reprodukció- Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	13	6 óra	7 óra
Zenei reprodukció- Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	13	7 óra	6 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	13	7 óra	6 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	13	6 óra	7 óra
		65 óra	**65 óra**
		+ 7 óra szabad órakeret	**+ 7 óra** szabad órakeret
		Összesen **72 óra**	Összesen **72 óra**

A kerettanterv szerint az ének-zene heti óraszáma: 2, ami 72 óra évi óraszámot jelent. Ebből a kerttanterv 65 órát tölt meg kötelezően előírt tananyagtartalommal, a szabadon felhasználható (10%) órakeret 7 óra.

1. évfolyam

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Órakeret**
Zenei reprodukció-éneklés	40 óra (39+1)*
Zenei reprodukció- Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	8 óra (6+2)*
Zenei reprodukció- Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra (7+1)*
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	8 óra (7+1)*
Zenei befogadás – Zenehallgatás	8 óra (6+2)*
összes óraszám	**72 óra**

*a + órák aszabadon felhasználható (10%) órakeretet jelölik

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Zenei reprodukció-éneklés**	**Órakeret 40 óra**
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése gyermekdalok játszásával, hallás utáni daltanítással. Az éneklés helyes szokásainak kialakítása: helyes testtartás, helyes légzés, életkornak megfelelő hangerő, helyes hangképzés (diszfóniás gyermekek szűrése), érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, helyes frazeálás. Dalkezdés megadott hangról, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**

Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások (biton, triton, tetraton, pentachord, pentaton hangkészlettel). **Magyar népdalok megtanulása:**névnapköszöntők, tréfás dalok, párosítók, (pentaton, hexachord hangkészlettel). Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, Ádám Jenő). Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok. Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). Aktuális ünnepi dal – Karácsony (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. *Matematika:* számfogalom erősítése. *Erkölcstan:* szabálytudat erősítése. *Környezetismeret:* természeti képek, évszakok, állatok. *Dráma és tánc:* népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, kérdés-felelet.

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Zenei reprodukció- Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Kisgyermekkori zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, a belső hallás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Ritmikai készség fejlesztése: Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). Negyed, nyolcadpár, negyed szünet. Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások). 2/4 ütemmutató. Ismétlődés a zenében, ritmusosztinató. Gyors-lassú érzékeltetése. Ritmus játékok, rövid ritmus képlet memorizálása (2 óra) Hallásfejlesztés: Hangrelációk érzékeltetése kézjellel. Énekes rögtönzés hangokkal, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal. dallamfordulatok: sm, lsm, smd	*Magyar nyelv és irodalom*: íráskészség fejlesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenletes mérő, negyed, nyolcadpár, negyedszünet, ütem, ütemvonal, ütemmutató, dallam, dallamrajz.

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Zenei reprodukció- Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése. A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvel: tá (negyedérték), ti-ti (nyolcadpár), szün (negyed szünet Ritmikai elemek jele. ütemmutatók, ütemfajták: 2/4. Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l-d A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, alsó pótvonal. Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, hangjegy. Hangszár irányának megfigyeltetése Repülő kottával éneklés – kitalálós. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek és jelrendszerek ismerete. *Vizuális kultúra:* jelek, jelzések értelmezése. *Testnevelés és sport:* mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig. *Környezetismeret:* tájékozódás térben, irányok.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, ismétlőjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz.

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával);	*Erkölcstan*: türelem, tolerancia. *Környezetismeret*: természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás

kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: természetünk és környezetünk hangjai, emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar. Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül. Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás). Az állatok hangjai a zenében. (1 óra)	*Dráma és tánc*: dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció. *Vizuális kultúra*: zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, a hangerő változása, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Zenehallgatás**	**órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűségre.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételről (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez, valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból. Beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is, különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar. Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek). Hangszer bemutató. (Meghívott előadókkal.) (2 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. *Dráma és tánc:* cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. *Vizuális kultúra:* zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, dalját ék, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.
Benyomások zenéről: csend és hang, beszéd és ének, szóló és tutti, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély.
A tanult magyar népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzenészek előadásában, népzene gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsai gyermeklakodalmas), más népek zenéi. Néptánc-dialektusok, hangszeres népi tánczene.
Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Gyermekeknek, Kodály Zoltán gyermekkarai, Bicinia Hungarica, Járdányi Pál, Bárdos Lajos gyermekkarai).
Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők (ajánlott: Henry Purcell: A tündérkirálynő [The Fairy Queen], Pjotr Iljics Csajkovszkij: Diótörő [Scselkuncsik] op. 71, Szergej Prokofjev: Péter és a farkas [Petya i volk] op. 67.) – DVD-felvételekről.
Különböző stíluskorszakokból válogatott művek:
Adriano Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja (Contrapunto alla Bestiale)
Jean Philippe Rameau: A tyúk (La poule)
Georg Philipp Telemann: Békák (Les Rainettes), TWV 51: A4
Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből
Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik)
Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), K. 265,
Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány
Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit)
Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából)
Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l'oye) – Tündérkert
Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégyről)
Kurtág György: Játékok – részletek

Az aláhúzott zeneművek az eddig használt CD-n megtalálhatók.

2. évfolyam

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Órakeret**
Zenei reprodukció-éneklés	40 óra (39+1)*
Zenei reprodukció- Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	8 óra (7+1)*
Zenei reprodukció- Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra (6+2)*
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	8 óra (6+2)*
Zenei befogadás – Zenehallgatás	8 óra (7+1)*
összes óraszám	**72 óra**

*a + órák aszabad órakeretet jelölik

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Éneklés**	**Órakeret 40 óra**
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése gyermekdalok játszásával, hallás utáni daltanítással. Az éneklés helyes szokásainak kialakítása: helyes testtartás, helyes légzés, életkornak megfelelő hangerő, helyes hangképzés (diszfóniás gyermekek szűrése), érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, helyes frazeálás. Dalkezdés megadott hangról c'–d" hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások (biton, triton, tetraton, pentachord, pentaton hangkészlettel). Magyar népdalok megtanulása:névnapköszöntők, csúfolódók, (pentaton, hexachord hangkészlettel). Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai). Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Bárdos Lajos, Járdányi Pál). Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz. Egyszerű népdalkánonok játékos megszólaltatása csoportokban. Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással. Aktuális ünnepi dal: Karácsony. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. *Matematika:* számfogalom erősítése. *Erkölcstan:* szabálytudat erősítése. *Környezetismeret:* természeti képek, évszakok, állatok. *Dráma és tánc:* népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, stafétaéneklés, kérdés-felelet, kánon, egyszerű többszólamúság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Kisgyermekkori zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ritmikai készség fejlesztése: Félérték. Ritmus osztinátó, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. A ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). 4/4-es ütemmutató. Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. Hallásfejlesztés: Hangrelációk érzékeltetése nagymozgással, reláció térbeli mutatásával, kézjellel. Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, énekbeszéd. A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége. dallamfordulatok: rdl, mrdl, ötfokú hangsorok dallamfordulatai: a lá pentaton hangsor (smrdl,), dó pentaton (lsmrd) és lefutó lá pentachord (mrdtl,) dó pentakord (sfmrd). Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése más	*Magyar nyelv és irodalom*: íráskészség fejlesztése

befejezéssel, énekes párbeszéd. Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás. Motivikus népdal, dallam részlet. (1 óra)	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tempó, ritmus, ritmusérték, fél, ismétlés, ritmus, osztinató, hangmagasság, dallamfordulat, dallamsor, kíséret, variáció, énekbeszéd.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvel: táá (félérték) és szüün (félérték szünete). Ritmikai elemek jele. Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése ütemmutatók, ütemfajták: 4/4. Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: ré- alsó lá. Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: r-l. A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, alsó pótvonal. Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, hangjegy. Hangszár irányának megfigyeltetése. Hangközlépés, hangközugrás megfigyeltetése. Repülő kottával játékos feladatok –belső hallás fejlesztése. (2 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek és jelrendszerek ismerete. *Vizuális kultúra:* jelek, jelzések értelmezése. *Testnevelés és sport:* mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig. *Környezetismeret:* tájékozódás térben, irányok.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Négyes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúlyjel, hangjegy, hangszár, hangközlépés, hangközugrás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során.	

céljai	Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: természetünk és környezetünk hangjai, emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül. Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás). A madarak hangjai a zenében és utánozva. (2 óra)	*Dráma és tánc:* dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció. *Vizuális kultúra:* zenével kapcsolatos

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerőváltozás, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Zenehallgatás**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Esztétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűségre.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételről (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély).	*Magyar nyelv és irodalom:* zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. *Dráma és tánc:* cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim.

Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás). Népzenei bemutató. (1 óra)	*Vizuális kultúra:* zenével

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes és hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanulók 60 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’–d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklik. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek. Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Benyomások zenéről: csend és hang, beszéd és ének, szóló és tutti, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély.

A tanult magyar népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzenészek előadásában, népzene gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsai gyermeklakodalmas), más népek zenéi. Néptánc-dialektusok, hangszeres népi tánczene.

Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Gyermekeknek, Kodály Zoltán gyermekkarai, Bicinia Hungarica, Járdányi Pál, Bárdos Lajos gyermekkarai).

Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők (ajánlott: Henry Purcell: A tündérkirálynő [The Fairy Queen], Pjotr Iljics Csajkovszkij: Diótörő [Scselkuncsik] op. 71, Szergej Prokofjev: Péter és a farkas [Petya i volk] op. 67.) – DVD-felvételekről.

Különböző stíluskorszakokból válogatott művek:

Adriano Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja (Contrapunto alla Bestiale)

Jean Philippe Rameau: A tyúk (La poule)

Georg Philipp Telemann: Békák (Les Rainettes), TWV 51: A4

Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből

Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik)

Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), K. 265,

Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány

Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit)

Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából)

Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l’oye) – Tündérkert

Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégyről)
Kurtág György: Játékok – részletek
Az aláhúzott zeneművek az eddig használt CD-n megtalálhatók.

Fejlesztési feladatok és óraszámok a 3-4. évfolyamon

Tematikai egység/Fejlesztési cél	**Kerettantervi óraszám a 3-4. évfolyamon**	**Javasolt óraszám az 3.. évfolyamon**	**Javasolt óraszám a 4. évfolyamon**
Zenei reprodukció-éneklés	78	39 óra	39 óra
Zenei reprodukció- Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	13	7 óra	6 óra
Zenei reprodukció- Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	13	6 óra	7 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	7	3 óra	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	19	10 óra	9 óra
		65 óra	**65 óra**
		+ 7 óra szabad órakeret	**+ 7 óra** szabad órakeret
		Összesen **72 óra**	Összesen **72 óra**

A kerettanterv szerint az ének-zene heti óraszáma: 2, ami 72 óra évi óraszámot jelent. Ebből a kerttanterv 65 órát tölt meg kötelezően előírt tananyagtartalommal, a szabadon felhasználható (10%) órakeret 7 óra.

3. évfolyam

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Órakeret**
Zenei reprodukció-éneklés	40 óra (39+1)*
Zenei reprodukció- Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	8 óra (7+1)*
Zenei reprodukció- Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra (6+2)*
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	5 óra (3+2)*
Zenei befogadás – Zenehallgatás	11 óra (10+1)*
összes óraszám	**72 óra**

*a + órák aszabadon felhasználható (10%) órakeretet jelölik

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Éneklés**	**Órakeret 40 óra**
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással. A többszólamú éneklés fejlesztése. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”). A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Magyar gyermekdalok, népdalok,európai gyermekdalok hallás utáni tanulása a	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincs

már korábban elsajátított dalkészlet figyelembevételével Műdalok magyar költők verseire (pl.:Kisemberek dalai: Kodály Zoltán -Weöres Sándor, Gryllus Vilmos: Dalok) Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből a zenehallgatási anyagból, magyar zenetörténeti táncdallamok. Többszólamú éneklés: kánonok, dalok ritmushangszer kísérettel (Bárdos Lajos,Kerényi György, Szőnyi Erzsébet). Népi gyermekjátékok: szüret, lakodalom, leánykérés, kézfogó, kapus játékok, körjátékok tanulása, egyszerűbb tánclépések fűzése Aktuális ünnepi dal. (Karácsony) (1 óra)	bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. *Dráma és tánc:* népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	parlando, tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, hangszerkíséret

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, többszólamú ritmusimprovizáció a korábban tanult ritmusképletek felhasználásával, a 4/4-es és 2/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása, dallami improvizáció adott hangkészletben (énekhang, hangszer).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Tempó, ritmus, metrum: – Tempó metrum (2/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. – Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása). Dallam: – Énekes rögtönzés trichordokkal (l-sz-m, m-r-d) ritmus nélkül és szabad ritmizálással. – Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. – Harmónia és polifónia: – Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, tartott hangos/hangcsoportos kíséretek, pl.:dudabasszus. Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel: – kérdés-felelet játék, dallamkiegészítéssel Belső hallás és zenei memória fejlesztése: Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal Menetelés, tempó véltozásokkal. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* mondatszerkezetek - kérdés és felelet. *Dráma és tánc:* önkifejezés erősítése, néptánc. *Vizuális kultúra:* vizuális jelek és jelzések használata. *Testnevelés és sport:* mozgáskoordináció
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariáció, 2/4 és 4/4 ütemmutató, osztinató, orgonapont, zenei mondat(forte, piano), memória, „néma” éneklés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek**	**Órakeret 8 óra**

Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosítás-gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: – Ritmikai elemek: önálló nyolcadérték és szünete, szinkópa, egész kotta és szünete – Ütemmutató, ütemfajta:2/4 és 4/4 Dallami elemek: – Belépő szolmizációs hangok: alsó szó, felső dó' – A pentaton, pentachord, hexachord hangsor dallamfordulatai Ritmikai játékok párban, csoportban. (2 óra)	*Matematika:* halmazok, számsorok. *Vizuális kultúra:* vizuális jelek és jelzések használata
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: – tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyénileg, párban vagy csoportosan) - differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; – teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; – zenei memória gyakorlatok. Zenei jelenségek megfigyeltetésével: – hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése; – a hangszerek hangszínének megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint; – zenei együttesek (szimfonikus zenekar, énekkar és zenekar együttes megszólalása, a gyermekkórus, nőikar, férfikar, vegyeskar); – formaérzék fejlesztése, a zenei analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet; – differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, leírása; – ellentétpárok: szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú; – a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése. Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése: – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészek; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák);	*Magyar nyelv és irodalom:* memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. *Matematika:* elemző képesség fejlesztése. *Dráma és tánc*: tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. *Vizuális kultúra:* zenei élmények vizuális megjelenítése

népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek. Tanult dalok motívumainak, sorainak, vagy nagyobb egységeinek érzékeltetése, ismétlése. (1 óra) Kodály Zoltán – városunk szülöttje. (1 óra)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kórusfajta, zenekartípus, hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, staccato-legato, szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, hangszertípus.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Zenehallgatás**	**Órakeret 11 óra**
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva: Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban. Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció megtapasztalásához. Zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett. A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése. Kórus fajták bemutatása DVD-ről. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom*: memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül. *Erkölcstan:* zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben. *Dráma és tánc:* tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. *Vizuális kultúra:* zenei tartalmak vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei téma, kíséret, kórusok típusai, zenés mese, gyermekopera, daljáték balett.
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanulók 30 dalt (20 népzenei és 10 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklik. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon). – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 2/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak – A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai	

	elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklik. Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. **Tehát az Apáczai Kiadó CD-i minden évfolyamon lefedik az itt megadott követelményeket.**

Én nem is sorolnám fel a műveket.

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, meseopera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás.

A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételről (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzenében, idegen népek zenéje.

Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104 – részletek, Bartók Béla: Magyar népdalok ,BB 80b, valamint válogatás Kodály Zoltán: Magyar népzene sorozatból).

Zenés mese, meseopera, gyermekopera, daljáték (ajánlott: Benjamin Britten: A kis kéményseprő [The Little Sweep], in: Csináljunk operát! [Let's Make an Opera] op. 45, Kodály Zoltán: Háry János) – DVD-felvételekről is.

Ajánlott művek különböző stíluskorszakokból válogatva:

Régi magyar táncok (Kájoni és Vietoris kódex)

Clément Jannequin: A madarak éneke (Les chant des oiseaux)

Thomas Morley: Fyre, fyre

Antonio Vivaldi: A négy évszak (Le Quattro Stagioni)

Johann Sebastian Bach: Karácsonyi oratórium (Weihnachtoratorium), BWV 248,

Johann Sebastian Bach: Mer hahn en neue Oberkeet (Parasztkantáta), BWV 212

Leopold Mozart: G-dúr (Vadász) szimfónia

Wolfgang Amadeus Mozart: A dúr szonáta, KV. 331. III. tétel Alla Turca

Bedřich Smetana: Moldva (Vltava) in: Hazám (Má vlast)

Johann Strauss: Kék Duna keringő, Radetzky-induló, Tere-fere polka

Camille Saint-Saëns: Az állatok farsangja (Le carnaval des animaux)

Dohnányi Ernő: Variációk egy gyermekdalra, op. 25

Bartók: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104,

Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok Bartók Béla: Egynemű karok

4. évfolyam

Tematikai egység/ fejlesztési cél	**Órakeret**
Zenei reprodukció-éneklés	40 óra (39+1)*

Zenei reprodukció- Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	8 óra (6+2)*
Zenei reprodukció- Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra (7+1)*
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	6 óra (4+2)*
Zenei befogadás – Zenehallgatás	10 óra (9+1)*
összes óraszám	**72 óra**

*a + órák aszabad órakeretet jelölik

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Éneklés**	**Órakeret 40 óra**
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással. A többszólamú éneklés fejlesztése. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”). A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Magyar népdalok tanulása: változatos téma és hangulat szerint válogatva Jeles napokhoz kapcsolódó szokásdallamok: advent, betlehemezés, újév, farsang, Gergely-járás, húsvét, pünkösd Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből a zenehallgatási anyagból, magyar zenetörténeti táncdallamok. Többszólamú éneklés: biciniumok, kánonok, quodlibetek, dalok ritmushangszer kísérettel (Kodály Zoltán, Kerényi György, Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet). Más népek dalainak éneklése magyar nyelven A Himnusz éneklése csoportosan Aktuális ünnepi dal (Karácsony) (1 óra)		*Magyar nyelv és irodalom:* szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. *Dráma és tánc:* népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rubato, parlando, tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, váltakozó ütem, hangszerkíséret, dallamvonal, sorszerkezet	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmusimprovizáció a korábban tanult ritmusképletek felhasználásával, a 2/4-es, 4/4-es és 3/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása, dallami improvizáció adott hangkészletben	

	(énekhang, hangszer).
Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Tempó, ritmus, metrum: Tempó metrum (2/4, 3/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. – Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása). Dallam: – Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott hangos, ill. hangcsoportos kíséretek, dudabasszus) Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel: – Kérdés-felelet játékok dallami kiegészítése, – egyszerűbb,saját költésű népdalszerű dallam improvizációja. Belső hallás és zenei memória fejlesztése: Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés. Egyenletes lépésben ritmus motívumok hangoztatása tapssal, vagy ritmus hangszerekkel. (1 óra) + crescendo, decrescendo alkalmazása. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* mondatszerkezetek - kérdés és felelet. *Dráma és tánc:* önkifejezés erősítése, néptánc. *Vizuális kultúra:* vizuális jelek és jelzések használata. *Testnevelés és sport:* mozgáskoordináció
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariáció, ¾ ütemmutató, osztinató, dudabasszus zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, crescendo, decrescendo, memória, „néma” éneklés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosítás-gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: Ritmikai elemek: pontozott fél és szünete, nyújtott és éles ritmus. Ütemmutató, ütemfajta: ¾. Dallami elemek: belépő szolmizációs hangok: alsó ti, ti és fá hangok A pentaton, pentachord, hexachord és a hétfokú hangsor dallamfordulatai. Hangközök: Tiszta hangközök: kvint, kvart, prím, oktáv Rövid dallamok visszhangszerű éneklése. (1 óra)		*Matematika:* halmazok, számsorok. *Vizuális kultúra:* vizuális jelek és jelzések használata
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, hármas ütem, violinkulcs, *kereszt* és *b* mint előjegyzés	

Tematikai egység/	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret**

Fejlesztési cél		6 óra
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyénileg, párban vagy csoportosan) - differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; zenei memória gyakorlatok. Zenei jelenségek megfigyeltetésével: hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése; a hangszerek hangszínének megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint; zenei együttesek (szimfonikus zenekar, fúvós együttes, vonószenekar, énekkar és zenekar együttes megszólalása, a gyermekkórus, nőikar, férfikar, vegyes kar); formaérzék fejlesztése, a zenei analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet; differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, leírása; ellentétpárok: szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többszólamú; a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése. ztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése: – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészek; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák); népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek. A hangvilla. Népzenei bemutató. (2 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. *Matematika:* elemző képesség fejlesztése. *Dráma és tánc*: tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. *Vizuális kultúra:* zenei élmények vizuális megjelenítése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, staccato-legato, szóló-tutti, dúr és moll jelleg, hangszertípus, hangszercsaládok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva:	*Magyar nyelv és irodalom*: memória fejlesztése a tanult

Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban. Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció megtapasztalásához. Zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett. A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése. Kórustipusok felelevenítése. (1óra)	szövegeken keresztül. *Erkölcstan:* zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben. *Dráma és tánc:* tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. *Vizuális kultúra:* zenei tartalmak vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei téma, kíséret, kórusok típusai, zenés mese, gyermekopera, daljáték balett.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	– A tanulók 40 dalt (30 népzenei és 10 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e" hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklik. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon). – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 2/4-es 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is. A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklik. Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. **Tehát az Apáczai Kiadó CD-i lefedik a központi követelményeket.** A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására

van mód (pl. szimfóniatétel, dalját́ék, meseopera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.
Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás.
A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételről (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzenében, idegen népek zenéje.
Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104 – részletek, Bartók Béla: Magyar népdalok ,BB 80b, valamint válogatás Kodály Zoltán: Magyar népzene sorozatból).
Zenés mese, meseopera, gyermekopera, dalját́ék (ajánlott: Benjamin Britten: A kis kéménysepő [The Little Sweep], in: Csináljunk operát! [Let's Make an Opera] op. 45, Kodály Zoltán: Háry János) – DVD-felvételekről is.
Ajánlott művek különböző stíluskorszakokból válogatva:
Régi magyar táncok (Kájoni és Vietoris kódex)
Clément Jannequin: A madarak éneke (Les chant des oiseaux)
Thomas Morley: Fyre, fyre
Antonio Vivaldi: A négy évszak (Le Quattro Stagioni)
Johann Sebastian Bach: Karácsonyi oratórium (Weihnachtoratorium), BWV 248,
Johann Sebastian Bach: Mer hahn en neue Oberkeet (Parasztkantáta), BWV 212
Leopold Mozart: G-dúr (Vadász) szimfónia
Wolfgang Amadeus Mozart: A dúr szonáta, KV. 331. III. tétel Alla Turca
Bedřich Smetana: Moldva (Vltava) in: Hazám (Má vlast)
Johann Strauss: Kék Duna keringő, Radetzky-induló, Tere-fere polka
Camille Saint-Saëns: Az állatok farsangja (Le carnaval des animaux)
Dohnányi Ernő: Variációk egy gyermekdalra, op. 25
Bartók: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104,
Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
Bartók Béla: Egynemű karok

ÉNEK-ZENE 5-8.osztály

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömével, valamint **kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez**, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az **aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzenén és igényes műzenén alapul**. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzenénk és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ezáltal ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. **Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.**

A tantárgy fejlesztési céljai a következők:

Zenei reprodukció

Éneklés

- Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrása a **közös éneklés** és az **elmélyült zenehallgatás**. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítik elő, illetve sajátítják el.
- Az énekórai műhelymunkát **kórus** egészíti ki, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kórusséneklés örömét a tanulók a hétköznapok számos területén megoszthassák másokkal. (Pl. közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon, saját koncertek szervezése hozzátartozóknak, ismerősöknek.)
- **Az énekes anyag egy része mindvégig a magyar népdal marad, a 3. osztálytól kezdve a klasszikus zenei szemelvények száma növekszik, s a 7. osztálytól kezdve kiegészül a jazz és az igényes populáris zene válogatott szemelvényeivel** – elsősorban a befogadói hozzáállás különbségeinek érzékeltetése és a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amely műfaji határoktól függetlenül értelmezhető.

Generatív és kreatív készségek fejlesztése

- A **generatív – létrehozó, alkotó – készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudjákés azokkal képesek legyenek újat alkotni.** A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.
- A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. **A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek** (pl. ritmus, dallam, polifónia, harmónia, forma) **vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek** (pl. a klasszika formaérzéke) **megismerése az aktív zenélésen keresztül.**

Felismerő kottaolvasás

- A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kottaolvasás képessége a zeneértés mélységeihez is jelentősen hozzájárulhat. Az önálló zenélésben nélkülözhetetlen eszközzé válik.
- Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. **A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.**
- A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem **az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan** történik. A népdalokból vett zenei fordulatokat felhasználják a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésében. Az elemző megközelítés helyett válasszák **a műfaji meghatározást, találják meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsolódási pontjait.** A népdalok szövegének értelmezése rávilágít a népdalok gazdag szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. A népdalok nem a felismerő kottaolvasás gyakorlópéldái. Csak akkor kell szolmizáltatni, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.

Zenei befogadás

Befogadói kompetenciák fejlesztése

- A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei tapasztalatokat – szereznek a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább **különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás** (vagyis a zene befogadása) **és a háttérzene fogyasztása között.**
- **Csend és teljes figyelem** nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a **figyelem készségének kialakítása** és folyamatos erősítése felé irányul. Az alsó tagozatban a gyermek a játékos tevékenység során képes leginkább az elmélyült figyelemre. Az alsóbb osztályokban a mozgás és az éneklés szorosan

összekapcsolódik. A zeneérzés fejlesztése mellett a mozgás is lehetőséget ad a zenei jelenségek megéreztetésére és megértésére, a zenei készségek elmélyítésére is.

- **Rendszeres zenehallgatás.** A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: minden órán legyen zenehallgatás, amely az élmény (örömszerző) funkción túl alapját adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.
- **Adekvát befogadói attitűd.** A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz fontos, hogy a tanulók kellő nyitottsággal forduljanak a hallgatott zene felé. A nyitott befogadói attitűd támogatja a zenei hatás megfelelő megélését, így segíti a zene különböző megnyilvánulásainak, például funkciójának, stílusának és műfajának pontos értelmezését, elfogadását és pozitív értékelését.
- A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérzésének képessége, másodsorban pedig a biztos és **differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória.** Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival lehet kialakítani.
- **A zeneelméleti és zenetörténetialapismeretek** minden esetben azenei befogadást segítik, az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott művel kapcsolódókkal kell foglalkozni. A lényegláttatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és visszakérdezése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átéreztetése, és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges tartalom. Ezt helyenként megtámogathatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kisegítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formatan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapinformációi csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha segítenek a gyerekeknek átérezni azokat a zenei jelenségeket, amelyekről szólnak.

Zenehallgatás

- A rendszeres és figyelmes zenehallgatás a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálja.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a **zenei teljességre** kell törekedni. Lehetőleg **teljes műveket** hallgassanak meg, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját, s elsősorban **zenei formaérzékét** a teljes kompozíciók bemutatása **fejleszti**. A műalkotás egészéről kell benyomást szerezniük, mielőtt a részletekre irányítják a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan kell figyelni arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.
- Az **első hat osztályban nem kronológiai rendbe szervezve** ismertetjük meg a tanulókat a zeneművekkel, hanem az életkori sajátosságok gondos figyelembevételével a kétéves ciklusok mindegyikében a **zeneirodalom, a zenei stílusok és műfajok teljes spektrumából válogatunk.** Az általános iskola **utolsó két osztályában** *(leginkább a 8. évfolyamon*)* **sor kerülhet kronologikus rendszerezésre**, de csak az **ismeretközlés szintjén**.
- Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekedjünk **DVD-n elérhető koncertfelvételek** bemutatására is.
- Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a **zenehallgatás igényének kialakítása**, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Bízniuk kell abban, hogy a meg nem ismert műveket a tanulók életük folyamán megismerik, amennyiben kialakították bennük az igényt az értékes művek hallgatására.
- Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az **élő zenehallgatásra**, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. Fontos szempont, hogy a hangversenyek kifejezetten az adott korcsoporthoz szóljanak. Rendkívül fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon a tanulók ismerjenek meg néhány zenei témát, a művek kontextusát, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsük az élmények feldolgozását.

Tárgyi feltételek

- **Szaktanterem pianínóval vagy zongorával**
- **Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz**
- **Megfelelő terem a kórusmunkához**
- **Ötvonalas tábla**
- **Mágneses tábla**
- **Ritmushangszerek**
- **Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók**
- **Számítógép internetkapcsolattal**

– **Hangtár, hozzáférhető hanganyag**

*****_Apáczai Kiadó kiegészítése_

5–8. évfolyam

A következő fejlesztési célokat segíti az ének-zene tantárgy kerettanterve: erkölcsi nevelés, nemzeti öntudat és hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, a testi és lelki egészségre nevelés, felelősségvállalás másokért és önkéntesség, médiatudatosságra nevelés, a tanulás tanítása. A kulcskompetenciák tekintetében az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, szociális és állampolgári, a hatékony, önálló tanulás kompetenciája fejlesztéséhez is hozzájárul.

Fejlesztési célok

Reprodukció. Az éneklésre épülő tanítás első lépéseként a tanulókban az **éneklés örömének és helyes szokásainak kialakítása** játszotta a fő szerepet. Ebben az életkorban már az **éneklés tisztasága, kifejező ereje, a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a kommunikatív muzikalitás kialakítása** kerül a fejlesztés középpontjába. A magyar és más népek zenéje továbbra is jelen van az énekes anyagban, azonban a hangsúly folyamatosan eltolódik a klasszikus szemelvények irányába, majd a 7. és 8. osztályban a populáris zene szemelvényei is megjelennek a tananyagban. Ezek elemzésénél fontos, hogy rámutassunk arra, hogy a klasszikus zene fordulatai, formai megoldásai miként hatnak alapvetően, meghatározóan e művek stílusára. **A tanulók a zenei elemeket improvizációs, kreatív játékos és intellektuális feladatokkal is gyakorolják.**

Zenehallgatás. A felső tagozat zenehallgatási anyagára a sokszínűség jellemző. Elsődleges cél a stílus jellegzetességeinek megismertetése: szerkesztés módok, formai megoldások, egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok bemutatása. **Kronologikus áttekintésre majd a 8. osztályban kerül sor.**A felső tagozatos zenehallgatásra ajánlott alkotások többsége nagy lélegzetű, előkészítése, többszöri meghallgatása és feldolgozása sokszor meghaladja a tanítási óra adta időkeretet. Inspiráljuk a tanulókat órán kívüli meghallgatására is és más, az órai anyaghoz kapcsolódó zeneművek megismerésére.

5. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Éneklés**	**Órakeret 15 +3 óra**
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e”, törekvés a tiszta intonációra). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (5 magyar népdal éneklése). Gregorián zenei szemelvények. Magyar történeti énekek: históriás énekek, kuruc kori dalok, az 1848–49-es szabadságharc dalai. Nemzeti énekeink: Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz éneklése fejből. Más népek dalai, a műzene tonális és funkciós zenei nyelvének megismerését segítve. Zongorakíséretes dalok: bécsi klasszikus és más zenei stílusból. Többszólamúság: kánonok, könnyű reneszánsz (8 szemelvény a fenti témakörökből). Kecskemét környéki népdalok dr. Kálmán Lajos gyűjtéséből. (2 óra) Aktuális ünnepi dal Karácsonykor.(1 óra) A dalanyag tiszta, kifejező, éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban, törekvés a stílusos éneklésre.	*Magyar nyelv és irodalom:* verbális kifejezőkészség fejlesztése. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* magyar történeti énekek és a magyar történelem párhuzamai. *Erkölcstan:* mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján. *Dráma és tánc*: Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Régi és új stílusú népdal, gregorián ének, históriás ének, kuruc kori dal, Himnusz, dal mint műfaj, kórusmű, társas ének.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Egyszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinátó. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Visszatérő forma és variáció alkotásának fejlesztése. A rögtönzés fejlesztése a következő zenei ismeretek felhasználásával: 6/8-os metrum, felütés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel, verssorok ritmizálása, osztinátó. 6/8, 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal. Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez. Dallami improvizáció: Adott ritmus motívumra dallamvariációk pentachordokkal, dúdolással, szolmizálva. Zenei forma alkotás: Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy és nyolcütemes egységekben. Változatos ritmusképletek használata. Dallami rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.	*Magyar nyelv és irodalom:* mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása. *Matematika:* absztrakt gondolkodás fejlesztése. *Vizuális kultúra:* önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. *Dráma és tánc:* stilizált tánclépések.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Hatnyolcad, zenei periódus, visszatérő forma, dallami variáció, szekvencia.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: új ütemfajták: 6/8, 3/8, felütés, csonka ütem, tizenhatodok Dallami és harmóniaelemek: r' és m' hangok, fi, szi, Hangközök: kis és nagy szekund, kis és nagy terc. Zenei előadásra vonatkozó jelzések: tempójelzések.	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek és jelrendszerek ismerete. *Vizuális kultúra:*vizuális jelek és jelzések használata. *Matematika:* számsorok, törtek.

Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása.	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	6/8, 3/8, felütés, csonka ütem, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, abszolút hangnevek (pontosítva), violinkulcs.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése. Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése: énekes hangfajok ismerete (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus) Formaérzék fejlesztése: visszatéréses kéttagú forma A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenéhez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája). A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer, műzenei és népi hangszer (duda, tekerő, citera). Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése. Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, értelmezés. *Dráma és tánc:* tánctételek a nép- és műzenében.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Hangköz, formai egység (dallamfordulat, dalforma)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Zenehallgatás**	**Órakeret 7+1 óra**

Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísérni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	zene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére. verseny-látogatásra nevelés.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól. Más népek zenéje, világzenei feldolgozások nemzetiségeink zenei hagyományainak megismerése. Reneszánsz kórusdalok, barokk szemelvények. Zeneirodalmi szemelvények a stílusérzék fejlesztéséhez – a bécsi klasszika zeneirodalmából. Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: vokális művek, hangszeres művek(versenymű), daljáték/operarészletek. A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával). Kodály Zoltán (városunk szülötte) ünnepi óra a zeneszerző születésnapja alkalmából. (1óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* történelmi korok, korstílusok. *Erkölcstan:* zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák. *Dráma és tánc:* Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék, opera cselekménye. *Vizuális kultúra:* művészettörténeti stíluskorszakok.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Gregorián ének, reneszánsz tánc, madrigál, dal, daljáték, opera, menüett, szvit, concerto, versenymű.

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén	Az énekes anyagból 5 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, formai megoldások).

	A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték. Év végi értékelés. (1 óra)

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Magyar népzene, más európai népek zenéje.

Gregorián énekek a magyar és európai gregorián hagyomány alapján.

Zene Mátyás király udvarából (Pavane, Gaillarde, Basse dance, Balle)

Henry Purcell: Artúr király (King Arthur), Shepherd, shepherd leave decoying, Fairest isle

Georg Friedrich Händel: Tűzijáték szvit (Music for the Royal Fireworks), HWV 351; Vizi zene

Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr zongoraverseny, K. 467, II. tétel

Wolfgang Amadeus Mozart: A varázsfuvola (Die Zauberflöte), K. 620 – részletek

Ludwig van Beethoven: D-dúr hegedűverseny, op. 61 IV. tétel

Ludwig van Beethoven: IX. szimfónia IV. tétel - Örömóda

Kodály Zoltán: Magyar népzene sorozatból balladák

6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 15+3 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e", törekvés a tiszta intonációra). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (szerintem 5 magyar népdal éneklése). Nemzeti énekeink: Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése fejből. Más népek dalai, a műzene tonális és funkciós zenei nyelvének megismerését segítve. Zongorakíséretes dalok: bécsi klasszikus és más zenei stílusból. Többszólamúság: kánonok, (8 szemelvény a fenti témakörökből). A dalanyag tiszta, kifejező, éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban, törekvés a stílusos éneklésre. Kecskemét környéki népdalok dr. Kálmán Lajos gyűjtéséből. (2 óra) Aktuális ünnepi dal Karácsonykor.(1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* verbális kifejezőkészség fejlesztése. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* magyar történeti énekek és a magyar történelem párhuzamai. *Erkölcstan:* mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján. *Dráma és tánc*: Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Régi és új stílusú népdal, Szózat, dal mint műfaj, duett, kórusmű, társas ének.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinató. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A variáció alkotásának fejlesztése. A rögtönzés fejlesztése a következő zenei ismeretek felhasználásával: 6/8-os metrum, felütés, dúr-moll dallami fordulatok, tercpárhuzam.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel, verssorok ritmizálása, osztinató. 6/8, 3/4 helyes hangsúlyozása. Dallami improvizáció: Adott ritmus motívumra dallamvariációk. Tercpárhuzamok szerkesztése Zenei forma alkotás: Zenei forma alkotása visszatérő elemekkel (rondó, variáció). Változatos ritmusképletek használata. Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.	*Magyar nyelv és irodalom:* mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása. *Matematika:* absztrakt gondolkodás fejlesztése. *Vizuális kultúra:* önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. *Dráma és tánc:* stilizált tánclépések.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Dúr, moll, tercmenet, zenei periódus, visszatérő forma, rondó, dallami variáció, szekvencia.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.	

ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK	Kapcsolódási pontok
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: új ütemfajták: triola, kis éles és kis nyújtott ritmus.	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek és jelrendszerek ismerete. *Vizuális kultúra:*vizuális jelek és jelzések használata.

Dallami és harmóniaelemek: dúr és moll hangsorok. Zenei előadásra vonatkozó jelzések: tempójelzések és dinamikai jelek. Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása.	*Matematika:* számsorok, törtek.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Triola, kis éles és kis nyújtott ritmus, dúr és moll hangsor, vezetőhang, abszolút hangnevek (pontosítva), violin- és basszuskulcs, allegro, andante, mezzoforte, pianissimo.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése. Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése: énekes hangfajok ismerete (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), Formaérzék fejlesztése: triós forma, rondó forma, variációs forma. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenéhez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája). A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer, műzenei és népi hangszer (cimbalom). Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése. Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, értelmezés. *Dráma és tánc:* tánctételek a nép- és műzenében.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Hangköz, formai egység (variációs forma, triós forma és rondó forma).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Zenehallgatás**	**Órakeret 7 +1 óra**

Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísérni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	zene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére. verseny-látogatásra nevelés.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól. Más népek zenéje, világzenei feldolgozások nemzetiségeink zenei hagyományainak megismerése. Barokk szemelvények. Zeneirodalmi szemelvények a stílusérzék fejlesztéséhez – a bécsi klasszika zeneirodalmából. Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: vokális művek, hangszeres művek – szerenád, divertimento, szimfónia tétel (triós forma, rondó forma), hangszeres művek (variáció) A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával). Kodály Zoltán (városunk szülötte) ünnepi óra, a szerző születésnapja alkalmából. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* történelmi korok, korstílusok. *Erkölcstan:* zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák. *Dráma és tánc:* Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék, opera cselekménye. *Vizuális kultúra:* művészettörténeti stíluskorszakok.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Dal, szerenád, divertimento, versenymű, szimfónia.

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén	Az énekes anyagból 5 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások). A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott

	zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték. Év végi értékelés.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfónia tétel). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Magyar népzene, más európai népek zenéje.
Johann Sebastian Bach: János passió – részletek, BWV 245
Joseph Haydn szimfóniái közül: G-dúr, „Üstdobütés" szimfónia
Wolfgang Amadeus Mozart: Egy kis éji zene (Eine kleine Nachtmusik), K. 525
Robert Schumann: Gyermekjelenetek (Kinderszenen), op. 15
Liszt Ferenc: Csárdás obstiné, Magyar fantázia
Georges Bizet: Carmen – „Az utcagyerekek kórusa" („Avec la garde montante" – részlet az I. felvonásból)
Bartók Béla: Falun BB 87a
Ligeti György: Síppal, dobbal, nádihegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire

7. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Éneklés**	**Órakeret 11+3 óra**
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva Más népek dalai Más földrészek népzenéje, afroamerikai zene. Zongorakíséretes dalok. Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társasdalok rövid részletei. Példák a populáris zenéből. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag. A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklésre törekvés. Kecskemét környéki népdalok dr. Kálmán Lajos gyűjtéséből. (2 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja. *Idegen nyelvek:* más népek dalai eredeti nyelven.

Aktuális ünnepi dal Karácsonykor.(1 óra)	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Társasdal, keserves, táncnóta.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, fejlődő formaérzék.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Különböző metrikájú, egyszerű ritmusgyakorlatokalkotása és reprodukálása. Ritmus, metrum: különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója ritmusimprovizáció, szinkópálás. Dallam: blues skála megismertetése. Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: egyszerű dallam alkotása megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés).	*Matematika:* absztrakt gondolkodás fejlesztése. *Vizuális kultúra:* önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Ritmusvariációk, augmentáció, diminúció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármas egységében: a változó ütemmutató felismerése, fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében. Ritmikai elemek, metrum, új ütemfajták Dallami és harmóniaelemek: harmóniai változások megfigyelése. Hangközök: kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén).		*Matematika:* törtek.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok Szerkesztési és formai ismeretek: homofon és polifon szerkesztésmód. Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével. Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról. Ismerkedés a partitúrával (a zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép).		*Magyar nyelv és irodalom:* középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata. *Idegen nyelvek:* énekes

Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag).	művek eredeti nyelven. *Erkölcstan:* műalkotások erkölcsi üzenete. *Vizuális kultúra:* művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Homofónia, polifónia, műzene, népzenei feldolgozás, klasszikus zene, populáris zene.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Zenehallgatás**	**Órakeret 10 +1 óra**
Előzetes tudás	A zeneű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: a középkor és a reneszánsz zenéje: madrigál, barokk zene: szvit, concerto, concerto grosso részletek, bécsi klasszicizmus: vonósnégyes, versenymű, a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, a 20. század zenéje: daljáték. A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A meghallgatott szemelvények felismerése. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával). Kodály Zoltán (városunk szülötte) ünnepi óra, a szerző születésnapja alkalmából. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata. *Vizuális kultúra:* művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Madrigál, concerto grosso, vonósnégyes, versenymű, szimfonikus költemény.

A fejlesztés várt	Az énekes anyagból 7 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből

eredményei a 7. évfolyam végén	énekelnek kifejezően csoportban. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik. Év végi értékelés.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Európán kívüli kultúrák népzenéje
Gregorián énekek
Johann Sebastian Bach: 3. Brandenburgi verseny, BWV 1048 – 3. tétel
Jean Baptist Lully: Az úrhatnám polgár – balett
Ludwig van Beethoven: V. „Sors” szimfónia, Op. 67.
Franz Schubert: Die Schöne Müllerin – dalciklus
Frederic Chopin: H-dúr nocturne, op. 32. No. 1
Erkel Ferenc: Hunyadi László - részletek
Liszt Ferenc: Les Preludes
Kodály Zoltán: Székelyfonó – Görög Ilona balladája
Keith Emerson–Greg Lake–Carl Palmer: Egy kiállítás képei (Pictures at an Exhibition)
Presser Gábor, Kocsák Tibor, a Szörényi-Bródy szerzőpáros és más magyar szerzők egy-egy zenés színpadi művének részlete**.**

8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 11+3 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva Más népek dalai Más földrészek népzenéje, afroamerikai zene. Zongorakíséretes dalok, népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai. Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társasdalok rövid részletei. Példák a populáris zenéből. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a barokk és a romantika korából. A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklésre törekvés. Kecskemét környéki népdalok dr. Kálmán Lajos gyűjtéséből. (1 óra) Aktuális ünnepi dal Karácsonykor.(1 óra) Ballagó dalok. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja. *Idegen nyelvek:* más népek dalai eredeti nyelven.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Társasdal, keserves, táncnóta.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, fejlődő formaérzék.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Különböző metrikájú, egyszerű ritmusgyakorlatokalkotása és reprodukálása. Ritmus, metrum: különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója ritmusimprovizáció, szinkópálás. Dallam: blues skála megismertetése. Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: egyszerű dallam alkotása megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés).	*Matematika:* absztrakt gondolkodás fejlesztése. *Vizuális kultúra:* önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Ritmusvariációk, augmentáció, diminúció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármas egységében: a változó ütemmutató felismerése, fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében. Ritmikai elemek, metrum: új ütemfajták: Dallami és harmóniaelemek: harmóniai változások megfigyelése. Hangközök: kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén).	*Matematika:* törtek.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok Szerkesztési és formai ismeretek: homofon és polifon szerkesztésmód. A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében. Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével. Impresszionizmus a festészetben és a zenében. A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, improvizáció, dallami díszítés, különleges előadói megoldások. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról. Ismerkedés a partitúrával (a zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép). Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag). Összefüggések bemutatása a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.	*Magyar nyelv és irodalom:* középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata. *Idegen nyelvek:* énekes művek eredeti nyelven. *Erkölcstan:* műalkotások erkölcsi üzenete. *Vizuális kultúra:* művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok.

KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Homofónia, polifónia, zenei impresszionizmus, műzene, népzenei feldolgozás, klasszikus zene, populáris zene.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 10 +1 óra
Előzetes tudás	A zeneű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: a középkor és a reneszánsz zenéje: gregorián és trubadúr ének, barokk zene: kantáta és oratórium bécsi klasszicizmus: szimfónia, a romantika zenéje: romantikus dal a 20. század zenéje: kórusművek, opera, táncjáték, kamarazene, jazz és a rock születése, kortárs zenei művek megismerése. A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A meghallgatott szemelvények felismerése. Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával). Kodály Zoltán (városunk szülötte) ünnepi óra, a szerző születésnapja alkalmából. (1 óra)	*Magyar nyelv és irodalom:* romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata. *Vizuális kultúra:* művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Trubadúr ének, oratórium, kantáta, táncjáték, kamarazene, jazz, rock.

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén	Az énekes anyagból 8 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik. Év végi értékelés.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Európán kívüli kultúrák népzenéje
Gregorián énekek, korai többszólamú művek részletei
Georg Friedrich Händel: Messiás (Messiah), HWV 56: For unto us a child is born, Halleluja
Joseph Haydn: Évszakok (Die Jahreszeiten), Hob. XXI:3 – Szüreti kórus
Maurice Ravel: Bolero
Erik Satie: Gymnopedie No. 1.
Bartók Béla: Concerto, BB 123 IV. tétel – Megszakított közjáték
Igor Sztravinszkij: A katona története (Histoire du soldat) – elbeszélésre, játékra és táncra
John Cage: 4’33”
Ligeti György: Atmosphères, Lux aeterna
Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete (Threnody for the Victims of Hiroshima)
Benjamin Britten: Variációk és fúga egy Purcell-témára (The Young Person’s Guide to the Orchestra: Variations and Fugue on a Theme of Henry Purcell), op. 34
Andrew Lloyd Webber valamely művének részlete

3.5.8. VIZUÁLIS KULTÚRA

Vizuális kultúra tantárgyból az 1-4. évfolyamon az Apáczai Kiadó kerettantervi javaslata alapján dolgozunk, ami a szabadon beépíthető 10% tananyagot az egyes tematikai egységek között osztja el képességfejlesztés céljából.
http://www.apaczai.hu/index.php/cikkek/helyi_tantervi_javaslat_also/hu

Munkaközösségünk az Apáczai Tankönyvkiadó tantervi javaslatát fogadta el 5-8. évfolyamokon a rajz és vizuális kultúra tantárgy oktatásához, amely a
www.apaczai.hu/index.php/ linken érhető el.

3.5.9. TESTNEVELÉS

Az alsó tagozatos testnevelésben a tanulók alapvető mozgásmintáinak és mozgáskészségeinek kialakítása, formálása, illetve a szabályozott mozgásvégrehajtás alapjainak az elsajátítása a legfontosabb cél. Az alapkészségek (természetes mozgásformák) mozgásmintáinak megszilárdulása, magabiztos végrehajtásuk kialakulása kiemelkedően fontos ebben az időszakban, mivel ezek jelentik a hatékony és gyors mozgástanulás, továbbá a bonyolultabb sportági és táncos mozgások alapfeltételeit. A fejlesztési folyamat során érvényesülnie kell a fokozatosság elvének, amely a természetes mozgások egyszerű végrehajtási mintáitól elindulva egyre összetettebb, komplexebb helyzetekben történő alkalmazást jelenti. A tanulási folyamat egészét át kell hatnia a nagyfokú sikerességnek, az élményszerzésnek, a kihívást jelentő, örömteli mozgásos tevékenységeknek, amelyek a játékosság módszerével együtt formálják a testneveléshez és sporthoz fűződő pozitív attitűdbázist. A mozgástanulással párhuzamosan történjen a már cselekvésbiztos mozgásformák alkalmazása összetettebb játéktevékenységekben és kontrollált versenyszituációkban is. A kontrollált versenyszituációk során - a motiváció fenntarthatósága és az esélyegyenlőség érdekében - a mozgásos tevékenységek precíz végrehajtásán, a variációk sokaságán van a hangsúly, nem a mért abszolút teljesítményen. A mozgástanulási és pszichomotoros képességfejlesztési folyamatban a sikerorientált gyakorlási feltételek, az élménygazdagság, a játék és játékosság az uralkodó, amely mélyíti a mozgásos tevékenységekhez és testneveléshez kapcsolódó pozitív érzelmi viszonyulást. A természetes mozgások alkalmazása sportági jellegű mozgásokban egyre nagyobb teret kap, amely a további koordinációs képességfejlődés záloga. A játéktevékenység során is fejlődés mutatkozik, ami az egyre nehezedő szabályok mellett, az egyszerű taktikai feladatok felismerésében és egyre tudatosabb alkalmazásában nyilvánul meg. A mozgásos tevékenységek közbeni kooperációs és kommunikációs lehetőségek, kreativitást igénylő tanulási helyzetek hozzájárulnak a problémamegoldó gondolkodás, valamint a szociális kompetenciák fejlődéséhez. A játéktevékenység nehezedő feladathelyzetei előidézte döntési kényszer hozzájárul a felelősségteljes viselkedés formálódásához, a szociális és társadalmi, egyéni és közösségi kompetenciák kialakulásához.

A kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű pszichomotoros tanulást. Módszereiben döntően a játékos cselekvéstanulást és az adekvát játékok alkalmazását helyezi előtérbe. A differenciáláselvét és az általa vezérelt gyakorlatot a legfőbb értékek közé sorolja. Ebben az oktatási szakaszban is megkülönböztetett figyelmet áldoz a belső, didaktikai differenciálásra. Ez a záloga annak, hogy minden tanuló eljusson a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére, és megvalósulhassanak a társadalmi érdekeket is kifejező tantárgyi célok. A fejlesztőmunka igazodik a tanulásban mutatkozó alapvető tendenciákhoz, de a menet közben bekövetkező változásokhoz is. A belső didaktikai differenciálás emeli a motoros tanulás, egyúttal a személyiségfejlesztés - az értelmi, érzelmi-akarati, szociális képességek és tulajdonságok – hatásfokát. A várt eredmények ennek megfelelően a készségekben, a képességekben, az ismeretekben és az attitűdökben megfogalmazható követelményeket is tartalmaznak.

A testnevelés műveltségterület tartalmai az alapfokú nevelés-oktatás 1–2. évfolyamán a természetes (alap-) mozgáskészségek, illetve a pszichomotoros képességek játékos fejlesztésére, azok változatos, sokrétű és tudatos alkalmazására épülnek. A gyermekek fejlődési, fejlettségi jellemzőihez igazodó egyszerű, ugyanakkor változatos mozgástanulási és képességfejlesztési körülmények, koordinációt javító tanulási tartalmak, melyek stabilizálják az alapvető mozgáskészségeket, jelentik az alapvető fejlesztési célt. A 3–4. évfolyamon a mozgáskészségek tovább stabilizálódnak, az előzetes mozgástapasztalatokra építve tovább fejlődnek, és a mozgástanulás magasabb szintjére kerülnek. Az alapkészségek fejlesztésének folyamatában a komplexebb, nehezített körülmények közötti végrehajtások válnak uralkodóvá.

A már elsajátított készségek, fogalmak, kategóriák egységeinek beillesztése a mozgásos tevékenységrendszerbe a tantárgyközi tartalmak, a kompetenciák és a fejlesztési feladatok keretében hozzájárulnak a hatékonyabb tanuláshoz, a kedvezőbb tanulási teljesítményhez, ezen keresztül a nevelési folyamat sikerességéhez. Összességében elfogadó, ugyanakkor követelményeket támasztó, következetes nevelési környezetet biztosító légkör szükséges, ahol a gyermekek aktív, felfedező, velük született képességei megerősödnek.

A testnevelésórán lehetőség nyílik a fizikai és érzelmi biztonság megteremtésre, ezen keresztül a testnevelés tantárgyhoz kapcsolódó pozitív attitűdök kialakítására, mely olyan fejlesztési területek alapjául szolgálhat, mint például a *pályaorientáció,* a *testi-lelki egészség* és az *eredményes tanulás*. A tanítási-tanulási folyamat során a testneveléssel, a pedagógussal, a társaival, illetve önmagával szembeni bizalom megteremtése megalapoz olyan kiemelt fejlesztési területet, mint az *ön- és társértékelés.*

A társas interakciók, a feladatokkal járó fizikai kontaktusok, a közösségi sikerélmények, továbbá a legfontosabb magyar sporttörténeti ismeretek kitűnő alapját képezik a *nemzeti öntudatnak és a hazafias nevelésnek*.

A különböző sportágak, mozgásos tevékenységek, illetve a testnevelésórák rendszabályainak, szokásrendszerének kialakítása, a sportszerű viselkedés alapjainak tanulása az *erkölcsi tulajdonságok* fejlesztését hivatott szolgálni. A kooperáció lehetőségének biztosítása, a kommunikációs szabályok, formák és jelek megismerése és elsajátítása *a demokráciára nevelés* kiemelkedő színtere. A szabadtéren végzett mozgások és feladatok tudatos fejlesztést tesznek lehetővé a *környezettudatossággal* kapcsolatban. A szaknyelvi alapok megismertetése, a testnevelésórán használatos szerek, eszközök balesetmentes használatának megismerése és megértése, a testi és lelki működéseink felfedezése összekapcsolva a rendszeres testmozgás iránti igény kialakításával, kiteljesedik a *testi-lelki egészségre nevelés* mint a legfontosabb fejlesztési terület.

A fejlesztési területek feladatainak fent bemutatott megvalósításával, valamint a testnevelésóra sajátosságainak köszönhetően a *hatékony, önálló tanulás* és *a szociális és állampolgári kompetencia kialakítása* eredményes módon valósulhat

meg. Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztésére a testnevelés oktatása keretében kiemelkedő lehetőség kínálkozik. Meghatározó eszköz a szaknyelvi, terminológiai, valamint a testkulturális ismeretek széles körű, igényes közvetítése a pedagógus által, de nem elhanyagolható a kommunikációs kompetencia fejlesztése szempontjából a pedagógus-tanuló kommunikáció milyensége, illetve a tanulók egymás közötti kommunikációjának alakítása. Tanórai keretek között erre a hibajavítás, a saját és a társak teljesítményének megfigyelése és értékelése, a játékszituációk, illetve játékfeladatok megbeszélése, a sikerek és kudarcok okainak feltárása, az egymásnak nyújtott segítségadás stb. keretében nyílik lehetőség. Cél a testkultúrához kapcsolódó, valamint közösségben végzett motoros tanulás folyamatához kapcsolódó *kommunikációs* hajlandóság és nyitottság kialakítása.

A kezdeményezőkészség, a vállalkozói kompetencia fejlesztése a testnevelés és sport természetéből adódóan már ebben az életkori szakaszban is elkezdődhet. A kooperatív feladatokban, kreativitást és kommunikációt igénylő páros és társas gyakorlatokban, mozgásos játékokban, a tanórai csapatversenyek lebonyolításában, kezdetben irányítottan, majd az önállóságot növelve oldják meg a problémákat a tanulók. Tanórán és a tanórán kívüli foglalkozásokon, szervezeti és önkéntes formákban mindenki megtalálhatja a képességeinek, ambícióinak, érdeklődésének leginkább megfelelő szerepet, feladatkört.

A testnevelés-tanítás sajátos céljai közé kell sorolni az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség* kompetencia fejlesztését. A motoros cselekvések mozgásmintát és mozgásmodellt megközelítő megjelenítésük által esztétikai tartalommal bírnak. Ennek kialakítása kiemelkedő jelentőségű az alapfokú nevelés kezdeti szakaszaiban.

1. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Előkészítő és preventív mozgásformák**	**Órakeret 10 óra + folyamatos**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testnevelés optimális tanulási környezetének kialakítása. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése. A testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása. A mozgáskoordináció fejlődésével a test- és térérzékelés javítása, az izomtudat kialakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok)*: Egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, többes oszlopok, félkör és kör alakzatok, (szét)szórt alakzat, nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon. *Gimnasztika:* Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül. Egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok. Alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása.Játékos gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika. Keringésfokozó feladatok; játékos, zenés gimnasztika; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyságfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. *Játék:* A térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Keringésfokozó és testtartásjavító játékok. *Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:* Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban. Motoros tesztek végrehajtása. A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok. Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai.	*Matematika*: számtan, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometriai alakzatok. *Környezetismeret:* testünk, életműködéseink, tájékozódás, helymeghatározás, az emberi szervezet megfigyelhető ritmusai. *Vizuális kultúra:*megismerő és befogadó képesség, közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A bemelegítés és levezetés helyének és szerepének megértése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. Elemi ismeretek a szívről, a csontozatról és az izomzatról. A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek, a medence középhelyzetének, az iskolatáska-hordás gerinckímélő módjának megismerése. A motoros tesztekkel kapcsolatos alapvető ismeretek. Alapvető tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek megértése, a testrészek ismerete. Higiéniai alapismeretek: izzadás, mosakodás, váltócipő. Relaxációs alapismeretek: ellazulás, nyugalom, jó közérzet. Környezettudatosság: takarékosság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása. Személyes felelősség: alapvető szabályrendszer, a feladatok megindítását és megállítását jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, baleset-megelőzés alapvető szabályainak megismerése, rendszabályok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemelegítés, levezetés, fáradás, pihenés, feszítés, nyújtás, erősítés, ernyesztés, alakzat, testtartás, fájdalomküszöb, relaxáció, testrész, egészség, higiénia, felelős viselkedés, erő, lábtorna, izomláz, folyadékpótlás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák, mozgáskoordináció fejlesztés**	**Órakeret 38 + 18 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában a cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgástanulás folyamatában a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások:* Helyben és haladással az ütközések elkerülésével; különböző irányokban és sebességgel; megindulásokkal és megállásokkal;irány- és sebességváltással; meghatározott, majd önállóan alkotott mozgásútvonalakon;dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve;akadályok leküzdésével; dalra, énekre, zenére; menekülő, üldöző feladatokkal.Utánzó mozgások. Egyszerű, 2–4 mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok egyénileg, párban és csoportban végrehajtva. Ugrások és szökdelések, talajra érkezések. Helyváltoztató mozgások egyszerűbb akadálypályán. Járás, futás, oldalazás, szökkenés, szökdelés egy és két lábon, kettőzött szökdelés, galoppszökdelés mint alapvető természetes mozgáskészségek, valamint kombinációik végrehajtása. *Lendítések és körzések:* Különböző testrészekkel; testhelyzetekben; irányokba; tempóban; ritmusban végrehajtott mozdulatok gyakorlása. *Hajlítások és nyújtások:* Testrészek, ízületek differenciált hajlítása és nyújtása; szimmetrikusan, aszimmetrikusan; különböző testrészek hajlítása és nyújtása helyváltoztató és egyéb helyzetváltoztató mozgások közben; hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve eszközhasználattal. *Fordítások és fordulatok:* Fordítások különböző testrészekkel, ellentétesen („csavarodások”); fordítások és fordulatok különböző kiinduló helyzetekből; negyed, fél, háromnegyed és egész fordulat helyben, ugrással; fordítások és fordulatok párban, tükörképben és azonosan; fordulatok különböző helyváltoztató mozgások közben, különböző	*Matematika:* térbeli tájékozódás, síkidomok, törtek alapjai. *Környezetismeret:* tájékozódási alapismeretek. *Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció.

eszközökkel és eszközökön. *Tolások és húzások:* Toló és húzó mozdulatok helyben, különböző erőkifejtéssel, testrészekkel és eszközökkel; nagyobb tömegű eszközök húzása és tolása fokozódó erőkifejtéssel, csoportosan. Közös egyensúlyi helyzetek megtalálása párokban toló és húzó mozdulatokkal. Különböző testrészek emelése párokban. *Emelések és hordások:* Társemelések és társhordások 3-4 fős csoportokban, párokban. Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően. *Függés- és lengésgyakorlatok:* Mászókötélen, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás" függőállásban vagy függésben. *Egyensúlygyakorlatok:* Különböző testrészeken és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen; talajon, vonalon és különböző eszközökön, szereken fokozatosan nehezedő feltételek mellett (alátámasztás szélességének csökkentése, eszközmagasság, dinamikus kar- törzs- és lábgyakorlatok bekapcsolása, helyben és haladással, fordulattal stb.); szimmetrikus és aszimmetrikus helyzetekben; közös súlypont megtalálásával párokban. Egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel; egyéb egyensúlygyakorlatok. *Gurulások, átfordulások:* Vízszintes tengely és hossztengely körül; különböző testrészeken, irányokba és sebességgel; társsal, társakkal; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes vagy utólagos mozgással összekapcsolva. *Támaszok:* Karhajlítások és nyújtások támaszhelyzetekben; testsúlymozgatások (testsúlyáthelyezések), támlázás helyben különböző testhelyzetekben. Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba; szerekre fel, szerekről le, szereken át; lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben; csúszások, kúszások, mászások, átbújások; talicskagyakorlatok; fel-, le-, átmászások eszközökre. *A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:* Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, alkotó, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok megismerése. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok alkalmazása. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben;mozgásirány;a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala;a mozgás kiterjedése. Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erőkifejtés; lefutás fogalmak ismerete. Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel;tárgyakkal és/vagy társsalvagy társakkal végzett gyakorlatok ismerete. A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hely- és helyzetváltoztató mozgás, járás, futás, oldalazás, szökdelés, ugrás, lendítés, körzés, hajlítás, nyújtás, fordítás, fordulat, tolás, húzás, emelés, hordás, függés, lengés, egyensúlyozás, gurulás, átfordulás, támasz, mozgásirány, mozgásútvonal, mozgássík, erőkifejtés, lendület, mozgásos játék, játékszabály, játékszerep.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Manipulatív természetes mozgásformák**	**Órakeret 27 óra**

Előzetes tudás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sporteszközök balesetmentes használatának rögzítése. Az egyéni képesség- és készségszinthez igazodó eszközhasználati formák kihívást jelentő és egyben élményszerű gyakoroltatása. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Dobások (gurítások) és elkapások:* Egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen, labdaterelések, gurítások és dobások: különböző technikával; kiinduló helyzetekből; távolságra; célra; többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával. Alsó, felső, mellső dobások. Guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással. Gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal. *Rúgások, labdaátvételek lábbal:* Álló, guruló labda rúgása álló helyzetből, lassú mozgásból szabadon, társhoz, célra. Labdakontroll és labdavezetéses gyakorlatok a láb részeivel; tértárgyak vagy társak között; helyben és járás közben; meghatározott mozgásútvonalakon. Guruló labda megállítása talppal, belsővel. Játékos passzgyakorlatok falhoz, társhoz. 2–3 vagy több játékos együttműködése különböző alakzatokban, átadások irányának megváltoztatásával. Rúgások célra, különböző távolságra és magasságban. Rúgó feladatok kézből, pattanásból szabadon. *Labdavezetések kézzel:* Labdaérzékelő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben. Labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; a vizuális kontroll csökkentésével; labdavezetés közben megállás, elindulás. *Ütések testrésszel és eszközzel:* Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra, magasságokra, irányokba; háló (zsinór) fölött; különböző magasságban és ívben;párban és csoportokban; helyben és haladással. *A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékokban:* Szabályjátékok, feladatjátékok, egyszerű sportjáték előkészítő kis játékok; alkotó, kreatív és kooperatív játékok megismerése. Népi gyermekjátékok alkalmazása. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versengések. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat ismerete. Az egyes manipulatív alapmozgások vezető műveletei, tanulási szempontjai. Térbeli és energia-befektetésbeli ismeretek az eszközhasználat relációjában. Az eszközkezelés lehetőségeinek megkülönböztetése. A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.	*Matematika:* műveletek értelmezése; geometria, mérés, testek. *Informatika:* médiainformatika. *Környezetismeret:* testünk és életműködésünk, mozgások, tájékozódási alapismeretek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gurítás, dobás, elkapás, labdavezetés, labdaátvétel, rúgás, ütés, sporteszköz, használati szabály, kosárfogás, bekísérés, terelés, pattintás, labdaív, alsódobás, felsődobás, mellsődobás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása. A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése. A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése. A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása. Az improvizációs készség fejlesztése, a tánc egyre pontosabbá, felszabadultabbá, kreatívabbá tétele. A magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Torna* Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre, hátra; tarkóállás;). Ugrások, támaszugrások és rávezető gyakorlataik az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkáról megfelelő magasságú svédszekrényre (függőleges repülés, felugrás térdelésbe, felguggolás). 2–4 mozgásforma kapcsolatából alkotott egyszerű tornagyakorlatok végrehajtása; kötél és/vagy rúdmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás). Egyszerű páros és társas gúlatorna. *Tánc* A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulatának, dinamikájának kifejezése a gyermeki kreativitás által. Kísérő zenére, saját énekre vagy belső lüktetésre épülő ritmusos járások, dobogás, taps, az ütemhangsúly érzékeltetésének gyakorlatai. Több, kiválasztott motívum, egyszerű motívumkapcsolatok. Páros és csoportos egyszerű térformájú motívumfüzérek. *Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok* Szerep- és szabályjátékok, illetve kreatív és kooperatív játékok torna, illetve tánc jellegű mozgásformák beépítésével. Anéphagyományból ismert, sport jellegű, párválasztó, fogyó-gyarapodó és kapuzó játékok. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Mozgáskapcsolatok a testrészek és a társak viszonylatában, a térbeli tudatosság összetevőinek felismerése, saját és a társak testi épségének fontossága. A táncokkal kapcsolatos alapfogalmak, néhány néphagyomány ismerete. A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.	*Ének-zene:* magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, improvizáció, ritmikai ismeretek. *Környezetismeret:* az élő természet alapismeretei.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tornaszer, spicc, feszes testtartás, támasz, függés, egyensúlyozás, ritmuskövetés, tornaelem, mászókulcsolás, megkülönböztetés, felismerés, kör, sor, pár, kapu, lépés (motívum), rögtönzés (improvizáció), tempó, kígyóvonal, csigavonal.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A természetes mozgásformák, sokoldalú alkalmazása az atlétikai jellegű mozgások végrehajtása során. A Kölyökatlétika mozgásanyagának gyakorlása során az ügyesség, koordinációs képesség fejlesztése; a mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése. A gyakorlási folyamat során az önértékelés fejlesztése, a gyakorlás fontosságának, hatásának tudatosítása az ügyesség, és koordináció fejlődésében.	

Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járás és futás mozgásformái:* egyenletes vagy változó sebességgel, különböző irányokba, mozgásútvonalon, különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal, szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között). *Ugrások és szökdelések mozgásformái:* egyenletes vagy változó ugrástávolsággal, magassággal, irányokban, mozgásútvonalon páros és egy lábon, különböző síkokban, kis ismétlésszámokkal. *Dobások mozgásformái:* lökő-, hajító- és vető gyakorlatok: döntően célbadobással vízszintesen és/vagy függőlegesen változó, váltakozó irányokba, különböző anyagú, formájú, súlyú eszközökkel. *Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatlétika versenyrendszerében* Szabályjátékok, feladatjátékok, atlétikai jellegű futások, ugrások és dobások, a Kölyökatlétika eszközkészletének beépítésével, akadálypályákon, kontrollált csapatversenyek formájában. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az energia-befektetés tudatosságának összetevői, a rajthoz kapcsolódó vezényszavak, a dobásokhoz kapcsolódó balesetvédelmi szabályok, idő- és távolságmérés, Kölyökatlétikai eszközök elnevezései, a tanult mozgások ismerete. A kitartás pozitív értékként való elfogadása.	*Matematika:* mérés, mérhető tulajdonságok. *Vizuális kultúra:* közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása. *Környezetismeret:* testünk, életműködéseink.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Futóiskola, dobóiskola, ugróiskola, lendületszerzés, elrugaszkodás, repülés, érkezés, elugrás, felugrás, leugrás, karlendítés, sprint (vágta), légzésszabályozás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldása során a természetes hely- és helyzetváltoztató és manipulatív természetes mozgásformák játékos formában történő alkalmazásával a játéktevékenység fejlesztése. A tevékenységek során az önközpontúság csökkentése a taktikai gondolkodás megalapozása és a csapathoz való pozitív viszony alakítása során.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Kis létszámú, játékos hely-, helyzetváltoztató és manipulatív feladatmegoldások:* labdarúgás, minikosárlabda, miniröplabda, szivacskézilabda, illetve egyéb sportjáték jelleggel. Támadó és védekező szerepek kisjátékok közben. A játékszabályok fokozatos bevezetése a játéktevékenység során. *Labdarúgás:* A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. Kapura rúgások (kapus nélkül). *Minikosárlabda:* Kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre. *Sportjáték-előkészítő kisjátékok:* Létszámfölényes és létszámazonos helyzetek megoldása. Kooperatív miniröplabda játékok; célbadobó-, ütő- és rúgójátékok; vonaljátékok; „cicajátékok”; zsinórlabda; sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Mozgáskapcsolatok megértése eszközzel, társakkal. Baleset-megelőzési ismeretek. Játékfeladatok, játékszabályok keretein belüli cselekvés, a társas szabályok megsértésének észlelése és jelzése, alkalmazkodás az irányításhoz. A sportszerűség fogalmának megértése.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* anyagok és alakításuk. *Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció. *Környezetismeret:* testünk és életműködéseink, tájékozódásialapismeretek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékfeladat, játékszabály,helyezkedés, labdatartás, üres terület, védekezés, támadás, összjáték, technikai elem, együttműködés,**1** sportszerűség, győztes, vesztes, megegyezés, különbözőség, másság, elfogadás, szabályszegés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban**	**Órakeret 30 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megváltozott tanulási környezethez való alkalmazkodással párhuzamosan, az új közegben történő gyakorláshoz szükséges magatartási és balesetvédelmi szabályrendszer kialakítása. A vízben történő biztonságos tájékozódás, a vízbiztonság és a vízszeretet megalapozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az úszásoktatás helyi döntésen alapuló választás. Amennyiben a helyi tantervben nem szerepel, a többi tematikus terület óraszámait – különös tekintettel az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekre – az úszás óraszámával meg kell növelni. MOZGÁSMŰVELTSÉG *A vízhez szoktatás gyakorlatai:* Járás a vízben; medence szélén végzett úszómozdulatok; merülési gyakorlatok; vízbeugrások; siklás- és lebegési gyakorlatok, a légzésszabályozást segítő gyakorlatok; ismerkedés a mélyvízzel. A téri tájékozódás, térérzékelés fejlesztése kisvízben. Játékos vízhez szoktató gyakorlatok koordinációs és erőfejlesztő céllal. *Játékok a vízben:* Vízhezszoktató, úszó-, vízbeugró-, merülőgyakorlatok, vízi csapatjátékok eszközökkel, vízilabda-, illetve röplabdajellegű labdás játékok, egyéb játékok különféle eszközökkel. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Uszodai rendszabályok, a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók, az úszástechnikák vezető műveleteinek ismerete, önbizalom és bizalom mások iránt, az úszástanulással, vízben mozgással kapcsolatos érzések kommunikációja, irányítás általi alkalmazkodás.	*Vizuális kultúra:* tárgy- és környezetkultúra. *Környezetismeret:* a víz tulajdonságai, testünk, életműködéseink, szervezetünk megfigyelhető ritmusai, tájékozódási alapismeretek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csúszásveszély, lebegés, kartempó, levegővétel, lábtempó, siklás, gyorsúszás, hátúszás, krallozás, mélyvíz, fulladás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az igény felkeltése a megismert mozgásos tevékenységek szabadidős tevékenységként való végzése iránt. Örömteli, közösségben történő gyakorlásuk révén a tantárgyhoz fűződő kedvező attitűdök, érzelmi és szociális területek erősítése, fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Ismerkedés az alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készletükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal **a lehetőségek függvényében**:* Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen siklások,; gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal, falmászás; íjászat, lovaglás, karate, nordic-walking, vívás. Egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek. *Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.*	*Magyar nyelv és irodalom:* dramatikus játékok. *Környezetismeret:* éghajlat, időjárás. *Technika, életvitel és gyakorlat:* közlekedési ismeretek.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az alternatívan választható szabadidős tevékenységek tanulásához tartozó minimális fogalmi készlet, az aktív játék lehetőségeinek felismerése, jellemzőinek ismerete, a tevékenységekhez tartozó balesetvédelmi szempontok ismerete, a szabad levegőn mozgás környezeti és időjárási feltételeinek, egészségvédő értékeinek megértése, a környezetvédelem melletti elkötelezettség jelentőségének megértése, mások szándékainak tartós figyelembevétele, a csoporthoz tartozás megélése a közös mozgás által, aktív kezdeményező, a sport, mint örömforrás megélése, az egyén erős oldalának felfedezése. *A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.*	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Aktív játék, aktív pihenés, szabadidős tevékenység, sporteszköz.

A fejlesztés várt eredményei az első évfolyamos ciklus végén	*Előkészítő és preventív mozgásformák* Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása. A testrészek megnevezése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei. Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása. Az iskolatáska gerinckímélő hordása. A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk. A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete. Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat. Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokravonatkoztatva. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák* Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával. A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása. *Manipulatív természetes mozgásformák* A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete. Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában. A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés. A sporteszközök szabadidős használata igénnyé és örömforrássá válása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban*

	Feszes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása. Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön. Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban. A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben. A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása. *Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban* A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban. *Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban* Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete. Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban. A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése. A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása. A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete. *Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban* Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása. A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben. A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése. Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak. *Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben* Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete. A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során. Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

2. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Előkészítő és preventív mozgásformák	Órakeret 10 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testnevelés optimális tanulási környezetének kialakítása. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése. A testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása. A mozgáskoordináció fejlődésével a test- és térérzékelés javítása, az izomtudat kialakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok)*: Egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, többes oszlopok, félkör és kör alakzatok, (szét)szórt alakzat, nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon. *Gimnasztika:* Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül. Egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok. Alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása.Játékos gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika. Keringésfokozó feladatok; játékos, zenés gimnasztika; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyságfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. *Játék:* A térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Keringésfokozó és testtartásjavító játékok. *Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:* Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban. Motoros tesztek végrehajtása. A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok. Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A bemelegítés és levezetés helyének és szerepének megértése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. Elemi ismeretek a szívről, a csontozatról és az izomzatról. A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek, a medence középhelyzetének, az iskolatáska-hordás gerinckímélő módjának megismerése. A motoros tesztekkel kapcsolatos alapvető ismeretek. Alapvető tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek megértése, a testrészek ismerete. Higiéniai alapismeretek: izzadás, mosakodás, váltócipő. Relaxációs alapismeretek: ellazulás, nyugalom, jó közérzet. Környezettudatosság: takarékosság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása. Személyes felelősség: alapvető szabályrendszer, a feladatok megindítását és megállítását jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, baleset-megelőzés alapvető szabályainak megismerése, rendszabályok.	*Matematika*: számtan, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometriai alakzatok. *Környezetismeret:* testünk, életműködéseink, tájékozódás, helymeghatározás, az emberi szervezet megfigyelhető ritmusai. *Vizuális kultúra:*megismerő és befogadó képesség, közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemelegítés, levezetés, fáradás, pihenés, feszítés, nyújtás, erősítés, ernyesztés, alakzat, testtartás, fájdalomküszöb, relaxáció, testrész, egészség, higiénia, felelős viselkedés, erő, lábtorna, izomláz, folyadékpótlás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák, mozgáskoordináció fejlesztése**	**Órakeret 37 +18 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában a cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgástanulás folyamatában a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások:* Helyben és haladással az ütközések elkerülésével; különböző irányokban és sebességgel; megindulásokkal és megállásokkal;irány- és sebességváltással; meghatározott, majd önállóan alkotott mozgásútvonalakon;dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve;akadályok leküzdésével; dalra, énekre, zenére; menekülő, üldöző feladatokkal.Utánzó mozgások. Egyszerű, 2–4 mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok egyénileg, párban és csoportban végrehajtva. Ugrások és szökdelések, talajra érkezések. Helyváltoztató mozgások egyszerűbb akadálypályán. Járás, futás, oldalazás, szökkenés, szökdelés egy és két lábon, kettőzött szökdelés, galoppszökdelés mint alapvető természetes mozgáskészségek, valamint kombinációik végrehajtása. *Lendítések és körzések:* Különböző testrészekkel; testhelyzetekben; irányokba; tempóban; ritmusban végrehajtott mozdulatok gyakorlása. *Hajlítások és nyújtások:* Testrészek, ízületek differenciált hajlítása és nyújtása; szimmetrikusan, aszimmetrikusan; különböző testrészek hajlítása és nyújtása helyváltoztató és egyéb helyzetváltoztató mozgások közben; hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve eszközhasználattal. *Fordítások és fordulatok:* Fordítások különböző testrészekkel, ellentétesen („csavarodások”); fordítások és fordulatok különböző kiinduló helyzetekből; negyed, fél, háromnegyed és egész fordulat helyben, ugrással; fordítások és fordulatok párban, tükörképben és azonosan; fordulatok különböző helyváltoztató mozgások közben, különböző eszközökkel és eszközökön. *Tolások és húzások:* Toló és húzó mozdulatok helyben, különböző erőkifejtéssel, testrészekkel és eszközökkel; nagyobb tömegű eszközök húzása és tolása fokozódó erőkifejtéssel, csoportosan. Közös egyensúlyi helyzetek megtalálása párokban toló és húzó mozdulatokkal. Különböző testrészek emelése párokban. *Emelések és hordások:* Társemelések és társhordások 3-4 fős csoportokban, párokban. Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően. *Függés- és lengésgyakorlatok:* Mászókötélen, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás” függőállásban vagy függésben. *Egyensúlygyakorlatok:* Különböző testrészeken és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen;	*Matematika:* térbeli tájékozódás, síkidomok, törtek alapjai. *Környezetismeret:* tájékozódási alapismeretek. *Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció.

talajon, vonalon és különböző eszközökön, szereken fokozatosan nehezedő feltételek mellett (alátámasztás szélességének csökkentése, eszközmagasság, dinamikus kar- törzs- és lábgyakorlatok bekapcsolása, helyben és haladással, fordulattal stb.); szimmetrikus és aszimmetrikus helyzetekben; közös súlypont megtalálásával párokban. Egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel; egyéb egyensúlygyakorlatok. *Gurulások, átfordulások:* Vízszintes tengely és hossztengely körül; különböző testrészeken, irányokba és sebességgel; társsal, társakkal; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes vagy utólagos mozgással összekapcsolva. *Támaszok:* Karhajlítások és nyújtások támaszhelyzetekben; testsúlymozgatások (testsúlyáthelyezések), támlázás helyben különböző testhelyzetekben. Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba; szerekre fel, szerekről le, szereken át; lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben; csúszások, kúszások, mászások, átbújások; talicskagyakorlatok; fel-, le-, átmászások eszközökre. *A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:* Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, alkotó, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok megismerése. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok alkalmazása. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben;mozgásirány;a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala;a mozgás kiterjedése. Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erőkifejtés; lefutás fogalmak ismerete. Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel;tárgyakkal és/vagy társsalvagy társakkal végzett gyakorlatok ismerete. A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hely- és helyzetváltoztató mozgás, járás, futás, oldalazás, szökdelés, ugrás, lendítés, körzés, hajlítás, nyújtás, fordítás, fordulat, tolás, húzás, emelés, hordás, függés, lengés, egyensúlyozás, gurulás, átfordulás, támasz, mozgásirány, mozgásútvonal, mozgássík, erőkifejtés, lendület, mozgásos játék, játékszabály, játékszerep.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Manipulatív természetes mozgásformák**	**Órakeret 27 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sporteszközök balesetmentes használatának rögzítése. Az egyéni képesség- és készségszinthez igazodó eszközhasználati formák kihívást jelentő és egyben élményszerű gyakoroltatása. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Dobások (gurítások) és elkapások:* Egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen, labdaterelések, gurítások és dobások: különböző technikával; kiinduló helyzetekből; távolságra; célra; többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával. Alsó, felső, mellső dobások. Guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással. Gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal. *Rúgások, labdaátvételek lábbal:*	*Matematika:* műveletek értelmezése; geometria, mérés, testek. *Informatika:* médiainformatika. *Környezetismeret:* testünk és

Álló, guruló labda rúgása álló helyzetből, lassú mozgásból szabadon, társhoz, célra. Labdakontroll és labdavezetéses gyakorlatok a láb részeivel; tértárgyak vagy társak között; helyben és járás közben; meghatározott mozgásútvonalakon. Guruló labda megállítása talppal, belsővel. Játékos passzgyakorlatok falhoz, társhoz. 2–3 vagy több játékos együttműködése különböző alakzatokban, átadások irányának megváltoztatásával. Rúgások célra, különböző távolságra és magasságban. Rúgó feladatok kézből, pattanásból szabadon. *Labdavezetések kézzel:* Labdaérzékelő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben. Labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; a vizuális kontroll csökkentésével; labdavezetés közben megállás, elindulás. *Ütések testrésszel és eszközzel:* Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra, magasságokra, irányokba; háló (zsinór) fölött; különböző magasságban és ívben;párban és csoportokban; helyben és haladással. *A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékokban:* Szabályjátékok, feladatjátékok, egyszerű sportjáték előkészítő kis játékok; alkotó, kreatív és kooperatív játékok megismerése. Népi gyermekjátékok alkalmazása. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versengések. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat ismerete. Az egyes manipulatív alapmozgások vezető műveletei, tanulási szempontjai. Térbeli és energia-befektetésbeli ismeretek az eszközhasználat relációjában. Az eszközkezelés lehetőségeinek megkülönböztetése. A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.	életműködésünk, mozgások, tájékozódási alapismeretek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gurítás, dobás, elkapás, labdavezetés, labdaátvétel, rúgás, ütés, sporteszköz, használati szabály, kosárfogás, bekísérés, terelés, pattintás, labdaív, alsódobás, felsődobás, mellsődobás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása. A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése. A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése. A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása. Az improvizációs készség fejlesztése, a tánc egyre pontosabbá, felszabadultabbá, kreatívabbá tétele. A magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Torna* Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre, hátra; tarkóállás; bátorugrás; lebegő- és mérlegállás; kézállást előkészítő gyakorlatok). Ugrások, támaszugrások és rávezető gyakorlataik az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkáról megfelelő magasságú svédszekrényre (függőleges repülés, felugrás térdelésbe, felguggolás, huszárugrás). 2–4 mozgásforma kapcsolatából alkotott egyszerű tornagyakorlatok végrehajtása; kötél és/vagy rúdmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás). Alaplendület és leugrás alacsonygyűrűn és/vagy nyújtón és/vagy játszótéri eszközökön. Egyszerű páros és társas gúlatorna.	*Ének-zene:* magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, improvizáció, ritmikai ismeretek. *Környezetismeret:* az élő természet alapismeretei.

Tánc A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulatának, dinamikájának kifejezése a gyermeki kreativitás által. Kísérő zenére, saját énekre vagy belső lüktetésre épülő ritmusos járások, dobogás, taps, az ütemhangsúly érzékeltetésének gyakorlatai. Több, kiválasztott motívum, egyszerű motívumkapcsolatok. Páros és csoportos egyszerű térformájú motívumfüzérek. *Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok* Szerep- és szabályjátékok, illetve kreatív és kooperatív játékok torna, illetve tánc jellegű mozgásformák beépítésével. Anéphagyományból ismert, sport jellegű, párválasztó, fogyó-gyarapodó és kapuzó játékok. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Mozgáskapcsolatok a testrészek és a társak viszonylatában, a térbeli tudatosság összetevőinek felismerése, saját és a társak testi épségének fontossága. A táncokkal kapcsolatos alapfogalmak, néhány néphagyomány ismerete. A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tornaszer, spicc, feszes testtartás, támasz, függés, egyensúlyozás, ritmuskövetés, tornaelem, mászókulcsolás, megkülönböztetés, felismerés, kör, sor, pár, kapu, lépés (motívum), rögtönzés (improvizáció), tempó, kígyóvonal, csigavonal.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban**	**Órakeret 28 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A természetes mozgásformák, sokoldalú alkalmazása az atlétikai jellegű mozgások végrehajtása során. A Kölyökatlétika mozgásanyagának gyakorlása során az ügyesség, koordinációs képesség fejlesztése; a mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése. A gyakorlási folyamat során az önértékelés fejlesztése, a gyakorlás fontosságának, hatásának tudatosítása az ügyesség, és koordináció fejlődésében.	

Ismeretek/Fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járás és futás mozgásformái:* egyenletes vagy változó sebességgel, különböző irányokba, mozgásútvonalon, különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal, szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között). *Ugrások és szökdelések mozgásformái:* egyenletes vagy változó ugrástávolsággal, magassággal, irányokban, mozgásútvonalon páros és egy lábon, különböző síkokban, kis ismétlésszámokkal. *Dobások mozgásformái:* lökő-, hajító- és vető gyakorlatok: döntően célbadobással vízszintesen és/vagy függőlegesen változó, váltakozó irányokba, különböző anyagú, formájú, súlyú eszközökkel. *Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatlétika versenyrendszerében* Szabályjátékok, feladatjátékok, atlétikai jellegű futások, ugrások és dobások, a Kölyökatlétika eszközkészletének beépítésével, akadálypályákon, kontrollált csapatversenyek formájában. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az energia-befektetés tudatosságának összetevői, a rajthoz kapcsolódó vezényszavak, a dobásokhoz kapcsolódó balesetvédelmi szabályok, idő- és távolságmérés, Kölyökatlétikai eszközök elnevezései, a tanult mozgások ismerete. A kitartás pozitív értékként való elfogadása.	*Matematika:* mérés, mérhető tulajdonságok. *Vizuális kultúra:* közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása. *Környezetismeret:* testünk, életműködéseink.

Kulcsfogalmak/fogalmak	Futóiskola, dobóiskola, ugróiskola, lendületszerzés, elrugaszkodás, repülés, érkezés, elugrás, felugrás, leugrás, karlendítés, sprint (vágta), légzésszabályozás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldása során a természetes hely- és helyzetváltoztató és manipulatív természetes mozgásformák játékos formában történő alkalmazásával a játéktevékenység fejlesztése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése a taktikai gondolkodás megalapozása és a csapathoz való pozitív viszony alakítása során.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Kis létszámú, játékos hely-, helyzetváltoztató és manipulatív feladatmegoldások:* labdarúgás, minikosárlabda, miniröplabda, szivacskézilabda, illetve egyéb sportjáték jelleggel. Támadó és védekező szerepek kisjátékok közben. A játékszabályok fokozatos bevezetése a játéktevékenység során. *Labdarúgás:* A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. Kapura rúgások (kapus nélkül). *Szivacskézilabda:* Passzgyakorlatok, kapura lövések. *Minikosárlabda:* Kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre. *Miniröplabda:* Kosárérintés és alkarérintés próbálkozások léggömbbel, puha labdával. *Sportjáték-előkészítő kisjátékok:* Létszámfölényes és létszámazonos helyzetek megoldása. Kooperatív miniröplabda játékok; célbadobó-, ütő- és rúgójátékok; vonaljátékok; „cicajátékok”; zsinórlabda; sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Mozgáskapcsolatok megértése eszközzel, társakkal. Baleset-megelőzési ismeretek. Játékfeladatok, játékszabályok keretein belüli cselekvés, a társas szabályok megsértésének észlelése és jelzése, alkalmazkodás az irányításhoz. A sportszerűség fogalmának megértése.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* anyagok és alakításuk. *Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció. *Környezetismeret:* testünk és életműködéseink, tájékozódásialapismeretek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékfeladat, játékszabály,helyezkedés, labdatartás, üres terület, védekezés, támadás, összjáték, technikai elem, együttműködés, sportszerűség, győztes, vesztes, megegyezés, különbözőség, másság, elfogadás, szabályszegés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önvédelmi és küzdő mozgások gyakorlása közben az önszabályozás fejlesztése. A sérülésmentes eséstechnikák kialakításának elkezdése, a húzások-tolások, emelések és hordások optimális erőkifejtéssel történő végrehajtása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Társtolások és húzások:* Különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel, változó, váltakozó erőkifejtéssel. *Kötélhúzások:* Párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből. *Esések és tompításaik:* Előre, hátra, oldalra, le és át. *Küzdőjátékok.* *Kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal.* ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusának ismerete.	*Környezetismeret:* testünk, életműködéseink. *Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önkontroll, küzdés, tompítás, esés, erőbedobás, erőkifejtés, sportszerűség, düh, erőkifejtés, csel.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az igény felkeltése a megismert mozgásos tevékenységek szabadidős tevékenységként való végzése iránt. Örömteli, közösségben történő gyakorlásuk révén a tantárgyhoz fűződő kedvező attitűdök, érzelmi és szociális területek erősítése, fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Ismerkedés az alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készletükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal* ***a lehetőségek függvényében****:* Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen siklások,; gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal, falmászás; íjászat, lovaglás, karate, nordic-walking, vívás. Egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek. *Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.* ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az alternatívan választható szabadidős tevékenységek tanulásához tartozó minimális fogalmi készlet, az aktív játék lehetőségeinek felismerése, jellemzőinek ismerete, a tevékenységekhez tartozó balesetvédelmi szempontok ismerete, a szabad levegőn mozgás környezeti és időjárási feltételeinek, egészségvédő értékeinek megértése, a környezetvédelem melletti elkötelezettség jelentőségének megértése, mások szándékainak tartós figyelembevétele, a csoporthoz tartozás megélése a közös mozgás által, aktív kezdeményező, a sport mint örömforrás megélése, az egyén erős oldalának felfedezése. *A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.*	*Magyar nyelv és irodalom:* dramatikus játékok. *Környezetismeret:* éghajlat, időjárás. *Technika, életvitel és gyakorlat:* közlekedési ismeretek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Aktív játék, aktív pihenés, szabadidős tevékenység, sporteszköz.

A fejlesztés várt eredményei a	*Előkészítő és preventív mozgásformák* Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.

második évfolyamos ciklus végén	A testrészek megnevezése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei. Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása. Az iskolatáska gerinckímélő hordása. A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk. A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete. Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat. Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokravonatkoztatva. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák* Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával. A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása. *Manipulatív természetes mozgásformák* A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete. Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában. A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés. A sporteszközök szabadidős használata igénnyé és örömforrássá válása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban* Feszes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása. Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön. Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban. A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben. A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása. *Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban* A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban. *Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban* Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete. Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban. A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése. A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása. A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete. *Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban* Az általános uszodai rendszabályok, baleset-megelőzési szempontok ismerete, és azok betartása. Tudatos levegővétel. Kellő vízbiztonság, hason és háton siklás és lebegés.

	Bátor vízbeugrás. *Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben* Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete. A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során. Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

3. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Előkészítő és preventív mozgásformák**	**Órakeret 10 óra+ folyamatos**
Előzetes tudás	A tanóra menetét segítő egyszerű alakzatok kialakítása és megtartása. Az alapvető gimnasztikai szakkifejezések ismerete és végrehajtása. A fittség, a higiénia, a baleset-megelőzés és a környezettudatosság területein megszerzett elemi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testnevelés optimális tanulási környezetének további erősítése. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megszokottá tétele, a testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása. A szervezési feladatok körének bővítése, egyre önállóbbá tétele. Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok):* Tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása. A tanórai feladat végrehajtásához szükséges egyéb térformák kialakítása. *Gimnasztika:* Nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel. Játékos gyakorlatsorok zenére. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva eszköz nélkül és különböző eszközöket felhasználva. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben. Tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása. Keringésfokozó feladatok; zenés gimnasztika, fokozódó intenzitással és terjedelemmel; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyságfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. *Játék:* A térbeli tudatosságot, az energiabefektetés tudatosságát és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal. *Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés*: Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban. A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok önálló alkotással és végrehajtással. Egy-egy nyújtó és erősítő hatású gyakorlat önálló végrehajtása a testtartásért felelős főbb izomcsoportokra korrekciós céllal is. Motoros, illetve fittségi tesztek pontosabb végrehajtása. Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok, a progresszív és az interaktív relaxáció gyakorlatai. Higiéniával és a környezettudatossággal kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazása. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	*Környezetismeret:*tájékozódási alapismeretek. *Vizuális kultúra:* tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció. *Technika, életvitel és gyakorlat:* életvitel, háztartás.

A bemelegítés és levezetés alapvető szabályainak ismerete. A biomechanikailag helyes testtartás jellemzői, fontossága, a gerincvédelem szabályai. A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek. Pulzusmérés. A tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek bővülése. Higiéniai alapismeretek: a biológiai éréssel járó testi változások alapismeretei. Relaxációs alapismeretek: belső figyelem, önkontroll, testtudat, a feszültségek feloldása. Környezettudatosság:takarékosság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása. Személyes felelősség:feladatok megindítását és megállítását jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, egészség, sport, életviteli és életmód alapismeretek, biztonság, baleset-megelőzés és elsősegély-nyújtási alapismeretek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alakzat, testséma, helyes testtartás, sérülés, megelőzés, tartásos elem, mozgásos elem, stressz, feszültség, életmód, táplálkozás, fittség, edzettség, mozgásintenzitás, hajlékonyság, vélemény.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák, mozgáskoordináció fejlesztése**	**Órakeret 27 + 18 óra**
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabillá és automatizálttá tétele, változó körülmények között is optimális precizitás kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások:* Fordulattal, ritmus- és irányváltással; manipulatív feladatokkal kombinálva; mozgáskapcsolatokban, vonalak, bóják, ugrókötél által meghatározott mozgásútvonalakon;változó magasságú akadályok beiktatásával; különböző ritmusú és tempójú zenére. Szökdelések, el-, fel- és leugrások és érkezések zenére, ritmikusan, áthajtások közben, különböző eszközök segítségével; manipulatív mozgásokkal összekötve. Haladás kiépített, komplex akadálypályán. Három-öt mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok alkotása és végrehajtása zenére is. Menekülés és üldözés különböző tértárgyak, akadályok kerülésével, egyéb taktikai feladatokkal. *Lendítések, körzések*: Különböző testrészekkel különböző iramú és sebességű mozgások közben. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a lendítésekre és körzésekre építve (zenére is). *Hajlítások és nyújtások:* Különböző testhelyzetek kialakítása hajlításokkal és nyújtásokkal az egyéni kreativitást felhasználva. Hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve különböző eszközökkel. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a hajlításokra és nyújtásokra építve (zenére is). *Fordítások és fordulatok:* Fordítások különböző helyváltoztató mozgásokhoz kapcsolva.Fél és egész fordulat helyben, ugrással különböző eszközökön is.Fordulatok manipulatív eszközökkel kombinálva.Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a fordításokra és fordulatokra építve (zenére is). *Tolások, húzások:*	*Vizuális kultúra:* kifejezés, alkotás, vizuáliskommunikáció. *Technika, életvitel és gyakorlat:* életvitel, háztartás. *Matematika:* műveletek értelmezése;

Különböző eszközök húzása és tolása egyénileg, párokban és csoportokban fokozódó erőkifejtéssel, különböző eszközökkel és testrészekkel. *Emelések és hordások:* Társemelések és társhordások csoportokban, illetve az egyéni kompetenciáktól függően párokban. Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően. *Függés- és lengésgyakorlatok:* Mászókötélen, mászórúdon, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően. „Vándormászás”. *Egyensúlygyakorlatok:*Különböző testrészeken és testhelyzetekben stabil és labilis felületen, csukott vagy bekötött szemmel.Egyensúlyi helyzetek megtalálása hely- és helyzetváltoztató mozgásokból, illetve manipulatív eszközhasználattal. Társas egyensúlygyakorlatok a közös súlypont megtalálásával. Eszközök egyensúlyban tartása mozgásban különböző testrészekkel, illetve eszközökkel.Egyéb egyensúlygyakorlatok. *Gurulások, átfordulások:* Különböző szereken, eszközökön; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes és utólagos mozgással, egyensúlygyakorlatokkal, illetve manipulatív mozgásokkal összekapcsolva. Társsal, társakkal tükörképben és azonosan, társon át. *Támaszok:* Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett.Ugrások, lépegetések kézzel („támlázás”) és lábbal különböző támaszhelyzetekben.Elszakadás a talajtól kézzel és/vagy lábbal különböző támaszhelyzetekből. Fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel. *A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:* Szerep-, szabály- és feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok a helyváltoztató természetes mozgásformák felhasználásával. Akadályversenyek, különböző magasságú eszközök leküzdésével.A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok.A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó egyéni versenyek. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben;mozgásirány;a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala;a mozgás kiterjedése. Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erőkifejtés; lefutás. Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel;tárgyakkal és/vagy társsal,vagy társakkal. A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hely- és helyzetváltoztató mozgás, térérzékelés, testérzékelés, mozgáskapcsolat, mozgásos játék, játékszabály, játékszerep, gyorsaság, állóképesség, erő, akadályverseny.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Manipulatív természetes mozgásformák**	**Órakeret 35 óra**
Előzetes tudás	Az eszközök ismerete, balesetmentes használata. A manipulatív alapmozgások vezető műveletei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos gyakorlás és a gyakorlás általi fejlődés örömteli megélése során a magabiztosság erősítése. Bátor, sikerorientált tanulási igény megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenység mindennapi életben való használatához. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Dobások (gurítások) és elkapások:* Egy- és kétkezes gurítások és dobások helyből, majd haladásból. Különböző ívben	*Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció.

és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett. Alsó, felső, mellső dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra *haladómozgás közben*. Gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkel és egyéb feladatokkal kombinálva. Labdaátadások játékhelyzetekben. Kapura dobások talajról. Páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben. *Rúgások, labdaátvételek lábbal:* Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban. Labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb használatával. Belső csüd, teli csüd, teljes csüd, külső csüd használata feladatmegoldásoknál. „Dekázás" mindkét láb használatával. Rúgások a lábfej különböző részeivel helyből, mozgásból. Játékos passzgyakorlatok. Kézből rúgásfeladatok meghatározott célra, távolságra „dropból" is próbálkozva. *Labdavezetések kézzel:* A társsal azonosan, illetve tükörképben; váltakozó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyénileg, párban és csoportban; csoportos labdavezetéses feladatok. *Ütések testrésszel és eszközzel:* Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra;háló (zsinór) fölött különböző magasságban és ívben a vizuális kontroll csökkentésével;egyénileg,párban és csoportban, tükörképben és azonosan. Ütések tenyeres és fonák mozgásmintával;szervaszerűen. *A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékban* Szabály- és feladatjátékok, sportjáték-előkészítő kisjátékok, alkotó és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versenyek. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Bonyolultabb játékfeladatok által megkövetelt, szabályok szerinti eszközhasználat. A manipulatív eszközhasználati technikák vezető műveletei. Térbeli és energiabefektetésbeli ismeretek az eszközhasználattal összefüggésben. Az eszközkezelés lehetőségeinek megkülönböztetése. A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.	*Technika, életvitel és gyakorlat:* életvitel, háztartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alkalmazkodás, akarat, sporteszköz, használati szabály, lábfej, tenyeres, fonák, dekázás, droprúgás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanult tornaelemek, táncmozdulatok felismerése, végrehajtása. Egyszerű, 2–4 mozgásformák összekapcsolása, esztétikus végrehajtás mellett. Nyújtott karú támaszhelyzetek. Eredményes mászókulcsolás. Magabiztos statikus és dinamikus egyensúlyi helyzetek. Egyszerű tánclépésekkel, a zene ritmusára a tanár, a pár, a társak mozgásának többnyire sikeres követése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felelősségteljes gyakorlás révén az önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése. A tornajellegű feladatok kombinált megoldásával a testérzékelés, a tér-, izom- és egyensúlyérzékelés továbbfejlesztése. A torna- és a táncelemek gyakorlásával hozzájárulás a relatív erő- és a ritmusképesség fejlődéséhez. Az esztétikus mozgásvégrehajtás rögzítése. A tánc jellegű feladatok tanulása közben a térbeliség (mozgás), az időbeliség (ritmus) és dinamika összehangolása. Ösztönzés az együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Torna:* Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre és hátra az egyéni kompetenciákhoz illeszkedő nehézséggel - különböző kiinduló helyzetből, repülési fázissal, szerekre, párban, csoportban; felugrás kéztámasszal különböző szerekre; támaszugrások az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkáról és/vagy minitrambulinról, egyéni-páros-társas egyensúly- és gúlagyakorlatok. Alaplendület és leugrás gyűrűn és/vagy nyújtón és/vagy játszótéri eszközökön. 3-4 mozgásforma kapcsolatában tornagyakorlatok önálló alkotása és végrehajtása egyénileg és párokban; kötél- és/vagy rúdmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás); gyermek aerobikgyakorlatok. *Tánc:* Kreatív tánc, különböző ritmusú, tempójú zenére. A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulata, dinamikája hatásának a mozgás általi kifejezése a gyermeki képzelőerő, kreativitás által. Páros vagy társas táncfolyamatok összhangban. Motívumismeret bővülése és az adott tánc(ok) struktúrájának egyre mélyebb megértése és végrehajtása. Páros és csoportos, változatos térformájú motívumfüzérek, gyermektáncok. Ritmusgyakorlatok egész testtel, a különböző testrészek ritmusában egyszerű párhuzamosságok kivitelezése. *Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok, versenyek, bemutatók:* Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok tornajellegű mozgásformák illesztésével. Népi játékok énekre, dalra, zenére. Kreativitásra, esztétikumra és mozgáspontosságra épülő egyszerű torna- és táncbemutatók. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A tornamozgások megnevezése, torna és testnevelés megkülönböztetése. Baleset- és sérülésveszélyes helyzetek elkerülésének módjai, a személyes teljesítőképesség határai átlépésével kapcsolatos kockázatok létezésének elfogadása. A tanult dalok szövege, a tanult táncokhoz kapcsolódó népi hagyományok, ünnepek elnevezései. A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.	*Környezetismeret:* testünk, életműködéseink. *Ének-zene:* magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, mozgásos improvizáció, ritmikai ismeretek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gurulás, kéztámasz, spicc, egyensúlygyakorlat, tornaelem, alátámasztási pont, aerobik, pontozás, párvezetés, tánc, ütemmutató (metrum), szinkópa, szünet, táncház, fonó, „játszó”, felkérés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban**	**Órakeret 20 óra**
Előzetes tudás	A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos, változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A futó-, ugró- és dobóiskola alapgyakorlatainak fokozódó pontosságú végrehajtása. Idő-, és tempóérzékelésen alapuló tartós futások gyakorlása. A mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése. Az atlétikai jellegű alapmozgások tanulása iránti motiváció erősítése a mozgások pontosságra törekvő, változatos gyakorlásával. Az önértékelés további erősítése. A testséma, a testtudat, a figyelem összpontosításának és a figyelem rugalmasságának fejlesztése.	

Ismeretek/Fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járás- és futás mozgásformái:* egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erőkifejtéssel, lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával; komplex akadálypályán; vágtafutás; tartós futás különböző terepeken; rajtgyakorlatok és a guggolórajt. *Ugrások és szökdelések ugrásformái:* Ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdelések az ugrástávolság változtatásával, páros és egylábon, különböző síkokban; távolugrás-kísérletek elugrósávból guggolótechnikával-; magasugrás-kísérletek átlépő technikával; komplex futó- és ugróiskolai gyakorlatvariációk . *Dobások mozgásformái:* Egy- és kétkezes hajítómozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből. Hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban. *Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatlétika versenyrendszerében:* A Kölyökatlétika mozgásrendszerére épített szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, önálló, páros és csoportos ugróiskolai gyakorlatsorok, játékok alkotása. A Kölyökatlétika eszközkészletének sokoldalú felhasználása kontrolláltcsapatversenyek formájában. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az energia-befektetés tudatosságának összetevői. A futó-, ugró- és dobófeladatokhoz tartozó mozgások megnevezései, a tanult mozgások vezető műveletei, idő- és távolságmérés, atlétikai eszközök elnevezései. A Kölyökatlétikai versenyforma ismerete, az egyéni szerepvállalás fontossága a csapat eredményessége érdekében. Közös szervezés, egymás teljesítményének értékelése és elfogadása.	*Környezetismeret:* testünk, életműködéseink. *Matematika:* geometria, mérés, testek. *Vizuális kommunikáció:* közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Futó-, ugró- és dobóiskola, váltott lábú szökdelés, váltás, , dobóritmus, sarok-talp gördülés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Tapasztalat a manipulatív természetes mozgásformák gyakorló- és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált tanulás a játék folyamatában. Összjáték-tapasztalatok az egyszerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásával hozzájárulás a taktikai gondolkodás fejlődéséhez. A közös játékfeladatok során a csapatérdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgásválasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Általános technikai és taktikai tartalmak*: Támadó és védő feladatok terület- és emberfogással kisjátékok közben;páros cselezési feladatok, testcsel labdavezetéssel, játékos passzgyakorlatok; passzgyakorlatok labdavezetéssel kombinálva 1:1, 2:1, 3:1 ellen. *Minikosárlabda:* Kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra;megindulás, megállás a kosárlabdában. *Miniröplabda:* Kosárérintés alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban. *Labdarúgás:* Rúgások kapura és társhoz belsővel, belső csüddel, labdaátvételek;labdakontroll-gyakorlatok, lövő- és testcselek nehezedő feltételek mellett. A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. A felállási forma alkalmazása Területnyitás támadásban. Területszűkítés védekezésben. Kapusok szerepe védekezésben, támadásban. *Szivacskézilabda:* Kapura dobási kísérletek helyből, nekifutásból,. Passzgyakorlatok. Ismerkedés a kapusjátékkal. *Sportjáték-előkészítő (kis)játékok:* Létszámazonos (1:1; 2:2; 3:3; 4:4 ellen),helyzetekben (2:1, 4:2 ellen) labdarúgás, szivacskézilabda, minikosárlabda (streetball) jelleggel; kis létszámú cicajátékok labdarúgás-, kézilabda-, kosárlabda jelleggel, fokozatos szabálybevezetéssel; területfoglaló, menekülő-üldöző taktikai játékok; palánkkosárlabda, miniröplabda, vonaljátékok, (kooperatív) zsinórlabda, átfutós röplabda puha labdákkal; sportjátékok rögtönzött mérkőzései kis létszámú csapatokkal, egyszerűsített szabályokkal. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Kommunikációs formák és jelek felismerése a csapatjáték során. A kisjátékokhoz szükséges sportági alapszabályok ismerete. Törekvés a társas szabályok betartására. A sportszerű viselkedést igénylő helyzetek felismerése.	*Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció. *Matematika:* számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometria. *Magyar nyelv- és irodalom:* kommunikációs jelek felismerése és értelmezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Labdaív, területvédés, cselezés, emberfogás, területfoglalás, technikai végrehajtás, taktikai gondolkodás, kooperatív játék, labdabirtoklás, emberelőny, esélykiegyenlítés, győzelem, vereség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 7 óra

Előzetes tudás	Elemi eséstechnikák ismerete, balesetmentes végrehajtása. A támadó- és védőmozgások során az ellenfél mozgásaihoz való igazodás próbálkozások.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban. Az önfegyelem és önszabályozás továbbfejlesztése. A sportszerű küzdés iránti igény erősítése. A sportszerű küzdések, együttműködő feladatok végrehajtása során a társak tiszteletének erősítése. A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *A küzdőjátékok előkészítésének gyakorlata:* Tolások és húzások a testi erő kihasználásával. Társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok. Szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása. *Küzdőjátékok:* Szabály- és feladatjátékok önvédelmi, illetve küzdőelemekkel,küzdőjátékok, játékok kooperatív erőfejlesztő tartalommal, páros és csoportos kötélhúzó versenyek, páros küzdések. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusa, önvédelmi alapismeretek a mindennapokban.	*Környezetismeret:* testünk, életműködéseink.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tompítás, grundbirkózás, judo, cselgáncs, esés, karate, boksz, önvédelem, menekülés, szabadítás, feszítés, dobás, kiemelés, kitolás, agresszivitás, tisztelet, önszabályozás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban**	**Órakeret 18 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyorsúszás vagy hátúszás közül egy úszásnem választása. Az uszodában szükséges magatartási, higiéniai és balesetvédelmi szabályrendszer tudatosítása, a személyes felelősség kialakítása és az uszodai szabályok betartása. Egy úszásnem (gyorsúszás vagy hátúszás) technikájának rögzítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az úszásoktatás óraszáma helyi feltételektől függ, de 18 óra biztosítása előírt (a két évfolyamon együttesen). Amennyiben az iskola úszásoktatásra a helyi tantervben csak 18 órát tervez, vagy nem használja fel a teljes (36 órás) időkeretet, a fennmaradó órákat a többi tematikai egység időkeretének bővítésére kell fordítania. MOZGÁSMŰVELTSÉG A vízhez szoktatás gyakorlatai, a vizes környezet balesetvédelmi és higiéniai rendszabályai. Vízbiztonság, siklás hason és háton. Tudatos levegővétel az úszás rávezető gyakorlataiban. Hátúszás Szárazföldi rávezető gyakorlatok (karmunka, lábmunka). *Feladatok háton:* felfekvés a hátra kapaszkodással, fejbeállítás, csípőemelés; háton lebegés segítséggel és önállóan; felfekvés hátra segítséggel és önállóan; lebegés háton önállóan; lebegés és siklás háton. *Hátúszás lábtempó:* siklás háton; hátúszó lábtempó úszólappal és labdával; hátúszó lábtempó, segítséggel; hátúszás lábtempó segítséggel és önállóan; háton lebegés, siklás és a hátúszás lábtempó összekapcsolása; hátúszás lábmunka önálló gyakorlása.	*Vizuális kultúra:* tárgy-és környezetkultúra. *Környezetismeret:* a víz tulajdonságai, testünk, életműködéseink.

Hátúszás kartempó: hátúszás kartempó – késleltetve; mélytartásból, majd magastartásból; egykaros hátúszás-kísérletek, a levegővétel. *Hátúszás kar- és lábtempó összhangjának megteremtése:* hátúszás lábtempó, késleltetett kartempó; hátúszás kar- és lábtempó technikai gyakorlatai. Gyorsúszás Szárazföldi rávezető gyakorlatok (karmunka, lábmunka. légvétel, ritmus) *Gyorsúszás lábtempó:* siklás hason; gyorsúszás lábtempó korlátnál és önállóan eszközök felhasználásával is; gyorsúszás lábtempóval. *Gyorsúszás kartempó:* gyorsúszás kartempó járásban; gyorsúszás kartempó járásban egy karral végzett kartempóval; egykaros úszások gyorsúszásban. *Gyorsúszás kar- és lábtempó összekötése:* gyorsúszás technikai feladatok; gyorsúszás kar- és lábtempó gyakorlása. *Gyorsúszás levegővétele:* a gyorsúszás levegővétele „hátrafordulással"; gyorsúszás levegővétel gyakorlása járás közben; a gyorsúszás kartempó és a levegővétel összekapcsolása. *Úszások a mélyvízben:* gyorsúszás karral-lábbal; gyorsúszás karral-lábbal, hátrafordulásos levegővétellel; úszás szabadon. *Ugrások, taposások:* beugrás és taposás a mélyvízben (növekvő időtartamban); fejesugrás és előkészítő gyakorlatai. A téri tájékozódás, tér- és mélységérzékelés fejlesztése úszó és merülő gyakorlatokkal. Adott úszásnem technikai gyakorlatai koordinációs céllal. Játékos páros és társas vízi feladatok erőfejlesztő céllal. *Vízhez kötött játékok:* Hajóvontatás, siklási és vízbeugrási versengések, víz alatti fogók, játékos úszógyakorlatok; játékos vízi csapatversenyek eszközökkel, vízilabda-, illetve röplabdajellegű labdás játékok, egyéb játékok különféle eszközökkel. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A választott úszástechnikával kapcsolatos fogalmi készlet ismerete, az uszoda élet- és balesetvédelmi ismeretei, önbizalom és bizalom mások iránt, az úszástanulással, vízben mozgással kapcsolatos érzések kommunikációja, irányítás általi alkalmazkodás. *Amennyiben az intézményben, az 1-2. osztályban is megoldott az úszásoktatás, a tematikai egység céljait és követelményeit a helyi tantervben ennek figyelembe vételével kell meghatározni.*	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Felfekvés, gyorsúszás, hátúszás, fejesugrás, késleltetés, levegővétel, merülés, mentés, életvédelem, örvény, pánik, félelem, fáradtság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás	A szabadtéri és természetben űzött mozgásos tevékenységek alapvető egészségvédelmi és környezettudatos szabályai. Az időjárási körülmények hatása a testmozgásra. Mozgástapasztalat néhány szabadidős mozgásrendszerről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alternatív, szabadidős mozgásformák további megismerése és kipróbálása. A kihívást jelentő, új sportágak révén a mozgás iránti pozitív érzelmi bázis formálása. Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Ismerkedés újabb alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készletükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal és/vagy az 1-2. osztályban választottak további gyakorlása **a lehetőségek függvényében**:* Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen; siklások,	*Technika, életvitel és gyakorlat:* közlekedési ismeretek. *Környezetismeret:* testünk, életműködéseink; időjárás,

gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal ; falmászás; íjászat, lovaglás, :, karate, nordic-walking, vívás. Egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek. Gyermekjóga gyakorlatok. *Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.* A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A választott szabadidős mozgásrendszerek elnevezései, alaptechnikai és taktikai elemei, legfontosabb szabályai, KRESZ-alapismeretek, a szabadidős mozgásokhoz tartozó szabályok, eszközök ismerete, a szabadidő- és médiatudatosság. *A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.*	éghajlat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rekreáció, szabadidő, játékszervezés, bőrbetegség, kullancs, UV-sugárzás,

A fejlesztés várt eredményei a harmadikévfolyamos ciklus végén	*Előkészítő és preventív mozgásformák* Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is. Önálló pulzusmérés. A levezetés helyének és preventív szerepének megértése. A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete. A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása. Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása. A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása. A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén. Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák* Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal. A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása. A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete. *Manipulatív természetes mozgásformák* A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A pontosság, célszerűség és biztonság igénnyé válása. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban* Részben önállóan tervezett 3-4 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is. A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során. Gurulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet. A tempóváltozások érzékelése és követése. A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

	Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között. A 3 lépéses dobóritmus ismerete. A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban. Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is. A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete. A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése. *Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban* A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete. Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során. Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése. Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra. A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés. A sportszerű viselkedés értékké válása. *Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban* Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban. Előre, oldalra és hátra esés, tompítással. A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása. A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása. A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés. Az saját agresszió kezelése. Az önvédelmi feladatok céljának megértése. *Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben* Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete. A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása. A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során. A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

4. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Előkészítő és preventív mozgásformák**	**Órakeret 10 óra+ folyamatos**
Előzetes tudás	A tanóra menetét segítő egyszerű alakzatok kialakítása és megtartása. Az alapvető gimnasztikai szakkifejezések ismerete és végrehajtása. A fittség, a higiénia, a baleset-megelőzés és a környezettudatosság területein megszerzett elemi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testnevelés optimális tanulási környezetének további erősítése. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megszokottá tétele, a testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása. A szervezési feladatok körének bővítése, egyre önállóbbá tétele. Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok):* Tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása. A tanórai feladat végrehajtásához szükséges egyéb térformák kialakítása. *Gimnasztika:*	*Környezetismeret:*tájékozódási alapismeretek. *Vizuális kultúra:* tárgy- és környezetkultúra, vizuális

Nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel. Játékos gyakorlatsorok zenére. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva eszköz nélkül és különböző eszközöket felhasználva. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben. Tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása. Keringésfokozó feladatok; zenés gimnasztika, fokozódó intenzitással és terjedelemmel; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyságfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. *Játék:* A térbeli tudatosságot, az energiabefektetés tudatosságát és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal. *Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés*: Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban. A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok önálló alkotással és végrehajtással. Egy-egy nyújtó és erősítő hatású gyakorlat önálló végrehajtása a testtartásért felelős főbb izomcsoportokra korrekciós céllal is. Motoros, illetve fittségi tesztek pontosabb végrehajtása. Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok, a progresszív és az interaktív relaxáció gyakorlatai. Higiéniával és a környezettudatossággal kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazása. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A bemelegítés és levezetés alapvető szabályainak ismerete. A biomechanikailag helyes testtartás jellemzői, fontossága, a gerincvédelem szabályai. A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek. Pulzusmérés. A tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek bővülése. Higiéniai alapismeretek: a biológiai éréssel járó testi változások alapismeretei. Relaxációs alapismeretek: belső figyelem, önkontroll, testtudat, a feszültségek feloldása. Környezettudatosság:takarékosság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása. Személyes felelősség:feladatok megindítását és megállítását jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, egészség, sport, életviteli és életmód alapismeretek, biztonság, baleset-megelőzés és elsősegély-nyújtási alapismeretek.	kommunikáció. *Technika, életvitel és gyakorlat:* életvitel, háztartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alakzat, testséma, helyes testtartás, sérülés, megelőzés, tartásos elem, mozgásos elem, stressz, feszültség, életmód, táplálkozás, fittség, edzettség, mozgásintenzitás, hajlékonyság, vélemény.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák, mozgáskoordináció fejlesztése**	**Órakeret 27 + 18 óra**
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabillá és automatizálttá tétele, változó körülmények között is optimális precizitás kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások:* Fordulattal, ritmus- és irányváltással; manipulatív feladatokkal kombinálva; mozgáskapcsolatokban, vonalak, bóják, ugrókötél által meghatározott mozgásútvonalakon;változó magasságú akadályok beiktatásával; különböző ritmusú és tempójú zenére. Szökdelések, el-, fel- és leugrások és érkezések zenére, ritmikusan, áthajtások közben, különböző eszközök segítségével; manipulatív mozgásokkal összekötve. Haladás kiépített, komplex akadálypályán. Három-öt mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok alkotása és végrehajtása zenére is. Menekülés és üldözés különböző tértárgyak, akadályok kerülésével, egyéb taktikai feladatokkal. *Lendítések, körzések*: Különböző testrészekkel különböző iramú és sebességű mozgások közben. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a lendítésekre és körzésekre építve (zenére is). *Hajlítások és nyújtások:* Különböző testhelyzetek kialakítása hajlításokkal és nyújtásokkal az egyéni kreativitást felhasználva. Hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve különböző eszközökkel. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a hajlításokra és nyújtásokra építve (zenére is). *Fordítások és fordulatok:* Fordítások különböző helyváltoztató mozgásokhoz kapcsolva.Fél és egész fordulat helyben, ugrással különböző eszközökön is.Fordulatok manipulatív eszközökkel kombinálva.Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a fordításokra és fordulatokra építve (zenére is). *Tolások, húzások:* Különböző eszközök húzása és tolása egyénileg, párokban és csoportokban fokozódó erőkifejtéssel, különböző eszközökkel és testrészekkel. *Emelések és hordások:* Társemelések és társhordások csoportokban, illetve az egyéni kompetenciáktól függően párokban. Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően. *Függés- és lengésgyakorlatok:* Mászókötélen, mászórúdon, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően. „Vándormászás”. *Egyensúlygyakorlatok:*Különböző testrészeken és testhelyzetekben stabil és labilis felületen, csukott vagy bekötött szemmel.Egyensúlyi helyzetek megtalálása hely- és helyzetváltoztató mozgásokból, illetve manipulatív eszközhasználattal. Társas egyensúlygyakorlatok a közös súlypont megtalálásával. Eszközök egyensúlyban tartása mozgásban különböző testrészekkel, illetve eszközökkel.Egyéb egyensúlygyakorlatok. *Gurulások, átfordulások:* Különböző szereken, eszközökön; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes és utólagos mozgással, egyensúlygyakorlatokkal, illetve manipulatív mozgásokkal összekapcsolva. Társsal, társakkal tükörképben és azonosan, társon át. *Támaszok:* Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett.Ugrások, lépegetések kézzel („támlázás”) és lábbal különböző támaszhelyzetekben.Elszakadás a talajtól kézzel és/vagy lábbal különböző támaszhelyzetekből. Fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel. *A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:* Szerep-, szabály- és feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok a helyváltoztató természetes mozgásformák felhasználásával. Akadályversenyek, különböző magasságú eszközök leküzdésével.A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok.A saját egyéni teljesítmény	*Vizuális kultúra:* kifejezés, alkotás, vizuáliskommunikáció. *Technika, életvitel és gyakorlat:* életvitel, háztartás. *Matematika:* műveletek értelmezése; geometria, mérés, testek.

túlszárnyalását célzó egyéni versenyek. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben;mozgásirány;a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala;a mozgás kiterjedése. Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erőkifejtés; lefutás. Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel;tárgyakkal és/vagy társsal,vagy társakkal. A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hely- és helyzetváltoztató mozgás, térérzékelés, testérzékelés, mozgáskapcsolat, mozgásos játék, játékszabály, játékszerep, gyorsaság, állóképesség, erő, akadályverseny.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Manipulatív természetes mozgásformák**	**Órakeret 35 óra**
Előzetes tudás	Az eszközök ismerete, balesetmentes használata. A manipulatív alapmozgások vezető műveletei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos gyakorlás és a gyakorlás általi fejlődés örömteli megélése során a magabiztosság erősítése. Bátor, sikerorientált tanulási igény megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenység mindennapi életben való használatához. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Dobások (gurítások) és elkapások:* Egy- és kétkezes gurítások és dobások helyből, majd haladásból. Különböző ívben és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett. Alsó, felső, mellső dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra *haladómozgás közben*. Gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkel és egyéb feladatokkal kombinálva. Labdaátadások játékhelyzetekben. Kapura dobások talajról. Páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben. *Rúgások, labdaátvételek lábbal:* Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban. Labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb használatával. Belső csüd, teli csüd, teljes csüd, külső csüd használata feladatmegoldásoknál. „Dekázás” mindkét láb használatával. Rúgások a lábfej különböző részeivel helyből, mozgásból. Játékos passzgyakorlatok. Kézből rúgásfeladatok meghatározott célra, távolságra „dropból” is próbálkozva. *Labdavezetések kézzel:* A társsal azonosan, illetve tükörképben; váltakozó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyénileg, párban és csoportban; csoportos labdavezetéses feladatok. *Ütések testrésszel és eszközzel:* Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra;háló (zsinór) fölött különböző magasságban és ívben a vizuális kontroll csökkentésével;egyénileg,párban és csoportban, tükörképben és azonosan. Ütések tenyeres és fonák mozgásmintával;szervaszerűen. *A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékban* Szabály- és feladatjátékok, sportjáték-előkészítő kisjátékok, alkotó és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versenyek.	*Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció. *Technika, életvitel és gyakorlat:* életvitel, háztartás.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Bonyolultabb játékfeladatok által megkövetelt, szabályok szerinti eszközhasználat. A manipulatív eszközhasználati technikák vezető műveletei. Térbeli és energiabefektetésbeli ismeretek az eszközhasználattal összefüggésben. Az eszközkezelés lehetőségeinek megkülönböztetése. A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alkalmazkodás, akarat, sporteszköz, használati szabály, lábfej, tenyeres, fonák, dekázás, droprúgás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás	A tanult tornaelemek, táncmozdulatok felismerése, végrehajtása. Egyszerű, 2–4 mozgásformák összekapcsolása, esztétikus végrehajtás mellett. Nyújtott karú támaszhelyzetek. Eredményes mászókulcsolás. Magabiztos statikus és dinamikus egyensúlyi helyzetek. Egyszerű tánclépésekkel, a zene ritmusára a tanár, a pár, a társak mozgásának többnyire sikeres követése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felelősségteljes gyakorlás révén az önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése. A tornajellegű feladatok kombinált megoldásával a testérzékelés, a tér-, izom- és egyensúlyérzékelés továbbfejlesztése. A torna- és a táncelemek gyakorlásával hozzájárulás a relatív erő- és a ritmusképesség fejlődéséhez. Az esztétikus mozgásvégrehajtás rögzítése. A tánc jellegű feladatok tanulása közben a térbeliség (mozgás), az időbeliség (ritmus) és dinamika összehangolása. Ösztönzés az együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Torna:* Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre és hátra az egyéni kompetenciákhoz illeszkedő nehézséggel - különböző kiinduló helyzetből, repülési fázissal, szerekre, párban, csoportban; fellendülési kísérletek segítségadással vagy nélküle kézállásba; kézenátfordulás oldalt, emelés zsugorfejállásba; felugrás kéztámasszal különböző szerekre; támaszugrások az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkáról és/vagy minitrambulinról, egyéni-páros-társas egyensúly- és gúlagyakorlatok. Alaplendület és leugrás gyűrűn és/vagy nyújtón és/vagy játszótéri eszközökön. 3-6 mozgásforma kapcsolatában tornagyakorlatok önálló alkotása és végrehajtása egyénileg és párokban; kötél- és/vagy rúdmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás); gyermek aerobikgyakorlatok. *Tánc:* Kreatív tánc különböző ritmusú, tempójú zenére. A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulata, dinamikája hatásának a mozgás általi kifejezése a gyermeki képzelőerő, kreativitás által. Páros vagy társas táncfolyamatok összhangban. Motívumismeret bővülése és az adott tánc(ok) struktúrájának egyre mélyebb megértése és végrehajtása. Páros és csoportos, változatos térformájú motívumfüzérek, gyermektáncok. Ritmusgyakorlatok egész testtel, a különböző testrészek ritmusában egyszerű párhuzamosságok kivitelezése. *Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok, versenyek, bemutatók:* Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok tornajellegű mozgásformák illesztésével. Népi játékok énekre, dalra, zenére. Kreativitásra, esztétikumra és mozgáspontosságra épülő egyszerű torna- és táncbemutatók.	*Környezetismeret:* testünk, életműködéseink. *Ének-zene:* magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, mozgásos improvizáció, ritmikai ismeretek.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A tornamozgások megnevezése, torna és testnevelés megkülönböztetése. Baleset- és sérülésveszélyes helyzetek elkerülésének módjai, a személyes teljesítőképesség határai átlépésével kapcsolatos kockázatok létezésének elfogadása. A tanult dalok szövege, a tanult táncokhoz kapcsolódó népi hagyományok, ünnepek elnevezései. A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gurulás, fellendülés, kéztámasz, spicc, egyensúlygyakorlat, tornaelem, alátámasztási pont, aerobik, pontozás, párvezetés, tánc, ütemmutató (metrum), szinkópa, szünet, táncház, fonó, „játszó”, felkérés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban**	**Órakeret 20 óra**
Előzetes tudás	A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos, változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A futó-, ugró- és dobóiskola alapgyakorlatainak fokozódó pontosságú végrehajtása. Idő-, és tempóérzékelésen alapuló tartós futások gyakorlása. A mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése. Az atlétikai jellegű alapmozgások tanulása iránti motiváció erősítése a mozgások pontosságra törekvő, változatos gyakorlásával. Az önértékelés további erősítése. A testséma, a testtudat, a figyelem összpontosításának és a figyelem rugalmasságának fejlesztése.	

Ismeretek/Fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Járás- és futás mozgásformái:* egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erőkifejtéssel, lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával; komplex akadálypályán; vágtafutás; tartós futás különböző terepeken; rajtgyakorlatok és a guggolórajt. *Ugrások és szökdelések ugrásformái:* Ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdelések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egylábon, különböző síkokban; távolugrás-kísérletek elugrósávból guggoló- és/vagy lépőtechnikával; magasugrás-kísérletek átlépő technikával; komplex futó- és ugróiskolai gyakorlatvariációk . *Dobások mozgásformái:* Egy- és kétkezes hajító-, lökő- és vetőmozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből. A forgómozgások előkészítő gyakorlatai. Hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban. *Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatlétika versenyrendszerében:* A Kölyökatlétika mozgásrendszerére épített szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, önálló, páros és csoportos ugróiskolai gyakorlatsorok, játékok alkotása. A Kölyökatlétika eszközkészletének sokoldalú felhasználása kontrolláltcsapatversenyek formájában. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az energia-befektetés tudatosságának összetevői. A futó-, ugró- és	*Környezetismeret:* testünk, életműködéseink. *Matematika:* geometria, mérés, testek. *Vizuális kommunikáció:* közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.

dobófeladatokhoz tartozó mozgások megnevezései, a tanult mozgások vezető műveletei, idő- és távolságmérés, atlétikai eszközök elnevezései. A Kölyökatlétikai versenyforma ismerete, az egyéni szerepvállalás fontossága a csapat eredményessége érdekében. Közös szervezés, egymás teljesítményének értékelése és elfogadása.	

Kulcsfogalmak/fogalmak	Futó-, ugró- és dobóiskola, váltott lábú szökdelés, váltás, gát, forgás, dobóritmus, sarok-talp gördülés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás	Tapasztalat a manipulatív természetes mozgásformák gyakorló- és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált tanulás a játék folyamatában. Összjáték-tapasztalatok az egyszerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásával hozzájárulás a taktikai gondolkodás fejlődéséhez. A közös játékfeladatok során a csapatérdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgásválasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Általános technikai és taktikai tartalmak*: Támadó és védő feladatok terület- és emberfogással kisjátékok közben;páros cselezési feladatok, testcsel labdavezetéssel, játékos passzgyakorlatok; passzgyakorlatok labdavezetéssel kombinálva 1:1, 2:1, 3:1 ellen. *Minikosárlabda:* Kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra;megindulás, megállás, sarkazás a kosárlabdában. *Miniröplabda:* Kosárérintés és alkarérintés, alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban. *Labdarúgás:* Rúgások kapura és társhoz belsővel, belső csüddel, teljes csüddel, labdaátvételek;labdakontroll-gyakorlatok, lövő- és testcselek nehezedő feltételek mellett. A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. A felállási forma alkalmazása Területnyitás támadásban. Területszűkítés védekezésben. Kapusok szerepe védekezésben, támadásban. *Szivacskézilabda:* Kapura dobási kísérletek helyből, nekifutásból, páros lefutásból. Passzgyakorlatok. Ismerkedés a kapusjátékkal. *Sportjáték-előkészítő (kis)játékok:* Létszámazonos (1:1; 2:2; 3:3; 4:4 ellen), létszámfölényes helyzetekben (2:1, 3:1,	*Vizuális kultúra:* vizuális kommunikáció. *Matematika:* számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometria. *Magyar nyelv- és irodalom:* kommunikációs jelek felismerése és értelmezése.

4:1, 4:2 ellen) labdarúgás, szivacskézilabda, minikosárlabda (streetball) jelleggel; kis létszámú cicajátékok labdarúgás-, kézilabda-, kosárlabda jelleggel, fokozatos szabálybevezetéssel; területfoglaló, menekülő-üldöző taktikai játékok; palánkkosárlabda, miniröplabda, vonaljátékok, (kooperatív) zsinórlabda, átfutós röplabda puha labdákkal; sportjátékok rögtönzött mérkőzései kis létszámú csapatokkal, egyszerűsített szabályokkal. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Kommunikációs formák és jelek felismerése a csapatjáték során. A kisjátékokhoz szükséges sportági alapszabályok ismerete. Törekvés a társas szabályok betartására. A sportszerű viselkedést igénylő helyzetek felismerése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Labdaív, területvédés, cselezés, emberfogás, területfoglalás, technikai végrehajtás, taktikai gondolkodás, kooperatív játék, labdabirtoklás, emberelőny, esélykiegyenlítés, győzelem, vereség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Elemi eséstechnikák ismerete, balesetmentes végrehajtása. A támadó- és védőmozgások során az ellenfél mozgásaihoz való igazodás próbálkozások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban. Az önfegyelem és önszabályozás továbbfejlesztése. A sportszerű küzdés iránti igény erősítése. A sportszerű küzdések, együttműködő feladatok végrehajtása során a társak tiszteletének erősítése. A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *A küzdőjátékok előkészítésének gyakorlata:* Tolások és húzások a testi erő kihasználásával. Társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok. Szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása. *Küzdőjátékok:* Szabály- és feladatjátékok önvédelmi, illetve küzdőelemekkel,küzdőjátékok, játékok kooperatív erőfejlesztő tartalommal, páros és csoportos kötélhúzó versenyek, páros küzdések. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusa, önvédelmi alapismeretek a mindennapokban.		*Környezetismeret:* testünk, életműködéseink.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tompítás, grundbirkózás, judo, cselgáncs, esés, karate, boksz, önvédelem, menekülés, szabadítás, feszítés, dobás, kiemelés, kitolás, agresszivitás, tisztelet, önszabályozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban**	**Órakeret 18 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyorsúszás vagy hátúszás közül egy úszásnem választása. Az uszodában szükséges magatartási, higiéniai és balesetvédelmi szabályrendszer tudatosítása, a személyes felelősség kialakítása és az uszodai szabályok betartása. Egy úszásnem (gyorsúszás vagy hátúszás) technikájának rögzítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Az úszásoktatás óraszáma helyi feltételektől függ, de 18 óra biztosítása előírt (a két évfolyamon együttesen). Amennyiben az iskola úszásoktatásra a helyi		*Vizuális kultúra:* tárgy-és környezetkultúra.

tantervben csak 18 órát tervez, vagy nem használja fel a teljes (36 órás) időkeretet, a fennmaradó órákat a többi tematikai egység időkeretének bővítésére kell fordítania. MOZGÁSMŰVELTSÉG A vízhez szoktatás gyakorlatai, a vizes környezet balesetvédelmi és higiéniai rendszabályai. Vízbiztonság, siklás hason és háton. Tudatos levegővétel az úszás rávezető gyakorlataiban. Hátúszás Szárazföldi rávezető gyakorlatok (karmunka, lábmunka). *Feladatok háton:* felfekvés a hátra kapaszkodással, fejbeállítás, csípőemelés; háton lebegés segítséggel és önállóan; felfekvés hátra segítséggel és önállóan; lebegés háton önállóan; lebegés és siklás háton. *Hátúszás lábtempó:* siklás háton; hátúszó lábtempó úszólappal és labdával; hátúszó lábtempó, segítséggel; hátúszás lábtempó segítséggel és önállóan; háton lebegés, siklás és a hátúszás lábtempó összekapcsolása; hátúszás lábmunka önálló gyakorlása. *Hátúszás kartempó:* hátúszás kartempó – késleltetve; mélytartásból, majd magastartásból; egykaros hátúszás-kísérletek, a levegővétel. *Hátúszás kar- és lábtempó összhangjának megteremtése:* hátúszás lábtempó, késleltetett kartempó; hátúszás kar- és lábtempó technikai gyakorlatai. Gyorsúszás Szárazföldi rávezető gyakorlatok (karmunka, lábmunka. légvétel, ritmus) *Gyorsúszás lábtempó:* siklás hason; gyorsúszás lábtempó korlátnál és önállóan eszközök felhasználásával is; gyorsúszás lábtempóval. *Gyorsúszás kartempó:* gyorsúszás kartempó járásban; gyorsúszás kartempó járásban egy karral végzett kartempóval; egykaros úszások gyorsúszásban. *Gyorsúszás kar- és lábtempó összekötése:* gyorsúszás technikai feladatok; gyorsúszás kar- és lábtempó gyakorlása. *Gyorsúszás levegővétele:* a gyorsúszás levegővétele „hátrafordulással”; gyorsúszás levegővétel gyakorlása járás közben; a gyorsúszás kartempó és a levegővétel összekapcsolása. *Úszások a mélyvízben:* gyorsúszás karral-lábbal; gyorsúszás karral-lábbal, hátrafordulásos levegővétellel; úszás szabadon. *Ugrások, taposások:* beugrás és taposás a mélyvízben (növekvő időtartamban); fejesugrás és előkészítő gyakorlatai. A téri tájékozódás, tér- és mélységérzékelés fejlesztése úszó és merülő gyakorlatokkal. Adott úszásnem technikai gyakorlatai koordinációs céllal. Játékos páros és társas vízi feladatok erőfejlesztő céllal. *Vízhez kötött játékok:* Hajóvontatás, siklási és vízbeugrási versengések, víz alatti fogók, játékos úszógyakorlatok; játékos vízi csapatversenyek eszközökkel, vízilabda-, illetve röplabdajellegű labdás játékok, egyéb játékok különféle eszközökkel. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A választott úszástechnikával kapcsolatos fogalmi készlet ismerete, az uszoda élet- és balesetvédelmi ismeretei, önbizalom és bizalom mások iránt, az úszástanulással, vízben mozgással kapcsolatos érzések kommunikációja, irányítás általi alkalmazkodás. *Amennyiben az intézményben az 1-2. osztályban is megoldott az úszásoktatás, a tematikai egység céljait és követelményeit a helyi tantervben ennek figyelembe vételével kell meghatározni.*	*Környezetismeret:* a víz tulajdonságai, testünk, életműködéseink.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Felfekvés, gyorsúszás, hátúszás, fejesugrás, késleltetés, levegővétel, merülés, mentés, életvédelem, örvény, pánik, félelem, fáradtság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás	A szabadtéri és természetben űzött mozgásos tevékenységek alapvető egészségvédelmi és környezettudatos szabályai. Az időjárási körülmények hatása a testmozgásra. Mozgástapasztalat néhány szabadidős mozgásrendszerről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alternatív, szabadidős mozgásformák további megismerése és kipróbálása. A kihívást jelentő, új sportágak révén a mozgás iránti pozitív érzelmi bázis formálása. Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
MOZGÁSMŰVELTSÉG *Ismerkedés újabb alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készletükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal és/vagy az 1-2. osztályban választottak további gyakorlása **a lehetőségek függvényében**:* Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen; siklások, gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal; falmászás; íjászat, lovaglás, karate, nordic-walking, vívás. Egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek. Gyermekjóga gyakorlatok. *Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.* A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A választott szabadidős mozgásrendszerek elnevezései, alaptechnikai és taktikai elemei, legfontosabb szabályai, KRESZ-alapismeretek, a szabadidős mozgásokhoz tartozó szabályok, eszközök ismerete, a szabadidő- és médiatudatosság. *A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.*	*Technika, életvitel és gyakorlat:* közlekedési ismeretek. *Környezetismeret:* testünk, életműködéseink; időjárás, éghajlat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rekreáció, szabadidő, játékszervezés, bőrbetegség, kullancs, UV-sugárzás,

A fejlesztés várt eredményei a harmadik **évfolyamos ciklus végén**	*Előkészítő és preventív mozgásformák* Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is. Önálló pulzusmérés. A levezetés helyének és preventív szerepének megértése. A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete. A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása. Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása. A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása. A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén. Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák* Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal. A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete. *Manipulatív természetes mozgásformák* A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel. A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A pontosság, célszerűség és biztonság igénnyé válása. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban* Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is. A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során. Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet. A tempóváltozások érzékelése és követése. A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete. *Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban* A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között. A 3 lépéses dobóritmus ismerete. A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban. Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is. A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete. A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése. *Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban* A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete. Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során. Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése. Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése. Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra. A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés. A sportszerű viselkedés értékké válása. *Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban* Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban. Előre, oldalra és hátra esés, tompítással. A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása. A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása. A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés. Az saját agresszió kezelése. Az önvédelmi feladatok céljának megértése. *Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban* Egy úszásnemben 25 méter leúszása biztonságosan. Fejesugrással vízbe ugrás. Az uszodai rendszabályok természetessé válása. A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

	Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete. A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása. A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során. A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

Testnevelés felső tagozat

Munkaközösségünk az 5. évfolyamon az Apáczai Kiadó tantervi javaslatát fogadta el, amely az alábbi linken érhető el. A törvényi 10%-ot a következőképpen osztottuk el:
http://www.apaczai.hu/uploads/Testnevelés_5-6_bontva.doc
5 óra atlétika
5 óra képességfejlesztés
4 óra gyakorlás
4 óra értékelés
4 óra felmérés
6. évfolyamon is az Apáczai Kiadó tantervi javaslatát fogadtuk el, amely a fenti linken érhető el. A törvényi 10%-ot a következőképpen osztottuk el:
5 óra atlétika
5 óra képességfejlesztés
5 óra gyakorlás
5 óra értékelés
4 óra felmérés
Munkaközösségünk a 7. évfolyamon az Apáczai Kiadó tantervi ajánlását fogadta el, amely az alábbi linken érhető el. A törvényi 10%-ot a következőképpen osztottuk fel:
http://www.apaczai.hu/uploads/Testnevelés_7-8_bontva.doc
4 óra atlétika
4 óra képességfejlesztés
4 óra gyakorlás
6 óra felmérés, értékelés
Munkaközösségünk a 8. évfolyamon is az Apáczai Kiadó tantervi ajánlását fogadta el, mely az alábbi linken érhető el. A törvényi 10%-ot a következőképpen osztottuk fel:
4 óra atlétika
4 óra képességfejlesztés
4 óra gyakorlás
6 óra felmérés, értékelés
A kötelező úszásoktatást (medence hiányában) csak abban az esetben tudjuk vállalni, ha a fenntartó felvállalja a költségeket, és a szülőket nem terheljük vele.

3.5.10. KÖRNYEZETISMERET 1-4. OSZTÁLY

Az alsó tagozatos környezetismeret helyi tantervünket az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet alapján készítettük el, melyhez a Mozaik Kiadó helyi tervi ajánlását használtuk fel:
http://www.mozaik.info.hu/Homepage/Mozaportal/MPtmttsa.php?type=TT#5
Környezetünk titkai
Kiegészítve a következőkkel:

- Az 1. évfolyam Ismerkedés az iskolával c. témakört kiegészítettük az Ismerkedés a testvérosztállyal témával: ünnepekre való közös készülődéssel, közös programok szervezésével.
- Mind a négy évfolyamon kiegészítettük a Lakóhely ismerete c. témakört Kecskeméti sétával, melynek keretében a tanulók megismerkednek a helyi nevezetességekkel

Környezetismeret heti és éves óraterve 1–4. évfolyam

	A környezetismeret tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma	A természettudományos irányultságú osztály heti környezetismeret óraszáma	A természettudományos irányultságú osztály éves környezetismeret óraszáma

1. évfolyam	1 óra	36 óra	___	___
2. évfolyam	1 óra	36 óra	___	___
3. évfolyam	1 óra	36 óra	1 óra	72 óra
4. évfolyam	1 óra	36 óra	1 óra	72 óra

3.5.11. TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

Évi óraszám: 36 óra
Heti óraszám: 1 óra
Célok, feladatok

A természetes és mesterséges környezet anyagainak megismerése, anyagvizsgálati tapasztalatok szerzése érzékszervi tapasztalással. Összefüggések felismerése az anyagok és a belőlük készült tárgyak között. Az anyagfeldolgozás alaplépéseinek alkalmazása. Tájékozódás az anyagokhoz kötődő mesterségekről és szakmákról.
Az emberi alkotással létrehozott terek, esztétikai követelményeinek, a szerkezetnek és a formának a kapcsolata. Az épített környezet anyagainak és szerkezeteinek megismerése.
Becslés, mérés, egymás mellé rendezés, méretazonosság megállapítása. Önálló tervezés és kivitelezés az építésben és a tárgyalakításban. Tervek, elképzelések rajzi megjelenítése egyéni elképzelés szerint. Egyszerű makett elemzése és készítése terv alapján. A munkaeszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használata.
A szárazföldi, vízi és légi közlekedés történetének ismerete. A városi, országúti, vasúti, vízi és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek bemutatása. Kerékpározás forgalomtól elzárt területen, ismerkedés a kerékpáros közlekedés szabályaival. Az utazással kapcsolatos illemszabályok ismerete.
Az egészséges táplálkozás, öltözködés és napirend elemi ismeretei. Egyszerű házimunkák elvégzése. Az életkornak megfelelő önkiszolgáló tevékenység végzése. Balesetmentes szabadidőtöltés és játék. Környezetkímélő és a természetet szerető életmód kialakítása.
1–2. évfolyam
A technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tanításának célja az 1–2. évfolyamon, hogy a kulcskompetenciák – különösen a természettudományos-technikai kompetencia – fejlesztésével a gyermek az életkori sajátosságainak megfelelő szinten tapasztalatokat szerezzen az őt közvetlenül körülvevő világról. A készségek és képességek alakítása során olyan módszereket sajátítson el, amelyek egyaránt segítik a tájékozódásban, a természeti, társadalmi és technikai környezetbe való beilleszkedésében és az örömmel végzett alkotó munkájában. Támogassa az óvodai játékból az iskolai munkába való átmenetét, elősegítse a hatékony és egyre önállóbbá váló tanulását, a mindennapokban nélkülözhetetlen elemi ismeretek befogadását, a kézügyesség fejlődését szolgáló játékos tevékenységeket, a tanulás és a munka tiszteletét, megszeretését, a tudás, az alapvető értékek, a megőrzendő hagyományok megbecsülését. Egyre fontosabbá válik az önálló, egyéni munkálkodás mellett a csoportmunkában történő, egymást segítő munkavégzés. A szociális és állampolgári kompetencia alakítása a közvetlen környezet, a családi életvitel formálásával, a családi és iskolai körben vállalható feladatok, valamint a munkamegosztás lehetőségeinek megismerésével kezdődik. Az anyanyelvi kommunikáció készségeinek fejlesztése kiemelt terület a célok, feladatok megvalósítása során. A különböző játékok közben szinte észrevétlenül bővül a szókincs, fejlődik a nyelvhasználat. A mindennapokban elvégzendő munkák során az anyagok felhasználásához, feldolgozásához, átalakításához szükséges szokások és elemi munkafogások ismeretei a mozgáskoordináció fejlesztését, az eszköz- és szerszámhasználat gyakorlását szolgálják. A matematikai kompetencia fejlődését a becslések, mérések, számítások, a síkbeli és térbeli alakzatokkal történő manipuláció, a válogatások és a csoportosítások segítik. A kezdetben mintakövetéssel készített, majd az alkotó fantázia által vezérelt önálló munkavégzéssel kialakított munkadarabok hozzájárulnak az esztétikai érzék fejlődéséhez. A kézműves foglalkozások, a népművészeti alkotások megismerése révén, az esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésével a tanulók nyitottá válnak a világ sokfélesége és nemzeti kulturális örökségünk iránt. Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelést szolgálja az egyéni életvitel formálása a táplálkozás, az öltözködés, a higiénia, és a helyes időbeosztás terén.
Minden évben visszatérő programok a családi, az osztály- és az iskolai rendezvények. A kisebb és nagyobb közösségek ünnepei a közösségi összetartozást megalapozó közös értékek őrzése mellett a kikapcsolódást, a szabadidő hasznos eltöltését segítik. Mintát adnak az ünnepre való felkészüléshez, az ünnepléshez, az ünneplés utáni teendők végzéséhez. A „kezdeményezőképesség és a feladatvégzésre vállalkozás” fejlesztését szolgálja a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés feladataival való ismerkedés, a kommunikáció, az egyeztetés, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása, a kockázati tényezők mérlegelése, a munkavégzés egyénileg és csapatban, a tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) életkornak megfelelő értékelése, elemzése, s ezek megszívlelése.
A gyalogos közlekedés alapvető tudnivalóinak, a veszélyhelyzetek és a balesetek megelőzését célzó szabályok megismerése és azok szituációs játékokban való élményszerű alkalmazása megalapozza a biztonságos és önálló közlekedéshez szükséges szokások kialakulását.

1. évfolyam

Tematikai egység/Fejlesztési célok	1. Család, otthon, háztartás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: élmények, tapasztalatok elmondása; lakhely ismerete; családtagok és rokonok bemutatása; alapvető viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a közvetlen természeti, társadalmi és technikai környezet megismertetése és megismerése során. A környezet- és egészségtudatosság egyes elemeinek megalapozása. A családkép és a családi otthon képének alakítása. A rendszeresség és a rendszeretet iránti igény formálása. Együttműködési képesség kialakítása a családtagokkal, az iskolatársakkal, felnőttekkel. Szókincsbővítés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1. 1. Élet a családban Hétköznapok és ünnepek eseményeinek megkülönböztetése. Családtagok bemutatása családrajzzal. Családi szerepek. Ajándékok készítése családtagok számára, különböző alkalmakra.	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció. *Környezetismeret:* család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné. *Matematika:* tájékozódás térben és időben - időtartam, nap, napszakok. *Erkölcstan:* Én és a közvetlenebb és tágabb környezetem, közösségeim, társaim. Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.
1. 2. Biztonságos otthon Házimunkák számbavétele. Munkamegosztás a családban. Háztartási eszközök, gépek használatának lehetőségei. Otthoni balesetek megelőzése. Veszélyforrások a háztartásban: elektromosság, gyúlékony vegyszerek. Veszélyt jelző piktogramok megismerése.	
1. 3. Családi időbeosztás Tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje. Időbeosztás megbeszélése, napirend készítése. Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.	

1. 4. Tisztaság és rend Tisztaság és rend a környezetünkben. Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása. Alapvető takarítószerek és eszközök használata. Takarékosság energiával, vízzel.	
1. 5. Táplálkozás Az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemei. Étrend összeállítása képek válogatásával. Zöldség- és gyümölcstál, szendvics készítése.	
1. 6. Testápolás Higiéné. Kézmosás, körömápolás, mosakodás, fürdés, hajmosás eszközei és anyagai.	
1. 7. Célszerű öltözködés A napszaknak, évszaknak, hétköznapi tevékenységeknek és ünnepi alkalmaknak megfelelő öltözködés.	
1. 8. Növényápolás, állatgondozás Otthoni és iskolai szobanövényeink ápolása és védelme. A növények életfeltételeinek biztosítása. Hobbiállatok gondozása, felelős állattartás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, lakhely, családi ház, lakás, otthon, háztartás, háztartásvezetés, házimunka, veszélyforrás, baleset, háztartási eszköz, háztartási gép, háztartási baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, takarékosság, hulladék.

Tematikai egység/Fejlesztési célok	**2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés**	**Órakeret16 óra**
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: az óvodáskorban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban.	

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítséggel.
Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig.
Kézügyesség fejlesztése.
Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata.
Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben.
Tanulási szokások alakítása.
Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása.
Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.</td></tr>
<tr><th colspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</th><th>Kapcsolódási pontok</th></tr>
<tr><td colspan="2">2. 1. Az anyagok
Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk.
Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján).
A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.</td><td rowspan="3">Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés.

Környezetismeret: anyagok, érzékszervek, érzékelés.

Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés.
Tárgyak, alakzatok összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés.

Magyar nyelv és irodalom: szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése).

Erkölcstan: az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.</td></tr>
<tr><td colspan="2">2.2. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok,szálas anyagok, textilek alakítása
Képlékeny anyagokból (gyurma, só-liszt gyurma, agyag, tészta) egyszerű formák alakítása gyúrással, lapítással, gömbölyítéssel, hengerítéssel, mélyítéssel, mintázással.
Papír alakítása tépéssel, hajtogatással, nyírással, ragasztással, gyűréssel, gömbölyítéssel.
Fűzőlap-munka.
Faanyagok (hurkapálca,) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással.
Szálas anyagok, fonal jellemzőinek vizsgálata (elemi szál, ágak, sodrat).
Egyszerű fonalmunkák (sodrás, fonás, csomózás, és egyéb kézműves technikák).
Gombfelvarrás.
Maradék anyagokból és hulladékból készíthető tárgyak.
Takarékos anyagfelhasználás.
A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek.</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. 3. Építés
Építés építőelemekből (pl. konstrukciós játékok – faépítő, fémépítő, LEGO – felhasználásával) utánzással, kép és rajz alapján, illetve önálló elképzeléssel.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak/ fogalmak</td><td colspan="2">Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, mérés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, anyagtakarékosság, építőelem.</td></tr>
</table>

Tematikai egység/fejlesztési célok	3. Közlekedés	Órakeret4 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: közlekedés és óvatosság – fegyelmezett viselkedés a közlekedési környezetben; a család közlekedési szokásai; az óvoda (majd iskola) és a lakóhely közötti közlekedés lehetőségei; élmények, tapasztalatok a településen belüli közlekedésről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos és fegyelmezett gyalogos közlekedési ismeretek alapjainak kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3. 1. Gyalogos közlekedés szabályai A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése. A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa és a gyalogos közlekedésnél jelentős jelzőtáblák ismerete. ***3. 2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai*** A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása. ***3. 3. A közlekedésben rejlő veszélyek*** A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése.	*Környezetismeret:* közlekedési eszközök. *Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.

Tematikai egység	4. Közösségi munka, közösségi szerepek	Órakeret9 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: a családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4. 1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap. Baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése. ***4. 2. Iskolai és osztályrendezvények*** Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek, Fogódzó műsor,Alapítványi bál,DÖK nap) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az érzések megfogalmazása.	*Környezetismeret:* szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.
4. 3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció A munka megszervezése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás.

2. évfolyam

Tematikai egység/Fejlesztési cél	1. Család, otthon, háztartás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A családtagok és rokonok bemutatása; alapvető viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a közvetlen természeti, társadalmi és technikai környezet megismertetése és megismerése során. A környezet- és egészségtudatosság egyes elemeinek megalapozása. A családkép és a családi otthon képének alakítása. A rendszeresség és a rendszeretet iránti igény formálása. Az önismeret fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1. Élet a családban Hétköznapok és ünnepek eseményeinek megkülönböztetése. Családtagok bemutatása síkbábokkal. Családi szerepek Ajándékok készítése családtagok számára, különböző alkalmakra.	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció. *Környezetismeret:* család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné. *Matematika:* tájékozódás térben és időben - időtartam, nap, napszakok. *Erkölcstan:* Én és a közvetlenebb és tágabb környezetem, közösségeim, társaim. Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.
1 .2. Biztonságos otthon Házimunkák számbavétele. Munkamegosztás a családban. Háztartási eszközök, gépek használatának lehetőségei. Otthoni balesetek megelőzése. Veszélyforrások a háztartásban: sérülést okozó tárgyak, tűzgyújtó eszközök, gáz, elektromosság, gyúlékony, maró, illetve mérgező vegyszerek, romlott ételek. Veszélyt jelző piktogramok megismerése.	
1. 3. Családi időbeosztás Munkaidő, tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje. Időbeosztás megbeszélése, napirend készítése. Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése. Rajzos programajánlat készítése.	

1. 4. Tisztaság és rend Tisztaság és rend a környezetünkben. Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása. Alapvető takarítószerek és eszközök használata. Személyes higiéné, tisztálkodás szabályainak ismerete. Környezetünk tisztán tartása. Takarékosság energiával, vízzel. A szelektív hulladékgyűjtés célja, jelentősége és megvalósítása.	
1. 5. Táplálkozás Az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemei. Étrend összeállítása képek válogatásával. Zöldség- és gyümölcstál, szendvics készítése.	
1. 6. Testápolás Higiéné. Testápolás (kézmosás, körömápolás, mosakodás, fürdés, hajmosás, intim területek tisztántartása) eszközei és anyagai.	
1. 7. Célszerű öltözködés A napszaknak, évszaknak, hétköznapi tevékenységeknek és ünnepi alkalmaknak megfelelő öltözködés. Ruhadarabok válogatása, csoportosítása, hajtogatása. Szekrényrendezés. Öltöztetőbaba modell ruhatárának rajzolása, öltöztetése.	
1. 8. Növényápolás, állatgondozás Otthoni és iskolai szobanövényeink ápolása és védelme. A növények életfeltételeinek biztosítása. Hobbiállatok gondozása, felelős állattartás.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, közösség, háztartás, háztartásvezetés, házimunka, veszélyforrás, baleset, háztartási eszköz, háztartási gép, háztartási baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, higiéné, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, takarékosság, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	**2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés**	**Órakeret 16 óra**
Előzetes tudás	Eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban. A munka során felhasználandó anyagok technológiai tulajdonságainak megtapasztalása, irányított (felhasználás célja szerinti) vizsgálata. A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítséggel. Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig. Kézügyesség fejlesztése. Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata. Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben. Tanulási szokások (sorrendiség, időbeosztás, hatékonyság) alakítása. Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2. 1. Az anyagok Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján). A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.	*Vizuális kultúra:* vizuális megjelenítés. *Környezetismeret:* anyagok, érzékszervek, érzékelés. *Matematika:* Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés. Tárgyak, alakzatok összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés. *Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése). *Erkölcstan:* az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.
2. 2. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek alakítása Képlékeny anyagokból (só-liszt gyurma, agyag, tészta) formák alakítása Papír alakítása. Fűzőlap munka. Faanyagok (hurkapálca, fenyőléc) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással. Fémhuzal alakítása hajlítással. Szálas anyagok, fonal jellemzőinek vizsgálata (elemi szál, ágak, sodrat). Egyszerű fonalmunkák (sodrás, fonás, csomózás, pompon készítése) és egyéb kézműves technikák (nemezelés, gyöngyfűzés). Gombfelvarrás. Síkbábok készítése papír, fa, fonal és textilanyagok felhasználásával. Tárgyak készítése természetes anyagokból (termésekből, csuhéból stb.) Maradék anyagokból és hulladékból készíthető tárgyak. Takarékos anyagfelhasználás.	

A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és napjainkban.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, mérés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, átalakított anyag, sablon, mintaelem, szálas anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékosság, újrahasznosítás, építmény.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Közlekedés	Órakeret4 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megismert szabályok és fogalmak	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos és fegyelmezett gyalogos közlekedési ismeretek alapjainak kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3. 1. Gyalogos közlekedés szabályai A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése. A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa, a rendőri karjelzések és a gyalogos közlekedés jelzőtábláinak ismerete.	*Környezetismeret:* közlekedési eszközök. *Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).
3. 2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.	

3. 3. A közlekedésben rejlő veszélyek
A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük.
A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése, megelőzési stratégiák kialakítása.
Helyes magatartás a baleseti helyszínen.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.

Tematikai egység	4. Közösségi munka, közösségi szerepek	Órakeret9 óra
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4. 1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	*Környezetismeret:* szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.
4.2. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek,DÖK nap,Suli-kuckó,Alapítványi bál,Fogódzó műsor) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (programfüzet, díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok, az átélt érzések megfogalmazása.	
4. 3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő probléma-felismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

3–4. évfolyam

A technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tanításának célja a 3–4. évfolyamon, hogy a kulcskompetenciák további fejlesztésével a gyermek bővítse az életkori sajátosságainak megfelelő szinten az őt közvetlenül körülvevő világról szerzett tapasztalatait és ismereteit. A mindennapok gyakorlatában egyre inkább nélkülözhetetlen életviteli ismeretek mellett a kézügyesség és az alkotó fantázia fejlesztésével a gyermekek az örömteli tanulásra és munkavégzésére kapnak ösztönzést. Egyre alaposabban és egyre többet ismernek meg az erkölcsi értékekből, a megőrzendő szokásokból, a nemzeti hagyományokból, a magyar kultúrából. A tevékenységek közbeni magatartási szabályok betartása különösen fontos, ez megalapozza az emberek közötti kapcsolatok, illetve a társadalmi érintkezés bonyolult illemszabályainak elsajátítását. Az önállóságra törekvés ösztönzése új tanulási-tanítási módszerek alkalmazását igényli, amelyekhez az egyéni munkálkodás mellett csoportmunka is szükséges. Javarészt még bemutatás utáni mintakövetéssel készülnek a munkadarabok, de egyre önállóban, a saját műveleti sorrendet is követve. A kivitelezés során a kézügyesség, a mozgáskoordináció, a testtartás, az erőkifejtés továbbfejlesztése közben az anyag, a forma, a szerkezet, a funkció és az esztétikum összefüggései is érvényesülnek. Kiemelten fontos cél a helyes munkafogások és a célszerű, balesetmentes szerszámhasználat betartása. A folytatódó népi tárgyalkotó tevékenységek a már megismert anyagok felhasználását, a művészi kifejezés sokféleségét tükrözik. A szókincs bővítése és a szaknyelvi elemek használata továbbra is játékos keretek közt történik. Mindeközben a műszaki rajzi ismeretek megalapozása is elkezdődik.
Az önkiszolgálás és a segítő tevékenységek az életkornak megfelelően, a családi és közösségi munkamegosztás keretei közötti tudatos feladatvállalással fejlődnek tovább. Egyre határozottabb fejlesztési cél az egészség- és környezettudatos életvitel megalapozása.
A közlekedési kultúra a gyalogos közlekedés alapvető szabályainak készségszintű alkalmazása után a kerékpáros és a tömegközlekedésben való önálló részvétellel, a biztonságos közlekedés magatartási követelményeinek elsajátításával gazdagodik.
A közösségi munka, a közösségi szerepek további gyakorlása az egyéni együttműködési készség és a csoport-koherencia fejlődését szolgálja.

3.évfolyam

Tematikai egység	1. Család, otthon, háztartás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról. Munkamegosztás a családban, odafigyelés egymásra. Iskolai szokások ismerete. Tapasztalások a környezet alakításáról. Információszerzés, a kapott információk felhasználása.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:	Az elvárt jó magatartási formák gyakoroltatása, udvariasság, engedelmesség, alkalmazkodás, segítőkészség, tolerancia, együttműködő képesség. Vélemények megfogalmazása, az érzések közlése indoklással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Önismeret, önkiszolgálás, önkiszolgáló tevékenység gyakorlása. Egyszerű hideg étel készítése (pl.: szendvics+limonádé) Asztalterítés, vendégvásár, meglepetés készítés a családnak (pl.: reggelihez, vacsorához az asztal megterítése) Szalvétahajtogatás gyakorlása.	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, szakszöveg használat, szakszavak helyesírása, beszédkultúra fejlesztés, mondatalkotás.
1.2. Ünnepeink, családi ünnepek. Születésnapok a családban, hagyományok, karácsony, farsang, húsvét. Az ünnepek hangulatához illő dekoráció készítés papírok felhasználásával. Ajándékozás, ajándékok becsomagolása.	*Matematika:* Alapműveletek, problémák megfogalmazása, megoldása, mérés, mérőeszközökkel.
1. 3. Egészség, betegség. Egészségünk fogalma, az egészség megőrzése érdekében teendőink. A betegség tünetei. Hogyan védekezhetünk a betegségek ellen? Öltözködés az időjárásnak megfelelően.	*Környezetismeret:* Rokoni kapcsolatok, ünnepek, emberi test felépítése, egészséges életmód.
1. 4. Gazdálkodás, környezettudatosság. Tevékenységeink megtervezése, végrehajtása. Tanulás, szabadidő eltöltése időbeosztás arányos legyen. Víz és elektromos áram használata takarékosan. Érdeklődés felkeltése a családi gazdálkodásra. Mennyibe kerül a háztartás, mit jelent a rezsi, hogyan takarékoskodhat a család? Közvetlen környezetünk védelme, szemétgyűjtés és tárolás szelektíven, felhasználás hasznosan.	*Erkölcstan:* Önismeret, énkép, felelősség önmagunkért, családtagjainkért, osztálytársainkért, iskolatársainkért, a körülöttünk élő embertársainkért.
1. 5. A háztartásban használt takarítószerek és eszközök. A kozmetikai szerek hatásainak értelmezése, használati utasítások elemzése. A különböző károsító hatások megelőzési lehetőségei.	
1. 6.Tisztálkodás, öltözködés.	

Növények, állatok gondozása a lakásban és a ház körül. Személyi higiénia, mosakodás, fürdés, fogmosás fontossága. Illatszerek hatása, használata gyermekkorban. Öltözködés az egyéni alkatot és az egyéni adottságokat, valamint a divatot figyelembe véve.

Tematikai egység	2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	Óraszám: 16 óra
Előzetes tudás	A természetes anyagok tulajdonságai, felismerhetőségük. Tárgyak készítése mintakövetéssel. Eszközök használata balesetmentesen. A feladatmegoldásokhoz szükséges ismeretek alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:	Az ismeretek megszerzéséhez megfigyelések végzése, tapasztalatok gyűjtése. A természetes anyagok vizsgálata egyszerű, fizikai módon (tapintás, szaglás, mérlegelés, csiszolás, szögbeütés, nyírás, vágás). Elővigyázatosság a vizsgálatok közben. A tárgyak készítésekor az anyagok, eszközök és szerszámok balesetmentes használata, biztonságos munkavégzésre törekvés. A veszélyhelyzetek felismertetése, azok kivédése. A kézügyesség és a mozgáskoordináció, valamint a jó testtartás elsajátíttatása. Rend, tisztaság megteremtése, megőrzése a tevékenykedtetés minden fázisában.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2. 1.Ismerkedés a felhasznált anyagokkal: Beszélgetés az előállíthatóságukról, a kitermelési folyamatokról és a tulajdonságaikról. (papírok, textilek, kemény és puhafa, alumínium és acélhuzalok, lemezek, hulladék anyagok)	*Magyar nyelv és irodalom:* A szakszavak jelentése, azok helyesírási gyakorlása. Szövegértés, fogalmak magyarázata. *Matematika:* Mérés mérőeszközökkel, becslés, szerkesztés vonalzó használatával. *Vizuális kultúra:* rajzeszközök használata, alaklemezről rajzolás, szabadkézirajzkészítés, körvonalrajzok értelmezése. *Környezetismeret:* A felhasznált anyagok tulajdonságainak vizsgálata és tapasztalati úton megfigyelések végeztetése. *Erkölcstan:* A tudás fontossága, a körülöttünk lévő világ megismerhetősége. A szellemi értékek az emberiség szolgálatában.
2. 2.Tárgyak készítése: A tárgyak készítésének megtervezése, előrajzolás, sablon alkalmazásával, ismerkedés a körvonalrajzzal, tárgykészítés mintakövetéssel. A kézi varrás elemei (varrótű, hímzőtű, varrócérna, hímző cérna) alapöltések (előöltés, tűzőöltés, pelenkaöltés) hasznos tárgy készítése, pl.: tűpárna. Egyszerű használati tárgyak készítése, természetes anyagok, hulladék anyagok felhasználásával: papírból, fából pl.: (mikulás, könyvjelző, papírdoboz, repülő, karácsonyfadísz, bábok, tojástartó húsvétra, díszkendő anyák napjára). Fémépítő elemekből pl.: legóból makettek, modellek készítése minta alapján. Mérés, előrajzolás. A munkahely célszerű rendjének fenntartása. Baleset- megelőzés.	
2. 3.Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel Mérés eszközei, használatuk. Vonalfajták, körvonalrajz.	

2. 4.A technika vívmányainak mindennapi használata A háztartásban lévő eszközök, berendezések azonosítása. Neves magyar, illetve külföldi találmányok, feltalálók.		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, szerszám,makett,modell,minta,körvonalrajz. Veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.	
Tematikai egység	**3. Közlekedési ismeretek:**	**Órakeret** **6 óra**
Előzetes tudás	Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett alkalmazása. Helyes viselkedési szokások a különböző közlekedési helyzetekben (gyalogos közlekedés, személygépkocsiban és közlekedési eszközökön való közlekedés).	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:	A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok pontos ismerete. A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a fegyelmezett, elővigyázatos biztonság elsajátítására. Az életkori sajátosságoknak megfelelően közlekedési balesetek elemzése. (a baleset lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése és gyakoroltatása).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3. 1.Gyalogos közlekedési ismeretek: A gyalogos közlekedés szabályai helyben, lakott területen és a lakott területen kívüli közlekedés. Elsőbbségi helyzetek a gyalogos közlekedésben. A közlekedés tapasztalatairól természetes anyagok segítségével, közlekedési szituációk megjelenítése (pl.: társasjátékok, faépítő, lego felhasználásával)	*Magyar nyelv és irodalom:* szakszöveg értelmezése, szövegmondás gyakorlása, piktogramok készítése. *Környezetismeret:* a lakókörnyezet részletes megismerése, térképismeret. *Erkölcstan:* Udvariasság a közlekedésben, helyes beszédstílus, tiszteletadás, segítségnyújtás a bajban.
3. 2.Közlekedési eszközök típusai, csoportjai: Bemutatás (pl. az internet felhasználásával, szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközökről). Viselkedési szabályok a tömegközlekedési eszközök használata közben. (pl.: kirándulások alkalmával jegykezelés, leszállási szándék jelzése). Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés gyakorlása gyalogosan és helyi közlekedési eszköz használatával.	
3. 3. Kerékpározási alapismeretek A kerékpár részei, működése. A kerékpárút közlekedési jelzései.	
3.4. A közlekedési eszközök környezet és egészségtudatos használatának bemutatása: A közlekedési eszközök környezetkárosító hatásai (levegő és víz károsítása, ezek megelőzhetősége). Bemutató tábla készítése, újságcikkek és fényképek felhasználásával. Veszélyforrások a közlekedésben. Figyelmetlenségből, szabályok be nem tartásából eredő balesetveszélyek.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Úttest, kerékpárút, közösségi közlekedés, kerékpározás, irányjelzés, légszennyezés,védőfelszerelés,udvariassági szabály.

Tematikai egység	**4. Közösségi munka, közösségi szerepek**	**Órakeret** **6 óra**
Előzetes tudás	A családi, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok. Helyi, hagyományos szokások ismerete. Közvetlen környezetben ismert és gyakorlott szakmák, hivatások bemutatása.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:	A közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének gyakorlata. Ismerkedés a tervezéssel, szervezéssel. Munkavégzés egyénileg és közösen.	

	A tapasztalatok elemzése, esetleges hibák megszívlelése, és értékelés. A szakemberek emberi tulajdonságainak értékelése, megbecsülése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
4. 1.Iskolai és osztályrendezvények: Iskolai és osztályrendezvények (pl.: mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, gyermeknap, osztálykirándulás, születésnap, játszódélután, nemzeti ünnepek, Fogódzó műsor, Suli-kuckó, DÖK nap,Alapítványi bál). Az osztályteremben a berendezés és a teremdíszítés elkészítése az ünnepnek megfelelően. Az ünnephez szükséges kellékek (meghívó, díszletek, jelmezek) előkészítése, vagy beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzésekről megfogalmazások.	*Magyar nyelv és irodalom:* Szövegértés, szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata. *Környezetismeret:* Hagyományos és megszokásos napok, ünnepek. *Erkölcstan:*Hagyományok, szokások, élmények elemzése, feldolgozása.
4. 2.Az iskola környezetében található hagyományos szakma megismertetése: A szakember, vagy az ügyvezető igazgató felkeresése és az üzemlátogatás megszervezése. Megfigyelési szempontok adásával a szakma fortélyainak megfigyeltetése.	
4. 3.A közösségért végzett tevékenység: A tanterem dekorációjának megtervezése, faliújság készítése. Mit tehetünk iskolánk esztétikumának külső és belső környezetének megóvásáért (a munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése, pl.: parkgondozás, tanterem előtt dekorálás, a folyosók tisztaságára ügyelés).	Közösségi munka ,közösségi szerep,rendezvény.
Kulcsfogalmak/fogalmak	

4. évfolyam

Tematikai egység	**1. Család, otthon, háztartás**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról, a családi tagok feladatvállalásáról. Egészséges munkamegosztás, elemi munkaszokások ismerete,	

	annak gyakorlása. Generációs kapcsolatok a családban. A családi tagok feladatai, tevékenységi szerepük. A közvetlen környezet jellemzői, természeti és mesterséges anyagok. Információszerzés lehetőségei, (könyvtár, internet, média).
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pozitív akarati tulajdonságok, és az elvárt jó, magatartási jellemzők fejlesztése. (önállóság, segítőkészség, másokra való odafigyelés, tolerancia, engedelmesség, udvariasság) Elvárások, normák megfogalmazása. Együttműködés a családtagokkal, munkájuk jó szándékú értékelése, vélemények megfogalmazásának gyakorlása egyszerű indoklással. A család takarékos gazdálkodás formáinak elsajátítása, életkori sajátosságuknak megfelelően.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
1.1. Önkiszolgálás-vendéglátás: Családi élethelyzetek, életszínterek, a konyha, mint az életkészítés színtere. A konyha kialakulásának történeti áttekintése. Egyszerű étel készítése, pl.: szendvics és tea. Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás. Családtagok feladatai, egységes munkamegosztás otthon. Önkiszolgáló feladatok gyakorlása. Vendégvárás, vendégek fogadása otthon és az iskolában.	*Magyar Nyelv-és Irodalom:* Szókincsbővítés, szövegalkotás, szövegértés, a szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció. *Matematika:* Problémamegoldás, tájékozódás térben és időben, alapműveletek. *Környezetismeret:* Család, rokonság, egészséges életmód. *Erkölcstan:* Egészség, környezeti hatások, önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés és kapcsolattartás.
1.2. Családi ünnepek: Ünneplés a családban. Karácsony, Anyák napja, Húsvét. Szokások és hagyományok gyűjtése. Alkalomhoz illő ajándéktárgyak készítése. Az ünnepi dekorációk jelentése, készítése. Információk megkeresése, és csoportosításuk különböző szempontok szerint. Az ünnepek jelentése, felkészülés, tervezés, végrehajtás és az elvégzett feladatok értékelése.	
1.3. Önismeret: Mire vagyok képes. Önjellemzés, a családban betöltött szerepem, az osztályközösségben egyenrangú elhelyezések. Saját munkák értékelése, a hibák felvállalása, korrigálás tevékenység végzése közben. Tudatosság az ismeretek elsajátítása és a gyakorlati feladatok megoldása közben.	

1.4. Gazdálkodás a családban: Bevételi és kiadási források elvégzése, jelentésük, zsebpénz kezelése és beosztása. Takarékoskodás otthon és az iskolában, egyénileg és közösen, energiával, pénzzel, fogyasztási cikkekkel. Helyes időbeosztás.
1.5. Egészséges életvitelünk: Az egészséggel kapcsolatos fogalmak tisztázása, egészség, betegség. Egészséges környezet kialakítása, teendőink ennek érdekében, az egészséges tiszta környezet megóvása. (víz, levegő)

Egészségkárosító, környezetkárosító hatások a közvetlen környezetben, a háztartásban és a közlekedésben. Megelőzés, kármentesítés. Kapcsolódás a környezetbarát gazdálkodási programokhoz (szelektív hulladékgyűjtés, a hulladékok újra hasznosításának lehetőségei).		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Család, családtag, generáció, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, közösség, háztartás, házimunka, veszélyforrás, baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életvitel, táplálkozás, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetkárosítás, környezetbarát, szelektív hulladékgyűjtés, takarékosság, zsebpénz, energia, fogyasztási cikk.	
Tematikai egység	**2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés**	**Órakeret 16 óra**
Előzetes tudás	A feladatmegoldáshoz szükséges ismeretek szerzése, és célszerű felhasználása. Tapasztalatok megfogalmazása, a probléma, az igény felismerése. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés, értékelés mintakövetéssel. A felhasználásra kerülő anyagok vizsgálati teendői, az eszközös, szerszámok felismerése, célszerű használata.	
A tematikai egység nevelés-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. Műszaki rajzi alapismeretek felelevenítése, bővítése, rajzkészítés, és rajzolvasás gyakorlása. A feladatok végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése, eleinte mintakövetéssel, később önállóan. A tevékenységhez használt szöveges, rajzos, képi mintakövetésből származó utasítások, tervek végrehajtása. Figyelem és elővigyázatosság a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságos tevékenység végrehajtására. A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése, megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése. Az eszközök, szerszámok célszerű, rendeltetésszerű biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó test-tartás, megfelelő erőkifejtés képességének fejlesztése. Munka közbeni rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosságra.	
2.1. Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival. Anyagvizsgálat: ránézéssel, tapintással, szaglással, majd különféle próbák végzésével. Az anyagok tulajdonságai és felhasználásuk közötti összefüggés megláttatása. Az anyagok tulajdonságai és felhasználási lehetőségüket befolyásoló tényezők.		*Magyar Nyelv-és Irodalom:* szövegértés, szövegalkotás, szakszöveg. *Környezetismeret:*

2.2. Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása. A hímzés eszközei, hímző tű, hímző cérna. Ajándéktárgy készítése hímzéssel, pl. Karácsonyra, Anyák napjára, Húsvétra hímzett kép, vagy színes falikép készítése. (szároltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, goblein öltés) és gyakorlása. Papír és filcanyag, festék, ragasztó felhasználásával, adventi naptár, mécses tartó, ujjbábok, udvari bolond, virágos tojástartó koszorú, cukorvirág készítése. A tárgyak készítése közben utalás az alapanyagok gyártási technológiájára. A szövés alapelemeivel való megismertetés, körömfonás, szalagszövés. Faanyagok, gyurma és papír felhasználásával házikó, csuszka, papírábra készítése. Modellek összeállítása, természetes és mesterséges anyagok felhasználásával (pl. hídmodell, repülőgép, szélkerék, közlőmű, vitorlás hajó és KRESZ táblák modellezése). Épület makettek, jármű modellek készítése, fa és fémépítő, valamint legojáték felhasználásával. A különféle munkadarabok, modellek, makettek elkészítése során becslés, mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása. A kéziszerszámok biztonságos használatának gyakoroltatása, tárolása, a veszélyforrások felismertetése használat közben. A munkahely rendjének megteremtése és megőrzése.	Anyagi tulajdonságok. *Matematika:* Becslés, mérés, szabad kézi rajz, szerkesztőrajz, mennyiségek közötti összefüggések feltárása. Vizuális kultúra, rajzeszközök használata, épületek jellemzői. *Erkölcstan:* Szellemi termékek az emberiség szolgálatában. A tudás hatalma. A világ megismerése. Tárgyaink világa. A világöröksége.
2.3. Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel: A mérés és rajzolás eszközei és használatuk. Méretarányok felismertetése. Vonalfajták (vastag, vékony, folytonos, szaggatott, pontvonal) ismerete és rajzolásának gyakoroltatása. Körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése és készítése.	
2.4. Mindennapos használati tárgyaink: A gyerekek által használt tárgyak értéke, tulajdonságai, alapanyaguk előállítási módjuk, az előállításuk folyamatábrája. A tárgyak használata közbeni veszélyforrások, baleset megelőzés, segítésnyújtás. A tárgyak értékeinek megőrzése. (iskolai felszerelése, játéktárgyak, sporteszközök, otthoni tárgyak)	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Anyag, alapanyag, félkész termék, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, anyagi tulajdonságok, becslés, mérés, méretarány, méretek, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, mesterséges anyag, előállítási folyamat, sablon, szálas anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékosság, értékmegőrzés, újra hasznosítás, építmények, építő elemek, körvonalrajz, alaprajz, műszaki rajz.

Tematikai egység	**3. Közlekedési ismeretek**	**Órakeret: 6 óra**
Előzetes tudás	A gyalogos közlekedés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés, csoportos közlekedési helyzetben. A gyalogos közlekedést szabályozó jelzések ismerete. (jelzőtáblák, jelzőlámpák, útburkolati jelek) Helyes viselkedés a közlekedési eszközökön. (személyautó, autóbusz, villamos, metró, és vonat)	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A biztonságos gyalogos közlekedési ismeretek megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet szabályainak ismeretbővítése. Figyelem, fegyelem fontossága, minden közlekedési helyzetben. Közlekedési balesetek lehetséges okainak feltárása, teendők az elhárításuk és megelőzésük érdekében. Segítségnyújtás közlekedési balesetben, a lehetőségek felismertetése, és gyakorlása az életkori	

	sajátosságoknak megfelelően. A kerékpár felépítésének és működésének megismerése, kerékpározás fogalomtól elzárt területen és kerékpárúton, gyakorlás közlekedési szakember jelenlétében. A városi, országúti, vasúti, vízi-és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek megismerése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1. Gyalogos közlekedési ismeretek: A 3. évfolyamon tanult közlekedési ismeretek felelevenítése (pl.: konstrukciós játékok, faépítő vagy lego) felhasználásával, közlekedési szituációk lejátszása.	*Magyar Nyelv-és Irodalom:* Beszédértés, szaknyelv használat, szövegértés,folyamatábrák, piktogramok. *Környezetismeret:* Lakóhelyismeret,térkép-ismeret, menetrendismeret. *Erkölcstan:* Közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.
3.2. Kerékpározási alapismeretek: A kerékpár részei, működése, közlekedés biztonsági állapota, kötelező felszerelési tárgyai, biztonsági eszközök. Közlekedés lakóövezetben és kerékpárúton. A kerékpárút közlekedési jelzéseinek megismerése. Jelzőtábla típusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táblák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya közösen használt területeken.	
3.3. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben: Viselkedési szabályok a közösségi közlekedési környezetben. Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése. Balesetmentes, fegyelmezett, figyelmes viselkedési szabályok a helyben használt közlekedési járműveken. Kiránduláson, gyalogtúrákon, a szabályok gyakorlati alkalmazása.	

3.4. Közlekedési eszközök, környezet és egészségtudatos közlekedés: A szárazföldi, vízi-és légi közlekedés eszközei. Egészségünk és a kerékpáros közlekedés közötti kapcsolat. Közlekedési környezetünk veszélyforrásai. A szabályok be nem tartásából fakadó veszélyek.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelzőkészülék, alul és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg) közlekedés. Helyi és helyközi közlekedés. Forgalomtól elzárt terület. Kerékpározás irányjelzései, bekanyarodás, megállás, újraindulás. Biztonsági szabály. Udvariassági szabály, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelések.

Tematikai egység	4. Közösségi munka, közösségi szerepek	Órakeret: 6 óra
Előzetes tudás	A szülők körében ellátott foglalkozások, szakmák ismerete. Baráti, iskolai és lakóhelyi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok. Néhány helyi szokás és helyi hagyomány ismerete. A megbeszélt öltözködési és viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyes foglalkozások és szakmák értékeinek felismertetése, azok megbecsülésére való nevelés. Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, az ünneplés, az ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése. Ismerkedés a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés, esetleg átalakítás, ezen részek gyakoroltatása játékos és önálló, vagy csoportos formában. A feladatok megosztására és a részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására való	

	szoktatás, a kockázati tényezők felismerése, mérlegelése, beépítése a lebonyolításba. A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) elemzése, értékelése, a hibák elismerése és megszívlelése, ezek kiküszöbölése a későbbiek folyamán. A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
4.1. A lakóhelyen, vagy az iskola közelében működő vállalkozás megismerése: Lehetőség szerint az üzem meglátogatása, ahol a szakemberek munkáját láthatják a tanulók. Előzetes megfigyelési szempontok adásával irányított megfigyelés és jegyzetelés végeztetése. A látogatást követően a tapasztalatok megbeszélése és rögzítése.	*Magyar Nyelv-és Irodalom:* Szövegalkotás, egy-szerű tipográfiai eszközök használata. *Környezetismeret:* Szokások, hagyomá-nyok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* Hagyományok, szokások, ünnepek, élmények feldolgozása.
4.2. Iskolai és osztályrendezvények: Iskolai és osztályrendezvények (pl.: Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek, az iskola hagyományos ünnepei,Fogódzó, Alapítványi bál, DÖK nap, Sulikuckó) előkészítése és lebonyolítása. Az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet, díszletek, jelmezek, stb.) előállítása, vagy beszerzése. Az átélt érzések megfogalmazása, a közös tapasztalatok megbeszélése és esetleges rögzítése.	
4.3. A közösségért végzett munka: A közösségi tér, közösséghez alakítása: tanterem dekoráció, faliújság készítése, zöldsarok kialakítása (dísznövények, akvárium). Az iskola esztétikus, harmonikus, külső és belső környezetének kialakításában való részvétel a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően. A munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnepek, nemzeti ünnepek, egyházi ünnepek, munkaszervezés, programszervezés, értékelési szempontok.

A továbbhaladás feltételei a két évfolyamos ciklus végén	Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása. Használati utasítások értő olvasása, betartása. Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor). A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel. Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata. A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása. A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Készült az Apáczai Kiadó Kft. Ajánlásának felhasználásával.

kiegészítés:
1. évfolyam: 4óra /tanév
2. évfolyam: 4óra/tanév
3. évfolyam: 4óra/tanév
4. évfolyam: 4óra/tanév
Téma: Közösségi munka, közösségi szerepek
4. 2 Iskolai és osztályrendezvények
Pl: Sulikuckó, Alapítványi bál, Fogódzó rendezvény, Mikulás, Karácsony, Anyák napja

5. évfolyam: 4óra/tanév
6. évfolyam: 4óra/tanév
Téma: Ételkészítés
1. 1Az ételkészítés alapjai, élelmiszerek
7. évfolyam: 4óra/tanév
Téma: Munkakörnyezetünk megismerése, munkahely-látogatás
3. 2 Munkahely-látogatások
Vagy
Továbbtanulás, munkák, szakmák, megélhetés
4. 2 Szakmák, munkák

3.5.12. LABDARÚGÁS

1-8. évfolyam

Általános célok:

- a gyermeklabdarúgás lényege a játék, az örömszerzés,
- a gyermekek és a fiatalok számára fontos a társakkal való együttlét,
- lehetősége legyen minden gyermeknek a játékra,
- tanuljanak meg a gyermekek és az utánpótlás korú labdarúgók nyerni, de veszíteni is, • több gyakorlás, kevesebb mérkőzés,
- a gyermek és utánpótlás labdarúgás legyen sokszínű,
- a gyermekekkel, fiatalokkal való együttlét jelentsen mindenki számára örömöt,
- a játék a gyermekeké, nem a felnőtteké,
- tanulja meg minden gyermek és utánpótlás korú labdarúgó az ellenfél és a vezetők, tanárok, edzők, felnőttek tiszteletét,
- a felszerelés, a körülmények feleljenek meg az utánpótlás-labdarúgók életkori sajátosságainak,

A labdarúgó sportág tantervi célja:

- olyan fiatal, 1-8 osztályos *(gyermek, kisiskolás, serdülő)* labdarúgók képzése, akik tehetségüknél fogva – *az életkori, biológiai sajátosságok figyelembevételével* - iskolai intézményes keretek közötti képzés, felkészítés, nevelés soron képesek elsajátítani:
- a sportág alapjait,
- kis játékokat,
- egyéni (technikai-taktikai, mozgásügyességi) képzést,
- játékrendszeri ismereteket,
- egy-egy elleni párharcot,
- kondicionálás képességeket,
- mentális képességek fejlesztését,
- személyiségfejlesztést,

A futball tanulás a játékhelyzetek megoldásán keresztül történik. Cél a futball alapjainak lerakása, a játék megértése és tanulása, amely kapcsán:

- A felkészítés céljait a játék követelményeiből kell levezetni.
- A feladatmegoldások helyes kiválasztása a tanítási folyamat eredménye.

Tantervi feladatok:

- biztosítani a magyar labdarúgó sport folyamatos és magas szintű utánpótlás bázisát.
- a labdarúgás iránti érdeklődés felkeltése, a beiskolázott tanulókkal a sportág megismertetése, a sportág megszerettetése, a játéköröm felkeltése,
- alkalmassá tegye és felkészítse a tanulókat a labdarúgó sportban történő versenyzésre,
  - korszerű oktatás módszertani eszközökkel nyújtson alapot a további fejlődéshez;
  - a legkorszerűbb eszközökkel biztosítsa az ismeretanyag elsajátítását;
  - a labdarúgás adta speciális lehetőségeinek felhasználásával biztosítsa a sportolók sokoldalú személyiségfejlődését;
  - a sportágban rejlő nevelési helyzetek kihasználásával segítse a sportolók társadalomba való beilleszkedését.
  - a labdarúgást kedvelők (igazolt és nem igazolt fiatalok) számának növelése, az iskolai és az egyesületi színterén,
  - a különböző korosztályokra, évfolyamokra jellemző szakmai, pedagógiai és pszichológiai sajátosságok átadása, tanítása,
  - órai foglalkozások, edzések, tornák, versenyek, mérkőzések lebonyolításához, megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítása,
  - a FAIR PLAY szellemének ápolása.

1. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai az 1. évfolyamban

A tantárgy formai és tartalmi tulajdonságainak elemi szintű megismerése,

A sportpályával, sportcsarnokkal, öltözővel, szertárral, sportszerekkel való találkozás és azok használatának, rendjének megismerése, A sportághoz való kötődés megszilárdítása.

A higiéniai szokások kialakítása,

Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése,

Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel,

Az életkornak megfelelően az egyéni, kiscsoportos és a csapatjátékok szervezéséhez, megértéséhez szükséges ismeretek, szabályok, verseny és sportági játékszabályok elsajátítása,

A játék megszerettetése, szoktatás a játékhoz, játéköröm.

A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása.

Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY.

Utánzó és játékos természetes és sportág specifikus mozgásformák ismerete.

A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása. Alapvető mozgáskultúra kialakítása.

A testhelyzetek proprioceptív érzékelése, felidézési és felismerési folyamatok képességének megszerzése a mozgásban.

Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,

Az életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása. A játékkészség alapjainak lerakása.

I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
1. cél **Labda nélküli koordináció** Testrészek, végtagok helyzet, mozgás, irány és tér érzékelésének fejlesztése. Kar- és lábmunka összhangjának kialakítása. Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése **2. Labdás koordináció** - Labdaérzékelés fejlesztése. - Lassú futás labdavezetés közben. <u>Tervezés:</u> - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán utánzással (frontális). - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával <u>Módszer</u>: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszközök: - különböző nagyságú és minőségű labdák (gumi, bőr, tenisz, medicin)	1. Labda nélküli koordináció: - Határozott formájú szabadgyakorlatok - Statikus (testhelyzetre vonatkozó) és kinesztétikus (testmozgással kapcsolatos) utánzó gyakorlatok. - Megindulások, megállások - Tér-idő-testrész koordinációit fejlesztő gyakorlatok. - Szökdelések, társ- és tárgykerüléssel. - Előre-hátra-oldalra történő mozgások tempó- és irányváltással. 2. Labdás koordináció - Labdaérzékelő gyakorlatok helyben, - Labdaérzékelő gyakorlatok járás közben, előre-hátra-oldalra - Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) Két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban – amelyben változtatni lehet az átadások irányát, a célpont megváltoztatásáig. Feladatok négyszögben. Feladatok téglalapban. Feladatok rombuszban.	1. Labda nélküli koordináció: - Legyenek képesek egyszerű formájú szabadgyakorlatokat végrehajtani ütemezésre, ütemtartással - Legyenek képesek végrehajtani utánzó mozgásokat tükörmozgással, árnyékmozgással. - Legyenek képesek végrehajtani megállásokat, indulásokat, társ-és tárgykerüléseket - Ismerjék fel a tér irányait, a végtagok neveit azok mozgásának irányait. - Ismerjenek játékos futó, sor-és váltóversenyeket 2. Labdás koordináció: - Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni kézzel és lábbal. - Legyenek képesek a labdát kézzel gurítani, dobni, pattogtatni, járás és futás közben vezetni, hajtani - Legyenek képesek érzékelni a különböző méretű és minőségű labdák közötti különbségeket, tulajdonságokat. - Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a talajon járás, kocogás és futás közben - Legyenek képesek érzékelni a labdát – *álló-és mozgás közben* - talajon.

II. ÜGYESSÉG	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> *Az ügyesség nagyfokú, hatékony fejlesztése* Gyors koordináció: amikor időkényszer mellett kell végrehajtani gyakorlatot,feladatot Differenciális mozgásérzékelés: (kinesztézis= belső mozgásérzékelés); izomfeszülés,ellazulás foka *Statikus, dinamikus egyensúly. Téri tájékozódás*	1. Gyors koordináció - amikor időkényszer mellett kell végrehajtani gyakorlatot,feladatot: - futójátékok: sorban, körben, szétszórtan, egyénileg és csoportokban, egymást kerülgetve, szereppel és feladatokkal, - fogójátékok: egy és két fogóval, átfutásos feladatokkal, „házzal” és „ház” nélkül. - egyéni sor-és váltóversenyek: 15-30 m-es távon, tárgyat kerülgetve, különböző testhelyzetekből történő indulással és célba érkezéssel, tárgyak hordásával. Váltás helyben. - akadályversenyek: 15-30 m-es távon, 3-4 akadállyal (pl. bújás, járás, csúszás, mászás) 2. Differenciális mozgás- és egyensúlyérzékelés: - járások 20 cm széles vonalak között, 5 cm-es vonalon, - járások padon, zsámoly magasságra emelt rézsútos padon bújás, járás, kúszás, csúszás, mászás… stb.)	A saját mozgás érzékelésének pontossága térben és időben Ismerje az egyszerű , bonyolult gyors mozgásformákat. Az ÜGYES jól és pontosan tud különbséget tenni a távolságok és a sebességek között. A terhelés fokozása első ősorban a koordináció bonyolultsági szintjének emelésével történjen

III. TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
CÉL: - A labdával való kapcsolat, ismerkedés. - A labdaérzékelés fejlesztése. - Az alaptechnikai fejlesztése (rúgások, átvételek, átadások, labdavezetés) Szervezés: Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, karók, - különböző nagyságú és minőségű labdák (gumi, bőr, tenisz, medicin) - tornapadok (2m, 4 m) - rúgópalánk	Előkészítő labdás gyakorlatok: Helyben: Medicinlabdán rúgással, a láb rúgófelületeinek (belső, belső csüd, külső, külső csüd, teljes csüd) érintése Labdagörgetés tappal, helyben előre-hátra-oldalra Bal-és jobb lábbal váltva talppal a labda visszahúzása, majd belsővel előre. Bal-és jobb lábbal váltva talppal a labda visszahúzása, majd csüdrúgással előre. Járás közben: Előre haladás közben a labda talppal való megállítása. Előre haladás közben talppal befelé átgörgetés, majd a másik láb belsővel való megállítása. Előre haladás közben a talpon keresztül a labda befelé való görgetése, majd vissza ugyanez a másik lábbal folyamatos előrehaladás közbe. Oldalt haladás közben (mindkét irányban) talppal befelé átgörgetés, majd másik láb belsővel való megállítása Lassú futás közben: Labdával a lábak között (belső) érintve haladás előre Labdavezetések közben labdamegállítások, irányváltoztatások, fordulatok, bójakerülések. Az alaptechnikai elemek fejlesztése: - Állított és mozgó labdával az lapvető rúgásfajták oktatása (belsőrúgás, csüdrúgás) - Paddal, rúgófal szembeni történő gyakorlás. - Társsal, társakkal, végzett gyakorlás - Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) - Játékhelyzetekben történő gyakorlás: - Érintő fogójáték. - Célzó játékok. Egyéni játék labdavezetéssel. - Egyéni és csoportos területváltó játékok labdavezetéssel - Sor- és váltóversenyek a tanult technikai elemek beépítésével	Legyen képes: a különböző méretű és nagyságú labdák megszelídítésére (kézzel és lábbal), érzékelni a különböző méretű és nagyságú labdákat (kemény, puha, lapos, gurul, pattog, magas, alacsony…) a mozgó, guruló, pattogó labdát megállítani, a lapos, guruló labdákat lábbal megállítani, átvenni, az alapvető rúgások, átadások végrehajtására (ellenfél nélkül), járásban, kocogás és futás közben a labdavezetésre, a labda megállítására, álló és feléje guruló labdát belsővel és csüddel megrúgni, visszarúgni, pontosan célozni gurítással, átadással, célzással

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *4:4 elleni rombusz kialakítása* - Labdabirtoklás - Játékosok helyezkedése szélességben és mélységben. - Összjáték kialakítása előre irányuló játékkal. - Labdatartás és egyéni játék. - Az ellenfél labdabirtoklása: - Területfelosztás, pozíciók megismerése. - A labdabirtokló felvétele. - Labdacentrikus védekezés Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, karók, - különböző nagyságú és minőségű labdák (gumi, bőr, tenisz, medicin) - kapuk (2x1 m, 3x2 m)	Labdabirtoklás: 1. Támadás és gólszerzés: Technikai elemek (cselezés, labdavezetés, átadás, lövés) alkalmazása. Csapatformák: - játék 1:1 ellen, - kis játékok kapus nélkül (2:2, 3:3, 4:4) 2. Célzás: - Átadások (álló és mozgó) saját társhoz, mozgás közben. - Védett cél, védett terület kialakítása. - Célpont létrehozása, kitalálása, kilövése. Egyéni labdabirtoklás javítása: - Labda fölötti kontroll. - Átvételek, cselezés mozgás közben. - Pozíciókeresés az ellenféllel szemben, területen. Az együttes labdabirtoklás gyakorlása: - Készenlét a labda továbbítására, fogadására, átvételére. - Az ellenfél átjátszása. - Pozíciójáték kialakítása. - Az ellenfél labdabirtoklása: 1. Az ellenfél zavarása: - Labdabirtokló játékos feltartóztatása. - Az ellenfél feltartóztatása. Labdaszerzés: - Párharc a labdáért. - Alapszerelés tanulása. A kapu megvédése: - Közelítés a labdához és az ellenfélhez. - Pozíciók ismerete. Gyakorlati feladatok: Játék 1:1, 2:2, 3:3 és 4:4 ellen Vonaljáték 4:4 ellen.	Legyen képes: A távolság érzékelésére (a játékosok egymásközti helyezkedésére, szélességben és mélységben). A terület téri érzékelésére (gyakorlat-és játékformák alkalmazása meghatározott kijelölt területen). ⇒ A labda egyéni és együttes kihozatalára. ⇒ Gól és pontszerzésre. ⇒ Összjáték kialakítására Különbséget tenni a saját csapata (társai) és az ellenfél labdabirtoklása között. Az ellenfél védelmi vonalán áthaladni labdával, ismerje az ellenfék kapujára irányuló játékot. ⇒ Megelőzni az ellenfél gólszerzését. Ismerje és tudja az 1:1, 2:2, 3:3, 4:4 elleni kis játékokat ⇒ Ismerje a vonalfutballt

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *Reakció és futógyorsaság fejlesztése.*	Külön kondicionálás nincs! A kondicionális képességek – edzéselméleti felosztása szerint - reakció és futógyorsaság fejlesztéséra van szükség, melyet az ügyességfejlesztés, koordinációs képességfejlesztés, technikai-taktikai képzés keretében kerül megvalósításra (lásd: I-II-IIIIV. modul)	1. Legyenek képesek: gyors- és folyamatos és kitartó futásra, az ügyességen, a koordinációs feladatokon és a technikai gyakorláson keresztül a kitartására.

VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *A játéköröm kialakítása* A sportághoz való kötődés kialakítása Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása 4.Az edző, testnevelő magatartásának követelményei Módszer: *„Az igazi győztesek nem születnek, hanem azzá válnak!”* 1. Beszélgetés 2. Formálás 3. Motiválás 4. Oksági és attribuciós hatások, 5. Pozitív internalizáció és meggyőzés 6. Egyéni, személyes ráhatás 7. Közösségfejlesztés, társas identitás 8. Személyes példamutatás, modellkövetés Pedagógiai, pszichológiai, biológiai ismeretek és azok alkalmazása	1. A sportághoz való kötődés kialakítása: a labdarúgásban rejlő játéköröm, sikerélmény, belső hajtóerők, attitűdök kialakítása a sportág magyarországi hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása a sportág helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása, a sportág nemzetközi nagyságainak bemutatása. oglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: az öltöző, sportcsarnok, tornaterem, szertár, szabadtéri pálya rendjének, szokásainak ismertetése, öltözködés, tisztálkodás, higiéniás szokásainak kialakítása az edző, testnevelő, osztálytársak, csapattársak tiszteletének kialakítása. ornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása: a csapategység, közösségi szellem, összetartozás kialakítása, az iskolai, sportegyesületi hovatartozás, identitás kialakítása,	Alakuljon ki a tanulókban, játékosokban: az önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje, az öltözés, vetkőzés, a tisztálkodás rendje, az öltözőrend igénye, a sportág szeretete, az iskola és a társak szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, tanár, vezető, szülő),

	az ellenfél tisztelete, a kulturált viselkedés, mások (vendégek, vendéglátók) tiszteletének kialakítása, a játékszabályok betartása, elfogadása, a győzelem és a vereség elfogadása, a játékvezető, mérkőzés felügyelő, edzők, testnevelők utasításainak betartása, a felnőttek, szülők, kísérők tiszteletének kialakítása.	

Segédeszközök: flipchart tábla faliújság oktatófilmek projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.	4. Az edző, testnevelő magatartásának a) követelményei: Mutassanak példát: a gyerekekkel foglalkozó edzők, testnevelők magatartása legyen példa arra, hogyan viselkedjünk társainkkal szemben. A felnőttek igazi sportemberként viselkednek. b) Biztosítsák a gyerekek szórakozását: A gyerekek az izgalom és az élvezet miatt fociznak. Az eredmény-centrikus felfogás – „csak a győzelem számít” elv - nagyban csökkenti az élvezetet. c) Készüljenek fel alaposan a foglakozások előtt: A gyerekek mozgásigénye hatalmas, de koncentrálni csak rövid ideig tudnak. Ezért különösen fontos, hogy előzetesen készüljünk fel a foglalkozásokra.	

	d) Gyakoroltassunk változatos, kivitelezhető feladatokat: A megfelelő gyakorlatok lekötik a gyerekeket és sikerélményt adnak nekik. e) Foglakozzanak minden gyerekkel: Mindenkire egyenlő mértékben figyeljünk, képességektől függetlenül. Minden gyerek számára biztosítsuk a lehetőséget a tanulásra, fejlődésre. f) Helyezzék előtérbe a kispályás játékot: A kispályás mérkőzéseken gyakoribb a kontaktus a labdával és nagyobb esély van képességfejlesztésre.	

VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: Az ügyesség fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembevételével.	Együtt játszanak a mezőnyjátékosokkal és ennek megfelelően igazi kapusképzésről még nem beszélhetünk. Azok a gyerekek, akik vonzódnak a kapus poszthoz, -öltözékükben, akaratukban is ez tükröződik – játékos jelleggel elkezdhető az érintőleges kapusfoglalkozás. Technika: a különböző irányból érkező, eltérő magasságú labdák birtokbavétele. Taktika: Játékszabályok. Kapusra vonatkozó szabályok	Még nincs kiválasztás, következésképpen követelményrendszerről sem beszélhetünk.

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *Az életkornak megfelelő, labdarúgó játékszabályok, torna és versenyszabályok ismerete.* 1. Sportfelszerelés, öltözék használata: 2. Versenyszabályok:	1. Sportfelszerelés, öltözék használata: a.) edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis, sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki)	Ismerjék és tudják alkalmazni: - az életkornak megfelelő játékszabályokat, - az sportöltözék használatát
	b.) mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez.	

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A gyermek játékélményének fenntartása és átvitele a labdarúgás, valamint az iskola szervezeti rendszerébe. 2. Társakkal való kapcsolat kialakítása. 3. Szabályok megismertetése az absztrakt szabályok kivételével	Játékorientált foglalkozások tervezése és lebonyolítása: 1. Előre megtervezett játékos feladatok, melyek a gyermekek együttes élményét erősítik. A feladatoknak világos és érthető céljuk legyen, melyekben minden gyermek egyformán részt vesz. 2. Egyén fókuszú játékos csoportos feladathelyzetek kialakítása Olyan feladathelyzetek, ahol a játékostársak szolgálják ki a középpontban levő gyermeket. Mindenkire sort kell keríteni. 3. Játékos szabálytanulás (rajzfilmfigurák, vagy egyéb szereplők, mint modellek igénybevételével) Olyan szemléltető ábrák készítése, melyek segítségével az alapvető szabályokat a gyermekek számára érthető formában elő lehet adni.	⇒ Legyen képes aktívan részt venni egy sportjátékban, a közösségben. ⇒ Ismerje és tartsa be a játékok szabályait. ⇒ Ismerje a közösség szociális szabályait.

2. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai az 2. évfolyamban

- A tantárgy formai és tartalmi tulajdonságainak elemi szintű megismerése,
- A sportpályával, sportcsarnokkal, öltözővel, szertárral, sportszerekkel való találkozás és azok használatának, rendjének megismerése, megtartása. A sportághoz való kötődés megszilárdítása.
- A higiéniai, sportegészségügyi, civil és sportöltözködési szokások kialakítása.
- Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése,
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel,
- Az életkornak megfelelően az egyéni, kiscsoportos és a csapatjátékok szervezéséhez, megértéséhez szükséges ismeretek, szabályok, verseny és sportági játékszabályok elsajátítása,
- Élvezet a játékban, játköröm.
- A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása (csapattárs, edző, testnevelő, vezető)
- Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY.
- A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása. Alapvető mozgáskultúra kialakítása.
- A testhelyzetek proprioceptív érzékelése, felidézési és felismerési folyamatok képességének megszerzése a mozgásban.
- Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,
- Az életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása. A játékkészség alapjainak lerakása.

I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Részei: Labda nélküli koordináció Cél: - Testrészek, végtagok helyzet, mozgás, irány és tér érzékelésének fejlesztése. - Kar- és lábmunka összhangjának kialakítása. - Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése. 4. Labdás koordináció - Labdaérzékelés fejlesztése. - Lassú futás labdavezetés közben. Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán (csoportosan és egyénileg) - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás 6. Eszköz: - bóják, zsámolyok, karók, - különböző nagyságú és minőségű labdák (gumi, bőr, tenisz, medicin)	1. Labda nélküli koordináció: - Határozott formájú szabadgyakorlatok - Statikus (testhelyzetre vonatkozó) és kinesztétikus (testmozgással kapcsolatos) utánzó gyakorlatok. - Megindulások, megállások. - Tér-idő-testrész koordinációit fejlesztő gyakorlatok. - Szökdelések, társ- és tárgykerüléssel. - Előre-hátra-oldalra történő mozgások tempó- és irányváltással. 2. Labdás koordináció - Labdaérzékelő gyakorlatok helyben, - Labdaérzékelő gyakorlatok járás közben, előre-hátra-oldalra - Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) - Két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban – amelyben változtatni lehet az átadások irányát, a célpont megváltoztatásáig. - Feladatok négyszögben. - Feladatok téglalapban. - Feladatok rombuszban.	1. Labda nélküli koordináció: - Legyenek képesek egyszerű formájú szabadgyakorlatokat végrehajtani ütemezésre, ütemtartással. - Legyenek képesek végrehajtani utánzó mozgásokat tükörmozgással, árnyékmozgással. - Legyenek képesek végrehajtani megállásokat, indulásokat, társ-és tárgykerüléseket. - Ismerjék fel a tér irányait, a végtagok neveit azok mozgásának irányait. - Ismerjenek játékos futó, sor-és váltóversenyeket. 2. Labdás koordináció: - Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni kézzel és lábbal. - Legyenek képesek a labdát kézzel gurítani, dobni, pattogtatni, járás és futás közben vezetni, hajtani. - Legyenek képesek érzékelni a különböző méretű és minőségű labdák közötti különbségeket, tulajdonságokat. - Legyenek képesek érzékelni a labdát – *állóés mozgás közben* - talajon. - Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a talajon járás, kocogás és futás közben. - Legyenek képesek labdát vezetni – kézzel és lábbal – különböző mértani alakzatokban.

II. ÜGYESSÉG	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *Az ügyesség nagyfokú, hatékony fejlesztése* Gyors koordináció: amikor idő kényszer mellett kell végrehajtani gyakorlatot. Differenciális mozgásérzékelés: izomfeszülés,ellazulás *Statikus, dinamikus egyensúly. Téri tájékozódás*	1 Gyors koordináció - amikor idő kényszerrrr mellett kell végrehajtani gyakorlatot,feladatot: - futójátékok: sorban, körben, szétszórtan, egyénileg és csoportokban, egymást kerülgetve, szereppel és feladatokkal, - fogójátékok: egy és két fogóval, átfutásos feladatokkal, „házzal” és „ház” nélkül. - egyéni sor-és váltóversenyek: 15-30 m-es távon, tárgyat kerülgetve, különböző testhelyzetekbő l történő indulással és célba érkezéssel, tárgyak hordásával. Váltás helyben. - akadályversenyek: 15-30 m-es távon, 3-4 akadállyal (pl. bújás, járás, csúszás, mászás) 2. Differenciális mozgás- és egyensúlyérzékelés: - járások 20 cm széles vonalak között, 5 cm-es vonalon, - járások padon, számoly magasságra emelt rézsútos padon bújás, járás, kúszás, csúszás, mászás… stb.)	A saját mozgás érzékelésének pontossága térben és idő benen Ismerje az egyszerű , bonyolult gyors mozgásformákat. Az ÜGYES jól és pontosan tud különbséget tenni a távolságok és a sebességek között. A terhelés fokozása elsősorban a koordináció bonyolultsági szintjének emelésével történjen

III. TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK

CÉL: - A labdával való kapcsolat, ismerkedés. - A labdaérzékelés fejlesztése. - Az alaptechnikai fejlesztése (rúgások, átvételek, átadások, labdavezetés) Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, karók, - különböző nagyságú és minőségű labdák (gumi, bőr, tenisz, medicin) - tornapadok (2m, 4 m) - rúgópalánk	Előkészítő labdás gyakorlatok: Helyben: - Medicinlabdán rúgással, a láb rúgófelületeinek (belső, belső csüd, külső, külső csüd, teljes csüd) érintése - Labdagörgetés tappal, helyben előre-hátraoldalra - Bal-és jobb lábbal váltva talppal a labda visszahúzása, majd belsővel előre. - Bal-és jobb lábbal váltva talppal a labda visszahúzása, majd csüdrúgással előre. Járás közben: - Előre haladás közben a labda talppal való megállítása. - Előre haladás közben talppal befelé átgörgetés, majd a másik láb belsővel való megállítása. - Előre haladás közben a talpon keresztül a labda befelé való görgetése, majd vissza ugyanez a másik lábbal folyamatos előrehaladás közbe. - Oldalt haladás közben (mindkét irányban) talppal befelé átgörgetés, majd másik láb belsővel való megállítása Lassú futás közben: - Labdával a lábak között (belső) érintve haladás előre - Labdavezetések közben labdamegállítások, irányváltoztatások, fordulatok,	Legyen képes: - a mozgó, guruló, pattogó labdát megállítani, - a lapos, guruló labdákat lábbal megállítani, átvenni, - az alapvető rúgások, átadások végrehajtására (ellenfél nélkül), - járásban, kocogás és futás közben a labdavezetésre, a labda megállítására, - álló és feléje guruló labdát belsővel és csüddel megrúgni, visszarúgni, pontosan célozni gurítással, átadással, célzással, - mindkét lábbal paddal, rúgófallal szemben a tanult alaptechnikai rúgásfajtákat alkalmazni, - a szembelévő társsal a folyamatos átadásokra és átvételekre - a tanult technikai elemek alkalmazásával mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) a labdavezetésre.

	bójakerülések. - Az alaptechnikai elemek fejlesztése: Állított és mozgó labdával az lapvető rúgásfajták oktatása (belsőrúgás, csüdrúgás) Paddal, rúgófal szembeni történő gyakorlás. Társsal, társakkal, végzett gyakorlás Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) Játékhelyzetekben történő gyakorlás: Érintő fogójáték. Célzó játékok. Egyéni játék labdavezetéssel. Egyéni és csoportos területváltó játékok labdavezetéssel Sor- és váltóversenyek a tanult technikai elemek beépítésével	

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 4:4 elleni rombusz kialakítása Labdabirtoklás Játékosok helyezkedése szélességben és mélységben. Összjáték kialakítása előre irányuló játékkal. Labdatartás és egyéni játék. Az ellenfél labdabirtoklása: Területfelosztás, pozíciók megismerése. A labdabirtokló felvétele. Labdacentrikus védekezés Szervezés: Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: Bemutatás Gyakorlás Hibajavítás Ismétlés	Labdabirtoklás: 1. Támadás és gólszerzés: Technikai elemek (cselezés, labdavezetés, átadás, lövés) alkalmazása. Csapatformák: játék 1:1 ellen, kis játékok kapus nélkül (2:2, 3:3, 4:4) 2. Célzás: Átadások (álló és mozgó) saját társhoz, mozgás közben. Védett cél, védett terület kialakítása. Célpont létrehozása, kitalálása, kilövése. A labda területre, ill. területről való lövése. Egyéni labdabirtoklás javítása: - Labda fölötti kontroll. Átvételek, cselezés mozgás közben. Pozíció keresés az ellenféllel szemben, területen. Az együttes labdabirtoklás gyakorlása: Készenlét a labda továbbítására, fogadására, átvételére. Az ellenfél átjátszása. Pozíciójáték. Az ellenfél labdabirtoklása: 1. Az ellenfél zavarása: Labdabirtokló játékos feltartóztatása. Az ellenfél feltartóztatása.	Legyen képes: A távolság érzékelésére (a játékosok egymásközti helyezkedésére, szélességben és mélységben). A terület téri érzékelésére (gyakorlat-és játékformák alkalmazása meghatározott kijelölt területen). A labda egyéni és együttes kihozatalára. ⇒ Gól és pontszerzésre. ⇒ Összjáték kialakítására ⇒ Különbséget tenni a saját csapata (társai) és az ellenfél labdabirtoklása között. Az ellenfél védelmi vonalán áthaladni labdával, ismerje az ellenfék kapujára irányuló játékot. ⇒ Megelőzni az ellenfél

5. Alkalmazás <u>Eszköz:</u> bóják, karók, labdák, jelzőtrikók kapuk (2x1 m, 3x2 m)	A labdabirtokló játékos felé megtévesztő cselekvés. - <u>Labdaszerzés:</u> - Párharc a labdáért. - Alapszerelés. - Labdaszerzési akciók, megtévesztési akciók. - <u>A kapu megvédése:</u> - Közelítés a labdához és az ellenfélhez. - Pozíciók ismerete. - A játék figyelése. Játék: - Játék 1:1, 2:2, 3:3 és 4.4 ellen (kapus nélkül) - Vonaljáték 4.4 ellen. - <u>4:4 elleni játék 2 kapura kapus nélkül:</u> TÁMADÓ FELADATOK: o Elhelyezkedés a pályán szabad terület kialakítása szélességben és mélységben Mélységi és szélességi átadások Alkalomteremtés Helyzetteremtés. labda megjátszása után új pozíciók keresése. Gólszerzés Gyors lövőhelyzet kialakítása Gólszerzés a tanult lövő technikákkal	gólszerzését. ⇒ Ismerje és tudja az 1:1, 2:2, 3:3, 4:4 elleni kis játékokat ⇒ Ismerje a vonalfutballt.

	VÉDŐFELADATOK: ○ Labdaszerzés: A labdabirtokló megtámadása, szerelése ○ Az ellenfél felállásának megakadályozása: Zavarás, feltartóztatás. Támadás a labdára	

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *Reakció és futógyorsaság fejlesztése.*	Külön kondicionálás nincs! A kondicionális képességek – edzéselméleti felosztása szerint - reakció és futógyorsaság fejlesztéséra van szükség, melyet az ügyességfejlesztés, koordinációs képességfejlesztés, technikai-taktikai képzés keretében kerül megvalósításra (lásd: I-II-III-IV. modul)	Legyenek képesek: - gyors- és folyamatos és kitartó futásra, - az ügyességen, a koordinációs feladatokon és a technikai gyakorláson keresztül a kitartására.

VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *A játéköröm kialakítása* A sportághoz való kötődés kialakítása Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása Az edző, testnevelő magatartásának követelményei Módszer: „Az igazi győztesek nem születnek, hanem azzá válnak!” • Beszélgetés • Formálás • Motiválás • Oksági és attribuciós hatások, • Pozitív internalizáció és meggyőzés • Egyéni, személyes ráhatás • Közösségfejlesztés, társas identitás • Személyes példamutatás, modellkövetés • Pedagógiai, pszichológiai, biológiai ismeretek és azok alkalmazása Segédeszközök: • flipchart tábla • faliújság • oktatófilmek • projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.	1. A sportághoz való kötődés kialakítása: • a sportiskola szellemiségének, céljainak elfogadása, • a labdarúgásban rejlő játéköröm, sikerélmény, belső hajtóerők, attitűdök kialakítása, • a sportág magyarországi hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása, megismerése, • a sportág helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása, személyes megismerése, • a sportág nemzetközi nagyságainak bemutatása. • Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: • az öltöző, sportcsarnok, tornaterem, szertár, szabadtéri pálya rendjének, szokásainak betartása, • öltözködés, tisztálkodás, higiéniás szokásainak kialakítása az edző, testnevelő, osztálytársak, csapattársak tiszteletének kialakítása. • Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása: • a csapategység, közösségi szellem, • összetartozás kialakítása, • az iskolai, sportegyesületi hovatartozás, identitás kialakítása, • az ellenfél tisztelete, • a kultúrált viselkedés, • mások (vendégek, vendéglátók) tiszteletének kialakítása, • a játékszabályok betartása, elfogadása, • a győzelem és a vereség elfogadása, • a játékvezető, mérkőzés felügyelő, edzők, testnevelők utasításainak betartása • a felnőttek, szülők, kísérők tiszteletének kiakítása.	Alakuljon ki a tanulókban, játékosokban: az önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje, öltözés, vetkőzés, a tisztálkodás rendje, az öltözőrend igénye, a sportág szeretete, az iskola és a társak szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, tanár, vezető, szülő),
	Az edző, testnevelő magatartásának követelményei:	

	Mutassanak példát: a gyerekekkel foglalkozó edzők, testnevelők magatartása legyen példa arra, hogyan viselkedjünk társainkkal szemben. A felnőttek igazi sportemberként viselkednek. Biztosítsák a gyerekek szórakozását: A gyerekek az izgalom és az élvezet miatt fociznak. Az eredménycentrikus felfogás – „csak a győzelem számít” elv - nagyban csökkenti az élvezetet. Készüljenek fel alaposan a foglakozások előtt: A gyerekek mozgásigénye hatalmas, de koncentrálni csak rövid ideig tudnak. Ezért különösen fontos, hogy előzetesen készüljünk fel a foglalkozásokra. Gyakoroltassunk változatos, kivitelezhető feladatokat: A megfelelő gyakorlatok lekötik a gyerekeket és sikerélményt adnak nekik Foglalkozzanak minden gyerekkel: Mindenkire egyenlő mértékben figyeljünk, képességektől függetlenül. Minden gyerek számára biztosítsuk a lehetőséget a tanuásra, fejlődésre. Helyezzék előtérbe a játékot: A kispályás mérkózéseken gyakoribb a kontaktus a labdával és nagyobb esély van képességfejlesztésre.	

	nekik. e) Foglakozzanak minden gyerekkel: Mindenkire egyenlő mértékben figyeljünk, képességeket ől függetlenül. Minden gyerek számára biztosítsuk a lehető séget a tanulásra, fejl ődésre. f) Helyezzék előtérbe a játékot: A kispályás mérk őzéseken gyakoribb a kontaktus a labdával és nagyobb esély van képességfejlesztésre.	

VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> - Az ügyesség fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembevételével.	Együtt játszanak a mezőnyjátékosokkal és ennek megfelelően igazi kapusképzésről még nem beszélhetünk. Azok a gyerekek, akik vonzódnak a kapus poszthoz, - öltözékükben, akaratukban is ez tükröző dik – játékos jelleggel elkezdhető az érintőleges kapusfoglalkozás. Technika: a különböző irányból érkező, eltérő magasságú labdák birtokbavétele. Taktika: - Játékszabályok. - Kapusra vonatkozó szabályok	Még nincs kiválasztás, következésképpen követelményrendszerről sem beszélhetünk.

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *Az életkornak megfelelő, labdarúgó játékszabályok, torna és versenyszabályok ismerete.* 1. Sportfelszerelés, öltözék használata: 2. Versenyszabályok: 3. A mérkőzés szabályai:	1. Sportfelszerelés, öltözék használata: a.) edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis, sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki) b.) mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez.	Ismerjék és tudják alkalmazni: - az életkornak megfelelő játékszabályokat, - az sportöltözék használatát

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A gyermek játékélményének fenntartása. 2. Társakkal való kapcsolat megszilárdítása. 3. Szabályok megismertetése és alkalmaztatása.	1. Játékorientált foglalkozások tervezése és lebonyolítása: Előre megtervezett játékos feladatok, melyek a gyermekek együttes élményét erősítik. A feladatoknak világos és érthető céljuk legyen, melyekben minden gyermek egyformán részt vesz. 2. Egyén fókuszú játékos csoportos feladathelyzetek kialakítása Olyan feladathelyzetek, ahol a játékostársak szolgálják ki a középpontban levő gyermeket.	⇒ Ismerje az adott sportjáték legegyszerűbb játékszabályát. ⇒ Legyen képes aktívan részt venni egy sportjátékban, a közösségben. ⇒ Ismerje és tartsa be a játékok szabályait. ⇒ Ismerje a közösség szociális szabályait.
	Mindenkire sort kell keríteni. 3. Játékos szabálytanulás (rajzfilmfigurák, vagy egyéb szereplők, mint modellek igénybevételével) Olyan szemléltető ábrák készítése, melyek segítségével az alapvető szabályokat a gyermekek számára érthető formában elő lehet adni. Ezek gyakoroltatása a pályán a testnevelő aktív közreműködésével.	

3. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai a 3. évfolyamban

- A tantárgy formai és tartalmi tulajdonságainak tanulása.
- A sportpályán, sportcsarnokban, öltözőben való tartózkodás rendjének megtartása. Utazás egyénileg és csapattal. A sportághoz, egyesülethez, iskolához, csapattársakhoz, osztálytársakhoz való kötődés megszilárdítása.
- A higiéniai, sportegészségügyi szokások betartása.
- Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel.
- Az életkornak megfelelően az egyéni, kiscsoportos és a csapatjátékok szervezéséhez, megértéséhez szükséges ismeretek, szabályok, verseny és sportági játékszabályok elsajátítása,
- Egyéni- és csapatjáték játékörömei.
- A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása (csapattárs, edző, testnevelő, vezető).
- Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY.
- A győzelem, siker, vereség elfogadása, feldolgozása, kezelése.
- A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása. Alapvető mozgáskultúra kialakítása.
- Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,
- Az életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása. A játékkészség alapjainak lerakása.

I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Részei: 1. Labda nélküli koordináció Cél: - Kar- és lábmunka összhangjának kialakítása. - Gyors koordináció fejlesztése. - Differenciális mozgásérzékelés fejlesztése. - Optimális mennyiségű inger (perpétum mobile). - Természetes futómozgás koordinációjának fejlesztése. - Egyensúly és a limbikus rendszer fejlesztése. - Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése. 2.Labdás koordináció - Labdaérzékelés fejlesztése. - Lassú futás labdavezetés közben. Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán (csoportosan és egyénileg) - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: bóják, zsámolyok, karók, padok, labdák	1. Labda nélküli koordináció: - Gimnasztika. - Statikus (testhelyzetre vonatkozó) és kinesztétikus (testmozgással kapcsolatos) utánzó gyakorlatok. - A figyelem fenntartása: - könnyen érthető sokmozgásos játékok, - fogó játékok, - sor-és váltóversenyek, - Utánzó játékok (béka nyúl, fóka, gólya). - Megindulások, megállások. - Tér, idő, testrész koordinációit fejlesztő gyakorlatok. - Egyensúlyfejlesztő járások padon, talajon lévő kötélen, zsámolyon. o Egyensúlyfejlesztő játékok, fogók. o Szökdelések, társ- és tárgykerüléssel. - Előre, hátra, oldalra történő mozgások tempó- és irányváltással. 2. Labdás koordináció - Labdaérzékelő gyakorlatok helyben, - Labdaérzékelő gyakorlatok járás közben, előre, hátra, oldalra. - Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y). - Két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban: négyszögben: - jobb oldalra átvenni, ball lábbal tovább vezetni és ellenkezőleg, - az átadások jobb és bal belsővel, ill. külsővel, - a labdaérintések számának meghatározása (1-2-3), - bója kerülés felgyorsítással.	1. Labda nélküli koordináció: - Ismerjenek egyszerű gimnasztikai gyakorlatokat. - Legyenek képesek a statikus és kinesztétikus testhelyzetek, testmozgások utánzó és önálló végrehajtására. - Váljanak fokozatosan képessé a figyelem megosztását kívánó feladatok megoldására. - Sajátítsák el az alábbi mozgásműveleteket: Futásban: gyors és kitartó futás, lépésnyújtás-és rövidítés, irány- és iramváltoztatás (fékezés, lassítás, gyorsítás) Ugrásban: helyből páros, nekifutással egy és páros lábbal elugrás, szökdelés. - Sajátítsák el az elemi korrekciós mozgásokat, járásban, kúszásban, mászásban és bizonytalan egyensúlyi helyzetekben. - Legyenek képesek játékos koordinációs versengésekben, játékokban egyszerű feladatokat végrehajtani, mozgásokat az akadály térbeli jellemzőihez hozzáigazítani. 2. Labdás koordináció: - Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni lábbal. - Legyenek képesek mindkét lábbal a labdát - járás és futás közben – vezetni, társat és tárgykerüléssel. - Legyenek képesek érzékelni a labda irányát. - Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a talajon járás, kocogás és futás közben, a lábfej különböző részeivel. - Legyenek képesek labdát – különböző sebességgel, tempóban - vezetni, átadni, váltani különböző mértani alakzatokban.

III. TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
CÉL: A labdaérzékelés fejlesztése. A labda érzékelését elősegítő játékok változó körülmények és helyzetek közötti alkalmazása. - A labdához történő szoktatás zavaró körülmények között – játékostárs, ellenfél, szabályok – meghatározott területen - Az alaptechnikai fejlesztése (rúgások, átvételek, átadások, labdavezetés) Szervezés: Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, karók, - különböző nagyságú és minőségű labdák - (gumi, bőr, tenisz, medicin) - tornapadok (2m, 4 m) - rúgópalánk	Az alaptechnikai elemek fejlesztése: Labdabirtoklás - labdavezetés és cselezés (álló és mozgó akadályok között) - cselezés (páros, csoportos és teljes csapatlétszámú gyakorlás) - átadás teljes csüddel, - átadás belső csüddel (ívelt átadások) - lövések célra, - a labda fedezése az ellenféllel szemben, - Paddal, rúgófal szembeni történő gyakorlás. - Társsal, társakkal, végzett gyakorlás - Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) Ellenfél labdabirtoklása - labda megszerzése párharcban - az alapszerelés alkalmazása az ellenféllel szemben - a becsúszó szerelés alkalmazása, tanulása - a kapu megvédése - a szerelési lehetőségek irányai *Zavarás közben kiemelt szempont a mozgékonyság, egyensúly és testtartás.* 3. Játékhelyzetekben történő gyakorlás: - Érintő fogójáték. - Célzó játékok. - Érintő játékok labdavezetéssel Sor- és váltóversenyek a tanult technikai elemek beépítésével	Legyen képes: - járásban, kocogás és futás közben — kerüléssel, szlalom - a labdavezetésre, a labda megállítására, - mindkét lábbal folyamatosan adogatni – átvétellel és átvétel nélkül - a rúgófallal szemben, - folyamatosan adogatni - átvétellel és átvétel nélkül – a társsal, társakkal szemben - a szembenlévő társsal a folyamatos — ívelt - átadásokra és átvételekre, - a labda fedezésére az ellenféllel szemben, - a labda megjátszására futás közben, - a labda átvételére mozgás és helyezkedés közben, - a labda megszerzésére a alapszereléssel, becsúszó szereléssel, - a tanult technikai elemek alkalmazásával mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) a labdavezetésre.

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK

Cél: *az alapvető taktikai elvek megismerése* Labdabirtoklás - Rombusz alakzat kialakítása. - A labda birtokba vétele és megtartása, helyzetteremtés. - Az ellenfél átjátszása összjátékkal (kényszerítő átadás). Az ellenfél labdabirtoklása: - Területvédekezés, párharc. - Zavarás előre irányuló mozgásokkal, területszűkítés. Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: Bemutatás Gyakorlás Hibajavítás Ismétlés Alkalmazás: Eszköz: - bóják, karók, labdák, jelzőtrikók - kapuk (2x1 m, 3x2 m)	1. Labdabirtoklás: - A tér növelése szélességben és mélységben. - Pozíciójáték (háromszögek létrehozása). - A sorok és a vonalak kapcsolódása. - Átmenet védekezésből támadásba. a. kapus: - helyezkedés a védőjátékosok mögött, - a játék kezdeményezése (labdakihozatal, kidobás, kirúgás). - a játék folytatása, bekapcsolódva a játékba (a büntetőterületen belül és kívül) mezőnyjátékosként. b. Védő: - Segítség a támadásban - Labdakihozatal, a támadók megjátszásával (mélységi átadások) c. Középső játékos: - Pozíciókeresés a védők és a támadók között - Segítség a támadásban. - A támadók megjátszása (mélységi „felpassz”) - Szélső védők, támadók megjátszása (szélességi átadások). - Egyéni játék (előretörések). - Kapura lövések, gólszerzés. d. Támadó - Pozíció keresés mélységben, helyezkedés, megjátszhatóság keresése. - Egyéni támadó játéktevékenység (kapuratörés, párharc, kapuralövés, gólszerzés, labdatartás, „visszapassz”) 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - A terület szűkítése. - Védekezés. - Egymás fedezése. a) Kapus: - A gól megakadályozása. b) Védők: - A gól megakadályozása. - Az ellenfél támadójátékának zavarása, megakadályozása. - A labda megszerzése, szerelés.	Legyen képes: ⇒ Labdabirtoklásból megjátszani a saját csapattársát ⇒ A labda fedezésére az ellenféllel szemben. ⇒ A pozíciós játékpozíciók keresése az ellenfél által leszűkített területen). ⇒ A labda egyéni és együttes kihozatalára. ⇒ A labdák továbbítására és fogadására ⇒ A helyzetteremtésre ⇒ Gól és pontszerzésre. ⇒ Összjáték kialakítására ⇒ Különbséget tenni a saját csapata (társai) és az ellenfél labdabirtoklása között. ⇒ Megelőzni az ellenfél gólszerzését. ⇒ Ismerje és tudja az 1:1, 2:2, 3:3, 4:4 elleni kis játékokat ⇒ Ismerje a vonalfutballt.

	- A csapattársak segítése. - A játéktér szűkítése. - Az ellenfél középső támadójának szerelése (párharc) c) <u>Középső játékos:</u> - A labda megszerzése, a csapattársak segítése. Az ellenfél építkezésének, támadójátékának megakadályozása. - A játéktér szűkítése. - Az ellenfél középső védőjének, középső játékosának szerelése (párharc megnyerése). - A csapattársak segítése (kollektív védekezés). d) <u>Támadó:</u> - Az ellenfél labdakihozatalának megakadályozása, zavarása. - A mélységi átadások megakadályozása, labdaszerzés. 3. Játék: - Egyéni, páros, hármas és négyes gyakorlatok. - 1:1 elleni párharcok. - 4:1, 4:2 elleni játékok (létszám azonos és létszámhátrányos pozíciókból) Pozíciós játék 4:2 ellen. - Játék 1:1, 2:2, 3:3 és 4.4 ellen - Vonaljáték 2:2 és 4:4 ellen. - Játék a pálya meghatározott vonalain, behatárolt területen. TÁMADÓ FELADATOK: - Elhelyezkedés a pályán - Szabad terület kialakítása szélességben és mélységben - Mélységi és szélességi átadások - Alkalomteremtés - Helyzetteremtés - A labda megjátszasa után új pozíciók keresése - Kombinatív játék - Gólszerzés - Gyors lövőhelyzet kialakítása - Gólszerzés a tanult technikákkal VÉDŐ FELADATOK: - Labdaszerzés:	

	A labdabirtokló megtámadása, szerelése - Az ellenfél felállásának megakadályozása. Zavarás, feltartóztatás Támadás a labdára	

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> - Mozdulat és mozgásgyorsaság fejlesztés + technikai képzés. - Aerob kapacitás fejlesztése. A kondicionálás és a technikai képzés ebben a korban együttesen valósul meg!	A meg növekedett pályaméretek miatt nagyobb teher nehezedik a játékosokra, ez nagyobb akaraterőt is igényel. 1. Mozdulat és mozgásgyorsaság fejlesztés + technikai képzés. - Rajtversenyek különböző testhelyzetekből, - Sor-és váltóversenyek - Fogójátékok bonyolultabb szabályokkal 2. Aerob kapacitás fejlesztése - Tartós futás közbeni feladatok, - Fartlek megtanítása, - Meghatározott időre való futás (állandó hibajavítás) 3. Óvatos erősítése és izomzati lazítása az alsóvégtag izmainak: - Szökdelések páros és váltott lábon, - Izületi és izomzati lazítás az alsó végtagban	Legyenek képesek: - a tartós futás futásra - a fartlek alkalmazására - az aerob képességek alkalmazására, hasznosítására, - az ügyességen, a koordinációs feladatokon és a technikai gyakorláson keresztül a kitartására. A mozdulat és mozgásgyorsaság mérése

VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *A játéköröm kialakítása* 1. A sportághoz való kötődés kialakítása 2. Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása 3. Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása 4. Az edző, testnevelő magatartásának követelményei Módszer: *„Az igazi győztesek nem születnek, hanem azzá válnak!”* 1. Beszélgetés 2. Formálás 3. Motiválás 4. Oksági és attribuciós hatások, 5. Pozitív internalizáció és meggyőzés 6. Egyéni, személyes ráhatás 7. Közösségfejlesztés, társas identitás 8. Személyes példamutatás, modellkövetés 9. Pedagógiai, pszichológiai, biológiai ismeretek és azok alkalmazása Segédeszközök: - flipchart tábla - faliújság - oktatófilmek - projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.	1. A sportághoz való kötődés kialakítása: - a sportiskola szellemiségének, céljainak elfogadása, - a labdarúgásban rejlő játéköröm, sikerélmény, belső hajtóerők, attitűdök kialakítása, - a sportág magyarországi hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása - a sportág helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása, a sportág nemzetközi nagyságainak bemutatása. 2. Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: - az öltöző, sportcsarnok, tornaterem, szertár, szabadtéri pálya rendjének, szokásainak ismertetése, - öltözködés, tisztálkodás, higiéniás szokásainak kialakítása - az edző, testnevelő, osztálytársak, csapattársak tiszteletének kialakítása. 3. Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása: - a csapategység, közösségi szellem, összetartozás kialakítása, - az iskolai, sportegyesületi hovatartozás, identitás kialakítása, - az ellenfél tisztelete, a kultúrált viselkedés, - mások (vendégek, vendéglátók) tiszteletének kialakítása, - a játékszabályok betartása, elfogadása, - a győzelem és a vereség elfogadása, - a játékvezető, mérkőzés felügyelő, edzők, testnevelők utasításainak betartása, - a felnőttek, szülők, kísérők tiszteletének kialakítása. 4. Az edző, testnevelő magatartásának követelményei: - Mutassanak példát: a gyerekekkel foglalkozó	Alakuljon ki a tanulókban, játékosokban: az önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje, az öltözés, vetkőzés, a tisztálkodás rendje, az öltözőrend igénye, a sportág szeretete, az iskola és a társak szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, tanár, vezető, szülő),

	edzők, testnevelők magatartása legyen példa arra, hogyan viselkedjünk társainkkal szemben. A felnőttek igazi sportemberként viselkednek. - Biztosítsák a gyerekek szórakozását: A gyerekek az izgalom és az élvezet miatt fociznak. Az eredménycentrikus felfogás – „csak a győzelem számít” elv - nagyban csökkenti az élvezetet. - Készüljenek fel alaposan a foglakozások előtt: O gyerekek mozgásigénye hatalmas, de koncentrálni csak rövid ideig tudnak. Ezért különösen fontos, hogy előzetesen készüljünk fel a foglalkozásokra. - Gyakoroltassunk változatos, kivitelezhető feladatokat: O megfelelő gyakorlatok lekötik a gyerekeket és sikerélményt adnak nekik. - Foglakozzanak minden gyerekkel: Mindenkire egyenlő mértékben figyeljünk, képességektől függetlenül. Minden gyerek számára biztosítsuk a lehetőséget a tanulásra, fejlődésre. Helyezzék előtérbe a kispályás játékot: A kispályás mérkőzéseken gyakoribb a kontaktus a labdával és nagyobb esély van képességfejlesztésre	

VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> - A játék alapvető elemeinek megismerése - Játékosság A technikai oktatás szakaszai: - Előkészítő gyakorlatok - Bemutatás, bemutattatás - Magyarázat - Rávezető gyakorlatok - Gyakorlás könnyített feltételekkel - Gyakorlás mérkőzésszerű helyzetekben Eszközök: - Karók, bóják, gátak - Labdák,	1. Labdával: - Labdafogás, - Legördülés, - Lecsúszás, - Vetődés, - Kifutás - Kigurítás, - Kirúgás 2. Labda nélkül: - Alapállás, - Helyezkedés 3. Az oktatás fázisai: a.) <u>a játékszabályok ismerete</u> - Labda mérete, kapu mérete, - Leshelyzet, labdatartás, hazaadás, kapus védettsége, - Játékrészletek b.) <u>játékrendszerek, felállási formák</u> - a kapus csapatjátékos, eleme a rendszernek	⇒ Jó és célszerű megoldásokat választva képes legyen megakadályozni az ellenfél góllövését. ⇒ A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni. ⇒ Képes legyen együttműködni a csapattal ⇒ Képes legyen együttműködni a védelemmel. ⇒ Ismerje a labdarúgó játékszabályokat, különös tekintettel a kapusra vonatkozókat.

- Jelz őtrikók, - Kapusfelszerelés (kesztyű , mez, nadrág, sípcsontvédő) - Hordozható kapuk	c.) <u>Technikai, taktikai tevékenység:</u> - A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni d.) <u>Csapat, csapatrész taktika:</u> - Együttműködés a csapattal ♦ létszámhátrány saját térfélen ♦ helyezkedés letámadás esetén - Együttműködés a védelemmel ♦ sorfalállítás, ♦ helyezkedés szögleteknél, ♦ együttmozgás	

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: megfelelő, labdarúgó játékszabályok, ♦ torna és versenyszabályok ismerete. ♦ Sportfelszerelés, öltözék használata:	Sportfelszerelés, öltözék használata: edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis, sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki) mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez.	Ismerjék és tudják alkalmazni: az életkornak megfelelő játékszabályokat, az sportöltözék használatát, a pályafelügyelő utasításait

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A gyermek játékélményének fenntartása. *2.* Társakkal való kapcsolat fenntartása . *3.* Szabályok alkalmaztatása.	1. Játékorientált foglalkozások tervezése és lebonyolítása: Előre megtervezett játékos feladatok, melyeknek világos és egyértelmű a gyermekek képességeinek megfelel nehézség űeknek kell lenniük. 2. Egyén fókuszú játékos csoportos feladathelyzetek kialakítása Olyan feladathelyzetek, ahol a játékostársak szolgálják ki a középpontban levő gyermeket. Egyszerre több játékos is állhat a középpontban. Továbbra is mindenkire sort kell keríteni. 3. Játékos szabálytanulás (rajzfilmfigurák, vagy egyéb szereplők, mint modellek igénybevételével) A gyermekek már maguk mutatják be a szabályokat egymásnak. Ezek alkalmazása is az ő feladatuk.	⟹ Ismerje az adott sportjáték legegyszerűbb játékszabályát. ⟹ Legyen képes aktívan részt venni egy sportjátékban, a közösségben. ⟹ Ismerje és tartsa be a játékok szabályait. ⟹ Ismerje a közösség szociális szabályait.

4. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai a 4. évfolyamban

- A tantárgy formai és tartalmi tulajdonságainak tanulása.
- A sportpályán, sportcsarnokban, öltözőben való tartózkodás rendjének megtartása. Utazás egyénileg és csapattal. A sportághoz, egyesülethez, iskolához, csapattársakhoz, osztálytársakhoz való kötődés megszilárdítása.
- A higiéniai, sportegészségügyi szokások betartása.
- Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel.
- Az életkornak megfelelően az egyéni, kiscsoportos és a csapatjátékok szervezéséhez, megértéséhez szükséges ismeretek, szabályok, verseny és sportági játékszabályok elsajátítása,
- Egyéni- és csapatjáték játékörömei.
- A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása (csapattárs, edző, testnevelő, vezető).
- Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY.
- A győzelem, siker, vereség elfogadása, feldolgozása, kezelése.
- A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása. Alapvető mozgáskultúra kialakítása.
- Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,
- z életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása. A játékkészség alapjainak lerakása.

-I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Részei: 1. Labda nélküli koordináció (szenzitív szakasz) Cél: - Mozdulat és mozgás gyorsaság fejlesztése. - Reakcióképesség fejlesztése. - Ritmusképesség fejlesztése időben és dinamikában. - Lazaság, hajlékonyság fejlesztése. - Testrészek, végtagok helyzet, mozgás, irány és tér érzékelésének fejlesztése. - Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése 2. Labdás koordináció (szenzitív szakasz) - Labdaérzékelés fejlesztése. - Lassú futás labdavezetés közben. - Labdás koordinációs ügyesség fejlesztése Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán (csoportosan és egyénileg). - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, zsámolyok, műanyag rudak, szivacscsíkok, labdák	1. Labda nélküli koordináció: Határozott formájú szabadgyakorlatok. Gimnasztika. Könnyen érthető, sokmozgásos játékok (fogó játékok, sor-és váltóversenyek, utánzó játékok) Megindulások, megállások hang, fény és mechanikai ingerekkel. Gyors indulások versenyszerűen. Tér-idő-testrész koordinációit fejlesztő gyakorlatok futásos feladatokkal egyenes irányban, tárgyak, társ kerülésével, különböző kiindulási helyzetekből. Szökdelések, felugrások társ- és tárgykerüléssel. Mozgások tempó- és irányváltással. Alsó végtag ízületi mozgékonyságának fejlesztése (nem csak játékosan!) 2. Labdás koordináció Játékos, labdás koordinációs játékok: „Törj ki és szerezz pontot” „Érintő fogójáték labdával” „Kincsvadászok” „Labda-cserélő” Labdás koordinációs feladatok két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban – amelyben változtatni lehet az átadások irányát, a célpont megváltoztatásáig: a) háromszögben és négyszögben: átvétel különböző oldalra jobb, ill. bal lábbal, a lábfej különböző részeivel, rúgófelületeivel, labdaérintések számának meghatározásával, bójakerüléssel, majd felgyorsítással az átadásra történő rámozgást gyorsításával, a labda sebességének fokozatos növelésével. b) téglalapban: - folyamatos szélességi átadásokkal a szélső pozícióban helyezkedő társ megjátszásával, ahol a labda átadásának pillanatát a labda nélküli játékos mozgása határozza meg, - labdaérintések számának meghatározásával.	1. Labda nélküli koordináció: - Ismerjenek egyszerű gimnasztikai gyakorlatokat. - Legyenek képesek a statikus és kinesztetikus testhelyzetek, - mozgások utánzó és önálló végrehajtására. - Sajátítsák el az alábbi mozgásműveleteket: Futásban: gyors és kitartó futás, lépésnyújtás és rövidítés, irány- és iramváltoztatás (fékezés, lassítás, gyorsítás) Ugrásban: helyből páros, nekifutással egy és páros lábbal elugrás, szökdelés. - Sajátítsák el az elemi korrekciós mozgásokat, járásban, kúszásban, mászásban és bizonytalan egyensúlyi helyzetekben. - Legyenek képesek játékos koordinációs versengésekben, játékokban egyszerű feladatokat végrehajtani, mozgásokat az akadály térbeli jellemzőihez hozzáigazítani. 2. Labdás koordináció: - Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni lábbal. - Legyenek képesek mindkét lábbal a labdát - járás és futás közben – vezetni, társat és tárgykerüléssel. - Legyenek képesek érzékelni a labda irányát. - Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a talajon járás, kocogás és futás közben, a lábfej különböző részeivel. - Legyenek képesek labdát – különböző sebességgel, tempóban - vezetni, átadni, váltani különböző mértani alakzatokban.

II. ÜGYESSÉG	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: Az ügyesség nagyfokú, hatékony fejlesztése Reakcióképesség: a feladat „felhívó” jelére a lehető legrövidebb idő alatt a legcélszerűbb mozgás végrehajtása Ritmusképesség: az összes koordinációs képesség és gyakorlat központi mozzanata. Statikus, dinamikus egyensúly. Téri tájékozódás	1. Reakcióképesség - amikor időkényszer mellett kell végrehajtani gyakorlatot, feladatot: futójátékok: az előző osztályokban megismert játékok szabálybővítéssel, elsősorban közlekedési szabályok beiktatásával (pl. kézfeltartás, állj, elkerülés, összeütközés) fogójátékok: több fogóval, átfutásos feladatokkal, egyéni sor-és váltóversenyek sípjelre: 20-40 m-es távon, különböző feladatokkal: labdavetéssel, tornafeladatokkal (pl. gurulás a padon, átugrások) akadályversenyek: 20-40 m-es távon, 3-4 akadállyal (pl. bújás, járás, átmászás, ugrás) 2. Ritmusképesség: - lásd (I. koordináció)	Tudjanak növekvő iramban, dinamikában (erőben) különböző labdanélküli és labdás tevékenységeket szabályozni, végezni. Ismerje az egyszerű, bonyolult gyors mozgásformákat. Legyenek képesek a lehető legrövidebb idő alatt, „gazdaságosan”, hatékonyan végrehajtani a feladatot. Az ÜGYES jól és pontosan tud különbséget tenni a távolságok és a sebességek között. A terhelés fokozása elsősorban a koordináció bonyolultsági szintjének emelésével történjen LEMÉRHETŐ A feladat megoldások koordinációs pontossága A végrehajtás pontossága A mozgástanulás ideje

III. TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
CÉL: A koordináció és az ügyesség fejlesztése - A rúgásfajták elsajátítása. - A fejelés gyakorlásának kezdete. - Az alaptechnikai fejlesztése (rúgások, átvételek, átadások, labdavezetés, cselezés, bedobás) Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, karók, - különböző nagyságú és minőségű labdák (gumi, bőr, tenisz, medicin) - tornapadok (2m, 4 m) - rúgópalánk	Az alaptechnikai elemek fejlesztése: 1. Labdabirtoklás - labdavezetés és cselezés (álló és mozgó akadályok között) - cselezés (páros, csoportos és teljes csapatlétszámú gyakorlás) - átadás teljes csüddel, - átadás belső csüddel (ívelt átadások) - lövések célra - Paddal, rúgófal szembeni történő gyakorlás. - Rúgás, átadás feladatok megoldásai egy bizonyos irányban (térváltoztatással), egy bizonyos sebességgel (kemény, lágy átadás), meghatározott célra. - A labda fedezése az ellenféllel szemben. - Társsal, társakkal, végzett gyakorlás - Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) A gyakorlatok végzése helyezkedések, fordulások és visszafordulások közben. 2. Ellenfél labdabirtoklása - labda megszerzése párharcban - az alapszerelés alkalmazása az ellenféllel	Legyen képes: - járásban, kocogás és futás közben – kerüléssel, szlalom - a labdavezetésre, a labda megállítására, - a különböző rúgásfajtákat (belső, csüd, külső-csüd, belső-csüd) alkalmazni álló és mozgó labdával, - a szembelévő társsal a folyamatos – ívelt, magas labdák - átadásokra és átvételekre, lágy és kemény passzok megválasztására, alkalmazására, - a labda megjátszására futás közben, - a labda fedezésére az ellenféllel szemben, - a labda sebességének érzékelésére, - a labda átvételére mozgás és helyezkedés közben, - álló ás mozgó helyzetben a labda fejelésére, fejjel való továbbítására, célzására, - a labda megszerzésére alapszereléssel, becsúszó szereléssel, - a tanult technikai elemek alkalmazásával mértani alakzatokban (csillag, háromszög,

	szemben - a becsúszó szerelés alkalmazása, tanulása - a kapu megvédése - a szerelési lehetőségek irányai - fejelés (irányváltoztatások közben) Zavarás közben kiemelt szempont a mozgékonyság, egyensúly és testtartás. 3. Játékhelyzetekben történő gyakorlás: - Érintő fogójáték. - Célzó játékok. - Érintő játékok labdavezetéssel - Sor- és váltóversenyek a tanult technikai elemek beépítésével	négyzet, téglalap, Y) a labdavezetésre.

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *az alapvető taktikai elvek megismerése* 1. Labdabirtoklás - Rombusz alakzat kialakítása. - A labda birtokba vétele és megtartása, helyzetteremtés. - Az ellenfél átjátszása összjátékkal (kényszerítő átadás).	1. Labdabirtoklás: - A tér növelése szélességben és mélységben. - Pozíciójáték (háromszögek létrehozása). - A sorok és a vonalak kapcsolódása. - Átmenet védekezésből támadásba. a) kapus: - helyezkedés a védőjátékosok mögött, - a játék kezdeményezése (labdakihozatal, kidobás, kirúgás). - a játék folytatása, bekapcsolódva a játékba	1) Legyen képes a labdabirtoklásnál. ⇒ a labda birtokba vételére és megtartására, ⇒ a távolság érzékelésére, alkalmazására (a játékosok helyezkedése szélességben és mélységben) ⇒ helyváltoztatásra (helyek és pozíciók cseréje) mozgások helyezkedések egyik területről a másik területre,

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *az alapvető taktikai elvek megismerése* 1. Labdabirtoklás - Rombusz alakzat kialakítása. - A labda birtokba vétele és megtartása, helyzetteremtés. - Az ellenfél átjátszása összjátékkal (kényszerítő átadás).	1. Labdabirtoklás: - A tér növelése szélességben és mélységben. - Pozíciójáték (háromszögek létrehozása). - A sorok és a vonalak kapcsolódása. - Átmenet védekezésből támadásba. a) kapus: - helyezkedés a védőjátékosok mögött, - a játék kezdeményezése (labdakihozatal, kidobás, kirúgás). - a játék folytatása, bekapcsolódva a játékba	1) Legyen képes a labdabirtoklásnál. ⇒ a labda birtokba vételére és megtartására, ⇒ a távolság érzékelésére, alkalmazására (a játékosok helyezkedése szélességben és mélységben) ⇒ helyváltoztatásra (helyek és pozíciók cseréje) mozgások helyezkedések egyik területről a másik területre,

2. Az ellenfél labdabirtoklása: - Területvédekezés, párharc. - Zavarás előre irányuló mozgásokkal, területszűkítés. <u>Szervezés:</u> - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. <u>Módszer</u>: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás <u>Eszköz:</u> - bóják, karók, labdák, jelzőtrikók - kapuk (2x1 m, 3x2 m)	(a büntetőterületen belül és kívül) mezőnyjátékosként. b) <u>Védő:</u> - Segítség a támadásban - Labdakihozatal, a támadók megjátszásával (mélységi átadások) c.) <u>Középső játékos:</u> - Pozíciókeresés a védők és a támadók között - Segítség a támadásban. - A támadók megjátszása (mélységi „felpassz”) - Szélső védők, támadók megjátszása (szélességi átadások). - Egyéni játék (előretörések). - Kapura lövések, gólszerzés. d. <u>Támadó</u> - Pozíció keresés mélységben, helyezkedés, megjátszhatóság keresése. - Egyéni támadó játéktevékenység (kapuratörés, párharc, kapuralövés, gólszerzés, labdatartás, „visszapassz”) 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - A terület szűkítése. - Védekezés. - Egymás fedezése.	⇒ a labdasebesség érzékelésére, ⇒ a labda egyéni és együttes kihozatalára egy meghatározott területről, ⇒ gól és pontszerzésre. 2. Az ellenfél labdabirtoklása: ⇒ az ellenfél zavarására, ⇒ a pozíciós játékpozíciók keresése az ellenfél által leszűkített területen), ⇒ a labdabirtokló játékos megtámadására (szemből, oldalról, hátulról), ⇒ a játék folyamatos figyelésére, ⇒ a labda megszerzésére (alap, megelőző, becsúszó szerelés), ⇒ párharcot vívni az ellenfél labdát birtokló játékosával, ⇒ A labda egyéni és együttes kihozatalára. ⇒ Megelőzni az ellenfél gólszerzését. ⇒ Ismerje és tudja az 1:1, 2:2, 3:3, 4:4 elleni kis játékokat

	a.) Kapus: - b.) Védők: - - - - c.) Középsőjátékos - - - - - d.) Támadó: - - 3. Játék:	A gól megakadályozása. A gól megakadályozása. Az ellenfél támadójátékának zavarása, megakadályozása. A labda megszerzése, szerelés. A csapattársak segítése. A játéktér szűkítése. Az ellenfél középső támadójának szerelése (párharc) :A labda megszerzése, a csapattársak segítése. Az ellenfél építkezésének, támadójátékának megakadályozása. A játéktér szűkítése. Az ellenfél középső védőjének, középső játékosának szerelése (párharc megnyerése). A csapattársak segítése (kollektív védekezés). Az ellenfél labdakihozatalának megakadályozása, zavarása. A mélységi átadások megakadályozása, labdaszerzés.	

	- Egyéni, páros, hármas és négyes gyakorlatok. - 1:1 elleni párharcok. - 4:1, 4:2 elleni játékok (létszám azonos és létszámhátrányos pozíciókból) - A 3:1 és a 4:2 elleni pozíciós játékok, melyek a mérkőzéseken várható megoldásokra a játékhelyzeteken keresztül készítenek fel. - Játék 1:1, 2:2, 3:3 és 4.4 ellen (kapus nélkül) - Vonaljáték 2:2 és 4:4 ellen. - Játék a pálya meghatározott vonalain, behatárolt területen. - A játékban és a mérkőzéseken az alapvető védekezési forma a területvédekezés. TÁMADÓ FELADATOK: o Elhelyezkedés a pályán Szabad terület kialakítása szélességben és mélységben Mélységi és szélességi átadások o Alkalomteremtés Helyzetteremtés. A labda megjátszása után új pozíciók keresése. Kombinatív játék o Gólszerzés Gyors lövőhelyzet kialakítása Gólszerzés a tanult lövő technikákkal	

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: - Mozdulat és mozgásgyorsaság fejlesztés + technikai képzés. - Aerob kapacitás fejlesztése. A kondicionálás és a technikai képzés ebben a korban együttesen valósul meg!	A meg–növekedett pályaméretek miatt nagyobb teher nehezedik a játékosokra, ez nagyobb akaraterőt is igényel. 1. Mozdulat és mozgásgyorsaság fejlesztés + technikai képzés. - Rajtversenyek különböző testhelyzetekből, - Sor-és váltóversenyek - Fogójátékok bonyolultabb szabályokkal 2. Aerob kapacitás fejlesztése. - Tartós futás közbeni feladatok, - Fartlek megtanítása, - Meghatározott időre való futás *(állandó hibajavítás)* 3. Óvatos erősítése és izomzati lazítása az alsóvégtag izmainak: - Szökdelések páros és váltott lábon	Legyenek képesek: - a tartós futás futásra - a fartlek alkalmazására - az aerob képességek alkalmazására, hasznosítására, - az ügyességen, a koordinációs feladatokon és a technikai gyakorláson keresztül a kitartására

-VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *A játékköröm kialakítása* a) A sportághoz való kötődés kialakítása b) Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása c) Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása d) Az edző, testnevelő magatartásának követelményei Módszer: *„Az igazi győztesek nem*	1. A sportághoz való kötődés kialakítása: - a sportiskola szellemiségével, identitásával való azonosulás, - a sportág magyarországi hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása - a sportág helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása, - a sportág nemzetközi nagyságainak bemutatása. 2. Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: - az öltöző, sportcsarnok, tornaterem, szertár, szabadtéri pálya rendjének alkalmazása, betartása, - öltözködés, tisztálkodás, higiéniás szokásainak betartása, - az edző, testnevelő, osztálytársak, csapattársak tiszteletének kialakítása. 3. Tornák, mérkőzések pozitív	Alakuljon ki a tanulókban, játékosokban: az önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje, az öltözés, vetkőzés, a tisztálkodás rendje, az öltözőrend igénye, a sportág szeretete, az iskola és a társak szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, ttanár, vezető, szülő),

születnek, hanem azzá válnak!” Beszélgetés Formálás Motiválás Oksági és attribuciós hatások, Pozitív internalizáció és meggyőzés Egyéni, személyes ráhatás Közösségfejlesztés, társas identitás Személyes példamutatás, modellkövetés Pedagógiai, pszichológiai, biológiai ismeretek és azok alkalmazása Segédeszközök: flipchart tábla faliújság oktatófilmek projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.	- mentalitásának kialakítása: - mások gondolataival szembeni nyitottság - elsajátítása, - az ellenfél tisztelete, a kultúrált viselkedés, - mások (vendégek, vendéglátók) tiszteletének - kialakítása, a játékszabályok betartása, őzelem és a vereség elfogadása, a játékvezető, mérkőzés felügyelő, ők, testnevelők utasításainak betartása, vezetés korrekcióinak elfogadása. Az edző, testnevelő magatartásának követelményei: Mutassanak példát: a gyerekekkel foglalkozó edzők, testnevelők magatartása legyen példa arra, hogyan viselkedjünk társainkkal szemben. A felnőttek igazi sportemberként viselkednek. Biztosítsák a gyerekek szórakozását: A gyerekek az izgalom és az élvezet miatt fociznak. Az eredménycentrikus felfogás – „csak a győzelem számít” elv - nagyban csökkenti az élvezetet. a gy edz a v 4. a) b) c) Készüljenek fel alaposan a foglakozások előtt: A gyerekek mozgásigénye hatalmas, de koncentrálni csak rövid ideig tudnak. Ezért különösen fontos, hogy	

VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> A játék alapvető elemeinek megismerése Játékosság A technikai oktatás szakaszai: Előkészítő gyakorlatok Bemutatás, bemutattatás	1. Labdával: Labdafogás, Legördülés, Lecsúszás, Vetődés, Kifutás Kigurítás, Kirúgás	Jó és célszerű megoldásokat választva képes legyen megakadályozni az ellenfél góllövését. A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni. ⇒ Képes legyen együttműködni a

- Magyarázat - Rávezető gyakorlatok - Gyakorlás könnyített feltételekkel - Gyakorlás mérkőzésszerű helyzetekben Eszközök: - Karók, bóják, gátak - Labdák, - Jelzőtrikók, - Kapusfelszerelés (kesztyű, mez, nadrág, sípcsontvédő) - Hordozható kapuk	2. Labda nélkül: - Alapállás, - Helyezkedés 3. Az oktatás fázisai: a.) <u>a játékszabályok ismerete</u> - Labda mérete, kapu mérete, - Leshelyzet, labdatartás, hazaadás, kapus védettsége, - Játékrészletek b.) <u>játékrendszerek, felállási formák</u> - a kapus csapatjátékos, eleme a rendszernek c.) <u>Technikai, taktikai tevékenység:</u> - A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni b.) <u>Csapat, csapatrész taktika:</u> - Együttműködés a csapattal ♦ létszámhátrány saját térfélen ♦ helyezkedés letámadás esetén - Együttműködés a védelemmel ♦ sorfalállítás, ♦ helyezkedés szögleteknél, ♦ együttmozgás	csapattal ⟹ Képes legyen együttműködni a védelemmel. ⟹ Ismerje a labdarúgó játékszabályokat, különös tekintettel a kapusra vonatkozókat.

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. Az életkornak megfelelő, labdarúgó játékszabályok, 2. torna és versenyszabályok ismerete. 3. Sportfelszerelés, öltözék használata: 4. Versenyszabályok:	1. Sportfelszerelés, öltözék használata: a. edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis, sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki) b. mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez.	Ismerjék és tudják alkalmazni: - az életkornak megfelelő játékszabályokat, - az sportöltözék használatát, - a pályafelügyelő utasításait

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A kompetencia és ügyesség érzésének fokozása. 2. Társakkal való kapcsolat fenntartása. 3. Szabályok alkalmaztatása.	1. Játékorientált foglalkozások tervezése és lebonyolítása: Előre megtervezett játékos feladatok, melyeknek világos és egyértelmű, a gyermekek képességeinek megfelelő nehézségűeknek kell lenniük. Minden feladathelyzet után, lehetőség szerint értékelni kell csoportos, illetőleg szükség esetén egyéni szinten a végrehajtás módját	⇒ Mutasson fejlődést önmagához viszonyítva. ⇒ Fejlődjön a személyisége, pszichikuma, közösségi szellemisége. ⇒ Ismerje és tartsa be a játékok szabályait. ⇒ Ismerje a közösség szociális szabályait. ⇒ A szabályalkalmazást kövesse a kreatív szabályalkotás
	2. Egyén fókuszú játékos csoportos feladathelyzetek kialakítása Olyan feladathelyzetek, ahol a játékostársak szolgálják ki a középpontban levő gyermeket. Egyszerre több játékos is állhat a középpontban. Továbbra is mindenkire sort kell keríteni.	

	3. Játékos szabálytanulás (rajzfilmfigurák, vagy egyéb szereplők, mint modellek igénybevételével) 4. A gyermekek már maguk mutatják be a szabályokat	

5. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai az 5. évfolyamban

A sportághoz, egyesülethez, iskolához, csapattársakhoz, osztálytársakhoz való kötődés megszilárdítása.

A higiéniai, sportegészségügyi szokások megtartása, alkalmazása. Egészséges táplálkozás.

Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése,

Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel.

Önbizalom ösztönzése, belső motiváltságának kialakítása.

A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása.

Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY. Mások gondolataival szembeni nyitottság elsajátítása.

Kötelességszerű munka bevezetése. Koncentráláshoz történő szoktatás.

A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása.

Saját játék és teljesítmény elemzése. A pozitív kritika elfogadása. A sérülés bevallása.

Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,

Az életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása.

I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Részei: 1. Labda nélküli koordináció Cél: - Testrészek, végtagok helyzet, mozgás, irány és tér érzékelésének fejlesztése. - Kar- és lábmunka összhangjának kialakítása. - Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése. 2. Labdás koordináció - Labdaérzékelés fejlesztése. - Lassú futás labdavezetés közben. Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás 6. Eszköz: - bóják, zsámolyok, karók, - labda	1. Labda nélküli koordináció: - Gimnasztika. - Könnyen érthető, sokmozgásos játékok (fogó játékok, sor-és váltóversenyek, utánzó játékok) - Megindulások, megállások hang, fény és mechanikai ingerekkel. Gyors indulások versenyszerűen. - Tér-idő-testrész koordinációit fejlesztő gyakorlatok futásos feladatokkal egyenes irányban, tárgyak, társ kerülésével, különböző kiindulási helyzetekből. - Szökdelések, felugrások társ- és tárgykerüléssel. - Mozgások tempó- és irányváltással. - Alsó végtag izületi mozgékonyságának fejlesztése 2. Labdás koordináció - Játékos, labdás koordináció: „Érintő játék labdavezetéssel”, „Terület cserélő”, „Labdavásár”, „Cselező verseny” - Labdás koordinációs feladatok két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban – amelyben változtatni lehet az átadások irányát, a célpont megváltoztatásáig: a) négyszögben: o indító játékos átadást ad a feléje mozgó társnak, aki - a kapott labdát egyből visszajátssza, - bója kerüléssel üres területbe fut, o labdaérintések számának meghatározásával, o labdajáratás irányának változtatatásával, o az átadásra történő rámozgást gyorsításával, o a labda sebességének fokozatos növelésével. b.) rombuszban: o mélységi játékhelyzetek gyakorlásával - lágyan érkező labda esetén a futás gyorsaságának növelésével, - kemény, lőtt labda esetén a futás gyorsaságának csökkentésével. - a labda sebességének változtatásával o a posztok betöltése helycserékkel.	1. Labda nélküli koordináció Ismerjenek gimnasztikai gyakorlatokat. Legyenek képesek játékos versengésekben, játékokban mozgásokat koordinálni. Futás közben lépésnyújtást, illetve felugrást végrehajtani fény, ill. mechanikai jelekre. Váljanak fokozatosan képessé a figyelem megosztását kívánó feladatok megoldására. (szelektív figyelem) Sajátítsák el az alábbi mozgásműveleteket: futásban: gyors és kitartó futás, lépésnyújtás-és rövidítés, irány- és iramváltoztatás (fékezés, lassítás, gyorsítás) ugrásban: helyből páros, nekifutással egy és páros lábbal elugrás, szökdelés. váljanak képessé az alsó végtag izületi nyújtására. 2. Labdás koordináció: Ismerjenek labdás játékos versenyeket. Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni lábbal. Legyenek képesek mindkét lábbal a labdát - járás és futás közben – vezetni, társat és tárgykerüléssel. Legyenek képesek érzékelni a labda irányát. Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a talajon járás, kocogás és futás közben, a lábfej különböző részeivel. Legyenek képesek labdát – különböző sebességgel, tempóban - vezetni, átadni, váltani különböző mértani alakzatokban.

II. ÜGYESSÉG	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: Az ügyesség nagyfokú, hatékony fejlesztése Statikus – dinamikus egyensúly: Fontos feltétele a célszerű gyors megoldásoknak, főleg ha kicsi az alátámasztási felület, illetve bizonytalan. Az a játékos, aki gyorsan vissza tud térni eredeti helyzetébe, annak jó az egyensúly érzéke.	Statikus – dinamikus egyensúly: - fogójátékok: egyszerű fogó két fogóval, árokfogó, fekete-fehér, egyensúlyozó házzal, - tűz, víz, repülő, - sor- és váltóversenyek egyénileg, párokban, csoportosan - koordinációs feladatok (lásd: I. Koordináció)	Tudjanak növekvő iramban, dinamikában (erőben) különböző labdanélküli és labdás tevékenységeket szabályozni, végezni. Az ÜGYES jól és pontosan tud különbséget tenni a távolságok és a sebességek között. A terhelés fokozása elsősorban a koordináció bonyolultsági szintjének emelésével történjen. Legyenek képesek a lehető legrövidebb idő alatt, „gazdaságosan”, hatékonyan végrehajtani a feladatot.

III.TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
	legyőzése! - A bedobás gyakorlása társsal, majd ellenféllel és játékszituáció közben. 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - a párharc támadó és védő elemei, valamint különböző változatai fejelés, szerelés közben 3. Játékhelyzetekben történő gyakorlás: - Érintő fogójáték. - Célzó játékok. Egyéni játék labdavezetéssel. - Egyéni és csoportos területváltó játékok labdavezetéssel - Sor- és váltóversenyek a tanult technikai elemek beépítésével	

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> A tanult ismeretek alkalmazása a játékban A kapusok tervszerű képzésének kezdete (lásd: fejezet) 1. Labdabirtoklás - A terület növelése helyezkedéssel. - Két rombusz kialakítása. - Pozíciós játék, a labda biztos helyre juttatása. - Egyéni akciók és a legkedvezőbb pozícióban lévő társ megjátszása. 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - A játéktér szűkítése. - A játékostárs segítése, egymás fedezése.	A gyakorlatok során kialakult a játékügyesség bizonyos szintje. 1. Labdabirtoklás: - A tér növelése szélességben és mélységben. - Pozíciójáték - A sorok és a vonalak kapcsolódása. - Átmenet védekezésbő Labdabirtoklás váltása szituációk tanulása a) <u>kapus:</u>	1. Legyen képes a labdabirtoklásnál: ⇒ a labda birtokba vételére és megtartására, ⇒ a távolság érzékelésére, alkalmazására (a játékosok helyezkedése szélességben és mélységben) ⇒ helyváltoztatásra (helyek és pozíciók cseréje) mozgások helyezkedések egyik területről a másik területre, ⇒ a labdasebesség érzékelésére, ⇒ a labda egyéni és együttes kihozatalára egy

- Az ellenfél támadásánál a labda megszerzése. - A labdabirtokló támadása, Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, karók, labdák, jelzőtrikók kapuk (2x1 m, 3x2 m, 5x2 m)	- a játék kezdeményezése (labdakihozatal, kidobás, kirúgás). b) Középső védő: - Az akcióban résztvevők megjátszása. - Előretörés egyénileg. - Segítség a támadásban. - Labdakihozatal, a támadók megjátszásával (mélységi átadások). - Kapuralövés, támadás befejezés, érkezés a kapu elé. c) Szélső védők: - Pozíció keresés. - Az támadásban résztvevők megjátszása. - Előretörés a széleken, ha van hely. - Beadások a kapu elé. - Kapura lövések, támadás befejezés. d.)Középső játékos: támadásba. - Pozíciókeresés a védők és a támadók között - Segítség a támadásban. - A támadók megjátszása (mélységi „felpassz”) - Szélső védők, támadók megjátszása (szélességi átadások). - Egyéni játék (előretörések). - Kapura lövések, gólszerzés. e) Szélső támadók: - Pozíciókeresés - Előretörés a széleken, ha van hely. - Beadások a kapu elé. - Kapura lövés, támadás befejezés - Gólszerzés	meghatározott területről, ⇒ gól és pontszerzésre. 2. Az ellenfél labdabirtoklása: ⇒ az ellenfél játékának figyelésére, zavarására, ⇒ a labdaszerzés pillanatának felismerésére, ⇒ a saját és az ellenfél értékeinek felismerésére, ⇒ a pozíciós játék alkalmazására, ⇒ a labdabirtokló játékos megtámadására ⇒ a labda megszerzésére a szabályok szerint, ⇒ párharcot vívni az ellenfél labdát birtokló játékosával, ⇒ a labda egyéni és együttes kihozatalára. ⇒ megelőzni az ellenfél gólszerzését. ⇒ Ismerje és tudja az 1:1, 2:2, 3:3, 4:4, elleni kis játékokat ⇒ (kapussal és kapus nélkül).

	f) <u>Támadó</u> - Pozíció keresés mélységben, helyezkedés, megjátszhatóság keresése. - Egyéni támadó játéktevékenység (kapuratörés, párharc, kapuralövés, gólszerzés, labdatartás, „visszapassz”) 2. Az ellenfél labdabirtoklása:	
	melyek a mérkőzéseken várható megoldásokra a játékhelyzeteken keresztül készítenek fel. - Játék 1:1, 2:2, 3:3 és 4.4 ellen (kapus nélkül) - Vonaljáték 2:2 és 4:4 ellen. - Játék a pálya meghatározott vonalain, behatárolt területen. - A játékban és a mérkőzéseken az alapvető védekezési forma a területvédekezés.	

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK

Cél:	Aerob kapacitás + technikai képzés Az alap állóképesség nagymérvű fejlesztése (tartós futás, fartlek) A futógyorsaság fejlesztése. Dinamikus láberő-fejlesztési életkorbeli különbségek állandó	A pálya méretei miatt az edzéseken nagyobb figyelmet kell fordítani a kondicionális képességek fejlesztésére. Meghosszabbodnak a különböző gyakorlatok, játék és mérkőzésformák időtartamai – növelve ezzel a terhelést – melyeket később valós mérkőzéshelyzetek között gyakorolnak a játékosok. 1. Aerob kapacitás fejlesztése. Tartós futás közbeni feladatok, Fartlek megtanítása, Meghatározott időre való futás *(állandó hibajavítás)*	Javuljon az állóképességük, teherbíró képességük, kitartásuk olyan mértékben, hogy: tudjanak növekvő iramban, ill. erőkifejtéssel is tudjanak tartósan különböző ügyességi, technikai és koordinációs tevékenységeket végezni, meghatározott időre futni (pl. 200 m 45 mp-re), hang- és fényjelre – az idegrendszer ingerlésével – fejlődjön a mozdulat és mozgás gyorsaságuk,

	2.A futógyorsaság fejlesztése: - Gyors futások (rajtok, játékok, versengések) - Optimális lépéshossz és lépésfrekvencia kialakítása (rövidebb és hosszabb lépések) - Futóiskolák 3.Kondicionális elő feltételek megteremtése: - Testtartás (mély hátizmok) - Csípő horpasz erősítése (térdlendítés) - A láb hajlító és feszítő izomcsoportjainak erő sítése 4. Dinamikus láberő fejlesztés - Szökdelések páros és váltott lábon - Izületi és izomzati lazítás az alsó végtagban	Legyenek képesek: - növekvő erőkifejtést kívánó szökdelő gyakorlatokra, - a mély hátizmok és a csípő horpasz izom relatív erősítésére. Aerob kapacitás fejlesztéséhez a szív-keringési rendszer elektromos és mechanikus működésének nyugalmi ellenőrzése. Szívritmus és arteriográfos nyugalmi vizsgálatok. Állóképesség minő sítése Conconi teszttel. Aerob küszöbhöz tartozó pulzusszám megadása a zsírégetéshez, anaerob küszöbhöz tartozó pulzusszám megadása a technika, taktika optimális gyakorlásához, életkorra jellemző maximális pulzusszám ellenő rzése. Értékelés a vizsgálati minta abszolút és relatív magyar referencia értékei alapján.

VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: A játékköröm kialakítása A sportághoz való kötődés kialakítása Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása	1.A sportághoz való kötődés kialakítása: a sportiskola szellemiségével, identitásával való azonosulás, a sportág magyarországi hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása a sportág helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek bemutatása,	Alakuljon ki a tanulókban, játékosokban: önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje, öltözés, vetkőzés, a tisztálkodás rendje, az öltözőrend igénye, a sportág szeretete, az iskola és a társak

4. Az edző, testnevelő magatartásának követelményei Módszer: „Az igazi győztesek nem születnek, hanem azzá válnak!” 1. Beszélgetés 2. Formálás 3. Motiválás 4. Oksági és attribuciós hatások, 5. Pozitív internalizáció és meggyőzés 6. Egyéni, személyes ráhatás 7. Közösségfejlesztés, társas identitás 8. Személyes példamutatás, modellkövetés 9. Pedagógiai, pszichológiai, biológiai ismeretek és azok alkalmazása	- a sportág nemzetközi nagyságainak bemutatása. 2.Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: - az öltöző, sportcsarnok, tornaterem, szertár, szabadtéri pálya rendjének alkalmazása, betartása, - öltözködés, tisztálkodás, higiéniás szokásainak betartása, - az edző, testnevelő, osztálytársak, csapattársak tiszteletének kialakítása. 3.Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása: - mások gondolataival szembeni nyitottság elsajátítása, - az ellenfél tisztelete, a kultúrált viselkedés, mások (vendégek, vendéglátók) tiszteletének kialakítása, - a játékszabályok betartása, - a győzelem és a vereség elfogadása, - a játékvezető, mérkőzés felügyelő, edzők, testnevelők utasításainak betartása, - a vezetés korrekcióinak elfogadása. 4.Az edző, testnevelő magatartásának követelményei: a) Mutassanak példát: a gyerekekkel	szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, tanár, vezető, szülő),

Segédeszközök: 1. flipchart tábla 2. faliújság 3. oktatófilmek 4. projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.	foglalkozó edzők , testnevelő magatartása legyen példa arra, hogyan viselkedjünk társainkkal szemben. A felnő ttek igazi sportemberként viselkednek. b) Biztosítsák a gyerekek szórakozását: A gyerekek az izgalom és az élvezet miatt fociznak. Az eredmény-centrikus felfogás – „csak a győzelem számít” elv - nagyban csökkenti az élvezetet. c) Készüljenek fel alaposan a foglakozások előtt: A gyerekek mozgásigénye hatalmas, de koncentrálni csak rövid ideig tudnak. Ezért különösen fontos, hogy előzetesen készüljünk fel a foglalkozásokra. d) Gyakoroltassunk változatos, kivitelezhető feladatokat: A megfelelő gyakorlatok lekötik a gyerekeket és sikerélményt adnak nekik. e) Foglakozzanak minden gyerekkel: Mindenkire egyenlő mértékben figyeljünk, képességektől függetlenül. Minden gyerek számára biztosítsuk a lehető séget a tanulásra, fejlő désre. f) Helyezzék előtérbe a kispályás játékot: A kispályás mérkő zéseken gyakoribb a kontaktus a labdával és nagyobb esély van képességfejlesztésre.	

-VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> - A játék alapvető elemeinek megismerése - Játékosság A technikai oktatás szakaszai: - Előkészítő gyakorlatok - Bemutatás, bemutattatás - Magyarázat - Rávezető gyakorlatok - Gyakorlás könnyített feltételekkel - Gyakorlás mérkőzésszerű helyzetekben Eszközök: - Karók, bóják, gátak - Labdák, - Jelzőtrikók, - Kapusfelszerelés (kesztyű, mez, nadrág, sípcsontvédő) - Hordozható kapuk	1. Labdával: - Labdafogás, - Legördülés, - Lecsúszás, - Vetődés, - Kifutás - Kigurítás, - Kirúgás 2. Labda nélkül: - Alapállás, - Helyezkedés 3. Az oktatás fázisai: a.) <u>a játékszabályok ismerete</u> - Labda mérete, kapu mérete, - Leshelyzet, labdatartás, hazaadás, kapus védettsége, - Játékrészletek b.)<u>játékrendszerek, felállási formák</u> - a kapus csapatjátékos, eleme a rendszernek c.)<u>Technikai, taktikai tevékenység:</u> - A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni d.)<u>Csapat, csapatrész taktika:</u>	⇒ Jó és célszerű megoldásokat választva képes legyen megakadályozni az ellenfél góllövését. ⇒ A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni. ⇒ Képes legyen együttműködni a csapattal ⇒ Képes legyen együttműködni a védelemmel. ⇒ Ismerje a labdarúgó játékszabályokat, különös tekintettel a kapusra vonatkozókat.

	- Együttműködés a csapattal ♦ létszámhátrány saját térfélen ♦ helyezkedés letámadás esetén - Együttműködés a védelemmel ♦ sorfalállítás, ♦ helyezkedés szögleteknél, ♦ együttmozgás	

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	**Tematikus tananyag és tanulási program**	**KÖVETELMÉNYEK**
Cél: *1. Az életkornak megfelelő, labdarúgó játékszabályok,* *2. torna és versenyszabályok ismerete.* *3.* Sportfelszerelés, öltözék használata: *4.* Versenyszabályok: *5.* A mérkőzés szabályai	1. Sportfelszerelés, öltözék használata: a. edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis, sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki) b. mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez.	Ismerjék és tudják alkalmazni: - az életkornak megfelelő játékszabályokat, - az sportöltözék használatát, - a pályafelügyelő utasításait.

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A kompetencia és ügyesség érzésének fokozása. 2. Társakkal való kapcsolat fenntartása. 3. Szabályok alkalmaztatása.	Játékorientált foglalkozások tervezése és lebonyolítása: Előre megtervezett játékos feladatok, melyeknek világos és egyértelmű, a gyermekek képességeinek megfelelő nehézségűeknek kell lenniük. Minden feladathelyzet után, lehetőség szerint értékelni kell csoportos, illetőleg szükség esetén egyéni szinten a végrehajtás módját. Egyén fókuszú játékos csoportos feladathelyzetek kialakítása Olyan feladathelyzetek, ahol a játékostársak szolgálják ki a középpontban levő gyermeket. Egyszerre több játékos is állhat a középpontban. Továbbra is mindenkire sort kell keríteni. 3. Játékos szabálytanulás (rajzfilmfigurák, vagy egyéb szereplők, mint modellek igénybevételével) A gyermekek már maguk mutatják be a szabályokat	⇒ Mutasson fejlődést önmagához viszonyítva. ⇒ Fejlődjön a személyisége, pszichikuma, közösségi szellemisége. ⇒ Ismerje és tartsa be a játékok szabályait. ⇒ Ismerje a közösség szociális szabályait. ⇒ A szabályalkalmazást kövesse a kreatív szabályalkotás

6. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai a 6. évfolyamban

- A sportághoz, egyesülethez, iskolához, csapattársakhoz, osztálytársakhoz való kötődés megszilárdítása.
- A higiéniai, sportegészségügyi szokások megtartása, alkalmazása. Egészséges táplálkozás.
- Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése,
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel.
- Önbizalom ösztönzése, belső motiváltságának kialakítása.
- A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása.
- Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY. Mások gondolataival szembeni nyitottság elsajátítása.
- Kötelességszerű munka bevezetése. Koncentráláshoz történő szoktatás.
- A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása.
- Saját játék és teljesítmény elemzése. A pozitív kritika elfogadása. A sérülés bevallása. • Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,
- Az életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása.

I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Részei: Labda nélküli koordináció Testrészek, végtagok helyzet, mozgás, irány és tér érzékelésének fejlesztése. Kar- és lábmunka összhangjának kialakítása. Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése. Labdás koordináció Labdaérzékelés fejlesztése. Lassú futás labdavezetés közben. Szervezés: Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán (csoportosan és egyénileg) Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás Eszköz: - bóják, zsámolyok, karók, - 4-es, 5-ös labda	1. Labda nélküli koordináció: o Gimnasztika. ○ Gyorsaságfejlesztés: - rajtversenyekkel különböző testhelyzetekből hang és fényjelekre, - gyors indulások versenyszerűen, - sor-és váltóversenyek, - fogójátékok bonyolultabb szabályokkal ○ Futó technikai képzés: - egyszerű futóiskola - jelek közötti futás változó lépéshosszal és frekvenciával - fokozó futások (hosszú gyorsítás, hosszú kiengedés) - akadályfutás változó ritmussal (2-3-4-5 lépés) o Óvatos erősítése az alsóvégtag izmainak: - szökdelések páros és váltott lábon - zsámoly, pad, kötél felhasználásával o Alsó végtag ízületi mozgékonyságának fejlesztése ○ Sokoldalú képzés (felsőtest erősítése, mély hátizmok) 2. Labdás koordináció - Játékos, labdás koordinációs játékok: „Bójavadászat” „Mentő fogó” „Labdavásár” „Cselező verseny, határolt területen” - Labdás koordinációs feladatok két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban – amelyben változtatni lehet az átadások irányát, a célpont megváltoztatásáig: a.) négyszögben: o átadás a labdabirtokló felé mozgó játékosnak aki: - a kapott labdát egyből visszajátssza, - a	1. Labda nélküli koordináció: - Ismerjenek gimnasztikai gyakorlatokat. - Legyenek képesek játékos versengésekben, játékokban mozgásokat koordinálni. Futás közben lépésnyújtást, illetve felugrást végrehajtani fény, ill. mechanikai jelekre. - Váljanak fokozatosan képessé a figyelem megosztását kívánó feladatok megoldására. (szelektív figyelem) - Sajátítsák el az alábbi mozgásműveleteket: Futásban: gyors és kitartó futás, lépésnyújtás-és rövidítés, irány- és iramváltoztatás (fékezés, lassítás, gyorsítás) Ugrásban: helyből páros, nekifutással egy és páros lábbal elugrás, szökdelés. - Váljanak képessé az alsó végtag ízületi nyújtására. - Arányosan erősödjön és váljon képessé a felső testrész a labdarúgó futómozgások, mozdulatok, műveletek, párharcok leküzdésére, megvívására. 2. Labdás koordináció: - Ismerjenek labdás játékos versenyeket. - Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni lábbal. - Legyenek képesek mindkét lábbal a labdát - járás és futás közben – vezetni, társat és tárgykerüléssel. - Legyenek képesek érzékelni a labda irányát. - Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a talajon járás, kocogás és futás közben, a lábfej különböző részeivel.

	visszajátszott labda után azonnal beindul a bója megkerülésével, - az indító játékos, most a keresztirányból érkező harmadik játékost játssza meg, aki a bóját megkerülő játékosnak visszajátssza a labdát ○ labdaérintések számának meghatározásával, ○ labdajáratás irányának változtatatásával, ○ a labda sebességének összehangolása a futás gyorsaságával,	Legyenek képesek labdát – különböző sebességgel, tempóban - vezetni, átadni, váltani különböző mértani alakzatokban.
	○ az átadásra történő rámozgást gyorsításával, ○ a labda sebességének fokozatos növelésével, ○ A labda megjátszásának lehetőségei - lapos, - félmagas, - magas b). <u>rombuszban:</u> ○ szélességi játékhelyzetek gyakorlásával, ○ technikai és taktikai elemek megadásával, a pozíciók betöltése ○ helycserékkel, ○ szélességi és mélységi játékhelyzetek gyakorlásával.	

II. ÜGYESSÉG	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *Az ügyesség nagyfokú, hatékony fejlesztése* Statikus – dinamikus egyensúly: Fontos feltétele a célszerű gyors megoldásoknak, főleg ha kicsi az alátámasztási felület, illetve bizonytalan. Az a játékos, aki gyorsan vissza tud térni eredeti helyzetébe, annak jó az egyensúly érzéke.	Statikus – dinamikus egyensúly: - fogójátékok: egyszerű fogó két fogóval, árokfogó, fekete-fehér, egyensúlyozó házzal, - tűz, víz, repülő , - sor- és váltóversenyek egyénileg, párokban, csoportosan - koordinációs feladatok (lásd: I. Koordináció)	Tudjanak növekvő iramban, dinamikában (merőben) különböző labdanélküli és labdás tevékenységeket szabályozni, végezni. Legyen képes beépíteni a mozgásába, a játékos labdás-és labdanélküli feladatokba a statikus és dinamikus képességeit, limbikus-és egyensúly készségeit, jártasságát. Az ÜGYES jól és pontosan tud különbséget tenni a távolságok és a sebességek között. A terhelés fokozása első sorban a koordináció bonyolultsági szintjének emelésével történjen Legyenek képesek a lehető legrövidebb idő alatt, „gazdaságosan”, hatékonyan végrehajtani a feladatot.

III. TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
CÉL: Ügyesség fejlesztése, a technikai elemek pontos végrehajtása. A kis játékok alkalmazása és az együttműködés tanulása. A rúgásfajták gyakorlása és elsajátítása. A fejelés gyakorlása. Az alaptechnikai fejlesztése (rúgások, átvételek, átadások, labdavezetés, cselezés, szerelés) A labdaérzékelés fejlesztése. Szervezés: Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: Bemutatás Gyakorlás Hibajavítás Ismétlés Alkalmazás Eszköz: bóják, karók, rúgópalánk különböző nagyságú és minőségű labdák (gumi, bőr, tenisz, medicin) - tornapadok (2m, 4 m)	Technikai elemek fejlesztése egyénileg, társsal és játék közben A pálya méretei már közelítenek a hivatalos nagy pálya méreteihez, ezért mindegyik játékosnak alkalmaznia kell a szélesség és mélység szerinti helyezkedés szabályait. Így a különböző játék és mérkőzésformákban könnyebben elsajátítják az alapvető technikai-taktikai elemeket, melyek a játékosok technikai-taktikai tanulási folyamatát szolgálják. 1. Labdabirtoklás: Cselezés mérkőzésszerű helyzetben. Félmagas és magas átadások és csavart rúgások (belső, külső csüd). Ez a kor a magas labdák megtanulásának és alkalmazásának az időszaka! Kapura lövési gyakorlatok mérkőzésszerűen, kényszerítő átadások után. Kényszerítő átadások (kényszerítő passz előkészítése). Átadások, átvételek gyakorlása csüddel. A gyakorlatok végzése állandó helyezkedés, fordulatok és félfordulatok közben történik. A Fejelés állandó anyag (állásból, nekifutásból, felugrás nélkül, felugrás	Legyen képes: Mérkőzésszerűen cselezni a társsal, társakkal, ellenféllel szemben, a szembelévő társsal a folyamatos – ívelt, magas labdák - átadásokra és átvételekre, a csavart rúgásokra, a kényszerítő átadásokra, mindkét lábbal, a tanult rúgásfajtákkal kapura lőni egyénileg, ellenféllel szemben, mérkőzésszerűen kombinatív játék után, a labda fejelésére, fejjel való továbbítására, a félelem legyőzésével, a labda megszerzésére alapszereléssel, becsúszó szereléssel, majd a megszerzett labda társhoz való továbbítására, a labda megjátszására egy érintéssel a tanult technikai elemek alkalmazásával mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) a labdavezetésre. a bedobás alkalmazni a társsal, mérkőzésszerűen.

	közben). Fontos szempont a félelem legyőzése ! - A bedobás gyakorlása társsal, majd ellenféllel és játékszituáció közben. 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - a párharc támadó és védő elemei, valamint különböző változatai fejelés, szerelés közben 3. Játékhelyzetekben történő gyakorlás: - Érintő fogójáték. - Célzó játékok. Egyéni játék labdavezetéssel. - Egyéni és csoportos területváltó játékok labdavezetéssel - Sor- és váltóversenyek a tanult technikai elemek beépítésével	

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
A tanult ismeretek alkalmazása a játékban A kapusok tervszerű képzésének kezdete (lásd: fejezet) a) Labdabirtoklás	A gyakorlatok során kialakult a játékügyesség bizonyos szintje. 1. Labdabirtoklás: - A tér növelése szélességben és mélységben. - Pozíciójáték A sorok és a vonalak kapcsolódása.	1. Legyen képes a labdabirtoklásnál: ⇒ a labda birtokba vételére és megtartására, ⇒ a távolság érzékelésére, alkalmazására (a játékosok helyezkedése szélességben és mélységben) ⇒ helyváltoztatásra (helyek és pozíciók cseréje) mozgások helyezkedések
- A terület növelése helyezkedéssel. - Két rombusz kialakítása. - Pozíciós játék, a labda biztos helyre juttatása. - Egyéni akciók és a legkedvezőbb pozícióban lévő társ megjátszása. b) Az ellenfél labdabirtoklása: - A játéktér szűkítése. - A játékostárs segítése, egymás fedezése. - Az ellenfél támadásánál a labda megszerzése. - A labdabirtokló támadása. <u>Szervezés:</u> - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. <u>Módszer</u>: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás <u>Eszköz:</u> - bóják, karók, labdák, jelzőtrikók - kapuk (2x1 m, 3x2 m, 5x2 m)	Átmenet védekezésből támadásba. Labdabirtoklás váltása szituációk tanulása a) <u>kapus:</u> - a játék kezdeményezése (labdakihozatal, kidobás, kirúgás). b) <u>Középső védő:</u> - Az akcióban résztvevők megjátszása. - Előretörés egyénileg. - Segítség a támadásban. - Labdakihozatal, a támadók megjátszásával (mélységi átadások). - Kapura lövés, támadás befejezés, érkezés a kapu elé. c) <u>Szélső védők:</u> - Pozíció keresés. - Az támadásban résztvevők megjátszása. - Előretörés a széleken, ha van hely. - Beadások a kapu elé. - Kapura lövések, támadás befejezés.	egyik területről a másik területre, ⇒ a labdasebesség érzékelésére, ⇒ a labda egyéni és együttes kihozatalára egy meghatározott területről, ⇒ gól és pontszerzésre. 2. Az ellenfél labdabirtoklása: ⇒ az ellenfél játékának figyelésére, zavarására, ⇒ a labdaszerzés pillanatának felismerésére, ⇒ a saját és az ellenfél értékeinek felismerésére, ⇒ a pozíciós játék alkalmazására, ⇒ a labdabirtokló játékos megtámadására ⇒ a labda megszerzésére a szabályok szerint, ⇒ párharcot vívni az ellenfél labdát birtokló játékosával, ⇒ a labda egyéni és együttes kihozatalára. ⇒ megelőzni az ellenfél gólszerzését. ⇒ Ismerje és tudja az 1:1, 2:2, 3:3, 4:4, 5:5 elleni kis játékokat ⇒ készség szinten játszani a 7:7 elleni játékot ⇒ (kapussal és kapus nélkül).

	- A terület szűkítése.
	- Védekezés.
	- Egymás fedezése.
	
	- a.)<u>Kapus:</u>
	- A gól megakadályozása.
	
	○ b.) <u>Középső védők:</u>
	- Az ellenfél támadójátékának zavarása, megakadályozása.
	- A labda megszerzése, szerelés.
	- A csapattársak segítése. - A játéktér szűkítése.
	- Az ellenfél középső támadójának szerelése (párharc) - A gól megakadályozása.
	
	- <u>Szélső védők:</u>
	  - A széleken érkező támadók megzavarása, szerelése.
	  - Az ellenfél támadójátékának zavarása, megakadályozása.
	- A labda megszerzése, szerelés.
	- A csapattársak segítése.
	- A gól megakadályozása.
	
	- <u>Szélső támadó:</u>
	- Az ellenfél támadásának megakadályozása.
	- A játéktér szűkítése.
	- Párharc a szélen érkező támadókkal	

	e.) <u>Középső játékos:</u> A labda megszerzése, a csapattársak segítése. Az ellenfél építkezésének, támadójátékának megakadályozása. A játéktér szűkítése. Az ellenfél középső védőjének, középső játékosának szerelése (párharc megnyerése). A csapattársak segítése (kollektív védekezés). f.) <u>Támadó:</u> Az ellenfél labdakihozatalának megakadályozása, zavarása. A mélységi átadások megakadályozása, labdaszerzés. 3. Játék: Területvédekezés: tolódás-váltás. Szabd területre futás. A feladatköröknek megfelelő szerepek, posztok kialakítása. Egyéni, páros, hármas és négyes gyakorlatok. 1:1 elleni párharcok. 4:1, 4:2 elleni játékok (létszám azonos és létszámhátrányos pozíciókból) A 3:1 és a 4:2 elleni pozíciós játékok, melyek a mérkőzéseken várható megoldásokra a játékhelyzeteken	

	keresztül készítenek fel. - Játék 1:1, 2:2, 3:3 és 4.4 ellen (kapus nélkül) - Vonaljáték 2:2 és 4:4 ellen. - Játék a pálya meghatározott vonalain, behatárolt területen. - A játékban és a mérkőzéseken az alapvető védekezési forma a területvédekezés.	

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Aerob kapacitás + technikai képzés <u>Cél:</u> Az alap állóképesség nagymérvű fejlesztése (tartós futás, fartlek) A futógyorsaság fejlesztése. Dinamikus lével ! láberő-fejlesztés életkorbeli különbségek állandó	A pálya méretei miatt az edzéseken nagyobb figyelmet kell fordítani a kondicionális képességek fejlesztésére. Meghosszabbodnak a különböző gyakorlatok, játék és mérkőzésformák időtartamai – növelve ezzel a terhelést – melyeket később valós mérkőzéshelyzetek között gyakorolnak a játékosok. 1.Aerob kapacitás fejlesztése. - Tartós futás közbeni feladatok, - Fartlek megtanítása, - Meghatározott időre való futás *(állandó hibajavítás)* 2. A futógyorsaság fejlesztése: - Gyors futások (rajtok, játékok,	Javuljon az állóképességük, teherbíró képességük, kitartásuk olyan mértékben, hogy: - tudjanak növekvő iramban, ill. erőkifejtéssel is tudjanak tartósan különböző ügyességi, technikai és koordinációs tevékenységeket végezni, - meghatározott időre futni (pl. 200 m 45 mp-re), - hang- és fényjelre – az idegrendszer ingerlésével – fejlődjön a mozdulat és mozgás gyorsaságuk, Legyenek képesek: - növekvő erőkifejtést kívánó szökdelő

	versengések) - Optimális lépéshossz és lépésfrekvencia kialakítása (rövidebb és hosszabb lépések) - Futóiskolák 3.Kondicionális elő feltételek megteremtése: - Testtartás (mély hátizmok) - Csípő horpasz erősítése (térdlendítés) - A láb hajlító és feszítő izomcsoportjainak erő sítése 4. Dinamikus láberő -fejlesztés - Szökdelések páros és váltott lábon - Izületi és izomzati lazítás az alsó végtagban	gyakorlatokra, - a mély hátizmok és a csípő horpasz izom relatív erősítésére. Alap állóképesség spiróergometriás vizsgálata. A testméreteknek megfelelő abszolút „kell értékek” ellenőrzése. A labdarúgáson belüli szerepkörökhöz szükséges testsúlykilogrammra eső oxigénfelvétel meglétének kimérése. Értékelés a vizsgálati minta abszolút és relatív magyar referencia értékei alapján.

VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: A győztes mentalitás kialakítása A sportág szeretete, szellemiségének ismerete: Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása	sportág szeretete, szellemiségének ismerete: a sportág magyarországi helyzetének, eredményeinek ismerete, a sportág helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek közvetlen ismerete, tisztelete, a sportág nemzetközi példaképeinek ismerete.	Alakuljon ki a tanulókban, játékosokban: a győzelem és a vereség elfogadása, az indulatok feletti kontroll az egészséges önbizalom az önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje,

4. Szempontok a gyermekekkel foglalkozó, foglalkozásokat, edzéseket, órákat tartó testnevelőknek, edzőknek: Módszer:„Az igazi győztesek nem születnek, hanem azzá válnak!” 1. Beszélgetés 2. Formálás 3. Motiválás 4. Oksági és attribuciós hatások, 5. Pozitív internalizáció és meggyőzés 6. Egyéni, személyes ráhatás 7. Közösségfejlesztés, társas identitás 8. Személyes példamutatás, modellkövetés 9. Pedagógiai, pszichológiai, biológiai ismeretek és azok alkalmazása Segédeszközök: 1. flipchart tábla 2. faliújság 3. oktatófilmek	2. Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: - az öltöző, sportcsarnok, tornaterem, szertár, szabadtéri pálya rendjének, szokásainak alkalmazása, megtartása, - az egészséges testápolás tisztálkodás, öltözködés, higiéniás szokásainak kialakítása, 3. Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása: - mások gondolataival szembeni nyitottság elsajátítása, - az ellenfél tisztelete, - az indulatok feletti kontroll, - a győzelem és a vereség elfogadása, - a játékvezető ítéleteinek betartása, - a vezetés korrekcióinak elfogadása. 4. Javasolt szempontok a gyermekekkel foglalkozó, foglalkozásokat, edzéseket, órákat tartó testnevelőknek, edzőknek: - Szakmai felkészültség, - Egyszerű utasítások - Rugalmasság, szervezés / időbeosztás/ - Gyakorlásra fordított idő növelése, - Hibák korrigálása /egyszerre csak egyet/ - A pozitív életszemlélet kialakítása, - Gyakorlatok érthető bemutatása, bemutattatása.	az öltözőrend, pályarend, szertárrend, igénye, a helyi és az ország labdarúgóinak, hagyományainak tisztelete, a sportág szeretete, az iskola és a társak szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, tanár, vezető, szülő),

4. projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.		

VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> - A játék alapvető elemeinek megismerése - Játékosság A technikai oktatás szakaszai: - Előkészítő gyakorlatok - Bemutatás, bemutattatás - Magyarázat - Rávezető gyakorlatok - Gyakorlás könnyített feltételekkel - Gyakorlás mérkőzésszerű helyzetekben Eszközök: - Karók, bóják, gátak - Labdák, - Jelzőtrikók, - Kapusfelszerelés (kesztyű, mez, nadrág, sípcsontvédő) - Hordozható kapuk	1. Labdával: - Labdafogás, - Legördülés, - Lecsúszás, - Vetődés, - Kifutás - Kigurítás, - Kirúgás 2. Labda nélkül: - Alapállás, - Helyezkedés 3. Az oktatás fázisai: a.) <u>a játékszabályok ismerete</u> - Labda mérete, kapu mérete, - Leshelyzet, labdatartás, hazaadás, kapus védettsége, - Játékrészletek b.) <u>játékrendszerek, felállási formák</u> - a kapus csapatjátékos, eleme a rendszernek	⇒ Jó és célszerű megoldásokat választva képes legyen megakadályozni az ellenfél góllövését. ⇒ A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni. ⇒ Képes legyen együttműködni a csapattal ⇒ Képes legyen együttműködni a védelemmel. ⇒ Ismerje a labdarúgó játékszabályokat, különös tekintettel a kapusra vonatkozókat.

	c.) <u>Technikai, taktikai tevékenység:</u> - A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni d.) <u>Csapat, csapatrész taktika:</u> - Együttműködés a csapattal ♦ létszámhátrány saját térfélen ♦ helyezkedés letámadás esetén - Együttműködés a védelemmel ♦ sorfalállítás, ♦ helyezkedés szögleteknél, ♦ együttmozgás	

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	**Tematikus tananyag és tanulási program**	**KÖVETELMÉNYEK**
Cél: Az életkornak megfelelő, labdarúgó játékszabályok, torna és versenyszabályok ismerete. 1. Sportfelszerelés, öltözék használata:	1. Sportfelszerelés, öltözék használata: a. edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis, sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki) b. mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez.	Ismerjék és tudják alkalmazni: - az életkornak megfelelő játékszabályokat, - az sportöltözék használatát, - a pályafelügyelő utasításait

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A kompetencia és ügyesség érzésének megszilárdítása. 2. Társakkal való kapcsolat fenntartása. 3. Szabályok alkalmaztatása.	1. Játékorientált foglalkozások tervezése és lebonyolítása: Előre megtervezett játékos feladatok, melyeknek világos és egyértelmű, a gyermekek képességeinek megfelelő nehézségűeknek kell lenniük. Minden feladathelyzet után, lehetőség szerint értékelni kell csoportos, illetőleg szükség esetén egyéni szinten a végrehajtás módját. 2. Egyén fókuszú és csoport fókuszú játékos feladathelyzetek kialakítása Olyan feladathelyzetek, ahol a játékostársak szolgálják ki a középpontban levő gyermeket. Egyszerre több játékos is állhat a középpontban. Továbbra is mindenkire sort kell keríteni. Valamint olyan feladatok, ahol az egyén szolgálja ki a csoporttársakat. Ennek összefüggésben kell lennie a posztokhoz kapcsolódó feladatkörökhöz. 3. Játékos szabálytanulás A gyermekek már maguk alkalmazzák a szabályokat. Az elkövetett hibákra maguk a gyerekek és a testnevelő is felhívja a figyelmet. A büntetés kizárólag a hibára korlátozódjon. Azzal legyen mind intenzitásában, mind következményében arányos.	⇒ Mutasson fejlődést önmagához viszonyítva. ⇒ Fejlődjön a személyisége, pszichikuma, közösségi szellemisége. ⇒ Ismerje a közösség szociális, erkölcsi szabályait. ⇒ Legyen képes kreatív szabályalkotásra.

7. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai a 7. évfolyamban

A sportághoz, egyesülethez, iskolához, csapattársakhoz, osztálytársakhoz való kötődés megszilárdítása.

Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése,
Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel,
A játék belső motiváltsága. A „győztes” mentális kifejlesztése.
A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása.
Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY. Indulatok feletti kontroll.

Saját játék és teljesítmény elemzése. A pozitív kritika elfogadása. A sérülés bevallása.
A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása.
Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,
Az életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása.
Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése.
Az egyéni képességek, az egyéniség kibontakoztatása, fejlesztése.
A mentalitás és a kondíció komplexitásának tökéletesítése.

I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Részei: 1. Labda nélküli koordináció Cél: - Testrészek, végtagok helyzet, mozgás, irány és tér érzékelésének fejlesztése. - Kar- és lábmunka összhangjának kialakítása. - Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése. 2. Labdás koordináció - Labdaérzékelés fejlesztése. - Lassú futás labdavezetés közben. Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán (csoportosan és egyénileg) - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával Módszer: 4. Bemutatás 5. Gyakorlás 6. Hibajavítás 7. Ismétlés 8. Alkalmazás Eszköz: - bóják, zsámolyok, karók, - 4-es, 5-ös labdák	1. Labda nélküli koordináció: o Gimnasztika. ○ Gyorsaságfejlesztés: - rajtversenyekkel különböző testhelyzetekből hang és fényjelekre, - gyors indulások versenyszerűen, - sor-és váltóversenyek, - fogójátékok bonyolultabb szabályokkal ○ Futó technikai képzés: - egyszerű futóiskola - jelek közötti futás változó lépéshosszal és frekvenciával - fokozó futások (hosszú gyorsítás, hosszú kiengedés) - akadályfutás változó ritmussal (2-3-4-5 lépés) o Aerob kapacitás + mozgástechnikai képzés: - tartós futás közbeni koordinációs feladatok (állandó hibajavítás), - a fartlek megtanítása. ○ Óvatos erősítése az alsóvégtag izmainak: - szökdelések páros és váltott lábon - zsámoly, pad, kötél felhasználásával o Alsó végtag ízületi mozgékonyságának fejlesztése ○ Sokoldalú képzés (felsőtest erősítése, mély hátizmok) 2. Labdás koordináció - Játékos, labdás koordinációs játékok. - Labdás koordinációs sor-és váltóversenyek. - Labdás koordinációs feladatok két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban – amelyben változtatni lehet az átadások irányát, a célpont megváltoztatásáig: c) rombuszban: o szélességi játékhelyzetek gyakorlásával, ○ technikai és taktikai elemek megadásával,	1. Labda nélküli koordináció: - Legyenek képesek játékos versengésekben, játékokban mozgásokat koordinálni. Futás közben lépésnyújtást, illetve felugrást végrehajtani fény, ill. mechanikai jelekre. - Legyenek képesek az ideg-izom koordinációs mozgások harmonizálására. - Váljanak alkalmassá a futó technikai általános fejlesztésre: - gyors és kitartó futás, lépésnyújtás-és rövidítés, - irány- és iramváltoztatás (fékezés, lassítás, gyorsítás - fartlek. - Váljanak képessé az agonista és az antagonista izmok működésének összehangolására. - Váljanak képessé az izmok és ízületi szalagok feszítésére, nyújtására, lazítására. - Arányosan erősödjön és váljon képessé a felső testrész a labdarúgó futómozgások, mozdulatok, műveletek, párharcok leküzdésére, megvívására. 2. Labdás koordináció: - Ismerjenek labdás játékos versenyeket. - Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni lábbal. - Legyenek képesek mindkét lábbal a labdát - járás és futás közben – vezetni, társat és tárgykerüléssel. - Legyenek képesek érzékelni a labda irányát. - Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a

	○ a pozíciók betöltése helycserékkel, ○ szélességi és mélységi játékhelyzetek gyakorlásával. d) négyszögben: o átadás a labdabirtokló felé mozgó játékosnak aki: - a kapott labdát egyből visszajátssza, - a visszajátszott labda után azonnal beindul a bója megkerülésével, az indító játékos, most a keresztirányból érkező harmadik játékost játssza meg, aki a bóját megkerülő játékosnakvisszajátssza a labdát ○ labdaérintések számának meghatározásával, ○ labdajáratás irányának változtatatásával, ○ a labda sebességének összehangolása a futás gyorsaságával, ○ az átadásra történő rámozgást gyorsításával, ○ a labda sebességének fokozatos növelésével, ○ A labda megjátszásának lehetőségei - lapos, - félmagas, - magas e) téglalapban: - folyamatos szélességi átadásokkal a szélső pozícióban helyezkedő társ megjátszásával, ahol a labda átadásának pillanatát a labda nélküli játékos mozgása határozza meg, - labdaérintések számának meghatározásával	talajon járás, kocogás és futás közben, a lábfej különböző részeivel. Legyenek képesek labdát – különböző sebességgel, tempóban - vezetni, átadni, váltani különböző mértani alakzatokban

II. ÜGYESSÉG	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: Az ügyesség nagyfokú, hatékony fejlesztése Téri tájékozódó képesség: A futballpálya meghatározott terület, ahol a célt kell megvalósítani. (Zónák – vonalak, szélesség – mélység)	Téri tájékozódó képesség: a labdás koordinációs tematikával megegyező program (lásd: I. Koordináció)	Tudjanak növekvő iramban, dinamikában (erőben) különböző labdanélküli és labdás tevékenységeket szabályozni, végezni. Legyen képes beépíteni a mozgásába, a játékos labdás-és labdanélküli feladatokba a statikus és dinamikus képességeit, limbikus- és egyensúly készségeit, jártasságát. Legyenek képesek a lehető legrövidebb idő alatt, „gazdaságosan”, hatékonyan végrehajtani a feladatot.

III. TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
CÉL: - Az improvizáció szintjén lévő technika elsajátítása - Technikai elemek gyakorlása nehezített körülmények között (idő, tér, társ, ellenfél). - Az alaptechnikai elemek skálázása, fejlesztése (rúgások, átvételek, átadások, labdavezetés, cselezés, szerelés) - Az egyéni technikai képzés. Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás	A technika oktatásának részei: Az egyre bonyolultabb csapatjáték a játékosok magas szintű technikai-taktikai ismereteit követeli meg. Készenlét a labda továbbítására! Figyelni a labda és a játékos mozgásának összhangját (pontosság, gyorsaság). 1. Labdabirtoklás: - belsővel való átadások (támadók és védők száma lépésről-lépésre növekszik, gyorsabb a játék), - kényszerítő átadások (továbblépés az alapgyakorlatoktól a mérkőzéshelyzeteknek megfelelően,) - csüddel történő kapura lövés (kombinált, összetett feladatok között), - fejelés az ellenfél jelenlétében, párharcban és küzdelemben, - labda nélküli helyezkedések és futómozgások közben, látszatcselekvések és megtévesztő akciók (helycserék, váltások) alkalmazása. 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - a párharc védekező részének technikai elemei helyezkedés a labda irányában, saját kapu felé, az oldalvonal irányában.	Legyen képes: - a tanult rúgásfajtákkal kapura lőni egyénileg, ellenféllel szemben, mérkőzésszerűen kombinatív játék után, - a labda fejelésére, fejjel való továbbítására, a félelem legyőzésével, - a labda megszerzésére alapszereléssel, becsúszó szereléssel, majd a megszerzett labda társhoz való továbbítására, - a tanult technikai elemek alkalmazásával mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) a labdavezetésre. a. védők: - legyen képes alkalmazni a védekező eljárásokhoz, és a labdakihozatalhoz szükséges technikai elemeket, - rúgások, fejelés, átvételek, átadások (rövid, hosszú) b. középpályások: legyen képes alkalmazni az átvételeket a labda pontos továbbításához

Eszköz: bóják, karók, labdák, jelzőtrikók tornapadok (2m, 4 m) rúgópalánk, hordozható kapuk (2x1 m, 3x2m, 5x2m)	3. A technikai elemek alkalmazásának feltételei: a játék figyelése, a pillanat felismerése, a játékhelyzetek megoldásának ismerete, a játékosok és az ellenfél helyezkedésének figyelése (az egymástól való távolság felmérése.	legyen képes alkalmazni a tanult technikai elemeket (átadások, cselezés, lövések, szerelés, fejelés, labdavezetés, bedobás) c. támadók: legyen képes alkalmazni a támadáshoz, támadás befejezéshez szükséges technikai elemeket: rúgásokat, labdás egyéni akciókat, átvételek, a labda továbbítását cselezéseket, látszatcselekvéseket, megtévesztő mozgásokat, testcseleket, közeli és távoli kapura lövéseket, fejeléseket (beívelésből és szögletből is)

IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. Labdabirtoklás - A pozíciós játék elsajátítása. - A pozíciók megőrzése szélességben és mélységben. - Kombinatív játék kialakítása 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - Területvédekezés - A terület leszűkítése. - Helyezkedés a labda felé Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer:	1. Labdabirtoklás: - A játék felépítése a hátsó vonaltól - A szélső védők helyezkedése valamivel mélyebben. - Együttműködés összjáték. - Szabd területre futás. - Együttműködési játék, kombinatív játék. - Direkt (egyérintős játék) - Lövések, lövőhelyzetek kidolgozása. - A különböző játékelemek lehetőségeinek megteremtése. - Háromszögek teremtése. - Támadás befejezés, végjáték 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - Terület nagysága. - A játékosok létszáma. - Alkalmazkodás a szabályokhoz. - A játékosok felállása és feladatkörönkénti elhelyezése. - A kapusok szerepe. - Területvédekezés. - Egymás biztosítása az oldalvonal melletti játékosok zavarása. - Az ellenfél hibára kényszerítése. - A legközelebb álló ellenfél akadályozása. 3. A taktikai elemek gyakorlásának és alkalmazásának	⇒ A mérkőzésen egyre tökéletesebben el kell sajátítaniuk a csapat összeállításakor kapott faladatokat ⇒ A játékosok alapfeladatainak megtanulása. A poszt szerint először minden játékos a saját alapfeladatát sajátítja el, majd következhet az összes poszt. De itt kapcsolódik az egyes játékhelyzet megoldása: TUDJÁK EGYMÁS FELADATAIT ⇒ Posztja szerint legyen képes a kombinatív játékra. ⇒ Ismerje és tudja alkalmazni a hátulról felépített „átgondolt” csapatjátékot

1. Bemutatás 2. Gyakorlás 3. Hibajavítás 4. Ismétlés 5. Alkalmazás <u>Eszköz:</u> - bóják, karók, labdák, jelzőtrikók - kapuk (2x1 m, 3x2 m, 5x2 m)	feltételei: - terület nagysága, - játékosok létszáma, - alkalmazkodás a szabályokhoz, - a játékosok felállása és feladatkörök szerinti elhelyezkedése. - a kapusok szerepe TÁMADÓ FELADATOK: o Elhelyezkedés a pályán Szabad terület kialakítása szélességben és mélységben Mélységi és szélességi átadások ○ Alkalomteremtés Helyzetteremtés. A labda megjátszása után új pozíciók keresése. ○ Gólszerzés Gyors lövőhelyzet kialakítása Gólszerzés a tanult lövő technikákkal VÉDŐ FELADATOK: o Labdaszerzés: A labdabirtokló megtámadása, szerelése ○ Az ellenfél felállásának megakadályozása: Zavarás, feltartóztatás. Támadás a labdára	⇒ Az alapszerepek betanulása a csapatjáték során ⇒ Ismerje és tudja alkalmazni a pozíciós játékot. ⇒ Ismerje és tudja alkalmazni a területvédekezést. ⇒ Ismerje a területszűkítés és nyitódás elveit, alkalmazását. ⇒ A tanult ismeretek alapján egyénileg legyen képes megvívni a párharcot.

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. Aerob kapacitás + technikai képzés 2. Az alap állóképesség nagymérvű fejlesztése (tartós futás, fartlek) 3. A futógyorsaság fejlesztése. 4. Dinamikus láberő-fejlesztés A Biológiai életkorbeli különbségek állandó figyelembevételével!	A versenyszellem elsődlegessé válik ebben a korban. Fokozódásával megnő a labdához közeli és az attól távoli párharcok jelentősége. Hangsúly az izomnövekedést szolgáló gyakorlatok, valamint a gyorsaság fejlesztésén van. A maximális ellenállás a játékos saját testsúlyának megfelelő ellenállás lehet. 1.)Aerob kapacitás fejlesztése. - Tartós futás közbeni feladatok, - Fartlek megtanítása, - Meghatározott időre való futás *(állandó hibajavítás)* 2.)A futógyorsaság fejlesztése: - Gyors futások (rajtok, játékok, versengések) - Optimális lépéshossz és lépésfrekvencia kialakítása (rövidebb és hosszabb lépések) - Futóiskolák	Javuljon az állóképességük, teherbíró képességük, kitartásuk olyan mértékben, hogy: - játékban, versenyben, csapatjátékban, egyéni tevékenységben jellemezze tevékenységüket az optimális megoldásra törekvés. - Javuljon észrevehetően teljesítményeik stabilitása (ismételt, sorozatban végrehajtott feladatmegoldásban csökkenjen a teljesítményingadozás mértéke a következő mutatókban: a kitartó futásban a futás egyéni irama (tudjanak futni 400, 600, 800, 1000 m-t) rövid, gyors és sprint távokon fejlődjön a reakció képességük, A labdás gyakorlatokban, egyéni- és összjátékban a

	3.) Kondicionális elő feltételek megteremtése: - Testtartás (mély hátizmok) - Csípő horpasz erősítése (térdlendítés) - A láb hajlító és feszítő izomcsoportjainak erősítése 4.)Dinamikus láberő - fejlesztés - Szökdelések páros és váltott lábon - Izületi és izomzati lazítás az alsó végtagban	labdabiztonság, az átadás, átvétel, támadás, védekezésben. - tudjanak növekvő iramban ill. erő kifejtéssel is tudjanak tartósan különböző ügyességi, technikai és koordinációs tevékenységeket végezni, - meghatározott idő re futni (pl. 200 m 45 mp-re), - hang- és fényjelre – az idegrendszer ingerlésével – fejlő djön a mozdulat és mozgás gyorsaságuk, Legyenek képesek: - növekvő erő kifejtést kívánó szökdelő gyakorlatokra, - a mély hátizmok és a csípő horpasz izom relatív erősítésére.

VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *A győztes mentalitás kialakítása* 1. A sportághoz való identitás kötődés igényének megszilárdítása 2. Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása 3. Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása 4. Szempontok a gyermekekkel foglalkozó, foglalkozásokat, edzéseket, órákat tartó testnevelőknek, edzőknek: Módszer: *„Az igazi győztesek nem születnek, hanem azzá válnak!”* 1. Beszélgetés 2. Formálás 3. Motiválás 4. Oksági és attribuciós hatások, 5. Pozitív internalizáció és meggyőzés 6. Egyéni, személyes ráhatás 7. Közösségfejlesztés, társas identitás 8. Személyes példamutatás, modellkövetés Pedagógiai, pszichológiai, biológiai	1. A sportághoz való identitás, kötődés igényének megszilárdítása: - a válogatott csapat és az Up. válogatottak eredményeinek, programjainak, vezetőinek ismerete, a sportág helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek közvetlen ismerete, tisztelete, a sportág nemzetközi példaképeinek történéseinek (BL, UEFA, EB, VB) ismerete. 2. Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: az öltöző, sportcsarnok, tornaterem, szertár, szabadtéri pálya rendjének, szokásainak alkalmazása, megtartása, az egészséges testápolás tisztálkodás, öltözködés, higiéniás szokásainak kialakítása, 3. Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása: a „győztes” mentalitás kialakítása, önbizalom ösztönzés, az ellenfél tisztelete, az indulatok feletti kontroll, a győzelem és a vereség elfogadása, a játékvezető ítéleteinek betartása, 4. Javasolt szempontok a gyermekekkel foglalkozó, foglalkozásokat, edzéseket, órákat	Alakuljon ki a tanulókban,játékosokban : a győzelem és a vereség elfogadása, az indulatok feletti kontroll az egészséges önbizalom az önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje, az öltözőrend, pályarend, szertárrend, igénye, a helyi és az ország labdarúgóinak, hagyományainak tisztelete, a sportág szeretete, az iskola és a társak szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, tanár, vezető, szülő),

ismeretek és azok alkalmazása Segédeszközök: 1. flipchart tábla 2. faliújság 3. oktatófilmek 4. projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.	tartó testnevelőknek, edző - Szakmai felkészültség, - Kommunikáció és kapcsolatteremtés, - Kapcsolat a szülő kkel, - Gyakorlásra fordított idő növelése, - Hibajavítás, ellenő rzés, - A pozitív életszemlélet kialakítása, - Az egészséges, erkölcsileg hiteles életszemlélet.	

VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> A poszthoz szükséges speciális felkészítés, a nagypályára lépés előtt. Az ügyesség és az alapkoordináció felépítése. A technikai oktatás szakaszai: Előkészítő gyakorlatok Bemutatás, bemutattatás Magyarázat Rávezető gyakorlatok Gyakorlás könnyített feltételekkel Gyakorlás mérkőzésszerű helyzetekben	Technika: Labdafogások gyakorlása helyben, Különböző irányból érkező, eltérő magasságú (lapos, félmagas, magas) labdák fogása helyezkedő mozgásokkal Hazaadások megoldása, mezőnyjátékos alapfeladatok Lecsúszás, vetődés, legördülés Kifutás Kigurítás, kirúgás, indítások Taktika: Helyezkedés játékhelyzetekben (labdabirtoklás és az ellenfél labdabirtoklása esetén).	Jó és célszerű megoldásokat választva képes legyen megakadályozni az ellenfél góllövését. A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni. ⇒ Képes legyen együttműködni a csapattal Képes legyen együttműködni a védelemmel. Ismerje a labdarúgó játékszabályokat, különös tekintettel a kapusra

Eszközök: - Karók, bóják, gátak - Labdák, - Jelző trikók, - Kapusfelszerelés (kesztyű , mez, nadrág, sípcsontvédő) - Hordozható kapuk	- Helyezkedés a labda mozgása szerint - 1:1 elleni helyzetek gyakorlása (párharc) - Irányító tevékenység 3. Kondicionális alapok: - Gyorsaságfejlesztés (reakció, mozdulat, művelet, mozgás, rajtgyorsaság) - Dinamikus láberő fejlesztés, - Elrugaszkodás elő re, hátra - Ruganyosság fejlesztés, - Ügyesség, helyzetmegoldás gyorsasága 4. Koordináció: - Kapcsolat a talajjal, - Ügyesség fejlesztése, - Mozgás fejlesztése, alapkoordináció 5. Mentális fejlesztés: - A kapusposzt megértése, megszeretése, - Motiváció, maximális, tartós koncentráció - Felkészülés a mérkőzésre, edzésre	vonatkozókat.

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	**Tematikus tananyag és tanulási program**	**KÖVETELMÉNYEK**
Sportfelszerelés, öltözék használata:	1. Sportfelszerelés, öltözék használata: a. edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis,,sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki) b. mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez. 2. Játékszabályok:	Ismerjék és tudják alkalmazni: játékszabályokat, az sportöltözék használatát, a játékvezető utasításait, ítéleteit,

	a.) A játéktér b.) A labda c.) A játékosok száma d.) A felszerelés e.) A játékvezető f.) Az asszisztens g.) A mérkőzés időtartama h.) A játék kezdete és újraindítása i.) A labda játékban és játékon kívül j.) Gól k.) Les l.) Szabálytalanságok és a sportszerűtlen viselkedés m.) Szabadrúgás n.) Büntető o.) Bedobás p.) Kirúgás q.) A mérkőzés győztesét meghatározó eljárások r.) A technikai zóna s.) A tartalék játékvezető t.) A játékvezető jelzései u.) A játékvezető asszisztens jelzései	

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A kialakult képességfogalom realizálása 2. Társakkal való együttműködés formalizálása. 3. Absztrakt szabályok megismertetése és alkalmaztatása.	1. Feladatorientált foglalkozások tervezése és lebonyolítása: Előre megtervezett gyakorló feladatok, melyeknek világos és egyértelmű, a fiatal képességeinek megfelelő nehézségűeknek kell lenniük. A feladathelyzetek többféle befejezéssel is rendelkezhetnek, melyekből a játékos választhat. A játékos képes legyen saját munkáját értékelni. Minden feladathelyzet után, lehetőség szerint értékelni kell csoportos, illetőleg, szükség esetén, egyéni szinten a végrehajtás módját. 2. Egyén fókuszú és csoport fókuszú játékos feladathelyzetek kialakítása Olyan feladathelyzetek, ahol a játékostársak szolgálják ki a középpontban levő gyermeket. Egyszerre több játékos is állhat a középpontban. Továbbra is mindenkire sort kell keríteni. Olyan feladathelyzetek kialakítása, ahol az egyén posztjának megfelelően szolgálja ki a csoporttársakat. 3. Formális szabálytanulás labdarúgás absztrakt szabályainak magyarázata és elsajátítása. Ezek céljainak világossá tétele, a szabályok elleni vétségek következményeinek feltárása egyénre és csapatra vonatkozóan.	⇒ Értse és tudja értelmezni a feladatokat. ⇒ Legyen képes a játékban alkalmazni az analízis-szintézis és az absztrakciók, általánosítások kognitív gondolkodási szabályokat. ⇒ Tekintse partnernek a társait. ⇒ Fogadja el az edzőjét, testnevelőjét. ⇒ Erősítse a közösségét. ⇒ Magatartása, viselkedése, erkölcse feleljen meg az elvárásoknak.

8. évfolyam

A labdarúgás tanulásának céljai a 8. évfolyamban

- A sportághoz, egyesülethez, iskolához, csapattársakhoz, osztálytársakhoz való kötődés megszilárdítása.
- Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése,
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő testi fejlődés megfelelő képzéssel,
- A játék belső motiváltsága. A „győztes” mentális kifejlesztése.
- A verbális és az interaktív kommunikáció elsajátítása.
- Az ellenféllel szembeni sportszerűség elsajátítása, a FAIR PLAY. Indulatok feletti kontroll.
- Saját játék és teljesítmény elemzése. A pozitív kritika elfogadása. A sérülés bevallása.
- A motoros tanulás kognitív fázisának, gyakorlása, elsajátítása.
- Az életkornak megfelelő alaptechnikai elemek, mozgáskészségek elsajátítása,
- Az életkornak megfelelő csapatjáték ismeretek elsajátítása, alkalmazása.
- Keringési – légzési bázis rendszerének fejlesztése.
- Az egyéni képességek, az egyéniség kibontakoztatása, fejlesztése.
- A mentalitás és a kondíció komplexitásának tökéletesítése.

I. KOORDINÁCIÓ	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Részei: 1. Labda nélküli koordináció Cél: Testrészek, végtagok helyzet, mozgás, irány és tér érzékelésének fejlesztése. Kar- és lábmunka összhangjának kialakítása. Testtartási rendellenességek megelőzése, kiküszöbölése kiszűrése. 2.Labdás koordináció Labdaérzékelés fejlesztése. Lassú futás labdavezetés közben. Szervezés: Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán (csoportosan és egyénileg) Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával Módszer: Bemutatás Gyakorlás Hibajavítás Ismétlés	1. Labda nélküli koordináció: kondicionális előfeltételek megteremtése: testtartás (mély hátizmok), csípő horpasz izom erősítése (térdlendítés) a láb hajlító és feszítő izomcsoportjainak erősítése szökdelések, emelkedőre futások. gyorsaságfejlesztés *(reakció, mozdulat, művelet, relatív):* rajtversenyekkel különböző testhelyzetekből hang és fényjelekre, gyors indulások és fékezések versenyszerűen, o Futó technikai képzés: egyszerű futóiskola jelek közötti futás változó lépéshosszal és frekvenciával fokozó futások (hosszú gyorsítás, hosszú kiengedés) akadályfutás változó ritmussal (2-3-4-5 lépés) o Koordinációs minta kialakítása: - tartós futás közbeni hibajavítás, - tartós futás változó sebességgel (hosszú gyorsítás, hosszú kiengedés), - optimális lépéshossz és lépésfrekvencia kialakítása (rövidebb és hosszabb lépések), - gyors futások (rajtok, játékok, versengések), - futóiskolák (széles skála). o Ízületi mozgékonyság fejlesztése	1. Labda nélküli koordináció: Legyenek képesek mozgásokat koordinálni. Futás közben lépésnyújtást, illetve felugrást végrehajtani fény, ill. mechanikai jelekre. Legyenek képesek az ideg-izom koordinációs mozgások harmonizálására. Váljanak alkalmassá a futó technikai általános fejlesztésre: gyors és kitartó futás, lépésnyújtás és rövidítés, irány- és iramváltoztatás (fékezés, lassítás, gyorsítás fartlek. Váljanak képessé az agonista és az antagonista izmok működésének összehangolására. Váljanak képessé az izmok és ízületi szalagok feszítésére, nyújtására, lazítására. Arányosan erősödjön és váljon képessé a felső testrész a labdarúgó futómozgások, mozdulatok, műveletek, párharcok leküzdésére, megvívására. Egyenek képesek a megszerzett fizikai képességek beépítésére a futó technikába.

5. Alkalmazás <u>Eszköz:</u> - bóják, zsámolyok, karók, - 4-es, 5-ös labdák	o Sokoldalú képzés (felsőtest erősítése, mély hátizmok) 2. Labdás koordináció - Játékos, labdás koordinációs játékok. - Labdás koordinációs sor-és váltóversenyek. - Labdás koordinációs feladatok két, három, négy vagy több játékos együttműködése – négyszög, téglalap és rombusz alakzatban – amelyben változtatni lehet az átadások irányát, a célpont megváltoztatásáig: a.)<u>Rombuszban (1) :</u> o mélységi játékhelyzetek gyakorlásával - lágyan érkező labda esetén a futás gyorsaságának növelésével, - kemény, lőtt labda esetén a futás gyorsaságának csökkentésével. - a labda sebességének változtatásával - a posztok betöltése helycserékkel. o c. helyezkedését szabályozhatjuk a játéktéren belül: - a labdabirtokló játékos felé történő közelítéssel és távolódással, - szélességi és mélységi átadások változatásával, - technikai elemek változatásával, ○ Futás gyorsaságának és a labda sebességének összehangolása. b.)<u>téglalapban:</u> ○ a feladat a jobb illetve bal oldali pozícióban helyezkedő labdabirtokló játékostól indul, aki:	2. Labdás koordináció: - Ismerjenek labdás játékos versenyeket. - Legyenek képesek a labdát megszelídíteni, birtokolni lábbal. - Legyenek képesek mindkét lábbal a labdát - járás és futás közben – vezetni, társat és tárgykerüléssel. - Legyenek képesek érzékelni a labda irányát. - Tudják a labdát vezetni ügyesebb lábbal a talajon járás, kocogás és futás közben, a lábfej különböző részeivel. - Legyenek képesek labdát – különböző sebességgel, tempóban - vezetni, átadni, váltani különböző mértani alakzatokban.

	- aki megjátssza a középen zavaró ellenféllel szemben, - középső posztot betöltő játékos egyből visszaadja a labdát az indító játékosnak, c.)<u>Rombuszban (2) :</u> o szélességi játékhelyzetek gyakorlásával, o technikai és taktikai elemek megadásával, o a pozíciók betöltése helycserékkel, o szélességi és mélységi játékhelyzetek gyakorlásával. - szélességi és mélységi átadások váltogatása, o - pozícióváltások szélességben és mélységben.	

II. ÜGYESSÉG	**Tematikus tananyag és tanulási program**	**II. ÜGYESSÉG**
<u>Cél:</u> Az ügyesség nagyfokú, hatékony fejlesztése Téri tájékozódó képesség: A futballpálya meghatározott terület, ahol a célt kell megvalósítani. (Zónák – vonalak, szélesség – mélység)	Téri tájékozódó képesség: a labdás koordinációs tematikával megegyező program (lásd: I. Koordináció)	Tudjanak növekvő iramban, dinamikában (erőben) különböző labdanélküli és labdás tevékenységeket szabályozni, végezni. Legyenek képesek a gyors helyzetfelismerésre, döntésre, helyzetmegoldásra. Labdás –és labdanélküli mozgásukban legyen alapvető elem a kreativitás. Legyen képes beépíteni a mozgásába, a játékos labdás-és labdanélküli feladatokba a statikus és dinamikus képességeit, limbikus-és egyensúly készségeit, jártasságát.

III. TECHNIKAI KÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
CÉL: A nagypályás játék minden elemének megtanulása. Nagypályás játékhelyzetek megoldása, a tanult technikai elemekkel. Az improvizáció szintjén lévő technika elsajátítása Technikai elemek gyakorlása nehezített körülmények között (idő, tér, társ, ellenfél). Az alaptechnikai elemek skálázása, fejlesztése (rúgások, átvételek, átadások, labdavezetés, cselezés, szerelés) - Az egyéni technikai képzés. Szervezés: Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: Bemutatás Gyakorlás Hibajavítás Ismétlés Alkalmazás	A technika oktatásának részei: Az egyre bonyolultabb csapatjáték a játékosok magas szintű technikai-taktikai ismereteit követeli meg. Készenlét a labda továbbítására! Figyelni a labda és a játékos mozgásának összhangját (pontosság, gyorsaság). Labdabirtoklás: belsővel való átadások (támadók és védők száma lépésről-lépésre növekszik, gyorsabb a játék), kényszerítő átadások (továbblépés az alapgyakorlatoktól a mérkőzéshelyzeteknek megfelelően,) csüddel történő kapura lövés (kombinált, összetett feladatok között), fejelés az ellenfél jelenlétében, párharcban és küzdelemben, labda nélküli helyezkedések és futómozgások közben, látszatcselekvések és megtévesztő akciók (helycserék, váltások) alkalmazása. Az ellenfél labdabirtoklása: a párharc védekező részének technikai elemei	Legyen képes: a tanult rúgásfajtákkal kapura lőni egyénileg, ellenféllel szemben, mérkőzésszerűen kombinatív játék után, a labda fejelésére, fejjel való továbbítására, a félelem legyőzésével, a labda megszerzésére a alapszereléssel, becsúszó szereléssel, majd a megszerzett labda társhoz való továbbítására, a tanult technikai elemek alkalmazásával mértani alakzatokban (csillag, háromszög, négyzet, téglalap, Y) a labdavezetésre. a.)védők: legyen képes alkalmazni a védekező eljárásokhoz, és a labdakihozatalhoz szükséges technikai elemeket, rúgások, fejelés, étvételek, átadások (rövid, hosszú) b.)középpályások: legyen képes alkalmazni az

Eszköz: - bóják, karók, labdák - tornapadok (2m, 4 m) - rúgópalánk - hordozható kapuk (2x1 m, 3x2m, 5x2m)	- helyezkedés a labda irányában, saját kapu felé, az oldalvonal irányában. 3. A technikai elemek alkalmazásának feltételei: - a játék figyelése, - a pillanat felismerése, - a játékhelyzetek megoldásának ismerete, - a játékosok és az ellenfél helyezkedésének figyelése (az egymástól való távolság felmérése.	átvételeket a labda pontos továbbításához - legyen képes alkalmazni a tanult technikai elemeket (átadások, cselezés, lövések, szerelés, fejelés, labdavezetés, bedobás) c.)támadók: - legyen képes alkalmazni a támadáshoz, támadás befejezéshez szükséges technikai elemeket: rúgásokat, labdás egyéni akciókat, átvételek, a labda továbbítását cselezéseket, látszatcselekvéseket, megtévesztő mozgásokat, testcseleket, közeli és távoli kapura lövéseket, fejeléseket (beívelésből és szögletből is)

-IV. CSAPATJÁTÉK KIALAKÍTÁSA	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: Tanulás a játékokkal 1. Labdabirtoklás - A pozíciós játék elsajátítása. - A pozíciók megőrzése szélességben és mélységben. - Kombinatív játék kialakítása 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - Területvédekezés - A terület leszűkítése. - Helyezkedés a labda felé Szervezés: - Tornateremben, csarnokban, udvaron, pályán egyénileg és kis csoportokban. - Csoportosan edző, testnevelő vezetésével, irányításával. Módszer: 1. Bemutatás Gyakorlás Hibajavítás Ismétlés Alkalmazás Eszköz: bóják, karók, labdák, jelzőtrikók kapuk (2x1 m, 3x2 m, 5x2 m)	1. Labdabirtoklás: - A játék felépítése a hátsó vonaltól - A szélső védők helyezkedése valamivel mélyebben. - Együttműködés összjáték. - Szabd területre futás. - Együttműködési játék, kombinatív játék. - Direkt (egyérintős játék) - Lövések, lövőhelyzetek kidolgozása. - A különböző játékelemek lehetőségeinek megteremtése. - Háromszögek teremtése. - Támadás befejezés, végjáték 2. Az ellenfél labdabirtoklása: - Terület nagysága. - A játékosok létszáma. - Alkalmazkodás a szabályokhoz. - A játékosok felállása és feladatkörönkénti elhelyezése. - A kapusok szerepe. - Területvédekezés. - Egymás biztosítása az oldalvonal melletti játékosok zavarása. - Az ellenfél hibára kényszerítése. - A legközelebb álló ellenfél akadályozása. 3. A taktikai elemek gyakorlásának és alkalmazásának feltételei: - terület nagysága, - játékosok létszáma, - alkalmazkodás a szabályokhoz, - a játékosok felállása és feladatkörök szerinti elhelyezkedése.	⇒ A mérkőzésen egyre tökéletesebben el kell sajátítaniuk a csapat összeállításakor kapott faladatokat ⇒ A játékosok alapfeladatainak megtanulása. A poszt szerint először minden játékos a saját alapfeladatát sajátítja el, majd következhet az összes poszt. De itt kapcsolódik az egyes játékhelyzet megoldása: TUDJÁK EGYMÁS FELADATAIT ⇒ Posztja szerint legyen képes a kombinatív játékra. ⇒ Ismerje és tudja alkalmazni a hátulról felépített „átgondolt” csapatjátékot ⇒ Az alapszerepek betanulása a csapatjáték során ⇒ Ismerje és tudja alkalmazni a pozíciós játékot. ⇒ Ismerje és tudja alkalmazni a területvédekezést. ⇒ Ismerje a területszűkítés és nyitódás elveit, alkalmazását. ⇒ A tanult ismeretek alapján egyénileg legyen képes megvívni a párharcot.

	- a kapusok szerepe TÁMADÓ FELADATOK: o Elhelyezkedés a pályán Szabad terület kialakítása szélességben és mélységben Mélységi és szélességi átadások - Alkalomteremtés - Helyzetteremtés. A labda megjátszása után új pozíciók keresése. - Gólszerzés Gyors lövőhelyzet kialakítása Gólszerzés a tanult lövő technikákkal VÉDŐ FELADATOK: o Labdaszerzés: A labdabirtokló megtámadása, szerelése - Az ellenfél felállásának megakadályozása: - Zavarás, feltartóztatás. - Támadás a labdára	

V. KONDICIONÁLÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: Aerob kapacitás + technikai képzés Az alap állóképesség nagymérvű fejlesztése (tartós futás, fartlek) A futógyorsaság fejlesztése. Dinamikus láberő-fejlesztés Agonista és antagonista izom működésének az összhangja i életkorbeli különbségek állandó	A versenyszellem elsődlegessé válik ebben a korban. Fokozódásával megnő a labdához közeli és az attól távoli párharcok jelentősége. Hangsúly az izomnövekedést szolgáló gyakorlatok, valamint a gyorsaság fejlesztésén van. A maximális ellenállás a játékos saját testsúlyának megfelelő ellenállás lehet. 1.)Aerob kapacitás fejlesztése. - Tartós futás közbeni feladatok, - Fartlek megtanítása, - Meghatározott időre való futás *(állandó hibajavítás)* 2.)A futógyorsaság fejlesztése: - Gyors futások (rajtok, játékok, versengések) - Optimális lépéshossz és	Legyenek képesek: - a párharcok megvívására, - növekvő iramban, ill. erőkifejtéssel, tartósan különböző ügyességi, technikai és koordinációs tevékenységeket végezni, - játékban, versenyben, csapatjátékban, egyéni tevékenységben a tartós teljesítményre, az optimális megoldásra, - az alsó és a felső végtagok és testrészek hasznos izomtömegeinek erősítésére, fejlesztésére, Legyenek képesek: - a szubmaximális futásokra (40-80 m) - növekvő erőkifejtést kívánó szökdelő

	lépésfrekvencia kialakítása (rövidebb és hosszabb lépések) - Futóiskolák 3.) Kondicionális elő feltételek megteremtése: - Testtartás (mély hátizmok) - Csíp horpasz erősítése (térdlendítés) - A láb hajlító és feszít izomcsoportjainak erő sítése 4.)Dinamikus láberő fejlesztés - Szökdelések páros és váltott lábon - Izületi és izomzati lazítás az alsó végtagban 5.) Agonista és antagonista izom működésének az összhangja	gyakorlatokra, - a mély hátizmok és a csípő horpasz izom relatív erő sítésére, - - - -

VI. MENTALITÁS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: *A győztes mentalitás kialakítása* 1. A sportághoz való identitás, kötődés megszilárdítása Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása Szempontok a gyermekekkel foglalkozó,	1.)A sportághoz való identitás, kötődés megszilárdítása: - a válogatott csapat és az Up. válogatottak eredményeinek programjainak, vezetőinek ismerete, a sportág megyei, helyi, egyesületi települési hagyományainak, eredményeinek, példaképeinek közvetlen ismerete, tisztelete, a sportág nemzetközi példaképeinek történéseinek (BL, UEFA, EB, VB) ismerete. 2.)Foglalkozások, edzések rendjének, szabályainak kialakítása: A saját sportlétesítmények állagának, tisztaságának, értékeinek megóvása, az egészséges testápolás tisztálkodás, öltözködés, higiéniás szokásainak kialakítása,	Alakuljon ki a tanulókban,játékosokban: a győztes mentalitás, a győzelem és a vereség elfogadása, az indulatok feletti kontroll, a pozitív kritika elfogadása, az egészséges önbizalom az önfegyelem az együttes tevékenység ritmusa, rendje, az öltözőrend, pályarend, szertárrend, igénye, a helyi és az ország labdarúgóinak, hagyományainak tisztelete,

foglalkozásokat, edzéseket, órákat tartó testnevelőknek, edzőknek: Módszer: *„Az igazi győztesek nem születnek, hanem azzá válnak!”* Beszélgetés Formálás Motiválás Oksági és attribuciós hatások, Pozitív internalizáció és meggyőzés Egyéni, személyes ráhatás Közösségfejlesztés, társas identitás Személyes példamutatás, modellkövetés Pedagógiai, pszichológiai, biológiai ismeretek és azok alkalmazása	a serdülőkori életkori sajátosságok, egészségügyi szokások ismerete, 3.)Tornák, mérkőzések pozitív mentalitásának kialakítása: a pozitív kritika elfogadása, a kezdeményezés elhatározása és az edzői, testnevelői instrukciók elfogadása, a „győztes” mentalitás kialakítása, kötelességszerű munka, gyakorlásra fordított idő igényének kialakítása, az ellenfél tisztelete, avasolt szempontok a gyermekekkel	a sportág szeretete, az iskola és a társak szeretete, az ellenféllel szembeni sportszerűség, a kommunikáció elsajátítása (osztálytárs, csapattárs, edző, tanár, vezető, szülő),
Segédeszközök: 1. flipchart tábla 2. faliújság 3. oktatófilmek 4. projektor és egyéb multifunkcionális eszközök, segédanyagok.	foglalkozó, foglalkozásokat, edzéseket, órákat tartó testnevelőknek edzőknek: - Szakmai felkészültség, - Kommunikáció és kapcsolatteremtés, - Kapcsolat a szülő kkel, - Gyakorlásra fordított idő növelése, - Hibajavítás, ellenő rzés, - A pozitív életszemlélet kialakítása, - A labdarúgó életpálya, életszemlélet kialakítása, - Az egészséges, erkölcsileg hiteles életszemlélet.	

VII. KAPUSKÉPZÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
<u>Cél:</u> - A poszthoz szükséges speciális felkészítés, a nagypályára lépés előtt. - Az ügyesség és az alapkoordináció felépítése. A technikai oktatás szakaszai: - Előkészítő gyakorlatok - Bemutatás, bemutattatás - Magyarázat - Rávezető gyakorlatok	1. Technika: - Labdafogások gyakorlása helyben, - Különböző irányból érkező, eltérő magasságú (lapos, félmagas, magas) labdák fogása helyezkedő mozgásokkal - Hazaadások megoldása, mezőnyjátékos alapfeladatok - Lecsúszás, vetődés, legördülés - Kifutás - Kigurítás, kirúgás, indítások 2. Taktika: - Helyezkedés játékhelyzetekben (labdabirtoklás és az ellenfél	⇒ Jó és célszerű megoldásokat választva képes legyen megakadályozni az ellenfél góllövését. ⇒ A kapus képes legyen mindkét lábbal játékba avatkozni. ⇒ Képes legyen együttműködni a csapattal ⇒ Képes legyen együttműködni a védelemmel.

- Gyakorlás könnyített feltételekkel - Gyakorlás mérkő zésszerű helyzetekben Eszközök: - Karók, bóják, gátak - Labdák, - Jelzőtrikók, - Kapusfelszerelés (kesztyű , mez, nadrág, sípcsontvédő) - Hordozható kapuk	labdabirtoklása esetén). - Helyezkedés a labda mozgása szerint - 1:1 elleni helyzetek gyakorlása (párharc) - Irányító tevékenység 3. Kondicionális alapok: - Gyorsaságfejlesztés (reakció, mozdulat, művelet, mozgás, rajtgyorsaság) - Dinamikus láberő fejlesztés, - Elrugaszkodás elő re, hátra - Ruganyosság fejlesztés, - Ügyesség, helyzetmegoldás gyorsasága 4. Koordináció: - Kapcsolat a talajjal, - Ügyesség fejlesztése, - Mozgás fejlesztése, alapkoordináció 5. Mentális fejlesztés: - A kapusposzt megértése, megszeretése, - Motiváció, maximális, tartós koncentráció - Felkészülés a mérkőzésre, edzésre	⟹ Ismerje a labdarúgó játékszabályokat, különös tekintettel a kapusra vonatkozókat.

VIII. VERSENY és JÁTÉKSZABÁLYOK	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
	1. Sportfelszerelés, öltözék használata: - edzés: időjárásnak megfelelő sportfelszerelés. (gumistoplis, sport zokni, rövidnadrág, mez, sípcsontvédő, jelzőtrikó, melegítő, széldzseki)	Ismerjék és tudják alkalmazni:
1.)Sportfelszerelés, öltözék használata: 2.)Játékszabályok: a FIFA és az International Football Association Board hatályos szabálykönyve alapján	- mérkőzés: gumistoplis, sportszár, rövidnadrág, sípcsontvédő, számozott mez. 2. Játékszabályok: A játéktér A labda A játékosok száma A felszerelés A játékvezető Az asszisztens A mérkőzés időtartama A játék kezdete és újraindítása A labdajátékban és játékon kívül Gól Les Szabálytalanságok és a sportszerűtlen viselkedés Szabadrúgás Büntető Bedobás Kirúgás A mérkőzés győztesét meghatározó eljárások A technikai zóna A tartalék játékvezető A játékvezető jelzései A játékvezető asszisztens jelzései	játékszabályokat, - az sportöltözék használatát, - a játékvezető utasításait, ítéleteit, - az ellenféllel szembeni sportszerűséget a FAIR PLAY-t.

IX. PSZICHOLÓGIA, PEDAGÓGIA, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	Tematikus tananyag és tanulási program	KÖVETELMÉNYEK
Cél: 1. A képzeleti működés serkentése.	1. Kognitív képességfejlesztés A vizuális döntési helyzetek,	Tevékenységét jellemezze a képzeleti, valamint a konvergens és divergens

2. Társakkal való együttműködés formalizálása . 3. Absztrakt szabályok alkalmaztatása. 4. A labdarúgás játékrendszerének (stratégia, taktika) megalapozása	reakcióidő , kreativitás fejlesztése célzott pszichológiai módszerekkel. Kizárólag szakember közreműködésével. Olyan foglalkozások kialakítása, ahol elméleti szinten történik egy helyzet megoldása, illetve a döntés következményeinek átbeszélése. 2. A játékos feladathelyzetéből adódó kapcsolatok formalizálása Olyan feladathelyzetek elméleti bemutatása, ahol a játékostársak posztjának megfelelő lehetőségek és döntési helyzetek széles körben való áttanulmányozása megoldható. A lehetséges következmények számbavétele. 3. Formális szabálytanulás A feladathelyzetek gyakorlása mind elméleti, mind valós szinten a szabályok figyelembevételével történjen. 4. A játék elméletének bemutatása audiovizuális eszközök segítségével	gondolkodás. ⟹ Legyen képes a játékban alkalmazni az analízis-szintézis és az absztrakciók-általánosítások kognitív gondolkodási szabályokat. ⟹ Tekintse partnernek a társait. ⟹ Fogadja el az edzőjét, testnevelőjét. ⟹ erősítse a közösségét. ⟹ Alakuljon ki az „énképe”. ⟹ Magatartása, viselkedése, erkölcse feleljen meg az elvárásoknak.

~~3.5.13.~~

~~3.5.14.~~3.5.13. KÉZILABDA

Évfolyam: 1-2.	Korosztály: 6-7 évesek
Cél	
• Egy labdajáték elsajátításának kezdeti fázisában elképzelhetetlen, hogy egy gyermeknek a felnőttek játékát tanítsuk. Ezt figyelembe véve alapvető, hogy a játékot a gyermekek speciális fizikai és viselkedésbeli szintjéhez idomítsuk. A pálya, a kapu és a labda méretének egyszerű csökkentése azonban nem elégséges. Sokkal fontosabb, hogy a gyermekeket képességeik és tapasztalataik szerint csoportokba osszuk, így lehetővé téve a barátságok kialakulását, és a játék élvezetét. • A gyermekek kézilabdája alapjaiban különbözik a felnőttek játékától. A kézilabda elsajátításának bevezető szakaszában a gyermekeknek a lehető legjobb szinten kell elsajátítania azokat a képességeket, amelyek képessé teszik a felnőtt kézilabda elsajátítására. • A kézilabda utánpótlás egy világos álláspontot foglal el a mini és alap kézilabda tekintetében, bár a mini és alap kézilabda közötti átmenet kétségkívül a legkényesebb rész.	

Tananyag	Követelmény	Megjegyzés
a labda mint játszótárs, ismerkedés a labdával előkészítő játékok: szivacslabda élményszerzés labdás tapasztalatok mozgáskoordináció motiválás és türelem a gyermeknek a játékot élvezetes tapasztalatokon és felfedezéseken keresztül kell elsajátítania a csapatszellem megteremtése a mozgás alapvető fontosságú, és mindenek előtt szükséges a fizikai és pszichikai fejlődéshez a mozgás által a megismeri a mozgás okait és hatásait és megismeri a testét és környezetét a gyermek intenzív belső késztetése az aktivitásra felhasználható informális, élvezetes és könnyű	alapszintű motoros képességek labdás játékok és feladatok labdafelvétel, gurítás, átadás fogójátékok az óriási mozgásigény fejleszti az alapvető motoros képességeket: például a gyaloglást, futást, ugrást és dobást rövid és egyszerű mozgás sorozatok: az ügyesség fejlesztő gyakorlatok gyorsan és egyszerűen elsajátíthatók a precíz koordináció elősegítésénél a labdával való barátkozás támogatja ezt a koordinációs képességek fejlesztése során nagyon fontos, hogy a nehézségi fok megfelelő legyen, és a gyakorlási idő	

gyakorlatokkal nagyon fontos, hogy a gyermek megszeresse a játékot, és a mozgás készségét fejlessze a játék vágyának kialakítása alapvető, hogy a tanulási folyamat elkezdődik a csapat tagjai számára nagyon fontos, hogy megértsék saját magukat, a megfontolásokat és az, hogy tanuljanak meg veszíteni.	ne legyen túl hosszú a sikerélmény megszerzése a középpontban az egyensúly és reakciók fejlesztése áll alapvető fontosságú a ritmusérzék a koordináció fejlesztése	

Évfolyam: 3-4.	Korosztály: 8-9 évesek
Cél	
• Egy labdajáték elsajátításának kezdeti fázisában elképzelhetetlen, hogy egy gyermeknek a felnőttek játékát tanítsuk. Ezt figyelembe véve alapvető, hogy a játékot a gyermekek speciális fizikai és viselkedésbeli szintjéhez idomítsuk. A pálya, a kapu és a labda méretének egyszerű csökkentése azonban nem elégséges. Sokkal fontosabb, hogy a gyermekeket képességeik és tapasztalataik szerint csoportokba osszuk, így lehetővé téve a barátságok kialakulását, és a játék élvezetét. • A gyermekek kézilabdája alapjaiban különbözik a felnőttek játékától. A kézilabda elsajátításának bevezető szakaszában a gyermekeknek a lehető legjobb szinten kell elsajátítania azokat a képességeket, amelyek képessé teszik a felnőtt kézilabda elsajátítására. • A kézilabda utánpótlás egy világos álláspontot foglal el a mini és alap kézilabda tekintetében, bár a mini és alap kézilabda közötti átmenet kétségkívül a legkényesebb rész.	

Tananyag	Követelmény	Megjegyzés
mini kézilabda 4+1 játékos csökkentett játéktér 2,4 x 1,6 m-es kapuk 0-s labda mini kézilabda-tornák, szivacslabda-tornák játék motiváció a játékos és a pálya közötti fizikai kapcsolat az élménynek és a sikerélménynek kell meghatározónak lenni, míg maga a mérkőzés kisebb szerepet játszik az eredmények, a góllövőlista és a helyezés fontosnak tulajdonítása a győzelem nemkívánatos szintű vágyához vezet egy adott szabad, élmény dús játékban több az önálló cselekvésekre való törekvés ez biztosítja azt, hogy a technikai elemeket gond nélkül elsajátítsák, mivel a szigorú szabályok negatívan hatnak a játék folyamatosságára a játék alatt csak körvonalakban kell a szabályokat alkalmazni az egyedüli játék mellett ebben a korban erőltetni kell a	alapvető motoros képességek: átadás, elfogás, labdavezetés, blokkolás szabad terület elfoglalása, üresre futás, felismerés a játék elemeinek alkalmazása mozgás közben az ellenféllel szembeni helyezkedés, a távolság megválasztása az első iskolás évek az ügyesség megszerzésének legfontosabb időszakát jelentik a sport mind az iskolai, mind az iskolán kívüli élet nagyon fontos tényezője, ami lehetőséget ad az önbecsülés kialakítására a teljesítményre való törekvés erős, mivel a koncentráció képessége is megnő. (kb. 15 perc) a gyermek minél többször mozoghasson szabadon egy	

barátokkal való játékot is a tapasztalatszerzés a lényeg és nem az eredmény a mini kézilabda gyakorlati megvalósítása természetesen a játék feladata ez az időszak az ügyesség megszerzésének legfontosabb időszakát jelentik a teljesítményre való törekvés erős, mivel a koncentráció képessége is megnő (kb. 15 perc) fontos, hogy a gyermek minél többször mozoghasson szabadon, hiszen ebben a korban az egyes sportok alapvető technikai elemeinek az elsajátítása semmit nem ér egy „több-sportú edzés”, amely lépésről lépésre halad az eredmény, a pontok és rangsorok hajszolása nélkül, nagyon sok élvezetet és vidámságot ad a csapathoz való tartozás érzésének kifejlődését jelzi, ha a gyermek egy ilyen szituációban a csapat tagjának érzi magát	„több-sportú edzés”, amely lépésről lépésre halad az eredmény, a pontok és rangsorok hajszolása nélkül nagyon sok élvezetet és vidámságot biztosít a gyereknek a fölösleges pluszmozgások eltűntetése a gyermek maga eldönti, hogy mely kézmozdulatok szükségesek., és ekkorra kialakul a test kontroljának egy magas szintje az egyedi mozdulatok összekapcsolódnak és kialakulnak a mozdulatsorok ebben a korban az egyedi mozgássorozatok korlátozottak, ezért a variációs ismétlések fontos szerepet játszanak a speciális állóképesség- fejlesztő edzéseket el kell hagyni, mivel a természetes súlygyarapodás elegendő az erő fejlesztéséhez az erőfejlesztés és az általános mozgások fejlesztése mellett a gyorsaság fejlesztése egy nagyon fontos feladat a koordináció fejlesztése prioritást élvez a kondicionálással szemben a gyors reakcióképesség fejlesztése mellett hangsúlyt kell fektetni a statikus és dinamikus egyensúly, a taktikai képességek a lövő és elfogó mozdulatok gyakorlására a technika alapjaival meg lehet ismertetni a gyermekeket egy könnyed felfogással: a labdának kell a középpontban maradni	

Évfolyam: 5.	Korosztály: 10-11 évesek
	Cél
•	A játékkészség alapjainak lerakása.
•	Testnevelési játékok különböző feladatokkal, különös tekintettel a futómozgás csiszolására, a dobókészség és a helyezkedési érzék fejlesztésére
•	Társas labdás feladatok változó sebességű futómozgás közben (pl. adogató versenyek, labdahajsza, üldözőversenyek különböző alakzatban stb.)
•	A technikai repertoár kiszélesítése.

•	A játékhoz elengedhetetlen harcosság kialakítása küzdő jellegű páros, csoportos játékokkal.
•	Egyszerűsített kézilabdajáték, mely megtanult elemeket és azok felhasználását tartalmazza megfelelő játékhelyzetekben.
•	A szaggatott vonalon kívüli laza emberfogás elsajátítása, valamint a területvédelemben történő alapmozgások megismerése

Tananyag	Követelmény	Megjegyzés
KÉPESSÉGFEJLESZTÉS Gimnasztika: • szabad -, társas-, bordásfal-, bot-, kötél- és padgyakorlatok a hajlékonyság fokozására, az izomzat általános megerősítésére és optimális nyújtására. Állóképesség: • egyenletes iramú futások vágtafutások 20-30 méteres távolságon ismétléssel (6-10), intenzíven, változó pihenőidővel • 6-8 fős sor-, váltó- és akadályverseny Erő: • karhajlítások és nyújtások kötél- és rúdmászás • 60 dkg -2 kg-os tömött labdás dobások • előre- és hátraugrások helyből és nekifutásból • szökdelések egy-, illetve páros lábbal helyben • 5-7 méteres ugrások • lépcsőzések • emelkedőre történő különböző távú és széríájú futások • tömött labdával (2-3 kg) nehezített ugrások • különböző súlyú tömött labdák dobása változó távolságra egyéni vagy páros formában, meghatározott módon és időre • páros erőgyakorlatok szer nélkül és szerekkel (pl. tömör gumilabda, tömött labda, kézigránát és maroklabda) Gyorsaság: • állórajtos indulások 20 méterig ötször, hatszor • különböző testhelyzetekből rajtok feladatokkal • lendületes futások (20-40-60100 m) ugyanez vissza, 5-10 másodperc szünetekkel • karhajlítások és húzódzkodások időre és meghatározott számban • 20-40 méteres futások hosszabb pihenőidővel 6-8szoros sorozatok Ügyesség: • talajtorna akrobatikus elemeinek felhasználása	Különös tekintettel a törzsizomzat megerősítésére, csípőízület mozgáshatárainak növelésére és a kéz izomzatának speciális erősítésére. 9 perc 1500-2000 m, 12 perc 2000-2600 m, 15 perc 2500-3000 m Ismerjék és tudatosan alkalmazzák az erősítő gyakorlatokat! Tudjanak 60 dkg-os labdával legalább 10 m-t dobni! Sorozatoknál követelmény a stabil egyensúlyi helyzet és a távolságra, magasságra való törekvés kialakítása! Tudatosan törekedjenek a dobáspontosság javítására. A helyes futótechnika kialakítása, reakció gyorsaság fejlesztése! Tudjanak 20m-en 4-5mpes időket futni sorozatterhelések közben is. A torna mozgásanyagának ismerete a térbeli tájékozódás kialakítása miatt. Törekedjünk a sokszínű képzésre és kerüljük a játékosok egysíkú fejlesztését! Az egykezes felső átadás helyes technikai végrehajtása, hajító mozgás tökéletes beidegződése! A különböző magasságból és irányból érkező labda elfogása és felkészítése a	

(tengelykörüli fordulatok, átfordulás-variációk) • akadályváltók föl-le-bújások, csúszások, átugrások, mászások, egyensúlygyakorlatok • térérzékelés fejlesztése, lehetőség szerint labdával végeztessük és kombináljuk a gyakorlatokat • célzott lövések célkeretre különböző feladatokkal • labdás ügyességi gyakorlatok akrobatikus elemekkel Játékok: • egyszerű fogó szarvas-vadász • kotló • kánya • sor- és váltóversenyek kombinált feladatokkal • kakasviadal • labdaadogató versenyek • kiszorító • fogyasztó Technikai alapképzés: Alapmozgások labda nélkül: • a játékban meglevő futómozgások egyszerű fajtái • a gyors megállás és megindulás • irányváltoztatások különböző irányba alapállásból, cseles mozgás, fordulatok • szabályos futómozgás kialakítása • lépéskombinációk lehetőségei (sasszé, keresztlépésből utánlépés v. beszökkenéssel lendületszerzés) • a lendítő láb előre-felfelé és oldalra rézsútosan-felfelé történő lendítése • felugrásos lövés labdanélküli gyakorlásához a technika csiszolása, különös figyelemmel a térd lendítésére és a törzs dobásirányba történő elfordítására • a labda felkészítése, könyök vezető szerepe, légmunka, talajra érkezés • talajfogások, csúszások, gördülések, esések tompítással • indulócselekből le- és visszaforgások • védekező lábmunka kialakítása, ebből megindulások, felugrások végzése • a védő helyezkedése, a labdás támadó és a kapu közötti út Technikai alapképzés:	másik kéz segítségével. Tudjanak futómozgásban nagyobb sebességgel történő átadásokat lépéskombinációkkal 6-12 m távolságban. Váljanak képessé a különböző kapuralövési technikák végrehajtására, foglakozásonként 30-40 kapuralövés posztokról. Sajátítsák el a felugrásos dobás végrehajtását. Ismerjék fel az emberfogás taktikai jelentőségét, lehetőségeit. Váljanak képessé a labdaátadás, labdavezetés, szabadra játszás szituációinak felismerésére és helyes alkalmazására. Legyenek tudatában az adott poszt technikai taktikai követelményeivel az életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten. Tanulják meg és tartsák be a legfontosabb szabályokat.	

Alapmozgások labda nélkül: • a játékban meglevő futómozgások egyszerű fajtái • a gyors megállás és megindulás • irányváltoztatások különböző irányba alapállásból, cseles mozgás, fordulatok • szabályos futómozgás kialakítása • lépéskombinációk lehetőségei (sasszé, keresztlépésből utánlépés v. beszökkenéssel lendületszerzés) • a lendítő láb előre-felfelé és oldalra rézsútosan-felfelé történő lendítése • felugrásos lövés labdanélküli gyakorlásához a technika csiszolása, különös figyelemmel a térd lendítésére és a törzs dobásirányba történő elfordítására • a labda felkészítése, könyök vezető szerepe, légmunka, talajra érkezés • talajfogások, csúszások, gördülések, esések tompítással • indulócselekből le- és visszaforgások • védekező lábmunka kialakítása, ebből megindulások, felugrások végzése • a védő helyezkedése, a labdás támadó és a kapu közötti út elzárása • a helyes védő-támadó távolság kialakítása • védő és támadó test-test elleni helyes ütközési technika kialakítása a lövő kéz akadályozása • egymás mellett védekező játékosok tevékenységének alapszintű összehangolása (besegítés, összezárás) Labdás elemek: • labda adogatása, kétkezes, egykezes átadások • a labda fogásmódjai különböző helyzetekben, a fej feletti, mell- és csípőmagas érkezéskor • az oldalirányban guruló, pattogó labda felvétele futás és járás közben • kétkezes dobások: alsó, mellső, felső, helyben és mozgásban, irányváltoztatásokkal, fordulatokkal, szökkenés és szökdelés közben, • a futómozgástól független labdakezelés és továbbjátszás • nagy térnyeréssel történő magas labdavezetés megismerése, a figyelem és a perifférikus látás fejlesztése • elindulás, megállás, labdavezetés közbeni irányváltoztatások • labda adogatása párokban, hármasával, egy- és két kézzel különböző alakzatokban		

• kapuralövés állóhelyből és mozgásból • beugrásos dobás technikája • vállmagas dobás rávezető és előkészítő gyakorlatai • felugrásos kapura lövés technikájának megismerése TAKTIKAI KÉPZÉS • emberfogás előkészítése játékokkal • kapu és az ember közé helyezkedés • tanult technikai elemek a játékhelyzettől függően történő helyes alkalmazása • szélső lövő, irányító, beálló játékos jellemző mozgásainak és játékkapcsolatainak megismerése, tudatosítása • a helyes támadási és védekezési helyezkedés kialakítása • a labda megjátszása rendezetlen védelem ellen • a közös taktikai feladatok megismertetése, az egyszerűbb pár és hármas kapcsolatok kialakítása • kreativitás fejlesztése szituációs játékhelyzetekkel KAPUSKÉPZÉS • mezőnyjátékosok valamennyi képzési anyaga helyezkedés szélről, középről érkező dobásoknál		

Évfolyam: 6.	Korosztály: 11-12 évesek
Cél	
• A játékkészség alapjainak lerakása. • A testnevelési játékok alkalmazása, különös tekintettel a labdakezelés és a hajító mozgás gyakorlására, különböző változatok felhasználásával, valamint társas feladatok közös megoldásával. • Kézilabda játék egyszerűsített feltételekkel, különböző célfeladatokkal. • Törekvés a sokmozgásos játékra, valamint a tanult technikai elemek pontos végrehajtására. • A szaggatott vonalon kívüli laza, kötetlen emberfogás továbbfejlesztése. • Az ellenfél szándékainak gyors felismerése. • Az egyéni felelősség és a kollektív szellem javítása. • Területvédelemben helyezkedés, az egyéni és közös mozgás törvényszerűségeinek megismerése, mélységi és szélességi mozgás gyakorlása a felmerülő feladatok tisztázásával. • Mélységben tagolt laza emberfogás elleni támadás keresztirányú mozgásokkal, helycserékkel, elfutásokkal. • A játékhoz szükséges agresszivitás fejlesztése a testtel való érintkezést megengedő játékokkal.	

- Helyezkedési érzék fejlesztése támadásban és védekezésben.
- Az előző korosztállyal megegyezően a gyakorlás, a tapasztalatszerzés játékos formában történik.

Tananyag	Követelmény	Megjegyzés
ÉPESSÉGFEJLESZTÉS Gimnasztika: • nyújtó-, lazító-, kitartó képességet fejlesztő gyakorlatok egyéni és társas formában • mozgásügyességet fejlesztő kézi szergyakorlatok (2 kg-os tömött labda, bordásfal, pad, 1 kg-os kézi súlyzó és gumikötél gyakorlatok) Állóképesség: • 12-15 perc egyenletes iramú futás (2800-3400 m) • Cooper-teszt • terepfutások, változatos terepviszonyokkal • váltott lábú sorozat szökdelések • 12 x, 14 x folyamatos végrehajtással, labdával is • egyéni sor- és váltóversenyek megnövelt távon rövidített pihenőidővel kettős háromszögfutás • váltakozva jobbra-balra, időre 3 x, 5 x • 400 m futás időre • futás emelkedőre, lépcsőzések szökdelések meghatározott szintekkel helyből távolugrás függeszkedések (kötél, rúd, bordásfal) fekvőtámaszban karhajlítás • nyújtás, láb 20-30 cm magasban tömöttlabda-dobások távolba páros kézzel tömött labda adogatások távolság növelésével kézilabda távolba dobások váltott kézzel • megelőző évfolyam gyakorlatanyagának ismétlése • rajtgyakorlatok különböző testhelyzetekből. rövidtávon fordulatokkal (15-30 m-en) sor- és váltóversenyek feladatokkal • 60-100 m lendületes futások, hosszabb pihenőkkel 4-5-szöri ismétléssel • 4 x 15 m-es futások labdával vagy anélkül, tárgykerüléssel, érintéssel, fordulatokkal és irányváltoztatással	A gyakorlatokat nagy intenzitással, max. 15 percben végeztessük! COOPER teszt során megtett távolság 2400 3000m. Képes legyen a szökdelő és labda kezelési feladat egyidejű végrehajtására. A 400m-es táv teljesítése 100 mp-en belül. Követelmény a min 140160cm. Minimum 10-15db. Minimum 3m (2-3 kg) Követelmény a 2-3 kg-os labdával a 7 m távolságig. A labdás gyorsasági futó és technikai gyakorlatok lehető legrövidebb idejű végrehajtása. Végrehajtás 13-16mp! Végrehajtás 7-9 m távolságban 30mp! A megosztott figyelem kialakítása a pontos technika végrehajtásához. Az ügyesség fejlesztését nem szabad korán specializálni meg kell tartani az általános fejlesztés törvényszerűségeit Legyenek képesek a labdák biztonságos elfogására, továbbítására, labdavezetésre, a lövési, cselezési szituációk felismerésére és összekapcsolására. Ismerjék fel a keresztmozgások lehetőségeit és az ezekből adódó támadó mozgások, irányok átadási módok helyes végrehajtásának követelményeit. Ismerjék meg az induló játékosok helyezkedési irányait, lehetőségeit, a	

• labdaadogatás párokban időre, • társkövető gyakorlatok, reflex • gyorsaság fejlesztése labdákkal csapat, csapatrész, egyéni formájú gyakorlatok nagy intenzitással a regenerálódási idő biztosításával • karhajlítások, -nyújtások, függeszkedések időre Ügyesség: • talajtorna elemei nehezített feltételekkel • egyensúly gyakorlatok változó akadályokon • ritmusfutások (zsámoly, gát, szekrény) • labdás gyakorlatok változó feltételekkel és szerekkel • egyéni, páros, csoportos fogó játékok valós játékhelyzetek modellezésével (pl. számbeli előny ill. hátrányban) • testnevelési játékok: pontszerzők, kidobós és a célzás pontosságát, erejét növelő játékok • kézilabda módosított szabályokkal: könnyítéssel vagy nehezítéssel a hangsúlyozni kívánt technikai és taktikai elemtől függően • sor és váltóversenyek ügyességi feladatokkal • páros és csoportos gyakorlatok több labdával • átadási gyakorlatok megkötésekkel (egy kéz, fejelés, kosárérintéssel, térdelés, guggolás) Játékok: • Üsd a harmadikat • Szökdelő oszlop • Kecskézés •Told ki a körből! • Told be a körbe! • Döngető körben • Vadászok • Vadász labda • Buzogány labda • Váltó verseny kombinációkkal, célzott dobásokkal • Kézilabda fogó Technikai képzés: Labda nélküli mozgások: • testcselek, indulócselek labda nélkül	párkapcsolatok és átadási lehetőségek tudatos megválasztását szervezését. (pl. pattintott átadás) Tudjon alkalmazkodni, és így változtatni a játékban váratlanul felmerülő helyzetekben. A játékos vállaljon részt a közös taktikai feladatokból, segítse elő azok fegyelmezett végrehajtását. Tudjanak játék közben egyszerű helycseréket alkalmazni, támadásban tudatos állandó mozgással keressék a védőktől üresen hagyott helyeket, azonnal változtasson pozícióján amennyiben helyzetük labdaátvételre vagy kapuralövésre kedvezőtlenné vált. Védekezésben zavarja a támadót a pozíciója elfoglalásában, labdaátadásban, kapuralövésben. A tudatos helyezkedés, a játék folyamatának követése, gyors helyzetfelismerés kialakítása.	

• a játékosok pozícióinak megfelelő támadó mozgások és az ehhez szükséges helyezkedés alapszabályai (labda átadás- átvétel, társ helyzetbehozása) • egyéni sáncolás megismerése és helyes technikai végrehajtás kialakítása, (fájdalomküszöb szintjének növelése, a nyitott szem fontossága) • az emberfogás feladatai párokban: tudatos helyezkedés és védőmozgás kialakítása • laza és szoros emberfogás elsajátítása • a váltások kialakítása emberfogásos védekezés közben Labdás elemek: • különböző sebességgel és irányból érkező labdák biztonságos elfogása és továbbítása • lépéskombinációs átadások változó távolságra • magas és mély labdavezetés technikája egyenes irányban illetve irányváltoztatás közben • labdavezetés a védő elhelyezkedésétől függően • felső dobás tökéletesítése, hatékonyságának növelése (gumikötél, tömött labda, 50-80 dkg.) • átadási és lövő cselek utáni kapuralövések talajról és felugrásból • vállmagas dobás technikai csiszolása, gyakorlás nehezített szerekkel is (tömött labda és gumikötél) • egyéni képzés feladatai a posztokról leadott lövések lehetőségeinek figyelembevételével • társas kapcsolatok mozgásban, nyolcas mozgások variációi • páros labdaadogatás mozgásban, ütközések talajon és levegőben • labdavezetés, a labda védelme a védővel szemben • labdaszerzés lehetőségei: sodrás, elütés • indítási feladatok 2-3-as csoportokban, az indítás pontosságának és helyes technikai végrehajtásának gyakoroltatása		

• lerohanások, rendezetlen védelemmel való ismerkedés • 7 m-es büntető dobások lehetőségei Taktikai képzés: • A bővülő technikai elemek és elméleti ismeretek játékszituációkban való helyes kiválasztása és alkalmazása mind támadásban, mind védekezésben. • A játékos védekezés közben helyezkedjen úgy, hogy kedvező pozícióban tudja felvenni a küzdelmet a támadókkal szemben • A játékos támadásban helyezkedésével segítse a biztos labdafogást, és rendezetlen/felállt védelemmel szemben is tudja a közel álló vagy mozgásban lévő társának passzolni a labdát. Helyezkedési taktikák, alapjátékok 2:2, 3 :3 ellen • Szabálymegkötéses játékok labda átadásra, páros vagy hármas kapcsolatokra és a kapuralövésekre vonatkozólag. • Az emberfogásos és a mélységben tagolatlan védelem elleni játékok gyakori váltogatása • Az emberfogásból fokozatos visszarendeződés alapszinten a zártabb rendszerek felé (3:3, 3:2:1, 5:1) KAPUSKÉPZÉS • alapállás kialakítása • alapmozgás a segédkörön: a labda és a játékosok mozgásának követése • kiugrások, kifutások speciális kapusiskola gyakorlatai		

Évfolyam: 7.	Korosztály: 12-13 évesek
Cél	
• Játékkészség alapjainak bővítése. • Azokat a testnevelési játékokat és sor-, illetve váltóversenyeket kell megtartani, amelyek a közös cselekvést és együttműködést, valamint jellegükből adódóan a kombinációs és helyzetmegoldó képességet fejlesztik. • Az edzések során továbbra sem tekinthetünk el a technika csiszolását és a játék lényegét visszaadó előkészítő gyakorlatoktól. • El kell érni a társas kapcsolatok kibővítését és megszilárdítását a védelemben és a támadásban egyaránt. • Az emberfogásos védekezés és az ellene való támadás megoldási lehetőségeinek bővítésére kell törekedni: zártabb 3:3-as védekezés, területvédelemben felállt csapattal szembeni akciók. • A területvédelem két alapvető formájának (6:0, 5:1-es rendszer lehetőségeinek és szabályszerűségeinek megismerése. • A testtel való játék tudatos alkalmazása a talajon, illetve a felugró játékossal szemben. • Közelítés a játékosok poszt szerinti kiválasztásához, megfigyelések, mérések a helyes szakosodás eldöntéséhez.	

Tananyag	Követelmény	Megjegyzés
KÉPESSÉGFEJLESZTÉS Gimnasztika: • nyújtó, lazító, általános kitartóképességet fejlesztő szabadgyakorlatok és sorozatgimnasztika • helyi dinamikus izomerőt fejlesztő társas gyakorlatok • általános kitartó képességet és helyi dinamikus izomerőt fejlesztő kéziszer-gyakorlatok (pad, bordásfal, labda, kézi súlyzó, 3 kg-os tömött labda, ugráló kötél, gumikötél) Állóképesség: • fokozatos terhelés-emelés mellett kitartó futások: 15-20 perc (2800-4000 m) • 2 x 800 m futás 4 perces pihenőkkel (fiú 3'30" lány 3'45") • 15 x 60 m-es futások, séta a pihenő intervallumos futások, terepfutások futás kombinációk, gimnasztika fartlek változó terminusokkal 400 m-es futások időre kettős háromszögfutás időre 4 x - 5 x. • kapuralövések nagyszámú ismétlése • váltott lábú szökdelések 6 x 40 m-ig • indián szökdelés 6 x 60 m-ig • egyéni sor- és váltóversenyek nehezített körülményekkel és szerekkel fenti gyakorlatok kombinált összekapcsolása • szökdelések páros lábon, guggolásban és ugrások helyből eredményre (2-4 kg-os súlyzók) sorozatugrások • dobások tömött labdával páros kézzel (2-3 kg-os) erősítő program kidolgozása a lehetőségektől függően (kézi súlyzók, homokzsák, tömött labdák, gépek segítségével) • kötél- és rúdmászások, függeszkedések támaszszereken karhajlítás, karnyújtás • függő szereken lefüggésből	Legyen képes 15-20 perces nagy intenzitású foglalkozások folyamatos végrehajtására. Képesek legyenek15 perc alatt fiúk: 3100 -4000 m, lányok: 2800 - 3600 m-t egyenletes iramban lefutni Tudjon 400m-t 100mp-en belül teljesíteni. Fontos követelmény hogy ezt a korosztályt a legújabb sportági kutatások szerint az eddigiektől eltérően, nem kímélni, hanem nagymértékben terhelni kell. A meg növekedett tüdő és szív volumen könnyebben alkalmazkodik a terheléshez, de figyelemmel kell lenni az egyén teherbíró képességére! Helyből távol: 180-200 cm elérése. A sorozatugrásoknál követelmény a biztos egyensúlyi helyzet elérése, és a távolságra, illetve az ugrás magasságára való törekvés! Kétkezes dobás hátra fej fölött 3kg-os labdával, cél a 6-8 m elérése. Ismerjék és tudatosan alkalmazzák, felügyelet mellet, az erősítő gyakorlatokat. Tudjanak 30 m-es távon 5-6 mp-es időket futni sorozatterhelés közben. Törekedjenek a futótechnika folyamatos javítására, a reakció gyorsaság fejlesztésére. Követelmény az oldalról, hátulról, szemből érkező labda elfogása és gyors megjátszása. Legyenek képesek összetett mozgásokból eredményesen kapura lőni.	

karhajlítás és –nyújtás • egyéni és váltóversenyek 2530 m-es távolságon 6 x 7-szer, pihenőkkel • repülő- és fokozó futások a rajt helyzetek változataival • futások fordulatokkal labdás és futó feladatok összekapcsolása futó és szökdelő iskolák • kombinált feladatokban egyes technikai elemek lehető leggyorsabb végrehajtása • erősítő programok technikai elemek csiszolásával Játékok: • kötélhúzás • sorversenyek gurulásokkal • adogató verseny 4 játékos két labdával • labda cicák • labdaadogató versenyek • pontszerző • védd a vonalat • csere-kézilabda Technikai alapképzés: Labda nélküli mozgások: • lábmunka csiszolása (mélységi és oldalirányban) • mélybeugrás és elugrás • a labda nélküli cselek lábmunkájának pontosítása • a futómozgás csiszolása • az ütközések helyes technikája védőmunkában • sáncoló tevékenység kar- és lábmunkájának pontosítása • húzás lábmunkájának gyakorlása, kontramozgások Labdás mozgások: • labdakezelési gyakorlatok, az érkező labda legrövidebb időn belüli továbbjátszása változó módon, zavaró körülményektől függően • támadó lábmunka összehangolása mindkét irányból érkező labda megjátszásánál • felső lövések talajról és levegőből vállmagas lövések helyes technikai végrehajtása talajról • cselezés labdával és fajtáinak ismerete mindkét oldalra, egy- és	Ismerjék a cselezésben rejlő lehetőségeket, törekedjenek a labdavezetésből adódó cselezési lehetőségek játék közbeni alkalmazására. Követelmény a húzásból, keresztmozgásból kapura lövések különböző posztokról, az adott posztra jellemző dobásmódokkal (szélsők, átlövők, beálló) Támadásban tudjanak rövid és változó irányú adogatásokkal támadást építeni, páros kapcsolatokat létrehozni, felismerni a játék folytatásának lehetőségeit. Ismerjék fel és használják ki a húzásból, elzárásokból adódó betörési, bejátszási befutási lehetőségeket. Váljanak képessé a gyors közvetett indítás a lerohanás megszervezésére, eredményes befejezésére. Tudják érvényesíteni a számbeli fölény adta támadási lehetőségeket, a tanult húzás –elzárás kombinációk alkalmazásával. A védelemben tudjanak egymáshoz igazodva helyezkedni és az adott szituációt felismerve, mozogni, védőfeladataikat a társakkal összehangoltan végrehajtani. Legyenek képesek a védelemmel való tudatos együttműködésre.	

kétlábas indulócselek •labdaszerzés technikája: halászás, kisodrás, elütés • indulócselből leforgások mindkét oldalra • az átemelés előkészítése • bevetődés, bedőlés iskolázása • hármas, négyes kapcsolatokban labdajáratás előre- és hátramozgás közben • a húzás helyes technikai végrehajtása (térnyeréses húzás) • húzás-kontra rávezető gyakorlatai Taktikai képzés: Támadási elemek: • a folyamatos játék biztosítása, társas kapcsolatok kialakítása, a megfelelő pillanat kiválasztása az egyéni megoldásokhoz (ez csapatjáték!) • támadásban társak helyzetbehozása, előkészítések, keresztmozgások, zárások, üres befutások • húzás szakaszos gyakoroltatása • húzás zárásokkal, lövésbefejezéssel különböző pozíciókból (szélső és beálló zárásban, betörésből, és felkanyarodásból) • közvetett indítás, szakaszos érkezéssel • támadás befejezések kötött vagy kötetlen formákban • önszöktetés • közvetlen gyorsindítás lerohanás kialakítása, alkalmazkodás a visszarendeződő és rendezetlen védelemhez • a felállt védelem elleni súlypontképzés lehetőségei • támadási lehetőségek számbeli előnyben Védekezési elemek: • felállt védelemből átmenet emberfogásra • egysoros aktív területvédelem • 5:1, 3:3, és 5:1 szélső letámadással, 6:0 fellépéssel • védekezés lehetőségei számbeli hátrányban Kapusképzés: • cselező mozdulatok alkalmazása, a		

dobójátékos megközelítése • megfelelő helyezkedés védelem és a kapus összmunkája		

Évfolyam: 8.	Korosztály: 13-14 évesek
Cél	

- A játékkészség alapjainak bővítése.
- A testnevelési játékok olyan változatait használjuk, melyek a csapatjáték kialakítását segítik, nehezített, illetve könnyített szabályokkal, sok mozgással a cselező és helyezkedő képesség javítására szolgálnak.
- A technikai-taktikai feladatok e játékok során lehetővé teszik ezek gyors és gyakran ismétlődő végrehajtását, segítve a mérkőzésen csak alkalmanként meglévő helyzetek megoldását.
- A feladatok testreszabottságával növeljük az egyéni felelősséget, segítve a csapatmunka folyamatosságának kialakulását.
- A sor- és váltóversenyek értékes képességfejlesztő és a játékhoz szükséges motoros, valamint pszichikai tulajdonságokat fejlesztő részét a visszatérő gyakorlás anyagaként használjuk fel.
- Játékosaink tudjanak alkalmazkodni a megváltozott körülmények között más és más technikai és taktikai lehetőségekhez. Szükséges a kollektív szellem fejlesztése, hogy a játékos az egyéni kezdeményezéseket a csapat érdekében fel tudja használni a támadásban és védekezésben egyaránt.
- A játékos legyen képes részt venni, a megtanult támadási és védekezési rendszerekben.
- Gyakorolni kell a támadást rendezetlen védelem ellen, valamint a területvédelemben felállt csapat ellen.
- -A játékos alkalmazza tudatosan a zárásokat és folytatásait a mezőnyben és a visszarendeződött területvédelem ellen, ismerje az egy- és kétbeállós játékot, tudja alkalmazni a helytartásos és helycserés játékban egyaránt.
- -Ismerkedjen meg a vegyes védekezés zártabb formáival, fontos a testtel való játék rendszeres iskolázása, gyakorlása, beépítése a védőmunkába.
- -A kiválasztás eredményei alapján el kell kezdeni a speciális posztképzést.

~~Tananyag~~	~~Követelmény~~	~~Megjegyzés~~
KÉPESSÉG FEJLESZTÉS Gimnasztika: • határozott formájú nyújtó, lazító, kitartó képességet fejlesztő szabad gyakorlatok • sorozatgimnasztika • kitartóképességet és dinamikus erőt fejlesztő társas gyakorlatok • az izom-összehúzódás gyorsaságát,	A sérülések megelőzése elkerülése érdekében legyenek tisztában a nyújtó, lazító gyakorlatok szükségszerűségével, jelentőségével, tudatos alkalmazásukkal edzésmunkájukban Követelmény a futó-ugródobó technika folyamatos	

dinamikus erőt fejlesztő társas gyakorlatok • kéziszer-gyakorlatok. (pad, bordásfal, labda, ugrókötél, gumikötél, kézi súlyzó 2- 4 kg, tömött labda 3- 5 kg) • fokozó futások 80-200 m-ig pihenőkkel, időre • gyors futás közbeni labdaadogatások változó alakzatokban • kiépített pályákon gyorsaságfejlesztés labdával • indítási gyakorlatok, gyorsasági feladatok labdával mezőnyben, és a kapuelőtér vonal előtt • egyes technikai elemek végrehajtási idejének csökkentése • 1-1.5 kg tömött labdával adogatás párokban időre, távolság 9 m • előző évfolyam anyagának ismétlése Ügyesség: • a kézilabda játék technikájának fejlesztését célzó speciális ügyességi gyakorlatok, más sportágak ügyességi feladatainak és egyéb játékok versengések feladatainak felhasználása Játékok: • rögbi és szelídített változatai • pókfoci • váltóversenyek összetett feladatokkal • páros, csoportos adogató versenyek mozgás közben • fél perces fogó • fekvő fogó Technikai alapképzés: A labda nélküli mozgások: • egyéni védekező lábmunka csiszolása • védekező alapmozgások párokban ütközés technikája talajon és levegőben • kitámadás és visszahúzódás elsajátítása 3-4 -es csoportokban • csapatrész és csapat védekezés: mélységben tagolt védekezési formák gyakorlása • 4:2 és a 3:2:1 védekezési formák alapismérvei és összetett lábmunkájának gyakorlása • labda nélküli támadó lábmunka és a cselek mozgáselemeinek	hibajavítása a gazdaságos végrehajtás érdekében! A jó technika, erőmegtakarítást magasabb fokú, gyorsabb, eredményesebb végrehajtást tegyen lehetővé. A torna mozgásanyaga a térbeli tájékozódás szintjének emelése, a küzdősportok mozgásai, az ütközések a test-test elleni küzdelem hatékonyságának kialakítása érdekében. Képesek legyenek a labdaiskola gyakorlatait folyamatos alapmozgással, technikai hibák nélkül végrehajtani. Tudjanak pontos lőtt átadásokkal 15-20m-re passzolni. Tudjanak mindkét irányba cselezni, ezeket a mozgásokat átadásokkal, lövésekkel összekapcsolni. Váljanak képessé különböző kapuralövési technikák eredményes végrehajtására, a szituációnak megfelelő mód kiválasztására. Legyenek képesek összetett mozgásokból is eredményes kapuralövést végrehajtani. Legyenek tisztában az adott támadó-védő poszt technikai taktikai követelményeivel, személyre szabott feladataival és ezek megoldási lehetőségeivel. Tudják és tudatosan alkalmazzák a játék közben, a megtanult páros és hármas kapcsolatokat. Ismerjék fel a csapatrész feladatok, csapatfeladatokká történő továbbépítésének lehetőségeit. Ismerjék a védekező alapmozgásokat, képesek legyenek megfelelő sebességgel és hatékonysággal végrehajtani ezeket, különös tekintettel az ütközésekre.	

tökéletesítése, új elemek beépítése • kontramozgások - duplázások - egylábas csel Labdás mozgások: • labdakezelési gyakorlatok • változó erősségű és irányú labda elfogása, majd a játékhelyzethez legjobban illő továbbítási mód törésmentes alkalmazása (felső-, váll-, csípő-, magas-, alsó- és pattintott átadások) • az oldalról, szemből, hátulról érkező labda elfogása és helyes technikával történő megjátszása • a labda levegőben történő elfogása és továbbítása talajról a levegőben mozgó társhoz • légi dobások gyakorlása • távolságra történő dobások pontosságának és hosszának növelése (20 - 30 m) • mindkét irányból érkező labda megjátszása az adott helyzettől függően a legrövidebb idejű lábmunka és dobás mozdulat felhasználásával összetett átadási gyakorlatok játékhelyzetekben, támadási modellek kialakításával a kapuelőtér közelében • szökkenő felugrásos lövés • felugrás - lövő cselt követő talajra érkezés labda leütéssel, majd újbóli felugrásos dobással kapura lövés • elhajlásos lövés keresztlépésből lövő karral ellentétes oldalra • kanyarított lövések posztokról • talajról történő váll- és csípőmagas, alsó dobások • azonos kéz azonos lábról történő lövések talajról, felugrásból, beugrásból • páros lábról felugrásos lövés rövid felkészítéssel • posztok speciális technikai elemeinek megismertetése, gyakoroltatása (átlövő, beálló, szélső) Taktikai képzés: Támadási elemek: • zárások alkalmazása rendezetlen védelem ellen • támadók több hullámban történő	Az egyéni sáncolás helyes technikai és taktikai végrehajtása. Ismerjék a mélységben tagolt védekezés rendszerét, védekezésből támadásba való átmenetet. Az egymás mellett védekező játékosok feladatainak, taktikai kapcsolatának tudatossá formálása, együtt működésük hatékonnyá tétele. -A játék alakulásának megfelelően tudjanak védekezési rendszert váltani, ismerjék a nyitott védekezés törvényszerűségeit. Váljanak képessé az emberfogás egyéni és csapatrész feladatainak pontos hatékony végrehajtására. Fontos a játékos adottságainak megfelelő kapus technika kialakítása Állandó feladat a bátorság, gyorsaság, reakcióidő, lazaság fejlesztése. Legyen képes a gyors közvetett indításnál, mozgó játékoshoz történő dobótechnika végrehajtására.	

felzárkózása, a lerohanás, gyorsindítás szisztémái, egyéni feladatok • húzás- kontra játék csapatrész vagy csapat végrehajtással • húzásból indított keresztmozgások kialakítása • pozíció és mozgásos játék egy vagy két beállós esetében • zárások- leválások- zárásba vezetés • súlypontáthelyezések különböző játék helyzetekben • indítás, lerohanás visszarendeződő védelem ellen Védekezési elemek: • a védekezés általános és speciális feladatai posztok szerint • egyéni és páros sáncolási tevékenység kialakítása • a szoros és laza emberfogás ismétlése, pontosítása, kerülések, átcsúszások, váltások játékhelyzettől függően • mélységben tagolt védekezés gyakorlása • a mélységben tagolt védekezésből labdaszerzés és támadásba való átmenet • az 5:1,4 :2, 3:2:1-es védekezési formáció egyéni és társas feladatainak megtanulása • az 5 + 1 és a 4 +2 lehetőségei • a test-test elleni játék taktikai vonatkozásai: támadó faultok, a testfelülettel történő szabályos védekezés, összezárások • az agresszív kilépő egysoros védelem elsajátítása • egész és félpályás emberfogás KAPUSKÉPZÉS: • az eddig lerakott alapok ismétlése • alapállás, alapmozgás, tájékozódó képesség fejlesztése • karral, lábbal, törzzsel történő védés technikája • együttműködés a védelemmel szélső lövéseknél, sánc és a kapus kapcsolata • a védelem irányításának lehetőségei, feladatai • közvetlen és közvetett indítás		

~~3.5.15.~~3.5.14. TECHNIKA-ÉLETVITEL -FELSŐ TAGOZAT 5-7. ÉVFOLYAM

Évi óraszám: 36 óra
Heti óraszám: 1 óra

Célok és feladatok

A tudás hétköznapi életben való alkalmazása, a gyakorlatban való jártasság megszerzése, az alkotó képesség fejlesztése.

- segítse a gyermekeket a technikai környezetbe való beilleszkedésben, a tájékozódásban és az aktív alkotótevékenységben egyaránt. Az alkotás örömének átélése során elégedettséget érezzenek a munkában, végső soron kialakul a munkához való pozitív hozzáállás.

Az alapvető szerszámok és technikai eszközök szakszerű és balesetmentes használata.

- a technikai műveltség alapozása, a kézügyesség fejlesztése, és a mindennapokban praktikus elemi ismeretek és tevékenységek elsajátíttatása, begyakorlása.

A műszaki- és természettudományos kompetencia fejlesztése.

- a gyakorlati tevékenységekhez kapcsolódó elemi ismeretek szerzése, a megfelelő technikai szemléletmód formálása.
- a manualitás központba helyezése.
- a kéz intelligenciájának fejlesztése.

A fogyasztói, felhasználói kultúra fejlesztése.

- az egészségfejlesztés,
- a környezetvédelem,
- a követendő minták elfogadtatása,
- a helyes szokások kialakítása.

A családi életre, az egészséges életvitelre való felkészítés.

- a háztartástan, az egészségnevelés, a szűkebb lakóhelyi környezet, a lakás és környéke, a gazdálkodás, a szolgáltatások, a helyes közlekedés, és ennek szabályainak ismerete.

Különböző helyzetekhez való alkalmazkodás, válaszok korunk kihívásaira.

- ismeretek, képességek, készségek, beállítódások kialakítása, amelyek segítik a modern technika és gazdaság eredményeinek ésszerű felhasználását, ugyanakkor óvnak ennek torzító hatásaitól.

A pályaválasztásra való felkészítés segítése.

5–6. évfolyam

A Technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tanításának célja az 5–6. évfolyamon az, hogy az 1–4. évfolyamon történő irányított játékos cselekvések során nyert tapasztalatok újabbakkal egészüljenek ki, és az élményszerű megismerés önállóbbá, tudatosabbá, célzottabbá váljon. Az életkori sajátosságaikhoz igazodó korszerű, hatékony és meggyőző módszerek révén a tanulók alapkészségei erősödjenek, gondolkodási képességeik folyamatosan fejlődjenek, elvontabbá váljanak. A tevékenységek keretei kilépnek a tanterem védett környezetéből, a játékos tevékenységek helyébe fokozatosan az életből átvett feladatok lépnek, a tanulói tevékenységek feltételei és következményei egyre életszerűbbé válnak. Ezzel megkezdődik a felkészülésük környezetük egyre önállóbb alakítására, a változásokhoz való rugalmasabb alkalmazkodásra és saját sorsuk befolyásolására. A veszélyhelyzetek és a konfliktusok kezelése, az átgondoltan tervezett és kitartó munka, majd az ezt záró reális értékelés alakítja ki a helyes önértékeléssel bíró, fejlődőképes, önálló személyiséget, s így egyre inkább képessé válnak az önképzésre, önálló tanulásra. Az életvezetési ismeretek a testi-lelki épséget veszélyeztető betegségek megelőzésére, a káros szenvedélyektől mentes, egészség- és környezettudatos életvitel igazi értékként való elfogadására, megélésére és megtartására irányulnak. A családok mindennapjaira vonatkozóan az élethelyzetek megoldására, a háztartási munka célszerű szervezésére, az anyagi lehetőségek ésszerű felhasználására, az egészséges táplálkozás érdekében hagyományos és korszerű eljárások és eszközök alkalmazására kell példákat mutatni.

A nemzeti kultúra átörökítéséhez, a nemzeti hagyományok ápolásához gyakorlati tevékenységekkel (tárgyalkotó tevékenységgel és gyűjtőmunkával) kapcsolódik a tantárgy. A jól megalapozott nemzeti azonosságtudatra épülhet az egyetemes emberi kultúra értékeinek elfogadása. A munka értékteremtő szerepe,

a környezetkímélő termelés és a tudatos fogyasztói magatartás kiemelése a gazdasági ismeretek megalapozásához járul hozzá.
Az alkotóképesség fejlesztése a Tárgyi kultúra, technológiák, termelés részben a modellezés során, a manuális tevékenységek gyakorlásával az alapvető technikai eszközök balesetmentes és szakszerű használatával történik. A párokban, kisebb-nagyobb csoportokban történő munkavégzéskor a kölcsönös alkalmazkodásra, odafigyelésre, a vezető és a vezetett szerep kipróbálására kerül sor. A gyűjtőmunkák és az anyagvizsgálatok végzése segíti a megismerési és rendszerezési folyamatok gyakorlását. A harmonikus és esztétikus zöld környezet kialakítására az agrotechnikai tevékenységek nevelnek. Az adottságok függvényében szobai és kerti növények termesztése, hobbi- és haszonállatok gondozása is végezhető. A tantárgy tanulási szokásrendjének alakítása (információgyűjtés, műszaki kommunikáció, mintakövetés, munkatevékenységek végzése, önellenőrzés, hibajavítás, értékelés) folyamatos, rendszeres, következetes munkával érhető el a kiemelt fejlesztési feladatok végzése során.
A Közlekedés témakör egyrészt az 1–4. évfolyamon elsajátítottak ismétlése, gyakoroltatása (a gyalogos, kerékpáros és tömegközlekedés KRESZ szerinti szabályai, rendje, eszközrendszere, a balesetmentes, udvarias közlekedés elvárható követelményei, elsősegélynyújtás), másrészt bővítése (menetrendek, információforrások használata).
A pályaorientáció ismereteit nem külön tematikai egységként dolgozzuk fel. A tevékenységek tudatos szervezésével folyamatosan lehetővé kell tenni, hogy a tanulók felfedezhessék belső értékeiket, és kipróbálhassák, mire képesek. A reális önismeret és a pozitív énkép kialakítása, a közösségi feladatok vállalásában az együttműködési képesség fejlesztése, valamint a szakmák, foglalkozások jellemzői és az azokra való alkalmasság megismerése a pályaválasztás irányításának előkészítésére ad támpontokat.

5. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Ételkészítés**	Órakeret: **8 óra**
Előzetes tudás	A mindennapos étkezési szokások, ételfajták, étkezési eszközök, étkezőhelyek ismerete. Egyszerű konyhai kézi eszközök biztonságos kezelése, az evőeszközök kulturált használata. Megfontolt, fegyelmezett, biztonságra törekvő viselkedés a munkakörnyezetben. Az étkezéshez kapcsolódó elemi viselkedési szabályok betartása. Tapasztalat és saját élmények a környezetről.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges eszközök. Tankonyha.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A saját tevékenység, a cselekvések és a következmények összefüggéseinek belátása, a saját felelősség felismerése. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás, együttműködés a csoportos tevékenységek során. Az étkezéssel, ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységek azonosítása, felismerése. Tapasztalatok megfogalmazása az ételkészítési anyagok tulajdonságairól, átalakulásáról. A konyhai tevékenységekkel járó veszélyérzet kifejlődése, törekvés erősítése a biztonságra, fegyelmezettségre, megfontoltságra. Feladatvállalás, célratörő, hatékony munkamagatartás, produktivitás fejlesztése. Törekvés az igényességre, tiszta környezetre, kulturált viselkedésre.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**
1.1 Az ételkészítés alapjai, élelmiszerek Élelmiszerek rendszerezése és szerepe a táplálkozásban. Egészséges életmód. Korszerű, egészséges táplálkozás. Éhezés, közétkeztetés, családi étkezés Ételek, étel-alapanyagok azonosítása, évszakokhoz, étkezési alkalmakhoz, élethelyzetekhez kapcsolása. Az élelmiszerek beszerzésével kapcsolatos tudnivalók (élelmiszerlánc, nyomon követhetőség). A tudatos és takarékos élelmiszer-beszerzés szempontjai. Ételreceptek értelmezése. Az ételkészítés folyamatának részekre, műveletekre bontása, az étkezéshez kapcsolódó teendők meghatározása, a csoporton belüli, illetve a családi munkamegosztás lehetőségeinek megbeszélése. ***1.2. Ételek készítése*** Az étel-alapanyagok tisztítása, előkészítése, receptúra szerinti mérése, a készítéshez szükséges eszközök meghatározása. ***1.3. Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások*** Az ételkészítéshez és étkezéshez kapcsolódó személyi higiéniai követelmények megismerése, betartása. ***1.4. Konyhai eszközök, gépek használata***	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés,	*Természetismeret:* Haszonnövények és haszonállatok, termények, termékek az egyes évszakokban. Hőmérséklet, hőmennyiség, hőátadás. Tápanyagok, táplálék, egészséges táplálkozás. *Matematika:* arányosság, fajlagos mennyiségek, tömeg- és térfogategységek. *Magyar nyelv és*	Információforrások, audiovizuális anyagok. A feladatoknak megfelelő anyagok, szerszámok, konyhai eszközök, kisgépek.

A balesetveszélyes konyhai kézi eszközök, kézi gépek, és a használatukkal járó balesetveszélyek azonosítása. Az ételkészítés során használt tüzelő-, melegítő-, főző-, sütő- stb. berendezésekhez, a forró vízhez, forró anyagokhoz, eszközökhöz kapcsolódó baleseti veszélyek azonosítása és ezek elhárításának gyakorlása. ***1.5. Étkezési kultúra*** Az étkezési szokások és azok történeti háttere. A kulturált étkezés követelményei. Az étkezőasztal megterítése, ételek tálalása. Az étkezéssel kapcsolatos illemszabályok gyakorlati alkalmazása. ***1.6. Az ételek készítésével kapcsolatos utómunkálatok*** Az ételkészítéshez, illetve az étkezéshez használt edények és eszközök mosogatása. A konyha és az étkező takarítása. ***1.7. Környezettudatosság*** Az étkezéshez, ételkészítéshez kapcsolódó energia-, víz- és anyagtakarékosság, valamint az élelmiszer-csomagolások újrahasznosítási lehetőségeinek feltárása, megismerése. Az élelmiszerhulladék minimalizálásának lehetőségei. A keletkező hulladékok azonosítása, szelektálása	egyéni és csoportos munkavégzés Vásárlási terv és költségvetés készítése	*irodalom:* szövegértés, szókincs- és fogalombővítés, kommunikáció, piktogramok. *Erkölcstan:* felelősségünk az egészség megőrzésében.	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Étel, étkezés, élelmiszer, egészséges táplálkozás, éhezés, közétkeztetés, családi étkezés, főtt étel (meleg étel), hideg étel, tálalás, mosogatás, maradék étel, ételtárolás, hulladék, fogyaszthatóság, anyagtakarékosság, energiatakarékosság, víztakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Teendők a háztartásban és a lakókörnyezetben	Órakeret: **10 óra**
Előzetes tudás	Az épített környezet elemeinek és összetevőinek, valamint funkcióinak azonosítása, érdeklődés, törekvés annak megfelelő használatára, alakítására. Az élő és a tárgyi környezet jellemzőinek, kapcsolatának, kölcsönhatásainak megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása a problémamegoldások során, tevékenységek gyakorlásakor. A szükségletekből adódó technikai problémák felismerése és technikai eszközökkel, -eljárásokkal történő megoldása. Használati utasítások megértése, helyes értelmezése..	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges eszközök, gépek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés az épített, illetve mesterséges környezet elemeiről és összetevőiről, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A környezet állapota, használati jellemzői, az emberi életminőségre és a természeti környezetre gyakorolt hatásai iránti érdeklődés, a környezetet alakító tevékenységekkel járó felelősség belátása. Véleményalkotás a tevékenységekkel érintett szakmákról, munkafolyamatokról. A tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó célzott információszerzés információforrásokból. A használt anyagok, eszközök, a tapasztalt látvány, jelenség stb. vizsgálatából fakadó tapasztalatok rögzítése. Gyakorlati problémamegoldás lépéseinek azonosítása. Előzetesen bemutatott és megbeszélt munkaműveletek pontos végrehajtása, a biztonsági szabályok betartása, veszélyhelyzetek felismerése. Elemi agrotechnikai ismeretek elsajátítása. Igényesség a kulturált, rendes, tiszta, esztétikus környezet iránt.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
2.1. A mesterséges, illetve épített környezet A mesterséges, illetve épített környezet jellemzői: építmények építése. Tapasztalatok gyűjtése a felhasznált anyagok és eszközök fizikai jellemzőiről. Épület alaprajzának, terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal. Épületek, építmények funkciói, szerkezeti elemei, anyagai, kötőanyagok, felületi anyagok jellemzői. Árnyékolás, hő- és vízszigetelés. Építési, szerelési szakmák és jellemző tevékenységeik. ***2.2. Az épített környezet biztonsága, katasztrófa-elhárítás*** A mesterséges környezetet, épületeket károsító természeti, időjárási hatások azonosítása. ***2.3. Balesetek megelőzése*** Mechanikus jellegű baleseti veszélyek. Kéziszerszámok, eszközök biztonságos használata. Elektromos eszközök érintésvédelme. Munkavédelmi eszközök, felszerelések.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal	*Matematika:* geometria, számok, számítások, mértékegységek kezelése, egyenes arányosság. *Természetismeret:* Vetület, térkép, méretarány. Szerkezeti anyagok fizikai és kémiai tulajdonságai. Haszonnövények,	Információforrások, audiovizuális anyagok. A feladatoknak megfelelő anyagok, szerszámok, kisgépek.

Balesetveszélyes munkaműveletek, mozzanatok, munkavédelmi eszköz szükségességének felismerése. ***2.5. Környezettudatosság*** Környezettudatos épületek tervezése. Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenységek során. ***2.6. Növénytermesztés, állattartás*** Növények (pl. dísznövények, fűszernövények, fák) telepítése és gondozása. Hobbi- és haszonállatok tartásával kapcsolatos feladatok megismerése. ***2.7 Az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások*** A veszéllyel járó helyzetek és a veszélyek felismerése, teendők a károsodás elhárítása érdekében, illetve károsodás esetén.	irányított elemzése Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, egyéni és csoportos munkavégzés	haszonállatok. Gépek. *Erkölcstan:* Az ember és a környezet kölcsönhatása, felelősségérzet. A tárgyi világ (modern technikai eszközök) életmódkönnyítő használata, mértékletesség, veszélyforrások.	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Épület, építmény, alaprajz, helyszínrajz, méretarány, szerkezeti anyag, fizikai és technológiai tulajdonság, építés, készítés, termelés, munkavédelmi szabály, munkavédelmi eszköz, használati utasítás, baleset, áramütés, érintésvédelem.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés**	Órakeret: **14 óra**
Előzetes tudás	Anyagok vizsgálata, tulajdonságok felismerése, tapasztalatok megfogalmazása. Adott feladat megoldásához szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása. Tárgyak elkészítése segítséggel, minta alapján. Mérés, szerszámok biztonságos alkalmazása, tapasztalatok megfogalmazása.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges anyagok, szerszámok, eszközök, gépek. Felszerelt szaktanterem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről. Az anyagok tulajdonságai és felhasználhatóságuk közötti kapcsolatok megértése. Tervrajz készítése és a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése. Kézügyesség fejlesztése. A tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés erősítése a biztonságra. A változtatásokhoz, változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás, felkészülés a veszélyhelyzetek és a konfliktusok kezelésére.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**

	szervezési formák		
3.1. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai Természetes és mesterséges faanyagok, papír, textil, képlékeny anyagok vizsgálata szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján. Az anyagok előállításához és megmunkálásához kötődő szakmák. ***3.2. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítása*** A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői. Mérés milliméteres pontossággal. Mérőeszközök alkalmazása. Új szerszámok és műveletek megismerése, alkalmazása. Összetett (többféle anyagból, több alkatrészből álló) használati tárgyak, építmény makettek, járműmodellek készítése természetes anyagok, hulladékok felhasználásával. A modellezés mint hobbi lehetőségeinek megismerése. A tárgykészítéshez kapcsolódó szakmákról ismeretek szerzése. ***3.3. Műszaki kommunikáció alkalmazása*** Méretmegadás elemei. Rajzjelek (hajlítási vonal, tengely, nem látható él, furat, átmérő, sugár). Méretarányos kicsinyítés, nagyítás. Vetületi ábrázolás. ***3.4. Takarékos, hatékony, igényes munkavégzés*** Tárgyak, modellek célszerű és takarékos tervezése. Anyagok újrafelhasználása. A szükséges információk gyűjtése, felhasználása. Anyagmennyiség kiszámítása a tervek alapján. Munkafolyamat tervezése, szervezése. A kivitelezés problémái. Együttműködés társakkal közös tevékenységben. ***3.5. Eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet*** Biztonságos munkavégzéshez szükséges munkafogások ismerete, ép szerszámok célszerű, balesetmentes használata. A munkakörnyezet rendjének fenntartása. A műveletekhez szükséges munkavédelmi felszerelések alkalmazása. A segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, egyéni és csoportos munkavégzés	*Matematika:* mérés, méretarány, kicsinyítés, nagyítás, geometriai szerkesztések, geometriai transzformációk, testek. *Természetismeret:* mérés, az anyagok fizikai tulajdonságai, mechanikai kölcsönhatások, anyagszerkezet. *Erkölcstan:* Kötődés a tárgyi világhoz. Találmányok az emberiség szolgálatában (az emberek javára, kárára).	Információforrások, audiovizuális anyagok. A feladatoknak megfelelő anyagok, szerszámok, kisgépek. Anyagminták, mérőeszközök, ábrák, információ források, Modell anyagok, papír, textil és famegmunkáló szerszámok, rajzeszközök
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Anyag, fa, alapanyag, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológia, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, tervezés, minta, rajzjelek, vonalfajta, méret, mérés, méretarány, vetületi ábrázolás, anyagmennyiség, költség, szabály, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Közlekedési ismeretek**	Órakeret: **4 óra**
Előzetes tudás	A gyalogos közlekedés alapismeretei. A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok. A vízi és légi közlekedés eszközei.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges eszközök, közlekedési táblák.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hagyományos és korszerű környezetkímélő közlekedéstechnikai eljárások, célszerű eszközök alkalmazásával a technikai ismeretek bővítése, a környezettudatos magatartás erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**
4.1. A forgalomszabályozás közlekedési jelzései A közúti közlekedési jelzések hierarchiája. A jelzőtáblák és útburkolati jelek. A forgalomirányító fényjelzőkészülékek jelzéseinek jelentése. ***4.2. A közlekedés rendszere, közlekedéstörténet*** A járművek. A városi, közúti, a vízi és légi közlekedés rendszereinek megismerése. A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben – információgyűjtés, rendszerezés. A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozásokról, szakmákról információszerzés. ***4.3. Balesetvédelem*** Közlekedésbiztonsági ismeretek. A féktávolság.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Közlekedési táblák, szabályok értelmezése	*Magyar nyelv és irodalom:* szaknyelv, szókincsbővítés, szövegértés, könyvtárhasználat. *Informatika:* internethasználat, könyvtárhasználat, alkalmazások használata. *Természetismeret:* sebesség, gyorsulás. *Erkölcstan:* találmányok az emberiség szolgálatára (anyagi hasznára, javára, kárára).	Információforrások, audiovizuális anyagok. Terepasztal, ábrák, feladatlap Járműmodellek, információ források.
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Útvonaltípus, főútvonal, kerékpárút, autóút, autópálya, közlekedési csomópont, forgalomirányítás, elsőbbség, kikerülés, fékezés, fékút, megállás, tilalom, közlekedési tábla, viselkedési norma, útkereszteződés, alárendelt út, egyenrangú út, útviszony, közlekedésbiztonság		

6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1.Ételkészítés**	Órakeret: **8 óra**
Előzetes tudás	A mindennapos étkezési szokások, ételfajták, étkezési eszközök, étkezőhelyek ismerete. A korszerű, egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek, ételkészítési eljárások alapjainak ismerete. Konyhai eszközök, gépek biztonságos kezelése, az evőeszközök kulturált használata. Megfontolt, fegyelmezett, biztonságra törekvő viselkedés a munkakörnyezetben. Az étkezéshez kapcsolódó elemi viselkedési szabályok betartása. Tapasztalat és saját élmények a környezetről.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges eszközök. Tankonyha.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A saját tevékenység, a cselekvések és a következmények összefüggéseinek belátása, a saját felelősség felismerése. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás, együttműködés a csoportos tevékenységek során. Az étkezéssel, ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységek azonosítása, felismerése. Tapasztalatok megfogalmazása az ételkészítési anyagok tulajdonságairól, átalakulásáról. A konyhai tevékenységekkel járó veszélyérzet kifejlődése, törekvés erősítése a biztonságra, fegyelmezettségre, megfontoltságra. Feladatvállalás, célratörő, hatékony munkamagatartás, produktivitás fejlesztése. Törekvés az igényességre, tiszta környezetre, kulturált viselkedésre.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**
1.1 Az ételkészítés alapjai, élelmiszerek A tradicionális magyar konyha értékei, hungarikumok. A készítendő étel és a szükséges alapanyagok mennyiségének meghatározása, a költségek, valamint a készítés időszükségletének becslése. Az élelmiszer-biztonság alapszabályai. Kiemelt kockázatú élelmiszertermékek. Az élelmiszerek címkéjén feltüntetett információk értelmezése. Ételreceptek értelmezése. ***1.2. Ételek készítése*** Az étel-alapanyagok tisztítása, előkészítése, receptúra szerinti mérése, a készítéshez szükséges eszközök meghatározása. Főzött jellegű (pl. levesek, főzelékek, főtt tészta), sütőben készülő (pl. sütemények, pizza, rakott ételek), továbbá serpenyőben készülő ételek (pl. zöldségételek, palacsinta, tükörtojás) készítése. ***1.3. Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások*** A hőkezelési eljárások (melegítés, hőn tartás, hűtés, fagyasztás) kipróbálása, a hőkezelés hatásainak, szerepének feltárása az egyes ételek elkészítése és tárolása során. További ételtartósítási eljárások kipróbálása, az ételek és ételalapanyagok megromlásának	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése	*Természetismeret:* Haszonnövények és haszonállatok, termények, termékek az egyes évszakokban. Hőmérséklet, hőmennyiség, hőátadás. Tápanyagok, táplálék, egészséges táplálkozás. Fertőtlenítőszerek, mosószerek. *Matematika:* arányosság, fajlagos	Információforrások, audiovizuális anyagok. A feladatoknak megfelelő anyagok, szerszámok, konyhai eszközök, kisgépek., hűtőgép

vizsgálata. Ételek tárolása, csomagolása. A megmaradt ételek felhasználási lehetőségei, az ételmaradékok kezelése. Az étel-alapanyagok és az ételek háztartásban való tárolásának alapvető élelmiszerhigiéniai szabályai, a kereskedelemből származó élelmiszerek fogyaszthatósági, illetve eltarthatósági adatainak értelmezése. Az ételkészítéshez és étkezéshez kapcsolódó személyi higiéniai követelmények megismerése, betartása. ***1.4. Konyhai eszközök, gépek használata*** A balesetveszélyes konyhai kézi eszközök, kézi gépek, és a használatukkal járó balesetveszélyek azonosítása. Az ételkészítés során használt tüzelő-, melegítő-, főző-, sütő- stb. berendezésekhez, a forró vízhez, forró anyagokhoz, eszközökhöz kapcsolódó baleseti veszélyek azonosítása és ezek elhárításának gyakorlása. A konyhai eszközökhöz kapcsolódó élelmiszer-higiéniai szabályok megismerése, alkalmazása. ***1.5. Étkezési kultúra*** A kulturált étkezés követelményei. Az étkezőasztal megterítése, ételek tálalása. Az étkezéssel kapcsolatos illemszabályok gyakorlati alkalmazása. ***1.6. Az ételek készítésével kapcsolatos utómunkálatok*** Az ételkészítéshez, illetve az étkezéshez használt edények és eszközök mosogatása. A konyha és az étkező takarítása. ***1.7. Környezettudatosság*** Az élelmiszer-csomagolások újrahasznosítási lehetőségeinek feltárása, megismerése.	Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, egyéni és csoportos munkavégzés. Vásárlási terv és költségvetés készítése	mennyiségek, tömeg- és térfogategységek. *Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, szókincs- és fogalombővítés, kommunikáció, piktogramok. *Erkölcstan:* felelősségünk az egészség megőrzésében.	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Étel, étkezés, élelmiszer, egészséges táplálkozás, főtt étel (meleg étel), hideg étel, főzés, sütés, tálalás, mosogatás, maradék étel, ételtárolás, tartósított élelmiszer (étel), ételmaradék, hulladék, fogyaszthatóság, megromlás, ételmérgezés, anyagtakarékosság, energiatakarékosság, víztakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2.Teendők a háztartásban és a lakókörnyezetben**	Órakeret: **10 óra**
Előzetes tudás	Az épített környezet elemeinek és összetevőinek, valamint funkcióinak azonosítása, érdeklődés, törekvés annak megfelelő használatára, alakítására. Település, épület, építés menete. Az élő és a tárgyi környezet jellemzőinek, kapcsolatának, kölcsönhatásainak megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása a problémamegoldások során, tevékenységek gyakorlásakor. Alapvető agrotechnikai ismeretek. A szükségletekből adódó technikai problémák felismerése és technikai eszközökkel, -eljárásokkal történő megoldása. Használati utasítások megértése, helyes értelmezése..	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges eszközök, háztartási gépek, modellek.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés az épített, illetve mesterséges környezet elemeiről és összetevőiről, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A környezet állapota, használati jellemzői, az emberi életminőségre és a természeti környezetre gyakorolt hatásai iránti érdeklődés, a környezetet alakító tevékenységekkel járó felelősség belátása. Véleményalkotás a tevékenységekkel érintett szakmákról, munkafolyamatokról. A tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó célzott információszerzés információforrásokból. A használt anyagok, eszközök, a tapasztalt látvány, jelenség stb. vizsgálatából fakadó tapasztalatok rögzítése. Gyakorlati problémamegoldás lépéseinek azonosítása. Előzetesen bemutatott és megbeszélt munkaműveletek pontos végrehajtása, a biztonsági szabályok betartása, veszélyhelyzetek felismerése. Elemi agrotechnikai ismeretek elsajátítása. Igényesség a kulturált, rendes, tiszta, esztétikus környezet iránt.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**
2.1. A mesterséges, illetve épített környezet A mesterséges, illetve épített környezet jellemzői és gondozása. Mechanikus szerkezetek, építési és mechanikus javítási, állagmegóvási munkák, takarítás. Tapasztalatok gyűjtése a felhasznált anyagok és eszközök fizikai jellemzőiről. Épület alaprajzának, terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal. ***2.2. Az épített környezet biztonsága, katasztrófa-elhárítás*** Az épített környezet, az épületek és a háztartás tűz- és vagyonbiztonsága, védelem az időjárási hatások ellen. A mesterséges környezetet, épületeket károsító természeti, időjárási hatások azonosítása. Tűzveszélyes tevékenységek, helyzetek felismerése, tűzvédelmi szabályok ismerete. ***2.3. Balesetek megelőzése*** Mechanikus jellegű baleseti veszélyek. Kéziszerszámok, eszközök biztonságos használata. Elektromos eszközök érintésvédelme. Munkavédelmi eszközök, felszerelések. Építési és mechanikus állagmegóvó, javító, takarító munkák során használt eszközök, felszerelések használatának szabályai. Balesetveszélyes munkaműveletek, mozzanatok, munkavédelmi eszköz szükségességének felismerése. ***2.4. Veszélyes anyagok a háztartásban*** Kémiai, biológiai, illetve tűzvédelmi szempontból veszélyes anyagok (gyógyszerek, kozmetikai anyagok, irtószerek, tisztítószerek, oldószerek, festékek, növényvédő szerek, műszaki célú vegyi anyagok stb.) tárolása, kezelése, használata, ezek veszélyei és ezekkel kapcsolatos biztonsági szabályok.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, egyéni és csoportos munkavégzés	*Matematika:* geometria, számok, számítások, mértékegységek kezelése, egyenes arányosság. *Természetismeret:* Vetület, térkép, méretarány. Szerkezeti anyagok fizikai és kémiai tulajdonságai. Haszonnövények, haszonállatok. Gépek, elektromos jelenségek, mechanikai kölcsönhatások. *Erkölcstan:* Az ember és a környezet kölcsönhatása,	Információforrások, audiovizuális anyagok. A feladatoknak megfelelő anyagok, szerszámok, kisgépek.

Az anyagok kémiai veszélyeiről való tájékozódás információforrásokból. ***2.5.Környezettudatosság*** A háztartási tevékenységek becsült víz- és energiaigényének és költségének meghatározása. Víz és energiatakarékosság. A pazarló használat felismerése. Kis zajterhelésű, víz- és energiatakarékos háztartási gépek használatának jelentősége. A hulladékok azonosítása, csoportosítása, szelektív gyűjtése. Mindennapjainkban keletkező újrafelhasználható és veszélyes hulladékok. A veszélyes hulladékok kezelése, tárolása. Tájékozódás a hulladékokról, veszélyeikről és újrahasznosításuk lehetőségeiről információforrásokból. Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenységek során. ***2.6. Növénytermesztés, állattartás*** Hobbikert létesítésével és fenntartásával kapcsolatos munkálatok. Komposztálás. Élelmiszernövények termesztési fogásainak elsajátítása. ***2.7 Az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások*** Az embert érő időjárási és természeti eredetű károsító hatások (leégés, napszúrás, kiszáradás, túlhevülés, kihűlés, villámcsapás, allergia, kullancs- és rovarcsípések, fertőzések, élősködők az emberen és a lakásban). A veszéllyel járó helyzetek és a veszélyek felismerése, teendők a károsodás elhárítása érdekében, illetve károsodás esetén.		felelősségérzet. A tárgyi világ (modern technikai eszközök) életmódkönnyítő használata, mértékletesség, veszélyforrások.	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Alaprajz, helyszínrajz, méretarány, vagyonvédelem, tűzvédelem, alkatrész, szerkezet, gép, rendszer, szerkezeti anyag, fizikai és technológiai tulajdonság, termelés, javítás, felújítás, állagmegóvás, karbantartás, vegyszer, permetezés, oltás, gyógyszer, mérgezés, fertőzés, egészségkárosodás, baleset, áramütés, érintésvédelem, hulladék, veszélyes hulladék.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés**	Órakeret: **14 óra**
Előzetes tudás	Anyagok vizsgálata, tulajdonságok felismerése, tapasztalatok megfogalmazása. Adott feladat megoldásához szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása. Tárgyak elkészítése segítséggel, minta alapján. Mérés, szerszámok biztonságos alkalmazása, tapasztalatok megfogalmazása.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges anyagok, szerszámok, eszközök, gépek. Szaktanterem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről. Az anyagok tulajdonságai és felhasználhatóságuk közötti kapcsolatok megértése. Tervrajz készítése és a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése.	

	Kézügyesség fejlesztése. A tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés erősítése a biztonságra. A változtatásokhoz, változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás, felkészülés a veszélyhelyzetek és a konfliktusok kezelésére.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**
3.1. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai Természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papír, textil, képlékeny anyagok vizsgálata (hajlítás, törés, hasítás, keménység, rugalmasság, nedvszívás, korrózió), szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján. Az anyagok előállításához és megmunkálásához kötődő szakmák. ***3.2. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítása*** A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői. Mérés milliméteres pontossággal. Mérőeszközök alkalmazása. Új szerszámok és műveletek megismerése, alkalmazása. Összetett (többféle anyagból, több alkatrészből álló) használati tárgyak, építmény makettek, jármű- és gépmodellek készítése természetes anyagok, hulladékok és egyéb építőelemek (pl. konstrukciós játékok – fa- és fémépítő, Lego, Lego Education készletek) felhasználásával. A modellezés mint hobbi lehetőségeinek megismerése. A tárgykészítéshez kapcsolódó szakmákról ismeretek szerzése. ***3.3. Műszaki kommunikáció alkalmazása*** Műszaki rajzok készítése, olvasása (értelmezése). ***3.4. Takarékos, hatékony, igényes munkavégzés*** Tárgyak, modellek célszerű és takarékos tervezése. Anyagok újrafelhasználása. A szükséges információk gyűjtése, felhasználása. Anyagmennyiség, költség kiszámítása a tervek alapján. Munkafolyamat tervezése, szervezése. A kivitelezés problémái. Együttműködés társakkal közös tevékenységben. ***3.5. Eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet*** Biztonságos munkavégzéshez szükséges munkafogások ismerete, ép szerszámok célszerű, balesetmentes használata. A munkakörnyezet rendjének fenntartása. A műveletekhez szükséges munkavédelmi felszerelések alkalmazása. A segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, egyéni és csoportos munkavégzés	*Matematika:* mérés, méretarány, kicsinyítés, nagyítás, geometriai szerkesztések, geometriai transzformációk, testek. *Természetismeret:* mérés, az anyagok fizikai tulajdonságai, mechanikai kölcsönhatások, anyagszerkezet. *Erkölcstan:* Kötődés a tárgyi világhoz. Találmányok az emberiség szolgálatában (az emberek javára, kárára).	Információforrások, audiovizuális anyagok. A feladatoknak megfelelő anyagok, szerszámok, kisgépek.
KULCSFOGALMAK/	Anyag, fa, fém, műanyag, alapanyag, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológia, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, tervezés,		

FOGALMAK	minta, rajzjelek, vonalfajta, méret, mérés, méretarány, vetületi ábrázolás, anyagmennyiség, költség, szabály, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Közlekedési ismeretek**	Órakeret: **4 óra**
Előzetes tudás	A kerékpáros közlekedés alapismeretei. Viselkedési normák a közösségi közlekedési színtereken. Járműhasználattal kapcsolatos veszélyhelyzetek értelmezése, a balesetek megelőzési lehetőségeinek ismerete. A szárazföldi közlekedés eszközei.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges eszközök, közlekedési táblák. Kerékpárok, kerékpáros gyakorlópálya	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Biztonságos kerékpáros közlekedés szabályainak ismerete, alkalmazása. Hagyományos és korszerű környezetkímélő közlekedéstechnikai eljárások, célszerű eszközök alkalmazásával a technikai ismeretek bővítése, a környezettudatos magatartás erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**
4.1. A forgalomszabályozás közlekedési jelzései A rendőri forgalomirányító tevékenység. ***4.2. A közlekedés rendszere, közlekedéstörténet*** A járművek. ***4.3. Balesetvédelem*** Közlekedési helyzetek, veszélyek, balesetek elemzése, megelőzése. Az érzékelési- és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe. A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán. A kerékpár karbantartása. Tennivalók közlekedési baleset esetén. Az elsősegélynyújtás feltételrendszere, helyzetfelmérés, biztosítás és segélyhívás. ***4.4. Vasúti közlekedés*** A biztonságos és udvarias vasúti közlekedés szabályai. Közúti és vasúti menetrendek, útvonaltérképek tanulmányozása. Útvonalterv készítése térkép és útvonaltervező segítségével.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Közlekedési táblák, szabályok értelmezése	*Magyar nyelv és irodalom:* szaknyelv, szókincsbővítés, szövegértés, könyvtárhasználat. *Informatika:* internethasználat, könyvtárhasználat, alkalmazások használata. *Természetismeret:* sebesség, gyorsulás. *Erkölcstan:* találmányok az emberiség szolgálatára (anyagi	Információforrások, audiovizuális anyagok. Kerékpárok, kerékpáros gyakorlópálya.

	Kerékpárszerelés Kerékpározás gyakorlása gyakorlópályán	hasznára, javára, kárára).	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Útvonaltípus, főútvonal, kerékpárút, autóút, autópálya, közlekedési csomópont, forgalomirányítás, elsőbbség, kikerülés, fékezés, fékút, megállás, tilalom, közlekedési tábla, viselkedési norma, útkereszteződés, alárendelt út, egyenrangú út, útviszony, közlekedésbiztonság		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezet-átalakító tevékenységgel járó felelősség belátása. Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről. Ételkészítés és tárgyalkotás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata. Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során. Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása. Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása. A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékossá és célszerűvé válása. A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása. A kerékpár karbantartásához szükséges ismeretek elsajátítása. A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel. Tájékozódás közúti és vasúti menetrendekben, útvonaltérképeken. Útvonalterv olvasása, készítése.

Továbblépés feltételei	foglalkozásosokon való, aktív cselekvő részvétel. fejlesztési céloknak megfelelő készségek, képességek, attitűdök folyamatos fejlődése. foglalkozásokon a tárgyak, produktumok elkészítése, a feladatok megoldása a tevékenység elvégzése. udjon az egészséges táplálkozás szabályai szerint étrendet összeállítani, a háztartási gépeket szakszerűen használni. szerű axonometrikus és vetületi rajzok olvasása, értelmezése, az anyagok érzékelhető tulajdonságainak azonosítása használt eszközök és szerszámok szakszerű és balesetmentes használata. A közúti közlekedés és tömegközlekedés szabályainak ismerete, alkalmazása, veszélyforrásai ismerete. Biztonságos közlekedési magatartás. adja el a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, alkalmazza az szabályait. erje a tudatos fogyasztói magatartást és a célszerű gazdálkodást

7. évfolyam

A Technika, életvitel és gyakorlat tantárgyban a 7. évfolyamon új és egyszersmind nagy jelentőségű tematikai egységként a munkába állás előzményeit, a munkákat, munkakörnyezeteket, szakmákat, továbbtanulási lehetőségeket közvetlenül és célzottan bemutató, pályaorientációt szolgáló tanórák, foglalkozások jelennek meg. A korábbi években a produktív tevékenységek tapasztalatai révén kialakult önismeret, a már felismert saját tulajdonságok összevethetővé válnak a megismert lehetőségekkel, az ismeretek az életpályára vonatkozó elképzeléssé válhatnak, a továbbtanulásról, a pályaválasztásról szóló elhatározássá érlelődhetnek.

A 7. évfolyamon a család által használt összetettebb műszaki rendszerek, közművek, közszolgáltatások összefoglalásával befejeződik, teljessé válik a háztartás, a lakókörnyezet megismerése. Ennek révén a családi életre nevelés elemeként tudatosabbá válhat a családon belüli munkamegosztás és az azon belül lehetséges saját szerepek. Az ennek keretében szerzett tapasztalatok, a vizsgálódás, a működési próbák, a környezet alakításában elvégzett kisebb feladatok, amellett, hogy a pályaorientációt segítve további alkalmakat adnak arra, hogy a tanulók feltárják saját képességeiket, jelentősen fejlesztik a műszaki és természettudományos kompetenciát is. Ezeken a foglalkozásokon a tanulók egyrészt felhasználják a természettudományos tantárgyakban tanultakat, másrészt az ekkor szerzett tapasztalatok alapul szolgálnak a későbbi években sorra kerülő tanuláshoz. A társas kapcsolati kultúra fejlesztésére a csoportos keretek között végzett feladatmegoldás, a tanuló saját tevékenységének, a saját továbbtanulási elképzeléseknek a társakéival való összevetése adhat alkalmat. A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia kialakulását a saját szerep megtalálása, az ötleteknek, elképzeléseknek a valósággal, a lehetőségekkel való összevetése és értékelése, a tanulás tanítását, a hatékony, önálló tanulási kompetencia fejlődését pedig a tantárgy valamennyi 7. osztályos foglalkozását jellemző feladatközpontú tevékenységi tartalmak segítik. A matematikai kompetenciát és a gazdasági, pénzügyi nevelést a háztartási és a közlekedési rendszerek megismerése, működésük elemzése során elvégzett, célzottan a mennyiségi összefüggésekről szóló számítási feladatok szolgálják. Ezeknek a költségekre vonatkozó eredményei egyben hozzájárulnak a takarékosság, a környezettudatosság, a fenntarthatóság iráni elkötelezettség fejlesztéséhez is.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A háztartás és a közszolgáltatások	Órakeret: **9 óra**
Előzetes tudás	A háztartásban használt eszközök szerepe, használati jellemzői, a kezelésük biztonsági szabályai. A háztartásban felhasznált anyagok jellemzői, a tevékenységek alapvető feltételei és környezetre gyakorolt hatásaik. A háztartás mint műszaki környezet elemeinek és összetevőinek, valamint funkcióinak azonosítása, érdeklődés, törekvés azok megfelelő használatára. A műszaki környezet jellemzőinek, kapcsolatainak, kölcsönhatásainak megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása a problémák megoldása során, tevékenységek gyakorlásakor. A szükségletekből adódó, illetve a műszaki jelenségekkel járó, hibákból következő technikai problémák felismerése. Használati utasítások, leírások, műszaki információk megértése, értelmezése.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges anyagok, szerszámok, eszközök, gépek. Felszerelt szaktanterem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. Az ember mindennapos tevékenységei és a környezet állapota, jellemzői közötti összefüggések felismerése, a természet általi meghatározottság és a környezetre gyakorolt hatások megértésére irányuló szándék, a tevékenységekkel járó felelősség belátása. Véleményalkotás a tevékenységekkel érintett szakmákról, munkafolyamatokról. A tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó célzott információszerzés információforrásokból. A használt anyagok, eszközök, a tapasztalt látvány, jelenség vizsgálatából fakadó tapasztalatok önálló rögzítése. Gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározása segítséggel. Előzetesen bemutatott és megbeszélt munkaműveletek pontos végrehajtása, a biztonsági szabályok betartása, veszélyhelyzetek felismerése. Igényesség a megfelelően funkcionáló, rendezett mesterséges környezet iránt.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1.1. A háztartás elektromos rendszere Az elektromos hálózat fizikai-műszaki jellemzői, áramköri elemek a háztartási hálózatban. Világítás, motorok, fűtő, hűtő eszközök, elektromossággal működő háztartási és egyéb eszközök, gépek jellemzői, működésük és használatuk. Az elektromos rendszer üzemzavarai, túláramvédelmi és érintésvédelmi eszközök jellemzői, szerepe. Az elektromos energiafogyasztás árának, díjának meghatározása, takarékossági lehetőségek. Villanyszámlák tartalmának értelmezése. Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt elektromos eszközök működéséről és használati jellemzőiről, a tapasztalatok összehasonlítása, értékelése. ***1.2. A háztartás és a lakókörnyezet vízellátó-, szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető, illetve -kezelő rendszere*** A vízfelhasználáshoz kapcsolódó felszerelési, berendezési tárgyak, szerelvények szerkezete és	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés.	*Fizika:* Elektromos áram, áramkör, energiatermelés, energiaátalakítás, energiaforrások. Fényforrások, motorok működési elve, az elektromos áram hőhatása. Elektromos és hőtani mennyiségek (feszültség, áramerősség,	Információforrások, audiovizuális anyagok. A feladatoknak megfelelő anyagok, szerszámok, szerelvények, modellek, szerelőkészletek.

működése. Az ivóvíz forrásai, a víz minősége, fizikai, kémiai és biológiai jellemzői, vízfogyasztási módok, a víz élelmi, más háztartási, valamint műszaki, technológiai célú felhasználása. A háztartási szennyvíz keletkezési forrásai, az elvezetés, gyűjtés, tisztítás eljárásai, eszközei. A csapadékvíz káros mechanikai és kémiai (korróziós) hatásai az emberi lakókörnyezetben. Üzemzavarok, rendellenességek a vízellátás és a szennyvíz-, valamint a csapadékvíz-elvezetés működésében. Felelősségünk a talajvíz és a vízbázisok tisztaságának megőrzésében. A vízfogyasztás árának, díjainak meghatározása, takarékossági lehetőségek. Víz- és csatornaszámlák tartalmának értelmezése. A csapadékvíz-gyűjtés és -felhasználás lehetőségei. Víztakarékos technológiai megoldások és rendszerek. Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt, a vízfelhasználáshoz kapcsolódó eszközök működéséről és használati jellemzőiről. ***1.3. A háztartás és a lakókörnyezet különböző fűtési megoldásai*** A gáz forrásai, az ellátás rendszere, elemei, gázfűtés, a gáz szállítása, tárolása, gázt felhasználó háztartási készülékek. Szilárd tüzelőanyagok és fűtőberendezéseik, üzemeltetési szabályaik. Füstgázelvezetés, az égéstermékek környezeti hatásai. A gázhálózat, gázpalackok, gázfogyasztó berendezések üzemeltetésének veszélyei, üzemzavarok, a használat biztonsági szabályai, a biztonsági berendezések működési jellemzői. Gázszivárgásra és más üzemzavarra utaló jelek, teendők és tilalmak rendellenességek esetén. A fűtési és más hőenergia-felhasználási költségek meghatározása, takarékossági lehetőségek. Gázszámlák tartalmának értelmezése. Megújuló energiaforrások felhasználása a fűtésben és a használati melegvíz készítésében. Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt, fűtésre, hőenergia-termelésre használt eszközök működéséről és használati jellemzőiről, összehasonlításuk energetikai, gazdaságossági és környezetvédelmi szempontból. ***1.4. Hulladékgazdálkodás*** A hulladékok keletkezési módjai a háztartásban és a lakókörnyezetben. A keletkező hulladékok fizikai és kémiai jellemzői, tárgyként való tovább használati, illetve anyagként való újra feldolgozhatóságuk lehetőségei. A hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokások, hulladékok házilagos kezelése, komposztálás. A hulladékszállítás, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés, energetikai célú hulladékhasznosítás települési környezettől függő rendszerei. A hulladékok kezelése, a hulladék keletkezésével, tárolásával, kezelésével járó veszélyek. Veszélyes hulladékok, környezeti és egészségügyi hatásaik.	Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, egyéni és csoportos munkavégzés Számítások Gyűjtőmunka, tabló	teljesítmény, hőmérséklet, hőmennyiség, hőenergia, égéshő, fűtőérték). *Biológia-egészségtan:* A víz szerepe az élet kialakulásában és fenntartásában. A víz humán-élettani szerepe. A hulladékok tárolásának, kezelésének biológiai veszélyei. Mérgező anyagok egészségügyi hatásai. *Földrajz:* A víz körforgása a természetben. A víz felhasználása az egyes gazdasági termelési területeken. Fosszilis és megújuló energiaforrások. *Matematika:* számok, alapműveletek, matematikai modell.	

Komposztálható hulladékok. Háztartási körülmények között égethető és nem égethető hulladék anyagok. A hulladékokkal járó költségek meghatározása, a csökkenést eredményező megoldások, a takarékosság lehetőségei. Tapasztalatok gyűjtése a lakókörnyezetben keletkező hulladékokról, a gyűjtés, kezelés megoldásairól, az újrahasznosítási lehetőségekről.		*Kémia:* Az égés mint kémiai folyamat, égéstermékek, a környezetre káros hatású kémiai anyagok. A víz tulajdonságai. Korrózió. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* Családi kiadások. Takarékosság a háztartások fogyasztásában. *Erkölcstan:* A modern technika alkalmazásának előnyei, hátrányai, veszélyei, az életvitelt könnyítő lehetőségei. Magunkért és másokért érzett felelősség. Mértékletesség a fogyasztásban. Érték és mérték. *Informatika:*információkeresés, internethasználat	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Elektromos energia, energiafogyasztás, áramfelvétel, túláramvédelem, érintésvédelem, áramütés, ivóvíz, szennyvíz, csapadékvíz, használati melegvíz, vízvezeték, vízszerelvény, szennyvízvezeték, csatornázás, szennyvíztisztítás, gázenergia, gázfogyasztás, gázfűtés, gázszivárgás,		

	gázmérgezés, füstmérgezés, füstgázelvezetés, szilárd tüzelés, hulladék, veszélyes hulladék, újrahasznosítás, hulladékkezelés, szolgáltatás, közmű, közüzemi szolgáltató, közüzemi számla

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Közlekedés**	Órakeret: **7 óra**
Előzetes tudás	A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, közlekedési jelzőtáblák. A közlekedési balesetek megelőzését szolgáló magatartás.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges anyagok, szerszámok, eszközök, gépek. Tanpálya	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közúti kerékpáros közlekedésben való felelős részvétel erősítése. A gépjárművek üzemeltetésével kapcsolatos problémák megfigyelésével, megvitatásával a szabályismeret, a szabálykövető attitűd, a felelősségérzet és a környezettudatosság erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**
2.1. A kerékpáros közúti közlekedés A kerékpáros közúti közlekedés KRESZ szerinti szabályai, eszközrendszere. A balesetmentes, udvarias közlekedés. Közlekedési veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása. A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán. Felkészítés a közúti forgalomban történő kerékpáros közlekedésre. ***2.2. Közlekedéstörténet*** A motorok fejlődési állomásai. A korszerű szárazföldi közlekedés. A járműmeghajtások jövője. ***2.3. Környezet- és egészségtudatos közlekedés*** A közlekedési eszközök által okozott, a környezetet terhelő, illetve az egészséget károsító hatások. A mozgás élménye. A természet mint közlekedési környezet. A biztonságos túrakerékpározás. Kerékpártúra-útvonalak, útvonalterv készítése. ***2.4. Nyomtatott és elektronikus közlekedési információforrások*** Tájékozódás közlekedési útvonalakról, járatokról, adatokról. Papíralapú és elektronikus menetrendek használata. A közlekedés idő- és költségigényének meghatározása útvonaltervező segítségével. A közlekedési környezet – mint rendszer – jellemzői.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák, menetrendek, térképek feladattal irányított elemzése Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés,	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, digitális információk kezelése. *Testnevelés és sport:* kerékpározás. *Fizika:* motorok, mechanika. *Matematika:* tájékozódás a térben térkép és egyéb vázlatok alapján, számok, műveletek, számítások időtartamokkal.	Információforrások, audiovizuális anyagok. Térképek, menetrendek, utikönyvek Motor és egyéb működő modellek Kerékpár, kerékpáros gyakorló- és ügyességi pálya.

A közlekedési infrastruktúra mennyiségi jellemzői (idő, sebesség, gyakoriság, közlekedési logisztika).	egyéni és csoportos szerelés. Kerékpározás	*Informatika:* Alkalmazások használata. Többszálú lineáris olvasás.	
KULCSFOGALMAK/ FOGALMAK	Motor, útvonaltervezés, menetrend, környezettudatos közlekedés, környezeti terhelés.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Munkakörnyezetek megismerése, munkahely-látogatás**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	A környezet állapotára, változtatására, az emberi tevékenységekre, szakmákra, munkafolyamatokra, technológiákra, termékekre, szolgáltatásokra, ezek feltételeire és hatásaira irányuló érdeklődés, ezekről szerzett tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A munkamegosztás, az egyéni és kollektív munkatevékenységek, a technológiai folyamat, a produktumok stb. összefüggéseinek felismerése, megértése. A munkára való alkalmasság összetevőinek, a munkavégzés körülményeinek és a munkát végzőre gyakorolt hatásoknak, a munkával járó veszélyeknek a felismerése. Tapasztalatszerzés a helyes munkamagatartásról, a munkakultúráról. A megismert munkakörnyezetekről alkotott vélemény és érvek megfogalmazása a saját elképzelésekkel összevetve. Közelebb kerülés a saját pályaválasztási döntéshez.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
3.1. Előzetes tájékozódás Tájékozódás a megismerendő munkakörnyezetekről, meglátogatandó munkahelyekről, a technológiákról, munkatevékenységekről, termékekről, szolgáltatásokról, munkakörülményekről, munkaszervezeti keretekről. Felkészülés a munkahelyeken történő információszerzésre.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* Munkajogi alapok, foglalkoztatási formák, a munkaszerződés tartalma. A munkaviszonyhoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek. *Egyéb:* a meglátogatott, tanulmányozott munkahelyeken folyó tevékenységtől függően.
3.2. Munkahely-látogatások Egyedi termékkészítéssel foglalkozó, javító, felújító; árutermelő, ipari vagy agrárjellegű; kereskedelmi, vendéglátási, gazdasági, közlekedési jellegű; egészségügyi, szociális, oktatási jellegű, illetve más, személyeknek szolgáltatást nyújtómunkahely, munkakörnyezet, foglalkozás megismerése. Információgyűjtés a meglátogatott munkahelyeken: az alkalmazott eszközök, technológiák, a felhasznált anyagok, a munkafolyamatok jellemzői, a tevékenység feltételei és környezeti hatásai, munkaszervezeti sajátosságok, munkakörülmények, kereseti lehetőségek. A szerzett tapasztalatok rögzítése,	

feldolgozása előre – lehetőleg közösen – meghatározott formában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alapanyag, termelőeszköz, gép, árutermelés, sorozatgyártás, egyedi termék, javítás, felújítás, szolgáltatás, építés, szerelés, technológia, munkaművelet, fogyasztó, vevő, ügyfél, vállalat, vállalkozás, intézmény, munkaszervezet, munkahelyi hierarchia, munkamegosztás, munkanorma, munkabér.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Továbbtanulás, munkák, szakmák, megélhetés, munkakörnyezetek megismerése**	Órakeret: **8 óra**
Előzetes tudás	A környezet állapotára, változtatására, az emberi tevékenységek feltételeire és hatásaira irányuló érdeklődés, erről szerzett tapasztalatok. Saját tapasztalatok a munka világából a személyes környezetben élők tevékenységéhez kapcsolódóan. A saját tevékenységek eredményességéről, erősségekről, gyengeségekről szóló tapasztalatok.	
További feltételek	Személyi: Technika és háztartástan tanár	
	Tárgyi: A tananyag megtanításához szükséges anyagok, szemléltetőeszközök. Munkahelyek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A munkavégzés jelentőségének tudatosítása a társadalom jóléte szempontjából. Az ember környezetének, valamint tevékenységeinek, munkájának, továbbá a megélhetés és az életminőség kapcsolatának felismerése. Továbbtanulási, pályaválasztási elhatározás, életpálya-elképzelés kialakítása, megerősítése. A tervezett pálya jellemzőinek összevetése a személyes elképzelésekkel, a lehetőségek helyes megítélése, fejlődő önismeret, reális önértékelés. A megélhetést biztosító tervezett életpályára, munkára való alkalmasság nélkülözhetetlen összetevőinek (képesség, szaktudás, tanulás, munkakultúra) tudatosítása. A saját életpálya és életminőség alakításában viselt személyes felelősség felismertetése. Előzetes ismeretszerzés a karrier, a hivatás és a családi élet összeegyeztetéséről. A munkamegosztás, az egyéni és kollektív munkatevékenységek, a technológiai folyamat, a produktumok stb. összefüggéseinek felismerése, megértése. A munkára való alkalmasság összetevőinek, a munkavégzés körülményeinek és a munkát végzőre gyakorolt hatásoknak, a munkával járó veszélyeknek a felismerése. Tapasztalatszerzés a helyes munkamagatartásról, a munkakultúráról. A megismert munkakörnyezetekről alkotott vélemény és érvek megfogalmazása a saját elképzelésekkel összevetve. Közelebb kerülés a saját pályaválasztási döntéshez. A munkakereséssel, munkába állással kapcsolatos alapvető tudnivalók elsajátítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák**	**Kapcsolódási pontok**	**Taneszközök**

4.1. A tanulási pálya A tanulási pálya szakaszai. Képzési lehetőségek, eltérő tanulási utak, szakmatanulási lehetőségek megismerése, elemzése, összevetése. Iskolatípusok, képzési formák, közoktatás, szakképzés, felsőoktatás, felnőttképzés, érettségi, szakmai vizsga, diploma. ***4.2. Szakmák és munkák*** Az egyes gazdasági ágazatokhoz tartozó munkák, foglalkozások, szakmák, szakmacsoportok megismerése, elemzése, összevetése. Szakmák közös és eltérő tevékenységi elemei, termékei, szolgáltatásai, munkakörülményei. A napi életvitelt meghatározó, az egyes szakmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó jellemzők (pl. munkaidő beosztás, szezonalitás). ***4.3. Környezet és pályaválasztás*** A családi, települési környezet, az életmód, a megélhetés, a továbbtanulási lehetőségek és a személyes ambíciók összevetése. Elképzelések megfogalmazása a saját lehetőségekről, tanulási pályáról. Karrier és hivatás fogalma, ezek hatása a családi szerepek, értékrend és munkamegosztás alakulására. A települési és a tágabb környezet gazdasági, foglalkoztatási, továbbtanulási lehetőségei. A szakmákról, munkalehetőségekről, pályaalkalmasságról, továbbtanulásról szóló információk forrásainak megismerése, használata. Önálló tájékozódás szakmákról, munkákról internetes (pl. Nemzeti pályaorientációs portál) és más információforrásokból, valamint a személyes környezetben. ***4.4. Munkavállalás*** Vállalkozók és alkalmazottak az értékteremtő munkában. A vállalkozói lét és az alkalmazotti helyzet előnyei és hátrányai. Vállalkozói tevékenységek, a vállalkozó személye, felelős vállalkozói magatartás. Alkalmazottként való elhelyezkedés. A munkába állás adminisztratív előzményei (álláskeresés, tájékozódás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú). ***4.5. Megélhetés*** A család megélhetése, a jövedelemforrások, a napi életvitel, az élethelyzetek és az életminőség összefüggései. A család megélhetési, önfenntartási lehetőségei, tevékenységei, a tanulás és a munkamagatartás szerepe, kapcsolata. Teendők és lehetőségek munkanélküliség esetén.	Irányított beszélgetés – frontális osztálymunka Tanári magyarázat, szemléltetés Feladattal irányított egyéni és kiscsoportos feldolgozó munka. Feladattal, szempontokkal irányított megfigyelés, csoportos megbeszélés. Szövegek, ábrák feladattal irányított elemzése Munkahely látogatás Önismereti, pályaalkalmassági tesztek	*Informatika:* adatgyűjtés az internetről. *Földrajz:* a gazdaság ágai, a munkahelyteremtés természet- és gazdaságföldrajzi alapjai. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: m*unkahely és munkavállalói szerep. *Erkölcstan:* A munka és a munkát végző ember tisztelete. Személyes tapasztalatok, együttműködés, egyéni boldogulás és a csapatmunka. Pályaválasztás – foglalkozás, élethivatás. *Magyar nyelv és irodalom: a*z önéletrajz formái, a hivatalos levél jellemzői.	Információforrások, audiovizuális anyagok. Bemutató filmek
KULCSFOGALMAK/	Általános iskola, középiskola, felsőoktatás, szakképzés, felnőttképzés, szakképesítés (szakma), érettségi, diploma, fizikai munka, kétkezi munka,		

FOGALMAK	szellemi munka, ipar, kereskedelem, mezőgazdaság, közlekedés, termelés, termék, szolgáltatás, foglalkozás, munkahely, munkaidő, munkabér, munkaadó, munkavállaló, vállalkozó, alkalmazott, motivációs levél, állásinterjú, munkaszerződés, munkanélküliség, családi önfenntartás, karrier, hivatás, alapanyag, termelőeszköz, gép, árutermelés, sorozatgyártás, egyedi termék, javítás, felújítás, szolgáltatás, építés, szerelés, technológia, munkaművelet, fogyasztó, vevő, ügyfél, vállalat, vállalkozás, intézmény, munkaszervezet, munkahelyi hierarchia, munkamegosztás, munkanorma, munkabér.

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	Az egészséges, biztonságos, környezettudatos otthon működtetéséhez szükséges praktikus életvezetési ismeretek elsajátítása, készségek kialakulása. A háztartás elektromos, víz-, szennyvíz-, gáz- és más tüzelőberendezéseinek biztonságos kezelése, takarékos és felelős használata, a használattal járó veszélyek és környezeti hatások tudatosulása, hibák, működészavarok felismerése. Egyszerű karbantartási, javítási munkák önálló elvégzése. Környezettudatosság a háztartási hulladékok kezelése során. A víz- és energiafogyasztással, hulladékokkal kapcsolatos mennyiségek és költségek érzékelésének, becslésének képessége. Elköteleződés a takarékos életvitel és a környezetkímélő technológiák mellett. A kerékpárosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása. Tájékozottság a közlekedési környezetben. Tudatos közlekedési magatartás. A közlekedési morál alkalmazása. Környezettudatos közlekedésszemlélet. Alapvető tájékozottság a továbbtanulási lehetőségekről, elképzelés a saját felnőttkori életről, pályaválasztási lehetőségek mérlegelése. Tapasztalatok, ismeretek, véleményalkotás a meglátogatott munkahelyekről, ezek összevetése a személyes tervekkel. Az adottságok, képességek, igények, lehetőségek összhangjának keresése. A munkatevékenységnek az önmegvalósítás részeként történő értékelése. A munkába álláshoz szükséges alapkészségek és ismeretek elsajátítása.

Továbblépés feltételei	oglalkozásokon való, aktív cselekvő részvétel. ejlesztési céloknak megfelelő készségek, képességek, attitűdök folyamatos fejlődése. oglalkozásokon a tárgyak, produktumok elkészítése, a feladatok megoldása, a tevékenység elvégzése. akás villamos berendezéseinek ismerete és helyes használata. Alapvető balesetvédelmi és érintésvédelmi ismeretek. nerje a közműrendszerek (vízvezeték- és fűtési rendszerek) működését. özlekedési helyzetek helyes megítélése, a veszélyhelyzetek gyors felismerése, elhárítása. Ismerje fel az egészséget fenyegető veszélyek, különös tekintettel a dohányzása, az alkohol és a kábítószer-fogyasztás veszélyeire, fogadja el az egészségvédelemnek és az élet feltétlen tiszteletének fontosságát. ndelkezzen megfelelő önismerettel és pályaképpel

Készült a Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó ajánlásának felhasználásával.

~~3.5.16.~~3.5.15. INFORMATIKA

Alsó tagozat:
A ***Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó*** helyi tantervi javaslatát - a http://www.ntk.hu/1005 oldalról ***Indormatika 1-4.***néven tölthető le – alkalmazzuk a következők szerint:

Nyelvi osztályok:

Témák	3. évf.	4. évf.
Az informatikai eszközök használata	6	6
Alkalmazói ismeretek	10	10
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	10	10
Infokommunikáció	4	4
Az információs társadalom	4	4
Könyvtári informatika	2	2
Összesen:	36	36

Többi osztály:

Témák	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Az informatikai eszközök használata	6	6	4	4
Alkalmazói ismeretek	10	10	12	12
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	10	10	10	10
Infokommunikáció	4	4	4	4
Az információs társadalom	4	4	4	4
Könyvtári informatika	2	2	2	2
Összesen:	36	36	36	36

Értékelés:
1-3. évfolyamon: szövegesen (**nf** - nem felelt meg, **m** - megfelelt, **jm** - jól megfelelt)
4. évfolyamon: érdemjeggyel

Felső tagozat:

Nyelvi osztályok:
A ***Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó*** helyi tantervi javaslatát - a http://www.ntk.hu/931 oldalról ***Informatika 6-8. osztály (1+1+1)*** néven tölthető le – alkalmazzuk.
A javaslatban a 10%-nyi szabad időkeret betervezett.
Természettudományos osztály:
A ***Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó*** helyi tantervi javaslatát - a http://www.ntk.hu/931 oldalról ***Informatika 5-8. osztály (1+1+1+1)***néven tölthető le – alkalmazzuk.
A javaslatban a 10%-nyi szabad időkeret betervezett.
Matematika-informatika tagozatos osztály:
A ***Mozaik Kiadó*** helyi tantervi javaslatát alkalmazzuk, amely a http://www.mozaik.info.hu/Homepage/Mozaportal/MPtmttsa.php?type=HT#letoltes_felso oldalról ***Informatika 5-8. (1+2+2+2 óra)***néven tölthető le.
A 10%-nyi szabad időkeretet felhasználása:

5. évfolyamon: Alkalmazói ismeretek elmélyítésére	4 óra
6. évfolyamon: Felkészülés az országos kompetenciamérésre	2 óra
Alkalmazói ismeretek elmélyítésére	2 óra
7. évfolyamon: Alkalmazói ismeretek elmélyítésére	4 óra
8. évfolyamon: Felkészülés az országos kompetenciamérésre	2 óra
Felkészülés a központi felvételire	2 óra

Értékelés:
minden évfolyamon érdemjeggyel

~~3.5.17.~~3.5.16. TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK 5-8. OSZTÁLY

Közös megegyezéssel a Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó helyi tantervét fogadjuk el. A tankönyvválasztásnál figyelembe vesszük e tanterv szempontjait.
A 10 %-os órakeretet az alábbiak szerint kívánjuk felhasználni: 5-7.évfolyamon a tananyag rendszerezésére ,összefoglalására és számonkérésére.
A 8. évfolyamon: az első félévi tananyag megbontására és elmélyítésére.

A tanterv elérhetősége: http://www.ntk.hu/928

~~3.5.18.~~3.5.17. TERMÉSZETISMERET

A természetismeret tantárgy oktatásához 5.-6. évfolyamban(Nyelvi osztályok; Matematika-informatika osztály) az alábbi linken található helyi tantervet fogadtuk el a Mozaik kiadó ajánlásaiból, mivel ez harmonizál legjobban az országos kerettantervekhez, valamint a törvényi 10% felhasználásához is megfelelő a beépített téma.

http://www.mozaik.info.hu/Homepage/downloads/tanterv2013/felso/Mozaik_termeszetismeret_5-6_reszletes-bovitett_(tobbfele_oraszamhoz)_2013-01-25.doc

A természettudományi irányultságú osztályban a 6. évfolyamon a természetismeret tantárgyhoz **heti +1órában fizika** témakörű oktatást határoztunk el, melyhez a helyi tanterv a következő:

~~3.5.19.~~3.5.18. FIZIKA

6. TANÉV: FIZIKAI ALAPISMERETEK
(a természettudományok tanításához)

Bevezetés

A fizikai alapismeretek tudásának kiemelkedően fontos szerepe van a természettudományos tantárgyak tanulásának-tanításának előkészítésében. Ezek (pl. anyag és test megkülönböztetése, részecskeszerkezete, halmazállapotai, kölcsönhatásai; néhány mennyiség és ezek mérése illetve mértékegységeinek ismerete; a legalapvetőbb fizikai fogalmak: tömeg, sűrűség, erő, energia, munka, hőmérséklet, hő, égés, hőtágulás, hőterjedés stb.) több mint köznapi ismerete, alapjainak alkalmazni kész tudása nélkül, nem lehet értelmesen tanulni, tanítani a természettudományokat kezdő szinten sem. Mindezek nélkül a környezettudatos szemlélet- és gondolkodásmód kialakítása is lehetetlen a tanulókban.

Ebben az életkorban kell felkelteni a tudatos érdeklődést, vágyat környezetünk megismerése, általában a tudás iránt. Mindehhez nélkülözhetetlen az az élmény és öröm, amit a személyes tapasztalat, a megfigyelés, kísérlet, következtetés, összehasonlítás, megkülönböztetés stb. önálló, vagy irányított elvégzése okoz. Mindezek módszereinek elemi szintű megismerését, megtanulását is a fizika alapjaival történő ismerkedés teszi lehetővé legegyszerűbben.

A közös kísérletezés, mérés, az eredmények elemzése, az önálló, vagy irányított feladatok elvégzése olyan tevékenység, amelyben hatékonyan formálódik a tanulók, fegyelmezettsége, munkamorálja, figyelmének tartóssága, probléma felismerő képessége, együttműködési készsége, önismerete stb., tehát a személyisége.

Ez, a további munka alapozása és a személyiség fejlesztése szempontjából fontos téma, feldolgozható a 6. tanévben heti 3 órás – egy tanár által tanított – természetismeret tantárgy részeként, ha a tanár rendelkezik kellő felkészültséggel biológiából, földrajzból, fizikából,és ezek tanításának módszertanából (pl. természetismeret szakos szaktanító.). Amennyiben ilyen felkészültségű tanerővel az iskola nem rendelkezik, célszerűbb, ha két önálló, de tudatosan összehangolt tantárgy (természetismeret: biológia és földrajz heti 2 óra, illetve fizikai alapismeretek heti 1 óra) keretei között valósítjuk meg a következő célokat és feladatokat.

Célok és feladatok

–Felelevéniteni, rendszerezni és bővíteni az előző öt tanévben az élettelen természetről, az anyagról, a mennyiségekről megismerteket.

–Tudatosítani, hogy változás csak a (testtel érintkező) környezet hatására jöhet létre, és ezek a hatások mindig kölcsönösek. A rendszerben gondolkodás erősítése.
–Felismertetni, hogy az anyagnak két fajtája van: a részecskeszerkezetű és a mező. Logikus következtetés gyakoroltatása.
–Természetessé tenni, hogy az anyagok, testek, folyamatok tulajdonságai jellemezhetők mennyiségekkel is. Az absztrakciós képesség alakítgatása.
– Előkészíteni a természettudományok tanulását-tanítását néhány alapvető fontosságú fizikai fogalom, mennyiség, megismertetésével. Néhány egyszerű fogalom "megalkotásán" keresztül erősíteni a logikus gondolkodást.
– Segíteni az önálló tanulás kialakulását és az ehhez szükséges alapvető módszerek elsajátítását, az absztrakciós ké megfigyelések és kísérletek elvégzéséhez, elemzéséhez kapcsolódó logikus gondolkodást.
–Erősíteni a törekvést a szaknyelv helyes használatára és megmutatni annak jelentőségét a gondolatok, ismeretek pontos megfogalmazásában.
–Fejleszteni a megfigyelés, kísérletezés, mérés következtetés képességét és begyakoroltatni ezek közül néhánynak a legegyszerűbb módszerét.
–Erősíteni a problémafelismerő-, megértő képességet, bátorítani a megoldással kapcsolatos sejtések kimondását, és tudatosítani ezek ellenőrzésének szükségességét.

Időkeret: 37 óra/év (1 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszáma	A gyakorlás, kísérletezés, feladatmegoldás óraszáma	Az összefoglalás, ellenőrzés óraszáma
I. Anyag, test, tulajdonság, mennyiség	7	2	2
II. Kölcsönhatás, változás	8	1	2
III. Energia, energiaváltozás	7	2	2
Év végi összefoglalás			2
Hiánypótlás, tartalék óra		2	
Az összes óra 37, ebből:	22 (59,5 %)	7 (19,2 %)	(21,6 %)

I. Anyag, test, tulajdonság, mennyiség

Célok és feladatok

–Konkrét esetekben megkülönböztetni az anyagot és a testet.
–Kapcsolatot teremteni az anyag általános szóhasználata és környezetünk legfontosabb, konkrét anyagai között. Az absztrakciós képesség erősítése.
– Kísérleti tapasztalatra építve "elhitetni", hogy az anyag részecskeszerkezetű, és ezt később magyarázóelvként elf erősítése. A modell szó és fogalom megismertetése.
–Egységes szemléletű rendszerbe foglalni a személyes tapasztalatok alapján már ismert, halmazállapotokat és azok megváltozását. Különféle anyagok halmazállapot-változásánál a közös jellemzők felismertetése és megfogalmazása. Általánosítás. A rendszerben gondolkodás erősítése.
–Felismertetni, hogy ugyanaz az anyag többféle halmazállapotban is megjelenhet, így a gázok, tehát a levegő is anyag. Logikus gondolkodásra késztetés.
–Megmutatni a különbséget az olvadás és oldódás között. A különbségek felismerése, kiemelése.
– Kialakítani a kapcsolatot a test – tulajdonság – mennyiség összetartozó, de különböző lényegű fogalmi hármasa k annak mértékét jellemző mennyiség között. Megkülönböztetés.
–Megismertetni a mennyiség, mérőszám, mértékegység kapcsolatát és szerepét a tulajdonságok jellemzésében.
–Egyéni és közös munka közben megértetni néhány egyszerű mérés lényegét, célját és módszereit. A koncentráló-, az alkalmazkodóképesség, az önfegyelem erősítése és a kézügyesség javítása a közösen végzett munka által.

Tartalom	Fejlesztési feladatok

Tartalom	Fejlesztési feladatok
Anyagok és testek (tárgyak).	Összehasonlítás, megkülönböztetés, kézbe vett konkrét tárgyak esetében.
Az anyag részecske szerkezete.	Tapasztalatok felidézése, célirányos megfigyelés, kísérletezés közös elemzése. A megállapítások általánosítása. Modellalkotás, az absztrakció elemei.
Halmazállapot, halmazállapot-változások fogalma és kísérleti bemutatása.	Köznapi ismeretekhez kapcsolni és rendszerezni a bemutató kísérletek tapasztalatait.
Az oldódás és lepárlás fogalma és kísérleti bemutatása.	A bemutatott kísérletek elemzése, a különbségek megállapítása és következtetések levonása a látottakból. Logikus gondolkozás.
A testek néhány ismert tulajdonsága és azok mennyiségi jellemzése. *(l; A; V; t)*	A már tanultak új szempontú bővítése, általánosítása. A mérések és számolások gyakorlati megvalósítása.
A testek tehetetlensége. A tömeg fogalma és mérése.	A tapasztalatok és kísérletek összekapcsolása. Fogalomalkotás elemi szintű absztrakcióval.
A sűrűség kvalitatív fogalma és kapcsolata az úszással, lebegéssel, elmerüléssel.	Gondolati kísérletekre építés. Valós kísérlettek eredményeinek megfogalmazása. A látottak általánosítása. Gyakorlati alkalmazás.

Követelmények

A tanuló:

–konkrét esetekben tudjon különbséget tenni a vizsgált testek anyagai között, azok szembetűnő jellemzői alapján.

–fogadja el, hogy az anyag részecskeszerkezetű, és ezt, a tanultak alapján, tudja magyarázóelvként felhasználni.

–ismerje fel a különféle halmazállapotokat, azok megváltozását, legyen képes ezeket megnevezni és jellemezni.

–egyszerű esetekben tudjon különbséget tenni az olvadás és az oldódás között.

–tudja, hogy a mennyiségekkel a tulajdonságok mértékét jellemezzük, ismerje ebben a cselekedetben a mérőszám és a mértékegység szerepét.

–legyen képes a már tanult, legegyszerűbb mérések önálló elvégzésére (hosszúság, űrtartalom, hőmérséklet, idő).

–rendelkezzen szemléletes képpel az anyagok sűrűségének lehetséges okairól, emlékezzen a sűrűség és az úszás, lebegés, elmerülés kapcsolatára.

III. Kölcsönhatás, változás

Célok és feladatok

–Néhány egyszerű változási folyamat vizsgálatával, fokozatos felismerés közben a tanulók fogadják el, hogy változás csak a környezet hatására, kölcsönhatás közben jöhet létre. Megfigyelő-, lényegkiemelő- és általánosító képesség erősítése.

–Az eddig jártasság szinten végzett mérések (hőmérséklet, idő, hosszúság) önállóságának erősítése, közelítése a készség szint felé. Az önállóság és a tartós önfegyelem erősítése.

– A mozgásállapot-változást eredményező erőhatás és az (azt jellemző) erő fogalmának kvalitatív kialakítása, a meg ismeretekre alapozva. Ok-okozati kapcsolatok felismertetése és megnevezése

–Az erő mérésének és mértékegységének megismertetése praktikus (nem elméleti) megközelítésben, a már eddig is alkalmazott “gondolati ritmusnak” megfelelően.

–Az állapotváltozás kifejezés felismerés szintű értelmezése.

–Az erő – ellenerő, mint egy speciális kölcsönhatás jellemzőinek, kísérleti alapján történő felismertetése és értelmezése. Az eddig megszerzett ismeretek alkalmazása egy új konkrét esetben. A rendszerben gondolkodás erősítése.
–Tudatosítani, hogy a látszólagos "közvetlen távolhatást" a fizikai mezők közvetítik, és, hogy ezek ugyancsak anyagok. A mágneses, elektromos, gravitációs hatás anyagi eredetét elfogadtatni. Logikus következtetések gyakoroltatása, erősítése. A több területről szerzett konkrét ismeretek összekapcsolása, általánosítása.
–A fény közismert kölcsönhatásaiból annak anyagi voltára következtetni.

Tartalom	Fejlesztési feladatok
A testek hőmérséklete és hőmérséklet-változása (Termikus kölcsönhatás)	Irányított tanulói kísérletetek elvégzése, közös elemzése és a legfontosabb megállapítások megfogalmazása. A kölcsönhatás szó kimondása.
Mozgás és mozgásállapot-változás (Mechanikai kölcsönhatás)	Az e témában szerzett köznapi tapasztalatok céltudatos felidézése. Részvétel ezek gondolati vizsgálatában és a kiemelt lényeg megfogalmazásában.
Az erő fogalma és mérése. Erő-ellenerő.	A köznapi tapasztalatokból származó ismeretek magasabb szintre emelése kísérletek alapján. Általánosítás, absztrakció.
Mágneses kölcsönhatás.	Bemutató kísérletek elemzése. A mágneses mező létezésére következtetés a kölcsönhatásról eddig tanultak alkalmazásával.
Elektromos kölcsönhatás.	Bemutató kísérletek elemzése. Következtetéssel az elektromos mező létezésének felismerése. A két mező összehasonlítása.
Gravitációs kölcsönhatás.	Köznapi tapasztalatok és a kölcsönhatásokról tanultak alapján felismerni a gravitációs mező létezését, e fejezet összefoglalása alapján észrevenni, hogy az anyagnak két fajtája van: a részecskeszerkezetű és a mező. Analógia, fokozatos absztrakció.
A fény legfontosabb kölcsönhatásai.	A fény kölcsönhatásai alapján felismerni annak anyagi voltát és szerepét a földi életben.

Követelmények

A tanuló:

– ismerje fel a termikus- és mechanikai kölcsönhatásokat, az azokban résztvevő partnereket, valamint tudja, hogy közben jöhet létre.
–konkrét esetekben vegye észre a mozgás(állapot) megváltozása és az erőhatás kapcsolatát, ennek a folyamatnak a kölcsönhatás jellegét.
–tudja mennyiségileg jellemezni az erőhatásokat, tehát ismerje az erő fogalmát, annak mértékegységét. Ismerje az erőmérés módját rugós erőmérővel.
–vegye észre a mágneses, elektromos és gravitációs jelenségek kölcsönhatásjellegét, ismerje fel, hogy itt az egyik partner mező.
–fogadja el a mezők létezését, azok anyagi voltát és ezáltal azt, hogy az anyagnak két fajtája létezik, a részecskeszerkezetű és a mező.
–kölcsönhatásai alapján ismerje fel a fény anyagi voltát, értse a fény szerepét a földi életben.

III. Energia, energiaváltozás

Célok és feladatok

– Előkészíteni a természettudományok tanulását-tanítását és azon belül a mennyiségi jellemzéseket, leírásokat az e mennyiség, az energia elemi szintű értelmezésével.

–Megmutatni, hogy az energia alkalmas és ismerete elengedhetetlenül szükséges a természetben, valamint a gyakorlati életben lejátszódó változások, kölcsönhatások mennyiségi összehasonlításához.

–Kölcsönhatások kvalitatív elemzése alapján értelmezni az energia-megmaradás törvényét. Konkrét tapasztalatokból levont következtetések általánosítása.

–A munka fizikai fogalmának, mint az energiaváltozás egyik módjának értelmezése és kiszámítása a legegyszerűbb esetekben.

–Bemutatni egy mennyiség kiszámítására alkalmas képlet kísérletre alapozott megalkotásának gondolatmenetét. Absztrakciós képesség erősítése.

–Tudatosítani, hogy a fizikai mennyiségek közötti kapcsolat a matematika "nyelvén" is megfogalmazható. Kapcsolatteremtés a matematikai ismeretekkel.

–Kvalitatív szinten vizsgálni a termikus kölcsönhatások közben létrejött változásokat. Kísérletek elemezése, a közös lényeg (állapotváltozások, amelyek energiaváltozással jellemezhetők, hasonlíthatók össze) kiemelése.

–Értelmezni az egyszerűsített szóhasználatokat (pl. hőt vesz fel, hőt ad le, hőközlés stb.).

– Előkészíteni a kapcsolatot a kémiával a gyors és lassú égés tárgyalásával. Felhívni a figyelmet az égés hasznos volt csökkentésének lehetőségeire és szükségességére. Erősíteni a felelősségtudatot a tanulókban önmaguk, embertársaik és a természet iránt.

–A hőjelenségek (hőtágulás, hővezetés) kvalitatív vizsgálata, a természetben és a gyakorlati életben játszott szerepük kiemelése.

– Megalapozni és fejleszteni a tanulókban – a tapasztalatokra és kísérletekre épülő – egyszerű képet a részecskeszer változási folyamatairól és mindezek szemléletes leírásairól. Erősíteni a fantáziát és az absztrakciós képességet.

–Megfigyelni környezetünk egyik legfontosabb anyagának" a víznek alapvető jellemzőit, rendellenes viselkedését és ennek kapcsolatát a természeti jelenségekkel. Ezzel erősíteni a tanuló megfigyelő, összehasonlító, következtető képességét.

Tartalom	Fejlesztési feladatok
Az energia elemi szintű fogalma.	A különféle változások egyedi jellemzőiből, kísérletek elemzésével, felismerni a közöset és azt a mennyiségről tanultak alapján jellemezni.
A munkavégzés és a munka.	A fogalomalkotásról már meglevő tudás alkalmazása új területen. Kísérleti eredmények elemzése, általánosítása és matematikai megfogalmazása. (a fizikában először, kapcsolatteremtés a matematikában tanultakkal.
A testek belső energiája.	Változások (részecskeszerkezetre épített) kvalitatív jellemzése, a kisebb, nagyobb egyenlő viszonyok felismerése. Absztrakció.
Az égés.	A fizikában tanultak széles körű kiterjesztése gyakorlati példákon. Nyitás a kémia felé. KÖRNYEZETVÉDELEM!
Hőjelenségek: hőtágulás. A víz rendellenes viselkedése.	Régi ismeret alapján új jelenség értelmezése. Kapcsolat a földrajzzal (pl. a szél), biológiával (pl. a talaj kialakulása, élet a jég alatt).
Hőjelenségek: hőterjedés.	Megfigyelés, értelmezés a részecskeszerkezettel és energiaváltozással. Kapcsolat a termé-

Tartalom	Fejlesztési feladatok
	szeti és gyakorlati jelenségekkel.

Követelmények

A tanuló:

–legyen jártas az egyszerű megfigyelések, kísérletek elvégzésében, elemzésében, és tudatosan törekedjen a lényeg felismerésére.

–értse az energia fogalom megalkotásának célját, szükségességét, és egyszerű esetekben legyen képes jellemezni a különféle állapotú testek energiáját és energia-változását a kisebb, nagyobb, egyenlő viszonyok szempontjából.

– tudja elmondani, jellemezni a már vizsgált konkrét kölcsönhatások közben "létrejött" energiaváltozásokat, gyako törvényének teljesülését.

–ismerje fel a munkavégzési folyamatokat, legegyszerűbb esetben tudja kiszámítani a munkát, biztonsággal alkalmazza az energia mértékegységét.

–rendelkezzen a termikus kölcsönhatásokkal járó belsőenergia-változások kvalitatív összehasonlításához szükséges ismeretekkel.

– emlékezzen arra, hogy mind a gyors, mind a lassú égés kémiai folyamat, ami nélkülözhetetlen az élet szempontjá csökkenteni kell.

–vegye észre a víz legfontosabb tulajdonságainak és a földi életnek a kapcsolatát. Figyeljen fel az ezzel kapcsolatos környezetvédelmi feladatokra.

–tudja értelmezni a hőterjedés mindhárom változatát, és ismerje fel ezek szerepét mind a természetben, mind a gyakorlati életben.

Kimeneti követelmények a 6. tanév végén

A tanuló:

–tudjon különbséget tenni az anyag és a test között.

–ismerje fel a különféle halmazállapotokat, ezek megváltozását, tudja ezeket megnevezni és jellemezni.

–emlékezzen a legismertebb mennyiségekre (hosszúság, terület, térfogat, idő, hőmérséklet) tudja ezeket alkalmazni, és méréssel vagy számolással, meghatározni.

–emlékezzen a tömeg mértékegységére, valamint a sűrűség, illetve az úszás és elmerülés kapcsolatára.

–vegye észre a legegyszerűbb kölcsönhatásokat és ezek résztvevőit.

–tudja, hogy az anyagnak két fajtája van: a részecskeszerkezetű és a mező.

–fogadja el, hogy változást a testen csak a környezete hozhat létre kölcsönhatás közben.

–ismerje az erőhatás és az erő kapcsolatát.

–emlékezzen a mágneses, elektromos, gravitációs alapjelenségekre.

–tudjon az energiáról, mint mennyiségről, ismerje mértékegységét.

–rendelkezzen a munkavégzéssel és a termikus kölcsönhatással járó energia-változások felismeréséhez és kvalitatív összehasonlításához szükséges alapvető ismeretekkel.

–ismerje fel az energia-megmaradást a már vizsgált egyszerű esetekben.

–Emlékezzen a hőtágulásra, a víz rendellenes viselkedésére, és tudja megnevezni a hőterjedés különféle módjait.

Fizika 7.-8. osztály

A Mozaik kiadó tantervi javaslatát választottuk iskolai tantervnek, mivel mindenféle óraszámhoz alkalmazható, és a törvényi 10%-os keretet is tartalmazza; valamint a törvényi ajánlott kerettantervekhez áll a legközelebb.
Tekintettel az irányultságokra, az abban szereplő bármelyik óraszámokra megfelelően alkalmazható.

http://www.mozaik.info.hu/Homepage/downloads/tanterv2013/felso/Mozaik_fizika%207-8_B_valtozat_(tobbféle_oraszamhoz)_(1,5+1,5%20is)_2013-02-21.doc

3.5.19. FÖLDRAJZ

http://webshop.apaczai.hu/webshop/upload/55/file/download/kerettantervi_ajanlasok_2012/AK_kerettanterv_foldrajz_7-8.doc

Munkaközösségünk a fenti linken található Apáczai Kiadó által ajánlott helyi tantervet adaptálja.

7. évfolyamon 7 órát ellenőrzésre, értékelésre használunk fel.
8. évfolyamon 6 órát ellenőrzésre, értékelésre használunk fel.

A természettudományos osztályban
7. évfolyamon 7 órát ellenőrzésre, értékelésre használunk fel.
8. évfolyamon 26 órát folyamatos ismétlésre, gyakorlásra, tananyag elmélyítésére, értékelésre fordítunk.

3.5.20. BIOLÓGIA

http://webshop.apaczai.hu/webshop/upload/55/file/download/kerettantervi_ajanlasok_2012/Biol%C3%B3gia%207-8_OM.doc

Munkaközösségünk a fent megjelölt linken található, Apáczai Kiadó tantervének B változatát adaptálja.
7.évfolyam biológia tantárgynál 7 órát ellenőrzésre, értékelésre használunk fel.
8. évfolyamon biológia tantárgyból 9 órát ellenőrzésre, értékelésre használunk fel.

7. évfolyamon a természettudományos osztályban 20 órát folyamatos ismétlésre, gyakorlásra, tananyag elmélyítésre fordítjuk.
8. évfolyamon a természettudományos osztályban 9 órát folyamatos ismétlésre, gyakorlásra, tananyag elmélyítésre fordítjuk.

3.5.21. DRÁMA ÉS TÁNC

Az Apáczai Tankönyvkiadó tantervét fogadtuk el az 5. évfolyamon valósítjuk meg.

http://www.apaczai.hu/index.php/cikkek/helyi_tantervi_javaslat_felso/hu

3.5.22. TERMÉSZETTUDOMÁNYI GYAKORLATOK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK 3-4. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA

Az ipar, a szolgáltatás, a műszaki kutatás, az oktatás a tudományos és technikai forradalom felgyorsulásával egyre több, kreatív, magasan kvalifikált természettudományos és műszaki szakembert igényel.
Célunk ebben az osztályban, a kisgyermekek természettudományos tudását megalapozni, őket tapasztalatokhoz juttatni, modellezéseken, kísérleteken, megfigyeléseken, tevékenységeken keresztül. Szeretnénk a helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenységüket kialakítani, a globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelni őket.
Három elvárásunk:

1. a természettudományos és műszaki ismeretek szakosított oktatásának előkészítése
2. erősen gyakorlat- és tevékenységorientált tantárgy, a következtetések levonásával
3. a természettudományos és műszaki tantárgyak megszerettetése, a pozitív attitűdök formálása

Az osztályokban ezért kiemelt helyen a környezeti nevelés, a környezetvédelem, az egészségnevelés és a természetvédelem áll, természetesen a tanulók életkorának megfelelően. A tantárgy segíti a tanulók eligazodását a világban, a szűkebb és tágabb környezetben, a felnőtt életre való felkészülésben. Tapasztalatokat szereznek gondolati szinten is, modelleznek. Gondolati modellező képesség nélkül nem létezik műszaki és természettudományi képzettség, ismeret. A konkrét tevékenységek

asszociációs alapot biztosítanak a későbbi, logikailag egymáshoz kapcsolódó absztrakt gondolkodáshoz. A különbözı szerelő, építő tevékenységek a kreativitás fejlesztésének nélkülözhetetlen területei, ahol a gyermekek megélhetik a megoldások sokféleségének a lehetőségeit.
A kisgyermekkori modellezésnek, kísérletezésnek számtalan módja és lehetősége van. Ezek folyamán a gyermekek az alábbi területeken juthatnak tapasztalatokhoz, ismeretekhez:

- Az anyagok tulajdonságai;
- Az anyagok tulajdonságainak megváltozása, megváltoztatása;
- Az anyagok síkbeli, térbeli kiterjedése, elhelyezkedése a térben;
- Az anyagok csoportosításának lehetséges szempontjai, csoportosítása;
- Az anyagokból készíthető egyszerű eszközök, modellek;
- Az elkészítés módjai, szerszámai;
- Kísérletezések az elkészült modellekkel.

Az anyagmegmunkáló (ebbe értve például az origamit is), a modellező, a kísérletező tevékenységeket a játékra, a mozgásra, kíváncsiságra alapozzuk A modellezésen alapuló megközelítés a gyerekek számára szórakoztatóbbá teszi a természettudomány tanulását és közben fontos képességeiket fejleszti és az ismereteiket gyarapítja, lehetőséget ad a csapatmunkára és a kísérletezésre, és a közös siker növeli a gyerekek motiváltságát. Felerősödhet a társas részvétel, felértékelődhet a felelős együttműködés az erdei iskolákban, , múzeumi látogatásokkor, állatkerti órákon is.
Az erdei iskola(melyet lehetőségeinkhez mérten szeretnénk szervezni) olyan többnapos, szorgalmi időben megvalósuló, az iskola székhelyétől különböző helyszínű, környezethez illeszkedő nevelési-tanulásszervezési egység, melynek során a tanulás folyamatát - a tanulói képességek fejlesztését és a tananyag elsajátítását - a tanulók aktív, együttműködő, cselekvő (kooperatív-interaktív) megismerő tevékenységére építjük. Kiemelkedő nevelési feladata a környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció.
Az iskolai környezetvédelmi oktatás, a szelektív hulladékgyűjtés tudatosítja a gyerekekkel, hogy a hulladék nagy része (mint nyersanyag) érték. A hulladékpapír gyártása a cellulózpapírhoz képest jóval kevesebb környezetszennyezéssel jár (nincs fehérítés, a gyártáshoz feleannyi energiára, tizedannyi friss vízre van szükség, és huszadannyi szennyvízterhelést okoz). Az így gyártott új termék (füzet, rajzlap, könyv) iskolai viszonylatban a cellulóz-papírhoz hasonló használati értékkel bír.
Egy évben kétszer, ősszel és tavasszal szervezünkpapírgyűjtést. A gyerekek a környező házakba is becsengetnek ilyenkor, hogy elkérjék a felesleges papírt. Az „újrapapír" termékek megismertetése, megszerettetése, használatuk elterjesztése környezetpedagógiailag is fontos, hiszen így plusz értelmet nyerhetne az iskolai papírgyűjtés, hiszen a gyerekek az általuk behordott hulladékot, mint hasznos terméket láthatnák viszont.
Összegyűjtjük az üres PET palackokat.
Más akciókat is szervezünk: - a használt elemeket is összeszedjük, hangsúlyt fektetünk a környezetvédelmi szempontokra.
Ősszel és a Föld napjára az iskola környékén takarítást szervezünk, és az osztályok között tisztasági versenyt hirdetünk, amit félévente értékelünk.
Érdemes hagyományt teremteni pl. a tél beköszöntével minden alsós osztály saját készítésű madáretetőt helyez ki az udvaron lévő fákra, és élelemmel gondoskodik az itt telelő madarakról.

Céljaink:

- a természettudományos és műszaki ismeretek szakosított oktatásának előkészítése
- tapasztalatok szerzése modellezésen, kísérleteken keresztül
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra, a természet szeretetére nevelés.
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák fejlesztése
- Válogatott hulladékkezelésre szoktatás
- A gyerekek lakóhelyük közelében található természeti értékek megismertetése
- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése

Fejlesztési feladataink:

- Gondolati modellező képesség, absztrakt gondolkodás, kreativitás fejlesztése
- Ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése, a környezetetika hatékony fejlesztése
- Egymáshoz, és a környezethez való alkalmazkodás fejlesztése, környezettudatos magatartás kialakítása, globális összefüggések megértése.
- Tapasztalatokon alapuló kreatív érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- Az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása, és azoknak az ismereteknek és jártasságoknak a kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek a tanulóink megelőzni az egészségügyi problémákat
- Természeti, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése, hagyományok fenntartása, védelme. A környezet adta értékek megóvásának fontosságára való neveléssel a helyes értékrend kialakításának fejlesztése.

A tantárgyhoz a Mozaik Kiadó kerettantervi ajánlásai a helyi tantervek készítéséhez közül a Környezetismeret 1-4.osztály

javaslatát és a Természettudományi gyakorlatok az általános iskolák ,5–8. évfolyama számára előzetes tudás kritériumait használtam fel.

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
3. évfolyam	1	36
4. évfolyam	1	36

A tantárgy 10 %-os keretét a 3.évfolyamon

- Az egészség és betegség témakörben vészsíp készítésére
- Közvetlen környezetünk témakörben piaclátogatás, és vásárlás
- Az idő. Az égbolt titkai témakörben Planetárium látogatásra
- A tájékozódás témakörben egy helyi versenyre használnánk fel.

A tantárgy 10 %-os keretét a 4. évfolyamon

- Lehetőségeink szerint A Csodák Palotájának látogatására (2 óra)
- Újrahasznosítható anyagból készült, környezetbarát szatyor elkészítésére a természetvédelem jegyében
- Egy helyi versenyre használnánk fel.

3. évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Az idő. Az égbolt titkai	8 óra
Közvetlen környezetünk	8 óra
Tájékozódás	8 óra
Egészség és betegség	4 óra
Terepen	4 óra
Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	4 óra
Az éves óraszám	36 óra

Tematikai egység: Az idő. Az égbolt titkai (8 óra)

Előzetes tudás

- Idő, napszakok, évszakok.

Nevelési- fejlesztési célok:

- Az idő fogalmának megértése, az időegységek alkalmazásának fejlesztése, az időfogalom mélyítése.
- A Föld, a Nap és a Hold kapcsolatának megismertetése
- A Nap és bolygói, holdak, kisbolygók, üstökösök: A Naprendszerbeli égitestek megismerése
- Az égbolt felfedezése távcsővel és teleszkóppal (Planetáriumi látogatás)

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Hogyan mérték az időt régen, és hogyan mérhetjük most? *Az idő mérése, az időmérés alkalmi és szabványegységei.* *Mennyi egy másodperc, egy perc?* *A Föld mozgásai.*	Napóra készítése, kalibrálása, megfigyelése. Kísérletek az idővel. Inga készítése. Időérzék játék. A Nap és bolygóinak modellezése papírmaséból. A Föld mozgásáról (forgás, Nap körüli keringés) elképzelés kialakítása modell	*Ének-zene:* ütem, ritmus, metronóm.

Holdak, kisbolygók és üstökösök *Miért van szükségünk távcsőre?* *A távcső, mint a távoli objektumok megfigyelésének eszköze.* *Planetáriumi látogatás* *Jeles napok, ünnepek kapcsolata a természet változásaival.*	alapján. Annak felismerése, hogy a Földön nem mindenütt egyszerre van nappal, illetve éjszaka. Kapcsolat a Föld mozgásai és az év, éjszaka-nappal váltakozása között. Az egyes holdfázisok rajzolása, elhelyezése a naptárban. A távcső működésének vizsgálata. Annak megértése konkrét példák alapján, miért jelentett a távcső felfedezése hatalmas mérföldkövet a tudomány fejlődésében. Kalendárium készítése, jeles napok és természeti történések megjelenítésével	*Vizuális kultúra:* az idő képi ábrázolása, az égitestek képi ábrázolása. *Matematika:* folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése; időrend kezelése. *Ének-zene:* népdalok. *Vizuális kultúra:* népművészet. *Erkölcstan:* a természet tisztelete, a hagyományok jelentősége.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Időmérés, égitest, naptár.	

Tematikai egység: Közvetlen környezetünk (8 óra)

Előzetes tudás:
- Növények, állatok, természetes és mesterséges környezet.

Nevelési- fejlesztési célok:
- Az ember-természet kapcsolat, mint rendszer értelmezése konkrét példán keresztül
- A hagyományos életmód és a helyi tudás jelentőségének megláttatása a környezet és fenntarthatósághoz kötődően.
- A környezet- és természetvédelem szerepének felismertetése.
- A tapasztalati tudás értékelése.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Tartósítás különféle formái *Befőtt, csipkelekvár vagy savanyúság készítése* *Gazdálkodás:* *Kerti munkák* *Bab és fűszernövények ültetése az*	Hogyan készítik el és tartósítják ételeiket az emberek, milyen használati tárgyakat és milyen nyersanyagokból készítik, hogyan ügyelnek arra, hogy a megújuló természet hosszú távon is biztosítsa igényeiket. Kerti munkák: ásás, vetés, ritkítás, átültetés, gyomlálás, öntözés, őszi ásás sorrendjének és fontosságának tudatosítása A kertész kalendáriuma Mi terem a kiskertünkben?	*Magyar nyelv és irodalom:* többjelentésű szavak *Matematika:* rész-egész kapcsolat. *Technika, életvitel és gyakorlat:* élelmiszerek tartósítása. *Környezetismeret:* haszonállatok, haszonnövények.

osztályban *Gyógy- és fűszernövények :* *Bazsalikom, tárkony, rozmaring, sáfrány, kakukkfű és snidling* *Főzés, sütés a tankonyhán: Tárkonyos csirke rozmaringos burgonyával* *Kémiai reakciók sütés, főzés közben* *Gyógynövények, gyógyteák: kamilla, hárs, levendula, menta* *Gyógytea készítése* *Miért fontos a természetvédelem?* *A föld és a vizek védelme*.	Egy-két anyag feldolgozásának kipróbálása (pl. snidlingültetés magról, gyógynövényszárítás). Üvegház a szobában Közösségi szellem erősítése, csoportmunka Gázképződés megfigyelése (CO_2) kísérletek segítségével (ecetbe szórt szódabikarbóna, vízbe szórt sütőpor és élesztőre szórt kristálycukor) A gyógynövények egészségjavító, frissítő és illatosító hatásainak megismerése A természet részei vagyunk.. Disputa (érvek és ellenérvek felsorakoztatása csoportokban) A körültekintő emberi beavatkozás jelentőségének felismerése. A vízvédelem szerepének belátása. A tengervíz Sós kristályok „növesztése” porózus kődarabra.	*Környezetismeret:* Gyógy- és fűszernövények *Technika, életvitel és gyakorlat:* Főzés, sütés *Környezetismeret:* természetvédelem
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntarthatóság, gazdálkodás, tartósítás, fűszernövények és gyógynövények, természetvédelem, egyensúly.	

Tematikai egység: Tájékozódás (8 óra)

Előzetes tudás:

- kölcsönhatás.

Nevelési- fejlesztési célok:

- Az anyag, energia, információ szempontjából a mágnesesség szerepének felismerése és kölcsönhatásként való értelmezése.
- Az állandóság és változás megfigyelése saját vizsgálatok értelmezésén keresztül.
- A tudomány, technika, kultúra szempontjából az egyes jelenségek gyakorlati alkalmazásának megismerése.
- A fehér fény összetevőinek megismerése
- Hang terjedése hanghullámok által történik

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Állatok tájékozodása *Vakond, denevér, fecske, aranyhal, méh, delfin* *Tájékozódás a természetben*	Példák keresése az állatok tájékozódására. Kígyók hőkép-leképező rendszere Denevér hőirányító rendszere Méhek és hangyák szagérzékelése Halak áramlásérzékelése, infravörös látása Madarak hanglokátora A természetes jelek megismerése Vizsgálatok a mágnességgel kapcsolatban (vonzás, taszítás, a kölcsönösség felismerése). A mágnesezés, a mágneses pólus, kísérletek	*Magyar nyelv és irodalom:* Olvasmányok az állati tájékozódás köréből

Tájékozódás iránytűvel: a Föld mágneses tere, a mágneses vonzás, taszítás. *A vízen úszó iránytű.* *Hang terjedése, hanghullámok* *Mély és magas hangok* *Halk és hangos* *Mire használjuk a hanghullámokat* *Miért színes a szivárvány?*	Hogyan lesz mágneses a nem mágneses vasdarab? A mágneses erővonalak láthatóvá tétele és megfigyelése. Konkrét jelenségek (rezgő húrok, megütött vizespohár, rezgő vonalzó stb.) vizsgálatán keresztül annak megtapasztalása, hogy a hangot a levegő rezgésén keresztül érzékeljük. 2 füllel hallunk, ez mutat nekünk irányt (Játék) Hang terjedésével kapcsolatos kísérletek Milyen hangokat hallunk mi és az állatok? (Hz) Hány decibel? Mekkora az állatok füle és miért? Zenélő hangszerek barkácsolása A beszédek erősítése (mikrofon), anyagok, hídak tesztelése, állatok kommunikálása, hajók radarja Fénytörés és -szóródás vizsgálatán keresztül annak felismerése, hogy a fehér fény különböző színek keveréke. Színek összetétele a forgó korongon	*Matematika:* Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint; a tájékozódást segítő viszonyok megismerése. Számok, nagy számok, mértékegységek. *Ének-zene:* a hangszerek hangja, hangmagasság *Környezetismeret:* Merre megy a hajó? témakör *Vizuális kultúra:* Színtani alapismeretek Fő-, és mellékszínek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tájékozódás, kölcsönhatás, iránytű.	

Tematikai egység: Egészség és betegség (4 óra)

Előzetes tudás:

- Testrészek, egészséges táplálkozás elemei, hőmérséklet

Nevelési- fejlesztési célok:

- Az egészségtudatos életmód kialakítása és gyakorlása.
- A felelősségtudat erősítése.
- Az apró balesetek elkerülése
- Az elsősegélynyújtás lépései

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Miért betegszünk meg? Hogyan kerülhetjük el a betegségeket? Az egészséges életmód (táplálkozás, aktív és passzív pihenés, öltözködés, személyes higiéné, rendszeres testmozgás, lelki egészség). *Milyen jelei lehetnek annak, hogy betegek vagyunk?* A betegség (nátha, influenza, bárányhimlő) tünetei. A testhőmérséklet, láz mérése. A betegség okai: fertőzés, örökletes betegség, életmód.	Disputa 2 csapatban A betegségtünetek felismerésének gyakorlása esettanulmányokon keresztül. Játék, dramatizálás A megelőzés szerepének felismerése.	*Testnevelés és sport:* a rendszeres testmozgás szerepe, stresszoldás. *Környezetismeret:*Tematikai egység: Egészség és betegség
Apró balesetek (megfázás, izomgörcs lábon és lábfejen, orrvérzés, horzsolások, tüskék, szálkák, hasmenés, vízhólyag) *Az elsősegélynyújtás lépései*	Mit tehet egy 9 éves gyerek ilyen sérülés, baleset esetén, ha nincs a közelében felnőtt? A helyes cselekvés. A rossz, káros mozdulatok megismerése	*Technika, életvitel és gyakorlat:* a betegség tünetei, teendők betegség esetén. *Magyar nyelv és irodalom:* hasonlatok, szólásmondások, közmondások, mesék (az egészséggel és betegséggel kapcsolatban).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egészségmagatartás, betegség, gyógyítás, baleset.	

Tematikai egység: Terepen (4 óra)

Előzetes tudás:

- Az égbolt jellemzői, kerti munkálatok sorrendje, az iránytű használata

Nevelési- fejlesztési célok:

- Kiscsoportos munka során az együttműködés fejlesztése
- Az eredmények bemutatása, érvelés az eredmények helyessége mellett.
- Tudatos odafigyelés a mérési hibák kiküszöbölésére.
- A tanultak rendszerezése

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények, tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Planetáriumi látogatás *Egy veteményeskert megtekintése* *Séta az Arborétumban* *Játékos vetélkedő elsősegélynyújtás és baleset-megelőzés témaköréből*	Az égboltról és a távcsőről tanultak ismétlése Egy tavaszi kert munkálatainak megfigyelése Virágültetés az udvaron A tájékozódás természetes jeleinek megfigyelése, alkalmi iránytű készítése, a nap járásának követése, a helyes irány megtalálása az égtájak segítségével Időmérés, égitest, naptár. Gazdálkodás. Tájékozódás, iránytű. Egészségmagatartás, betegség, gyógyítás, baleset.	Vizuális kultúra: képek keresése a csillagképekről internet segítségével

A fejlesztés várt eredményei aharmadik évfolyam végén	A megfigyelések alapján problémák megfogalmazása, hipotézisek, majd modellek alkotása a jelenségek magyarázatára. A megfigyelt jelenségek alapján analógiák keresése, általános és speciális következtetések megfogalmazása. Az analógiás gondolkodás műveleteinek alkalmazása a tapasztalatok magyarázatában. A mérés mint viszonyítás alkalmazása, a mérés és becslés különbségének felismerése és alkalmazása. A tanultak alapján feltevés, sejtés igazolására önálló vizsgálat tervezése, érvelés az eljárás helyessége és a kapott eredmények hitelessége, megbízhatósága mellett. Gondolati modellező képesség, absztrakt gondolkodás, kreativitás fejlesztése Ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése, a környezetetika hatékony fejlesztése Egymáshoz, és a környezethez való alkalmazkodás fejlesztése, környezettudatos magatartás kialakítása, globális összefüggések megértése. Tapasztalatokon alapuló kreatív érzelmi és értelmi környezeti nevelés Az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása, és azoknak az ismereteknek és jártasságoknak a kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek a tanulóink megelőzni az egészségügyi problémákat Természeti, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése, hagyományok fenntartása, védelme. A környezet adta értékek megóvásának fontosságára való neveléssel a helyes értékrend kialakításának fejlesztése.

4. évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Ezerarcú Bolygónk	8 óra
A víz mozgása	8 óra
A levegő mozgása	8 óra
Mozgás	4 óra
Élet a Földön	4 óra
Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	4 óra
Az éves óraszám	36 óra

Tematikai egység: Ezerarcú bolygónk (8 óra)

Előzetes tudás

- Fő világtájak ismerete, az iránytű használata

Nevelési- fejlesztési célok:

- Gondolati modellező képesség, absztrakt gondolkodás, kreativitás fejlesztése
- Ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése, a környezetetika hatékony fejlesztése
- Egymáshoz, és a környezethez való alkalmazkodás fejlesztése, környezettudatos magatartás kialakítása, globális összefüggések megértése.
- A térbeli tájékozódás fejlesztése

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A földfelszín formakincsének elemei (hegység, dombság, alföld, óceán, tenger, tó, folyam, folyó, patak).	A felszíni formák megfigyelése terepasztalon, homokasztalon	*Technika, életvitel és gyakorlat:* modellek készítése
A hegyekben Az itt élő állatok és a szélsőséges körülmények között élő növények	Kutyabarométer készítése: megtudhatjuk hideg vagy meleg lesz-e az idő	*Ének-zene:* Magyarországhoz, illetve az egyes nagy tájegységekhez vagy a lakóhelyhez köthető népdalok, zeneművek.
Az erdőben	Lábnyomok felismerése Ismerd meg a fákat! A leggyakoribb fafajták megismerése(kocsányos tölgy, bükkfa, magas kőris, platánlevelű juhar, gyertyán és nyárfa) Fák felismerése az iskola udvarán és a közvetlen közelében	*Matematika:* Tájékozódás a síkban. Távolságok, nagyságrendek becslése, megnevezése, mérése
	Fa életkorának és magasságának kiszámítása	
Kirándulás	Séta az erdőben (turistajelzések megismerése, előkészületek, helyes öltözködés, jó tanácsok, mit tudsz gyűjteni)	
Alföld	Herbárium készítése a környezetünkben található növényekből (védett növények tilalma)	*Technika, életvitel és gyakorlat:*nyírás ragasztás, méretezés
Édesvíz, tengervíz Hogyan szennyezzük vizeinket?	Természetvédelmi kisfilm megtekintése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rész-egész viszony, távolságbecslés, fafajták, természetvédelem	

Tematikai egység: A víz mozgása (8 óra)

Előzetes tudás:

- a víz mint közeg (élőhely) és mint létfontosságú anyag az élőlények számára, a víz körforgásának főbb lépései, csapadék.

Nevelési- fejlesztési célok:

- Folyékony halmazállapot, a víz halmazállapot-változásai, a víz fizikai tulajdonságai
- A mozgás az anyagi világ egyik létezési formája
- A fokozatosság és tapasztalás útján eljutnak a jelenségek gondolati modellezéséhez
- Jussanak el a megfigyelés szintjétől a magyarázatok szintjéig
- A tapasztalati tudás értékelése.
- Finommotorikus mozgás fejlesztése
- Mozgásfejlesztés és mozgásérzékelés a modellek készítésében

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Szilárd, folyékony és légnemű halmazállapot *Víz, jég és vízgőz*	A halmazállapotok megismerése, a háromféle „víz” tulajdonságai A plazma halmazállapot	*Magyar nyelv és irodalom:* többjelentésű szavak *Matematika:* műveleti sorrend,probléma-megoldás
Fagyás, forrás	Víz fagyasztása, vízgőz előállítása, modellezés	*Technika, életvitel és gyakorlat:* élelmiszerek tartósítása.
A víz molekuláinak jellemzői	Felületi feszültség, kapilláris nyomás , kipárolgás megismerése kísérleteken keresztül	
A víz összenyomhatatlan	Vízzel teli, légmentesen le zárt palack nem összenyomható	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegalkotás, szókincsbővítés, fogalom-magyarázat,
Úszás, lebegés vagy merülés	Búvármodell készítése A hidrosztatikus nyomás, a búvár tömegének változtatásával a működés megfigyelése	
Vitorláshajó alufóliából, gyurmából, papírból	Archimédesz törvényének tapasztalati igazolása Összehajtott és ugyanakkora fóliából,gyurmából készült hajó vizsgálata Miért süllyed el a papírhajó?	*Környezetismeret:* A papír tulajdonságai
A víz mozgása	A megújuló energia (hullám energia, vízikerék) Vízikerék készítése műanyag flakon és műanyag kupakok felhasználásával	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmazállapot, fagyás, forrás, energia a víz segítségével, természetvédelem	

Tematikai egység: A levegő mozgása (8 óra)

Előzetes tudás:

- a levegő, létfontosságú az élőlények számára

Nevelési- fejlesztési célok:

- a levegő, a légkör és a szél tulajdonságai, a szél keletkezése
- A mozgás az anyagi világ egyik létezési formája
- A fokozatosság és tapasztalás útján eljutnak a jelenségek gondolati modellezéséhez
- Jussanak el a megfigyelés szintjétől a magyarázatok szintjéig
- A tapasztalati tudás értékelése.
- Finommotorikus mozgás fejlesztése
- Mozgásfejlesztés és mozgásérzékelés a modellek készítésében

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A levegő tulajdonságai	Szagtalan, színtelen légnemű „helyet foglal körülöttünk” Kísérlet a levegő jelenlétére	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegalkotás, szókincsbővítés, fogalom-magyarázat,
Az atmoszféra (légkör)	Trotoszféra, sztatoszféra, mezoszféra és termoszféra A levegő összetétele A légnyomás változása a magassággal Az űrből nézve, műholdas megfigyelés A légtömegek mozgása	*Matematika:* műveleti sorrend,probléma-megoldás, kördiagramm Vizuális kultúra: képek keresése az atmoszféráról internet segítségével
Honnan jön a szél?	Hőkígyó készítése a meleg levegő felfelé áramlásának szemléltetésére Barométer készítése Hogyan lehet megjósolni az időt?	*Magyar nyelv és irodalom:* *Környezetismeret:* A papír tulajdonságai
A levegő és az időjárás	Kísérlet, modellezés A repülő szárnyának működése Propeller modellezése Bernoulli törvénye	
Repülők működése	Légellenállás Siklórepülők: háromszög, téglalap és négyzet alakú	
Repülő eszközök készítése	Papírrepülők:orrsúlyos, fecske, deltaszárnyú, hengerrepülő Sárkány készítése Modellezés, kísérletezés, összehasonlítás	Matematika: Síkidomok Matematika: Testek
Forgó mozgást végző modellek	Kockás fülű nyúl készítése A nyúl mérete, forgási iránya , forgási és ereszkedési sebessége közötti összefüggés	

Természetvédelem *Megújuló energia: szélgenerátor*	Szélgenerátor készítése műanyag flakonból	Vizuális kultúra: Színezés, díszítés
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Levegő, légkör, repülők mozgása, szélgenerátor, természetvédelem	

Tematikai egység: Mozgás (4 óra)

Előzetes tudás:

- A mozgásfajták megkülönböztetése (egyenletes és gyorsuló mozgás, ütközés).
-

Nevelési- fejlesztési célok:

- A mozgásjelenségek tanulmányozása
- A fokozatosság és tapasztalás útján eljutnak a jelenségek gondolati modellezéséhez
- Jussanak el a megfigyelés szintjétől a magyarázatok szintjéig
- A tapasztalati tudás értékelése.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A testek tehetetlensége *Galilei törvényének megfogalmazása* *Ismert jelenségek magyarázata* *Hatás-ellenhatás*	Mozgásjelenségek vizsgálata játékos kísérleteken keresztül: kérdések megfogalmazása a mozgások jellemzőivel kapcsolatban. A jelenségek megfigyelése az állandóság és a változás szempontjából, a változások megfigyelése, adott szempontú besorolása (a mozgás gyorsasága, iránya). Ahhoz, hogy bármely test mozgásba jöjjön, erőnek kell rá hatnia Gyufásdoboz a papírlapon (a súrlódási erő nem elég a doboz mozgásba hozásához, ha hirtelen kirántjuk a papírlapot) Pénz a pohár tetején levő papíron (a papír gyors kirántása során a pénz a pohárba esik) Kísérlet pörgő nyers tojással Miért ömlik ki a leves, ha hirtelen elmozdítjuk a tányért? Miért esünk el egy mozgó járműből való kiugráskor? Földrengéskor miért dőlnek le először a kémények? Ha egy test hat egy másikra az ugyanakkora, de ellentétes irányú erővel visszahat az elsőre. Hintából dobjunk ki egy nehezebb tárgyat, mi ellentétes irányba modulunk el	*Magyar nyelv és irodalom:* Szövegalkotás *Vizuális kultúra:* a mozgás megjelenítése a művészetekben, *Technika, életvitel és gyakorlat:* egészséges életmód, testmozgás. *Testnevelés és sport:* a rendszeres testmozgás fontossága *Matematika:* Számok, nagy számok, mértékegységek. *Ének-zene:* a hangszerek hangja, hangmagasság

A rugalmas ütközés	Kísérletezzünk egy csipesz és egy golyó segítségével A rakéták működésnek ez az elve Ütköző pénzdarabokkal kísérletezés Az egyik áll Szemközt csúszó pénzérmék A jelenség magyarázata	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tehetetlenség, erő-ellenerő, ütközés	

Tematikai egység: Élet a Földön (4 óra)

Előzetes tudás:

- Életfeltételek, tápanyagok, táplálék, évszakok.

Nevelési- fejlesztési célok:

- Az ember-természet kapcsolat, mint rendszer értelmezése konkrét példán keresztül
- A környezet- és természetvédelem szerepének felismertetése.
- A tapasztalati tudás értékelése.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A Föld bajban van *Miért fontos a természetvédelem?*	Globális felmelegedés, vékonyodó ózonréteg, a talaj erózió, szennyezett vízek Filmvetítés	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegalkotás *Matematika:* folyamatábra
Élet a Földön	Egysejtűek, gombák, növények, állatok és az ember Hány faj?	*Környezetismeret:* A Nap, mint energiaforrás
Evolúció	Kiállítás látogatása	*Környezetismeret:* természetvédelem
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntarthatóság, természetvédelem, egyensúly, faj	

A fejlesztés várt eredményei anegyedik évfolyam végén	Az önálló és csoportos munkavégzésre való képesség természettudományi vizsgálatok, megfigyelések kivitelezésében. A vizsgálatok felelősségteljes elvégzése, a balesetvédelmi szabályok pontos betartása. Természeti jelenségekkel kapcsolatos vizsgálódások során az érzékszervi tapasztalatok megfogalmazása és különböző formában való rögzítése. A megfigyelt jelenségek alapján analógiák keresése, általános és speciális következtetések Gondolati modellező képesség, absztrakt gondolkodás, kreativitás fejlesztése A jelenségek komplex megragadása, a megfelelő szintű magyarázatkeresés igényével. Az ok-okozati összefüggések, analógiák felismerése, törekvés ezek alkalmazására. A tanultak alapján feltevés, sejtés igazolására önálló vizsgálat, érvelés az eljárás helyessége és a kapott eredmények hitelessége, megbízhatósága mellett. A természeti környezetben való tájékozódás, az iskolai környezetben szerzett tudás alkalmazása a terepi természet-megfigyelésben. A mérés mint viszonyítás alkalmazása, a mérés és becslés különbségének felismerése és alkalmazása. Tapasztalatokon alapuló kreatív érzelmi és értelmi környezeti nevelés Természeti, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése, hagyományok fenntartása, védelme. A környezet adta értékek megóvásának fontosságára való neveléssel a helyes értékrend kialakításának fejlesztése.

Felhasznált irodalom:
Hegedűs Gábor: Tények és tananyagfejlesztés a gyermekkori természettudományos oktatásban
Esztergályos Jenő: Oktatójátékok kisiskolásoknak
Sarina Simon: Játszol velem?
Huszerl József: Játék kínáló
Deákné B. Katalin: Anya, taníts engem!
Science encyclopedia
Öveges József: Kísérletek könyve
Larousse gyermekenciklopédia: Tények könyve
A természet nagy enciklopédiája

3.5.23. KÉMIA

Kémia tantárgy helyi tantervének a 7. és 8. évfolyam számára a következőket választottuk:
MOZAIK Kiadó kerettantervi ajánlását B változat (1,5+1,5 óra)
A a természettudományos osztályok számára
MOZAIK Kiadó kerettantervi ajánlását B változat (1,5+2 óra)

http://www.mozaik.info.hu/Homepage/Mozaportal/MPtmttsa.php?type=HT#letoltes_felso

A törvény által biztosított 10 % szabadon tervezhető órát minden osztályban gyakorlásra szándékozzuk felhasználni.

3.6. KECSKEMÉTI BELVÁROSI ZRÍNYI ILONA ÁLTALÁNOS ISKOLA VÁROSFÖLDI ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA

3.6.1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERV BEVEZETÉSÉNEK ÜTEMEZÉSE

A 2013-2014-es tanévtől kezdődően – három tanéven keresztül - iskolánkban a nevelő-oktató munka **két pedagógiai program**, és **két helyi tanterv** szerint folyik majd, mert

- a köznevelési törvény előírása szerint az iskola a **pedagógiai programját** vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be,
- illetve a **Nemzeti alaptanterv** bevezetéséről szóló rendelet szabályozása alapján a 2012-ben kiadott NAT 2013. szeptember 1-jén az első, és ötödik évfolyamon – majd ezt követően minden tanévben felmenő rendszerben – kerül bevezetésre.
  2013. szeptember 1-jétől:
- az **első** és az **ötödik** évfolyamon az iskolai nevelés és oktatás a 2013. március 31.-ig felülvizsgált és módosított pedagógiai program és helyi tanterv szerint folyik majd;
- a többi évfolyamon a jelenleg is hatályos pedagógiai program és helyi tanterv szerint szervezzük nevelő-oktató munkánkat.
- **A heti 5 óra testnevelés** felmenő rendszerben történő bevezetése a 2012-2013-as tanévtől kötelező.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantervek szerinti oktatást a következő táblázat mutatja:

Tanév/Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2013-2014	**2013**	2007	2007	2007	**2013**	2007	2007	2007
2014-2015	**2013**	**2013**	2007	2007	**2013**	**2013**	2007	2007
2015-2016	**2013**	**2013**	**2013**	2007	**2013**	**2013**	**2013**	2007
2016-2017	**2013**	**2013**	**2013**	**2013**	**2013**	**2013**	**2013**	**2013**

A táblázatban használt jelölések az alábbi pedagógiai programokat, illetve tantervi változatokat jelentik:

- 2007 = a 2007-ben felülvizsgált és módosított NAT (202/2007. (VII. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról) alapján elfogadott – jelenleg is használt – pedagógiai program és helyi tanterv.

- **2013** = a 2012-ben felülvizsgált és módosított NAT, a köznevelési törvény, illetve a 2012-ben kiadott új kerettantervek alapján elkészített 2013 szeptemberétől érvényes pedagógiai program és helyi tanterv.

3.6.2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi tantervre épül (A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet, illetve annak módosítása):
1. melléklet - Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára
2. melléklet - Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára
Nevelő-oktató munkánk során figyelembe vesszük, és szükség szerint alkalmazzuk:
A 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékletében meghatározott „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve.
Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára - 1-8. évfolyam (51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet).
Iskolánk a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő választható (***„A változat”*** illetve ***„B változat”***) kerettantervek közül az alábbi tantervek alapján tanít:

Évfolyam	Választott kerettanterv
1-4. évfolyam	Ének-zene: ***„A” változat***
5-8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom: ***„A” változat***
5-8. évfolyam	Biológia: ***„A” változat***
5-8. évfolyam	Fizika: ***„B” változat***
5-8. évfolyam	Kémia: ***„ A” változat”***
5-8. évfolyam	Ének-zene: ***„A” változat***

Helyi tantervünkben a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. Kivételt képez az alsó tagozat 1-4. évfolyamán a **testnevelés tantárgy, melynek** keretein belül – több mint 15 éves hagyomány folytatásaként - heti 1 órában **néptánc, népi játék** oktatása folyik.

3.6.3. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV FELETTI ÓRASZÁM

A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyakból **a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására** több idő jusson:

Évfolyam	Melyik tantárgy óraszáma lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?	Hány órával lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?
1. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
1. évfolyam	Matematika	1 óra
2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
2. évfolyam	Matematika	1 óra
3. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	2 óra
3. évfolyam	Matematika	1 óra
4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
4. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra
4. évfolyam	Matematika	1 óra
5. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
5. évfolyam	Informatika	1 óra
6. évfolyam	Matematika	2 óra
6. évfolyam	Természetismeret	1 óra
7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
7. évfolyam	Matematika	1 óra
7. évfolyam	Földrajz	1 óra
8. évfolyam	Matematika	2 óra
8. évfolyam	Biológia-egészségtan	1 óra

3.6.4. ÓRATERVEK

A tantárgyi rendszer helyi sajátosságai

- Iskolánkban a tanulók az **idegen nyelvi** órákon a **német** nyelvet tanulják.
- Választható tantárgyakat nem terveztünk.
- Az ötödik évfolyamon kötelezően választandó ***Dráma és tánc***, illetve ***Hon- és népismeret*** tantárgyak közül a ***Hon- és népismeret*** tantárgyat tanítjuk.
- Az alsó tagozat 1-4. évfolyamán a **testnevelés tantárgy** keretein belül heti 1 órában **néptánc, népi játék** oktatása folyik, és az itt kapott érdemjegy az adott tantárgy értékelésébe és minősítésébe beleszámít.
- Az **életpálya-építés** kompetencia terület fejlesztése, valamint a moduláris oktatás a hetedik évfolyamon az osztályfőnöki órák keretében valósul meg.

Az egyes évfolyamok heti óraszámai, melyek a 2013-2014-es tanévtől felmenő rendszerben kerülnek bevezetésre

Óraterv az 1-4. évfolyam számára

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam			
	kötelező	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	**kötelező**	**szabadon tervezhető**	**tantárgy összes**	
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***	
Magyar nyelv és irodalom	7	1	**8**	7	1	**8**	6	2	**8**	6	1	**7**	
Német nyelv			**0**			**0**			**0**	2	1	**3**	
Matematika	4	1	**5**	4	1	**5**	4	1	**5**	4	1	**5**	
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**	
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**	
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**	
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**	
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**	
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**	
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**	
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**	
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**	
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**	
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**	
Informatika			**0**			**0**			**0**			**0**	
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**	
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**	
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**	
Kötelező	23			23			22			24			
Szabadon tervezhető		2			2			3			3		
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**	

Óraterv az 5-8. évfolyam számára

	5. évfolyam		6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam			
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4	1	**5**	4		**4**	3	1	***4***	4		***4***
Német nyelv	3		**3**	3		**3**	3		***3***	3		***3***
Matematika	4		**4**	3	2	**5**	3	1	***4***	3	2	***5***
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		***2***	2		***2***
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Környezetismeret			**0**			**0**			***0***			***0***
Természetismeret	2		**2**	2	1	**3**			***0***			***0***
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		***2***	1	1	***2***
Fizika			**0**			**0**	2		***2***	1		***1***
Kémia			**0**			**0**	1		***1***	2		***2***
Földrajz			**0**			**0**	1	1	***2***	2		***2***
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			***0***			***0***
Informatika		1	**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Technika, életvitel és gyakc	1		**1**	1		**1**	1		***1***			***0***
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		***5***	5		***5***
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		***1***	1		***1***
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

3.6.5. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA

3.6.6. 1-4. ÉVFOLYAM FELADATAI

- A gyermekek fokozatos átvezetése az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- A mozgás és a játék iránti vágy kielégítése a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával.
- A tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése, a tanulási szokások, módszerek alapozása, iskolai fegyelem és figyelem, kötelességérzet formálása.
- A felelősségtudat, a kitartás képességének kialakítása, az érzelemvilág gazdagítása.
- Elemi ismeretek közvetítése, alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése.
- A kíváncsiságra és az érdeklődésre épített tanulási motívumok felkeltése.
- Mintaadás az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Az egyéni képességek kibontakoztatása, a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása; helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása; a humánus magatartásminták és szokások megerősítése.
- A tanulási nehézségek oldása, a hátrányok csökkentése
- Az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozatos kialakítása, bővítése.

3.6.7. 5-8. ÉVFOLYAM FELADATAI

- Azon képességek, készségek fejlesztése a tanulókban, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek.
- Az önismeret alakítása, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése, az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.
- A tanulói közösségben való élet során fejleszteni a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása; helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- Az alsó tagozat nevelő-oktató munkájának folytatása, készségek, képességek fejlesztése. A sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, különös hangsúllyal a pályaválasztásra, pályaorientációra.

- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- Tudatosítani a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát.
- Tisztázni az egyéni és a közérdek, a többség és a kisebbség fogalmát és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban.
- A nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítására és ápolásukra való nevelés.
- Más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerése, megbecsülése.
- Az emberiség közös problémáinak bemutatása.
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátítása; a mentális képességek célirányos fejlesztése; az önálló tanulás és az önművelés alapozása;
- Minták adása az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, a tanulók egyéni tanulási módszereinek megalapozása,
- A mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése, a koncentráció és a relaxáció képességének erősítése,
- Törekvés az egészséges életvitel kialakítására az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával
- Az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikák és a tanulásszervezési módok továbbfejlesztése.

A kompetencia alapú oktatás implementációja, és a fenntarthatóság biztosítása iskolánkban

Feladatok Indikátormutatók	Imple-mentáció éve	Fenntarthatóság				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
teljes tanórai lefedettséget biztosító programcsomag: szövegértés- szövegalkotás 2 tanulócsoportban, matematikai logika 1 tanulócsoportban	+	+	+	+	+	+
egy választott kulcskompetencia-területi programcsomag: életpálya-építés 1 tanulócsoportban	+	+	+	+	+	+
tantárgytömbösített oktatás a szakrendszerű oktatásban	5%					
műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása	+	+	+	+	+	+
digitális tartalmak, taneszközök használata	25%	25%	25%	25%	25%	25%
új módszerek intézményi alkalmazása, elterjesztése,	+	+	+	+	+	+
önálló intézményi innováció megvalósítása	+	+	+	+	+	+
jó gyakorlatok átvétele	+					

1. Helyi tanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára

Kerettanterv:
51/2012. (XII. 21) EMMI rendelet:
1. Melléklet

1.2. Kötelező tantárgyak

1. Magyar nyelv és irodalom
2. Idegen nyelv - német
3. Matematika
4. Erkölcstan
5. Környezetismeret
6. Ének-zene – A változat
7. Vizuális kultúra
8. Technika, életvitel és gyakorlat
9. Testnevelés és sport/néptánc, népi játék

2. Helyi tanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára

Kerettanterv:
51/2012. (XII. 21) EMMI rendelet:
2. Melléklet
2.2. Kötelező tantárgyak

1. Magyar nyelv és irodalom – „A” változat
2. Idegen nyelv – német

a. Függelék: német nyelvi specifikáció

3. Matematika
4. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
5. Hon- és népismeret
6. Erkölcstan
7. Természetismeret
8. Biológia-egészségtan - „A” változat
9. Fizika – „B” változat*
10. Kémia - „B” változat
11. Földrajz
12. Ének-zene - „A” változat
13. Vizuális kultúra
14. Informatika
15. Technika, életvitel és gyakorlat
16. Testnevelés és sport
17. Osztályfőnöki órák tartalma

3.6.8 KÉTTANÁROS MODELL

Az első - és igény szerint második - évfolyamon az előírt öt testnevelés óra egyikén mozgásfejlesztő, tervezett szenzomotoros trénig valósul meg kéttanáros modellben gyógypedagógus és tanító által.

- KECSKEMÉTI BELVÁROSI ZRÍNYI ILONA ÁLTALÁNOS ISKOLA DAMJANICH JÁNOS ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi tantervre épül:
Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

ÉVFOLYAM	Melyik tantárgy óraszáma lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?	Hány órával lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?
1. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
1. évfolyam	Matematika	1 óra
2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
2. évfolyam	Matematika	1 óra
3. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	2 óra
3. évfolyam	Matematika	1 óra
4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	2 óra
4. évfolyam	Matematika	1 óra
5. évfolyam	Matematika	1 óra
5. évfolyam	Informatika	1 óra
6. évfolyam	Matematika	2 óra
6. évfolyam	Természetismeret	1 óra
7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
7. évfolyam	Matematika	2 óra
8. évfolyam	Matematika	2 óra
8. évfolyam	Biológia-egészségtan	1 óra

Iskolánk az ötödik évfolyamon választható ***Dráma és tánc***, illetve ***Hon- és népismeret*** tantárgyak közül a ***Hon- és népismeret*** tantárgyat tanítja.

Iskolánkminiszter által kiadott kerettantervben szereplő választható („***A változat”*** illetve „***B változat”***) kerettantervek közül az alábbi tantervek alapján tanít:

ÉVFOLYAM	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
1-4. évfolyam	***A változat***
5-8. évfolyam	***A változat***

A jelenlegi központi kerettanterv-változatok a korábbi OM kerettantervektől eltérően két évfolyamra határozzák meg a tananyagot és a követelményeket. Így a legfontosabb feladatnak azt tartottuk, hogy az ajánlásunkban javaslatot tegyünk a tananyagok évfolyamonkénti bontására és az egyes tematikai egységekhez tartozó órakeret meghatározására.
A választott kerettantervben szereplő tananyagok évfolyamonkénti bontása, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározása.
Iskolánkban a tanulók az idegen nyelvi órákon a német nyelvet tanulják.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes
rendelkezésre álló keret	***23***	***2***	***25***	***23***	***2***	***25***	***22***	***3***	***25***	***24***	***3***	***27***
Magyar nyelv és irodalom	7		**7**	7		**7**	6		**6**	6	1	**7**
Német nyelv		1	**1**		1	**1**		2	**2**	2	1	**3**
Matematika	4	1	**5**	4	1	**5**	4	1	**5**	4	1	**5**
Történelem			**0**			**0**			**0**			**0**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Természetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**			**0**			**0**
Fizika			**0**			**0**			**0**			**0**
Kémia			**0**			**0**			**0**			**0**
Földrajz			**0**			**0**			**0**			**0**
Ének-zene	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Vizuális kultúra	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Hon- és népismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Informatika			**0**			**0**			**0**			**0**
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki			**0**			**0**			**0**			**0**
Kötelező	23			23			22			24		
Szabadon tervezhető		2			2			3			3	
Összes óra	23	2	**25**	23	2	**25**	22	3	**25**	24	3	**27**

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma	kötelező	szabadon tervezhető	tantárgy összes óraszáma
rendelkezésre álló keret	***26***	***2***	***28***	***25***	***3***	***28***	***28***	***3***	***31***	***28***	***3***	***31***
Magyar nyelv és irodalom	4		**4**	4	1	**5**	3	1	**4**	4	1	**5**
Német nyelv	3		**3**	3		**3**	3		**3**	3		**3**
Matematika	4	1	**5**	3	2	**5**	3	2	**5**	3	1	**4**
Történelem, társadalmi és	2		**2**	2		**2**	2		**2**	2		**2**
Erkölcstan/Hit-és erkölcsta	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Környezetismeret			**0**			**0**			**0**			**0**
Természetismeret	2		**2**	2		**2**			**0**			**0**
Biológia-egészségtan			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Fizika			**0**			**0**	2		**2**	1		**1**
Kémia			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Földrajz			**0**			**0**	1		**1**	2		**2**
Ének-zene	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Vizuális kultúra	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Dráma/ Hon- és népismere	1		**1**			**0**			**0**			**0**
Informatika		1	**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Technika, életvitel és gyako	1		**1**	1		**1**	1		**1**		1	**1**
Testnevelés és sport	5		**5**	5		**5**	5		**5**	5		**5**
Osztályfőnöki	1		**1**	1		**1**	1		**1**	1		**1**
Kötelező	26			25			28			28		
Szabadon tervezhető		2			3			3			3	
Összes óra	26	2	**28**	25	3	**28**	28	3	**31**	28	3	**31**

- PROJEKTOKTATÁS

Az intézmény fontos eszközként alkalmazza a projektoktatást minden nevelési területen, alsó- és felső tagozaton.

3.8.1. ALAPELVEK

A projektoktatás a megismerés fő forrásává a gyerek tapasztalatát, érdeklődését, tevékenységét teszi.

A hagyományos tanítási stratégiákkal szemben nem a tananyaghoz rendeli hozzá a gyereket, hanem a gyerekhez rendeli hozzá a tananyagot. A projektpedagógiában a gyerek elsősorban fejlődik, és nem fejlesztik.

Az ember alkotásra született. A projekt egy sajátos tanulási egység, amelynek a középpontjában egy probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása vagy megválasztása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik." Olyan tanulásszervezés, melynek középpontjában valamilyen elvégzendő tevékenység áll, és a hangsúlyt az ismeretek megszerzésének folyamatára helyezi.
A projekt végére olyan produktumot/produktumokat várunk el, mely lehető legszélesebb körben tárja fel az adott gondolatkört.
A projektmódszer nagyfokú tanulói önállóságot tesz lehetővé, módot ad az ismeretek integrálására, az iskolán kívüli világ megismerésére, kapcsolatok kialakítására, a demokratikus közélethez szükséges készségek elsajátítására.
A gyereket az életre kell felkészíteni. Az iskola legyen a valóságos élet, táplálkozzon azokból a tapasztalatokból, amelyekkel a gyermek, otthon, környezetében találkozik. Szakítani kell a Herbart-féle „könyviskolával", abban nem alakulhat ki a cselekvő ember. Ott csak ismereteket szerez, de nem tanulja meg magát az ismeretszerzést, készen kap mindent.

3.8.2. Az ismeretszerzés készségének megtanítása a korszerű iskola feladata.

- önálló erőfeszítések az új megismerésére
- cselekvésre épülő feladatmegoldás
- problémahelyzet egyéni megoldása
- hipotézisek, s azok kipróbálása a gyakorlatban, így jut el a helyes megoldáshoz
- gyakorlatias, életszerű tudás megszerzése
- a cél nem az ismeretek felhalmozása, hanem a képességek kifejlesztése
- ha a tananyag nem függ össze a gyerek tapasztalatával, formálissá válik, mert megszűnnek az ismeretszerzés motívumai.
- A projektpedagógia egy elméleti modell + gyakorlat kettőssége. A projektoktatás mindennek didaktikai megközelítése, egy tanulási-tanítási stratégia.
- A mai uralkodó „prezentációs stratégiával szemben egy választási lehetőség.
- A prezentáció mesterségesen elválasztja az elméleti tudást a gyakorlati alkalmazástól, így nem az életre készít fel. Ezzel függ össze, hogy a gyakorlatban összetartozó tudáselemek tantárgyakra darabolódnak, így a tanuló fejében is különböző - átjárhatatlan - sémákban reprezentálódnak.
- Projekt: összetett, komplex feladat elvégzésének feltételeit, folyamatait meghatározó tevékenység
- Pedagógiai projekt: összetett, komplex, gyakran a mindennapi életből származó téma feldolgozási célokkal, feladatok meghatározásával, munkamenet megtervezésével, eredmények bemutatásával.
- Kettős cél jellemzi: meghatározott végeredmény elérése; ugyanakkor a tevékenység folyamata is döntő
- Megvalósítása önálló, páros, vagy csoportos tevékenység során történik – munkamegosztáson alapul (tanulás és kooperáció)Az 5-12 éves korosztály számára a cél a tapasztalatszerzés, ebből fejlődik ki az elvont gondolkodás. Az emlékezet cselekvésekhez kapcsolódik. (Folyamatorientált projekt – az eredmény kevésbé látható előre)

3.8.3 Kritériumok

- 12 éves korosztály felett a projekt a gondolkodás helyességét teszi kipróbálhatóvá. (eredményorientált projektek – definiált kezdeti célok)
- „A kiinduló pont a tanuló problémafelvető kérdése legyen, tervezés közösen történjék.
- A projekt megoldása a tevékenységen keresztül kapcsolódjon a valóságos helyzetekhez.
- Adjon módot individualizált munkára.
- Adjon módot csoportmunkára.
- Kidolgozása összefüggő, hosszabb időtartamra nyúljon el.
- A cél az iskolán kívüli helyzet megismerésére vagy megváltoztatására vonatkozzék.Interdiszciplinaritás jellemezze.
- A pedagógusok és a tanulók egyenrangú, ám különböző kompetenciákkal rendelkező partnerekként dolgozzanak együtt.
- A tanulók önállóan döntsenek, és legyenek felelősek saját döntéseikért.
- A pedagógus vonuljon vissza szervező, tanácsadó funkcióba.
- A tanulók közötti kapcsolatok erősek, kommunikatívak legyenek."

M. Nádasi Mária: Projektoktatás (Gondolat kiadói Kör Budapest, 2003)

3.8.4. Típusok,osztályozási szempontok

- Időtartama (projektszakasz – hagyományos órakeretek szétfeszítése)
  - Kisprojekt (2-6 tanóra)
  - Közepes projektek (1-2 nap; legfeljebb egy hét (projekthét; témahét)
  - Nagyprojekt (több hét, illetve több intézmény bekapcsolódása a munkába)
- Jellege
  - Folyamatorientált (5-12 éves korosztály)
- Eredményorientált (13. életévtől)Folyamatorientált (5-12 éves korosztály
  - Egyszerű, konkrét, a folyamat kerül a középpontba, ismerős dolgok, az eredmény szinte nem látható előre, szakaszok spontán ötletek alapján, a közös munka a fontos, cél a tapasztalatszerzés, játékos
- Eredményorientált (13. életévtől)

- Távoli célok, összetett, elvont, komoly és céltudatos, jól definiált kezdeti célok, produktumok előállítása, a gondolkodás helyességét teszi kipróbálhatóvá
- Témaválasztás módja:
- Pedagógus hirdeti (kínálat), a gyerekek érdeklődése alapján, adott témára szerveződik, (tantárgyak, rendezvények)
- A téma alapján:
- Egy tantárgy / műveltségi terület anyaga, csak részben kapcsolható az anyaghoz, tantárgyközi, ill. a hétköznapi életből származó témák
- Megvalósulásának színtere
- Tanórai hagyományos környezet, nem hagyományos szervezésű iskolai környezetben, szakköri keret, erdei iskola, kirándulások, szaktáborok, más intézményekben
- Résztvevők száma (egyéni, kis-, és nagyobb csoportok)
- Produktuma
- Tárgy
- Modell
- Írásmű
- Plakát
- Kiállítás
- Előadás
- Játék
- Rendezvény, kirándulás

3.8.5. TOVÁBBI JELLEMZŐK

- Élményszerű megismerés – egyéni érdeklődés, sikerek
- Tanulói önállóság – személyes kapcsolatok fejlesztése
- Tartalmi komplexitás (integráció)
- Gyakorlatias
- Zárt és nyílt oktatás egyaránt jellemzi (döntő szava van a gyerekeknek fő kérdésekben – nem szabad senkit sem kihagyni)
- A távlati cél a tanáré, az aktuális a diáké
- Több elemében kapcsolódik az iskola előtti spontán tanuláshoz
- Tanulók, pedagógusok, szülők, felnőttek bevonása
- Szétfeszíti a tantárgyrendszer kereteit
- Frontális, kooperatív és egyéni munkaformák
- Kooperativitás:
- Tárgyalásos tervezés
- Munkamegosztás
- Egymástól való tanulás (információs forrás és tanulási modell átvétele)
- Tolerancia – más értékek szerint élők elfogadása, megértése
- Humanisztikus pedagógia:
- Önszabályzó tanulás
- Egyéni célok egyéni ütemben, útvonalon, módon egyéni forrásokkal – önértékelés fontossága
  Természetes tanulási / megtapasztalási környezet biztosítása
- A pedagógiai folyamatok kivitele az iskolán kívülre
- A „külvilág” behozatala az iskolába
- Nem didaktizált (autentikus) források és nem tanításra készült eszközök alkalmazása
- Tantárgyközi / interdiszciplináris szemlélet megvalósulása
  Kommunikáció széles skálája (tanuló-tanuló, tanuló-pedagógus, tanuló-külső személyek
- Előzetes ismeretek számbavétele
- Részterületek – elágazások, téma kapcsolódásai (túlkínálat)
- Lehetséges (névre szóló) munkamegosztás (felelősök) – tevékenységek átgondolása

3.8.6. TERVEZÉS,SZERVEZÉS

- Források, helyszínek számbavétele
- A projekt tartalmi szerkezetének átgondolása
- Multidiszciplináris vonatkozások átgondolása
- Eszközök felmérése
- Logikai rendszer – folyamatterv készítése
- Téma összekapcsolása az oktatás tartalmával
- Időtervezés
- Az eredmények bemutatásának módja

3.8.7. KIVITELEZÉS,TANÁRI SZEREPEK

- Külső kapcsolatok (szülők, intézmények stb.) körének meghatározása, kapcsolattartás módja
- Párhuzamos egyéni, páros és csoportmunkák – a tanár megfigyel, irányít, naplót vezet a tevékenységekről;
- Tisztázódnak az együttműködés szabályai, konfliktusok megoldása – a tanuló is új oldaláról ismeri meg a tanárt
- Tudáshiány esetén új ismeretek megszerzése
- A pedagógusnak is vannak konkrét tartalmi feladatai a projektben
- A tanár: indirekt tanácsadó, folyamat katalizátora, időnként direkt beavatkozó, kézben tartja a projekt működési rendszerét

3.8.8. EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

- Külső bemutatás: kinek, milyen formában? – Motiváló hatású
- Belső értékelés is kell:
- Milyen célokat ért el?
- Mi tetszett és mi nem?
- Milyenek a tapasztalatok a szervezési módokkal kapcsolatban?
- Milyen körülmények nehezítették a munkát?
- Produktumok sorsa rövid és hosszú távon?

3.8.9. ÉRTÉKELÉS

- A produktumra és a folyamatra is vonatkoznia kell!
- A tartalmak széles skálája miatt nem könnyű az értékelés, a produktumok összehasonlítása.
- Vannak példák a produktumok osztályzattal történő értékelésére is.
- A globális értékelés veszélyes, kritériumok kellenek (zsűrizés)
- **középpontban a folyamat**
- az egyes résztvevők szerepe, tevékenységük hatékonysága
- a pozitívumok megerősítése
- a javítható / javítandó folyamatelemek beazonosítása
- a tennivalók tartalmának, irányának, ütemezésének megtárgyalása, megtervezése
- csoportos, egyéni, pedagógusi visszacsatolás

- A TANKÖNYVEK ÉS MÁS ESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a ***testnevelés***, a ***vizuális kultúra***, valamint a ***technika, életvitel és gyakorlat***.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

Intézményünkben a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyveket, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket az oktatási (művelődési és közoktatási) miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközre is szükség van: testnevelés, technika, rajz.
Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleten) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A tankönyvek és oktatási segédletek kiválasztásában a tantárgyat tanító pedagógus dönthet a következő szempontok alapján.
A munkaközösség-vezetővel egyeztet, hogy az egyes évfolyamokon alkalmazott módszerekben lényeges tartalmi eltérés ne legyen, az alkalmazott program és módszer egymásra épüljön.
A választott tankönyvcsalád estleges kiegészítő munkafüzetekkel lefedje a tanterv által előírt követelményeket.
Legyen a tanulók életkorának megfelelő a tankönyv tartalmi kidolgozottsága.
Legyen szövegezettsége könnyen érthető, igényes, tudományos, szemléletes.
A könyv külső és belső kialakítása is legyen igényes (betűtípus, illusztráció, színek, stb.).
Teremtsen lehetőséget az önálló tanuláshoz, képesség- és készségfejlesztéshez illetve a differenciáláshoz és a gyakorláshoz.
Tapasztalati alapozottságú legyen, segítse a megismerési folyamatokat.

- A választott taneszközök egységes módszertani szemléletet tükrözzenek.

- A MAGATARTÁS, SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése az iskolai házirendben megfogalmazott, a tantestület és a DÖK által elfogadott skála alapján történik, havonként, félévkor és a tanév végén.

3.10.1. A MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSÉNEK ELVEI

Az értékelés és minősítés szempontjai		**Magatartás érdemjegy, osztályzat**			
		Példás (5)	**Jó (4)**	**Változó (3)**	**Rossz (2)**
1.	A tanuló fegyelmezettsége	nagyfokú, állandó, másokra pozitívan ható	megfelelő	másokat zavaró, kifogásolható, gyenge, ingadozó, de igyekszik javulni	erősen kifogásolható, másokat erősen zavaró, negatív
2.	A tanuló viselkedéskultúrája, hangneme	kifogástalan, példaértékű, tisztelettudó, kulturált, udvarias	megfelelő	Udvariatlan, nyegle	durva, romboló, közönséges, goromba
3.	A tanuló hatása a közösségre, társas, emberi kapcsolatai	pozitív, aktív, segítőkész, jóindulatú, élen járó, kezdeményező	részt vesz a közösségi életben, de befolyást nem gyakorol arra, jóindulatú	Nem árt, ingadozó vagy közömbös, vonakodó	negatív, goromba, ártó, lélektelen, megfélemlítő
4.	Házirend betartása	betartja, arra ösztönző	néha hibázik, legfeljebb 2 szaktanári figyelmeztetése van	részben tartja be, igazolatlan hiányzás, osztályfőnöki és szaktanári figyelmeztetése van	sokat vét ellene, igazgatói figyelmeztetése van
5.	Felelősségérzete	nagyfokú	időnként feledékeny	ingadozó	felelőtlen, megbízhatatlan

3.10.2. A SZORGALOMJEGYEK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK ELVEI

Az értékelés és minősítés szempontjai		Szorgalom érdemjegy, osztályzat			
		Példás (5)	**Jó(4)**	**Változó(3)**	**Hanyag(2)**
1.	A tanuló munkája	céltudatosan törekvő, rendes, odaadó, igényes a tudás megszerzésére	figyelmes, törekvő	ingadozó, képessége alatt teljesít	hanyag, lassító
2.	A tanuló munkavégzése	kitartó, pontos, megbízható, önálló, képessége szerinti legjobb, lankadatlan	rendszeres, többnyire önálló	rendszertelen, hullámzó, önállótlan	megbízhatatlan, gondatlan
3.	A tanuló kötelességtudata	kifogástalan, precíz	megfelelő, néha ösztökélni kell, néha hiányos a felszerelése	felszerelése gyakran hiányos	felszerelése többnyire hiányos, szinte nincs
4.	tanórákon kívüli információk felhasználása, többletmunkája	rendszeres, érdeklődő	ösztönzésre dolgozik	ritka	egyáltalán nem

3.10.3. A JUTALMAZÁS, FEGYELMEZÉS ISKOLAI ELVEI

<u>A jutalmazás formái</u>

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:
- szaktanári dicséret,
- napközis nevelői dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.
- Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:szaktárgyi teljesítményért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért, példamutató magatartásért éskiemelkedő szorgalomért **dicséret**ben részesíthetők.
- Az egyes tanévek végén, valamint a 8 éven át kitűnő eredményt elért tanulók **oklevel**et és **könyv**jutalmatkapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

Zrínyi Ilona Általános Iskolában ez a Pásthy-díj,
Magyar Ilona Általános Iskolában:Iskolánk Ideális Diákja díj,
Damjanich János Általános Iskolában: Iskolánk Ideális Diákja díj,
Tóth László Általános Iskolában: Tóth László-díj
- Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók**osztályfőnöki dicséret**ben részesülnek.
- Az iskolán kívüli versenyeken, városi 1-3. helyezett, illetve megyei vagy országos versenyen eredményesenszereplő tanulók **igazgatói dicséret**ben részesülnek.
- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget**csoportos dicséretben és jutalom**ban részesítjük. A dicséretet írásba foglalva a szülő tudomására kell hozni.
- Zrínyi iskola: „Legeredményesebb alsós” és „Legeredményesebb felsős” cím – adományozása a tanévzárón.

-Tóth László iskola: „Osztályelső” Osztályonként a legjobb teljesítményt nyújtó tanuló kapja, az osztályfőnökjavaslata és a nevelőtestület egyetértése alapján. (könyvjutalom, oklevél).*Kiváló sportoló – díj:* Az iskola legjobb sportteljesítményét nyújtó egy, vagy két tanulója kapja, a testnevelők javaslata és a nevelőtestület egyetértése alapján. (tárgyjutalom, oklevél)

-Béke iskola: „Aranykönyv” -

3.10.4. A BÜNTETÉS, ELMARASZTALÁS RENDSZERE

Azt a tanulót, aki tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy a házirend előírásait megszegi, vagy igazolatlanul mulaszt, vagy bármely más módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben kell részesíteni.

Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés,
- napközis nevelői figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés,
- osztályfőnöki intés,
- osztályfőnöki megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés,
- igazgatói intés,
- igazgatói megrovás
- tantestületi figyelmeztetés
- tantestületi intés,
- tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál - figyelembe véve a tanuló javára szolgáló körülményt is -, a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni. A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

- ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

Az értékelést megalapozó ellenőrzés célja:

- a tanulók minősítése az önmagához mért fejlődés alapján
- visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról,
- az önértékelés képességének kialakítása,
- személyiségfejlesztés.

Az ellenőrzés és az azt követő értékelés legyen:

- pedagógiailag az ellenőrzés legyen céltudatos, az értékelés pedig objektív,
- folyamatos, rendszeres, tervszerű és aktuális,
- kiszámítható, nem kampányszerű, sokoldalú,
- módszertanilag változatos,
- konkrét, objektív és igazságos, szükség esetén méltányos,
- lehetőség szerint vegye figyelembe az osztályközösség véleményét is,
- természetes kísérője legyen a tanulási folyamatnak, ne kísérje feszült légkör,
- vegye figyelembe a tanulók életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését is,
- ösztönző hatású, megerősítő jellegű,
- nyilvános: az értékelés szempontjai, eredményei minden érintett számára hozzáférhetőek,
- nem legyen a fegyelmezés, büntetés eszköze.

3.11.1. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS FORMÁI

Szóbeli:

1-4. évf.:

Formái: beszélgetés, összefüggő felelet, beszámoltatás, kiselőadás, memoriter, szerepjátékok, verseny és vetélkedő, önértékelés és társak értékelése.

Rendje: a szóbeli beszámoltatás arányának növelése a cél, a tanórákat szője át a tanulók minél több szóbelimegnyilvánulása, fokozatosan hozzá kell szoktatni a tanulókat az összefüggő felelethez.

Eszközei: kompetencia területeknek megfelelő fogalomhasználat, a tanult szakkifejezések alkalmazása; egy-egy téma összefüggő kifejtése 5-6 mondatban, ábra, kép, grafikonok, diagramok elemzése és értékelése; kiselőadás; lexikonhasználat; logikus magyarázat.

Értékelése: szóban, írásban, piros pontokkal, egyéb dicséretet, esetleges elmarasztalást kifejtő szimbólumokkal.

2. évfolyam II. félévétől érdemjegyekkel.

5-6. , 7-8. évf.

Formái: beszélgetés, kiselőadás, összefüggő felelet, élménybeszámolók, memoriter, kísérletek, megfigyelésektapasztalatainak elmondása, idegen nyelvből szavak felmondása, iskolai rendezvények szervezése és azokon valórészvétel, verseny és vetélkedő, kísérlet és gyakorlat, önértékelés és társak értékelése.

Rendje: az elméleti tantárgyakból törekedni kell, hogy minél több tanuló szóban megnyilvánuljon valamilyenformában.

Értékelése: érdemjegyek, szóbeli értékelés, piros pontok, egyéb jelek.

Írásbeli

formái	célja	feladata	alkalmazása	súlya
Tanév eleji felmérés	A tanév eleji kezdőszint megállapítása.	A tartós tudás tartalmának és a felejtés mértékének megállapítása. A felelevenítés, begyakorlás, hiánypótlás irányának meghatározása.	Az előző évi tananyag alapismereteinek egész órás felmérése. Megíratása vagy a tanév első hetében, vagy néhány órás ismétlés után.	Nincs meghatározó súlya, csak a motiváló hatású jegyeket érdemes hivatalossá tenni.
Félévi vagy év végi felmérés	Egy tanulási periódust lezáró értékelés az adott tantárgy tantervi követelményeinek tükrében. A megszerzett tudás összegző számonkérése.	A félév/tanév során feldolgozott tananyag elsajátítási szintjének mérése.	A féléves/éves tananyag befejezését, rendszerezését követő, teljes áttekintést adó, egész órás felmérés.	A félév/tanév végi felmérés érdemjegye súlyozottan szerepel a záró osztályzat kialakításában.
Témazáró felmérés	A tudás nagyobb egységének felmérése. A témakörben lévő általánosabb összefüggések meglátásában és alkalmazásában való jártasság feltérképezése.	Tájékozódás a témakörben szerzett ismeretek, fogalmak, összefüggések felismerésében, megértésében és alkalmazásában való elsajátítási szint mértékéről.	Az adott tantárgyi tantervben meghatározott számú, előre bejelentett írásbeli számonkérés a témakör összefoglalását követő egész tanórán.	A félévi/tanév végi osztályzat kialakításában nagyobb súllyal szerepel.
Írásbeli felelet	A folyamatos tanulás szokásának kialakítása, az aktuális ismeretek elsajátítási szintjének ellenőrzése	Kisebb anyagrészek számonkérése, rendszeres értékelés és visszajelzés.	Rövid, maximum 15-20 perces, néhány az előző órák anyagára vonatkozó feladat megoldása.	Érdemjeggyel értékelt.
Minimumszint felmérés	Egy tanulási periódust lezáró értékelés az adott tantárgy tantervi minimum követelményeinek tükrében.	A továbbhaladáshoz szükséges alapismeretek megállapítása.	A tananyag befejezését, rendszerezését követő egész órás felmérés.	Segít a továbbhaladás eldöntésében.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai

1-4. évf.: Egy napon egy írásbeli beszámolásnál nem lehet több. A megírás előtt legalább 2 nappal közölnikell a tanulókkal.

5-8. évf.: Egy napon 2 témazárónál többet íratni egy tanulócsoporttal nem lehet. **A** szaktanár a naplóba egyhéttel előre ceruzával bejegyezve tájékoztatja a kollégáit.

Heti 1-2 óraszámban tanított tantárgyaknál (fizika, kémia, biológia, földrajz, történelem, számítástechnika) azírásbeli számonkérés havonta legfeljebb egy alkalommal lehetséges. Biztosítani kell az ismeretterjesztés, gyakorlás, elmélyítés lehetőségét. Kisdolgozatot, tudáspróbát külön bejelentés nélkül is írathat a pedagógus.

A témazáró dolgozatok időpontját az eredményes felkészülés érdekében a megíratása előtt egy héttel tudatni kell a tanulókkal.

A pedagógus pedagógiai felelőssége az ellenőrzés, értékelés megtervezése, és odafigyelése a szóbeli és írásbeli formák helyes arányár.

3.11.2. Az értékelés módjai:

A tanulók írásbeli és szóbeli érdemjegyeit elsősorban a tanuló köteles vezetni az ellenőrzőjében. A szaktanárokaláírásukkal igazolják az érdemjegy valódiságát. Az érdemjegyek beírásának tényét a szaktanárok és az osztályfőnök negyedévente ellenőrzik, az esetleges hiányokat pótolják.

A szülők aláírásukkal jelzik, hogy rendszeresen tudomást szereznek gyermekük osztályzatairól.A szülőknek szülői értekezleteken és fogadóórákon is lehetőségük van arra, hogy gyermekük teljesítményénekértékeléséről tájékoztatást kapjanak.

Normál osztályokban szöveges és 5 fokozatú az értékelés

Szöveges értékelés: az *1.* és 2. évfolyamon félévkor valamint 1. évfolyamon, tanév végén, a tanulót az alábbiak szerint kell minősíteni:
- „Kiválóan megfelelt”
- „Jól megfelelt”
- „Megfelelt”
- „Felzárkóztatásra szorul”

Amennyiben a tanuló „**felzárkóztatásra szorul**” minősítést kap, a pedagógus a szülő bevonásával tárja fel aproblémákat, javaslatot tesz a felzárkóztatásra.
Zrínyi Ilona Általános Iskolában 2. évfolyam végén is szöveges értékelést kapnak a tanulók.

A tanuló a 2. évfolyamtól kezdődően magasabb évfolyamra akkor léphet, ha sikeresen teljesítette az adott évfolyamon előírt tanulmányi követelményeket.
A tanuló az első évfolyamon továbbra is csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
Első évfolyam végén a szülői írásbeli kérelmére a gyermek kaphat „Iskolalátogatási bizonyítványt”, mely tanúsítja, hogy az 1. osztály tanítási óráin részt vett. Ez alapján megismételheti az 1. osztályt.
5 fokozatú számskálával: (2. évfolyam évvégétl-8.- osztályig) A tanulók teljesítményét félévkor és tanév végénosztályzatok fejezik ki valamennyi tantárgyból. A félévi és év végi osztályzatok tanulók tantárgyankéntiösszteljesítményét tükrözik. Kialakításukhoz legkevesebb 5 érdemjegy szükséges. Dícséretes ötös osztályzatot kitűnő érdemjeggyel értékeljük.
Az SNI, BTM tanulók értékelése a szakértői vizsgálat javaslata alapján történik.

3.11.3. Az értékelésnél használt dokumentumok:

1-4. évfolyamon félévkor/tanév végén: tájékoztató füzet, napló, bizonyítvány, törzslap
5-8. osztályon félévkor/tanév végén: ellenőrző füzet, napló, bizonyítvány, törzslap

3.11.4. Értékelés

Az értékelés alapja: a helyi tanterv követelményrendszere

Érdemjegyek meghatározása:

5	4	3	2	1
Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes.	Ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.	Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul teljesíti. Többször rászorul nevelői segítségre (javításra, kiegészítésre).	Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes feladatvégzésre.	Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel. Nevelői segítséggel sem képes a tantervi követelményeknek eleget tenni.

3.11.5. Az érdemjegy (osztályzatok) osztálykönyvi bejegyzésének formái

Piros tintával: témazáró felmérések, dolgozatok, tanév végi osztályzatok
Kék tintával: szóbeli feleletek, írásbeli feleletek, félévi osztályzatok
Zöld tintával: gyűjtő munka, szorgalmi feladatok, kiselőadások, füzetek rendje, külalak

3.11.6. A tanulói értékelés fajtái

Nyomon követő értékelés (mérés): Az adott osztály önmagához viszonyított teljesítményének nyomon követése, a fejlődés minőségének és ütemének regisztrálása.
Diagnosztizáló mérés: Tájékozódás az előző ismeretekről, amelyekkel besorolási döntéseket hozunk (csoportbontás nyelvnél, tantervi témák megkezdésekor)
Formatív értékelés: Az alapkészségek mélységének a megismerése, a következő időszak fejlesztési feladatainak megtervezése.
Szummatív értékelés: Lezáró, minősítő értékelés. (egy-egy témakör végén) A nyolcadik évfolyam végén a helyi tanterv által meghatározott tananyag elsajátítása szintjének meghatározása, konzekvenciák levonása.

- Az otthoni felkészülés (írásbeli és szóbeli) házi feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A házi feladatok kijelölését, a követelményeket pontosan, egyértelműen határozza meg a pedagógus, s aztkövetkező órán ellenőrizze, értékelje.
Hétköznap szóbeli és írásbeli házi feladat adható.
Amennyiben a tanuló háromszor nem készíti el a házi feladatát, a pedagógus elégtelen osztályzattal értékelheti teljesítményét, vagy adhat elégtelen osztályzatot.

1-4. évfolyam:
Mennyisége: kötelezően tantárgyanként egy-egy feladat,szorgalmi, önkéntes megoldásra több is lehetséges.
Minősége: gyakorló, az alapkészségeket elmélyítő, motiváló, érdekes, lehetőleg újszerű feladatok.
Hétvégén, szünidők előtt: minimális gyakorló, alapkészségeket elmélyítő írásbeli, szóbeli.

5-8. évfolyam
Írásbeli: figyelembe kell venni a tanulók terhelhetőségét, a másnapra történő felkészülés körülményeit, a gyermek rendelkezésre álló szabadidőt és azt, hogy hány elméleti órára kell felkészülnie másnapra. 1-2 feladat adható tantárgyanként, gyakorlás, elmélyítés céllal, amely a tanórai anyaghoz kapcsolódik.
Szóbeli: a tanítási órán tanult új ismeretek elmélyítését célozzák, összefoglalás után a témakörbe tartozó tananyagok gyakorlása, elmélyítése.
Hétvégén: minimális, 1-1 írásbeli házi feladat adható, szóbeli házi feladat csak akkor, ha a heti kevés óraszám miatt órarendi okokból a hétvége egy-egy óra közé esik.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

- Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei

A csoportbontások rendjét az intézményegységek határozzák meg a tanulócsoport összetétele, Valamint a rendelkezésre álló óratömeg ismeretében. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A választható tantárgyak esetében a szülői, tanulói igények felmérése után alakítjuk ki a csoportokat. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.
A diákoknak lehetőséget biztosítunk arra, hogy döntésüket a tanév végén módosítsák.

- A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

1. Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

2. Ennek alapjánaz iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
- iskolai sportkörben való sportolással,
- kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

3. A mindennapos testnevelés megszervezésének módja intézményünkben:

Minden évben, tanév elején,felmérjük a tanulók sportolási igényét, az épületeink adta lehetőségeinket, valamint a szakos ellátottságot és ennek figyelembevételével kezdjük meg a mindennapos testnevelés szervezését.

Minden tanuló számára délelőtti időszakban, órarendi keretek között, heti három óra testnevelés biztosítunk. A további két testnevelés órát a következő módon valósítjuk meg:

- Tanév elején: felmérjük, hogy a tanulók közül kik sportolnak rendszeresen sportegyesületben. Számukra az igazgató –az edző igazolása alapján- engedélyezi, hogy heti két testnevelés órát a sportegyesület keretei között valósítsanak meg. Az edzésen való részvételt az edző havonta igazolja.
- A sportegyesületben nem sportoló diákjaink számára, hagyományos testnevelés órái illetve sportköri keretek között biztosítjuk a heti két óra sportolást.
  Diákjaink a következő lehetőségek közül választhatnak: néptánc, floorball, atlétika, kosárlabda, asztalitenisz, tartásjavító torna, társastánc, kondi edzés, labdarúgás, mozgásterápia.

Fontosnak tartjuk a tanulók fizikai képességeinek és készségeinek kibontakoztatása és fejlesztése mellett nemcsak a biológiai, pszichológiai jellemzők kialakítását, hanem a mozgás és a sport iránti motivációkat is.

- A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal május hónapban. (A felmérés a „Hungarofit teszt" alapján került összeállításra. Lásd: *Módszerek a tanulók fizikai felkészültségének, teljesítményének mérésére, értékelésére Szerkesztette: Anrásné Dr. Teleki Judit, MKM 1997.*)

2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák.

3. A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok:

1.feladat:**HELYBŐL TÁVOLUGRÁS** (Az alsó végtag dinamikus erejének mérése)
Kiinduló helyzet: a tanuló az elugróvonal (elugródeszka) mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.
Feladat: térdhajlítás – és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba, előzetes lendületszerzés –, majd erőteljes páros lábú elrugaszkodás és elugrás előre.
Értékelés: az utolsó nyom és az elugróvonal közötti távolságot mérjük méterben.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							
1	1.00	1.10	1.23	1.34	1.45	1.55	1.64	1.72
2	1.03	1.13	1.26	1.37	1.48	1.58	1.67	1.75
3	1.06	1.16	1.29	1.40	1.51	1.61	1.70	1.78
4	1.09	1.19	1.30	1.43	1.54	1.64	1.73	1.81
5	1.12	1.22	1.34	1.46	1.57	1.67	1.76	1.84
6	1.15	1.25	1.37	1.49	1.60	1.70	1.79	1.87
7	1.18	1.28	1.40	1.52	1.63	1.73	1.82	1.90
8	1.21	1.31	1.44	1.55	1.66	1.76	1.85	1.93
9	1.24	1.34	1.47	1.58	1.69	1.79	1.88	1.96
10	1.27	1.37	1.50	1.61	1.72	1.82	1.91	1.99
11	1.30	1.40	1.53	1.64	1.75	1.85	1.94	2.02
12	1.33	1.43	1.56	1.67	1.78	1.88	1.97	2.05
13	1.36	1.45	1.59	1.70	1.81	1.91	2.00	2.08
14	1.39	1.48	1.62	1.73	1.84	1.94	2.03	2.11

15	1.42	1.52	1.65	1.76	1.87	1.97	2.06	2.14
16	1.45	1.56	1.68	1.79	1.90	2.00	2.09	2.17
17	1.48	1.58	1.72	1.82	1.93	2.03	2.12	2.20
18	1.51	1.62	1.76	1.85	1.97	2.07	2.16	2.24
19	1.54	1.66	1.80	1.89	2.01	2.11	2.20	2.28
20	1.57	1.70	1.84	1.94	2.05	2.15	2.24	2.32
21	1.61	1.74	1.87	1.98	2.09	2.19	2.28	2.36

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							
1	0.97	1.08	1.17	1.24	1.31	1.38	1.43	1.47
2	1.00	1.11	1.20	1.27	1.34	1.41	1.45	1.50
3	1.03	1.14	1.23	1.30	1.37	1.44	1.48	1.53
4	1.06	1.17	1.26	1.34	1.40	1.47	1.51	1.56
5	1.09	1.20	1.29	1.38	1.43	1.50	1.54	1.59
6	1.12	1.23	1.32	1.41	1.45	1.53	1.57	1.62
7	1.15	1.26	1.35	1.44	1.48	1.56	1.60	1.65
8	1.19	1.29	1.38	1.47	1.51	1.59	1.63	1.68
9	1.22	1.32	1.41	1.50	1.54	1.62	1.66	1.71
10	1.25	1.35	1.44	1.53	1.57	1.65	1.69	1.74
11	1.29	1.38	1.48	1.56	1.60	1.68	1.72	1.77
12	1.32	1.41	1.50	1.59	1.63	1.71	1.74	1.80
13	1.35	1.44	1.53	1.62	1.66	1.74	1.77	1.84
14	1.39	1.48	1.57	1.65	1.69	1.77	1.80	1.87
15	1.41	1.50	1.60	1.68	1.72	1.80	1.83	1.90
16	1.44	1.53	1.64	1.71	1.76	1.84	1.87	1.94
17	1.47	1.57	1.67	1.74	1.80	1.87	1.91	1.98
18	1.50	1.60	1.70	1.77	1.84	1.90	1.95	2.02
19	1.54	1.64	1.74	1.80	1.88	1.94	1.99	2.05
20	1.57	1.68	1.78	1.84	1.92	1.98	2.03	2.08
21	1.61	1.72	1.81	1.88	1.96	2.02	2.07	2.11

2. feladat: **HASONFEKVÉSBŐL TÖRZSEMELÉS ÉS LEENGEDÉS FOLYAMATOSAN** (A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló a hasán fekszik úgy, hogy az állával megérinti a talajt, és mindkét karja laza tarkórátartás helyzetében van. A vizsgálatot végző személy az egymáshoz tett lábfejeket a földhöz szorítja.

Feladat: a tanuló az

1. ütemre törzsemelést végez,
2. ütemre összeérinti a könyökét az álla alatt,
3. ütemre visszanyit tarkórátartásba,
4. ütemre törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Értékelés: négy perc alatt végrehajtott törzsemelések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							
1	20	22	24	26	28	30	32	34
2	24	26	28	30	32	34	36	38
3	28	30	32	34	36	38	40	42
4	32	34	36	38	40	42	44	46
5	36	38	40	42	44	46	48	50
6	40	42	44	46	48	50	52	54
7	44	46	48	50	52	54	56	58
8	48	50	52	54	56	58	60	62
9	52	54	56	58	60	62	64	66
10	56	58	60	62	64	66	68	70
11	60	62	64	66	68	70	72	74
12	64	66	68	70	72	74	76	78
13	68	70	72	74	76	78	80	82
14	72	74	76	78	80	82	84	86

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							
1	16	19	22	25	28	29	30	32
2	20	23	24	29	32	33	34	36
3	24	27	28	33	36	37	38	40
4	28	31	32	37	40	41	42	44
5	32	35	36	41	44	45	46	48
6	36	39	40	45	48	49	50	52
7	40	43	44	49	52	53	54	56
8	44	47	48	53	56	57	58	60
9	48	51	51	57	60	61	62	64
10	52	55	56	61	64	65	66	68
11	56	59	60	65	68	69	70	72
12	60	63	64	69	72	73	74	76
13	64	67	68	73	76	77	78	80
14	68	71	74	77	80	82	83	84

3. feladat:**<u>HANYATTFEKVÉSBŐL FELÜLÉS TÉRDÉRINTÉSSEL FOLYAMATOSAN</u>** (A hasizmok erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló torna vagy egyéb puha szőnyegen a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja. Laza tarkóratartás előre néző könyökkel.

*Feladat:*a tanulóüljön fel, könyökével érintse meg azonos oldalon a combokat. Hanyattfekvés és újabb felülés következik folyamatosan.

*Értékelés:*aszünet nélküli szabályosan végrehajtott felülések száma négy perc alatt.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							
1	25	28	31	34	36	38	40	42
2	30	33	36	39	41	43	45	47
3	35	38	41	44	46	48	50	52
4	40	43	46	49	51	53	55	57
5	45	48	51	54	56	58	60	62
6	50	53	56	59	61	63	65	67
7	55	58	61	64	66	68	70	72
8	60	63	66	69	71	73	75	78

9	65	68	71	74	76	78	80	82
10	70	73	76	79	81	83	85	87
11	75	78	81	84	86	88	90	92
12	80	83	86	89	91	93	95	97
13	85	88	91	94	96	98	100	102
14	90	93	96	98	100	102	104	106

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							
1	20	23	26	29	32	34	36	38
2	25	28	31	34	36	38	40	42
3	30	33	36	39	41	43	45	47
4	35	38	41	44	46	48	50	52
5	40	43	46	49	51	53	55	57
6	45	48	51	54	56	58	60	62
7	50	53	56	59	61	63	65	67
8	55	58	61	64	66	68	70	72
9	60	63	66	69	71	73	75	77
10	65	68	71	74	76	78	80	82
11	70	73	76	79	81	83	85	87
12	75	78	81	84	86	88	90	92
13	80	83	86	89	91	93	95	97
14	85	88	91	94	96	98	100	102

4. feladat: **FEKVŐTÁMASZBAN KARHAJLÍTÁS- ÉS NYÚJTÁS FOLYAMATOSAN** (A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: lányok 2 perc; fiúk: 4 perc.

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyerek vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar).

Feladat: a tanuló mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítást- és nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a karnyújtás- és karhajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							
1	5	7	9	11	13	15	17	19
2	7	9	11	13	15	17	19	21
3	9	11	13	15	17	19	21	23
4	11	13	15	17	19	21	23	25
5	13	15	17	19	21	23	25	27
6	15	17	19	21	23	25	27	29
7	17	19	21	23	25	27	29	31
8	19	21	23	25	27	29	31	33
9	21	23	25	27	29	31	33	35
10	23	25	27	29	31	33	35	37
11	25	27	29	31	33	35	37	39
12	26	28	30	32	34	36	38	40
13	27	29	31	33	35	37	39	41
14	28	30	32	34	36	38	40	42

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	évfolyam							

1	1	1	2	2	3	4	5	6
2	1	2	2	3	4	5	6	7
3	2	2	3	4	5	6	7	8
4	2	3	4	5	6	7	8	9
5	3	4	5	6	7	8	9	10
6	4	5	6	7	8	9	10	11
7	5	6	7	8	9	10	11	12
8	6	7	8	9	10	11	12	13
9	7	8	9	10	11	12	13	14
10	8	9	10	11	12	13	14	15
11	9	10	11	12	13	14	15	16
12	10	11	12	13	14	15	16	17
13	11	12	13	14	15	16	17	18
14	12	13	14	15	16	17	18	19

4. A tanulók minősítése a négy feladatban elért összes pontszám alapján:

Elért összes pontszám	***Minősítés***
0 – 11	igen gyenge
12 – 22	gyenge
23 – 33	elfogadható
34 – 43	közepes
43 – 52	jó
53 – 63	kiváló

3.16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

3.16.1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE

1. Az iskola 2013. szeptember 1. napjától az első és az ötödik évfolyamon szervezi meg először nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.
2. A pedagógiai program felmenő rendszerben kerül bevezetésre.
3. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2013. szeptember 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig – szól.

3.16.2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
2. A 2016-2017. tanév során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítania kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

3.16.3. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- az intézményi tanács;
- a szülői munkaközösség;
- az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását, a diákönkormányzatot segítő tanár közreműködésével javasolhatják.
3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni az intézményi tanács, illetve az iskolaszék véleményét.
4. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.

5. A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

3.16.4. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A házirend elolvasható az iskola honlapján. Az iskolai honlap internet címe: www.belova.hu
3. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, tagintézmény-vezetőjétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
4. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján;
- az iskola fenntartójánál;
- az iskola irattárában;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál;
- az iskola tagintézmény-vezetőinél;

Készítette :	Béke Általános Iskola			
kompetenciaterület	**Pedagógiai módszertani felkészültség**			
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**
Milyen a módszertani felkészültsége? Milyen módszereket alkalmaz a tanítási órákon és egyéb foglalkozásokon?	Alapos, átfogó és korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással rendelkezik.			Rendelkezzen színvonalas, korszerű szaktudással, pedagógiai ismeretrendszerrel.
	A szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszereket, taneszközöket alkalmaz.			A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél változatos oktatási módszereket, taneszközöket alkalmaz.
	Tanítványait önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására neveli.			Tanítványait önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására neveli. A problémamegoldó (értelmes, kreatív, kritikai) gondolkodás fejlesztése a pedagógus kiemelt feladata.
	Tanítványaiban kialakítja az online információk befogadásának, feldolgozásának,	Erősítse a digitális írástudás készségeit, hogy a tanulók képesek legyenek az IKT technológiák által közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatára mind a társas kapcsolatok, mind a munka, mind a kommunikáció mind a szabadidő terén. **Az iskolában**		

	továbbadásának kritikus, etikus módját.	**folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.17.**		
	Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.	A kulcskompetenciák fejlesztésével kiterjessze és elmélyítse a tanulók általános műveltségét. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.16.** A kompetencia alapú oktatással, a tanulók tevékeny részvételére alapozó tanítás- és tanulásszervezési eljárásokkal növelje a tanulási motivációt, és járuljon hozzá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének megvalósulásához. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.17.**		
Ismeri és alkalmazza-e a tanulócsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket?	Felméri a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony tanuló-megismerési technikákat alkalmaz.			A pedagógus oktató-nevelő, személyiségfejlesztő munkáját a tanuló hatékony megismerését szolgáló eszközök alkalmazásával megállapított értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotára alapozva végzi.
	A differenciálás megfelelő módja, formája jellemző.			Az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlesztéséhez az egyéni bánásmód, a differenciálás módszereit alkalmazza.
	Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi.			Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi.
	Alkalmazza a tanulócsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.	Intézményünknek egyszerre kell eleget tennie a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás feladatainak, a sajátos nevelési igényű – továbbiakban SNI–, gyermekek integrált nevelésének-oktatásának, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek kibontakoztatásának és továbbfejlesztésének. P**artnereink elvárásai, igényei PP. 7.**		

		A kompetencia alapú oktatással, a tanulók tevékeny részvételére alapozó tanítás- és tanulásszervezési eljárásokkal növelje a tanulási motivációt, és járuljon hozzá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének megvalósulásához. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.17.**		
	A pedagógus az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg az órán alkalmazott módszereket.	Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve: a tanulók szűkebb (család, osztály, iskola) és tágabb (környezet, társadalom) közösség tagjai. A közösségek biztosítanak terepet – a pedagógus vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének, egyéni sajátosságainak fejlesztéséhez, kibontakoztatásához. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP.15.**		
Hogyan értékeli az alkalmazott módszerek beválását? Hogyan használja fel a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában?	Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.			Pedagógiai tevékenységét a helyi tanterv értékelési rendszere alapján folyamatosan ellenőrzi, értékeli, s az eredmények alapján javítja, fejleszti pedagógiai munkáját.
	Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus.			Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus.
	Alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítetik.	A célok megvalósulását szolgáló módszerek, szervezési módok, tanulás-szervezési eljárások: tevékenykedtetésre épülő tanulásszervezés. **Tanulásszervezési eljárások PP. 27.**		

Hogyan, mennyire illeszkednek az általa alkalmazott módszerek a tananyaghoz?	A rendelkezésére álló tananyagokat, eszközöket – a digitális anyagokat és eszközöket is – ismeri, kritikusan értékeli és megfelelően használja.			A pedagógus kötelessége a szakterületén megtalálható tananyagokat, eszközöket megismerni, kritikusan értékelni, s a pedagógiai céljainknak, s a munkaközösség által felállított elvárásoknak, valamint az adott tanulói közösségnek megfelelően kiválasztani, alkalmazni.
	Fogalomhasználata pontos, következetes.			Fogalomhasználata pontos, következetes.
	Kihasználja a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségeket (a szaktárgyi koncentrációt).	Koncentráció elve: adott tantárgy, műveltségi terület tanítása során alkalmazkodás és építés a korábban, illetve eltérő műveltségi területekről, más tantárgyból elsajátított tudásra. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP.15.**		
	Rendelkezik a szaktárgy tanításához szükséges tantervi és szakmódszertani tudással.			A pedagógus feladata a szakmai és pedagógiai tudásának állandó gyarapítása, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerése és a módszertani fejlesztések körében való tájékozódás.
	Pedagógiai munkája során képes építeni a tanulók más forrásokból szerzett tudására.			Pedagógiai munkája során képes építeni a tanulók más forrásokból szerzett tudására.

Készítette:				
kompetenciaterület: **Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók**				
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**
Milyen a pedagógiai tervező munkája: tervezési dokumentumok, tervezési módszerek, nyomon követhetőség, megvalósíthatóság, realitás?	Pedagógiai munkáját éves szinten, tanulási-tanítási (tematikus) egységekre és órákra bontva is megtervezi.	A pedagógus feladata a tanítási órákra való felkészülés. **A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai PP. 44.**		Éves szintre készült dokumentumai logikusan, tervszerűen felépítettek, folyamatjellegűek és a helyi tanterv elvárásainak megfelelnek.
	Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a tanulók előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási környezet lehetőségeit, korlátait stb.			Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét.
	Tudatosan tervezi a tanóra céljainak megfelelő stratégiákat, módszereket, taneszközöket.	A pedagógus feladata a tanítási órákra való felkészülés. **A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai PP. 44.**		Az oktatási és nevelési metodikát az előre meghatározott céloknak megfelelően határozza meg, és változatos módszereket használ.
	Többféle módszertani megoldásban gondolkodik.			A tudományos és a gyakorlati élet módszereit egyaránt alkalmazza,

				vállalkozik új eljárási módok kialakítására, hangsúlyt fektetve az innovatív módszerekre.
Hogyan viszonyul egymáshoz a tervezés és megvalósítás?	Az órát a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.			A tanóráit logikusan, a céloknak alárendelve építi fel.
	A tanulók tevékenységét, a tanulási folyamatot tartja szem előtt.	Az intézmény fontos eszközként alkalmazza a projektoktatást minden nevelési területen, alsó- és felső tagozaton. A projektoktatás a megismerés fő forrásává a gyerek tapasztalatát, érdeklődését, tevékenységét teszi. A hagyományos tanítási stratégiákkal szemben nem a tananyaghoz rendeli hozzá a gyereket, hanem a gyerekhez rendeli hozzá a tananyagot. A projekt pedagógiában a gyerek elsősorban fejlődik, és nem fejlesztik. **Projektoktatás PP. 598.**		A tanulói tevékenység, a tanulói tevékenykedtetés kiemelt szerepet kap a tanítási óráin.
	Tudatosan törekszik a tanulók motiválására, aktivizálására.			Dokumentumaiban, tanóráin tudatosan határozza meg a külső és belső motiválás lehetőségeit, az érdeklődés fenntartásának módszereit.
	Terveit az óra eredményességének függvényében felülvizsgálja.			Tevékenysége eredményeit önkritikusan elemzi, és ennek megfelelően alakítja a további oktatási feladatait.
A tervezés során hogyan érvényesíti a Nemzeti alaptanterv és a pedagógiai program nevelési céljait, hogyan határoz meg pedagógiai célokat, fejlesztendő kompetenciákat?	A célok tudatosításából indul ki. A célok meghatározásához figyelembe veszi a tantervi előírásokat, az intézmény pedagógiai programját.			A Pedagógiai Programban és a NAT-ban megtalálható tantervi célokat figyelembe veszi az óratervezés során.

Hogyan épít tervező munkája során a tanulók előzetes tudására és a tanulócsoport jellemzőire?	Célszerűen használja a digitális, online eszközöket.			A nevelés céljainak megfelelően szakszerűen és adaptívan használja a hagyományos és a digitális eszközöket.
	Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.			A csoport- és a közösségfejlesztést alapelvekre építi, a társas kapcsolatok fejlesztését a közösségi folyamatok dinamikáját kihasználva valósítja meg.
	Alkalmazza a differenciálás elvét.			A differenciált nevelés-oktatás alapelveit alkalmazza: egységesség és differenciálás, adaptivitás. A differenciálás szintjei elkülönülnek a pedagógiai munkában.

Készítette:	Magyar Ilona Általános Iskola			
kompetenciaterület: **Tanulás támogatása**				
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**
Mennyire tudatosan, az adott helyzetnek mennyire megfelelően választja meg és alkalmazza a tanulásszervezési eljárásokat?	Figyelembe veszi a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszik változtatni előzetes tanítási tervein.	A tanítási-tanulási folyamatban érvényesüljön a: • Szemléletesség elve: a befogadást, az elsajátítást előtérbe helyező korszerű tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazása, mint kooperatív technikák, szabad tanulás stb. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP. 15.** • Motiváció elve: a tanulók érdeklődésének felkeltése és folyamatos fenntartása. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP. 15.** • Aktivizálás elve: a tanulói aktivitás kiváltása, és fenntartása tanulás tanítása módszerének alkalmazásával. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP. 15.**		
Hogyan motiválja a tanulókat? Hogyan kelti fel a tanulók érdeklődését, és hogyan köti le, tartja fenn a tanulók figyelmét, érdeklődését?	Épít a tanulók szükségleteire, céljaira, igyekszik felkelteni és fenntartani érdeklődésüket.	A nevelő-oktató munka célja, hogy magas színvonalú és sokszínű tapasztalatszerzéssel növelje a tanulók alkalmazásképes tudását, hogy sokoldalúan tájékozottak legyenek. Ennek érdekében előnyben részesíti a kooperatív tanulási formákat, amelyekben meghatározó a kezdeményezőkészség, a másokkal történő hatékony együttműködés, valamint a saját munkájukért, cselekedetükért érzett felelősség. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 16.**		
Hogyan fejleszti a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességét?	Felismeri a tanulók tanulási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál	Az intézményben folyó nevelő-oktató munka célja, hogy a kompetencia alapú oktatással, a tanulók tevékeny részvételére alapozó tanítás- és tanulásszervezési eljárásokkal növelje a tanulási motivációt, és járuljon hozzá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének megvalósulásához. **Az**		

	számukra.	**iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 17.**		
	Kihasználja a tananyagban rejlő lehetőségeket a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására.	A célok megvalósulását lehetővé tevő tevékenységek: • a tanulási stratégiák alkalmazásában a sokszínűségre törekvés tevékenység-rendszerének biztosítása, • élet közeli tanulási környezet kialakítása, • a játékosság, a szimuláció gazdag eszköztárának alkalmazása. **A célok megvalósulását lehetővé tevő tevékenységek PP. 17.**		
Milyen tanulási teret, tanulási környezetet hoz létre a tanulási folyamathoz?	Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden tanuló hibázhat, ahol mindenkinek lehetősége van a javításra.	A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek: • A pedagógus vezető szerepe: az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységeik megszervezésében, személyiségük fejlődésének formálásában. • Bizalom elve: bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP. 15.**		
	A tanulást támogató környezetet teremt például a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával, a diákok döntéshozatalba való bevonásával.	Az intézményben folyó nevelő-oktató munka célja, hogy magas színvonalú és sokszínű tapasztalatszerzéssel növelje a tanulók alkalmazásképes tudását, hogy sokoldalúan tájékozottak legyenek. Ennek érdekében előnyben részesíti a kooperatív tanulási formákat, amelyekben meghatározó a kezdeményezőkészség, a másokkal történő hatékony együttműködés, valamint a saját munkájukért, cselekedetükért érzett felelősség. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 16.**		
Hogyan alkalmazza a tanulási folyamatban az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközöket, a digitális tananyagokat? Hogyan sikerül a helyes arányt kialakítania a hagyományos és az	Tanítványaiban igyekszik kialakítani az önálló ismeretszerzés, kutatás igényét. Ösztönzi a tanulókat az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában.	Az intézményben folyó nevelő-oktató munka célja, hogy: erősítse a digitális írástudás készségeit, hogy a tanulók képesek legyenek az IKT technológiák által közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatára mind a társas kapcsolatok, mind a munka, mind a kommunikáció mind a szabadidő terén **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 17.**		

információ-kommunikációs technológiák között?	Megfelelő útmutatókat és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközöket biztosít a tanulók számára, például webes felületeket működtet, amelyeken megtalálhatók az egyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok.	Fejlessze ki a tanulókban az új információs rendszerben való eligazodni tudást, és az IKT használatát! Segítse a tanulók kezdeményezéseit! **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai PP. 41.**		

Készítette:				
kompetenciaterület **A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség**				
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**
Hogyan méri fel a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát? Milyen hatékony tanuló-megismerési technikákat alkalmaz?	A tanulói személyiség(ek) sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan tárja fel.	Tapasztalatszerzés elve: lehetőség teremtése a nevelés-oktatás folyamatában a tanulók számára tevékenykedésen keresztül a saját tapasztalatok megszerzésére, rendszerezésére, általánosítására. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP. 15.**		
Hogyan jelenik meg az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés a pedagógiai munkájában, a	Munkájában a nevelést és az oktatást egységben szemléli és kezeli.	A tananyagot a pedagógiai fejlesztés eszközeként sajátíttatjuk el a gyermekekkel. **A nevelőmunka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 14.** Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésekor feladata: Az		

tervezésben (egyéni képességek, adottságok, fejlődési ütem, szociokulturális háttér)?		önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása. Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása. **A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok PP.32.** Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket. **A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai PP. 44.**		
	A tanuló(k) személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésében szemléli.	A pedagógus vezető szerepe: az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységeik megszervezésében, személyiségük fejlődésének formálásában. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP. 15.**		
	A tanuló(k) teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik.	Iskolánk pedagógiai programjának alapja egy olyan közös gondolkodás, amelyben a tanulók egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban: figyelembe véve azt, hogy a nevelés-oktatás színtere nem csak az iskola, hanem elsősorban a család, valamint a társadalmi élet és tevékenység számtalan egyéb fóruma is. Tanulóink legyenek ebben a közegben is tájékozottak, és tudják önmagukat képviselni. **A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok PP.29.**		
	Felismeri a tanulók tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani - vagy a megfelelő szakembertől segítséget kérni.	Arra törekszünk, hogy támogassuk a gyermekeket hátrányaik leküzdésében, hogy képessé váljanak felnőttként önállóan megtalálni helyüket a társadalomban. **Az oktató-nevelőmunka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 14.** Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban. **A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje PP. 55-56.**		
	Reálisan és szakszerűen			Reálisan és szakszerűen

	elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.			elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.
Milyen módon differenciál, hogyan alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát?	Csoportos tanítás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.	Tehetséges tanulók korai felismerése, differenciált foglalkoztatásuk, fejlesztésük biztosítása és „menedzselése", a kimagasló teljesítmény elismerése, jutalmazása. **A célok megvalósulását szolgáló módszerek, szervezési módok, tanulás-szervezési eljárások: PP 28.** Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban. **Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje PP.55.**		
	A tanuló hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.	Az iskola pszichés klímája legyen szeretetteljes és toleráns, ahol a követelés és támogatás összhangban vannak egymással, ahol az elismerések száma meghaladja az elmarasztalását, s ahol minden tanuló megkapja az igényeinek, életkorának, képességeinek, adottságainak megfelelő nevelést, oktatást, fejlesztést. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP 16.**		
Milyen terv alapján, hogyan foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal, ezen belül a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges tanulókkal, illetve a hátrányos és	Különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanulócsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.	A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt. **Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje PP.56.**		

halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal?				
	Az általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat egységben kezeli.	Egyenrangúság elve: a nevelés-oktatás két alapvető tényezője a pedagógus és a gyermek egyenrangú félként vesz részt a folyamatban. A tanuló a nevelés-oktatásnak nem tárgya, hanem alanya. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP. 15.** Támogassa az egyéni képességek kibontakozását, az egyén tanulói terhelés a tanulói képességekhez igazodva növekedjék. ***A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai PP.25.***		

Készítette:	II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola			
kompetenciaterület **A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység**				
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**
Milyen módszereket, eszközöket alkalmaz a közösség belső struktúrájának feltárására?	Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit.	Biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések fejlesztésének segítésére! **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai PP. 41.** Kooperatív együttműködésből adódó feladatok, elvárások. **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai PP41**. Tanórákon kívüli - szükség esetén - iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl.osztálykirándulás, túra, színház, -múzeumlátogatás) szervez. **Az osztályfőnök feladatai PP.45.** Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése,		

		struktúrája. Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit. **Az osztályfőnök feladatai. PP. 48.**		
Hogyan képes olyan nevelési, tanulási környezet kialakítására, amelyben a tanulók értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, amelyben megtanulják tisztelni, elfogadni a különböző kulturális közegből, a különböző társadalmi rétegekből jött társaikat, a különleges bánásmódot igénylő, és a hátrányos helyzetű tanulókat is?	Óráin harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt.	A pedagógus vezető szerepe: az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységeik megszervezésében, személyiségük fejlődésének formálásában. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP.15.**		
	Tanítványait egymás elfogadására, tiszteletére neveli.	A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése, és a másság elfogadása a tanulói közösségben. **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai. PP. 41.**		
	Munkájában figyelembe veszi a tanulók és a tanulóközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait.	Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, vallások; a másság iránt, becsülje meg ezeket. Kezelje egyformán a más nemzetiségű gyermekeket, SNI-s tanulókat! **A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok PP.40.**		
	A tanulók közötti kommunikációt, véleménycserét ösztönzi, fejleszti a tanulók vitakultúráját.	Állítsa a kommunikációs kultúra középpontjába a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességeit! **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai PP. 41**. Alakítsák ki a tanulókban, hogy képesek önellenőrzésre, önkritikára, egymás segítésére, segítő szándékú ellenőrzésre! **A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok PP.40.**		
	Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság,	Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, vallások; a másság iránt, becsülje meg ezeket. Kezelje egyformán a más nemzetiségű gyermekeket, SNI-s tanulókat! **A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok PP.40.**		

	társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.	Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását. **Az osztályfőnök feladatai PP.45.** A közösségfejlesztés során az intézményben foglalkoztatott valamennyi dolgozónak feladata van: mert megjelenésével, viselkedésével, cselekedeteivel, beszédstílusával, társas kapcsolataival mindenki példát állít a tanulók elé! **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai PP.41.**		
Hogyan jelenik meg a közösségfejlesztés a pedagógiai munkájában (helyzetek teremtése, eszközök, az intézmény szabadidős tevékenységeiben való részvétel)?	Az együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során.	Kooperatív együttműködésből adódó feladatok, elvárások. **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai PP41**. Minden tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségbe való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek. **A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok PP.40.** Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket. Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását. **Az osztályfőnök feladatai PP.45.** Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl.osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez. **Az osztályfőnök feladatai PP.45.** A tanulási tevékenységek közben, és tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritás érzését, empátiáját. **A nevelő-oktató munka feladatai PP.23.**	.	
	Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére online közösségeket hoz létre, ahol értékteremtő, tevékeny, követendő mintát mutat a diákoknak a digitális eszközök funkcionális használatának terén.	Fejlessze ki a tanulókban az új információs rendszerben való eligazodni tudást, és az IKT használatát! Segítse a tanulók kezdeményezéseit! **A szaktanárok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai PP.41.**		Az e-napló vagy a levelező rendszer használata a kommunikáció elősegítésére.
Melyek azok a probléma-	Az iskolai, osztálytermi	A tanulók munkájának rendszeres értékelése. **A pedagógusok helyi**		

megoldási és konfliktuskezelési stratégiák, amelyeket sikeresen alkalmaz?	konfliktusok megelőzésére törekszik, például megbeszélések szervezésével, közös szabályok megfogalmazásával, következetes és kiszámítható értékeléssel.	**feladatai, az osztályfőnökök feladatai PP.44.** Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását. **Az osztályfőnök feladatai PP.45.**		

Készítette:				
kompetenciaterület **A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése**				
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**

	A csoportjaiban felmerülő konfliktusokat felismeri, helyesen értelmezi, és hatékonyan kezeli.	Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját. **Az osztályfőnök feladatai PP.46**. A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti **Az osztályfőnök feladatai PP.46.** Az osztályfőnökök nevelési feladatai közé tartoznak a stresszelhárítás, a konfliktuskezelő technikák megismertetése, gyakoroltatása is. **Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok PP. 35.**		

Milyen ellenőrzési és értékelési formákat alkalmaz?	Jól ismeri a szaktárgy tantervi követelményeit, és képes saját követelményeit ezek figyelembevételével és saját tanulócsoportjának ismeretében pontosan körülhatárolni, következetesen alkalmazni.	A kulcskompetenciák fejlesztésével kiterjessze és elmélyítse a tanulók általános műveltségét, kialakítsa a tanulókban az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet, s a műveltségterületi/tantárgyi képzést a kompetenciafejlesztés szolgálatába állítsa. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.16.**		

	A szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközöket (kérdőíveket, tudásszintmérő teszteket) készít.	Pedagógusok helyi feladatai: kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése. **A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai PP.44.**		
	Céljainak megfelelően, változatosan és nagy biztonsággal választja meg a különböző értékelési módszereket, eszközöket.	A tanulók minősítése az önmagához mért fejlődés alapján - visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról, - pedagógiailag az ellenőrzés legyen céltudatos, az értékelés pedig objektív, - folyamatos, rendszeres, tervszerű és aktuális, - kiszámítható, nem kampányszerű, sokoldalú, - módszertanilag változatos, - konkrét, objektív és igazságos, szükség esetén méltányos. **Iskolai beszámoltatás, ismeretek számonkérésének követelményei és formái PP.608.**		
	Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, tárgyszerűek.			A szülőket a tanulók egyéni haladásáról világosan, egyértelműen, tárgyszerűen tájékoztatja szóban/írásban .
Mennyire támogató, fejlesztő szándékú az értékelése?	A tanulás támogatása érdekében az órákon törekszik a folyamatos	Az ellenőrzés és az azt követő értékelés: - természetes kísérője legyen a tanulási folyamatnak, - vegye figyelembe a tanulók életkori sajátosságait, a tantárgy		

	visszajelzésre.	jellegét, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését is, - ösztönző hatású, megerősítő jellegű, **Iskolai beszámoltatás, ismeretek számonkérésének követelményei és formái PP. 607-608.** A tanév során az értékelés alapja a tanulók állandó megfigyelése önálló tevékenység közben; csoportmunkában való részvétel során. A folyamatos, fejlesztő célzatú szóbeli értékelés visszajelzést ad a tanuló számára munkájának eredményességéről, rendszeres tanulásra ösztönöz. **Az értékelés elvei és eszközeik PP. 192.**		
	Önállóan képes a tanulói munkák értékeléséből kapott adatokat elemezni, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként használni, szükség esetén gyakorlatát módosítani.			A tanulók fejlesztése érdekében képes a tanulói munkák értékeléséből kapott adatokat elemezni, az aktuális igényeknek megfelelően módosítani az ismeretek tartalmát és mélységét, az alkalmazott módszereket megváltoztatni.
	Értékeléseivel, visszajelzéseivel a tanulók fejlődését segíti.	Az ellenőrzés és az azt követő értékelés: - vegye figyelembe a tanulók életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését is, - ösztönző hatású, megerősítő jellegű. **Iskolai beszámoltatás, ismeretek számonkérésének követelményei és formái PP. 607-608.** A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzeten keresztül írásban) tájékoztatják. **Kapcsolattartás a tanulókkal, szülőkkel PP. 60.** A pedagógusok kötelesek a tanulókra vonatkozó minden értékelő érdemjegyet és írásos bejegyzést az osztálynaplón kívül, a tanuló által átnyújtott ellenőrző könyvben is feltüntetni és azt dátummal, kézjeggyel ellátni. **Szülői szervezet SZMSZ. 15.**		
Milyen visszajelzéseket ad a tanulóknak? Visszajelzései	Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek			Olyan nevelési módszereket alkalmaz, melyek elősegítik a tanulók személyiség

támogatják-e a tanulók önértékelésének fejlődését?	alkalmazására törekszik, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését			fejlődését, önértékelési képességének kialakulását és fejlesztését.

Készítette (név):	Zrínyi Ilona Általános Iskola			
kompetenciaterület	**Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás**			
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**
Szakmai és nyelvi szempontból igényes-e a nyelvhasználata (a tanulók életkorának megfelelő szókészlet, artikuláció, beszédsebesség stb.)?	Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.	A kulturált nyelvhasználat és a tiszteleten alapuló kommunikáció alkalmazásának erősítése és megkövetelése. **A célok megvalósulását lehetővé tevő tevékenységek PP.18.**		
Milyen a tanulókkal az osztályteremben (és azon kívül) a kommunikációja, együttműködése?	A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki.	A pedagógus vezető szerepe: az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységeik megszervezésében, személyiségük fejlődésének formálásában. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP.15.**		
	Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.	A kulcskompetenciák (anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia, természettudományos és technikai kompetencia, digitális kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség és vállalkozói		

		kompetencia, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, a hatékony, önálló tanulás) fejlesztésével kiterjessze és elmélyítse a tanulók általános műveltségét, kialakítsa a tanulókban az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet, s a műveltségterületi/tantárgyi képzést a kompetenciafejlesztés szolgálatába állítsa. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.16.**		
	Tudatosan támogatja a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.	Tanulóink tanuljanak meg egymástól tanulni! **A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok PP.40.**		
Milyen módon működik együtt pedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel a pedagógiai folyamatban?	A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.	A szülők szóbeli tájékoztatásának módja: - Intézményi tájékoztatás: az intézmény egészét érintő kérdésekben, o az intézményi szülői szervezet elnökén keresztül, o a honlapon, folyosói hirdetőtáblákon történő közzététellel, o alkalmi írásbeli tájékoztatás által. - Tagintézményre vonatkozó tájékoztatás: a tagintézményt érintő kérdésekben, o a tagintézmény szülői szervezetének elnökén keresztül, o a honlapon, folyosói hirdetőtáblákon történő közzététellel, o alkalmi írásbeli tájékoztatás által. **Szülői szervezet SZMSZ. 14.**		Az e-napló vagy a levelező rendszer használata a többcsatornás kommunikáció elősegítésére.
	A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.	Az intézményben, a szülői jogok érvényesítése és a szülői kötelességek teljesítése érdekében szülői szervezet működik. A szülők az osztályok, a tagintézmények és az intézmény szintjén szervezett szülői szervezetek által gyakorolják az őket közösségileg illető jogokat. A tagintézményekben osztályonként, az osztályba járó tanulók szülei, a tanév időtartamára 2 – 2 fő képviselőt választanak maguk közül. Hatáskörükbe az adott osztályt érintő szülői jogok gyakorlása tartozik. A képviselők és az osztályfőnök folyamatosan kapcsolatot tartanak egymással. **Szülői szervezet SZMSZ 13.**		
	A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.	A szakmai munkaközösségek feladata, a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak nevelő-oktató munkájának szakmai segítése, továbbá szakmai és módszertani kérdésekben, az intézményben, tagintézményekben folyó nevelő-oktató munka tervezésének,		

	Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.	szervezésének, ellenőrzésének segítése. **Szakmai munkaközösségek SZMSZ 12.**		
Reális önismerettel rendelkezik-e? Jellemző-e rá a reflektív szemlélet? Hogyan fogadja a visszajelzéseket? Képes-e önreflexióra? Képes-e önfejlesztésre?	A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.	A szakmai munkaközösség feladata: - az előzőleg felsorolt döntési, véleményezési és javaslattételi jogkörök gyakorlása, - a szakterületet érintő tanulmányi versenyek lebonyolítása, - a pedagógusok, különösen a pályakezdő pedagógusok egyéni munkájának támogatása. **Szakmai munkaközösségek SZMSZ 12.**		A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
	Nyitott a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.			Nyitott a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
	Iskolai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.			Iskolai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.

Készítette:	Városföldi Általános Iskola
kompetenciaterület	

Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért				
Önértékelési szempont	**Elvárás**	**Belső elvárás (melyik intézményi dokumentumban található?)**	**Átfogalmazott belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül az átfogalmazott belső elvárás?)**	**Új belső elvárás (melyik intézményi dokumentumba kerül?)**
Saját magára vonatkozóan hogyan érvényesíti a folyamatos értékelés, fejlődés, továbblépés igényét?	Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.	Az előírt követelmények mellett személyes példamutatással törekszünk a tisztesség, becsület, szorgalom, tolerancia, szeretet, hagyománytisztelet, mint alapvető emberi értékek megerősítésére. **A nevelőmunka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 14.** A nevelőtestület keresse a hatékony tanulást, az iskolai eredményességet biztosító önálló intézményi innovációk megvalósításának lehetőségeit, legyen nyitott a jó gyakorlatok átadására és átvételére, kapcsolódjon olyan szakmai csoportokhoz, amelyek lehetővé teszik a hálózati tanulást, a szervezetfejlesztés és minőségbiztosítás adaptációját. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 17.**		
	Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.	A pedagógusok, személyes megkereséssel, vagy elektronikus levélben fordulhatnak a nevelő-oktatómunkával összefüggő szakmai és módszertani kérdéseikkel a szakmai munkaközösség vezetőjéhez, vagy a munkaközösség erre kijelölt tagjához. **Szakmai munkaközösségek SZMSZ 13.**		
	Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.	A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ gyakorolja az állam fenntartói jogait. Elvárja tőlünk a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes emberek, felelős állampolgárok nevelését, és a nyugodt, folyamatosan fejlődőképes, a társadalom újabb és újabb kihívásaihoz rugalmasan alkalmazkodó, közmegelégedésre történő működést. **Partnereink elvárásai, igényei PP.5.** - Közös pedagógia felfogásunk lényege a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődésének szolgálata, a gyermekek hozzásegítése ahhoz, hogy megtalálhassa a képességei és tehetsége kibontakoztatásának legoptimálisabb formáit és személyiség-fejlődésének legadekvátabb útjait.		

		-- Fontosnak tartjuk, és kiemelt figyelmet fordítunk az átlag feletti általános vagy speciális képességekkel magas fokú kreativitással és erős motivációval rendelkező tanulókra, hogy megtalálhassák a tehetségüknek megfelelő életpályát, s képesek legyenek azt a közösség javára kamatoztatni. -Az intézmény pedagógusaira, egyéb dolgozóira és tanulóira egyaránt érvényes alapkövetelmény a viselkedés alapvető normáinak betartása. -Az előírt követelmények mellett személyes példamutatással törekszünk a tisztesség, becsület, szorgalom, tolerancia, szeretet, hagyománytisztelet, mint alapvető emberi értékek megerősítésére. **A nevelőmunka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP. 14.** A pedagógus vezető szerepe: az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységeik megszervezésében, személyiségük fejlődésének formálásában. Bizalom elve**:** bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására. **A nevelőmunka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.15.**		
Mennyire tájékozott pedagógiai kérdésekben, hogyan követi a szakmában történteket?	Rendszeresen tájékozódik a szaktárgyára és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.	Magas színvonalú és sokszínű tapasztalatszerzéssel növelje a tanulók alkalmazásképes tudását, hogy sokoldalúan tájékozottak legyenek. Ennek érdekében előnyben részesíti a kooperatív tanulási formákat, amelyekben meghatározó a kezdeményezőkészség, a másokkal történő hatékony együttműködés, valamint a saját munkájukért, cselekedetükért érzett felelősség. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.16.** Részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, **A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai PP.44.**		
	Rendszeresen tájékozódik a digitális tananyagokról,	Erősítse a digitális írástudás készségeit, hogy a tanulók képesek legyenek az IKT technológiák által közvetített tartalmak magabiztos,		

	eszközökről, az oktatástámogató digitális technológia legújabb eredményeiről, konstruktívan szemléli felhasználhatóságukat.	kritikus és etikus használatára mind a társas kapcsolatok, mind a munka, mind a kommunikáció mind a szabadidő terén **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.17.**		
	Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.	Az intézmények közötti szakmai együttműködések, más referencia intézményekkel való együttműködések kialakítása. A pedagógusok horizontális együttműködési, tanulási lehetőségeinek megteremtése, referenciaintézményi szolgáltatások végzése és igénybe vétele. **A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai PP.27.**		Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
	Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.	Az intézmények közötti szakmai együttműködések, más referencia intézményekkel való együttműködések kialakítása. A pedagógusok horizontális együttműködési, tanulási lehetőségeinek megteremtése, referenciaintézményi szolgáltatások végzése és igénybe vétele. **A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai PP.27.**		Intézményünk minden pedagógusa arra törekszik, hogy a tagintézményenkénti külső partnerekkel történő kapcsolattartás a nevelés és oktatás elősegítéséért az éves munkatervnek megfelelően történjen.
Hogyan nyilvánul meg kezdeményezőképes-sége, felelősség-vállalása a munkájában?	Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.	Komplexitás elve: a biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek folyamatos figyelembevétele és összehangolása a nevelés-oktatás során. Szemléletesség elve: a befogadást, az elsajátítást előtérbe helyező korszerű tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazása, mint kooperatív technikák, szabad tanulás stb. **A tanítási-tanulási folyamatban érvényesülő didaktikai alapelvek PP.15.** Magas színvonalú és sokszínű tapasztalatszerzéssel növelje a tanulók alkalmazásképes tudását, hogy sokoldalúan tájékozottak legyenek. Ennek érdekében előnyben részesíti a kooperatív tanulási formákat, amelyekben meghatározó a kezdeményezőkészség, a másokkal történő hatékony együttműködés, valamint a saját munkájukért, cselekedetükért érzett felelősség. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.16.**		
	Részt vesz intézményi innovációban,	A nevelőtestület keresse a hatékony tanulást, az iskolai eredményességet biztosító önálló intézményi innovációk		

	pályázatokban, kutatásban.	megvalósításának lehetőségeit, legyen nyitott a jó gyakorlatok átadására és átvételére, kapcsolódjon olyan szakmai csoportokhoz, amelyek lehetővé teszik a hálózati tanulást, a szervezetfejlesztés és minőségbiztosítás adaptációját. **Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai PP.17.** Az intézmény saját innovációinak megvalósítása, amely a helyi igényekhez igazodva, az egyéni fejlesztéseket, a nevelés-oktatás eredményességének fokozását, az esélyegyenlőség kiteljesítésére hatékony és sikeres, az egyéni fejlődést támogató oktatási utak, programok, nevelési eljárások, tanulásszervezési módok kidolgozását, azok gyakorlati megvalósítását szolgálja. **A nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai PP.27.** Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni. **A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok PP.43.**		

A Pedagógiai programot a Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola nevelőtestülete 2015. június 30-án elfogadta.

Az intézményvezető jóváhagyta:

Tóth Lászlóné

.....

Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola
Tóth Lászlóné
igazgató

Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola
6000 Kecskemét, Katona József tér 2.
OM: 200920

A Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Intézményi Tanácsa a 2015. június 30. napján tartott ülésén véleményezte és jóváhagyta a változásokat a Pedagógiai Programban.

Kecskemét, 2015. június 30.

Intézményi Tanács elnöke

A Pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

A Pedagógiai programot a Diákönkormányzat 2015. június 30. napján tartott ülésén véleményezte.

DÖK segítő pedagógus	Németh Fanni diákvezető
DÖK segítő pedagógus	Rádi Fanni diákvezető
DÖK segítő pedagógus	Kovács Attila diákvezető
DÖK segítő pedagógus	Hegedűs Hedikó diákvezető
DÖK segítő pedagógus	Huszka Szimóna diákvezető
DÖK segítő pedagógus	Csákota Zsanett diákvezető
DÖK segítő pedagógus	Fábián Eszter diákvezető

Kecskemét, 2015. június 30.

A Pedagógiai programot a szülői szervezet vezetősége 2015. június 30. napján tartott ülésén véleményezte.

Kecskemét, 2015. június 30.

Szülői Szervezet elnöke

Kecskeméti Belvárosi
Zrínyi Ilona Általános Iskola
6000 Kecskemét
Katona József tér 14.
Tel.; 76/ 326-149 fax: 76/508-496
e-mail: belvaros.kmet@gmail.com
www.belova.hu

NYILATKOZAT

Alulírott, Tóth Lászlóné a Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola intézményvezetője nyilatkozom arról, hogy a vezetésem alatt álló intézményben iskolaszék nem működik.

Tóth Lászlóné
igazgató

Kecskemét, 2015. június 30.

A Pedagógiai programot a Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola nevelőtestülete 2015. augusztus 31-én elfogadta.

Az intézményvezető jóváhagyta:

.....

Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola
Tóth Lászlóné
igazgató

A Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Intézményi Tanácsa a 2015. augusztus 31. napján tartott ülésén véleményezte és jóváhagyta a változásokat a Pedagógiai Programban.

Kecskemét, 2015. augusztus 31.

Intézményi Tanács elnöke

A Pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

A Pedagógiai programot a Diákönkormányzat 2015. augusztus 31. napján tartott ülésén véleményezte.

DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető

Kecskemét, 2015. augusztus 31.

A Pedagógiai programot a szülői szervezet vezetősége 2015. augusztus 31. napján tartott ülésén véleményezte.

Kecskemét, 2015. augusztus 31.

Szülői Szervezet elnöke

Kecskeméti Belvárosi
Zrínyi Ilona Általános Iskola
6000 Kecskemét
Katona József tér 14.
Tel.; 76/ 326-149 fax: 76/508-496
e-mail: belvaros.kmet@gmail.com
www.belova.hu

NYILATKOZAT

Alulírott, Tóth Lászlóné a Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola intézményvezetője nyilatkozom arról, hogy a vezetésem alatt álló intézményben iskolaszék nem működik.

Tóth Lászlóné
igazgató

Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola 6000 Kecskemét, Katona József tér 14. OM 200920

Kecskemét, 2015. augusztus 31.

A Pedagógiai programot a Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola nevelőtestülete 2015. szeptember 29-én elfogadta.

Az intézményvezető jóváhagyta:

Tóth Lászlóné

.....

Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola
Tóth Lászlóné
igazgató

Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Kecskemét, Katona József tér 2. OM: 200920

A Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola Intézményi Tanácsa a 2015. szeptember 29. napján tartott ülésén véleményezte és jóváhagyta a változásokat a Pedagógiai Programban.

Kecskemét, 2015. szeptember 29.

Intézményi Tanács elnöke

A Pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

A Pedagógiai programot a Diákönkormányzat 2015. szeptember 29. napján tartott ülésén véleményezte.

DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető
DÖK segítő pedagógus	diákvezető

Kecskemét, 2015. szeptember 29.

A Pedagógiai programot a szülői szervezet vezetősége 2015. szeptember 29. napján tartott ülésén véleményezte.

Kecskemét, 2015. szeptember 29.

Szülői Szervezet elnöke

Kecskeméti Belvárosi
Zrínyi Ilona Általános Iskola
6000 Kecskemét
Katona József tér 14.
Tel.; 76/ 326-149 fax: 76/508-496
e-mail: belvaros.kmet@gmail.com
www.belova.hu

NYILATKOZAT

Alulírott, Tóth Lászlóné a Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola intézményvezetője nyilatkozom arról, hogy a vezetésem alatt álló intézményben iskolaszék nem működik.

Tóth Lászlóné
igazgató

Kecskemét, 2015. szeptember 29.